TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

11. jaanuar 2002

NR. 1 (2079)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Ülikooli juubeliaasta on alanud...

... ja plaanide tegemise faasist on juubeli korraldajad jõudnud ettevalmistustööde argipäeva. Välja on settinud juubeliürituste kava.

Igaks juhuks olgu kohe öeldud, et Aleksander I monumenti Tartusse siiski ilmselt ei tule ja Aleksandri aasta asemel tähistame lihtsalt juubeliaastat. Samas on selge, et juubeli põhirõhk on keiserliku ülikooli aastapäeval.

200 aastat Tartus pidevalt tegutsenud ülikool on oma olemasoluga avaldanud otsustavat mõju eesti rahva kujunemisele ning oma teadussaavutustega viinud Eesti maailmakaardile.

Juubeliaasta möödub moto *Academia Gustaviana* 370 – *Kaiserliche Universität Dorpat* 200 all.

Juubeli olulisimad kuupäevad on 3. ja 4. mai, mil Tartu Ülikooli on oodata kõrgetasemelisi külalisi.

Aktuse ja konverentsiga defineerib ülikool end teljel, mille ühes otsas rahvusülikooli vastutusrikas positsioon ning teises rahvusvahelise akadeemilise elu nõudmised.

Teadusloost kitsamalt huvitatutele avaneb võimalus alles detsembris, mil ülikooli ajaloo muuseum korraldab teadusloo konverentsi Tartu Ülikooli ajalooga seotud teemade käsitlemiseks.

Ilmselt kõige "keisritruum" ettevõtmine, mis juubeli puhul planeeritud, oleks nn "Aleksandriloengu" traditsiooni tekitamine.

Viimase all peetakse silmas aulaloengut, mille peab tunnustatud spetsialist vene poliitika või kultuuri alal.

Loeng on mõeldud tähistama rektor Parroti kuulsat kõnet keiser Aleksander I-le 3. juunil 1802.

Aleksander I, keiser, kelle allkiri andis Tartule tagasi tema ülikooli. REPRO

Et tugevdada juubeliaastal veelgi suhteid ülikooli ja Tartu linna ning tartlaste vahel, on pühapäeval, 5. mail ülikooli kevadpäevade lõppenult, planeeritud Toomele rida meelelahutuslikke üritusi eeskätt linnarahvale. Loodetavasti kujuneb sellestki kevadpäevast iga-aastane traditsioon, mis juhatab sisse hooaja Toomel.

Juubeliaastal leiab Tartu Ülikoolis ja linnas aset muidugi võrratult enam sündmusi, kui need, mida juubelitoimkond kitsalt enese täita on võtnud.

Initsiatiiv teaduskondade ja ülikooli asutuste poolt on olnud märkimisväärne. Näiteks aprilli lõpus, enne juubeli kõrghetki, toimuvad kõrgetasemelised meditsiini ühiskondlikele ja eetilistele aspektidele pühendatud konverents, rootsi keele ajaloo konverents ning konverents "F. G. Bunge 200".

Mitme üritusega tähistab oma 200. juubelit Tartu Ülikooli Raamatukogu.

Ülikooli tähtpäevade auks ilmub juubelimünt ja juubelimark.

Juubelitoimkond näeb hea meelega ennast koostöös kõigi 2002. aastal Tartu Ülikoolis üritusi planeerivate üksustega. Üks, mis kõiki juubeliga seotud ettevõtmisi ühendab, on juubelilogo. Ülikooli sümboolikakomisjoni välja valitud disainibüroo Vincent kavandit tahakski siinkohal esmakordselt ülikooliperele esitleda.

Head juubeliaastat 2002! Koostööle lootma jäädes,

Ken Kailing
juubelitoimkonna sekretär

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

VALIK JUUBELIAASTA ÜRITUSI*

25. veebr - 3. märts – J. Lotmani 80. juubelile pühendatud rahvusvaheline kongress "Kultuurisemiootika: mehhanismid, piirid, identiteedid.".
25.-26. aprill – arstiteaduskonna, sotsiaalteaduskonna ja eetikakeskuse konverents "*Medicine, Ethics and Society*".
24. aprill – Näitus "Ülikoolilt Eestile" TÜ Ajaloo Muuseumis.
3. mai – Ülikooli taasavamise 200. juubel. Aktus.
4. mai – Ülikooli taasavamise 200. juubel. Konverents "*National International University*".
5. mai – Rahvapidustused Toomel.
Juuni – "Aleksandriloeng".
20. juuni – Tartu Ülikooli Raamatukogu 200. juubeli tähistamine.
Juuli – Ülikooliga seotud inimeste haudade korrastamine Peterburi Smolenski luteriusu kalmistul.
13.-14.oktoober – Rahvusvaheline konverents TÜ Raamatukogu 200. juubeli tähistamiseks.
11.-12. oktoober – Konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogia õpetamist Tartu Ülikoolis".
25. oktoober – Academia Gustaviana 370.
6. detsember – Ülikooli ajaloo konverents.

*** kavas võib toimuda muudatusi**

Tallinnasse tuleb TÜ Õigusinstituut

Andres Toode
Varje Sootak

21. detsembril otsustas TÜ nõukogu asutada Tartu Ülikooli Õigusinstituudi asukohaga Tallinnas.

Tartu Ülikooli Õigusinstituudi eesmärk on tagada kvaliteetse akadeemilise õigushariduse andmine ning õigusteaduste areng ja selle geograafilise kandepinna laienemine. "Praegu õpib Eestis õigusteadust üle nelja tuhande üliõpilase, nendest valdav osa erakõrgkoolides. Kvalifitseeritud õppejõudude vähesus ja teadusliku potentsiaali nõrkus on viinud õigushariduse kvaliteedi langusele. Tartu Ülikooli Õigusinstituudi asutamine võimaldab parandada akadeemilise õigushariduse kvaliteeti ning korrastada õigushariduse andmist Eestis," selgitas õigusteaduskonna dekaan prof Kalle Merusk. "See omakorda tugevdab õigusteaduse potentsiaali ja võimaldab meil püsida konkurentsivõimelisena Euroopas."

Eelmise aasta 7. juunil allkirjastasid TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo ja Õigusinstituudi rektor prof Heiki Lindpere (pildil) ühiste kavatsuste protokolli, mille üks eesmärke oli õppe- ja teadustegevuse ühtlustamine. Ühtlasi lepiti protokollis kokku, et integratsiooni protsessis saab Õigusinstituudi nimeks Tartu Ülikooli Õigusinstituut.

5. detsembril leidis TÜ õigusteaduskonna nõukogu, et TÜ õigusteaduskonna ja Õigusinstituudi sisuline integreerumine on olnud edukas ning kiitis heaks Õigusinstituudi ühinemise ülikooliga.

Alates 2002/2003. õppeaastast toimub ühine vastuvõtt ja õppetööd alustatakse nii Tartus kui ka Tallinnas ühtse uue õppekava alusel. Varem Õigusinstituuti immatrikuleeritud ja tulemuslikult õppinud üliõpilastel on õigus saada TÜ üliõpilasteks. Tartu Ülikooli Õigusinstituudi lõpetajad saavad TÜ diplomi.

Rektor nimetas TÜ Õigusinstituudi asutajadirektoriks Õigusinstituudi senise rektori prof Heiki Lindpere. Asutajadirektori ülesanne on koostada 28. veebruariks instituudi põhikiri, käivitamiskava ja äriplaan aastateks 2002-2004.

8. jaanuaril sõlmiti vastavalt TÜ nõukogu otsusele SA Õigusinstituudi valduses oleva hoone (Kaarli pst 3) notariaalne ostumüügileping.

Kogu kinnistu maksumuseks oli 20 380 385 krooni. Rektor Jaak Aaviksoo sõnul selline rahasumma ülikooli eelarvesse lülitatud ei olnud ning selle summa maksis ülikool erinevate finantssubjektide aasta lõpu eelarve jääkidest, mis olid kogu ülikoolis 80 miljonit krooni. "Kogu TÜ Õigusinstituudi tegevus Tallinnas on kavandatud nii, et lähema 7-8 aasta jooksul peaks sisevõlg kustutatud saama. Konkreetsemad plaanid tulevad arutusele ülikooli nõukogus kui asutajadirektor on ka vastava äriplaani kokku pannud," selgitas rektor.

Pikemalt TÜ Õigusinstituudi asutamisest järgmises UTs.

Õpetajakoolituse seminar Tartu Ülikoolis

Andres Toode

11. jaanuaril toimub ülikoolis õpetajakoolituse õppekavade seminar "Õpetajakoolituse õppekavade reform – ideed ja tegelikkus".

Seminari korraldajate eesmärk on tutvustada ning analüüsida õppekavade reformi käigus valmivaid õpetajakoolituse õppekavasid Tartu Ülikoolis. "Soovime sisuliselt arutada, kuidas tulevasi õpetajaid koolitada nii, et saavutada Eesti hariduse ees seisvaid eesmärke," selgitas haridusteaduskonna dekaan professor Toomas Tenno.

2007. aastaks peab rakenduma Eesti põhikooli ja gümnaasiumi uus õppekava.

Professor Tenno sõnul on oluline muuta hariduse paradigmat ja asendada õpetajakeskne ning mälule rajanev õpe õpilasekeskse aktiivõppega, mis arendab õpilaste loomingulisust, samuti mõtlemis- ja otsustusvõimet.

"Kuna järgmisel sügisel alustavad uute õppekavade alusel õpinguid need üliõpilased, kes lähevad kooli tööle aastal 2007, kui üldhariduskoolis rakendub uus õppekava, siis peame uuendatud õpetajakoolitusega kindlustama sellise õpetajate hariduse, mis vastaks koolis rakenduvale uuele õppimise ja õpetamise paradigmale," ütles prof Tenno.

Seminari avab rektor prof Jaak Aaviksoo, ettekannetega esinevad ülikooli õppeprorektor prof Volli Kalm, haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno, haridusministeeriumi poliitikaosakonna keskhariduse talituse juhataja Helmer Jõgi ning Eksami ja Kvalifikatsiooni Keskuse õpetajaosakonna juhataja Mari-Epp Täht.

Peale ettekandeid toimuvad erinevate kooliastmete õpetajate õppekavade arutelud töötubades. Seminar lõpeb kokkuvõttega töötubadest.

Kutsutud on haridusministeeriumi esindajad, maakondade haridusjuhid, koolijuhid, ainesektsioonide juhid, õpetajad jt.

Seminarile registreerunuid on praeguseks üle 200.

Info: haridusteaduskonna dekanaadi juhataja Kristi Jõesaar, tel (07) 376 122.

TÄNA LEHES

Uuest töö- ja puhkeaja seadusest

Emeriitprofessor Karl Muru 75

TÜ esitas teaduspreemiate kandidaadid

Uudiseid Eesti Teaduste Akadeemiast

Kultuurkapitali aastapreemia

UUDISED

Füüsika-keemia-teaduskonna dekaani valimine

Rektor kuulutas välja füüsika-keemiateaduskonna dekaani valimise. Kandidaate saab esitada 20. veebruarini. Kandidaate registreerib ülikooli akadeemiline sekretär.

Mihkel Zilmer valiti taas biokeemia professoriks

TÜ nõukogu valis meditsiinilise biokeemia professoriks tagasi Mihkel Zilmeri (pildil).

Zilmeri kandidatuuri toetas 58st nõukogu hääletanud liikmest 57. Mihkel Zilmer lõpetas TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna ja arstiteaduskonna vahelise eriprogrammi alusel biokeemia eriala 1971, 1976 kaitses bioloogiakandidaadi ja 1992 meditsiinidoktori kraadi.

1971. aastast on ta töötanud TÜ arstiteaduskonnas, 1992. aastal valiti biokeemia professoriks. 1994. aastast on Zilmer biokeemia instituuti juhataja. 1997. aastal anti prof Zilmerile arstiteaduskonna medal väljapaistva õppe- ja teadustöö eest. 1998. aastal sai ta EV teaduspreemia ja 1999 EV innovatsiooni peapreemia.

Põhilised uurimisvaldkonnad on haiguste patogeneesi ja teraapia nüüdisaegsed biokeemilised mehhanismid ja uudsete peptiidide biokeemilis-neurokeemiline skriinimine.

Ta on Rahvusvahelise Biokeemia Seltsi liige, rahvusvahelise teadusorganisatsiooni "Society Free Radical Research" liige, SA Geenikeskus asutajaliige.

UUDISED

Esimesed üliõpilaste suvepäevad

12. jaanuaril kell 12 koguneb TÜ üliõpilasesinduse ruumides aktiivsematest inimestest koosnev Eesti üliõpilaste suvepäevade korraldustoimkond.

TÜ üliõpilasesinduse esimehe Alari Vainomehe sõnul tahetakse koostada esialgne tegevuskava, komplekteerida meeskond ja teha jalutuskäik tulevastes kontserdipaikades Toomemäel.

"Kui oled aktiivne ja teotahteline ning tunned, et tahaksid olla osaline uue ja põneva ürituse korraldamisel, siis tule laupäeval üliõpilasesindusse."

Info: alariv@ut.ee, tel: 052 21 040.

Doktoriväitekiri keskaegsetest kalmistutest

Ajaloo osakonna erakorraline teadur Heiki Valk kaitses doktoriväitekirja "Rural Cemeteries of Southern Estonia 1225-1800 AD".

Töös uuritakse keskaegse Lõuna-Eesti külakalmistuid ja kirikuaedu, mis on oluliseks ajalooallikaks maarahva argikultuuri ja maailmavaate kohta. Arheoloogilistel, kirjalikel ja rahvaluuleallikatel põhinev koondpilt annab tunnistust, et viimase tuhande aasta vältel on Eestis toimunud kaks suuremat kultuurilist murrangut.

Üks seostub 13. saj vallutuse ja ristiusustamisega, teine 19. saj kultuuriuuendustega, mil keskajale iseloomulik kultuuripilt asendus uue, kaasajale omasega. Liivimaal 18.-19. sajandini valitsenud sünkretistliku uskumustaustaga matmiskombed kujutavad kultuurinähtust, mis Euroopa kontekstis seostub muinasuskumustelt ristiusule üleminekuga.

Kultuurisituatsiooni arhailisuse ja konservatiivsuse peapõhjus peitub ilmselt Liivimaa kirikuolude iseärasustes ning ühiskonna tugevas etnosotsiaalses polarisatsioonis.

Heiki Valgule anti filosoofiadoktori kraad arheoloogia erialal.

Emeriitprofessoriks nimetati Hannes Tammet

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks Hannes Tammeti.

Hannes Tammet (pildil) lõpetas TÜ 1959. aastal. 1956-1967 töötas ta TÜs, 1967-1983 Tallinna Pedagoogilises Instituudis, 1978. aastast alates professorina.

1983. aastast töötab ta taas Tartu Ülikoolis, 1992. aastal Tammet keskkonnafüüsika professoriks. Alates TÜ keskkonnafüüsika instituudi loomisest 1992 on Tammet töötanud selle instituudi juhatajana.

Prof Hannes Tammet on Eesti juhtivaid spetsialiste aeroioonide ja liikuvusspektromeetria ning elektrilise aerosoolianalüüsi valdkonnas.

Ajakirjandusõppejõud, osakonna juhataja Halliki Harro (PhD) peab ettenähtud töötundidesse mahutama nii õppe-, teadus- kui administratiivtöö. TEX VERTMANN

Uus töö- ja puhkeaja seadus toob muutusi

Varje Sootak

MUUDATUSI TÖÖÕIGUSLIKES AKTIDES

- **Kohakaaslust ei ole enam, töötajal võib olla mitu töölepingut.**
- **Nädalas tohib töötada 40 t, pluss 8 ületundi, pluss aastas 200 tälendavat ületundi.**
- **Kuni 7-aastase lapse vanem võib võtta korralist puhkust talle sobival ajal, 7-10-aastase lapse vanem lapse koolivaheajal.**
- **Isad võivad võtta 14 kalendripäeva tälendavat lapsepuhkust lapse ema sünnitus- ja raseduspuhkuse ajal või kahe kuu jooksul pärast lapse sündi.**

"Üks suuremaid muudatusi on kohakaasluse kaotamine ning tööaja senisest erinev piiramine, seetõttu peab seni mitmel kohal töötanu otsustama, kuidas 1. jaanuaril jõustunud seadust täita," ütles TÜ personaliosakonna juhataja Mari Nõmm.

Ta rõhutab just töötaja enda valiku tegemist, kuidas ta seadust täidab, st millise tööandja juures kuidas tööle jääb. Kõik töölepingulised suhted on nüüd ühetaoliselt reguleeritavad. Uus seadus sätestab nädalas tööajanormiks 40 t (päevas 8 t) ja ületunnitööks kuni 8 t, sh ühes päevas mitte rohkem kui 4 t, aastas lisaks veel kuni 200 t (ületunnitöö tasustatakse koefitsiendiga 1.5).

Kokku 48 töötundi nädalas

Personaliosakonna juristi Triin Raudsepa sõnul oli ka seni kehtinud töönädala pikkus 40 t, kuid sellele võis lisanduda täiendavalt 20 t kohakaaslust.

Üheks põhjuseks, miks taolist piirangut vaja oli, toob Mari Nõmm riigi soovi kaitsta töötajate tervist ennetades ületöötamist ning teiseks üldise töökohtade vähesuse ja töötute arvukuse. "Ka mujal Euroopas loodetakse niisuguste regulatsioonide abil olemasolevat tööd suurema hulga inimeste vahel ära jaotada." Sotsiaalministeeriumi töösuhete osakonna juristi Carita Rammuse kommentaaris ajakirjas Sotsiaaltöö nr 3, 2001 põhjendatakse muudatusi eelkõige vajadusega harmoniseerida Eesti tööseadustik ELi direktiividega.

Triin Raudsepp lisab, et ka kohakaaslaste sotsiaalne kaitse oli seni nõrk – neile ei pidanud hüvitusi maksma ega töölepingu lõpetamisel ette teatama.

Kohakaaslus läbi

Ülikoolisiseselt oli normkoormust ületavat kohakaaslust Mari Nõmme sõnul vähe – umbes 15 töötajal. "See ei olnud ülikoolis probleemiks, paljudel meie töötajatel oli aga täiendav koormus väljaspool ülikooli."

Küsimusele, kuidas peab toimima õppejõud, kes õpetab näiteks peale TÜ ka mõnes teises kõrgkoolis, vastas Mari Nõmm, et ülikooliga kooskõlastatult võib tööandjaid jätkuvalt mitu olla, kasvõi kümme.

"Õppejõud võib töötada teises kõrgkoolis töölepingu, tööettevõtulepingu või tellimuslepingu alusel. Töötada täiskohaga TÜs ja näiteks veerand- või poole kohaga mujal ei ole lubatud, tööaeg peab ära mahtuma 40 tunni sisse."

Arst-õppejõudude suhtes on ülikoolil ja kliinikul sõlmitud vastav koostööleping, mille kohaselt pidid nad ka praegu üldjuhul töötama kokku 40 t.

"Tegelik praktika on koostöölepingust mõnevõrra erinev olnud ja suhteliselt palju on neid, kes on töötanud rohkem kui ühe normkoormusega. Kellel on normi ületav töökoormus, peab loobuma tööst kliinikumis, ülikoolis ja erahaiglas või töötama neis lühema ajaga."

Personaliosakonna juhataja toonitas, et ülikool on huvitatud nii arst-õppejõudude kui teiste jätkuvast seotusest ülikooliga ning on valmis vastu tulema ka väga väikeste koormuste osas.

Väga väikese koormusega töötamise võimaldamine võivat ülikooli vaatepunktist tähendada küll täiendavaid kohustusi (näit töövahenditega kindlustamisel, töö korraldamisel, ohutu töökeskkonna loomisel), kuid võib olla otstarbekas näiteks vajaliku oskusteabega töötajate kaasamiseks ja püsivamaks sidumiseks ülikooliga, kui see oleks võimalik tööettevõtulepingute korral.

"Töö- ja puhkeajaseadus reguleerib ainult töötamist ja teenistust ehk ainult töölepingulist suhet ja ainult avalikku teenistust. Kõik see, mida tehakse oma vabast ajast näiteks kogudustes, vabatahtlikes projektides ja teenuse osutamine ehk ettevõtlus ei ole tööajaseadusega reguleeritud."

Ületunnitöö

Jurist Triin Raudsepp täpsustab ületunnitöö mõistet: ületunnitöö tekib töö käigus, milles ette kokku leppida ei saa, see on ootamatu ja ajutine.

"Kui ühe inimese töökoormus on liiga suur ja tal on vaja pidevalt ületunde teha, siis tuleb muuta töökorraldust ja vajadusel näiteks veel üks inimene tööle võtta," ütles Nõmm.

"Ületunnitöö on seega töötamine üle tööajanormi, mida saab teha poolte kokkuleppel. Kokkuleppele mittejõudmine ei tohi kahjustada otseselt ega kaudselt töötaja olukorda," selgitab Raudsepp. Ületunnitööle, samuti öösel või puhkepäevadel ei või sundida rasedat, alaealist ja töötajat, kellel on see keelatud arsti otsusega. Mistahes soost isikut, kes kasvatab alla 12aastast last, puudega last või hooldab täielikult töövõimetut isikut, võib eespool märgitud juhtudel tööle rakendada vaid siis, kui isik ise nõustub.

Täiendavalt 200 t ulatuses on töötaja nõusolekul lubatud tööle rakendada siis, kui see ei tekita üleväsimust ega kahjusta tervist.

Ületunnitöö eest saab kas lisaraha või vaba aega, milles tuleb eelnevalt kokku leppida. Ületunnitöö on poolteist korda kallim kui tavaline tööaeg.

Kuidas peab toimima TÜ töötaja?

Mari Nõmm toonitab, et mitmel kohal töötanu peab kõigepealt järele mõtlema, kui palju ta tegelikult tööd teeb, teha tahab ja millise tööandja juures. Tuleb oma eelistused rääkida läbi tööandja(te) esindaja(te)ga ning ülikoolis töölepingu muutmiseks teha vastav avaldus ja võtta sellele töö vahetu korraldaja nõusolek.

Töökoormuse muutmisel lepitakse uuesti kokku ka palgamääras. "Kokkuleppe aluseks ei pruugi olla senisest palgast lähtuv arvutuslik uuele koormusele vastav palk. Palgakokkuleppe aluseks on töötaja tegelikult täidetavad tööülesanded ja tulemuslikkus, kuid järgida tuleb ülikooli palgaeeskirja. Kui vahetu töökorraldaja on veendunud, et see inimene jõuab ka 30 tunniga anda samasuguse töötulemuse, st töötada intensiivsemalt, siis ei tähenda see, et töökoormuse vähenedes peaks ka palk proportsionaalselt vähenema," ütles Mari Nõmm.

"Ülikool tööandjana on huvitatud sellest, et töötaja täidaks seadust, selle tagamine ei ole mitte kuidagi repressiivne; pigem püüame töösuhete muutmiseks luua omalt poolt paindlikud tingimused."

TÜ esitas teaduspreemiate kandidaadid

TÜ seadis detsembrikuu istungil üles Eesti Vabariigi teaduspreemiate kandidaadid.

Pikaajalise teadustöö preemia kandidaatideks otsustas nõukogu esitada akadeemikud Erast Parmasto, Ülo Lepiku ja Ain-Elmar Kaasiku.

Täppisteaduste valdkonnas esitati teauspreemia kandidaadiks Ene Ergma töödetsükli "Kompaktsete objektidega kaksiktähtede evolutsioon" eest;

keemia ja molekulaarbioloogia valdkonnas töögrupp koosseisus Toivo Maimets (grupi juht), Arnold Kristjuhan, Arvi Jõers ja Viljar Jaks töödetsükli "Kasvajate supressorvalgu p53 molekulaarsed toimemehhanismid ja roll rakutsükli reguleerimisel" eest, prof Andres Metspalu töödetsükli "Inimese genoom – uued geenid, mutatsioonid ja DNA kiip" eest;

arstiteaduse valdkonnas prof Jaanus Harro teadustöö "Depressiooni neurobioloogilised alused" eest, professor Marika Mikelsaar uurimustsükli "Inimese normaalne mikrofloora ja olulisemad bakteriaalsed infektsioonid Eestis" eest, emeriitprofessor Atko-Neeme Viru töödetsükli "Treeningu füsioloogilis-biokeemilised mehhanismid ja treeninguprotsessi biokeemilise monitooringu printsiibid" eest;

geo- ja bioteaduste valdkonnas töögrupp koosseisus prof Raivo Mänd (grupi juht), Peeter Hõrak, Toomas Tammaru ja Indrek Ots töödetsükli "Baasuuringud evolutsioonilise loomaökoloogia vallas – bioloogilise mitmekesisuse kaitse huvides" eest;

sotsiaalteaduste valdkonnas prof Toivo Jürimäe teadustööde tsükli "Kinantropomeetrilised determinandid kehalises aktiivsuses ja spordis" eest,

prof Kalevi Kull töödetsükli "Jakob von Uexküll ja biosemiootika distsiplinaarsed piirid" ning rahvusvaheliste ajakirjade Semiotica" ja "Sign Systems Studies" erinumbrite koostamise ja toimetamise eest,

prof Jaan Mikk monograafia "Textbook: Research and Writing" eest,

prof Janno Reiljan ja prof Urmas Varblane teadustöö eest "Eesti konkurentsivõime tõstmise ettevalmistumisel ühinemiseks Euroopa Liiduga",

humanitaarteaduste valdkonnas prof Margit Sutrop monograafia "Fiction and Imagination: The Anthropological Function of Literature" eest.

Häid uudiseid Teaduste Akadeemia üldkogult

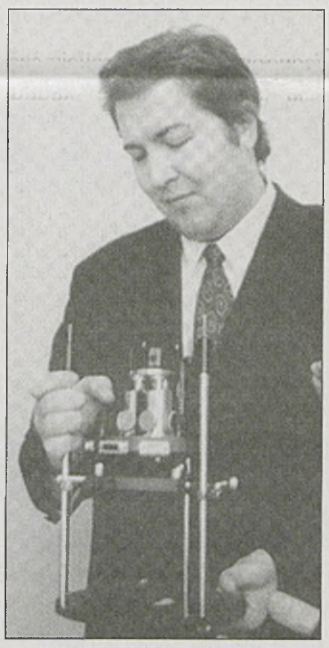
Eelmise aasta lõpus toimunud Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu istungil valiti varem väljakuulutatud valimistele akadeemiku kohale biomeditsiini alal üheks uueks liikmeks – akadeemikuks TÜ mikrobioloogia ja viroloogia professor Mart Ustav.

Eesti TA humanitaar- ja sotsiaalteaduste osakonna juhataja kohustused pandi akadeemia asepresidendile, akadeemik Peeter Tulvistele.

Otsustati moodustada 9-liikmeline rahvastiku ja rahvatervise nõukogu, mille esimeheks sai akadeemik, TÜ emeriitprofessor Ain-Elmar Kaasik.

2001. aasta juunis välja kuulutatud maailmas tuntud Eesti omaaegse silmapaistva optiku ja astronoomi Bernhard Schmidti nimelise 10 000kroonise auhinna teadus- ja arendustegevuse alal pälvis TÜ doktorant Rünno Lõhmus tööga "Universaalne tööstus- ja tehnoõppe teravikmikroskoop".

Arutati Eesti teaduseetika koodeksi koostamist, mille teemal pidas ettekande akadeemik, TÜ prof Ene Ergma, ja esitleti teadusreformi kogumikku.

Doktorant Rünno Lõhmus sai B. Schmidti auhinna teravikmikroskoobi eest.

TÜ nõukogu kinnitas 2002. aasta eelarve

Andres Toode

21. detsembril kinnitas TÜ nõukogu ülikooli järgmise aasta eelarve kogumahus 676,04 miljonit krooni.

Eelmise aasta eelarvega võrreldes kasvab see 10,9 protsenti. Põhieelarve maht on 579,79 mln kr. Õppekulude sihtfinantseerimisena riigieelarvest on planeeritud 269,50 mln kr. Kapitalieelarve maht on 120,24 mln kr, sellest moodustavad põhieelarvest kapitalieelarvesse ülekantavad vahendid 24 mln kr. Investeeringuteks on planeeritud kokku 92,4 miljonit, sellest 59,5 Raatuse tänava ühiselamu ehitamiseks, ligi 13 Narva tänava ühiselamute renoveerimiseks, 15,9 matemaatika-informaatikateaduskonna õppehoone ehitamiseks ja 3 miljonit Toomkiriku konserveerimiseks.

Nelja miljoniga toetab erinevaid ülikooli projekte Tartu linn. Sellest 2 miljonit läheb kergejõustikumaneeži ja 1 miljon Toomkiriku renoveerimiseks, 900 krooni botaanikaaiale ja 100 tuhat krooni raamatukogu esise kordategemiseks. Lisaks toetab linn 3 miljoni krooniga Tartu üliõpilasühiselamute projekti.

Ülikool planeerib järgmisel aastal võtta laenu 23 miljonit krooni.

Prof Karl Muru "kriitiline vaip"

Rein Veidemann
TÜ eesti kirjanduse professor

TÜ emeriitprofessori Karl Muru 75. sünnipäeva tähistas kirjandusüldsus sümpoosioniga, kust pärineb alljärgnev ettekanne.

Kirjanduskriitika üks määratlusi lähtub kriitikast kui metatekstilisest võrgustikust, mille läbi tekstide kommunikatiivsus esile tuleb ja millega tagatakse tekstide sidustamine nii sootsiumi kui terviku, erinevate lugejaauditooriumide kui ka kirjandusliku traditsiooniga.

Tegemist võiks olla vaibaga, mille koest sõltub, kas ja kuidas kirjanduslik praktika selle all "hingab". Võib olla kriitikat, mis lämmatab kirjanduse või mis teeb kirjandusprotsessi läbipaistvaks, säilitades selle elavuse, kuid samas siiski kattes selle seletamiste seostega, mille tulemusel n-ö vaibaga kaetu muutub osaks kirjandusloolisest tervikust.

Karl Muru "kriitiline vaip" on just niisugune "muruvaip", mis laotub tasaselt üle tema arvustatud kirjanduse, olles ise ühtlane, täpselt mõõdetud ja selle ühtsuse, tasakaalukuse ja mõõdetuse kaudu lastes kirjandusel ometi välja paista kui inimvaimu suveräänset eneseteostust.

Katva märksõna otsing

Muru kolmes kriitikaraamatus tuleb keskse metodoloogilise pürgimusena esile arvustatavat autorit ja teost või autorite ja teoste hulka (kui tegemist on näiteks aastaülevaadetega) *katva mõiste, sõna, iseloomujoone* otsimine. Olgu selleks siis "ela"-sõnapere, mille kaudu Muru on seletanud näiteks Alveri luule igavikulist elavust või *ulm, unelm, unistus, igatsus, kujutelm*, mille läbi avatakse Alliksaare luule tähelepanuväärsus ja erilisus eesti kirjanduse arengupildis. Mõnikord ilmneb selline pürgimus otsesõnu tunnistusena, nagu näiteks Kersti Merilaasi luulekäsitluses: "Väljendus- ja vormitasandil K. Merilaasi luule stiilile *kõige katvamat märksõna* otsides ei mõista paremat kui väita, et see on dünaamiline." (K. Muru "Kodus ja külas").

Katva märksõna otsing kõneleb Muru üldistuspüüust, mis lähtub kirjandusloolisest lähenemisest. Kuigi Muru tunnistab, et iga üldistus on mingil määral lihtsustamine, on teisalt needsamad "katvad märksõnad" siiski vahendid-orientiirid, mille ümber koondatakse tüpoloogilisi sarnasusi ning mille kaudu avaneb võimalus liikuda kirjandusloolisel maastikul. Kui Muru räägib Gustav Suitsu suurest kohusetundest ja vastutusest sõna ees, lüürilisi eneseavaldusi talitsevast intellektist, vaevu defineeritavast raskepärasusest sõnastuses, Suitsu irooniast ja sarkasmist tema poleemilistes teostes, siis annab see võimaluse võrrelda Suitsu Kreutzwaldiga, põhjendada ka Suitsu erilist huvi eriti noore Kreutzwaldi vastu. Märksõnade kaudu seob Muru erinevad autorid üksteisega.

Vastne juubilar kirjandusprofessor Karl Muru võttis eile hommikul vastu eksamit.

VARJE SOOTAK

Muru kriitikas ilmneb üks oluline kogemus: kirjanduslugu ei koosne ainult autoritest ja teostest ning nende vastuvõtust, vaid ka teatavatest metakirjanduslikest signaalidest, mis aitavad vältida kirjandusloo muutumist vahakujude muuseumiks, mis näitavad kirjandusloo sisemist dialoogilisust.

Muru põlvkonnale tähendas see kirjandusloo mõistmist protsessina. Tänases kontekstis võiks seda signaliseerivat lähenemist (märksõnade otsimine, nende omavaheline sidumine ning jadastamine) kirjanduslikule praktikale võtta kui katset rõhutada kirjandusloo semiootilisust.

EMERIITPROFESSOR KARL MURU (SÜNDINUD 1. JAANUARIL 1927)

1958 – lõpetas Tartu Ülikooli eesti filoloogia osakonna;
1962. aastast TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri õppejõud, 1978. aastast professor;
1976. aastast filoloogiadoktor;
1980-1992 – eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri juhataja;
Raamatud: "Vaateid kolmest aknast" (1975), "Kodus ja külas" (1987) ja "Luuleseletamine" (2001);
1974. aastast Eesti Kirjanike Liidu liige.

Sest just Muru on see, kes artiklist artiklisse püüab leida oma uurimis- või arvustamisobjektis *tähenduslikku, kandvat* nii autori enda loominguloo või siis ka kogu kirjandusloo seisukohast.

Aja selginedes

Et Muru "kriitiline vaip" on tasane, ei tule mõista, et Muru püüaks nivelleerida autoreid. Vastupidi, kirjanikes, nagu ka kirjanduses tervikuna, püüab ta leida oma- ja eripära. "Tasane kui muru" kehtib kriitiku enda kohta, väljendades diskreetsust, õigluspüüdu, soovimatust teha ülekohut. Võib-olla selsamal põhjusel ei torma Muru ka kommenteerima iga ise-end kurioosumi või kirjandusliku sensatsioonina esitlevat nähtust. Ta tahab lasta ajal endal pisut selgineda, et siis oma seletus juurde lisada.

Silmanähtavalt eelistab ta ajaproovile vastupidanumaid autoreid. Muru luule-etalonid pärinevad klassikast. Eri asendis on siin Arbujad ja eriti Alver, Talvik, Merilaas.

Klassikalisi mõõdupuid ei ole saanud Muru järgida luuleaasta ülevaadetes, kus kõigi kohta on tulnud midagi öelda ja üldistavalt kogu aastagi kohta. Siin on esile tulnud ka Muru kriitiline hoiakuvõtt, mida ta küll ettevaatlikult "põhikahtlusteks" ja "probleemitähistusteks" nimetab. 1970. lõpuaastate luulet iseloomustades nendib Muru, et luulekogude paljusus ei tähenda veel väärtuseeldust, sest "keskmisele tasemele küündivat või sellele pisut allajäävat luulet võiks meil ilmuda kui palju: värsiharrastajaid ja harrastusluuletajaid jätkub, et anda aastas kas või 40 kogu". Kuid kui "pakutud hingepilt tundub ahas, triviaalne, mikromaailmaline, fantaasiavaene, elust väljaspool indiviidi viljastamata", siis pole ka oluline, kui palju luulet üldse ilmub. Seejärel kurdab kriitik, et luule allikaks on eeskätt sekundaarne inspiratsioon, mis omakorda võib olla tingitud sellest, et "lagendiku aeg /on/ nii luuletühi, et ei suuda inspireerida".

Neist kriitilistest märkustest otsekui ise kohmetudes tunnistab Muru, et "ma kardan väga, et läksin liiale, ja teen seepärast ettevaatliku tagasikäigu".

See passus iseloomustabki "tasast Muru", millele tuleb tingimata lisada siin-seal kriitiku mõttekäike juhtivad sisekõsimused ja tunnistused sellest, et ta loodetavasti suutis lugeja ettekujutust ühest või teisest autorist või teosest mõnel määral mõjutada.

Kriitiku suhtlus üldsusega

Karl Muru veendumus näib olevat, et luulekriitika on eeskätt "lugeja – luule suhete selgitus", mis oma parimas avalduses võib kujuneda lugejapihtimuseks. "Arvustuse põhiülesandeks peaks olema suhelda kirjandushuvilise üldsusega," kõlab üks Karl Muru harvadest seisukohavõttudest kirjanduskriitika suhtes.

Muru kui kriitiku krestomaatiline iseloomustus kõlab Maie Kalda sõnul kirjarahva leksikonis nii: "Kõrge analüüsikultuuriga kaasneb hinnangute tasakaalukus".

Muru ettekujutus heast luulest tuleb esile tema käsitletud autorite loomingu iseloomustuse kaudu. Muru ise pole siinesinejale teadaolevalt sõnastanud programmiliselt, mis on luule – ja seejuures hea luule. Murule on hea luule piiriks "sõnulseletamatus" ja "aimuslik, millele väljaspool luulet ei suudetaks nimegi anda".

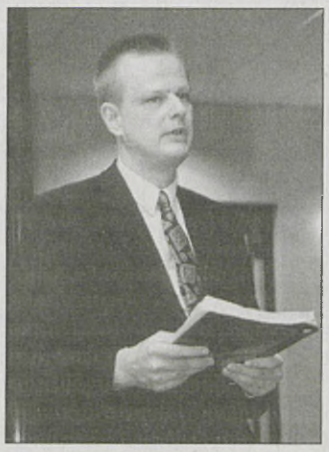
Põhiliseks kriteeriumiks näibki olevat kooskõla luuletaja väljendatud tunde ja seda kandva kujundi vahel. Kujundiarenduse jälgimisele on Muru pühendanud palju oma uurija-elust. Ta on siis tahtnud leida ja valgustada seda, mis on viinud luule aluseks oleva igatsuse keelde. Ehk ta enda sõnul "Luuletus ise polegi midagi muud kui teadvusse tõusva igatsuse sõnastamise katse".

Kui elav on see sõna, kui "tunnetusvirge", selle otsingust ja leidmisest põimitakse lõppkokkuvõttes ka kogu võrgustik, millega kirjanduselu ümbritsetakse, sellest kujuneb Karl Muru "kriitilise vaiba" kude ja muster.

Kultuurkapitali aastapreemia Tartu Ülikooli

Varje Sootak

Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia pälvisid teiste hulgas TÜ muusikaprofessor Jaan Ross (pildil) ja audoktor professor Ilse Lehiste.

Preemia väärilisteks tunnistati nende möödunud aastal kirjastuselt Mouton de Gruyter ilmunud monograafia "The Temporal Structure of Estonian Runic Songs".

Prof Rossi sõnul käsitletakse raamatus, kuidas teiseneb eesti keele vältesüsteem laulmisel võrreldes tavakõnega, ning kuidas läänemeresoome regilaulule omane värsisüsteem avaldub muusika esituse tasandil.

"Sisu poolest võib raamatut pidada akustilise foneetika ja etnomusikoloogia piiril asuvaks," märkis prof Ross. Üks raamatu peatükkidest annab ingliskeelsele lugejale ülevaate eesti regivärsilise rahvalaulu traditsioonist ning teine eesti keele prosoodiast. Eessõnas on autorid oma osa määratlenud võrdsena. Raamat on kokkuvõte Rossi ja Lehiste uurimistööst viimase kümne aasta jooksul.

ARVAMUS

Tartu Ülikooli kodulehekülg vajab kiiresti uusi ajalootekste

Tullio Ilomets
TÜ ajaloo-ja kultuuripärandi kaitse komisjoni abiesimees

Tartu Ülikooli ajaloo eesti- ja ingliskeelsed tekstid vajavad kiiresti uuendamist.

Käesoleval aastal tähistab Tartu Ülikool oma taasavamise ning pideva tegutsemise 200. aastapäeva ja 370. aasta möödumist asutamisest.

Sellega seoses on loomulik, et pühendataks tõsist tähelepanu *alma mater*i ajaloole, tema osale hariduse ja teaduse arendamisel Euroopa kultuuriruumis ning kui meie rahvuskultuuri hällile ja edasiarendajale. See on vajalik kõigepealt meile endale, ülikoolirahvale, et teaksime, kust tuleme, kuhu oleme jõdnud, kuhu suundume. Et sajanditepikkuste traditsioonidega vaba akadeemilist vaimu edasi kannaksime.

Seda on vaja teavitada ka meie oma Eestimaa elanikele. On ju Tartu Ülikool meie vabariigi ainukene klassikaline vana ülikool, kust meie maa haridus ja teadus oma alguse on saanud.

Universitas Tartuensis kuulub Euroopa ülikoolide perre – seega on arusaadav, et teavet tema kohta tuleb levitada ka rahvusvahelises ulatuses.

Kõige kättesaadavamalt on seda tänapäeval võimalik teha interneti vahendusel TÜ koduleheküljel.

Seda ongi mingil määral varem püütud teha.

Käesoleval ajal on üleval ülikooli ajaloo kohta nii eesti- kui ingliskeelsed tekstid, mis aga kahjuks ei vasta ülikooli nimel avalikkusele esitatavate kirjutiste nõutavale tasemele. Need on soovitav sealt kohe maha võtta.

Teeme ettepaneku alustada kiiresti selle kahe silma vahele jäänud väga olulise koduleheküljе infolõigu väljatöötamist, kaasates selleks nii meie oma ülikooli ajaloolasi kui ka teadusajaloolasi.

Kõigepealt tuleks koostada eesti ja inglise keeles korralikud põhitekstid ning olemasolevaile linkidele kirjutada lisaks veel teadusharude omad.

Need on vaja igakülgselt kontrollida ja ühtlustada ning alles siis koos põhitekstidega koduleheküljele viimiseks üle anda.

UUDISED

Looduskaitseringil oma aastalõputraditsioon

Tartu üliõpilaste looduskaitseringil on heaks vana-aasta ärasaatmise traditsiooniks kujunenud küünalde süütamine loodusteadlaste ja kultuurielu suurkujude haudadel Raadi kalmistul.

Ringi presidendi Taavi Nuumi sõnul on aasta viimasel päeval küünlaid käidud süütamas juba kakskümmend aastat. Nii süüdati küünlad ka eelmise aasta viimasel päeval ringi vilistlase Heino Mardiste juhendamisel loodusteadlaste (K. E. Baer, E. Kumari, E. Hang jt) ning kultuurielu suurkujude (J. V. Jannsen, J. Hurt, jt) haudadel. "Kahekümne aasta jooksul on vana-aasta õhtu olnud vägagi erinev, seekordne retk toimus karmis talvepakases ja hauakünkad olid mattunud paksu lumme, mis tegi raskeks nende leidmise," ütles Taavi Nuum.

UT internetilehel 9000 külastajat

Universitas Tartuensise internetilehekülg aadressil http://www.ut.ee/ajaleht/ on aasta jooksul saanud 9030 külastust. Külastajate loendur lisati lehele möödunud aasta 12. jaanuaril.

Aastaga ilmus 41 lehenumbrit, seega võib üldistatult väita, et UT igat numbrit loeb internetist üle 200 inimese, nende seas paljud välismaalased.

Ajalehe trükiversiooni tiraaž on 3000 eksemplari.

Eesti ajaloo esimese köite käsikiri

2. jaanuaril andsid ajaloolased haridusministeeriumis minister Tõnis Lukasele üle raamatu "Eesti ajalugu. Põhjasõjast kuni pärisorjuse kaotamiseni" vastvalminud käsikirja.

Eesti ajalugu Põhjasõjast kuni pärisorjuse kaotamiseni käsitlev raamat on esimene köide kolmeosalisest "Eesti ajalugu 1700-2000", mille riik on haridusministeeriumi abil tellinud Õpetatud Eesti Seltsi kaudu eesti ajaloolastelt, kelle põhituumiku moodustavad TÜ ajaloo osakonna Eesti ajaloo õppetooli õppejõud.

Teose peatoimetaja on emeriitprofessor Sulev Vahtre, vastvalminud käsikirja tegevtoimetaja dotsent Mati Laur ning autorid Mati Laur, emeriitprofessor Helmut Piirimäe ja dotsent Tõnu-Andres Tannberg.

TÜ Eesti ajaloo professori Tiit Rosenbergi sõnul on juba alustatud tööd ka järgnevate köidete koostamisega. Eesti ajaloo teise köite ("Eesti ajalugu pärisorjuse kaotamisest kuni Eesti Vabariigi loomiseni") tegevtoimetaja on prof Tiit Rosenberg. Kolmanda köite ("Eesti ajalugu Eesti Vabariigi loomisest tänapäevani") tegevtoimetajad on dotsendid Ago Pajur ja Tõnu-Andres Tannberg.

ÕNNITLEME!

Helmut Valgmaa 75

5. jaanuaril tähistas oma juubelit kauaaegne TÜ võimlemise kateedri juhataja, dotsent Helmut Valgmaa.

Helmut Valgmaal on seljataga 100 semestrit õppetööd Tartu Ülikoolis. Juubilar asus ülikooli kehakultuuriteaduskonnas tööle juba õppimise ajal 1945. aastal ja töötas seal 1994. aastani, olles sellest ajast 10 aastat võimlemise kateedri juhataja. Kandidaadiväitekirja "Erinevate testide informatiivsusest liigutuskoordinatsiooni hindamisel" kaitses ta 1972, dotsendi kutse anti 1975.

Helmut Valgmaa teaduslikud ja metoodilised tööd kajastavad riistvõimlemise ja võimlemise teooriat, metoodikat ja terminoloogiat. Tema sulest on ilmunud mitu võimlemise raamatut ja õpikut. 1972. aastal ilmunud "Võimlemise oskussõnad ja harjutuste kirjeldamine" on tänaseni nõutud õpperaamat. Kõrvuti õppetööga ülikoolis oli Valgmaa tegev riistvõimlemise treenerina, juhendades 30 aasta vältel ülikooli riistvõimlemise koondist. 1956-1959 kuulus Valgmaa ENSV sportvõimlemise föderatsiooni presiidiumisse, aastast 1966-1970 oli ta aga sama föderatsiooni esimees. Lisaks võimlemisele on Helmut Valgmaa tuntud tulemusliku sulgpallitreenerina. Ta oli üks esimestest, kes algatas sulgpalli harrastamise Eestis. 70ndatel võitsid Valgmaa õpilased, sealhulgas tema tütred Riina ja Reet, mitmel korral NSVL meistritiitleid, NSVL karikavõistlustel on saavutatud võistkondlikke auhinnalisi kohti. Eesti meistriteks on Helmut Valgmaa õpilased tulnud üle poolesaja korra.

Kolleegid TÜ kehakultuuriteaduskonnast õnnitlevad teenekat õppejõudu, muhedat kolleegi, kelle nooruslikkus ja teotahe innustavad tänaseid sulgpallureid nende pingelistes treeningutes.

Õnnitleme!

Sinaida Kalnin,
lektor – 16. jaanuar

Linda Mauer,
jaendaja – 14. jaanuar
Nene Kangro,
proviisor – 16. jaanuar

TÜ MEISTRIVÕISTLUSED SAALIJALGPALLIS

9. ja 10. veebruaril Tartu Ülikooli spordihoones (Ujula 4)

Osaleb 16 meeskonda, korraga on väljakul 5 mängijat ja väravavaht. Mänguaeg on 2x15 minutit. Osavõtusoovist teatada: Andreas Sepp, andysepp@hot.ee, tel 052 08886.

ERNST JAAKSONI MÄLESTUSFONDI STIPENDIUMIKONKURSS

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Ernst Jaaksoni Mälestusfond Tartu Ülikoolis stipendiumikonkursi, mille algkapital moodustub Ernst Jaaksonilt TÜle pärandatud varadest. Fond toetab välismaal kraadiõppes õpinguid või teadusuuringuid jätkavaid eesti soost doktorante, teadureid ja õppejõude, et kasvatada tugev akadeemiline järelkasv TÜ teadlaskonnale. Stipendium või stipendiumid määratakse üks kord aastas. Stipendiumisaaja peab olema eesti soost TÜ doktorant või doktorikraadi kaitsnud kuni 41aastane TÜ teadur või õppejõud.
Igal aastal esitavad teaduskonnad sihtasutusele prioriteetsed teadusvaldkonnad, millele on võimalik kandideerida. Stipendiumi suurus sõltub investeeringute edukusest, kuid ühe stipendiumi suurus ei ole väiksem kui 100 000 kr.
Taotluste esitamise tähtaeg on 1. märtsil, stipendiumisaajad kuulutatakse välja 20. märtsil.

Sel aastal teaduskondade esitatud teadusprioriteedid:

- arstiteaduskond – radioloogia,
- õigusteaduskond – rahvusvaheline eraõigus,
- usuteaduskond – evangeelne teoloogia,
- filosoofiateaduskond – Eesti globaalse julgeoleku kontekstis,
- matemaatika-informaatikateaduskond – infotehnoloogia,
- füüsika-keemiateaduskond – infotehnoloogia,
- bioloogia-geograafiateaduskond – geenitehnoloogia ja keskkonnatehnoloogia,
- kehakultuuriteaduskond – spordi sotsiaalteadused,
- sotsiaalteaduskond – sotsioloogia,
- majandusteaduskond – rahvusvaheline juhtimine.

Info TÜ Sihtasutusest: tel 375 852 või 050 63076 või im@ut.ee. Taotluse blanketid on TÜ postikantseleis TÜ peahoones (II korrus, r 207) ja sihtasutuse koduleheküljel aadressil www.ut.ee/sihtasutus.

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

TÜ Raamatukogu pakub tööd asenduskohal

kunstnik-kujundajale,

kelle põhiülesanne on raamatukogu firmastiili, trükiste, siseinfo ja näituste kujundamine.

Edukas kandidaat :

- on vähemalt kutsealase keskhariduse ja eriala eelneva töökogemusega,
- valdab kaasaegseid arvutikujundusprogramme,
- hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse ning koostöövõimega.

Osalemiseks saata avaldus ja elulookirjeldus 21. jaanuariks aadressil W. Struve 1, Tartu EE2400 (faks 375 701) või Tiina.Kuusik@utlib.ee. Info: tel 375 705 või 051 946 555.

TARTU ÜLIÕPILASTEATRIS

22., 24., 29. jaanuaril, 1., 5., 8., 13., ja 16. veebruaril kell 20 Lutsu teatrimajas (Lutsu 2) on taas võimalik näha värskeimat lavastust "HOW DO YOU VOODOO", mis esietendus samas 16. novembril 2001.
See on 1999. aastal asutatud teatri 7. lavastus, rõhuasetusega tantsule ja liikumisele, millesse lõikuvad erinevad tekstid. Etendus on sündinud improvisatsioonide ja stuudiotöö tulemusena. Etendus on "puhas leht", kus meie anname kaasa vaid vahendid, aga lehele kirjutab/joonistab vaataja ise. Etendus sünnib vaataja peas. Oma esimese lavastuse üliõpilasteatris teeb teatri liikumisjuht Ave Loit. Teatri kunstiline juht Kalev Kudu on lavastanud etenduse sõnalise osa ning valinud muusika. Etenduses osalevad: Egerin Esko, Anne Roovere, Mari-Liis Lill, Peeter Piiri, Anu Viks, Kristiina Pihlapsoo, Silja Helistvee, Auli Auväärt, Henri Hanson ja Sven Heiberg.
Piletite müük alates 16. jaanuarist Lutsu teatrimajas (kassa avatud E 12-16, T-R 9-12) ja 1 tund enne algust kohapeal.

TÜ MAJANDUSTEADUSKONNA ÄRIJUHTIMISE MAGISTRIÕPPE MAGISTRIPROJEKTIDE KAITSMINE

24. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Sirje Tang – Ettevõtte väärtuse suurendamise finantsvõimalused (AS K.A.T.&Ko näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp, oponent: knd (maj) N. Ivanova.
- 9.40 Age Käos – Ettevõttesisese arvestussüsteemi täiustamine Mootorreisi AS-s. Juhendaja: dots T. Haldma MA (maj), oponent: K. Lääts.
- 10.20 Ruth Kotsar – Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine AS-is Vilma. Juhendaja: dots T. Haldma MA (maj), oponent: K. Lääts.
- 11 Jaako Lindmäe – Õpetajate hindamine ja töötasustamine Kallaste Kutsekeskkooli näitel. Juhendaja: dots K. Türk knd (maj), oponent: U. Varblane.
- 11.40 Külli Meister – Muutused organisatsioonis omanike liitumistel ja ühinemistel MAP Eesti AS näitel. Juhendaja: dots M. Vadi knd (maj), oponent: K. Türk.
- 12.50 Marje Kõljalg – Hoiu-laenuühistud - ühistulised finantsasutused Eestis. Probleemid ja võimalused. Juhendaja: prof M. Sörg dr (maj), oponent: U. Silberg.
- 13.30 Ülle Kollo – OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood turundusPoliitika kujundamine. Juhendaja: prof M. Miljan knd (füüs-mat), oponent: N. Roose.
- 14.10 Rita Pappa – Integration of Activity Based Costing into the performance measurement system in Hansabank. Juhendaja: dots T. Haldma MA (maj), oponent: A. Juhkam.

25. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Reidi Strandberg – Ettevõtte väärtuse hindamine (AS Sangar näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp MA (maj), oponent: P. Sander.
- 9.40 Lily Jallai – Trükiettevõtte sisekontrolli süsteemi täiustamine. Juhendaja: dots T. Haldma knd (maj), oponent: S. Kalnin.
- 10.20 Eve Urbas – Tasakaalustatud mõõtmismudel ettevõtte strateegilises juhtimises (OÜ Astro Raamatud näitel). Juhendaja: dots T. Haldma knd (maj), oponent: A. Reiljan.
- 11 Inge Hiielaan – Kompleksanalüüsi metoodika ettevõtte tegevuse efektiivsuse hindamiseks (AS Wermo näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp dr (maj), oponent: V. Vensel.
- 12.10 Ruth Oltjer – Müügipersonali valik ja müügitegevuses olulised isiksuseomadused AS Chemi-Pharm näitel. Juhendaja: prof J. Reiljan MA (maj), oponendid: K. Tamm, knd (maj) ja U. Varblane.
- 12.50 Priit Manavald – Pankrotiga seonduv ettevõtte finantsseisundi analüüs. Juhendaja: dots T. Haldma knd (maj), oponent: S. Kalnin.
- 13.30 Aivar Nõu – Personali värbamise ja valiku protsess AS-i Rekman ja Eesti puidutööstusettevõtete näitel. Juhendaja: dots K. Türk MA (maj), oponent: Ü. Sõstra.
- 14.10 Jaak Lavin – Tasakaalustatud mõõtmismudeli kujundamine Baltic Computer Systems'is. Juhendaja: dots T. Haldma knd (maj), oponent: S. Kalnin.

Tartu Ülikool võtab üldosakonda tööle

pressinõuniku,

kelle ülesandeks on ülikooli teabelevi korraldamine ja arendamine, sh ülikooli ajalehe vastutav väljaandmine, suhtlemine meediaga ning teabetalituse töö korraldamine.

Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus,
- ajakirjandusliku ning avalikkussuhetealase töö kogemus,
- väga hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ning inglise keeles,
- hea stressitaluvus,
- head juhtimisoskused,
- väga head koostöö- ning suhtlemisoskused.

Pakume:

- kaasaegset töökeskkonda,
- head palka.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, CV koos palgasooviga ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 21. jaanuaril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel (07) 375 145, e-post personal@ut.ee.

TEATED

16. jaanuaril kell 16.15 toimub Õpetatud Eesti Seltsi aastakoosolek Lossi 3-406. Koosoleku juhatab sisse seltsi esimehe Tiit Rosenbergi ettekanne "Ühest kõrgelseisnud isikute duellist Tartus aastal 1853". Info: Katrin Kello, tel 055 610 546.

Tartu Norra Seltsi kokkutulek toimub 11. jaanuaril kl 17 Lossi 3 kohvikus.

KAITSMISED

17. jaanuaril kell 14.15 kaitseb ph 139 Natalja Gordejeva magistritööd eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas "Kohakäänded eesti ja udmurdi keeles". Juhendajad: prof Ago Künnap, prof Anu-Reet Hausenberg. Oponent: Peeter Päll (MA). Info: Tiia Margus, tel 375 221.

21. jaanuaril kell 12.15 kaitseb Lossi 3-306 Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži magistrant Kaie Sinisalu magistritööd "Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika kujundamine ning selle oletatav mõju eesti põllumajandusele". Juhendaja: lektor Uno Silberg (MA) Tartu Ülikool. Oponent: teadur Diana Eerma (MIA) TÜ. Info: Karin Ruus, tel 376 212.

KURSUSED

12. veebruaril algab ülikooli magistrantidele ja doktorantidele kursus "Statistiliste mudelite analüüs" (MTMS.01.006, 3 AP). Tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid: regressioonanalüüsi, dispersioonanalüüsi, faktoranalüüsi mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase.
Kursuse kestvus 3 kuud veebruarist maini. Kursus lõpeb eksamiga. 1 loeng nädalas: teisipäeval 14.15-16 J. Liivi 2 aud 104 (loeb emer prof Ene-Margit Tiit) 1 praktikum nädalas: MSI arvutiklass J. Liivi 2 ruum 06 (praktikumid viib läbi Ene Käärik) teisip 16.15-18 (1. rühm); kolmap 14.15-16 (2. rühm); kolmap 16.15-18 (3. rühm) Arvutiklassi kohtade arv on piiratud.
Info: Ene Käärik, enek@ut.ee.

AJALOO MUUSEUM

"AEG TAGASI VAADATA" – professor Viktor Masingu mälestusnäitus. Avatud veebruari lõpuni.

Püsiekspositsioon "TÜ 17. sajandist tänapäevani" – Avatud K-P, 11-17, gruppidele ka E-T.
Info: Renata Sõukand, tel: 375 674, 375 677.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja Piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti.
Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee.
Piletipunkt Tartu Kaubamajas.

Reedel, 11. jaan kell 19 Vanemuise kontserdimaja dzässisaalis Lembit Saarsalu kvartett kavaga "Mood indigo": Lembit Saarsalu (saksofonid), Mart Soo (kitarr), Taavo Remmel (bass), Tanel Ruben (löökriistad), külalissolist Leonid Vintskevitš (klaver, Venemaa). Kavas U. Naissoo, E. Kapi, D. Ellingtoni, L. Saarsalu originaallooming ja aranžeeringud.

Teisipäeval, 15. jaan kell 19 esinevad Tartu Salemi kirikus ansambel VOX Clamantis, (dirigent Jaan-Eik Tulve) ja kammerkoor Voces Musicales (dirigent Risto Joost), Aare-Paul Lattik (orel), Heiki Kalaus, Ivar Kiiv, Martti Nõu, Toomas Uustalu (tromboonid). Kavas Gregooriuse laul, Bruckneri motetid.

Kolmapäeval, 16. jaan kell 15 ja 18 esitab Eesti Riiklik Nukuteater "Nukkude teatri". Autor: Peeter Sauter, lavastaja Reeda Toots, kunstnik Vadim Fomitsev, muusikaline kujundaja Olav Ehala, laulusõnade autor Ilmar Trull. Miks on inimesed üldse nukud välja mõelnud ja mida nende mäng meile tähendab? P. Sauteri lastenäidendis tegutseb võlur, kes suudab elus toimunud sündmusi ajast välja võtta ja neid nukkude abil uuesti esitada.

Pühapäeval, 20. jaan kell 16 esineb klaveriduo Kai Ratasepp ja Mati Mikalai. Kavas Mozarti sonaat kahele klaverile, Raveli "Hispaania rapsoodia", Poulenci sonaat kahele klaverile, Lutoslawski variatsioonid Paganini teemale.

Teisipäeval, 22. jaan kell 15 lastekontsert "100 minutit keskajas". Esineb Hortus Musicus, kunstiline juht Andres Mustonen. Kunstiajaloolane Jüri Kuuskemaa jutustab 100 minuti jooksul keskaegsest Tartust ja selle kujunemist linnaks.

Reedel, 25. jaan kell 19 esinevad Eesti Rahvusmeeskoor (koormeister Andrus Siimon) ja Vanemuise sümfooniaorkester, solist Ralf Taal (klaver), dirigent Endel Nõgene. Kavas Debussy "Fauni pärastlõuna", Liszti klaverikontsert nr 1 Es-duur, R. Straussi "Päevaajad", Schubert "Vaimude laul vete kohal".

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine 50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida 10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida 5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

IV R4

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

18. jaanuar 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 2 (2080)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Kahe kõrgkooli liit loob sünergiat

TÜ otsustas asutada Tartu Ülikooli Õigusinstituudi asukohaga Tallinnas

Varje Sootak

"Loodame Eestis kahe parima õlgusteadust õpetava kõrgkooli ühinemisest tekkiva sünergia väljundina veelgi parima haridusega üliõpilasi koolitada," ütles Õigusinstituudi (ÕI) senine rektor, TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor prof Heiki Lindpere.

"Väikses Eestis ei jätku kvalifitseeritud õppejõude kümne erineva kõrgkooli jaoks. See on üks põhjusi, miks ÕI asutajad ühinemisega nõustusid."

ÕI asutasid 1994. aastal mittetulundusliku eraülikoolina Tiiu Purdelo, kes oli pikka aega rektor, TÜ prof, Riigikohtu esimees, praegu rahvusvaheline kohtunik Strasbourgis Rait Maruste, Riigikogu kantselei direktor Heiki Sibul, Piret Murel, praegune õppeosakonna vanemreferent, ja TÜ õiguse ajaloo õppejõud Toomas Anepaio.

Mis on Õigusinstituut?

"ÕI on omanäoline õppeasutus, sest ta on eraõiguslik juriidiline isik ja asutus, kellel ei ole kasumit taotlevaid omanikke," selgitas Lindpere. Kogu õppemaksust saadav raha (bakalaureuseõppes aastamaks 34 000, magistriõppes 27 500 kr) kulutatakse õppeprotsessi heaks, mis on Lindpere sõnul aidanud leida Tallinnast parimaid õppejõude.

Põhiliselt töötatakse instituudis tööettevõtulepingu alusel, sest põhitöökoht on kas õiguskantsleri büroos, justiitsministeeriumis, advokatuuris, kohtus jm. "Need külalisõppejõud ei õpeta pelgalt teooriat, vaid läbi nende jõuab üliõpilasteni väga hästi ka juura praktiline osa."

Lindpere peab ÕI tugevaks pooleks väga head avaliku õiguse osakonna komplekteeritust, kus õpetavad kõrgelt kvalifitseeritud ja praktiliste kogemustega õppejõud. "Loodame, et lähema paari aasta jooksul kaitsevad doktorikraadi ka eraõiguse osakonna andekad noored õppejõud."

TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor Heiki Lindpere on veendunud, et koostöö ülikooli õigusteaduskonnaga on kasulik mõlemale poolele. VARJE SOOTAK

Missugune tuleb TÜ Õigusinstituut?

ÕI õppekava ei erine palju TÜ õigusteaduskonna omast. Teatud erinevused on tingitud eelkõige õppejõudude eriteadmistest tulenevatest võimalustest. Näiteks kaubandusliku meresõidu õigust õpetab Eestis prof Lindpere ainukesena. Ta ise juhatab rahvusvahelise õiguse ja Euroopa Liidu õiguse õppetooli.

"Oleme õigusteaduskonna dekaani prof Kalle Meruskiga arutanud ühiste õppetoolide loomist sõltuvalt õppetooli juhataja asukohast Tartus või Tallinnas," rääkis asutajadirektor.

Praegu õpib ÕIs ligi 1000 üliõpilast, käivitunud on magistriõpe, kuhu eelmisel aastal võeti 30 soovijat. Bakalaureuseõppe kava on akrediteeritud tingimusteta 7 aastaks, on saadud ka õigusteaduse magistrantuuri ja doktorantuuri koolitusload. Alates 2002/2003. õppeaastast toimub ühine vastuvõtt TÜga.

"Meie üliõpilased saavad alates 1. juulist, kui neil puuduvad õppemaksu võlad ja õppeedukus on normipärane, võimaluse muutuda TÜ üliõpilasteks ühes õigusega saada TÜ diplom."

Rektor Jaak Aaviksoo märkis, et ühe osa TÜ otsusest asutada Tallinnas oma asutus moodustab ka instituudile ruumide muretsemine. "Meie koostööpartner kolis renoveeritud majja Kaarli pst 3, mis varem kuulus Eesti Muusikaakadeemiale, 2000. aasta kevadsemestril."

Kaarli puiestee 3

Renoveerimine oli tehtud liisinguga, nii et hoone oli Hansapanga Grupi käes. "Hoone maksumusest oli SA ÕI Varahalduse osaühing tasunud um 5 miljonit krooni. 15 miljonit oli veel Hansapanga käes, nii et ostu-müügileping oli mitmepoolne. TÜ otsustas selle hoone hinna (20 380 385 kr) täies mahus välja maksta eelkõige sellepärast, liisingu intress oli üle 10% aastas, mis on väga suur finantskoormus," selgitas rektor.

Peaaegu Iuridicumi suurune hoone on väga soodsas asukohas, otseselt õppehooneks pole ta ehitatud. Kui rektori arvates peaks ülikooli tegevus pealinnas laienema, on majal olemas juurdeehitusvõimalused.

Rektori sõnul on mitmel teaduskonnal plaane ka Tallinnas õpetama hakata. "Ülikooli laienemine Tallinnasse erineb põhimõtteliselt kolledžite tegevusest Pärnus, Türil ja Narvas, ning teatud riskide ja probleemidega tuleb arvestada." Rektor ei välista aga edasist laienemist. "Päris kindlasti annab oma hoone omamine TÜ tegevusele Tallinnas ka teise kaalu."

Heiki Lindpere hindab rektor Aaviksoo ettenägelikkust ning arvab, et kuna varsti on Tallinnasse koondunud ligi kolmandik Eesti rahvast ja seal on ligi 75% EV ressurssidest, siis paljud noored ei lähegi enam Tartusse neljaks aastaks õppima. "Eelistatakse varakult õppetöö kõrvalt töökoha leidmist. Tartu Ülikooli otsus ühineda Õigusinstituudiga Tallinnas on põhimõtteliselt õige ja toob ülikooli pealinna."

SA ÕIGUSINSTITUUT JA TÜ ÜHINEMINE

7. juunil 2001 sõlmisid TÜ ja Õigusinstituut ühiste kavatsuste protokolli.
21. detsembril 2001 võttis TÜ nõukogu vastu otsuse asutada TÜ Õigusinstituut Tallinnas.
Asutajadirektoriks nimetati Heiki Lindpere.
Asutajadirektor koostab põhikirja, mille kooskõlastab õigusteaduskonnaga, ja TÜ ÕI käivitamiskava ning äriplaani (2002-2004) koos õigusteaduskonnaga 28. veebruariks.
8. jaanuaril 2002 sõlmiti SA ÕI hoone Kaarli pst 3 ostu-müügileping. Ülikool sõlmis rendilepingu SA Õiga hoone kasutamiseks 1. juulini 2002.
SA ÕI kujundatakse ümber TÜ Õigusinstituudiks 1. juuliks 2002.

TÄNA LEHES

Maare Kümnik ülikooli bibliograafia koostamisest
LK 3

TÜ nõukogu hindas haldus- ja tugistruktuuri
LK 2

Paul-Eerik Rummo 60
LK 3

Läheneb Intellektika 2002
LK 2

Informiin 2002
LK 2

UUDISED

Eetikakeskuse uus rahvusvaheline projekt

15. jaanuaril toimus TÜs Euoopa Liidu 5. raamprogrammi raames finantseeritava geenivaramute uurimise projekti ELSAGEN esimene kokkusaamine partneritega Islandist, Inglismaalt ja Rootsist.

TÜ Eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutropi sõnul on see rahvusvaheline projekt pühendatud geenivaramute eetiliste, juriidiliste ja sotsiaalsete aspektide uurimisele. "Projekt, ametliku nimega ELSAGEN (Ethical, Legal and Social Aspects of Human Genetic Databasases. A European Comparison), on mõeldud kolmeks aastaks.

Eesti poole eelarve on peaaegu 2 miljonit krooni," ütles prof Sutrop, kes on projekti Eesti-poolne koordinaator.

Eestist osaleb projektis kokku 10 inimest, peale filosoofide veel bioloogid (prof Toivo Maimets), sotsiaalteadlased (prof Wolfgang Drechsler) ja juristid (prof Jaan Sootak). Projekt annab TÜle neli erakorralise teaduri kohta.

II rahvusvaheline töötervishoiu sümpoosion

18. ja 19. jaanuaril toimub Biomeedikumis sümpoosion "Töötervishoid 21: Kuhu lähed, Eestimaa?"

Põhiarutelu on ülikooli tervishoiu instituudi dots Eda Merisalu sõnul Eesti tööelu hetkeolukord.

"Ettekannetes käsitletakse töötervishoiu aktuaalseid probleeme, uurimistööde tulemusi, vahendatakse praktilisi kogemusi ning edastatakse ülevaateid selle valdkonna uuematest ettevõtmistest meil ja mujal," ütles dots Merisalu.

Kavas on asutada ka Balti-Põhjamaade TTH Assotsiatsioon.

Ürituse korraldavad TÜ tervishoiu instituut j a MTÜ Lõuna-Eesti Tervisekeskus.

Info: tel. 374 198, eda@ut.ee; kailik@ut.ee; arx@ut.ee, www.arth.ee; www.tervishoid.ee.

Selgusid Tartu aukodaniku kandidaadid

Tartlaste esitatud 21 Tartu aukodaniku kandidaadi hulgas on mitu TÜ pere liiget.

Möödunud aasta kandidaatidest on uuesti esitatud emeriitprofessorid Paul Alvre, Karl Kull ja Eduard Vääri ning TÜ auliige Aino Järvesoo.

Esmakordselt on esitatud emeriitprof Viktor Palm, orientalistikakeskuse juhataja Linnart Mäll ja ajaloolane Hillar Palamets. Aukodanikud selguvad 7. veebruaril.

Haridusmess Viljandis

Eeva Kumberg
TÜ regionaaltalituse spetsialist

18. ja 19. jaanuaril osalevad ülikooli vastuvõtutalituse ja avatud ülikooli esindajad Viljandis III noorte haridusmessil "Hariduse teabepäev".

Mess on suunatud eelkõige Kesk- ja Lõuna-Eesti koolinoortele, kuid ka kõigile teistele, kes huvitatud edasiõppimisest või õpingute jätkamisest.

Messi ühe peakorraldaja, MA Viljandi Kultuurimaja spetsialisti Aivar Trallmanni sõnul ootavad nad kahe päeva jooksul messile ligi 3 tuhandet külastajat. Sama laadi, peamiselt oma regiooni noortele suunatud, edasiõppimisvõimalusi tutvustavad üritused on kevadel kavas veel Pärnus, Narvas ja Võrus.

Tartus toimub 15. ja 16. veebruaril teadmiste mess Intellektika.

UT KÜSIB

Kas Raatuse ühikal on aknad ees?

Vastab Tartu ülikoolide ühiselamute renoveerimise projektijuht Heiki Pagel.

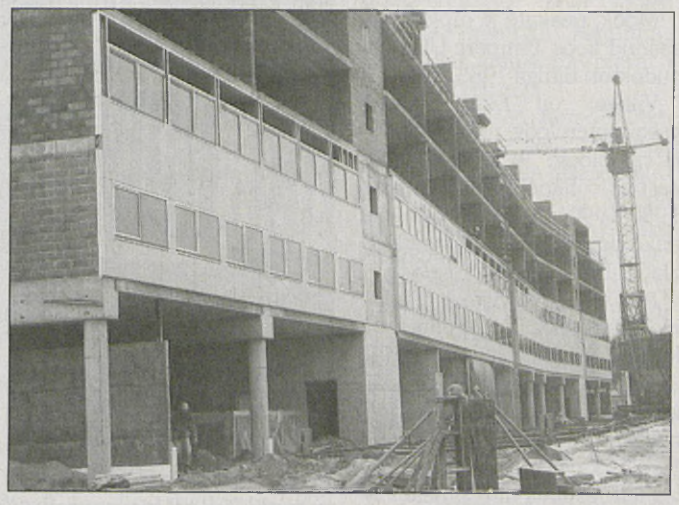
Hoone siseõuepoolsel osal on paigaldatud peaaegu kahe korruse aknad.

Praegu käib kuuenda, seega viimase korruse monteerimine, samuti monteeritakse mittekandvaid välisseinu.

Enamikus väliskommunikatsioonide (küte, vesi, elekter) trassid kuni hooneni on valmis.

I korrusele ei tule parkla, nagu paljud on arvanud. Parkida saab hoovipoolses osas ja samuti Raatuse 22 taga asuval krundil Kivi 27, mis liidetakse üheks tervikuks.

Hoone peasissekäik avaneb Raatuse tänavale, keskkohast natuke Raatuse Kaubamaja poole. Raatuse Kaubamaja poolsesse nurka tuleb kohvik, mis hakkab tudengitele pakkuma odavat toitlustamist varahommikust peale.

Hoone välisilmest võib juba praegu aimata arhitekti Andres Siimu püüet hoonet huvitavamaks muuta mitmete jõnksude ja väljaulatuvate nurkadega. Arvan, et sellest tuleb ilus ja arhitektuuriliselt huvitav maja.

9. jaanuaril kirjutati alla ka leping EPMÜ üliõpilaselamu Tuglase 7 renoveerimiseks, ehitajaks on Ehitusfirma Rand ja Tuulberg. Lähipäevil sõlmib TÜ lepingu OÜ Eesti Ehitusega Tiigi 14 üliõpilaselamu renoveerimiseks.

UUDISED

Kohtusid Tartu üliõpilasesindused

Eile toimus Tartu Lennukolledžis esimene Tartu kõrgkoolide üliõpilasesindajate kohtumine.

"See kohtumine on osa Tartu kõrgkoolide üliõpilasesinduste vahelise koostöö suurendamise kavast, millega tegin algust eelmise EÜLi juhatuse ajal ja mille organiseerimisega tegeles sel korral EÜLi uus aseesimees Piret Hartmann," ütles TÜ Üliõpilasesinduse esimees Alari Vainomees.

Kavas oli tutvumine lennukolledžiga ning ühisprobleemide arutamine, sh sõbrapäeva korraldamine Sõbra Majas 14. veebruaril.

Uus näitus TÜ Ajaloo Muuseumis

Alates eilsest on ajaloomuuseumis avatud näitus "Sõda söödikutega".

Näituse koostaja Ken Kallingu sõnul on see pühendatud nn kahjulikele organismidele ja nendega võitlusele. "Inimene on ikka armastanud erinevaid eluvorme kasulikeks ja kahjulikeks jagada. Võitlust söödikute, kahjurite jm tüütute putukatega on meie esivanemad pidanud juba tuhandeid aastaid, sellega on liitunud ka teadlased," ütles Kalling. "Mõned liigid (röövlinnud) on juba kaitsealusteks kuulutatud ning mõned kunagi populaarsed tõrjevahendid (DDT) keelustatud."

Muuseum on avatud K-P, 11-17, gruppidele ka E-T, valge saal on suletud 27. jaanuarini.

Info: 375 674.

Informiin 2002

Informiin "TÜ – haridusuuenduse eestvedaja" toimub Intellektikal 15. veebruaril.

TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialisti Madis Orava sõnul kajastab teema uuendusi meie rahvusülikoolis ja toob välja need kõrghariduse omandamisega seotud aspektid, mis on olnud läbi aegade innovaatilised. Informiin toimub messi esimesel päeval, võistkonnas on 2 liiget, registreerida saab kohapeal.

Võistlus toimub kahes voorus: I vooru küsimustele tuleb leida vastused boksidest, II voor eeldab otsingut internetist.

Osaleda saavad lisaks gümnaasiumide ja kutsekoolide õpilastele ning tudengitele ka magistrandid.

Küsimusi võivad Informiinile saata kõik TÜ teaduskonnad ja allüksused tingimusel, et põhirõhk puudutab vastava valdkonna uuendusi. Sel aastal pöördume küsimuste saamiseks ka TÜga kaudselt seotud teiste ülikoolide poole, nagu EPMÜ, TTÜ, TPÜ. Saata tuleb kuni 6 küsimust, millest 3 eeldavad boksimaterjali kasutamist ja 3 internetiotsingut. Iga saadetud küsimuse juurde tuleb lisada korraldajate jaoks ka vastus ja otsingutee internetist.

Küsimused saata aadressil: informiin@utlib.ee hiljemalt 28. jaanuariks. Lisainfo: Anne Laumets, tel 375 782, 375 783; Madis Orav tel 375 750.

Peahoonel parim jõulukujundus

Tartu jõulukujunduste konkursil võitis ühiskondlike hoonete rühmas esikoha TÜ peahoone.

Hindamisel arvestati nii hoone ja selle ümbruse üldist kujundust kui interjöörikujundust.

Ülikooli nõukogu hindas administratsiooni tegevusvaldkondi

Ivar-Igor Saarniit
TÜ akadeemiline sekretär

2001. aasta sügisel korrati küsitlust haldus- ja tugistruktuuri üksuste tööle, seekord olid vastajateks TÜ nõukogu liikmed.

2000. aasta sügisel paluti anda valitsuse liikmete hinnang haldus- ja tugistruktuuri üksuste töö kohta.

Valitsuse liikmed hindasid üksuste senist tegevust ülikoolis kehtivas hindamisskaalas (A kuni F), avaldasid arvamust finantseerimise suhtes, hindasid arengut ja tegid ettepanekuid edasiseks. Küsitluse tulemused avaldati ajalehes UT 17. novembril 2000.

2001. aasta sügisel otsustati küsitlust korrata, nüüd juba ülikooli nõukogu liikmete seas. Küsitlus viidi läbi ülikooli nõukogu 26. novembri istungil. Vastas 45 nõukogu liiget.

Tulemused on juuresolevas tabelis.

Kõrgeimad ja madalaimad hinded

Kõige kõrgema hinde sai AHHAA keskus. Keskuse tööd hindas silmapaistvaks või väga heaks 29 nõukogu liiget. Kõrgelt hinnati ka kunstimuuseumi, botaanikaaia, sideteenistuse, rahandusosakonna, multimeediakeskuse tegevust. Loetletud üksuste finantseerimisega oldi üldiselt rahul, rohkem raha sooviti AHHAA keskusele ja botaanikaaiale. Positiivselt hinnati nende üksuste arengut, nõukogu liikmeid rahuldas ka nende üksuste juhtimine.

Kõige vähem ollakse rahul õppeinfosüsteemiga ning infotehnoloogia osakonna, turvateenistuse, ehitus-remonditeenistuse, raamatukogu tegevusega. Enamik nõukogu liikmeid leiab, et üheks ebarahuldava olukorra põhjuseks on ebapiisav finantseerimine. Raamatukogu ja IT finantseerimise suurendamist pooldas koguni 35 nõukogu liiget.

Üksus	Hinnangud		Ettepanekud		
	Keskmine hinne (A=5, B=4, C=3, D=2, E=1, F=0)	Areng ("paranenud" ja "halvenenud" vastanute arvu vahe)	Finantseerimine ("suurendada" ja "vähendada" vastanute arvu vahe)	Juhtimine	
				"Tugevdada" vastanute arv	"Mitte muuta" vastanute arv
Vastuvõtutalitus	3,4	3	0	10	27
Õppetalitus	3,0	4	0	16	17
Välisüliõpilastalitus	3,4	7	3	7	27
Õppeinfosüsteem	1,6	-5	18	20	10
Avatud ülikool	3,4	13	-5	2	26
Multimeediakeskus	3,4	10	8	5	19
Teadustalitus	3,3	3	0	7	24
Välissuhetetalitus	2,9	3	1	11	19
Innovatsioonitalitus	2,9	6	2	7	20
EL ja ettevõtlustalitus	2,6	1	0	5	18
Asjaajamisteenus	3,2	8	2	8	22
Teabeteenistus	2,6	-1	5	19	14
Ajaleht Universitas Tartuensis	3,2	10	10	9	22
Personaliteenistus	3,2	14	1	5	24
IT teenused	1,9	-8	34	21	9
Raamatupidamisteenus	3,4	8	0	3	27
Finantsplaneerimine ja -analüüs	3,6	8	2	2	28
Kinnisvaraarendus	2,6	5	-1	9	18
Turvateenus	2,4	3	10	7	16
Ehitus-remonditeenistus	2,6	-2	10	9	14
Koristusteenistus	2,8	3	2	6	15
Inseneriteenistus	2,8	2	2	6	18
Sideteenistus	3,4	6	5	5	21
Transporditeenus	2,8	4	2	3	18
Riigihanketeenistus	2,9	0	-2	2	21
Raamatukogu	2,9	12	34	16	16
Ajaloomuuseum	3,2	5	5	4	29
Kunstimuuseum	3,4	10	3	4	27
Botaanikaaed	3,4	13	10	3	28
Spordibaasid	2,7	0	15	10	23
Kääriku Spordi- ja Puhkekeskus	3,3	18	9	3	20
Kultuurikollektiivid	3,3	2	7	2	24
Spordiklubi	3,2	7	2	3	20
AHHAA keskus	3,8	13	12	2	27
Kirjastus - OÜ	3,2	8	0		
Raamatupood - OÜ	3,2	6	0		

Ehkki nõukogu liikmed teavad väga hästi, et finantseerimise suurendamise ettepanek tähendab ka teist ettepanekut – näidata, kust tuleb sama summa ära võtta, oldi finantseerimise vähendamise ettepanekutega ülimalt tagasihoidlikud. Finantseerimise vähendamise pooldajaid oli rohkem vaid avatud ülikooli, riigihanketeenistuse ja kinnisvaraarenduse puhul (finantseerimise vähendamist soovisid vastavalt 7, 3 ja 4 ankeedile vastanut). Loodetavasti näitab küsitluse selline tulemus, et administratsiooni vastutusalade struktuur on üpris mõistlikult ümber kujundatud ning kõik üksused on vajalikud.

Loomulikult ei olda rahul madala hinde saanud üksuste arengu ja juhtimisega. Lisaks eespool loetletud üksustele tehakse ettepanek tugevdada ka teabeteenistuse juhtimist.

Mida tuleks arvestada

Küsitluse tulemused on kõnekad, kuid on mõningaid asjaolusid, mida tuleks järelduste tegemisel arvestada.

Õppeinfosüsteemi korral hinnati tegelikult seda, millest on loobutud. Oktoobri alguses alustati uue õppeinfosüsteemi käivitamisega, väljaõpe teaduskondades algas novembris. Süsteem on kavas käivitada 1. septembriks.

Küsitluse tulemused on ebaühtlased ka seetõttu, et ühes valdkonnas hinnati teenuse kvaliteeti, teises valdkonnas aga määras hinde asjaolu, et teenus puudub. Kui remondiks raha ei ole, siis ka remonditeenust ei ole ja hinnang on loomulikult halb. Sideteenus on aga olemas ning siin hinnatakse teenuse kvaliteeti.

Hinnangud anti enam kui kaks kuud tagasi ja vahepealse aja jooksul on nii mõndagi juhtunud.

Detsembris võeti vastu ülikooli 2002. aasta eelarve. On vahest palju väita, et küsitluse tulemused mõjutasid eelarve kujundamist. Kuid võib tõdeda, et infotehnoloogia real olev summa on suurenenud võrreldes 2001. aasta eelarvega üle kahe korra (4 miljonilt 8,1 miljonile), et raamatukogu trükisteks on eraldatud 2 miljonit krooni rohkem kui eelmisel aastal. Ning mitmes teiseski valdkonnas (kultuurikollektiivid, spordiklubi jt), kus nõukogu liikmete arvates peaks finantseerimine suurenema, on eelarveliste vahendite kasv kiirem ülikooli kogu eelarve kasvust.

Ehkki otseselt küsitluse tulemuste alusel otsuseid ei langetata, pakuvad nad kindlasti ainet järelemõtlemiseks. Sellest aga on edasises tegevuses kindlasti tulu.

Kingitus prof Kaljo Villako perelt

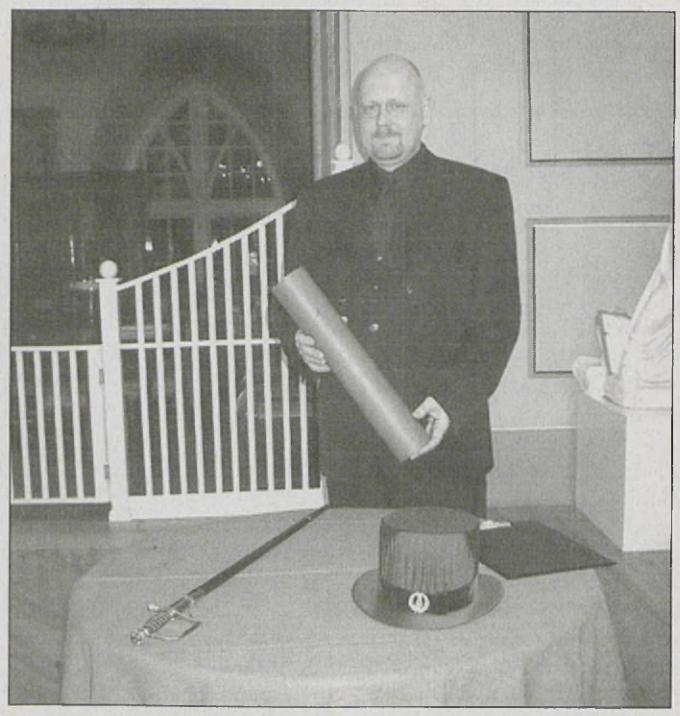
Renata Sõukand
TÜ Ajaloo Muusuemi projektijuht

16. jaanuaril andis TÜ professori Kaljo Villako (1919 - 2001) poeg Peeter Villako TÜ Ajaloo Muuseumile üle isa regaalid.

Mõõk, peakate ja diplom on saadud koos Tampere Ülikooli audoktori tiitliga 1985. aastal.

Villako oli Eesti tuntud gastroenteroloog, röntgenoloog ja radioloog. Ta töötas 1955. aastast ülikoolis õppejõuna: 1980-1990 oli radioloogia- ja onkoloogiakateedri juhataja, alates 1994 emeriitprofessor.

Prof Villako oli viljakas teadlane Toome sisekliiniku röntgenoloogia- ja gastroenteroloogiaalase uurimissuuna jätkajana, keda on tunnustatud mitme teauspreemiaga. Villako kuulus Euroopa Gastroklubisse, olles selle asutaja ning hiljem auliige. Tema lai silmaring ja erialaoskused said aluseks ka pikaaegsele koostööle Soome gastroenteroloogidega. Soome Gastroenteroloogide Selts valis Villako seltsi teauspreemia laureaadiks.

Peeter Villako andis oma isa prof Kaljo Villako audoktori regaalid ajaloomuuseumile. VARJE SOOTAK

Ta oli Eesti Gastroenteroloogide Seltsi asutaja ja pikaaegne esimees.

Villako oli ka andekas kirjamees. 1999 ilmusid memuaarid "Ajarännak I" ja vahetult enne haigestumist II osa. Ta oli Eesti Kirjanduse Seltsi taastamise algataja ning selle esimees. Tema teeneid Eesti vabaduse eest võitlejana hinnati 1996. aastal Riigivapi II klassi teenetemärgiga. Ajaloomuuseum tänab prof Kaljo Villako perekonda.

Intellektika 2002

Leeni Uba
TÜ avalikkussuhete spetsialist

Tartu 10. teadmiste mess on Tartu messikeskuses 15. ja 16. veebruaril.

Kohal on jälle enamik Eesti suuremaid kõrgkoole, samuti teadusasutusi, kutsekoole ja gümnaasiume. Tutvustatakse õppimisvõimalusi nii kodu- kui välismaal. Huvitavat on näidata teadlastel. Karjäärilaat pakub üliõpilastele töö- ja praktikakohti. Võrgupeole kogunevad arvutimänguhuvilised võistlevad omavahel, jagavad teavet arvutivõrgu kasutamisest ja uutest mängudest.

Messi esitluste ja seminaride ajakava on täpsustamisel. Ootan ülikooli struktuuriüksuste ettepanekuid messikava jaoks võimalikult kiiresti, hiljemalt 23. jaanuariks.

Tulemas on laser*show*'de võistlus ja muudki põnevat.

Samuti palun ühendust võtta üliõpilastel, kes soovivad vabatahtlikult messi korraldusele kaasa aidata. Abilistele vaba sissepääs mõlemal päeval.

Info: tel 375 509, leeni@ut.ee.

TÜ on itaallaste partner

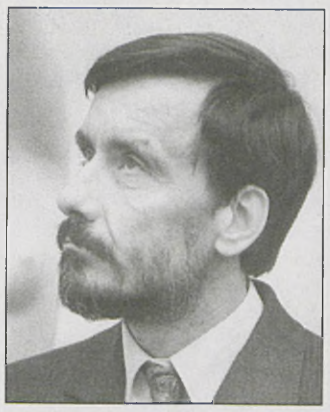
Euroopa Ühenduste raamprogrammi "Kultuur 2000" 2001. aasta taotlusvoorus Eesti loomeinimeste ja kultuuriorganisatsioonide esitatud ligi 20st projektist tunnistati edukaks 7.

Tartu Ülikool osaleb partnerina itaallaste algatatud projektis "ClioH's Workshop II: Innovative books and multimedia, materials for comparing and connecting the histories of European peoples". Tegu on väga laiaulatusliku projektiga, millel partnereid kogu Euroopas. Projekt kestab 2 aastat ning Euroopa-poolne toetus on 801 449,31 eurot.

Vt www.europa.eu.int/comm/culture/projects_en.html.

Poeet Paul-Eerik Rummole mõeldes

Ele Süvalep
TÜ eesti kirjanduse dotsent

19. jaanuaril kuuekümneseks saav Paul-Eerik Rummo on tuntud kui luuletaja, näitekirjanik, tõlkija, ka arvustaja, esseist ning poliitik.

Kõigepealt on ta muidugi luuletaja, kelle looming kuulub eesti uuemasse klassikasse. Põhiosa tema lüürikast on ilmunud kõigest seitsme aasta jooksul, 1962-1968, kuid need olid nii P.-E. Rummo kui eesti luule jaoks tõelised seitse vilja-aastat. Noore poeedi kiiresti edasiliikunud looming esindab suuri muutusi selleaegses lüürikas.

Esimesed luuletuskogud avaldas P.-E. Rummo TÜs eesti filoloogiat õppides. Ülikooliaastad 1959-1965 ja tollane Tartu vaimuelu etendasid ta kirjanikuks kujunemises olulist rolli. Õppides individuaalprogrammi alusel, oli tal keskmisest rohkem võimalusi süveneda kirjandusse ning kirjandusteadusse. Prof Harald Peebu juhendamisel valmis heatasemeline diplomitöö "Henrik Visnapuu tulek luulesse". Ta võttis osa elavalt tegutsenud Tartu Noorte Autorite Koondise tööst, võitis ülikooli kirjandusvõistlustel auhindu, lõi kaasa ülikooli näiteringis. Koos mõne teise noorpoeediga (A. Ehin, J. Kaplinski jt) kuulus ta legendaarse luuleuuendaja Artur Alliksaare ning erudeeritud literaadi ja poeedi Ain Kaalepi suhtlusringi.

1962. aastal ilmus esimeses "Noorte autorite" kassetis Rummo luulevihik "Ankruhiivaja", millele kaheaastaste vahedega järgnes veel kolm luuleraamatu. Viimane neist oli valikkogu, mis sisaldab ka mahuka tsükli uusi luuletusi. Selle ilmudes oli Rummo 26-aastane, saavutanud luuletajana täisküpsuse ning kõrgeima tunnustuse. 1972. aastal valminud kogu "Saatja aadress ja teised luuletused 1968-72" jäid kauaks käsikirja ning laiema avalikkuse eest kõrvale. See tähistab pöördumist teistsuguse luulelaadi poole, mille seosed 1970ndate luulesuundumustega on ilmsed, kuid mis ootab veel põhjalikumat käsitlemist ja väärtustamist.

P.-E. Rummo, kes on üldsuse jaoks märgistatud ennekõike kui 1960ndate kassetipõlvkonna silmapaistvaim esindaja, on ise tauninud luule ja inimeste seesugust liigitamist põlvkondadeks (näiteks Sirp 20. okt 2000). Tõepoolest, P.-E. Rummo looming sidestub väga mitmekülgselt ning sügavalt pikaajalise eesti luuletraditsiooniga ja XX sajandi maailmakirjanduse peamiste suundumusteni. Samas on ta neid – võib-olla väheseid poeete, kes on erakordse nõudlikkusega püüdnud vältida enesekordamist. Sellekohase poeetilise tõekspidamisena sobib tsiteerida ridu kogu "Lumevalgus... lumepimedus" tsüklist "Läbi talve":

Keelelt kõik sõnad sülitan
ja jälle õpin kõnelema
Tütrega koos ma uuesti
ütlema õpin sõna *ema*

ma ise hindama ei lähe
on seda palju või on vähe
või on see halb või on see hea
ei tea ei tea –

kaitseb mind kevadladvastik
mu ainus kadumatu katus
Ei siin ma hooli millestki
ja see ei ole hoolimatus

Õppejõudude elutöö, kogu ülikooli mitmetahulisus vajab bibliograaf Maare Kümniku arvates ühist katust, kaubamärki – Tartu Ülikool. VARJE SOOTAK

Ülikooli bibliograafiline mälu

Maare Kümnik
TÜ Raamatukogu
vanembibliograaf

Bibliograafia koostamine nõuab visadust, täpsust ja teadmisi, ükskõik, kas see on kättesaadav raamatus või andmebaasis.

Kuidas modernselt rakendada ühise eesmärgi nimel Tartu Ülikooli tutvustamine maailmas teeb muret bibliograafidele.

On kaks, kuid eri eesmärkidel (ka sisuliste erinevustega) koostatud andmestikku: Tartu Ülikooli bibliograafia ja Tartu Ülikooli teadus- ja arendusosakonna teadusinfosüsteemi publikatsioonide osa. Viimane on alati olnud väga suureks abiks bibliograafiate koostamisel. Selle aruandlusandmestiku kaudu rikastuks välismaal ilmunuga (*Estonica*) ka Eesti suuremate raamatukogude elektrooniline ühiskataloog ESTER. Eesti teadlaste artiklite kiht on seal veel üsna õhuke, alustati ju alles aastal 1999.

Kaks sajandit teaduse tutvustamist

Ülikooli raamatukogu osa Tartu Ülikooli teaduse tutvustamisel nii Eestis kui ka teistes maades on olnud aastakümnete pikkune. Võib rääkida isegi kahest sajandist, kui meenutada, et 1808. aasta reisil viibides kirjutas prof Karl Morgenstern ülikooli nõukogule, et "välismaal küsitakse, miks Tartu ülikoolilt nii vähe trükis ilmub? Kui nimetada ilmunud töid, selgub, et isegi nende pealkirju ei tunta" (TÜR KHO, Mrg. DCVIII, Correspondenz).

Ülikooli enesetutvustuse vajadus oli juba siis selge. Ülikooli teadusproduktsioonil, õppejõudude elutööl, kogu teabel ülikooli ja üliõpilaselu mitmetahulisuse kohta on vaja katust, kaubamärki, ühist nimetajat, nime – TARTU ÜLIKOOL. Seda ongi pakkunud raamatukogu pidev tegevus üsna mitmel moel.

Igaüks omaette on muidugi oluline oma alal, kuid tervikpilti nii ei loo. Sellele, kui maailmakaardilt märkamatult kadus väärikas nimetus "Tartu Ülikooli Toimetised" ehk *Acta*d (1893-1994), on osutatud siin-seal, näiteks ungari keele ja kirjanduse lektor Szilárd Toth (Universitas Tartuensis, 2000, nr 41), emeriitprofessor Ülo Lepik raamatus "Tartu Ülikool minu elus" (1998, lk 213). Miks ikkagi nii juhtus?

Bibliograafiatöö

Üks seni oluline tegevusliin on olnud bibliograafiatöö: andmestiku koostamine ja teatmeteenindus. Need osad on tihedalt seotud kogu raamatukogu rikkuste ja varadega, kogu informatsiooni ja materjalidega Tartu Ülikooli kohta. Aastati on teatmeteeninduse mahust vähemalt kolmandik olnud ülikooliteemaline (lühinimestikest faktiteadisteni välja). Sageli küsitakse ühelt või teiselt alalt just Tartu Ülikooli õpetlaste töid.

Saksamaalt prof dr Klaus Garberilt saabunud tänukirjas raamatukogule ja Ene-Lille Jaansonile töö eest "Tartu Ülikooli trükikoda 1632-1710: ajalugu ja trükiste bibliograafia" (2000) öeldakse: "Õnnitlen Teid südamest selle mahuka publikatsiooni puhul, mis leiab oma väärika koha A. Teringu samalaadsete väljaannete kõrval, tuues ühekorraga avalikkuse ette kogu Tartu 17. sajandi akadeemilise kultuuri rikkuse". Raamatukogu bibliograafiatöö on taotlenudki sedasama, kuid pisut kitsamalt – ainult (!) Tartu Ülikooli ja 19., 20. ja 21. sajandi kohta.

Seda eesmärki teenib mahukas andmestik "Tartu Ülikool: ajalugu; õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia" (1632-1710, 1802-2001).

Kasutagem kogutut

Ülikooli teaduse tutvustamisena on raamatukogus koostatud ja vahetusena maailma saadetud väljaandeid nagu "Tartu Riiklik Ülikool: [1944-1986., 1988.] aastal ilmunud tööde bibliograafia" (1962-1995, aastaraamatud, neis on ka info kaitstud väitekirjadest), "Tartu Riiklikus Ülikoolis kaitstud väitekirjad 1946-1959" (1961), "Tartu Ülikoolis kaitstud väitekirjad 1802-1918" (1973), "Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas kaitstud väitekirjad 1892-1917" (1965), "Tartu ülikool kirjasõnas" 1-2 (1983, 1990), "Tartu Ülikooli perioodikaväljaanded 1802-1940" 1-2 (1983), "Tartu Ülikooli Toimetiste sisuregistrid 1893-1944" (1993, nende 100. aastapäevaks) ja nii veel mitmeid-mitmeid, viimati "Professor Paul Ariste biobibliograafia 1921-2000" (2000).

Kogu seda tööd võib nimetada ka ülikooli bibliograafiliseks mäluks.

Bibliograafia tähendus kasvab ajas

Raamatukogus tehtut on tunnustatud mitmeti. Vahetud kontaktid on olnud paljudega, näiteks professorite Viktor Masingu, Ülo Lepiku, Peeter Järvelaiu, Sergei Issakovi, Leonid Stolovitši, Ene-Margit Tiidu, teaduri Erki Tammiksaare, õppejõu Alar Sepa ("... bibliograafia alusel on üliõpilastel ja õppejõududel palju lihtsam selgitada, mida meie eelkäijad ja ka kaasaegsed on publitseerinud."), dots Peet-Henn Kingisepa, Ülle Musta, Aadu Musta, Peeter Oleski, Jaan Eilarti ("siinne materjali kogumine näib küllalt ammendav olevat") ja paljude teistega.

Välismaalased, tänades teatmebibliograafe neile saadetud teadiste eest, sõna otseses mõttes rõõmustavad Tartu Ülikooli Raamatukogus oleva rikkaliku bibliograafilise andmestiku üle.

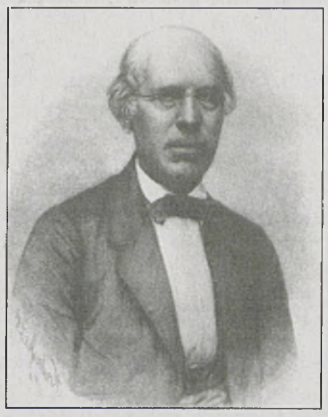
Bibliograafiate koostamine ei ole kiirtöö ja nende tähendus kasvabki ajas. Samasugust visadust, täpsust ja hulgaliselt teadmisi nõuavad koostajailt arvutiandmebaasidki, mis, võrreldes raamatuga, võimaldavad sisestatu märksa mitmetahulisemat ja paindlikumat kasutamist, uue materjali pidevat lisamist ja kõigile kättesaadavust internetis.

Lisaks vt ka: M. Kümnik. Tartu ülikool bibliograafias//Tartu Ülikooli Raamatukogu töid 10 (1997), 144-168.

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Meteoroloogia isa

Toomas Pung
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

TÜ kolmas füüsikaprofessor (1842-1865) oli silmapaistev meteoroloog Ludwig Friedrich Kämtz, kaasaegse meteoroloogia rajajaid.

Kämtz sai doktorikraadi Halle Ülikoolis, kus töötas õppejõuna. Ta avaldas trükis 3köitelise meteoroloogiaõpiku, loengud ja eksperimentaalfüüsika õpiku, mis võeti tarvitusele Saksa ülikoolides ja tegi tema nime tuttavaks Euroopa teaduses.

Pärast F. Parroti surma valiti ta TÜ füüsikaprofessoriks.

Kämtz elas Tartus botaanikaaia taga Emajõe lähedal, kus tegi 10 aastat meteoroloogilisi vaatlusi.

Tartus koostas ja avaldas ta 3köitelise meteoroloogiateatmiku (6 artiklit selles käsitlevad meteoroloogiliste vaatluste tulemusi Tartus). Ta oli Tartu Loodusuurijate Seltsi asutajaliige.

1865 valiti ta Peterburi TA akadeemikuks ja Füüsika Peaobservatooriumi direktoriks.

Kämtz oli teadusmaailmas tuntud kui originaalsete õpikute autor ning vene ja eriti Tartu meteoroloogia- ja klimatoloogiaalase andmestiku süstematiseerija.

Ta oli eelkõige geofüüsik ja meteoroloog, kuid oma artiklites käsitles ta füüsika, magnetismi ja meteoroloogia kõrval ka füüsilist geograafiat. Tema õpikut peetakse esimeseks meteoroloogia õpperaamatuks maailmas. Kämtzi nimetati meteoroloogia isaks.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

UUDISED

Eesti Akadeemiline Spordiliit 10

15. jaanuaril täitus 10 aastat Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) asutamisest.

10 aasta jooksul on EASL korraldanud Eesti üliõpilaste meistrivõistlusi, osalenud universiaadidel ja üliõpilaste maailmameistrivõistlustel.

EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul on universiaadidelt võidetud üks kuldmedal (Aleksander Tammert, 2001). Üliõpilaste maailmameistriteks on tulnud Maret Vaher (1998 orienteerumises) ja Toomas Proovel (2000 kreeka-rooma maadluses).

"1998. aastal taastati rahvusvaheliste üliõpilasmängude SELLi mängude (Soome, Eesti, Läti, Leedu) traditsioon. Mais toimuvad üliõpilasmängud uuesti Tartus," ütles Beljaeva.

Kõrgkoolitöötajate karikavõistlused

Homme tähistab EASL oma 10. aastapäeva TÜ spordihoones toimuva professorite ja kõrgkoolide töötajate spordivõistlusega (korvpall, võrkpall ja male).

Turniir algab kell 9 nooremate õppejõudude võrkpallimatsiga TÜ ja Kõrgema Sõjakooli (KSK) vahel.

TÜ on välja pannud võrkpallimeeskonnad nooremate ja vanemate meeste klassis, võrkpallinaiskonna ja malevõistkonna. Sel aastal kohtuvad TÜ, EPMÜ, TTÜ, KSK, Mainori Majandusinstituut, Akadeemia Nord, Audentese ja IT-kolledži koondised.

EASL soovib selle turniiriga taastada EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul kunagise traditsiooni, kus õppejõud ja kõrgkoolide töötajad saaksid vähemalt kord aastas kokku ka spordiväljakutel.

Seminar avatud ülikoolist

23. jaanuaril kell 14.30-17.30 toimub Lossi 3-112 seminar "Eesti Avatud Ülikool – ülikoolide koostöö avatud õppe arendamiseks Eestis".

Seminari eesmärk on jätkata arutelu Eesti avatud ülikoolist: ülikoolide ja riigi huvist, vajadustest ja senistest tegevustest avatud ja kaugkoolituse arendamisel, reaalsetest võimalustest koostöö elluviimiseks ning konkreetsetest tulevikuplaanidest.

Info: Eve Lember, tel 375 620.

Sihtfinantseerimine kasvas

16. jaanuaril kinnitas haridusminister oma käskkirjaga sihtfinantseerimise mahu 2002. aastaks.

Üldine finantseerimise maht kasvas TÜ teadustalituse peaspetsialisti Viktor Muuli sõnul 13%, sh TÜ finantseerimise maht 21%.

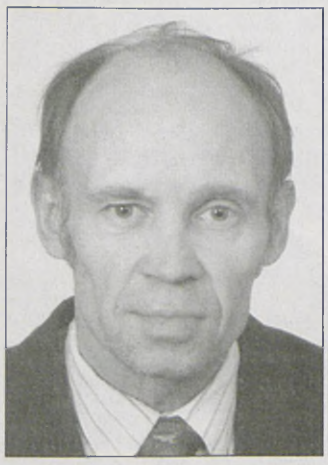
Täpsem info on teadus- ja arendusosakonna veebilehel: www.ut.ee/ta rubriigi uudised all.

ÜLIÕPILASTEATER OTSIB NOORMEHI

oma uude lavastusse (E. Ionesco "Macbeth"). Huvitatutel palume tulla neljapäeval, 31. jaanuaril kell 18 Tartu Üliõpilasmaja (Kalevi 24) 4. korruse peeglisaali (sissekäik hoovi poolt).

ÕNNITLEME!

Haldur Õim 60

22. jaanuaril peab juubelisünnipäeva TÜ üldkeeleteaduse professor, Eesti TA liige (1994. aastast) Haldur Õim.

1977. aastast töötab ta TÜ lingvistikaõppejõuna, olles läbinud akadeemilised astmed vanemõpetajast professorini (1985). Filoloogiadoktori väitekirja kaitses Haldur Õim 1983. aastal semantikast ja keele mõistmise teooriast.

Tema teaduslike huvide keskmes on olnud keele semantika ja pragmaatika, keele mõistmise mehhanismide avastamine ja arvutil modelleerimine ning inimese ja arvuti suhtlus loomulikus keeles. Õimu puhul on silmapaistev see, et temas on ühendatud kaks harva esinevat talenti: keerulisi teaduslikke teooriaid mõista ja neid teistele selgitada ning originaalne mõtlemine – oskus uut avastada.

Keel ja arvuti on märksõnad, mis sobivad iseloomustama ühte poolt Õimu tegevusest teadlase ja õppejõuna. 1970ndate lõpul koondas ta enda ümber lingvistidest ja matemaatikutest-programmeerijatest koosneva grupi, millest on tänaseks välja kasvanud üldkeeleteaduse õppetooli juures tegutsev arvutilingvistika uurimisrühm. Teiselt poolt saab prof Õimu tegevust kokku võtta sõnadega *tähendus ja mõtlemine*, mis katab nii suure osa tema teadustööst kui kognitiivse lingvistika esimesed sammud TÜs.

Prof Õimu eestvõttel töötati välja arvutilingvistika eriala õppekava ja 1977. aastast toimub TÜs arvutilingvistide süstemaatiline ettevalmistamine.

Kui 1997 käivitus Eesti Informaatikakeskuse koordineeritud Eesti keeletehnoloogia sihtprogramm, siis sai Õimust üks selle eestvedajaid.

Haldur Õim võitleb aktiivselt eesti keele püsimajäämise eest infotehnoloogilises ühiskonnas. Ta hoiatab, et arvutitoeta jäetud keelt ähvardab väljasuremine. Et eesti keelega seda ei juhtuks, on Haldur Õimu viimase aja põhirolle olnud Eesti arvutilingvistide koostöö koordineerimine ja suunamine eesti keele automaattöötluse programmide, arvutikorpuste ja -sõnastike loomisel.

Juubilarile visadust ja õnne soovides

Kolleegid

50

Svetlana Luik,
koristaja – 7. detsember
Aleks Lenzner,
dotsent – 8. detsember

60

Enn Laanelepp,
laborant – 10. detsember
Õie Kaasik,
paljundusoperaator – 12. detsember

65

Peet-Henn Kingisepp,
dotsent – 10. detsember

ESSEEKONKURSS

Eesti Instituut kutsub kõiki huvilisi, sõltumata nende vanusest, soost, usutunnistusest jne, osalema esseevõistlusel

MIS TEEB [MINU JAOKS] EESTIST EESTI

– millised asjad, nähtused, tavad, harjumused vms kannavad kirjutaja Eesti tunnet ja miks või kuidas.

Kirjutamisel võiks hoiduda katseist leida ühtset ja üldistavat sümbolit või märkide loendit, pigem on oodatud kirjutajate isikliku, kui tahes väikese eesti avastuse ja sellega seotud tunnete kirjeldus.
Mitte üle kolme lehekülje pikkune (maks 5400 tähemärki) töö saata hiljemalt 10. veebruariks Eesti Instituuti kas postitsi (Suur Karja 14, 10140 Tallinn) või meilitsi (essee@einst.ee). Postiga saabuvatele töödele lisada kinnine ümbrik autori nime ja kontaktandmetega. Mõttetihedamad tööd pälvivad rahalise auhinna ja avaldatakse trükis. Eesti Instituudil on õigus kõiki konkursile laekunud ideid edaspidi oma töös kasutada.

Täpsemad tingimused aadressil www.einst.ee/Eestit otsimas.

TÖÖLE EESTI INSTITUUTI

Eesti Instituut (EI) otsib tulevast kolleegi, tegutsemistahtelist ja suhtlemisaldist. EI ootab: oskust oma peaga mõelda, kiiret kohanemisvõimet, inglise keele oskust kõnes ja kirjas, veel ühe võõrkeele ning head eesti keele oskust. EI pakub: suhtlemist nõrkemiseni, eneseteostust, üllatusi. EI ei paku: nüri oleskelu, ametiautot, sanatooriumituusikuid. CV saata aadressil Suur Karja 14, 10140 Tallinn hiljemalt 15. veebruariks. EI kohta saab infot tel 6314 355 või www.einst.ee.

TEATED

22. jaanuaril kell 15 toimub ülikooli nõukogu saalis prof Haldur Õimu 60. sünnipäevale pühendatud ettekandekoosolek.
Kavas: Mare Koit – Inimene, keel, arvuti; Arvo Krikmann – Pidulik preambulatoorne pöördumine; Mati Erelt, Tiit Hennoste – Vaja on veel üht eesti keele grammatikat; Leho Paldre – Mees õpetlase tähenduses.
Info: Urve Talvik, tel 375 941.

---

23. jaanuaril kell 11-13.30 toimub Lossi 3-112 Eesti Akadeemilise Täienduskoolituse Koostöövõrgu aastakoosolek. Info: Eve Lember, tel 375 620.

KAITSMISED

28. jaanuaril kell 14 kaitseb ph aud 102 TPÜ vanemteadur Indrek Tart doktoritööd "Eestikeelne luuleraamat 1638-2000. Bibliomeetrilisi ja kirjandussotsioloogilisi vaatlusi" eesti kirjanduse alal. Oponendid: prof Rein Veidemann, prof Toomas Liiv.

---

28. jaanuaril kell 14.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis Toomas Plank doktoritööd "Positive corona at combined DC and AC voltage" (Positiivne koroonalahendus segapingel) optika ja spektroskoopia erialal. Juhendaja: dr Ants Haljaste (TÜ). Oponendid: prof Reidar Svein Sigmond (Norra Teaduse ja Tehnoloogia Instituut, Trondheim) ja dr Jaan Salm (TÜ). Info: Hugo Mändar, tel 375 537.

---

31. jaanuaril kell 14 kaitseb Tiigi 78-126 Monica Lõvi magistritööd "Nägemispuudega inimeste tööhõivest Eestis" sotsiaaltöö erialal. Juhendaja: dots J. Kõre. Oponendid: Avo Trumm, MA ja Valter Parve, MSW.

---

4. veebruaril kell 14.15 kaitseb sotsioloogia osakonnas Tiigi 78-125 Mait Müürsepp magistritööd "Õiguse legitiimsus ja õigussüsteemi legitimeerimine turundusteooria rakendamise abil". Juhendaja: dots Henn Käärik. Oponent: lektor Silvia Kaugia (MA). Info: Villu Talv, tel 375 924.

KURSUSED

Kevadsemestril (1.-8. nädalani) viib arvutiteaduse instituut läbi arvutiõpetuse kursuse (MTAT.03.009, 2 AP). Programm: töö failide ja kaustadega operatsioonisüsteemis Windows, teksti-, tabeli- ja andmebaasitöötlus (paketi MS Office näitel), Internet (kirjavahetus, infootsing). Loengud toimuvad 12., 14., 19., ja 21. veebruaril kell 18.15-20 Vanemuise 46 suures auditooriumis (225). Praktikumid toimuvad 2.-8. nädalani (4 tundi nädalas) arvutiklassides. Registreerimine ja praktikumirühmadesse jaotamine toimub esimesel loengul. Lisainfo: eno@ut.ee (Eno Tõnisson).

Arvutiteaduse instituudi kavas on järgmised kursused:

- Õpiprogrammid (MTAT.03.008 4 AP, Rein Prank, prank@ut.ee). Esimene loeng 14. veebruaril kell 8.15-10 Liivi 2-104.
- Õpitarkvara seminar (MTAT. 03.145 1 AP, Eno Tõnisson, eno@ut.ee). Sissejuhatav seminar 20. veebruaril kell 16.15-18 Liivi 2-104. Mõlemale kursusele on oodatud eri teaduskondade üliõpilased, eriti need, kes valmistuvad õpetajaks saama.
- Arvutid koolimatemaatikas (MTAT.03.143 2 AP, Eno Tõnisson, eno@ut.ee). Esimene loeng 15. veebruaril kell 12.15-14.00 Liivi 2-104. Mõeldud pigem MT üliõpilastele, aga oodatud ka teised huvilised. Õppetöö ajad on esialgsed, jälgige tunniplaani.

AINEKURSUSTE KONKURSS

TÜ kuulutab välja võõrkeelsete ja välismaalastele suunatud ainekursuste konkursi 2002/2003. õppeaastaks (k.a suvi 2003) järgmistel teemadel:

- Magistritasemel õpetatavate uute võõrkeelsete kursuste moodulid (8 või 16 AP) (senise kogemuse põhjal on suuremat huvi tuntud õppimisvõimaluste vastu järgmistel aladel: vene keel võõrkeelena, informaatika, bioloogia, majandusteadused ja sotsiaalteadused);
- Bakalaureusetasemel õpetatavad uued võõrkeelsed ainekursused (2-4AP).

Osalemiseks nõutavad materjalid:

- Õppeaine või mooduli lühitutvustus maksimaalselt 2 lk, sh aine nimetus, maht ainepunktides, õppeaste, õppevorm (statsionaarne, suvekool, distantsõpe), toimumise aeg, sihtgrupp, õpetamise keel, õppejõud ning annotatsioon. Auditoorse töö ajakava, loengute, seminaride ja praktiliste tööde teemade ning kohustusliku ja soovitava kirjanduse loetelu, iseseisva töö osakaal, teadmiste kontrollivorm(id) (eksam või arvestus, suuline või kirjalik, kontrolltööd, referaadid jm), ekskursioonid-praktikad ning eksamile pääsemise tingimused.
- Orienteeruv kursuse või mooduli eelarve — autori(te) ettevalmistav töö kursuse või mooduli käivitamiseks ning töötasud kursuse või mooduli esmakordsel esitusel.
- Loengukonspekti lühikokkuvõte — sisuline ülevaade koos viidetega erialakirjandusele. (Ühe kursuse kohta loengukonspekti lühikokkuvõte 3lk ja kirjanduse loetelu 1 lk, mooduli puhul iga kursuse kohta vastavalt lühikokkuvõte 3 lk ja kirjanduse loetelu 1 lk.).
- Projekti autor(id) ja kontaktandmed.

Nõutavad materjalid vastavas võõrkeeles esitada õppeprorektorile paberil 11. veebruariks.

Komisjon arvestab hindamisel:

- kursuse või mooduli vajalikkust, ajakohasust, originaalsust;
- sihtgrupi olemasolu ainekursuse või mooduli õppimiseks;
- kursuse või mooduli sisulist taset ja ülesehitust;
- õppejõu pädevust;
- kaasaegsete õpetamistingimuste (kirjandus, laborid, IT) olemasolu;
- vastavust eelarvele.

Ülikool finantseerib parimate kursuste või moodulite ettevalmistamist ning tööjõukulu kursuse või mooduli esmakordsel esitusel. Finantseeritakse struktuuriüksust, kuhu kuulub kursust või moodulit õpetav õppejõud. Õppeprorektori moodustatud komisjonil on õigus teha korrektuuri projektide eelarvetes ja hinnata nende otstarbekust.
75% sihtfinantseeringust eraldatakse struktuuriüksusele kursuse või mooduli käivitamiseks pärast valiku ja finantseerimisotsuse tegemist. 25% projekti eelarverahast laekub pärast struktuuriüksuse juhi poolt koostatava õppetöö aruande esitamist õppeprorektorile. Aruande esitamiseks on aega üks kuu mooduli või kursuse esmakordsest esitusest arvates.
Otsus parimate projektide finantseerimise kohta tehakse teatavaks 22. veebruaril UTs.

Lisainfo:Ülle Hendrikson, hylle@ut.ee, 375 523.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja Piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti.
Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee.
Piletipunkt Tartu Kaubamajas.

Pühapäeval, 20. jaan kell 16 esineb klaveriduo Kai Ratasepp ja Mati Mikalai. Kavas Mozarti sonaat kahele klaverile, Raveli "Hispaania rapsoodia", Poulenci sonaat kahele klaverile, Lutoslawski variatsioonid Paganini teemale.

Teisipäeval, 22. jaan kell 15 lastekontsert "100 minutit keskajas". Esineb Hortus Musicus, kunstiline juht Andres Mustonen. Kunstiajaloolane Jüri Kuuskemaa jutustab 100 minuti jooksul keskaegset Tartut ja selle kujunemist linnaks.

KINOS ILLUSIOON

Atlantis: kadunud kuningriik – kl 13.
Printsessi päevikud – kl 14.45, 16.30, 18.15, 20.
Veepiisad tulistel kividel (PÖFFli kavast) – kl 21.45.

Tartu Ülikool võtab õppe- ja üliõpilasosakonda tööle

peaspetsialisti,

kelle ülesandeks on välisüliõpilaste õppe- ja olmeküsimuste lahendamine, üliõpilasvahetuse korraldamine ja arendamine ning välisüliõpilastalituse juhtimine. Info: www.ut.ee/konkurss/peasp0121.php.

TÜ MAJANDUSTEADUSKONNA ÄRIJUHTIMISE MAGISTRIÕPPE MAGISTRIPROJEKTIDE KAITSMINE

24. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Sirje Tang – Ettevõtte väärtuse suurendamise finantsvõimalused (AS K.A.T.&Ko näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp, oponent: knd (maj) N. Ivanova.
- 9.40 Age Käos – Ettevõttesisese arvestussüsteemi täiustamine Mootorreisi AS-s. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: MA (maj) K. Lääts.
- 10.20 Ruth Kotsar – Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine AS-is Vilma. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: MA (maj) K. Lääts.
- 11 Jaako Lindmäe – Õpetajate hindamine ja töötasustamine Kallaste Kutsekeskkooli näitel. Juhendaja: dots K. Türk, oponent: knd (maj) U. Varblane.
- 11.40 Külli Meister – Muutused organisatsioonis omanike liitumistel ja ühinemistel MAP Eesti AS näitel. Juhendaja: dots M. Vadi, oponent: knd (maj) K. Türk.
- 12.50 Marje Kõljalg – Hoiu-laenuühistud - ühistulised finantsasutused Eestis. Probleemid ja võimalused. Juhendaja: prof M. Sõrg, oponent: dr (maj) U. Silberg.
- 13.30 Ülle Kollo – OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood turunduspoliitika kujundamine. Juhendaja: prof M. Miljan, oponent: knd (füüs-mat) N. Roose.
- 14.10 Rita Pappa – Integration of Activity Based Costing into the performance measurement system in Hansabank. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: MA (maj) A. Juhkam.

25. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Reidi Strandberg – Ettevõtte väärtuse hindamine (AS Sangar näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp, oponent: MA (maj) P. Sander.
- 9.40 Lily Jallai – Trükiettevõtte sisekontrolli süsteemi täiustamine. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: knd (maj) S. Kalnin.
- 10.20 Eve Urbas – Tasakaalustatud mõõtmismudel ettevõtte strateegilises juhtimises (OÜ Astro Raamatud näitel). Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: knd (maj) A. Reiljan.
- 11 Inge Hiielaan – Kompleksanalüüsi metoodika ettevõtte tegevuse efektiivsuse hindamiseks (AS Wermo näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp, oponent: dr (maj) V. Vensel.
- 12.10 Ruth Oltjer – Müügipersonali valik ja müügitegevuses olulised isiksuseomadused AS Chemi-Pharm näitel. Juhendaja: prof J. Reiljan, oponendid: MA (maj) K. Tamm ja knd (maj) U. Varblane.
- 12.50 Priit Manavald – Pankrotiga seonduv ettevõtte finantsseisundi analüüs. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: knd (maj) S. Kalnin.
- 13.30 Aivar Nõu – Personali värbamise ja valiku protsess AS-i Rekman ja Eesti puidutööstusettevõtete näitel. Juhendaja: dots K. Türk, oponent: MA (maj) Ü. Sõstra.
- 14.10 Jaak Lavin – Tasakaalustatud mõõtmismudeli kujundamine Baltic Computer Systems'is. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: knd (maj) S. Kalnin.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine 50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida 10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida 5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

25. jaanuar 2002

NR. 3 (2081)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Botaanikaaiale uus kasvuhoone

Varje Sootak

Väravast paremat kätt näeb lagunevat subtroopika kasvuhoonet, mille juures ei tahaks direktor Heiki Tamm end isegi pildistada lasta.

Palmihoone ja subtroopikamaja taimed kasvavad põhimõtteliselt ühes kliimavööndis ning Tamme sõnul kahe kasvuhoone ekspositsioon osaliselt kordub. Koos botaanika ja ökoloogia instituudiga kavandataksegi laguneva hoone ümberehitamist troopikataimede jaoks.

Juubel kannustab

Asutamisest peale on botaanikaaias tegeldud troopikataimede kollektsiooniga, mis kujunes liigirikkaks, kuid vahepeal on vajaliku tähelepanuta jäänud. Nüüd on see kavas uuesti välja arendada. Uude kasvuhoonesse planeeritakse nii kuiva kui niiske troopika esindajaid, uudisena vihmametsa.

"Ühelt poolt oleme õppe- ja uurimiskeskus, teiselt poolt ka loodushariduse edendaja," selgitab direktor. "Külastajaile võiks ju eksootikatki pakkuda: väikest vesikaskaadi, kaljunukkide peal õitsvaid orhideesid."

Tamm kõneleb, et ülikoolide botaanikaaiad tänapäeval enam eriti ei laiene, vaid muudavad oma sisu kaasaegsemaks, juurutavad uusi ökonoomseid tehnoloogiaid. "Raha loetakse üha rohkem."

Uus kasvuhoone on plaanis valmis saada tuleval aastal botaanikaaia 200. aastapäevaks.

TÜ arhitekt Martti Preem koostab uue kasvuhoone projekteerimise lähteülesannet. Seejärel tulevad arhitektuurikonkurss ja riigihanke konkurss. Keskkonnainvesteeringute Keskusest saadi ehituseks 2,2 miljonit krooni.

Raha napib

"Ehitada ja remontida on vaja palju, raha aga napib. Eelarve sel aastal ei suurenenud. Botaanikaaia käekäiku mõjutas liiga pikk direktori otsimise aeg." Bioloogiakandidaat Heiki Tamm, kes on töötanud Tallinna Botaanikaaias nii direktorina kui teistel ametikohtadel, alustas oktoobris Tartus oma teist tööpäeva kirjade ja rahataotlusprojektide kirjutamisega. "Esimene kiri läks ülikooli juhtkonnale subtroopiliste taimede väga halvas seisukorras oleva kasvuhoone kohta. Haldusdirektori moodustatud komisjon vaatas kõik objektid üle ja tegi oma järeldused."

Botaanikaaed on küll ülikooli oma, kuid selles käivad kõik, nii linlased kui linna külalised ning Tamme sõnul püüab linn seda olulist turismiobjekti toetada. Näiteks vana piirdemüüri remontimist toetatakse 900 000 krooniga. "Seda remontides loodame korda teha ka värava, millel võiks ilutseda sepiskiri "Hortus Botanicus A.D. 1803".

Abi projektidest

Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektirahadega tahetakse puhastada tiik, et paraneks vee kvaliteet. "Tiigi puhastamine on oluline ka seetõttu, et sellest võtame taimede kastmisvee, mis on neile veevärgi omast kasulikum ning tuleb odavam." Linn aitab saarel paviljoni taastada ja silla ehitada.

Heiki Tammel on ka ajaloolastega üks asi ajada – kas tiik, mis on rajatud vana linnamüüri kaitsekraavi, pole mitte üks Tartu vanemaid vesirajatisi.

Keskkonnainvesteeringute Keskus finantseerib ka energiasäästlikkuse projekti. "Praegu kütame õhku. Juba vene ajal Eesti botaanikaaedade kasvuhoonete kütmist Soome omadega võrreldes kulus meil ruutmeetri kütmiseks kaks korda rohkem kütet kui Soomes."

EL 5. raamprogrammi energiasäästlikkuse pilootprojektis näitab botaanikaaed, kuidas uute innovatiivsete tehnoloogiate abil energiat säästa ja keskkonda kaitsta, nagu näiteks kütta maasoojuspumbaga.

Botaanikaaed kui teadusasutus

Maailma botaanikaaedadesse on koondatud ligi kolmandik kõigist taimeliikidest ning neis on säilinud ka palju looduses hävinud liike. "Üks osa meie tööst ongi osalemine mitmes looduskaitseprogrammis, kus anname oma panuse mõne liigi loodusesse tagasi viimisel." Botaanikaaia praeguses struktuuris puudub teaduri ametikoht, kuid koostöös ülikooli instituutide ja teiste asutustega püütakse oma kollektsioone koondada ning alles hoida kõik Eesti sõnajalad, väärtuslikumad roosi- ja elulõngade kollektsioonid.

Rio de Janeiro konventsiooni põhjal peab ka Eesti oma elusloodusele geneetilisi ressursse säilitama ja kaitsma. Eesti vastavas riiklikus programmis on TÜ Botaanikaaia osa ilutaimede ja teatud looduslike taimeliikide seemnepanga säilitamine. "Samuti jääks meie vastutada erakollektsioonide uurimine, dokumenteerimine ja andmepanga koostamine."

"2003. aastal 200aastaseks saav botaanikaaed peab muutuma atraktiivsemaks," leiab Heiki Tamm. VARJE SOOTAK

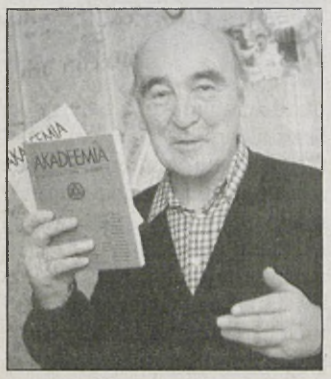
TARTU ÜLIKOOLI BOTAANIKAAED

Palmihoone, lähistroopika ja sukulentide kasvuhooned.
Avamaal taimesüstemaatika osakond, rosaarium, mäestikutaimed, dendropark jm.
Avatud iga päev kl 7-19, kasvuhooned kl 10-17.
Info: tel 376 218, www.ut.ee/botaed uueneb 1. veebruarist.

Vabade kunstide uus professor

TÜ 2002. aasta vabade kunstide professoriks valiti kirjanik ja tõlkija Ain Kaalep (pildil).

Ain Kaalep on lõpetanud TÜ eesti filoloogia 1956 ja töötanud ülikoolis 1976-1983 tõlkekabineti juhatajana. Ta on avaldanud mitmeid luulekogusid ja tõlkinud kirjandust antiigist nüüdisajani. Ta oli ajakirja Akadeemia asutamisest 1989 peatoimetaja 2001. aasta lõpuni.

Tiigi 14 ühiselamu ehitatakse korterelamuks

Varje Sootak

Kolmapäeval kirjutasid TÜ haldusdirektor Riho Illak ja OÜ Eesti Ehituse peadirektor Egon Mats alla Tiigi tn 14 ühiselamu renoveerimise lepingule.

Tartu ülikoolide ühiselamute renoveerimise projekti juhi Heiki Pageli sõnul tähendab Tiigi tänava ühiselamu renoveerimine peaaegu uue ühiselamu ehitamist, st lammutamisest kuni võtmeteni. "Vanast majast jäävad alles vaid välis- ja kandvad seinad. Sellest majast tuleb üliõpilaste kortertüüpi elamu, kaob klassikaline ühiselamu mõiste oma pikkade koridoridega," ütles Pagel.

Valdavalt on majas 3-2toalised korterid (igas toas elab 2 inimest), köök, vannituba ja WC on ühised. Majja pääseb kaardiga," selgitas Pagel.

Lepingule kirjutavad alla haldusdirektor Riho Illak ja OÜ Eesti Ehituse peadirektor Egon Mats. VARJE SOOTAK

OÜ Eesti Ehituse peadirektor Egon Mats ütles UTle, et neile teeb selline tellimus vaid au ning sel moel saavad nemadki haridusele kaasa aidata.

Eeltööd juba käivad, 1. augustil peavad ehitustööd lõppenud olema, möbleerimine algab poolest juulist.

Ühiselamute renoveerimise projekti töid tehakse Euroopa Nõukogu Arengupanga laenulepingu alusel, mis allkirjastati Pariisis 2000. aasta sügisel. Rektor Jaak Aaviksoo märkis, et projekti abil on see TÜle juba kolmanda ühiselamu renoveerimine või ehitamine (Pepleri 14, Raatuse 22 ja Tiigi14).

Kahel päeval tutvus ühiselamute renoveerimise projektiga ja viibis ka lepingu allakirjutamisel Euroopa Nõukogu Arengupanga esindaja Claudine Voyadzis. Rektori sõnul on taoline projekt järgimist leidnud Leedus.

Tiigi tänava üliõpilaselamu on ehitatud 1964. aastal ja oli kaua aastaid üks ülikooli moodsamaid üliõpilaskodusid, sest tubades oli ka kraanikauss ja WC, mis endise Pälsoni tänava ühiselamuis ja Vanas Tiigis tundmatud. Koridorsüsteemiga majas on erineval tasapinnal lühem (4 korrust) ja pikem tiib (5 korrust).

TÄNA LEHES

Raamatukogu ennistuskeskuse koostööst soomlastega

TÜ audoktor Jaan Puhvel 70

Teadmiste mess Intellektika 2002

Doktoriks Oxfordis

Matemaatika-informaatika-teaduskonna uus hoone

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud nõukogu istungil on kavas kinnitada keskkonnatehnoloogia õppekavad, muuta sotsiaalteaduskonna struktuuri, omandada kinnistud aadressil Kerese 14 ja 14a Narvas ning Ujula 16 Tartus.

Samuti on kavas valida kuus professorit. Klassikalise filoloogia professori kohale kandideerib klassikalise filoloogia prof, filol-kand Anne Lill; saksa filoloogia professori kohale TPÜ dots, filol-dokt Mari Tarvas; astrofüüsika professoriks astrofüüsika prof, füüs-mat-dr Ene Ergma; statistilise füüsika ja kvantteooria professoriks statistilise füüsika ja kvantteooria prof, füüs-mat-dr Vladimir Hižnjakov; mikrobioloogia ja viroloogia professoriks mikrobioloogia ja viroloogia prof, biolknd Mart Ustav ja taimefüsioloogia professoriks taimefüsioloogia prof, biol-dr Agu Laisk.

Nõukogu kinnitab ka oma kevadsemestri tööplaani.

Tartu Ülikooli esindajad Tallinna Linnavalitsuses

Täna kohtuvad ülikooli maakondade esindajad maakondades Tallinna LV haridusameti esindajatega.

TÜ regionaaltegevuse peaspetsialisti Eeva Kumbergi sõnul keskendutakse regionaaltalituse kavandatud töökohtumisel ülikooli ja Tallinna LV koostöölepingule ja sellest tulenevatele konkreetsetele töösuundadele, arvestades linna vajadusi ja ülikooli võimalusi.

"Eelkõige on kõne all koolitusvõimalused linnaametnikele, praktikakohad ja uurimisteemad üliõpilastele," ütles Eeva Kumberg.

Koostööleping Tallinna LV ja Tartu Ülikooli vahel sõlmiti 1998. aastal, viimati täiendati lepingut mullu detsembris. Kohtumisest on lubanud osa võtta ka aselinnapea Rein Lang ja Harjumaa abimaavanem Heino Alaniit.

UUDISED

EV kultuuri- ja teaduspreemiate laureaadid TÜst

Lisaks 11. jaanuari UTs mainitud kandidaatidele (Ain-Elmar Kaasik, Ülo Lepik, Erast Parmasto, Ene Ergma, Toivo Maimets (Viljar Jaks, Arvi Jõers, Arnold Kristjuhan), Andres Metspalu, Jaanus Harro, Marika Mikelsaar, Atko-Neeme Viru, Raivo Mänd (Peeter Hõrak, Indrek Ots, Toomas Tammaru), Toivo Jürimäe, Kalevi Kull, Jaan Mikk, Janno Reiljan, Urmas Varblane, Margit Sutrop) on TÜ kollektiivi liikmetest üles seatud teaduspreemiate kandidaadiks veel kollektiiv koosseisus Jüri Elken, Jüri Kask, Tarmo Kõuts ja Tarmo Soomere (TÜ Eesti Mereinstituut) ning kultuuripreemia kandidaadiks Jaak Kangilaski ja TÜ vabade kunstide professor Ain Kaalep.

Soome naisuurija raamatu esitlus

30. jaanuaril kell 17 esitleb TÜ Kunstimuuseumis filosoofiadoktor Päivi Setälä raamatut "Antiikaja naine".

Esineb raamatu autor Päivi Setälä, sõna saavad ka kirjastus Huma ja tõlkija Maimu Berg. Soome tuntumaid teadlasi ja naisuurijaid Päivi Setälä kaitses doktoriväitekirja 1977. aastal, ta on olnud Helsingi Ülikooli professor ja Rooma Soome Instituudi Villa Lante juhataja. Praegu töötab Setälä Helsingi Ülikoolis.

Päivi Setälält on ilmunud raamatud "Antiikin nainen" (1993), "Keskiajan nainen" (1996, eesti keeles 1999), "Näköaloja Villa Lantesta" (1998) ja "Renessanssin nainen" (2000), töös on raamat Põhjamaade renessansiaja naisest. Päivi Setälät on auhinnatud Soome kõrgeima teabekirjanduse auhinnaga.

Kolm teeneteplaati

Eesti Akadeemiline Spordiliit (EASL) andis oma 10. aastapäeva aktusel välja kolm teeneteplaati.

EASi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul määrati need praegu Kanadas elavale Nikolai Küttisele (üliõpilaste maailmameister 1933, mitmekordne SELLi mängude võitja); teenekale korvpallitreenerile Edgar Naaritsale ning EASLi asutajale Valter Lengile eriliste teenete eest Eesti üliõpilasspordis.

Aastapäevaaktusel viibis ka EOK president Mart Siimann, kes tunnustas EASLi tegevust üliõpilasspordi arendamisel, ja teatas, et mais toimuvad Tartu Üliõpilasmängud SELL 2002 on arvanud EOK ametlikult tunnustatud võistluste hulka. EASLi olid tulnud tervitama spordijuhid Soome, Läti ja Leedu sõsarorganisatsioonidest. Õnnitluse saatis ka FISU (Rahvusvahelise Üliõpilasspordiliidu juhtkond).

Valter Lenk.

Prof Jaan Puhvel – *septuaginta*

Anne Lill
TÜ klassikalise filoloogia professor

24. jaanuaril sai 70aastaseks Jaan Puhvel, California Ülikooli klassikalise filoloogia ja indoeuroopa keeleteaduse emeriitprofessor ning Tartu Ülikooli audoktor.

Jaan Puhvel sündis Tallinnas, kuid tema saatuse määrajaks sai sõda. Alustanud kooliteed Tallinnas Westholmi gümnaasiumis, pidi ta selle pooleli jätma, kui perekond 1944. aastal sõjapõgenikena Soome ja sealt edasi Rootsi lahkus.

Õpingud

Huvi keelte ja eriti ladina keele vastu pärineb Rootsi gümnaasiumist, kreeka keele õpingud lisandusid siis, kui pere 1949. aastal Kanadasse elama asus.

Montrealis McGilli Ülikoolis kaitses Jaan Puhvel 1952. aastal magistrikraadi võrdlevast keeleteadusest ladina ja prantsuse keele erialal. Edasi jätkas ta õpinguid doktorandina USAs, Harvardi ülikoolis ja Harvardi *fellow*-staatuses täiendas oma akadeemilist haridust Pariisis ja Uppsalas.

Harvardis kaitstud doktorikraad käsitles indo-euroopa keelte ajaloolist häälikulugu, larüngaalteooria rakendamist võrdlevas keeleteaduses.

1964. aastast on Jaan Puhvel California ülikooli professor ja jätkab seal tööd tänapäevani (alates 1993. aastast *emeritus*e staatuses).

Huvi vanade keelte vastu

Jaan Puhvel peab ennast ise rohkem filoloogiks kui lingvistiks, keelte juures huvitavad teda esmajoones nende ajalooline areng ja kultuuriloolised seosed. Selle taustal on mõistetav, et tema uurimistöö keskendub esmajoones vanadele keeltele. Tema teadlasetee kujunes välja keeleteadlaste kõrgseltskonnas, kelle hulgast hindab ta ise eriti Pariisi professorite mõju: E. Benveniste, G. Dumézil, P. Chantraine, M. Lejeune, A. Ernout jt.

Moodsad ja eksperimentaalsed suunad teda kaasa ei tõmmanud. Jaan Puhvel on ise väitnud, et kui Noam Chomsky ta kõrval Harvardis hakkas oma generatiivgrammatikat tegema, jättis see ta täiesti külmaks. Harvardis hakkas Jaan Puhvel tegelema hetiidi keelega, mis on jäänud praeguseni ta uurimistöö põhiliseks suunaks. Selle väljundiks saab olema teedrajav töö hetiidi keele kohta, üheksaköiteline etümoloogiline sõnaraamat, kus on talletatud kõik filoloogiliselt oluline selle keele kohta.

Jaan Puhvel tunneb ennast samavõrd ka klassikalise filoloogina, kes ühendab kreeka ja ladina filoloogia-alased teadmised klassikalise mütoloogia uurimisega. See oli Prantsusmaal G. Dumézil, kes äratas huvi ajaloolise müüdiuurimise vastu. Ka eesti keeles ilmunud teosest "Võrdlev mütoloogia" võib näha, kui elegantselt saab etümoloogiate kaudu siduda omavahel suurepärast keelelist eruditsiooni ja sügavat kultuuriloo tundmist.

PROF JAAN PUHVEL (24. JAAN 1932)

1952. aastal kaitses magistrikraadi Montreali McGilli Ülikoolis.
1959. aastal kaitses doktorikraadi Harvardi Ülikoolis.
1964. aastast California Ülikooli professor, 1993. aastast prof *emer.*
1991. aastal valiti TÜ audoktoriks.
Eesti keeles ilmunust: "Võrdlev mütoloogia" 1996, "Ulgvel ja umbes" (2001).

Klassikaline filoloogia

Klassikalise antiigi valda kuulub ka huvi Homerose keele ning kultuuri vastu sellest küljest, mis seob neid Väike-Aasiaga. Ka siin on Jaan Puhvel suuresti teerajaja osas, sest Väike-Aasia seostele pole klassikaliste filoloogide hulgas senini vajalikku tähelepanu pööratud.

Jaan Puhveli tööde juures on täiesti omaette väärtuseks nende stiil ja esituslaad. Vaimukas ja keeleliselt virtuooslik on ta samavõrd nii oma ingliskeelsetes kui ka eestikeelsetes töödes.

Meie jaoks on tähtis ka see, et Jaan Puhvelile on oluline esineda ka eesti kultuuri esindaja ja kandjana. Oma uurimustes on ta viinud eesti kirjanduse maastast. Erudeeritud ja võimeka juhina mõjutas Puksoo Eesti raamatukogunduse arengut esimesel iseseisvuseajal. Ta oli raamatuteaduse rajaja ja raamatukoguhoidjate kutsehariduse algataja. Puksoo suutis 1920. a. tuua Venemaalt tagasi sinna I Maailmasõja ajal evakueeritud ülikooli raamatukogu ning ära hoida 1944. a. kultuuri- ja teadusloolisel oluliste varade viimise Saksamaale.

ilmakonteksti ja näidanud uudseid suundi, kuidas eesti keelt ja kultuuri võrdlevalt vaadelda. Sellest temaatikast saab ülevaate värskelt ilmunud artiklitekogumiku "Ulgvel ja umbes" (Ilmamaa 2001) järgi.

TÜ audoktor prof Puhvel

Tartu Ülikoolile on Jaan Puhveli abi olnud asendamatu mitme eriala arendamisel: peale filoloogide on ta juhendanud ja konsulteerinud folkloriste ning teoloogе.

Kindlasti tuleb aga nii ülikooli kui kogu eesti humanitaaria seisukohalt nimetada Jaan Puhveli osa klassikalise filoloogia eriala taastamisel ülikoolis. Temalt on noored klassikafiloloogid saanud kuulda loenguid mükeena keelest, itali dialektidest, kreeka ja ladina keele ajaloolisest grammatikast, aga samuti kreeka ja ladina autorite kursusi. Ja et filoloogi töös on põhivahendiks raamat, siis nende hankimist klassikalistele filoloogidele on Jaan Puhvel pidanud esmatähtsaks ja selles on ta abi olnud hindamatu.

Gratulamur tibi et salutem dicimus, philologe optime maxime.

Puksoo päev TÜ Raamatukogus

23. jaanuaril toimus TÜ Raamatukogus 12. Friedrich Puksoo päev teemal "Lehekülgi Eesti raamatukogude ajaloost".

Traditsioonilise Puksoo auhinna sai Ilse Hamburg monograafia "Eesti bibliograafia ajalugu 1901-1917" eest. Auhinnale esitatud töödest pidas komisjon tunnustuse vääriliseks Tiiu Reimo monograafiat "Raamatukultuur Tallinnas 18. sajandi teisel poolel".

Ilse Hamburgi monograafia kirjeldab bibliograafia ajaloolist ja kultuurilist tausta kuni riikliku iseseisvuse saavutamiseni. Oma uurimuses on Tiiu Reimo esmakordselt Eestis käsitlenud kompleksselt raamatu valmistamise ja levikuga seotud mitmeid aspekte.

TÜ Raamatukogu tähistab oma kauaaegse direktori Friedrich Puksoo päeva 1991. aastal.

TÜ kasvandik Oxfordi molekulaarbioloogiks

Georg Lund

Oxfordi Ülikoolis promoveeriti eelmise aasta lõpul rakubioloogia doktoriks TÜ kasvandik Harri Altrov (pildil).

Altrov õppis TÜs rakubioloogiat, ta lõpetas ülikooli *cum laude* 1993. aastal. Seejärel oli ta magistrantuuris, kust siirdus 1995. aastal Oxfordi Ülikooli konkursi kaudu külalisüliõpilaseks. Sealt sai ta 1996. aastal *Certificate of Studies* ning võeti kohe doktorantuuri, mille lõpetas eelmisel aastal. Magistrantuuri ajal sai ta Eesti Ülemaailmse Kesknõukogu stipendiumi ja Jüri Lellepi mälestusstipendiumi.

Harri Altrovi doktoritöö teemaks oli inimese fibronektiini III tüüpi domeenide roll rakkude adhesiooniprotsessis.

2000. aastast on Harri Altrov Oxfordi Ülikooli kliinilise meditsiini teaduskonna teadur ning osaleb uurimisprojektis, mis peaks selgitama fibronektiini tähtsust rakuvaheaines ja adhesiooniga seotud rakulistes protsessides. Eesmärgiks on luua tõhusamaid ravimeid mitmete ebanormaalsest adhesioonist tingitud haigustega võitlemiseks. Altrovil on praktilisi kogemusi molekulaarbioloogiameetodite tundmises, sh kloonimistehnikas, DNA sekveneerimises jm, samuti hea ülevaade uusimatest pildi- ja andmetöötlust võimaldavaist tarkvarapakketidest.

Mida saab veel teha Intellektika messil?

Messi Intellektika kava täieneb järjest huvitavate projektidega.

Nõustamisportaal lahendus.net on Tartu Ülikooli ja Tallinna Pedagoogikaülikooli psühholoogiaüliõpilaste veebipõhine nõustamisprojekt, mille raames vastava väljaõppega üliõpilased pakuvad kogenud superviisorite juhendusel nii eesti kui vene keeles suhtlevatele noortele võimalust saada nõuandeid ja toetust hinge, karjääri jms alal.

Sotsiaalteaduskond kavatseb tutvustada ühiskonna struktuuri mudelit, kus huviline võib leida oma koha selles.

Narva kolled pakub võimalust testida oma vene keele oskust ning täiendada end sel alal suvekoolis. Virtuaal-Narva abil saab internetis liikuda mööda 3-mõõtmelise Vana Narva tänavaid.

Kes veel pole tuttav ülikooli uue õppeinfosüsteemiga, saab sellega tutvust teha messil. Asjatundjad jagavad kohapeal selgitusi.

Avatud ülikool avab oma uue e-ülikooli portaali. Arvutiteaduse insituut tutvustab Java-programmeerimist.

Pedagoogikaülikooli poolt esinevad lühiloengutega Linnar Priimägi ja Voldemar Kolga.

Messil saab tutvust teha peatselt meie ülikooliga ühineva Õigusinstituudiga.

End tutvustavad Geenikeskus ja AS Geenivaramu, Eesti Energia, Tarkon, Justiitsministeeriumi vanglate talitus ja paljud teised üliõpilaste tulevased tööandjad.

Meeldetuletuseks: mess toimub 15.-16. veebruaril Tartu messikeskuses. Messi ajakava on täpsustamisel.

Lähem teave: www.hot.ee/intellektika.

UT KÜSIB

Kas matemaatikute majal on katus peal?

Vastab TÜ ehitus- ja remonditeenistuse juhataja Ahto Põldes.

Ei, katust veel pole, kuid Liivi tänav 2 asuv uus hoone on saanud oma viimase, kuuenda korruse, kogu maja kõrgus, st kuus korrust on n-ö käes. Lõppjärgus on seinte ja katuslae montaaz, alustatud on ventilatsiooni, vee- ja kanalisatsioonitorustike paigaldamisega. Hoone peab valmima mai lõpus. Detsembrikuine külm tegi graafikusse küll veidi korrektiive.

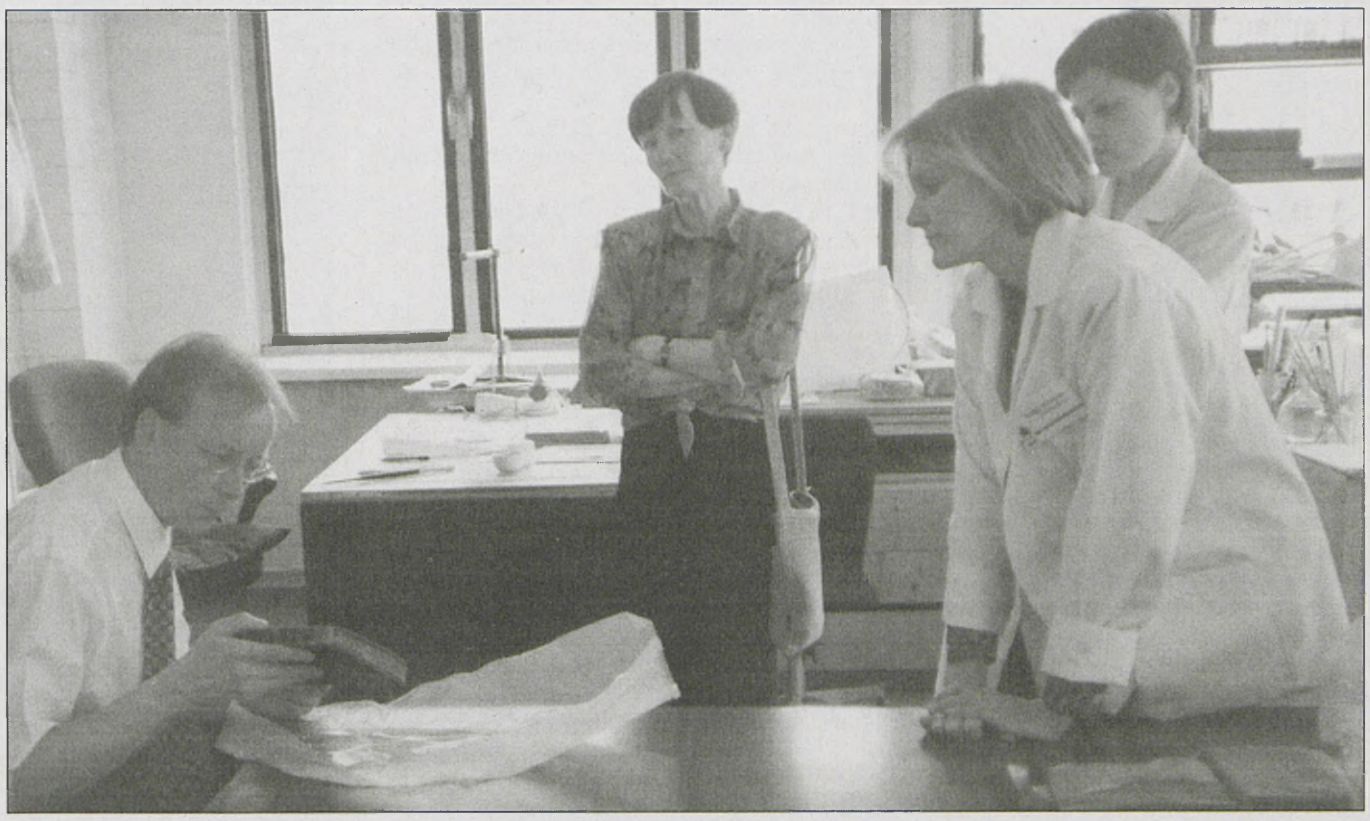
Äsja saime ka maja allesjääva osa renoveerimise projekteerimistööde hinnapakkumise, projekteerimistööde kestus on kaks kuud pärast lepingu sõlmimist. Kui matemaatikud sealt uude hoonesse ja IT-osakond vanasse keeltemajja kolivad, saab ka vana maja renoveerima hakata. Praegu on probleem selles, et vanast keeltemajast ei saa oma uude asupaika nn uude anatoomikumi Näituse 2 ära kolida vene filoloogid. Näituse 2 hoone on muinsuskaitse all ning muinsuskaitse on seal rohkem kui kaks kuud tagasi remondi peatanud. Suure auditooriumi ehitustööd on küll lõpetatud, selle esine koridor ja tualettruumid lõpetatakse kevadsemestri esimesel nädalal.

Ennistuskeskuse kiiduväärt töö

Madis Orav
TÜ Raamatukogu
avalikkussuhete spetsialist

Soome Kirjanduse Seltsi tegevdirektor Jussi Nuorteva, kes tellib seltsile TÜ Raamatukogu ennistuskeskuse teenuseid, peab keskuse tööd Läänemere regioonis ainulaadseks ja kvaliteetseks.

Tartu Ülikooli Raamatukogu ennistuskeskuse töötajad annavad Soome Kirjanduse Seltsi juhtkonnale üle koostöölepingu raames ennistatud raamatuid. RAAMATUKOGU ARHIIV

Mis on Soome Kirjanduse Selts?

Soome Kirjanduse Selts asutati 1831. aastal. Meil on üks vanimatest ja väärtuslikemaist vana soome kirjanduse kogudest. Seltsi raamatukogu sai alguse 19. sajandil erakogude annetustest. Tänaseks on Soome Kirjanduse Selts muutunud kirjanduse ja raamatukogude ühendatud võrguks. Loomulikult omades nii suurt kogu vanu raamatuid, peab neid ka aeg-ajalt konserveerima.

Miks on Soome Kirjanduse Selts juba aastaid kasutanud Tartu Ülikooli Raamatukogu konserveerimisteenust?

Koostöö vanade raamatute taastamisel sai alguse raamatukogu ennistuskeskusega juba 1991. aastal. Tookord oli raamatute Tartusse saatmise peamiseks põhjuseks see, et Soomes ei olnud nii suurt ennistuskeskust kui Tartu Ülikooli Raamatukogul. Need asutused, kes raamatuid Soomes restaureerisid, olid võimelised täitma ainult kohalike raamatukogude tellimusi.

Milline oli viimane suurim konserveerimistöö, mis tehti teie tellimusel TÜ Raamatukogu ennistuskeskuses?

Vihmase suve tõttu tekkis 2000. aastal meie hoidlates vanadele Fennica-raamatutele niiskuskahjustus. Nn esmaabi anti küll Soomes kohapeal, kuid paljud raamatud tulid uuesti käsitsi köita.

Kuna Soomes kohapeal pole hea käsitööoskusega raamatute konservaatoreid, pöördusime Tartu Ülikooli Raamatukogu poole.

Meie omalt poolt leidsime rahalised vahendid, et katta esimese tellimuse kulutused.

Järgmisel aastal aga allkirjastasime juba viieaastase kahepoolse koostöö memorandumi, mis näeb ette, et igal aastal tellib Soome Kirjanduse Selts TÜ Raamatukogu ennistuskeskuselt raamatute restaureerimis- ja konserveerimisteenust. Lepes seisab ka iga-aastane tellimusmaht, mis kujuneb vastavalt rahalistele võimalustele. Meie seltsi toetavad nii Euroopa Liidu erinevad institutsioonid kui ka Soome Haridusministeerium.

Kas koostöö jätkub?

Loodame koostööd jätkata. Põhjus on väga lihtne – see on üks vähestest ennistuskeskustest Läänemere regioonis, mis suudab pakkuda ainulaadset ja kvaliteetset teenust. Loodame, et sellest tõuseb tulu ka laiemalt. Oleme omalt poolt tutvustanud teie raamatukogu ennistuskeskuse töid ka teistes Põhjamaa riikides ja nende huvi koostöö vastu näib iga aastaga kasvavat.

Koostöö Soome Kirjanduse Seltsiga

TÜ Raamatukogu ja Soome Kirjanduse Selts saavutasid 19. jaanuaril kokkuleppe vanade raamatute konserveerimisteenuse ostmiseks aastal 2002.

Samas anti Soome Kirjanduse Seltsile üle ka eelmisel aastal restaureeritud raamatud. Kahe organisatsiooni vaheline viljakas koostöö on kestnud juba alates 1991. aastast.

Eelmisel laupäeval saavutati kokkulepe 2001. aasta kevadel sõlmitud raamlepingu lisa osas. Koostöölepingu kohaselt tellib Soome Kirjanduse Seltsi raamatukogu TÜ Raamatukogu ennistuskeskuselt viie aasta jooksul restaureerimistöid Soome kultuuriloo jaoks olulistele 16.- 19. saj pärit raamatutele.

Soome Kirjanduse Seltsi tegevdirektor Jussi Nuorteva ja raamatukogujuhataja Henni Ilomäki käisid restaureeritud raamatuid ära viimas ja uusi asemele toomas.

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Misjonär Mihkel Veske

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Mihkel Veske (28. jaanuar 1843 – 16. mai 1890) oli esimene filoloogiahariduse ga eestlane TÜ eesti keele lektori ametikohal.

Tänu Viljandimaa ärksatele meestele ja Tartu prof A. v. Oettingeni toetusele jõudis 130 aastat tagasi lõpule Veske koolitee Leipzigis. Võõrsile mineku ajendanud misjonikool oli asendunud Leipzigi Ülikooliga, päädides filosoofiadoktori tiitliga.

1874 sai Veske leivatööks TÜ eesti keele lektori ametikoht. eestlane. Eelnev elukogemus ja huvisuunad määrasid noore õppejõu loengute jume. Kalevipojale, rahvaluulele ja mütoloogiale toetudes eesti keele algtõdede jagamine tõi auditooriumi mitte üksnes praktiliste vajaduste tõttu maakeelt õppivad sakslased, vaid ka eestlased.

Teotahtelise ja vaimustuvana jõudis ta kaasa lüüa kõigis eestlaste ettevõtmistes: kõned Vanemuise Seltsis, sõnavõtud Õpetatud Eesti Seltsis, kaastööd ajalehtedele, töö Eesti Kirjameeste Seltsis jm.

Vastuolude tõttu Tartus tuli muretu eluviisiga Veskel "kallis isatalu Jumalaga jätta" ning Kaasanisse sõita. Elujaatav hing jätkas ka Venemaal "minekut üles mägedele", leides tuuleõhku isamaa hüvangu nimel hõimutööd tehes – õpetades soome-ugri keeli ning uurides tšeremesside ja votjakkide (marid ja udmurdid) keelt ning elu.

Aeg, mis nõudis rahvavalgustajailt nii pühendumist kui killustumist, oli sobiv Veske noorepõlveunistuse täitumiseks veidi teist laadi viisil. Ei saanud temast misjonäri Indias "paganaid pöörates", vaid missioon eestluse nimel täitis Veske elu.

1890 Kaasanis südamerabandusse surnud Mihkel Veske põrm on maetud Tartusse.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Õppeprorektori teadmised pädevad

Tullio Ilomets
Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi (AMS) vilistlasklubi aastapäeva üritusel sai muinsuskaitse sõbralikkuse pädevustunnistuse prorektor Volli Kalm.

Pärast aastakokkuvõtte ärakuulamist on vilistlasklubil kavas tavakohaselt ka mõni päevakaohane ettekanne.

Seekord andis geoloogiaprofessor Volli Kalm koondülevaate Eesti maavarade seisust ja kasutamispoliitkast. Huvipakkuv ettekanne tekitas rohkesti küsimusi. Traditsiooni järgi kontrollitakse ka külalisesineja ajalooja kultuuripärandi tundmist, see seostatakse külalise ameti ja erialaga.

Komisjon oli õppeprorektori eksamineerimiseks välja mõelnud kümme küsimust. Enamiku vastustega jäid eksaminaatorid rahule, ainult paar küsimust vajas lisavihjeid. Üks neist puudutas meie ülikooli ajalugu.

Õppeprorektorit, geoloogiaprofessor Volli Kalmu eksamineerib dotsent Matti Laan. ANDRES JOALA

Nimelt küsiti – kes Tartu Ülikooli rektoreist töötas oma uurimistöö tulemusena välja viinapiirituse-etüülalkoholi täieliku destilleerimistehnoloogia, mis oli oluline panus siinse piiritustööstuse arengusse.

Kui vihjena küsiti, kas see isik oli kuidagi seotud ka ülikooli taasavamisega 200 aastat tagasi, oligi vastus käes – kes muu kui taasavatud ülikooli esimene rektor Georg Friedrich Parrot.

TÜ Akadeemiline Muinsuskaitse Selts asutati 23. septembril 1987. AMSi aktiivsed liikmed koondusid 11. jaanuaril 1989 moodustatud omaette vilistlasklubiks, mis mõne aja pärast hakkas tegutsema AMSi ülesannetes. Selts kuulub Eesti Muinsuskaitse Seltsi koosseisu.

Näitus "Iidse Egiptuse müsteerium"

2. veebruaril saab viimast päeva külastada näitust "Iidse Egiptuse müsteerium".

Oktoobris avatud näitust peahoone keldriruumides (sissekäik vana keeltemaja poolt) on TÜ Kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul vaatamas käinud ligi 20 000 inimest. "Väga palju on koole, kogu Eestist, rohkesti ka Ida-Virumaalt, saarteltki, rääkimata Tartu lähiümbrusest," ütles Inge Kukk. Vastukajad on Kuke sõnul väga soodsad, õpilastel on siin tõeliselt põnev, aga ka täiskasvanutel. Lastele meeldib just see, et näitusel saab ise midagi proovida ja ära arvata.

Ka ajalooõpetajad on käinud näitusel testimas ja saanud siit koolitundidele lisaks vajalikku materjali.

Näituse on korraldanud TÜ teaduskeskus AHHAA ja TÜ Kunstimuuseum.

UUDISED

Aino Järvesoolt miljon krooni

Tartu Ülikooli auliige Aino Järvesoo eraldas 2002. aastaks miljon krooni heategevuse aktsiooniks "Laps igasse perre" Tähe Erakliinikule lastetute paaride toetamiseks.

Kliiniku juhataja dr Andrei Sõritsa sõnul jaotatakse see raha saja lastetu pere vahel, kellel pole võimalik saada last loomulikul viisil ja kellele on vajalik kehaväline viljastamine. "See programm tegutseb juba kolmandat aastat ja selles osalevad ka TÜ tudengid," ütles dr Sõritsa.

Doktoriväitekiri Muinas-Tartust

TÜ ajaloo osakonna teadur Andres Tvauri kaitses doktoritööd "Muinas-Tartu. Uurimus Tartu muinaslinnuse ja asula asustusloost".

Uurimuses käsitletakse põhjalikult Tartu muinasaegse kultuurikihi levikut ning sellest saadud leide. Lisaks arheoloogilisele allikmaterjalile on läbi töötatud ka kõik muistset Tartut puudutavad kirjalikud teated. Töö tulemus võimaldab senisest täpsemalt rekonstrueerida Tartu muinaslinnuse ja -asula asustusloo, seades kahtluse alla mitmed varem esitatud vastavateemalised seisukohad.

Näiteks on seni käibel olnud tees Tartu järjekindlast arengust I aastatuhande keskpaigal tekkinud muinaslinnusest keskaegseks linnaks 13. sajandil. Pigem on Tartu areng I aastatuhande II poolest kuni muinasaja lõpuni kulgenud läbi nelja selgelt piiritletava perioodi, mida iseloomustavad erinev asustusviis ja erinev ühiskondlik korraldus.

Andres Tvaurile anti filosoofiadoktori kraad arheoloogia erialal.

100. magistriprojekt ärijuhtimises

Eile kaitsti TÜ majandusteaduskonnas sajas magistriprojekt ärijuhtimise erialal. Registreerimisnumbri all sada tuli kaitsmisele Ruth Kotsari töö teemal "Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine ASis Vilma" Juhendajaks on dotsent Toomas Haldma.

Dekaan prof Jüri Sepa sõnul on teaduskond üritanud õppekava pidevalt arendada. "Pakume praegu kahte spetsialiseerumissuunda: finantsjuhtimist ning turundust ja juhtimist. Võimalik on oma õpingud lõpetada Berliinis sealse MBA kraadiga."

Lähemalt sellel teemal järgmise nädala UTs.

Üliõpilaste maalinäitus

Laia tänava õppehoones saab vaadata TÜ maalikunsti eriala üliõpilaste semestritööde maalinäitust.

Väljapanek on avatud kuni 1. veebruarini Lai tn 34 I ja II korrusel kella 9-17.

EEÜÜ LAAGER

Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse talvelaager "Mitte maailmast, aga maailmas" toimub 15.-17. veebruarini Pilistveres. Osavõtumaks: enne 10. veebruari 80 kr, pärast 10. veebruari 110 kr (EEÜÜ Tartu, Hansapank 1120203252.
Info: www.eeyy.ee.

ÕNNITLEME

Prof Mati Tombak 60

25. jaanuaril saab 60aastaseks TÜ arvutiteaduse instituudi juhataja ja teoreetilise informaatika professor Mati Tombak.

Mati Tombak lõpetas TÜ matemaatikateaduskonna 1969. aastal. Füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi sai ta Leningradi Ülikoolis 1981. Töös käsitleti eelnevusmeetodit formaalsete keelte süntaktilises analüüsis. Küllalt olulisteks mõjutajateks Mati Tombaku teaduslike huvide kujunemisel olid dots Ivar Kull ja prof Leo Võhandu. Mõnda aega töötas Tombak TPIs, 1975 asus ta tööle ülikoolis, alates 1992. aastast töötab professorina.

Mati Tombakust sai kiiresti vaieldamatu autoriteet programmeerimiskeelte süntaksi ja transleerimismeetodite valdkonnas, enamik selle temaatikaga tegelnud ja tegelevatest inimestest Eestis on tema õpilased või kolleegid. 1980ndatel said alguse mitmed projektid, mis hiljem leidsid tee rahvusvahelisele areenile (translaatorite tegemise süsteemid). Hiljem on süvenenud huvi teoreetilisemate teemade vastu – keerukusteooria, Boole'i funktsioonid. Tombaku loetav formaalsete keelte kursus kuulub kindlalt mitme põlvkonna matemaatikute ja informaatikute lemmikute hulka. Ta on suurepärane lektor, kes suudab kuulajateni tuua matemaatiliste tulemuste sündimise eheda protsessi.

Prof Tombak on eestvedajana aktiivselt osalenud informaatika õppekavade väljatöötamisel. Suur on olnud tema panus informaatika kraadiõppe käivitamisel, praeguseks on kunagine madalseis ületatud ning instituudis on 16 doktoranti ja 40 magistranti. Ta on südant valutanud ka ülikooli astujate matemaatikateadmiste ja sellega seoses koolimatemaatika programmi pärast, olles Eesti Matemaatika Seltsi õppekavade alternatiivkomisjoni esimees. Kolleegina võib Mati peale loota, tema eluterve huumorimeel on teistelgi aidanud nii mõnestki raskusest kergemini üle saada.

Soovime jätkuvat edu ja õnnitleme juubeli puhul!

Kolleegid
arvutiteaduse instituudist

50

Evi Tuula,
majahoidja – 27. jaanuar

55

Nadežda Pustõgina,
lektor – 27. jaanuar

Tiina Lõhmus,
valvur – 30. jaanuar

60

Mati Tombak,
professor, instituudi juhataja – 25. jaanuar

Tartu politseiprefektuur pakub tööd

kriminaalasjade menetlejatele

Pakume:
- ametit kogu eluks,
- huvitavat, vaheldus- ja vastutusrikast tööd professionaalidest heade kolleegide hulgas,
- karjäärivõimalusi vastavalt politseiseadusele ja politseiteenistuse seadusele,
- töötulemustele vastavat palka.

Eeldame:
- juriidilist kõrgemat (erandkorras kesk- eri-) haridust,
- suurt pinge- ja stressitaluvust,
- kehalist tublidust ja head tervist,
- valmisolekut meeskonnatööks,
- meeskandidaatidelt: ajateenistuse kohustuse täitmist.

Soovijail pöörduda Tartu Politseiprefektuuri personalitalitusse Vanemuise 64, Tartu, tel 308 825, svea@tartu.pol.ee .

LÄÄNE MAAKONNA STIPENDIUM

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Lääne Maakonna stipendiumikonkursi. Stipendiumifondi kasutatakse Läänemaalt pärit TÜ üliõpilastele stipendiumite maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks. Välja antakse üks stipendium (6000 kr).
Taotluste esitamise tähtaeg on 6. veebruar, taotluse blankette saab sihtasutuse koduleheküljelt www.ut.ee/sihtasutus ja TÜ postikantseleist (peahoone, r 207) või tellides selle sihtasutusest (tel 375 852 või im@ut.ee).
Stipendium antakse üle Lääne maavanema vabariigi aastapäeva vastuvõtul Haapsalus.
Info: 050 63 076 im@ut.ee

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

AVATUD ÜLIKOOLI KONKURSID ÕPPETÖÖ

Õpiotstarbeline CD
Eesmärgiks on õppejõudude motiveerimine ja kaasaaitamine õpiotstarbeliste CDde väljaandmisel. Osalemiseks esitada ideekavand, mis annab:
- ülevaate CDl esitatavast kursusest (1—2 lk),
- CD sihtgrupist ning kasutamisvõimalustest õppetöös ülikoolis või üldhariduskoolides.

Lisaks esitada CDle planeeritud materjalid: tekstiline materjal MS Wordis; graafikute, illustratsioonide ja fotode tegemisel aitavad multimeediakeskuse töötajad. Võitja(te)le kujundatakse CD ning kingitakse esimesed 100 eksemplari.

Videokoolitus
Eesmärgiks on videokonverentsi meetodite kasutuse laiendamine õppetöö mitmekesistamiseks ja teiste ülikoolidega/ülikooli kolledžitega koostöö lihtsustamiseks. Tartus saab kursusest osa võtta kuni 35 huvilist. Osalemiseks esitada kursuse programm, milles kajastub:
- aine nimetus, autorid, eesmärk, lühitutvustus;
- koostööpartner väljaspool Tartut (Eestis või mujal maailmas);
- kursusel kasutatavad meetodid;
- videokonverentsi kasutamise eesmärk ja maht;
- teiste elektroonsete sidekanalite kasutamine: WebCT, elektronpost jmt;
- kursuse arengu perspektiivid: ühekordne või pikaajalisem, sihtgruppide laienemine jne.

Võitja(te)le võimaldatakse tasuta 10 tunni ulatuses kasutada multimeediakeskuse videokonverentside seadmeid.
Info: Peeter Kukk, tel 375 590, pkukk@ut.ee.

WebCT kursus
Eesmärgiks on motiveerida õppejõude tegema kõrgetasemelisi WebCT-kursusi, et mitmekesistada ja kaasajastada õppetööd. Osa võivad võtta eesti- ja võõrkeelsed WebCT-kursused, mis viiakse läbi 2002. aasta jooksul. Hinnatakse valmis WebCT-kursusi, mitte ideekavandeid. Osalemiseks esitada kursuse läbiviimise kirjeldus (~1 lk) ja kursusega tutvumiseks vajalikud andmed. Kursuse loomisel on võimalik kasutada kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogi abi.
Hindamisel arvestatakse:
- kursuse infoleheküljel olemasolevat infot;
- toetavaid materjale – WebCT kasutamise juhendit , ainekava vm juhendeid;
- kursuse õpikeskkonna kujundust, sh õppematerjalide vormistamist;
- WebCT-vahendite mitmekülgset kasutamist;
- õppematerjalide sisu, taseme ja mahu vastavust kursuse eesmärkidele;
- kavandatud tegevusi – nende huvitavust, raskust ja seda, kas nad toetavad planeeritud õpitulemuste saavutamist;
- kursuse läbiviimise protsessi – tudengite toetust, tegevuste kava, tagasiside andmist, suhtlemise korda, tudengite aktiveerimise meetmeid.

Info: Lehti Pilt, tel 376 306, lehti@ut.ee.

Osalemiseks esitada 15. veebruariks kaugkoolituskeskusesse eelpoolnimetatud materjalid ja avaldus avatud ülikooli direktorile. Konkursitöid hindab avatud ülikooli direktori moodustatud komisjon, kuhu kaasatakse erialaeksperte.
Lisaks konkursside võitjate ideede tasuta teostamisele, jagatakse preemiafond 20 000 kr vastavalt esitatud tööde hulgale ja tasemele.
Konkursside tingimused: www.ut.ee/AvatudYlikool/kaugkoolitus/kaugkoolitus_alum.html.

AKADEEMIA NR 1/2002

- Tee
  Toomas Kiho
- Terrorism kui kiiresti süvenev globaalne probleem
  Karl K. Rebane
- Arvatust ratsionaalsemad ja õppimisvõimelisemad: 11. septembri terroristid ja nende võrgustik
  Georg Elwert
  Tõlkinud Jaan Isotamm
- Ptolemaios
  Tõnu Raid
- Žestid keskajal
  Silvi Tenjes
- Gutalaste saaga
  Anu Saluäär
- Krimmitatarlaste tänane päev
  Ott Kurs
- Kaks luuletust
  Refat Çaylaq
  Tõlkinud Ly Seppel
- Kooli-õpetajal on kooskäimisi niisama tarwis nagu kristlasel kirikus-käimist: Eesti rahvakooli muutumisi 1840-1886. II
  Vello Paatsi
- Eesti noorte õigusliku sotsialiseerumise agentide mõjust siirdeühiskonnas
  Silvia Kaugia
- Kindel usk
  Gustav Ränk
- "Vaba Eesti": Vaba Eesti Võitlusrinde häälekandja II
- *Arvustus*: Sugulasrahvad ajaloo tõmbetuules.
  Rein Taagepera
- *"Soomeugri rahvad Venemaa Föderatsioonis*. Tartu, 2000
  Paul Alvre
- Põrandaaluste juhi paljastusi. V
  Voldemar Teppich-Kasemets

AKADEEMIA

Korvpallis läks madinaks. ARHIIV

TÜ töötajad võitsid EASLi karikad

Tiina Beljaeva
EASLi arendusjuht

Eesti Akadeemiline Spordiliidu 10. aastapäeva puhul toimunud kõrgkoolide töötajate spordivõistluse võitis kokkuvõttes Tartu Ülikool.

Töötajate võistkondade kokkusaamine oli päris raske: kes haige, kes vigastatud, kes kartis kaotada, kel polnud aega, kuid lõppkokkuvõttes tuli kokku ligi sada töötajat 9 erinevast kõrgkoolist.

Võisteldi korvpallis, võrkpallis ja males. Meeste korvpallis oli vanemas vanusegrupis (45 aastat ja vanemad) parim TTÜ meeskond, kus teiste hulgas mängisid kaasa Viktor Viktorov, Heino Lill ja Aadu Krevald. Otsustavas kohtumises olid nad üle TÜ meeskonnast 42:32. Naiste korvpallis olid parimad TÜ naised.

Meeste võrkpalli nooremas vanusegrupis oli mäng äärmiselt tasavägine.

TÜ au kaitsesid ülikooli töötajad eesotsas kehakultuuriteaduskonna dekaani prof Vahur Ööpikuga. Viimases geimis jäi siiski peale Audentese võistkond võiduga 2:1.

Naiste võrkpallis oli parim TÜ naiskond, kapteniks Marika Rauk. Väga tasavägine võistlus oli males, kus lõpuks TTÜ suutis poole punktiga edestada TÜd.

Tase oli kõrge, sest kohal olid järguga maletajad. TÜ koondvõistkonnas esines ka Nikolai Kristoffel, kirimale seenioride rahvusvaheline meister.

Auhindadeks olid rändkarikad ja EASLi särgid. Kaks kõige suuremat rändkarikat anti kokkuvõttes kõige edukamale ja osavõturohkemale kõrgkoolile.

Sel aastal sai Tartu Ülikool mõlemad autasud enda kätte hoiule. Turniiril osalejad olid palutud ka EASLi sünnipäevapeole, mis jätkus haridusministeeriumi ruumes EASLi esimehe Jaak Aaviksoo juhtimisel. Tervitamas oli ka EOK president Mart Siimann. Aktusel anti üle kolm EASLi teeneteplaati.

EASL loodab, et õppejõudude kaasamine üliõpilassporti annab positiivse tõuke ülikoolide omavaheliste sõprussuhete kujunemisele ja üliõpilasspordi arengule.

Pilte aastapäeva turniirist ja koosviibimisest saab vaadata www.ut.ee/easl.

TEATRIHUVILISTELE!

Jaanuari lõpu erisoodustused tudengitele ja õppejõududele:
Vanemuise väikeses majas 25. jaanuaril kl.19 M. McDonaghi näidend "Mägede iluduskuninganna" 35 kr.
Info ja piletite tellimine ainult levitajatelt.
Levitajad: Ahto Kangur, tel 052 88 511, ahto@ph.eau.ee; Sander Laumets, tel 056 989 987, sander@ph.eau.ee.

LOENGUD

29. jaanuaril külastab Tartu Ülikooli Nobeli preemia laureaat R. R. Ernst (Zürich). Kell 14 peab ta loengu keemiahoones aud 430: "Fourier Transformation in Spectroscopy. From Monsieur Fourier to Medical Imaging. A general lecture on the usage of Fourier Transformation with special emphasis on NMR but including optical spectroscopy, x-ray diffraction and imaging". Info: prof-*emer* A. Tuulmets, tel 375 238.

TEATED

30. jaanuaril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1195. avalik ettekandekoosolek. Päevakorras: Sulev Vahtre "Eesti vanema historiograafia uurimisseisust- ja ülesannetest."

---

5. veebruaril kell 10.15 toimub ülikooli multimeediakeskuses Lossi 3-112 infotund. Kõigile huvilistele tutvustatakse multimeediakeskuse uusi ja vanu teenuseid. Info: Helle Lilleorg, tel 375 590.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti.
Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee.
Piletipunkt Tartu Kaubamajas.

Reedel, 25. jaan kell 19 esinevad Eesti Rahvusmeeskoor (koormeister Andrus Siimon) ja Vanemuise sümfooniaorkester, solist Ralf Taal (klaver), dirigent Endel Nõgene. Kavas Debussy "Fauni pärastlõuna", Liszti klaverikontsert nr 1 Es-duur, R. Straussi "Päevaajad", Schuberti "Vaimude laul vete kohal".

KINOS ILLUSIOON

Printsessi päevikud – 14, 16, 18.
Õnn (USA, PÖFFi kavast) – 20.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

1. veebruar 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 4 (2082)

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TASUTA

Ülikooli eetikakeskuse missioon

Margit Sutrop
TÜ praktilise filosoofia korraline prof,
Eetikakeskuse juhataja

Volkswagen Stiftungi toetus TÜ Eetikakeskusele annab võimaluse luua eetikaalaste raamatute ja ajakirjadega komplekteeritud raamatukogu.

Esimesed raamatukastid on juba kohal. Kogu kirjandus tehakse nähtavaks ka TÜ raamatukogu andmebaasis. Plaanis on tõlkida eetikaõpik, toetusest on keskusele ostetud arvuti ja kopeerimismasin. Toetust kasutatakse ka külalislektorite kutsumiseks ja *workshop*ide korraldamiseks. Esimese kutsutud külalisprofessorina õpetas kahel semestril kokku kuut kursust Konstanzi Ülikooli prof *emer* dr Hubert Schleichert, Volkswagen Stiftungi toetusest makstakse ka mitu stipendiume.

Kõige rohkem materiaalset abi ongi Eetikakeskus saanud Volkswagen Stiftungilt, mis projekti "Ühine tee Euroopasse" raames toetab 1,6 miljoni Eesti krooniga TÜ Eetikakeskuse ülesehitamist. Saksamaa-poolne koordinaator on prof Jürgen Mittelstrass Konstanzi Ülikoolist, kes pidas eelmisel sügisel TÜs Academica nädalal aulaloengu.

Eetikakeskuse juhataja professor Margit Sutropi sõnul saab keskus tänu Volkswagen Stiftungi toetusele väärt raamatukogu. VARJE SOOTAK

Eetikakeskuse asutamine

Eetikakeskuse ametlik sünnipäev on 1. juuni 2001, kui TÜ nõukogu võttis vastu keskuse statuudi, mille järgi on Eetikakeskus interdistsiplinaarne üksus filosoofiateaduskonna juures.

Tegelik keskuse loomine sai alguse juba 2000. aasta sügisel. Seni õpetati eetikakursusi kümnes erinevas struktuuriüksuses, aga need, kes eetika õpetamise ja uurimisega tegelesid, ei saanud kunagi kokku. Nii tekkiski mõte kutsuda ellu eetika kollokvium, et koordineerida eetika õpetamist ülikoolis ja anda võimalus erialaseks diskussiooniks. Kuigi paljud kollokviumid on toimunud laupäeviti ja kestnud üle kuue tunni, on osavõtjaid olnud ikka üle paarikümne, peaaegu kõigist teaduskondadest. Ettekandeid on peetud moraali- ja õigusfilosoofiast, meditsiini-, keskkonna-, meedia- ja poliitilisest eetikast.

Interdistsiplinaarne keskus

Eetikakeskus on ainulaadne, kuna ühendab filosoofia-, arsti-, bioloogia-geograafia-, haridus-, sotsiaal-, usu- ja õigusteaduskonna õppejõude, üliõpilasi ja kraadiõppureid. Ülikooli idee – interdistsiplinaarsus näitab siin oma elujõulisust!

Kuigi eetika alused on filosoofilised, puudutab eetika kõiki teadusi ja ühiskondliku elu valdkondi. Eetiliste otsustuste ja valikute langetamine on osa meie kõigi igapäevasest tegevusest. Teadlaste jaoks on aga oluline, kuidas langetatud valikuid ja otsustusi põhjendada, milliseid eetilisi norme ja printsiipe õigustada. Küsimus, kuidas peaks elama, on küsimus sellest, missugust eluviisi me pooldame, millises maailmas tahame elada, millist tulevikku soovime oma lastele ja lastelastele. Eesti ühiskonnas on seni liiga vähe arutatud selle üle, millised on/peaks olema meie väärtushinnangud ja meie arusaamine moraalselt heast ja halvast. Nii saab vajadust eetikakeskuse järele põhjendada ühelt poolt lokaalselt, teisalt aga globaalselt. Lokaalse vajaduse all tuleks mõista Eestimaa avalikkuse survet ülikoolile midagi ette võtta meie ühiskonda tabanud eetilise kriisi lahendamiseks.

Eetilise kriisi vältimiseks

Ülikooli kuratoorium ja nõukogu arutasid 2000. aastal mitu korda, mida teha selle nõudmise rahuldamiseks. Leiti, et ülikool saab anda oma panuse isikliku eeskujuga, tugevdades eetika õpet ja uurimistööd, aga ei saa otseselt kedagi sundida eetilisemalt elama.

Teisalt on eetikakeskuse asutamise taga teatavad globaalsed arengud teaduste enda sees. Just biomeditsiini tormiline areng on kogu maailmas kaasa toonud lausa eetikabuumi. Samasuguseid keskusi on viimasel ajal loodud nii Inglismaal, Saksamaal, Šveitsis kui ka Skandinaaviamaades.

Esiplaanil bioeetika

Kuigi eetikakeskused tegelevad ka eetika teiste valdkondadega, on praegu esiplaanil just bioeetika. Ka meie eetikakeskus aitab edendada sellealast uurimistööd. EL 5. raamprogrammi raames uurib 10liikmeline töögrupp professorite Margit Sutropi, Wolfgang Drechsleri, Toivo Maimetsa ja Jaan Sootaki juhtimisel projektis ELSAGEN geenivaramute eetilisi, sotsiaalseid ja juriidilisi aspekte koostöös Islandi, Inglismaa ja Rootsi teadlastega. Samuti osaletakse projektis, mida finantseerib Põhjamaade Nõukogu. See annab just meie kraadiõppuritele võimaluse osaleda rahvusvahelistes bioeetika uurimisseminarides.

Uued kursused

Sügisest hakkab praktilise filosoofia õppetool lugema filosoofia- ja usuteaduskonna üliõpilastele humanitaarteaduste alusmooduli kursust "Eetika alused". Teiste teaduskondade üliõpilased võivad seda kuulata vabaainena. Arstiteaduskonna esimese kursuse tudengitele on juba kevadsemestril kavas pakkuda lühike ülevaade meditsiinieetika peamistest küsimustest. Kevadsemestril on praktilise filosoofia erikursuse raames kõigil huvilistel võimalus osaleda seminaris "Valitud peatükke bioeetikast".

VOLKSWAGEN STIFTUNGI STIPENDIUMISAAJAD

praktilise filosoofia doktorant Kadri Simm;
filosoofia ajaloo doktorant Roomet Jakapi;
praktilise filosoofia doktorant Marek Järvik;
klassikalise filoloogia doktorant Ivo Volt;
tervisholukorralduse doktorant Taavi Lai;
Eetikakeskuse koordinaator, etnoloogia magistrant Kirsti Jõesalu.

UT KÜSIB

Kuidas Tartu Ülikooli üliõpilastel eksamitel läheb?

Merit Korbe
Prantsuse filoloogia
2. aasta üliõpilane

25. jaanuariks olin eksamite ja arvestustega õnnelikult ühele poole saanud. Minu elu kolmas sess möödus suhteliselt edukalt. Oli see nüüd tänu õnnestunud planeeringule, intensiivsele õppetööle, varasemale eksamikogemusele...

Mis puutub minu peaaine – prantsuse keele eksamitesse ja arvestuslikesse töödesse, siis on ehk siin oma roll ka Prantsusmaal veedetud aastal. Aga võõrkeelel on kalduvus kaduma minna, kui pole küllaldaselt praktikat. Välismaal omandatud keelelise voolavuse säilitamiseks ei piisa loengutes osalemisest, märkimisväärne osa on ka aktiivsel iseseisval tööl.

Igor Taro
Ajakirjanduse eriala
3. aasta üliõpilane

Mul oli tegelikult sessi jooksul ainult kolm eksamit. Meie osakond paneb vist üldiselt rohkem rõhku jooksvatele kirjalikele töödele ja seminaridele. Paljudest ainetes on koduste tööde õigeaegse esitamise eest võimalik saada eksamist vabastus. Ilmselt on see mõnes mõttes parem, sest nii jääb tudengile rohkem külge kui ühe-õhtuse eksamiks õppimisega.

Jutud tohutust sessi-pingest on minu arvates ülepaisutatud. Pole siin hullu midagi.

Olen igal semestri teinud aineid keskmiselt 25 AP ulatuses ja pole erilist pinget tundnud. Võibolla on see taluvuse küsimus.

Urve Nõgu
Saksa filoloogia
3. aasta üliõpilane

Seda sessi saab lugeda hästi kordaläinuks, kui välja arvata vahepealne haigestumine, mis pärssis oluliselt õppetegevust ning mille tõttu jäi üks eksam tegemata.

Õnneks ei olnud selle aasta jaanuaris tapvalt palju eksameid ja mingit n-ö eksamistressi ei tekkinud. Ei kujutaks ettegi, kui meil kestaks sess niisama lühikest aega kui põllumajandusülikoolis – sooritada kahe nädala jooksul 6-7 eksamit on ikka päris raske.

Esiteks on sel puhul ettevalmistusaeg väga napp ja teiseks kipuvad selle all kõige enam kannatama just enda teadmised.

Marek Herm
Avatud ülikooli ärijuhtimise magistriõppe
1. aasta magistrant

Minul traditsioonilist sessi pole, arvestused-eksamid küll veel tulemas, kuid osa saab jooksvalt.

Sessist puudust ei tunne, kuna tööl käies kuu aega eksameid teha oleks ka väga raske.

Eelmise aasta juunis lõpetasin õigusteaduskonna, enne seda õppisin Tartu Kommertsgümnaasiumis.

Kuna nii ülikooli ajal üliõpilasesinduses kui praegu haldusdirektori büroo projektijuhina on tulnud palju kokku puutuda juhtimis- ja majandusküsimustega, siis tahan ka selles valdkonnas teadmisi täiendada.

Heili Kasuk
keemia
4. aasta üliõpilane

Täna on mul päris raske erialaeksam. Olen spetsialiseerunud füüsikalise keemia instituudis füüsikalise keemia ja elektrokeemia erialale ning teen selle semestri viimast eksamit. Peame süvendatult tundma kõiki oma instituudi valdkondi.

Meie instituudis on positiivne õhkkond ja mõistev suhtumine. Kõik õppejõud, magistrandid ja doktorandid toetavad tudengeid ja on väga abivalmis.

Ei meeldi aga see, et spikerdamisega võib nendest, kes rohkem õpivad, isegi parema hinde saada. Kui tahan magistrantuuri minna, võib minu keskmine hinne spikerdaja omast väiksem tulla.

TÄNA LEHES

TÜ audoktor professor Ilse Lehiste 80
LK 3

Kaitsti ärijuhtimise 100. magistriprojekt
LK 2

Pubi nimi on Krambambuli
LK 3

Kes võitis raamatukogu esise haljastuse eskiisprojekti?
LK 2

UUDISED

Ülikooli koostöö Suurbritanniaga

5.-10. veebruarini viibib rektor prof Jaak Aaviksoo Inglismaal, kus külastab mitmeid ülikoole, sh Westminsteri ja Durhami ülikooli, ning heategevusfonde seoses hoone Ülikooli tn 16 renoveerimisprojektiga.

Visiidi eesmärgiks on laiendada Tartu Ülikooli koostööd Inglismaa ja Šotimaaga. Visiiti aitab ette valmistada rektori nõunik krahv Carlisle, kes korraldab Parlamendi Ülemkojas rektorile ja Eesti suursaadikule Suurbritannias ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriigis Kaja Taelale lõunasöögi. Lõunasöögi ajal on võimalik kohtuda ametlike isikutega, kes on iseseisvumisperioodil Balti riike ja eriti Eesti püüdlusi toetanud.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul on ülikooli erinevatel struktuuriüksustel küll Suurbritannia kolleegidega kontakte, kuid laiem lepinguline koostöö puudub. Hea näide on ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, kellel on koostöölepe Westminsteri Ülikooliga. "Ootame jätkuvalt teavet kõigilt neilt, kes teevad praegu mingit koostööd või kes sooviksid seda teha," toonitas Sirje Üprus. Info: tel 375 615. suprus@ ut.ee.

Muudatusi õppekava statuudis

25. jaanuaril muutis ülikooli nõukogu TÜ nõukogu 2001. aasta 27. aprilli määrust nr 9 "Õppekava statuut".

Selles ei olnud täpsemalt reguleeritud õpetajakoolituse õppekavade ülesehitusega seonduv. Õppeprorektori Marvi Miku sõnul arutas nõukogu ka erinevate kooliastmete õpetajate õppekavade kuuluvust ja otsustas, et gümnaasiumi aineõpetajate koolitus jääb praegu erialateaduskondade pädevusse. "Põhikooli humanitaar-, loodus- ja reaalainete õpetaja, klassiõpetajate, eripedagoogide ja alushariduse pedagoogide ettevalmistus jääb aga haridusteaduskonna koordineerida. Õpetajakoolituse lõpetanutele antavate kraadide nimetused jäid edasise arutelu objektiks."

Õpetajakoolituse õppekavad on kavas kinnitada veebruaris.

UUED PROFESSORID

25. jaanuaril valis TÜ nõukogu 5 professorit.

Anne Lill

Klassikalise filoloogia professoriks valiti tagasi Anne Lill.

Anne Lill lõpetas TÜ filosoofiateaduskonna 1970, 1987 kaitses filoloogiakandidaadi kraadi. 1978. aastast on Lill töötanud TÜs, sh 1989-1992 dotsendina ja klassikalise filoloogia kateedri juhatajana, 1992. aastast klassikalise filoloogia professorina.

Peamised uurimisvaldkonnad on kreeka klassikalise tragöödia motiivistik, ajalooline ja sotsiaalne taust, tegelased ja teemad antiikkirjanduses, kirjanduse filosoofilised küsimused, antiikkirjanduse retseptsioon, klassikalised keeled jm.

Agu Laisk

Taimefüsioloogia professoriks valiti tagasi Agu Laisk.

Agu Laisk lõpetas TÜ füüsikaosakonna 1961, 1965 kaitses kandidaadikraadi ja 1975 bioloogiadoktorikraadi taimefüsioloogia erialal. Töötas 1961-1973 TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis, 1973-1992 Astrofüüsika ja Atmosfäärifüüsika Instituudis biofüüsikalabori juhatajana. 1992. aastast on Agu Laisk TÜ professor. 1994. aastast on prof Agu Laisk TA akadeemik. Professor Agu Laisa peamine uurimisvaldkond on fotosüntees.

Ene Ergma

Astrofüüsika professoriks valiti tagasi Ene Ergma.

Ene Ergma lõpetas Moskva Riikliku Ülikooli 1969, 1972 kaitses füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi ja 1984 füüsika-matemaatikadoktori kraadi. 1972-1974 töötas ta Eesti

Järg 3. leheküljel

Ärijuhtimise 100. magistriprojekt

Vambola Raudsepp
TÜ ärirahanduse ja investeeringute prof

Nädal tagasi kaitsti majandusteaduskonnas sajas magistriprojekt ärijuhtimise erialal.

Sajanda registreerimisnumbri all tuli kaitsmisele Ruth Kotsari töö "Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine ASis Vilma", juhendaja on dots Toomas Haldma. Ruth Kotsar kaitses hindele *optime approbatur*.

Dekaan prof Jüri Sepp: Esimesed üliõpilased ärijuhtimise magistriõppesse võeti vastu 1995/96. õ-a kevadsemestril. Eeskujuks olid maailmas laialt levinud MBA (*Master of Business Administration*) programmid. Vastuvõetavate arv oli esimesel aastal 50, hiljem 60 ja rohkem. Suurim konkurss oli 1998. aastal – 2,6 inimest ühele kohale.

Nõudmine taolise õppe järele oli suur, elame ju kiiresti muutuvas maailmas. Eriti kiired on muutused majanduses. Seetõttu on moodustanud suure osa õppijatest varasema majandusliku kõrgharidusega inimesed, kes soovivad oma teadmisi värskendada ja süvendada. Teise osa annavad muude erialade lõpetajad (näiteks insenerid, arstid, juristid), kes on sattunud ettevõtlusse ning tunnetanud praktikutena süstemaatilise majandushariduse vajadust.

Avatud ülikooli projektijuht Selje Seeba: Magistriõpingud ei ole kerged. Õppima asudes arvatakse, et leitakse aega kord kuus kolm päeva õppimas käia, hiljem selgub, et mitmeid kordi suuremas mahus tuleb teha iseseisvat tööd. Töö ja perekonna kõrval on see paljudele suur eneseületamine ning nõuab tõsist pühendumist. Enamik magistrante läbib küll õpingud nelja semestri jooksul, kuid ei suuda töö kõrvalt magistriprojekti valmis kirjutada. Ehk hinnatakse vahel ka oma jõudu ja võimeid üle. Kõigele vaatamata on seni viiendik lõpetanutest kaitsnud magistriprojekti *cum laude*.

AS Sangaste Linnas juhatuse esimees Pille Pokk: Minu magistriprojekti teemaks oli oma ettevõtte turundusstrateegiad aastateks 1995-2003. Panin oma töös paika kindlad

Magistriprojektide eduka kaitsmise üle on rõõmsad nii kaitsjad, juhendajad kui oponendid. ARHIIV

TÜ Raamatupoe juhataja Ülle Kollo kaitses magistriprojekti cum laude.

suunad, mis olid täiesti reaalsed ja põhjendatud. Tegelikus elus läks siiski kõik ehk paremini, kui lootsin ja prognoosisin (käive jt näitajad 5-10% paremad). Arvan, et olen oma *cum laude* diplomit õigustanud nii praktilises majandustegevuses kui ka esimese astme ärikoolituses. Nimelt löön kaasa ka ettevõtte juhtimiskoolituses teadmiste jagajana. Minu arvates kutsemagistriõppes peavadki süvamajandusteooria ja majanduspraktika kokku saama rakenduslike uuringute kaudu. Tartu Ülikoolis see õnnestus.

Jüri Sepp: Seni on magistriprojektid valminud väga erinevatel teemadel. Põhiosa puudutab siiski ettevõtete juhtimist, kuid kõrvale pole jäänud ka ettevõtluskeskkonna üldisemad probleemid. Magistriprojektid on ennekõike rakenduslik suunitlusega, kuid probleemistiku läbitöötlus lähtub majandusteooriast.

On tekkinud omad traditsioonid, omanäoline uurimistemaatika, nõuded magistriprojektidele, aga ka juhendajatele. Paljud õppejõud osalevad ise lepingulises uurimistöös ja projektides, mis hoiab neid eluga kursis. Sama rolli mängib sisuliselt ka ärimagistrite juhendamine, millest saavad kasu nii juhendatav kui ka juhendaja.

ÄRIJUHTIMISE MAGISTRIÕPE

Õppekava on rahvusvaheliselt akrediteeritud.
Õppesuunad on turundus ja juhtimine ning finantsjuhtimine.
Igal aastal võetakse vastu 60 magistranti.

Ärijuhtimise 100. magistriprojekti kaitsja Ruth Kotsar.

Et teaduskonna kõik õppetoolid on seotud lääne üli- ja kõrgkoolide vastavate uurimisteemadega, on tagatud rahvusvahelised sidemed ja tase. Erinevalt erakoolidest ei olnud meil probleeme riikliku akrediteeringu saamisega.

Selje Seeba: Siiski peab ütlema, et tänaseks on enim töid valminud majandusarvestuse, turunduse ning ärirahanduse ja investeeringute õppetoolides. Väga populaarsed juhendajad on professorid Vambola Raudsepp ja Mait Miljan, samuti dotsent Toomas Haldma.

AS Klementi juhatuse esimees Madis Võõras: Tegin magistriprojekti äriprotsessi optimeerimisest rõivatootmises. Vastavalt projektis kavandatule viisime läbi mitu struktuurimuutust, võttes arvesse kättesaadavat tarkvara.

Rõivatootmises on kõva konkurents, see sunnib pidevalt uuendusi otsima. Praegu tunnen puudust modernse finantsjuhtimise uusimatest seisukohtadest. Olen ka ise uuemat kirjandust ostnud ja vaatan imestusega, kui kiiresti kõik muutub. Ehkki lõpetamisest on möödas vaid paar kolm aastat, tunnen, et on tekkinud vajadus pideva enesetäiendamise järele. Nii et finantsjuhtimise loenguid kuulaks veel hea meelega.

Selje Seeba: Magistriõpingute lõppedes ei katke lõpetajate side *alma materiga*. Mitmed magistrikaadini jõudnud (Armin Laidre, Sander Karu, Olga Luštšik jmt) koolitavad uusi üliõpilasi, esinevad loengutega või retsenseerivad uurimistöid. Olulisel kohal on ka lõpetajate omavahelised suhted, tööalased sidemed ja kogemuste vahetamine.

AS Saint-Gorbain Sekurit Eesti AS juhatuse esimees Andi Kasak: Uurisin magistriprojektis Eesti ettevõtete internatsionaliseerumist. Töö oli otseselt vajalik seoses praeguse tegevusega. Eks ma olen üks ideede genereerija ja kogu kontserni strateegia kujundamises osaleja ning ka kontserni edasise käekäigu eest vastutaja. Turg on meil tõesti rahvusvaheline ja uusi ideid tuleb iga päeva ja tunniga. Vastavalt sellele peame olema pidevad enesetäiendajad. Tartu Ülikooliga on alati meeldiv suhelda.

Jüri Sepp: Oleme üritanud õppekava pidevalt arendada. Praegu pakume kahte spetsialiseerumissuunda: finantsjuhtimist ning turundust ja juhtimist. Oma õpinguid on võimalik lõpetada Berliinis sealse MBA kraadiga. Loodame, et kõrgharidusreformis jääb ka pärast kutsekraadide kadumist MBAle siiski kindel koht Eesti hariduses.

Mis on Karjäärilaat?

Kadrin Kergand
Üliõpilaste karjääriteenistuse peaspetsialist

Teadmiste messi Intellektika ühe osa moodustab sellel aastal karjäärilaat.

Õpingute järel tuleb kõigil suunduda tööturule. Töö leidmine on muutunud ka hea haridusega spetsialistide jaoks probleemiks. Edu võti lisaks heale haridusele on tööturu tundmine ning kontaktid tööandjatega.

Karjäärilaadal esitlevad end tööandjad, kes räägivad, milliseid spetsialiste nad ootavad ning tutvustavad oma värbamisstrateegiaid. Seminaridel tuleb juttu karjääri planeerimisest, antakse nõu, kuidas edukalt konkureerida, ning tutvustatakse Tartu Ülikooli eelmise aasta vilistlasete hulgas läbiviidud küsitluse tulemusi. Üritusel osalevad mitmed tööva-

Intellektika

hendusega tegelevad firmad, sh Erfurdi Tööhõiveamet Saksamaalt.

Intellektika on suurepärane koht, kus korraga on esindatud erinevad haridusasutused ja tööandjad – hea võimalus panna alus edukale karjäärile.

Intellektika 2002 toimub 15. ja 16. jaanuaril Tartu messikeskuses. Messil osaleb enamik Eesti suuremaid kõrgkoole, samuti teadusasutusi, kutsekoole ja gümnaasiume. Võrgupeole kogunevad arvutimänguhuvilised võistlevad omavahel ja jagavad teavet.

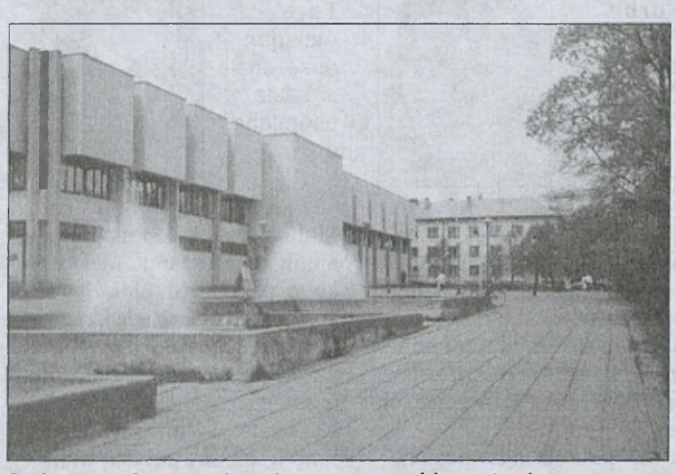
15. veebruaril toimub ka informiin "TÜ – haridusuuendus eestvedaja".

Raamatukogu esine saab korda

Madis Orav
TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Tartu Linnavalitsus kinnitas TÜ Raamatukogu esise haljastuse projekti eskiislahenduse konkursi võitis arhitektuuribüroo Helmi Sakkov tööga Kuup ja kera".

Võidutöö aluseks on olemasoleva hoonestuse ja haljastusega kujunduslikult sulanduv ideerikas terviklik ruum, mis on seotud raamatukogu hoone ja basseini arhitektuuriga. Pakutud on palju erinevaid istumisvõimalusi, geomeetrilise konfiguratsiooniga valgustus ja pügatud haljastus. Raamatukogu peasissepääsu suhtes on sümmeetriliselt paigutatud istumiskohad, mis väljendavad erinevaid istumisvõimalusi. Skulpturaalne lahendus pakub peasissepääsu ette värvilisel graniitkivist sillutisel graniitkivi alusel

Lähiaastail muutub palju, aga purskkaev jääb. VARJE SOOTAK

tehtud laternaid.

Koostöös ülikooliga asub linnavalitsus töid tegema 2003. aastal. Terviklahendusega haljastusprojekt on kavas valmis saada 2005. aasta juulis Tartus toimuvateks hansapäevadeks.

Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi ütles, et raamatukogu esise ala uuendamine on igati teretulnud, sest praegune plats meenutab vabrikuhoovi. "Raamatukogu esine plats on linna esindusväljak. Meie seisukohalt võiks see olla pigem lugemissaali pikendus, mida üliõpilasi vaadates praegugi osaliselt ongi," lisas ta.

Pubi nimi Krambambuli

Varje Sootak

Aprillis avatav pubi ülikooli vana kohviku maja esimesel korrusel hakkab kandma nime Krambambuli.

Tartu Ülikoolile kuuluva osaühingu Vana Kohviku juhataja Taimi Akkeli sõnul oli eelmise aasta lõpus väljakuulutatud nimekonkurss edukas. "Kokku pakuti ligi 150 nime, heameel oli näha, et pooled ettepaneku tegijatest olid ülikoolist või siis siin kunagi õppinud või töötanud, reageeriti ka Rootsist jm."

Küsimusele, kuidas nimi välja valiti, vastas juhatuse liige Hilja Sepp, et kohviku juhatus, juhtkond ja omanikupoolne esindaja Riho Illak vaatasid nimekirja läbi ning tegid valiku, mida tutvustati rektoraadile. Rektoraat kinnitas TOP 5 valiku ja leidis kõige rohkem punkte saanud Krambambuli sobiva olevat.

Kes on selle nime välja pakkunud, tehakse teatavaks hiljem, võib-olla pubi avamisel.

"Tegelikult on selle üliõpilaste joogi nimi tuntud kogu maailmas, internetis on tohutult palju materjali. Krambambulist on ju ka vahva laul kirjutatud," ütles Taimi Akkel.

Crambambuli (ld k) tähendab ajalooliselt Danzingis põletatud viina; laiemas mõistes üldse veini ja viina, kitsamas mõistes väga kindla retseptiga veinist, viinast, maitseainetest, suhkrust jt lisanditest segatud alkohoolset jooki.

"Meie ülesanne on pubi nime tähendust tutvustada ja esimene võimalus selleks on Intellektika messil."

PUBINIMEDE TOP

Krambambuli, Publensis, Seltsmes Sammas, Öökull, Kartser, Vana Kohviku Pubi, Praktikum, Vaba Seminar, Alma Mater, Mauruse Pubi, Zero, Seminar, Studiosus, Ülikooli Pubi, Pub Gustaviana, Tekkel, Viimane Loeng, Platon, Spikker, Kaval Rebane

Professor Ilse Lehiste eelmise aasta aprillis Tartus oma esimese eestikeelse raamatu "Keel kirjanduses" esitlusel. ANDRES TENNUS

Püsiv jälg maailma üldkeeleteaduses

Jaan Ross
TÜ muusikaprofessor

31. jaanuaril sai 80aastaseks eesti päritolu ameerika keeleteadlane, TÜ audoktor Ilse Lehiste.

Ilse Lehiste immatrikuleeriti 1942. aastal TÜ filosoofiateaduskonna üliõpilaseks. 1944 põgenes Lehiste Saksamaale, kus jätkas õpinguid Leipzigi ja Hamburgi ülikoolis. 1948 kaitses ta Hamburgs filoloogiadoktori kraadi kirjanduse erialal.

Kirjandusest lingvistikasse

1949 avanes Lehistel võimalus minna Ameerikasse. 1959. aastal kaitses ta Michigani Ülikoolis teist doktoriväitekirja, mis märgib uue teadusliku karjääri algust, seekord lingvistikas.

Lehiste tegevus keeleteadlasena, täpsemalt foneetikuna, on saavutanud maailmas väga laia tunnustuse. Tema sulest on ilmunud üle 10 raamatu. Lehiste on valitud Essexi, Lundi ja Tartu ülikooli audoktoriks. Ta on tegutsenud Ameerika Keeleteaduse Ühingu presidendina.

1963. aastast on Lehiste põhitöökohaks olnud Ohio osariigi ülikool Columbuses. 1965 valiti ta lingvistikaprofessoriks, kust emeriteerus 1987, olles vahepeal tegutsenud ka lingvistika osakonna juhataja ning ülikooli tenüürikomitee liikmena.

Kõnefüüsik

Lehiste peamine tegevusala on olnud akustiline foneetika. Ühes 1980. aastate lõpul ajakirjale Horisont antud intervjuus on Lehiste määratlenud end kui kõnefüüsikut. See iseloomustus on tabav, kuivõrd foneetika oma uurimisobjekti – kõne kaudu on seotud humanitaarteadustega, uurimismeetodi kaudu aga loodusteadustega.

Lehiste tegevuse algus foneetikuna langeb kokku spektrograafi laialdase kasutuselevõtuga uurimistöös, mis võimaldab uurijal saada helisignaali kolmemõõtmelisi kirjeldusi (parameetriteks aeg, võnkesagedus ja helienergia). Spektrograafiline analüüs on muutnud võimalikuks foneetiliste nähtuste objektiivse kirjeldamise nii segmentaalsel kui ka suprasegmentaalsel tasemel. Lehiste töid peetakse lingvistikas klassikalisteks juba palju aastaid, Lehistet ennast aga on naljatamisi nimetatud maailma parimaks spektrogrammilugejaks.

PROF ILSE LEHISTE (31. JAAN 1922)

1944 lahkus Eestist koos vanematega
1948 lõpetas Hamburgi Ülikooli
1959 filosoofiadoktori kraad Michigani Ülikoolis
1965-1987 Ohio Ülikooli prof
1989 TÜ audoktor, ilmus aulaloeng "Keelekontakt – keelekonflikt"
2001 ilmus esimene eestikeelne raamat "Keel kirjanduses"

Lehiste tööde seast tuleks kõigepealt esile tõsta monograafiat "Suprasegmentals". Kõne suprasegmentaalseteks ehk prosoodilisteks nähtusteks nimetatakse kõnesignaali mittehäälikulisi tunnuseid, st tunnuseid, mis on seotud heli põhitooni, kestuse ja intensiivsusega. Lehiste kolleegid O. Fujimura ja D. Erickson on hiljuti kirjutanud: "[Roman Jakobsoni] distinktiivtunnuste teoorias rõhutati nende tunnuste abstraktset ja suhtelist iseloomu [...] Tänapäeval on tavaks rohkem tähelepanu pöörata nähtustele, mida nimetatakse [kõne] prosoodilisteks ehk suprasegmentaalseteks omadusteks – osaliselt seetõttu, et uurimistöö raskuspunkt on nihkunud [laboratoorselt kõnelt] loomuliku kõne suunas, osaliselt reaktsioonina arengule kõnetehnoloogia vallas" ning viidatakse Lehiste raamatule. See lubab oletada, et Lehistel õnnestus "Suprasegmentaalidega" teataval määral ennetada foneetika arengut järgneva 30 aasta vältel kogu maailmas ja sellele arengule ka omapoolset mõju avaldada.

Mõju eesti välte uuringusse

Suprasegmentaalsed nähtused on olulisel kohal eesti keele foneetikas, kus kolme välte vahelised erinevused näivad olevat akustiliselt kodeeritud põhiliselt kahe tunnuse abil. Need on sõna esimese, rõhulise silbi kestuse suhe järgneva, rõhutu silbi kestusse ning (II ja III välte eristamisel) põhitooni kontuur.

Lehiste foneetilise uurimistöö üks tulemusi, mis on võrdselt tähtis nii eesti keele uurimise kui ka maailma keeleteaduse seisukohalt, jääbki tõdemus, et välteerinevusi eesti keeles on kõige otstarbekam kirjeldada kestussuhte abil.

Lehiste jätkuvast teaduslikust aktiivsusest 80. eluaasta künnisel annab tunnistust möödunud aasta lõpul koos Jaan Rossiga avaldatud monograafia "The Temporal Structure of Estonian Runic Songs" (Mouton de Gruyter).

Selles uuritakse eesti regivärsilise rahvalaulu akustilist (peamiselt temporaalset) struktuuri võrdlevalt foneetilisest ning muusikalise metrorütmika seisukohast. Eesti väldete vaheline akustiline kontrastsus väheneb laulmisel tunduvalt. Kõige püsivam akustiline tunnus runolaulu esitusel on värsirea tõusu ja languse vaheline kestusopositsioon – jala tõus on statistiliselt pikem kui langus, mis osutab, et nn kvantiteedireeglid on regivärsilises rahvalaulus realiseeritud ka akustilisel tasandil.

Sild ida ja lääne vahel

Rohkem kui 40 aasta jooksul on Lehiste tegevus olnud omamoodi sillaks Eesti ja läänemaailma keeleteadlaste vahel. 1983. aastast kuulub Lehiste ühe liikmena rahvusvaheliste foneetikateaduste kongresside organiseerimiskomiteesse. Eeskätt tänu tema initsiatiivile toimus 11. rahvusvaheline foneetikakongress endise KKI korraldusel 1987 Tallinnas, mida võib osavõtjate poolest koos Eestis 1970. ja 2000. aastal toimunud rahvusvaheliste fennougristika kongressidega pidada üheks kõige olulisemaks Eestis kunagi toimunud lingvistiliseks teadusürituseks.

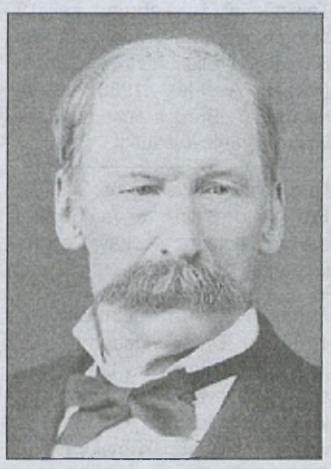
Lehiste pole esindanud paguluse ortodoksset suunda, kes ei vaadanud hea pilguga suhtlemisele Kodu-Eesti ja selle esindajatega. Tema mittekonformistlikud poliitilised hoiakud on kokkuvõttes osutunud Eesti teadusele ja kultuurile soodsamaks kui vastastikune ideoloogiliste barjääride ehitamine Kodu- ja Välis-Eesti kogukonna vahele.

Välis-Eesti teadlasena pole Lehiste saanud olla eesti foneetikute vahetuks kasvatajaks. Samas näib, et kõik praegu tegutsevad Eesti foneetikud ja fonoloogid loevad teda oma õpetajaks. Kui Lehistelt pole saadud õppida vahetu kogemuse läbi, siis on seda tehtud tema töid lugedes, mille jälg maailma üldkeeleteaduses on püsiv.

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Baltimaade geoloogilise uurimise alusepanijaid

Mare Viiralt
TÜ Ajaloo Muuseumi näituste koordinaator

2. veebruaril 1819 sündinud Caspar *Constantin* Andreas Grewingk oli 33 aastat Tartu Ülikooli geoloogia- ja mineraloogiaprofessor.

Pärast TÜ lõpetamist enesetäiendamisel Saksamaa ülikoolides sai ta Berliinis, Carl Rammdsburgi laboris töötades kroomiühendite uuringute eest filosoofiadoktori kraadi. Sealt alguse saanud uurimissuunad mineraalide, eriti oksüüdide, sulfiidide ja silikaatide keemilise koostise määramiseks leidsid hiljem rakendust Tartu Ülikoolis. Grewingk töötas TÜs 1854. erakorralise, 1860. aastast korralise professorina ning mineraloogia kabineti juhatajana.

Teda peetakse Baltimaade geoloogilise uurimise alusepanijaks, temalt pärineb esimene ülevaade Baltimaade mineraalidest ja kivimitüüpidest.

Eesti geoloogiale tähendasid devoni avamusala uurimused esmakordset süstemaatilist devoni tundmaõppimist. Eesti, Läti ja Leedu alade ekspeditsioonide tulemusena valmisid Liivi- ja Kuramaa geoloogia uurimus ning Baltimaade geoloogilised kaardid. Kaardi seletuskiri tõstis Baltimaade geoloogia põhjalikkuse poolest maailmatasemele. Kogutud materjali põhjal kaitses Grewingk doktoritöö.

Esimene teadaolev viide arheoloogiahuvile pärineb 1848. aastast mil ta avastas Äänisjärve idakalda kaljujoonised. Esimese arheoloogiaalase ettekande Loodusuurijate Seltsis pidas Grewingk 1864, kus tutvustas Tartu äärelinnast puuritud augu abil leitud dolomiitmerglist ketast. Aasta hiljem esitas Grewindk Õpetatud Eesti Seltsile avaldamiseks käsikirja Baltimaade kiviaja kohta. Esimene suurema arheoloogiline uurimus oli 120 kivieseme (neist 19 pärit Eestist) kataloog. Oma elu lõpul avastas õpetlane muistse asulakoha Lammasmäel ja avaldas 1884. aastal Baltimaade esimese arheoloogilise kaardi.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

UUED PROFESSORID

Algus 2. leheküljel

TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis, 1974-1988 NSVL TA Astronoomia nõukogus. 1988. aastast on Ene Ergma TÜ professor, 1999. aastast ka TA asepresident.

Ergma peamised uurimisvaldkonnad on füüsikalised protsessid tähtede konvektiivsetes ümbristes, presupernoova evolutsioon, termotuumaprotsessid.

Vladimir Hižnjakov

Statistilise füüsika ja kvantteooria professoriks valiti tagasi Vladimir Hižnjakov.

Vladimir Hižnjakov lõpetas Tartu Ülikooli *cum laude* 1960, 1966 kaitses füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi ja 1972 füüsika-matemaatikadoktori kraadi.

Ta on töötanud 1960. aastast füüsika instituudis ja 1992. aastast on TÜ professor. Hižnjakovi peamised uurimisvaldkonnad on tahkiste optiliste omaduste teooria, Mössbaueri efekti teooria ja tuuma resonantshajumise teooria, sekundaarkiirguse ja resonantse Ramani hajumise teooria, eksitoni ja polaritonide teooria, energia ülekandeteooria, kõrgetemperatuurse ülijuhtivuse teooria, mittelineaarne kvantoptika ja klaaside teooria.

Mart Ustav

Mikrobioloogia ja viroloogia professoriks valiti tagasi Mart Ustav.

Mart Ustav lõpetas TÜ 1972, 1979 kaitses kandidaadikraadi keemias molekulaarbioloogia erialal. 1976-1982 töötas Tartu Ülikoolis, seejärel stazeeris Uppsala Ülikoolis, juhatas TÜ onkogeneesi laborit ja töötas külalisteadlasena Cold Spring Harbor Laboratorys. 1992. aastast on TÜ professor, 2001. aastast TA akadeemik.

Mart Ustavi peamised uurimisvaldkonnad on nukleiinhapete ja valkude interaktsioonid ribosoomides, veise papilloomiviiruse geenide ekspressiooni uurimine, papilloomiviiruse DNA replikatsiooni initsiatsiooni molekulaarsete aluste väljaselgitamine, papilloomiviiruse stabiilse replikatsiooni mehhanismide väljaselgitamine ning uute geeniteraapia ja geenvaktsineerimise vektorite väljatöötamine.

ÕNNITLEME

50

Lea Hirse,

Tamara Štokareva,

75

Raimund Hagelberg,

Tunnustus AHHAAle

Silmapaistvate kunstiliste tulemuste eest 2001.aastal tunnustas Tartu Linnavalitsus Tartu Kultuuri Kandja aunimetusega TÜ teaduskeskust AHHAA loomingulise kollektiivi kategoorias.

AHHAA keskuse projektijuhil Tiiu Sillal on heameel, et teaduskeskuse töörühma loomingulisus on tunnustust leidnud. "Tihti jagatakse nähtused jäigalt "füüsikaks ja muusikaks". AHHAA tahab aga tõestada, et need ongi tegelikult üks ja seesama, nimetagem seda siis rahvuskultuuriks, maailmatunnetuseks või hariduseks."

AHHAA loominguline kollektiiv – see tähendab rohkem kui viitkümmet inimest alates valgusenäituse eestvedajast professor Jaak Kikasest ja lõpetades kasvõi tudengitest giididega. "Aitäh ja palju õnne kõigile," soovib Tiiu Sild.

Kõige mitmekülgsema rändkarikas ja auhind

Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) 10. aastapäeva puhul kinkis Sisekaitseakadeemia EASLile uhke rändkarika, mis antakse igal aastal üliõpilasele, kes osaleb kõige aktiivsemalt EASLi üliõpilaste meistri- ja harrastajate võistlustel.

Meistrivõistlused toimuvad igal aastal 15-18 spordialal, arvesse lähevad ka harrastajate jõuproovid ning suvemängudel osalemine. Iga võistluskord annab ühe punkti. Kui samal võistlusel osaletakse mitmel distantsil, siis annab võistlusest osavõtt ühe punkti, igast järgmisest distantsist osavõtt 0,25 punkti (näiteks kergejõustikus osalemine kaugushüppes ja odaviskes annab kokku 1,25 p). Suvemängudel lähevad punktiarvestusse ametlikud koolidevahelised alad. Kui mitu üliõpilast koguvad võrdse arvu punkte, antakse karikas paremaid kohti saavutanud tudengile. Arvestust peetakse kalendriaasta jooksul jaanuarist detsembrini ning auhind antakse kätte detsembri lõpus või hiljemalt järgmise aasta jaanuari jooksul. Lisaks saab aasta mitmekülgseima karika võitja üliõpilane ka rahalise preemia. Summa kinnitab EASLi juhatus.

Karika võitmiseks on samad reeglid mis EASLi võistlustel osalemiseks: peab olema üliõpilane, magistrant või doktorant, võistelda saab ka ühe aasta pärast kõrgkooli lõpetamist. Rändkarikas on välja pandud spordielu aktiivsemaks muutmise eesmärgil, et ergutada tudengeid sportima ning aktiivselt liikuma.

Infot võistluste ja turniiride kohta leiad www.ut.ee/easl.

TÜ üliõpilased olid kergejõustikus edukad

Tiina Beljaeva
EASLi arendusjuht

Üliõpilaste kevadsemestri võistlushooaeg algas Tallinna spordihallis üliõpilaste meistrivõistlustega kergejõustikus.

Kohal oli sadakond võistlejat, neist neljandiku moodustasid TÜ kergejõustiklased.

Häid tulemusi näitasid TÜ üliõpilased: koju toodi 7 üliõpilasmeistri tiitlit ning kokku 18 kohta esikolmikus. Informaatikat õppiv Kairi Kass võitis koguni kolm karikat ja meistrisärki, tulles esikohale nii 60 m jooksus (8,13), sama maa läbimisel tõketega (10,85) ja kuulitõukes (10.64). Sprinter Maidu Laht tõi Tartusse kaks kuldset kohta: 60 m jooksus 6,92 ja 200 m 21,96.

Julia Krasnova püstitas isikliku rekordi 200 m jooksus (25,79), mis oli samuti üliõpilaste meistritiitlit väärt. Kõrgushüppes oli parim Tiina Mägi tulemusega 1.73. Auhinnapoodiumile jõudsid veel Gudrun Kaukver kaugushüppes (5.29, II), Jane Kalda 60 m jooksus (8,21, II), Seidi Luik 200 m jooksus (27,57, III) Piret Tollimägi 1000 m jooksus (3.19,07, III).

TÜ noormeestest jõudsid esikolmikusse Raul Oja kõrgushüppes (1.95, III), Hannes Simuste ja Priit Mein (vastavalt 2. ja 3.) teivashüppes tulemusega 4.20. Taavi Rim oli kolmas 60 m jooksus (7,25). Risko Nuuma hüppas kaugust 7.07 (II). 1500 m jooksus saavutas teise koha Martti-Jaan Miljan (4.14,24).

MITMEKULTUURILISE HARIDUSE KURSUS

Pedagoogika osakonna poolt koordineerituna algab üle-Euroopaline mitmekultuurilise hariduse kursus, mis toimub internetipõhiselt veebruari ja märtsikuu jooksul.
Kursusele (2AP) on teretulnud inglise keelt oskavad õpetajakoolituse, kasvatusteaduste ja eripedagoogika üliõpilased, samuti tulevased loodusainete õpetajad.
Üliõpilased jaotatakse nelja gruppi, igas neist virtuaalselt osalemas tudengeid Soome, Suurbritannia ja Belgia ülikoolidest. Brüsseli Erasmushogeschoole'i vahendusel on üliõpilaste käsutuses *Blackboard* õpikeskkond. Erinevate Euroopa ülikoolide õppejõudude juhendamisel asutakse lahendama konkreetseid juhtumeid, mis tingitud paljukultuurilise ühiskonna probleemidest ja vastukajadest hariduses.
Kursusele registreerimiseks palun teatada 18. veebruariks oma e-maili aadress: karmen@ut.ee.

Karmen Trasberg
kursuse koordinaator

ÜLIÕPILASTEATRIS VEEBRUARIS

Värskeimat lavastust "How Do You Voodoo" saab näha 1., 5., 13., 16. ja 22. veebruaril kell 20 Lutsu teatrimajas (Lutsu 2).

See on 1999. aastal asutatud teatri 7. lavastus, sedapuhku rõhuasetusega tantsule ja liikumisele, millesse lõikuvad erinevad tekstid. Etendus on sündinud improvisatsioonide ja stuudiotöö tulemusena. Etendus on nn puhas leht, kus meie anname kaasa vaid vahendid, aga lehele kirjutab/joonistab vaataja ise. See etendus sünnib vaataja peas.
Oma esimese lavastuse üliõpilasteatris teeb teatri liikumisjuht Ave Loit. Teatri kunstiline juht Kalev Kudu on lavastanud etenduse sõnalise osa ning valinud muusika. Etenduses osalevad vanad ja uued üliõpilasteatri näitlejad: Egerin Esko, Anne Roovere, Mari-Liis Lill, Peeter Piiri, Anu Viks, Kristiina Pihlapsoo, Silja Helistvee, Auli Auväärt, Henri Hanson ja Sven Heiberg. Esietendus toimus 16. novembril 2001.
Piletite müük Lutsu teatrimajas (kassa avatud E 12–16, T-R 9-12) ja 1 tund enne algust kohapeal. Info: tel 055 609 081, www.ut.ee/teater, tartu.yliopilasteater@mail.ee.

ACTA DIURNA

1. veebruaril kell 11-17 toimub Toome Konverentsimajas, Lossi 19 seminar "Kultuuridevaheline kommunikatsioon – koolitusalased vajadused ja kogemused". Ürituse korraldab TÜ Euroopa Kolledž. Info: Leen Rahnu, Leen@ec.ut.ee, 376 375.

Ülikooli vilistlaskogu Ida-Viru vilistlased tähistavad saabuvat vastlapäeva 1. veebruaril väljasõiduga Tartu Aura keskusesse. Kogunemine kell 12.30 Jõhvis keskväljakul. Kõigil huvitatuil võtta ühendus tel 033 21 217, TÜ esindaja Ida-Virumaal Maire Merioja.

KAITSMISED

Magistritööde kaitsmine eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas 7. veebruaril ph aud 102: Kell 13.15 – Tiina Leemets "Inglise laenud ja mõjutused 20. sajandi lõpu eesti keele sõnavaras". Juhendaja dots. Enn Veldi. Oponent dots. Maia Madisso. Kell 14.15 – Sirje Mäearu "Eesnimed apellatiivsete keelenditena". Juhendaja Urmas Sutrop (PhD). Oponent Annika Hussar (MA). Kell 15.15 – Maire Raadik "Eesti panganduse oskuskeele areng 1990. aastatel". Juhendaja Villu Zirnask. Oponent Krista Kerge (MA). Info : Tiia Margus, tiia@ut.ee, tel 375 221.

14. veebruaril kell 16 skandinavistika raamatukogus (Paabel 305) Alar Schönbergi magistritöö "Några inblickar i det estlandssvenska identitetet i slutet av 1930-talet" (Mõningaid momente eestirootslaste identiteedist 1930ndate lõpul) kaitsmine. Info: Viivika Voodla, tel 375 212.

LOENGUD

13. veebruaril kell 12.15 esineb Narva mnt 4 aud B306 loengusarja "Eesti majanduspoliitika suurimad väljakutsed" raames Eesti Panga president Vahur Kraft. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

KURSUSED

FLEE.02.045 Eesti õigekeelus ja väljendusõpetus (õpetajakoolitus, magistriõpe va filoloogia, 2 AP, arvestus). Lektor Kersti Lepajõe. Toimub T 16, N 14 Ülikooli 18-128 alates 26.02.2002. Tegeldakse eesti õigekeelsuse, keelekasutuse ja stilistika praktiliste probleemidega.

12. veebruaril algab ülikooli magistrantidele ja doktorantidele kursus "Statistiliste mudelite analüüs" (MTMS.01.006, 3 AP). Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid: regressioonanalüüsi, dispersioonanalüüsi, faktoranalüüsi mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase. Kursuse kestvus 3 kuud (Üks loeng ja üks praktikum nädalas, kokku 12 loengut ja 12 praktikumi arvutiklassis, a´ 2 tundi) veebruar- mai. Kursus lõpeb eksamiga. 1 loeng nädalas: teisipäeval 14.15-16 J. Liivi 2 aud 104 (emer prof Ene-Margit Tiit). 1 praktikum nädalas: MSI arvutiklass J. Liivi 2 ruum 06 (Ene Käärik) teisipäeval 16.15-18 (1. rühm), kolmapäeval 14.15-16 (2. rühm); 16.15-18 (3. rühm). Praktikumirühmadesse on veel vabu kohti. Registreerimine kursusele ja praktikumirühma valik õppeinfosüsteemi kaudu. Info: Ene Käärik e-mail enek@ut.ee

Võru keel I (FLEE.02.067, 1 AP, A). Loeb Sulev Iva. Kursus on mõeldud nii päris algajatele kui ka neile, kes tahaksid oma keeleoskust parandada. Võetakse läbi võru grammatika olulisemad jooned, harjutatakse võru keele häälduslamist, lugemist ja kirjutamist. Loengud toimuvad 24.–34. n. Esimene loeng 14. veebruaril N 8.30–10 Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses Lossi 38 (vana anatoomikum). Vajaduse korral võidakse esimeses loengus kokku leppida ka mõni muu loengu toimumise aeg. Lisainfot saab keskusest tel. 375 422 või eesti keele õppetoolist.

TEATED

TÜ kunstide osakond (Lai t 34) vajab mees- ja naismodelle. Info: tel 056 60 17 19.

Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse talvelaager teemal "Mitte maailmast, aga maailmas" toimub 15.-17. veebruarini Pilistveres. Osavõtumaks: enne 10. veebruari 80 kr (5,11 eurot), pärast 10. veebruari 110 kr (7 eurot) EEÜÜ Tartu, Hansapank 1120203252. Info: www.eeyy.ee.

TÜ Psühhiaatriakliinik otsib vabatahtlikke osalemiseks teaduslikus uuringus. Oodatud on kehaliselt ja vaimselt terved inimesed 18-35 aastat, kes ei tarvita ravimeid. Uuring sisaldab kahte visiiti, ühekordset ravimi manustamist ja vereproovi andmist. Osalejatele kompensatsioon. Lisateave ja registreerimine: Katri tel 448 721, K, N kl.11-13.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti.
Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee.

Laupäeval, 2. veebruaril kell 18 ansambel Sirin (Venemaa) – vene liturgiline draama 16.- 17. sajandi käsikirjade põhjal. Kunstiline juht Andrei Kotov.

Teisipäeval, 5. veebruaril kell 19 "Muusika pühal maal". Timna Brauer Ja Elias Meiri ansambel (Iisreal, Austria). 1986. aastal esindas T. Brauer Austriat Eurovisiooni lauluvõistlusel.

Laupäeval, 9. veebruaril kell 18 Providence (iiri rahvamuusikat esindav ansambel). Laval on ka iiri tantsijad.

Pühapäeval, 10. veebruaril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast "Linna muusikud Linnamuuseumis" klaveriõhtu – Sven Kullerkupp. Kavas: Haydn, Beethoven, Chopin, transkriptsioonid E. Griegi ja H. Elleri teemadel. Uue klaveri Estonia esitlus!

Pühapäeval, 17. veebruar kell 16 Vanemuise Kontserdimajas Läti Rahvusooperilt P. Tsaikovski ballett "Uinuv kaunitar". Koreograaf Marius Petipa, lavastaja Aivars Leimani.

Kolmapäeval, 20. veebruaril kell 19 Tartu Raekojas sarjast Suur Muusikaakadeemia II "Vivaldi ja tema kaasaeg" – Andres Mustonen (viiul), Ivo Sillamaa (klavessiin), Peeter Klaas (tsello).

Laupäeval, 23. veebruaril kell 19 VKMis EV aastapäeva kontsertaktus, sarjast Euroopa tippsoliste maailmast III esineb Estonia Sümfooniaorkester. Solist Maria Kliegel (tsello, Saksamaa), dirigent Paul Mägi. Kavas: Elgari tsellokontsert e-moll, A. Kapi prelüüd tsellole ja orkestrile, Respighi "Festa Romana".

Kolmapäeval, 27. veebruaril kell 19 TÜ Ajaloomuuseumis esinevad Frederic Chiu (klaver, USA) ja Aarne Ükskülа. Kavas: Schubert-Liszt "Luigelaul". Frederic Chiu on rahvusvaheliselt kõrgelt hinnatud virtuoos. Aarne Ükskülа esitab Liszti laulutöötluse juurde saksa luuletajate (Heine, Rellstabi, Seidli) tekste.

Kolmapäeval, 27. veebruaril kell 19 VKMis esitab Oleg Pogudin 20. sajandi lemmik- romansse ja laule.

28. veebruar kell 15 Vanemuise kontserdimaja lastekontsert "Muusikaline muinasjutt". Eesti Noorte Sümfooniaorkester. Solist Sergei Dogadin (13-aastane viiulivirtuoos). Dirigent Anu Tali. Joonistab Raivo Järvi. Kavas: Ravel Süit "Haneema", Vivaldi "Sügis" tsüklist "Aastaajad", Grieg "Per Gynt" I süit.

KINOS ILLUSIOON

Dr T ja tema naised kl 14.
Head käed kl 16 ja 18.
Pearl Harbor kl 20.

"PASTELLID AASTATEST 2000-2002"

Anneli Säre pastellmaalide näitus TÜ Raamatukogus

Uue näituse sisukirjeldus viitab inimeste kujutamisele, kes on linnas, kes sealt välja ei saa või kes sealt välja ei taha. Kunstniku sõnul valis ta näituse eksponeerimiseks raamatukogu eelkõige sellepärast, et see on maja, kus on mõtteid ja teadmisi seinast seina.
Tööd näitusel kirjeldavad Anneli Säre maailmatunnetust, sest enda sõnul elab ta loodud maalide sees. Säre on ise öelnud: "Maalin seda, mis mind ennast võlub ja külmaks ei jäta. Kunstiinstitutsioonide tähelepanu puudus mind ei häiri. Ma ei maali neile."
Anneli Säre näitus on raamatukogu kataloogisaalis 3. märtsini.

Madis Orav
TÜ raamatukogu avalike suhete spetsialist

"FRAKTAALNE KOMPOSITSIOON"

Tartu Ülikooli kunstide osakonna tudengi Helmi Räimi esimene peronaalnäitus TÜ Raamatukogus

Näitus on kunstniku sõnul mõeldud inimestele, kes on vabad ning reeglid ja standardid pole neid kitsarinnaliseks muutnud.
"Etteantud standardid ja ideaalid on inimeste jaoks, mitte vastupidi. Neid ideaale ei kujunda tegelikult inimesed ise, vaid tänapäeval teevad seda tootjafirmad," ütles Helmi Räim.
Näitus kirjeldab inimest, kes on ennekõike subjekt – isiksus, keda ei tõrjuta ühiskonnas. Selline teemakäsitlus muudab näituse sotsiaalses plaanis aktuaalseks.
Helmi Räimi näitus on raamatukogu kohviku fuajess 3. märtsini.

Madis Orav
TÜ raamatukogu avalike suhete spetsialist

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

8. veebruar 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 5 (2083) TASUTA

Tartu Ülikoolis käivitub "Akadeemia" seminar

"Akadeemia" seminari esimene üritus toimub esmaspäeval, 11. veebruaril kell 16 peahoone aud 102.

Juba pikemat aega on Tartu Ülikoolis kavandatud *universitase* printsiibile tugineva interdistsiplinaarse seminari käivitamist. Eelseisvast semestrist käivitub õppeaine nimetuse all "Akadeemia" seminar, mis baseerub ajakirja Akadeemia värsketes numbrites avaldatul.

Kahel korral kuus võetakse arutluse alla üks konkreetne artikkel, mille kohta artikli autor, tõlkija või toimetaja esitavad oma seisukoha ning seminarist osavõtjatel on võimalus arutleda ettekande ja Akadeemias ilmunud artikli teemadel.

Seminari läbiviija on eelseisval kalendriaastal Tartu Ülikooli vabade kunstide professori kohale kutsutud Ain Kaalep, kes kuni viimase ajani oli ajakirja Akadeemia peatoimetaja ja kelle juhtimisel on see ajakiri kujunenud oluliseks akadeemiliseks väljaandeks Eestis.

Tutvumisseminaril saab ennast kirja panna seminaril osalemiseks ja seejärel alates 18. veebruarist iga kahe nädala tagant toimub seminar samas kohas. Ajakirjalt Akadeemia on seminarist osavõtjatele ja teistele üliõpilastele kehtestatud ka ajakirja üksiknumbrite soodushind 18 kr.

Loodan, et "Akadeemia" seminarist osavõtt pakub rõõmu kõigile osalejaile.

Kohtumiseni seminaril!

Rektor Jaak Aaviksoo

Seminarid ja loengud

Varje Sootak

Tuntud kirjanik ja tõlkija Ain Kaalep peab ülikooli vabade kunstide kutsutud professori kohale valimist nii auks kui kohustuseks.

"Ka ajakirja Akadeemia peatoimetaja olla tähendas mulle nii au kui kohustust ning püüan vabade kunstide professorina töötada nii hästi kui jõuan ja oskan," ütles Ain Kaalep UTle.

Küsimusele, kuidas seminarid täpsemalt välja nägema hakkavad, vastas Kaalep, et üliõpilased teevad ettekandeid ajakirjas Akadeemia ilmunud teemade kohta ning neile järgneb arutelu. Aktiivselt osalejad, kes on end avaloengul registreerinud, saavad ainepunte.

"Esimene arutelu toimub Akadeemia 2. numbris ilmuvate artiklite põhjal Aleksander Keskülast ja Edgar Kantist."

Peale seminari soovib Ain Kaalep veel mitmel teemal loenguid pidada, näiteks Eesti kultuuriloost kirjandusega seonduvalt ja Eesti poeetikast, mida ta seostaks maailma poeetikaga. Kindlasti tahaks Kaalep paar tundi kõnelda aga sellest, mida iga haritud inimene peab teadma võõrkeeltest, selle grammatikast, õigekirjast, hääldusest.

"See on lihtsalt kohutav, milliseid vigu tehakse ajalehtedes, raadios, televisioonis – viimasel ajal ei osata isegi saksa nimesid hääldada, näiteks aadlitiitli von v-d tuleks hääldada f-ina, mitte v-na. Loengut peaksid kindlasti kuulama tulema ka ajakirjanikud ja diktorid. Aga täpsemad loenguteemad selguvad esimesel kohtumisel 11. veebruaril, arvestan seda, mida kuulata soovitakse," ütles Ain Kaalep.

Seminarid ja loengud on avatud kõigile.

Prantsuse Vabariigi autasu Jaak Aaviksoole

Prantsuse Vabariigi president Jacques Chirac autasustas rektor Jaak Aaviksood Riikliku Teeneteordeni Komandöri auastmega.

Autasu märk anti kätte eelmisel reedel Prantsusmaa suursaadiku residentsis Tallinnas. Osalesid ka prorektor Hele Everaus ja TÜ prantsuse filoloogia õppejõud, samuti Aaviksoo esimene prantsuse keele õpetaja Lauri Leesi jt.

Rektor Jaak Aaviksoo ütles märgi üleandmisel, et tal on siiralt hea meel võtta vastu selline Prantsuse Vabariigi kõrge riiklik autasu.

Aaviksoo märkis, et võtab seda autasu tunnustusena Tartu Ülikoolile töö eest, mis on tehtud Eesti ja Prantsusmaa sidemete arendamisel. "Nendel sidemetel on pikk ajalugu, tõhusa koostöö märgiks on Prantsuse saatkonna pikaajaline toetus prantsuse keele õpetamisele ja selleks vajalike ruumide sisseseadmisele hiljuti renoveeritud keeltemajas." Samas märkis ta aga, et TÜ ei ole suutnud siiamaani viia prantsuse filoloogia õpetamist sellisele tasemele, nagu nii härra suursaadik kui ka tema ise ja ka ilmselt teised kohalviibijad seda tahaksid. "Prantsuse filoloogia peab olema TÜs esindatud prantsuse filoloogia professoriga."

Aaviksoo lisas, et tal endal on korduvalt olnud meeldiv võimalus teha tööd Pariisi VI ülikoolis tahkekehafüüsika uurimisgrupis.

Üliõpilasesinduse sekretär Signe Halikas (vasakul) on esimene, kellelt Olga Kuzero ja Hanno Nilov teavet saavad. VARJE SOOTAK

Üliõpilase elu on täis murranguid

Alari Vainomees
Tartu Ülikooli
Üliõpilasesinduse esimees

Uue sajandi esimesi aastaid võib nimetada üliõpilaste jaoks murrangulisteks.

Murrangust annavad tunnistust uued 3+2 õppekavad ja uus õppetoetuste seadus. TÜ üliõpilastel paranevad elamistingimused uutes ja renoveeritavates ühiselamutes.

Eespool loetletule lisandub veel hulganisti väiksemaid muutusi, mida võib-olla alati ei tajuta, kuid mille vajalikkuses pole kahtlustki. Näiteks uut õppeinfosüsteemi ja e-konspekte puudutavad muudatused õppekorralduseeskirjas on vaid üksikud näited.

Üliõpilasesindus ja ülikool

Mis siis ikkagi on üliõpilasesinduse roll selle kõige juures? Liialt tihti võib kuulda tudengite suust kaebusi, et esinduses ei toimu midagi.

Paljudele on jäänud selgusetuks üliõpilasesinduse kui üliõpilaste häälekandja roll ülikoolis. Teataval määral seostatakse esindust ja esinduse hoonet ISIC-kaartide väljaandmisega, kuid see on siiski meie kõrvaltegevus.

Põhitegevuseks on üliõpilaste huvide kaitsmine ülikooli nõukogus ja valitsuses. Tänu sealsele tegevusele oleme astunud näiteks olulise sammu e-konspektide suunas, viies sisse vastavad parandused õppekorralduseeskirjas.

Möödunud aastal panime aluse traditsioonile, mille kohaselt üliõpilasesinduse juhatus ja rektoraat kord kuus kohtuvad ja näost näkku hetkeprobleeme arutavad. See on kaasa aidanud ülikooli juhtkonna ja üliõpilaste esindajate vahelise dialoogi tekkele.

Lisaks eespool mainitutele kuulub üliõpilasesinduse esindaja ka Tartu Üliõpilasküla juhatusse. See annab meile võimaluse ühiselamuid puudutavates küsimustes kaasa rääkida ja jälgida, et igale üliõpilasele oleks tagatud inimväärne ühikakoht võimalikult soodsa hinnaga. Üliõpilasesinduse eestvedamisel on kõikides ühiselamutes internetiühendus!

Oleme rääkinud rektoraadiga ka vajadusest kaasata esindust üliõpilasmaja tegevusse, mis pakub ulualust muu hulgas üliõpilasteatrile ja tegeleb üliõpilaste kevad- ja sügispäevade korraldamisega.

Üliõpilasesindus ja üliõpilane

Keskmine üliõpilane puutub eespool toodust järeldades esindusega kokku enamasti kahel korral aastas: ISIC-kaardi pikendamisel ja esinduse valimiste ajal kevadel.

Kuid mitte ainult! Üliõpilasesinduses on olemas inimesed, kes tegelevad haridus-, kultuuri-, sotsiaalprobleemide ja teiste tudengi jaoks oluliste valdkondadega. Nende poole on alati võimalik pöörduda ja oma murele lahendus leida. Küsija suu pihta ei lööda!

Kuid üliõpilase elu ei koosne ju tegelikult ainult sotsiaalprobleemidest ja õppetööst. Paljude jaoks on ülikool eneseleidmise ja väljaelamise kohaks. Üliõpilasesinduse uues arengukavas on just sellele asjaolule palju tähelepanu pööratud. Üks käesoleva aasta prioriteete on üliõpilastele suunatud projektide igakülgne toetamine.

Ilma teieta, austatud üliõpilased, ei ole ka üliõpilasesindust. Olete oma probleemide ja heade ideedega alati oodatud meie väikeses majas peahoone kõrval! Koos suudame probleemid lahendada ja head ideed teoks teha.

TÜ ÜLIÕPILASESINDUSE TOIMKONNAD
Ülikooli 18a, tel 375 400, www.ut.ee/esindus

Teabetoimkond, esimees Silver Meikar
Haridustoimkond, esimees Eda Tursk
Kultuuritoimkond, esimees Mikk Põdramägi
Sotsiaaltoimkond, esimees Laura Paide
Majandustoimkond, Siret Vildo
Integratsioonitoimkond, esimees Madis Tõns

Rohkem järjepidevust

Silver Meikar
TÜ Üliõpilasesinduse
teabetoimkonna esimees

Teabetoimkonna üks peamisi ülesandeid on üliõpilaste ning üldsuse informeerimine. Samuti korraldame üliõpilasi puudutava info kogumist ja töötlemist ning edastamist, aga ka esindusesisest infovahetust.

Huvitava ametinimetuse taga on tänu vananenud süsteemidele palju rutiinset ja nõmedat tööd, nagu näiteks ut.ye ja ye.juhatus listide haldamine. Veel markantsem näide on esinduse kodulehel info muutmine, mis võtab tänu administreerimismoodulite puudumisele ja saamatule tehnilisele lahendusele normaalsest kümneid kordi rohkem aega.

Töö huvitavama osa moodustavad koostöö Universitas Tartuensise ja teiste meediakanalitega, projektikonkursside haldamine ja erinevate projektide elluviimine. Esinduse suurim probleem on selgete eesmärkide ja mitmeaastase strateegilise arenguplaani puudumine. Järjepidevuse puudumine esinduse töös tingib paratamatult madala tulemuslikkuse.

Loodan, et praegune juhatus suudab ametiaja lõppemise järel uuele esindusele anda üle selged tegevussuunad ja üldise tegevuskava.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Professor Lapin: "Tartu Vaim armastab mind!"
LK 3

Rahvusringhäälingu perspektiividest
LK 2

TÜ 370/200
Szymanowsky – plastilise kirurgia rajajaid
LK 3

Kauni kodu konkursist
LK 2

UUDISED

Tunnustus TÜs leiutatud müomeetrile

Ülikoolis leiutatud müomeeter sai Münchenis rahvusvahelisel spordi- ja tervise messil ISPO 2002 parima projekti diplomi.

Innovaatiliste sporditehnoloogiate konkursil "Academic Challenge Award" spordi ja tervise kategoorias parimaks ning kõigis neljas hinnatud kategoorias 2. koha vääriliseks tunnistatud müomeetri ning uudse ja objektiivse lihaste testimise meetodi autor on Arved Vain.

Projekte hindas rahvusvaheline žürii, kelle koosseisus oli asjatundjaid ka Kanadast ja Jaapanist. Auhinnatud projektide esituse messil korraldas Müncheni Tehnikaülikool. Müomeetri vastu ilmutati tõsist huvi ja avaldati sellele tunnustust. Diplomit üle andes ütles messi direktor, et mess peab väga tähtsaks koostööd ülikoolidega ja aitab meeleldi kaasa ülikoolide innovaatiliste projektide tutvustamisel. Intellektika messil saab müomeetrit igaüks ise proovida.

Konkursi korraldas Münchenis Rahvusvaheline Mess koos Müncheni Tehnikaülikooli ja selle sporditeaduste teaduskonna, Saksa Interdistsiplinaarse Sporditehnoloogia Assotsiatsiooni ja teistega.

Hillar Palamets aukodanikuks

Tartu linna aukodanikuks nimetas linna volikogu eile Uno Uiga, Hando Runneli ja Hillar Palametsa (pildil).

Ajaloolane Hillar Palamets on töötanud ülikoolis õppejõuna aastast 1955.

UUDISED

Doktoriväitekiri inimkapitali väärtustamisest

Majandusteaduskonna lektor Kaia Philips kaitses doktoritööd "The Changes in Valuation of Human Capital During the Transition Process in Estonia".

Dissertatsioonis analüüsitakse inimkapitali, eelkõige hariduse ja staa□i väärtustumist palgatulude kaudu ning töö kaotuse/vahetamise mõju inimeste tööhõivele ja palgatasemetele Eesti tööturul 1989-1998.

Töötajate inimkapital on kõrgemini väärtustatud turumajanduse tingimustes, eriti on kasvanud kümnendi jooksul hariduse tähtsus. Töötajate üldine tööstaa□ palgataseme määramisel kaotas oma tähtsuse siirdeprotsessi ajal, kui oluliselt tõusis töökoha-spetsiifilise staa□i tähtsus.

Kaia Philipsile anti majandusteaduste doktorikraad.

Doktoriväitekiri optika ja spektroskoopia erialal

TÜ optika ja spektroskoopia õppetooli assistent Toomas Plank kaitses doktoritööd "Positiivne koroonalahendus segapingel".

Töö käsitleb koroonanähtusi teravikelektroodil alalis- ja vahelduvpinge samaaegsel rakendamisel.

Huvipakkuvamateks tulemusteks on koroonalahenduse järelmõju põhjuste väljaselgitamine ja järelmõju mõõtmiseks sobiva metoodika väljatöötamine. Veenvalt lükati ümber hüpotees, nagu genereeriks koroonalahendus pehmet röntgenkiirgust.

Töös näidati, kuidas koroonalahendust saab kasutada elektronegatiivsete (saaste)gaaside (jood, kloor, osoon, NO_x, SF_6) avastamiseks atmosfääriõhus. Uurimistöö tulemuste baasil on juba sel aastal plaanis valmistada keskkonnamonitooringuks sobiva saastegaaside detektori tööstuslik katseeksemplar.

Toomas Plankile anti filosoofiadoktori kraad optika ja spektroskoopia erialal.

Sõbrapäeva õhtu Sõbra Majas

14. veebruaril kell 21 algab Sõbra Majas sõbrapäev.

Üliõpilasesinduse liikme Urve Nõgu sõnul on Tartu kõrgkoolide esindustel traditsioon korraldada sõbrapäeval tudengitele stiilipidu. "Tahame tekitada tudengeis lõbusat, sõbralikku meeleolu, nii et keegi ei tunneks end sõbrapäeval üksikuna."

Selle aasta stiiliks on "Mis värvi on armastus?", kus igal külastajal tuleks valida riietuse värvitooniks üks lemmik vastavalt tema jaoks armastust sümboliseeriva vikerkaare värvide hulgast.

Toimuvad erinevad mängud ja võistlused, üks neist on musivõistlus, mis eelmisel aastal suure populaarsuse võitis. Sel aastal on läbiviijateks samuti Eesti Kõrgema Sõjakooli noormehed.

Muusikalise poole eest hoolitseb Speculative Band.

Õhtu üheks atraktiivsemaks osaks tõotab tulla loterii, sest Tartu Lennukolledž on peaauhinnaks välja pannud lennureisi Tartu kohal.

Loomulikult ei puudu üllatusesinemine, kuid oma silm on kuningas Majas, peo esimesel pooltunnil pakutakse igale külastajale toop A le Coqi õlut.

Rahvusringhäälingu perspektiivid

Epp Ehand
TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna vilistlane

Eestis kuulatakse raadiot ja vaadatakse telerit kokku keskmiselt üle 7 tunni ööpäevas, niisama palju kulutatakse ka tööle ja unele. Seda ühist kultuuriruumi peaks hoidma aruka, rõõmsa ja inimlikuna ning demokraatlikult avatuna.

Eelmise aasta lõpul korraldas TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond koos Eesti Raadioga Tartus konverentsi "Eesti ringhääling 75". Sellel jätkus raamatu "Avalik-õiguslik ringhääling Eestis" ilmumise ja konverentsil "Avalik-õiguslik ringhääling Eestis: kogemus ja perspektiivid" alguse saanud arutelu.

Ringhäälingu ja kitsamalt kõneleva ajakirjaniku rolli üle ühiskonnas arutasid üliõpilased, vilistlased ja pikaajalise töökogemusega raadioajakirjanikud.

Ringhäälingu konverentsil osalesid kauaaegsed raadioajakirjanikud Heidi Tammar ja Hubert Veldermann ning helirestauraator Heino Pedussaar (keskel). MALEV TOOM

Avalik tekst ringhäälingus

Prof *emer* Juhan Peegel ütles konverentsi avasõnades, et elame raskel ajal – suurte sotsiaalsete vastuolude ja globaliseerumise perioodil. Ajakirjandus peab aitama inimestel selles ajas püsima jääda.

Sotsiaalses tegelikkuses aitab adekvaatselt käituda avatud arutelu ühiskonnas olulistel teemadel, maailmas ja Eestis toimuvate protsesside analüüs. See tähendab teemade, vaatenurkade ja mõttekäikude paljusust ning kõnelejate rohkust. Just uued kõnelejad toovad sageli uusi mõttekäike ning ringhäälingus ka uusi hääli/helisid.

Seepärast väärib pidevat küsimist, kes, millest ja kellele ajakirjanduses kõnelevad. Milline on sellest aspektist ajakirjandusliku teksti väärtus?

Raadio ja televisioon loovad keskkonna, täites aja ja ruumi helide ning piltidega. Selline vahendatud keskkond võib tänapäeval olla vahetu keskkonnaga niisama tähtis või isegi tähtsam. Ringhääling võimaldab ajas ja ruumis kergelt ning kiirelt liikuda, omandada kogemusi, mis vahetul kujul osutuvad kättesaamatuks. Ta mõjub kuulajatele/vaatajatele trükisõnast erinevalt, sest elav sõna jõuab inimesele väga lähedale, haarates nii tema mõtte kui emotsionaalse tähelepanu. Ringhääling on oluline kultuuriruumi ja identiteedi kujundajana.

Venekeelse raadioprogrammi Raadio 4 näitel rääkis ringhäälingu identiteeti loovast toimest ajakirjandusosakonna vilistlane Õnne Pärl. Nii vene kui eesti rahvusest raadiokuulajad on intervjuudes väitnud, et see, mida nad mõistavad "meiena", on viimase kümne aasta jooksul märgatavalt muutunud ja olulist integreerivat osa on täitnud just Raadio 4.

Ringhääling – teenuse osutaja või harija?

Eraringhäälingu puhul on see sageli probleem – vastuolu igasuguse ringhäälingu kui vaimse keskkonna kujundaja ja kommertsringhäälingu kui kasumi taotleja tegevusstrateegia vahel. Selle probleemi tõstatas konverentsil üliõpilane Maia Möller. Programmi sisu sõltub igal juhul programmi koostaja sotsiaalsest tundlikkusest. Kalli kultuurikauba ehk teleprogrammi sisu mõjutavatest teguritest rääkinud Sten Hansson märkis, et lisaks sotsiaalsele tundlikkusele määravad tema sõnul sisu haritus ja olemasolevad ressursid (raha, info, olemasolevad saated ja autorid).

JUHAN PEEGEL

Akadeemiline Ajakirjandusselts tuleks taastada, see ühendaks ajakirjanduses töötavaid akadeemilise ettevalmistusega inimesi ja oleks ka üks publitseerimise kanaleid.

Kas peaksime ringhäälingust rääkima kui teenuse osutajast (millised on sel juhul teenuse kvaliteedi kriteeriumid – kas reiting, auditooriumi koosseis, teksti sisulised tunnused) või kui harijast ja sotsialiseerijast? Või peaksime kasutama erinevaid sõnu, rääkides eraringhäälingust kui teenuse osutajast ja avalik-õiguslikust ringhäälingust kui harijast ja demokraatliku foorumi tagajast.

Jõudes tagasi avaliku tekstini ja ringhäälinguni kui avatud diskussiooni foorumini, tõuseb küsimus, kes ajakirjanduses kõnelevad. Kas haaratud on erinevad probleemiasetused ning kaasatud kõik erinevad kildkonnad? Praegu tundub, et Eesti on ringhäälingutekstides kitsam ja väiksem kui tegelikult – kõrvalteid pidi liigub mõte harva ja esinejad kipuvad korduma vajalikust sagedamini. Ajakirjandusmagister Mart Raudsaare ettekande põhjal saavad enamasti sõna need, kes ise sõna võtavad ja tihti unustab ajakirjanik teistele sõna anda. Minu bakalaureusetöö põhjal on Eesti raadio- ja teleuudistes enim esindatud kõneleja ja tegutseja riik. Selgelt torkab silma kodanikuühenduste ja ekspertide vähene kaasamine. Riigi tugeva esindatuse põhjal võib oletada, et selle kõrval, et riik valdab palju infot, on tal ka kõige rohkem jõudu sõna võtta ja ajakirjanikul on samas mugav kasutada rutiinset infoallikat. Kui iseseisev ja tugev on avaliku teksti kujundamisel ajakirjanik?

Eelkirjutatu põhjal on ajakirjaniku põhiküsimus, kuivõrd ta suudab avalikku välja avatuna hoida või laseb sel sumbuda ja sulguda.

Päevalehtede juhtkirju analüüsinud Riina Kallase sõnul ei väida juhtkiri mõnel juhul midagi või teeb seda üsna segasel ja raskesti mõistetaval viisil. Mida tähendab ajakirjaniku seisukohavõtu puudumine? Kas ebaõnnestunud lugu või ajakirjaniku arvamuse puudumist või selle väljendamata jätmist?

Ajakirjaniku roll avaliku välja kujundajana

Probleem on seotud üliõpilaste küsimusega vanematele kolleegidele – kui palju peab ajakirjanik tekstis oma suhtumist väljendama. Osalt sõltub see iseenesestmõistetavalt □anrist. Siiski jõudsid vestlejad ühisele arusaamale, et ka uudist ei saa kirjutada/rääkida ilma isikliku arusaamise ja suhtumiseta. Ajakirjanik on ise osaline selles elus, millest ta kõneleb, ja temalt oodatakse kaasaelamist. Ringhäälingus kõneldes on suhtumine igal juhul ka hääles tunda, mis kauaaegse kuuldemängude lavastaja Einar Krauti sõnul paneb raadio- ja teleajakirjanikele lausa kohustuse arvamust omada.

Just suulise eneseväljendusoskuse nõrkus teebki muret vanadele raadioajakirjanikele. Noored ei suuda väljendada mõtet, mis sünnib kõnelemise hetkel, ütles Einar Kraut. Tema sõnul on sellise olukorra loonud haridussüsteem, mis keskendudes kirjalikule väljendusele suulist eneseväljendust pärsib.

Taastada Akadeemiline Ajakirjandusselts

Juhan Peegel tegi oma sõnavõtus ettepaneku taastada Akadeemilise Ajakirjandusseltsi tegevus. Selts ühendaks kõiki akadeemilise haridusega ajakirjanduses tegevaid inimesi ja oleks ühtlasi oluline publitseerimiskanal.

Seltsi loomine oleks samm edasi avaliku arutelu jätkamisel ajakirjandusliku teksti ja ajakirjaniku rolli üle. Arutelu tuleks aga kindlasti jätkata, kaasates eksperte ja ajakirjanikke, sest sellega saame kaasa aidata ajakirjandusliku teksti hoidmisel avatuna ning sotsiaalselt tundlikuna.

EPMÜ vilistlaskogu valis juhatuse esimehe

Varje Sootak

EPMÜ vilistlaskogu juhatuse esimesel koosolekul valiti juhatuse esimeheks riigikogu liige Jaanus Männik ning aseesimeesteks Tartu maavanem Jaan Õunapuu ja EPMÜ rahvusvaheliste ja avalike suhete osakonna juhataja Aret Vooremäe, sekretäriks majandus- ja sotsiaalteaduskonna dots Maire Nurmet.

Vastu võeti 29 liiget. Teiste hulgas astusid vilistlaskogu liikmeks president Arnold Rüütel, rahandusminister Harri Õunapuu ning riigikogu liikmed Andres Varik, Urmas Laht ja Tiit Tammsaar.

Küsimusele, mis on vilistlaskogul tegevuskavas, vastas Aret Vooremäe, et lisaks üldkoosolekule ja teistele ametlikele üritustele tahetakse korraldada vilistlaste mõttetalguid

põllumajandus- ja keskkonnahariduse tulevikust, et saada ettepanekuid õppekavade täiustamiseks.

"Kindlasti korraldame üritusi maakondades. Kavas on ka kogu pere üritusi. Nii saavad vilistlaskogu liikmed kaasa lüüa EPMÜ suve- ja talimängudel, traditsioonilisel õppeaasta avapeol jm," ütles vilistlaskogu aseesimees.

50 aasta jooksul on EPA/EPMÜ lõpetanud üle 20 000 üliõpilase. Vilistlaskogu liikmeks astumiseks tuleb vilistlasel esitada juhatusele avaldus ning tasuda 100 kr aastamaksu.. Info ja avaldus: www.eau.ee/Uldinfo/index.html.

Vilistlaskogu algatusrühm tuli kokku möödunud aasta augustis EPMÜ 50. aastapäeva ürituste ajal. Kogu asutati 21. septembril 2001.

TTÜ Vilistlaskogu on asutatud 1993. aastal, esimees on Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees Toomas Luman.

TÜ Vilistlaskogu loodi 1997. aastal, esimeheks on Mihkel Pärnoja.

UT KÜSIB

Millal TÜ aula jälle uksed avab?

Vastab TÜ arhitekt Martti Preem.

Aula remont peab olema lõppenud 30. aprilliks, oleks hea, kui isegi varem valmis saaks, sest mai algul algavad ülikooli juubeliüritused.

Aula saab üleni värske ilme – parandatakse katkised kohad, värvitakse võimalikult algupärast värvilahendust arvestades. Ülikooli arhitekti J. W. Krause projekti järgi olid peahoone valmimisel 1809. aastal aula seinad kivihalli tooni, tahame nüüd seda proovida. Kivihall toon peaks praegusest terashallist pisut soojem näima. Lagede peegelvõlvid kaetakse samuti originaalvärviga ja see on õrn koidupunane. 1852. aasta juubelipidustuste ajal on aulat kujutavatel litodel näha ka nende võlvide ornamenti ja lühtrite kinnituskohti ümbritsevaid rosette, mille kohta ei ole kahjuks midagi säilinud ja neid me praegu taastada ei suudaks.

Aula saab ka uued toolid, vahetatakse elektrijuhtmed, lihvitakse ja õlitatakse põrand, paigaldatakse uued ventilatsioonilaplafoonid jne.

Aula remondi ootel esmaspäeval, 4. veebruaril 2002. VARJE SOOTAK

Muide, aula sobib ju ka suurepäraselt ballisaaliks, balle on siin peetud veel isegi 1950ndate aastate algul.

Lava asemele tulevad teisaldatavad poodiumid, mis võimaldavad mõne ürituse puhul toolid seljaga akna poole paigutada, nagu oli aula sisustatud ka varem. Kõned peeti ju kantslist, mis paiknes kahe ukse vahel.

Remonti lähevad ka aulaesine trepikäik kolmandast esimese korruseni ja esimese korruse fuajee.

Kauni kodu preemiaid

"Kauni kodu 2001" konkurss tõi kaks auhinda ülikooli pere liikmeile.

Nutika sisustusidee preemia pälvis geograafiaüliõpilase Liisa-Lota Kaivo ja keskkonnatehnoloogia magistrandi Priit Jagomäe kodu Tartus Emajõe tänavas ning prof Mati Karelsoni suvekodu Põlvamaal sai toredaima maakodu nimetuse.

Liisa-Lota Kaivo ütles, et tegu on Tartu ühe vanima puumajaga, mida mainiti esmakordselt 1780. aastal. Maja on muinsuskaitse all ja sisaldab endas muu väärtusliku kõrval ka näiteks mantelkorstnat.

"Ehitustöödega alustasime 2000. aasta sügisel ning need jätkuvad. Enamiku siseviimistlusest oleme teinud ise ja sõprade abiga. Kasutasime peamiselt kohalikke materjale, sest need on huvitavad, tervislikud, odavad ja vastupidavad. Eks väike missioonitunne on ka, et ikka rohkem kodumaist ressurssi ära kasutada."

Liisa-Lota Kaivo on olnud aastail 1998-2000 Tartu üliõpilaste looduskaitseringi president.

Prof Mati Karelson rääkis, et sajandivanune talukompleks oli 12 aastat tagasi lagunenud ja heina sisse kasvanud. "Suviti oleme koos abikaasaga püüdnud seda korda teha. Kindlasti on selline tegevus andnud ka loomingulist tõuget teadustööks."

Talgulaager Kihnu väina merepargis

Taavi Nuum
Tartu üliõpilaste looduskaitseringi president

Looduskaitsehuvilised üliõpilased tähistasid rahvusvahelist märgalade päeva talgulaagriga Kihnu väina merepargis.

Merepark hõlmab Kihnu saare ja Kihnu väina äärse mandriosa rannikuala. Osavõtjaskonna enamiku moodustasid erinevate keskkonnaorganisatsioonide tudengitest liikmed. Kuulati ettekandeid Pärnumaa ja merepargi loodusest ning selle kaitsest, samuti ülevaadet pärandkoosluste kaitsmisest.

Puhastati võsast Tõhela järve kaldal asuv Männikuste küla puisniit, mis on 1991. aastal kauni kuldkinga kasvukohana kaitse alla võetud. Kaunis kuldking on Eesti kõige suurema õiega ja tuntuim orhidee ning kuulub looduskaitse alla.

Kolm aastat tagasi sõlmisid märgalade päeval Matsalu Looduskaitseala, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Eestimaa Looduse Fond, Nõmme Tee Selts ja Tartu üliõpilaste looduskaitsering koostööleppe.

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Szymanowsky – plastilise kirurgia rajajaid

Heidi Maarja Melts
TÜ Ajaloo Muuseumi giid

8. veebruaril 1829 sündinud Julius Szymanowskyt võib pidada plastilise kirurgia rajajaks, sest kõik tänapäeva plastilised operatsioonid, mille puhul defekt kõrvaldatakse naha ümberpaigutamisega, rajanevad tema väljatöötatud põhimõtetel.

Juba TÜ üliõpilasena leiutas ta resektsioonisae, millele anti tema nimi.

Plastilistest operatsioonidest huvitas Szymanowskyt eelkõige rinoplastika, s.o ninaplastika (juba N. Pirogov tegi ninaplastikat nn india meetodil, kus nahka võeti otsmikult).

Pärast õpinguid oli ta 1858. aastani TÜ õppejõud. Lühikeseks jäänud Tartu perioodist pärineb mitu kaalukat uurimust näo plastilisest kirurgiast ja kipsmähisest.1857. aastal ilmus mahukas desmoloogia-album, mille kujundamisel kasutas ta oma meisterlikku kunstiannet.

Szymanovsky võttis kasutusele uusi näooperatsioonide instrumente, mida hinnati kõrgelt ka 1867. aasta Pariisi maailmanäitusel. Täiustades huulekirurgiat võttis ta kasutusele plaatõmbluse, mis vähendas pinget õmbluse servades.

Inimnäo korrigeerimiseks oli terav praktiline vajadus – mitmed haigused põhjustasid näodefekte (süüfilis, luupus, kasvajad), aga ka laskevigastused.

1858 valiti ta Helsingi Ülikooli erakorraliseks kirurgiaprofessoriks, 1861 sai temast Kiievi Ülikooli kirurgiaprofessor.

1868. aasta aprillis suri professor oma loomevõimete tipul vähki, jõudmata 40 eluaastani. Teda püüdis aidata Venemaa suurim kirurg Nikolai Pirogov, kuid haigus levis liiga kiiresti.

TÜ JUUBELIÜRITUSED VEEBRUARIS

21. veebruril Tartu Linnamuuseumis konverents "Edgar Kant 100".
25. veebrurist 3. märtsini professor J. Lotmanile pühendatud rahvusvaheline kongress "Kultuurisemiootika: mehhanismid, piirid, identiteedid"
28. veebruril K. E. v Baeri päev Baeri muuseumis.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Lapin: "Tartu Vaim armastab mind!"

Varje Sootak

Eesti Kunstiakadeemia professor Leonhard Lapinile oli aasta 2001 ka TÜ vabade kunstide professori aasta.

"Akadeemiline keskkond sobib vanale avangardistile imehästi," tõdes professor Leonhard Lapin Tartus loenguid pidades. PEETER LANGOVITŠ (PM)

Millistele teemadele keskendusite, mida Tartu kunstihuvilistele kuulajatele rõhutada tahtsite?

Minu põhiteema oli Eesti kunsti- ja arhitektuuriavangard XX sajandil, millega muidugi liitusid ka teised kaunid kunstid – kirjandus, teater, muusika. Loengute põhijooneks oli tervikpildi loomine sellest vähe uuritud ja okupatsiooniajal põlatud nähtusest.

Püüdsin igal loengul esitada uusi fakte ja uusi kontseptsioone ning viidata sellele, et praegu kunstikultuuris toimuv, ka väga radikaalsete noorte loomingus, toetub ühe jalaga omal ajal loodule, mida lihtsalt ei teadvustata.

Modernism Eestis?

Modernismi on Eestis veel vara üle parda visata, sest tänu okupatsioonile ei saanud meie modernism täies ulatuses välja areneda ning küpseda. Selleks läheb veel paarkümmend aastat, sest näiteks Ülo Soosteri, meie kolmkümmend aastat tagasi surnud avangardi klassiku esimene tõsisem kataloog ilmus selle aasta jaanuaris.

Ka minu ehk kergekaaluline, aga samas esimene Eesti avangardi käsitlus ilmus 1996. aastal Soomes. Eesti keeles pole sedagi veel keegi avaldada tahtnud. Tartu loengud korvasid ka sellise info puudumist.

Mille poolest erines õpetamine Tartus ja Tallinnas?

Tallinnas õpetan 5-10 üliõpilast korraga, sest selline on kunstiõpetuse spetsiifika. Tartu loengutel oli 50-250 kuulajat korraga – see oli mulle uus kogemus, kuigi olen uljaid, ent lühikesi etteasteid pidanud ka 500 inimese ees.

Seega olid Tartu loengud mulle väljakutseks esineda korrastatud viisil kaks ja pool tundi järjest, iga kahe nädala järel! See oli päris suur koormus, aga samas ka nauding oma potentsiaali kasutada, sest minu võimed ei ole, eriti okupatsiooniaastatel, täit rakendust ei leidnud. Avastasin, et materjali oleks veel ja veel – nüüd võiks juba teise aastagi otsa pidada.

Millise mulje jättis TÜ tudeng?

Üliõpilased on ikka üliõpilased, olgu Helsingis, Tartus või Tallinnas, kuigi siinses kuulajaskonnas oli ka vanemaid soliidseid intellektuaale. Publikule ma eriti ei orienteerunud ja ei tee seda kunagi, pigem orienteerusin käsitletavale materjalile, esitades kuulajale oma kiindumusi. Kui saalis oleks olnud kasvõi üks inimene, oleks tallegi loengu pidanud. Kui ei ole aga ühtki huvilist, tuleb töö lõpetada. Siis võib kodus rahulikult maailma uurida.

Tänu Tartus peetud loengute materjalidele loodan aasta lõpuks ülikooli abiga kirjapandu raamatuna avaldada.

Kas loengutes tuli ka ümber orienteeruda? Millest oldi huvitatud?

Tartu publikut huvitasid rohkem teemad, mis olid seotud kunsti ja minu isikuga, arvan ka, et minuga seonduvate skandaalidega; vähem huvitas arhitektuur. Näiteks minu arvamist mööda minu parimal loengul Eesti funktsionalismist oli vähe kuulajaid, sest seda seostati vaid arhitektuuriga.

Käsitlesin aga ka kirjandust, kunsti ja muusikat. Arvan, et seda suundumust laiemas mõttes tunnen ma Eestis kõige paremini ja võiksin antud teemal terve loengutsükli korraldada.

Mida Tartu Ülikoolist arvate?

TÜst jäi väga hea mulje ja kinnitan, et ta on Eestis ainuke tõsine akadeemiline institutsioon. Kogu ülikooli asjaajamine oli väga selge ja korrektne, minule antud abilised tublid ning õhkkond keemiahoones loominguline.

Mis mind rabas, oli see, kui puhtad olid tualetid. Minge Tallinna Kunstiakadeemia peldikuisse – tõeline sealaut!

Suhtlesite ka Tartu Vaimuga?

Kui kõnelda Tartu Vaimust, siis ongi see ju ülikool – erinevate eluvaldkondade tihe kontsentratsioon ja integratsioon väikesel territooriumil. See kajab kõikjalt vastu, ka baaridest ja ööelust – ikka kohtad siin ja seal mõnd akadeemilist tüüpi.

Mida andis Teile TÜ vabade kunstide professori aasta?

Aasta oli väga viljakas. Minu kapis on 14 kopsakat loengumaterjali teemal, millest Eestis ühtki tõsist uurimust tehtud ei ole, ja usun, et kõvasti paremas vormis, kui see oli nimetatud Soomes ilmunud raamatus. Jääb vaid täita TÜ rektori soov ja see raamatuna välja anda.

Olengi hakanud loengumaterjali kirjutatud tekstina korrastama ning loodan, et ülikool täidab aasta lõpuks, minu 55. sünnipäevaks, omapoolse lubaduse see raamatuna üllitada.

Seega minu meeldiv ja üha süvenev suhe ülikooli jätkub ning loodan tulevikuski uutele koostöövõimalustele, sest akadeemiline keskkond sobib vanale avangardistile imehästi. Tartu Vaim armastab mind!

Pärnu tudengid peavad talvepäevi

15.-17. veebruarini toimuvad TÜ Pärnu Kolledži tudengite neljandad talvepäevad.

Osalema kutsutakse nii bowlingu-, piljardi- kui noolemänguvõistlustele, toimuvad multifilmisessioonid ning öökino Kuursaalis, Eesti ülikoolide üliõpilaskondade ja üliõpilasorganisatsioonide vaheline sportlik-meelelahutuslik kohtumine "Olümpiamängud Amfiteatris", võistlevad TÜ Üliõpilasesindus ja Eesti Üliõpilaskondade Liit Pärnu kolledži üliõpilaskonna vastu jalgpallis jpm.

Kava vt: www.pc.parnu.ee/talvepaevad/

UUDISED

Ülikooli teenekate töötajate vastuvõtt

13. veebruaril kell 16 toimub ajaloo muuseumis Tartu Ülikooli pensioneerunud töötajate austamine.

Rektori vastuvõtule on palutud teiste hulgas dots Peet-Henn Kingisepp arstiteaduskonnast, õpetajad Tiiu Ojanurme, Kersti Reppo ja Ele Kaldjärv filosoofiateaduskonnast, Arved Vain füüsika-keemiateaduskonnast, Raivo Reiljan IT-osakonnast jt.

Multimeediakeskuse uued teenused

Teisipäeval tutvustas TÜ multimeediakeskuse juhataja Peeter Kukk keskuse infotunnis uusi teenuseid.

"Üks viimaseid uudiseid on infotöötlus. Saame kiiresti sisestada käsikirjaliselt täidetud ankeete arvutisse, andmeid üle kanda infotöötlusprogrammide vahel ja esitada esmased ankeetide töötlemise statistilised tulemused," ütles Peeter Kukk.

Infotunnis osalejatel oli ka endal võimalik ülikooli ajaloo teemalisele küsimustikule vastata ning jälgida tulemuste töötlemist multimeediakeskuses korraldatud teleülekande vahendusel. Kõige rohkem punkte kogusid filosoofiateaduskonna dekanaadi juhataja Maie Aitaja ja usuteaduskonna dekanaadi juhataja Inta Ööpik.

Tartu Ülikooli e-ülikool avatud

Alates uuest nädalast on aadressil www.ut.ee/e-ylikool kõigile avatud Tartu Ülikooli e-ülikooli portaal.

Portaali eesmärk on tutvustada virtuaalõppe võimalusi Tartu Ülikoolis, anda infot interneti-põhiste kursuste ja moodulite kohta, samuti IKT-alaste koolituste ja seminaride kohta. E-ülikooli portaalist leiavad toetavaid materjale veebipõhiste kutsuste loojad ja üliõpilased, kes soovivad e-õppes osaleda. Tänaseks on Tartu Ülikoolis reaalselt toimuvaid veebipõhiseid kursusi kokku üle 80. E-õppe portaali loodi kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogiatalituse eestvõttel, portaali ülesehituse ja materjalid koostas haridustehnoloog Lehti Pilt.

E-õppe seminar

14. veebruaril kell 11 on kõik asjahuvilised oodatud ülikooli nõukogu saali seminarile "E-õpe Eestis ja Euroopas, täna ja tulevikus". Seminari ettekannetes kirjeldatakse infotehnoloogiliste arengute konteksti, kuhu e-ülikool asetub. Oma kogemusi internetikursuste korraldamisest ja kursustel osalemisest jagavad õppejõud ja üliõpilased.

Miss Valentine

5 Sydney olümpiavõitjat saabub 16.-17. veebruaril toimuvatele 8. rahvusvahelistele võimlemisvõistlustele Miss Valentine 2002.

Võistlustel osalevad maailmaklassiga iluvõimlejad, sh eestlanna Irina Kikkas, kes saavutas 2001. aasta MM-võistlustel Eesti individuaalvõistlejatest läbi aegade parima, 14. koha ja 2000. aasta Sydney olümpiavõitjad-maailmameistrid Venemaalt. Osaleb ka rühmvõimlemise maailma paremik, k.a 2001. aasta rühmvõimlemise maailmameistrid võimlemisklubist Piruett.

ÕNNITLEME

Villem Tamm 60

10. veebruaril on põhjust õnnitleda majandusteaduskonna statistika õppetooli hoidjat, dotsent Villem Tamme. Ta lõpetas TRÜ majandusteaduskonna majanduskiberneetika eriala individuaalprogrammi järgi 1969 ning asus tööle majanduskiberneetika ja statistika kateedrisse. Rohkem kui 60 õppesemestri vältel on ta lugenud arvukalt loengukursusi ja teinud aktiivselt teadustööd.

Nii aastatel 1993-1996 majanduskiberneetika ja modelleerimise instituuti kui 1992 aastast statistika õppetooli juhatades on ta toiminud tolerantse, tasakaaluka ja õiglase meelega juhina. Tal on jätkunud aega ning head tahet üliõpilaste ja kolleegide innustamiseks ja suunamiseks, olles eeskujuks oma rahuliku suhtlemise ja väljapeetud käitumismaneeriga.

Villem Tamme kui suurepärast õppejõudu tunnevad ja hindavad kõrgelt nii majandusteaduskonna kui Pärnu ja Narva kolledžite üliõpilased. Tema ainekäsitlus on konkreetne, auditooriumi kaasamõtlemisele panev, loengutele on isikupära lisanud muhe mulgi huumor.

Hoolimata töökoormusest leiab Tamm aega ka oma hobidele, saades sisemist tasakaalu suvekodus toimetades ning ehitus- ja meisterdustöid tehes.

Soovime juubilarile tugevat tervist, jätkuvat huumorimeelt, usinaid õpilasi ja elurõõmu!

Lugupidamise ja austusega

ökonomeetria ja statistika õppetoolid

Rahandusele elatud elu

7. veebruaril tähistas oma juubelit Eesti üks tunnustatumaid majandusteadlasi, akadeemik Raimund Hagelberg.

1946. aastal asudes TPIs õppima rahanduse ja krediidi eriala valis ta eesmärgiks tegelda rahandusprobleemidega. Loomulikuks jätkuks oli 1950. aastal lõpetamise järel aspirantuur. 1954 suunati värske majanduskandidaat Tartusse majandusteaduskonda taasavama. 1958. aastal asutas ta rahanduse ja krediidi kateedri ja oli 1982. aastani Tallinnasse tagasiminekuni selle juhataja.

Hagelbergi iseloomustab suur töökus, kohusetunne ja põhjalikkus. Seetõttu pole ime, et juba 1967. aastal üllatavalt noorena (40) tolle aja kohta jõudis ta doktorikraadini ja valiti aasta hiljem professoriks. Selliseid iseloomujooni on ta püüdnud arendada ka oma kolleegides ja arvukates õpilastes ning propageerida teadustöödes. Monograafias "Kõrgkool, ühiskond, progress" rõhutab ta, et meie ühiskonna elu ja arenemise kõigis sfäärides hakkab üha suuremat osa etendama inimeste teadlikkuse, kultuuri ja kodanikuvastutuse tase.

Tema juhtimisel valmis ka vabariigi kõrghariduse kontseptsioon aastani 2000.

Selline terviklik lähenemine majandusele, kõrgharidusele ja teadusele lõi eeldused, et ta valiti 1981 TA akadeemikuks, et talle usaldati teadusliku peasekretäri amet, et 1989 kutsuti ta Eesti Ülemnõukogu esimehe nõunikuks ja 1990. aastal, kui taasasutati Eesti Pank, valiti selle nõukogu liikmeks.

1990. aastast tänaseni ongi Hagelberg seotud Eesti raha- ja pangasüsteemide arendamise ning rahanduse ja panganduse alase seadusloomega. Mitmel meie rahatähel on tema allkiri ja Eesti Pank on pidanud tema teeneid oma teenetepensioni vääriliseks.

Raimund Hagelberg on säilitanud kõrge ühiskondliku ja teadusaktiivsuse tänaseni. Selle tõenduseks 10 monograafiat ja üle 100 teadusartikli. Tema tuumakat teadustööd märgivad arvukad autasud.

Jätkuvat elujõudu ja tarmukust ka edaspidiseks!

Kolleegide ja õpilaste nimel

Mart Sõrg

50

Maie Toomsalu,
vanemlaborant – 11. veebruar
Malle Rüütli,
õpetaja – 12. veebruar
Tiiu Tõnson,
aednik – 12. veebruar
Vladimir Vinogradov,
ehitustööline – 13. veebruar

60

Helgi Pannik,
valvur – 9. veebruar
Silvi Lannes,
spetsialist – 12. veebruar
Aavo Tohvre,
ehitustööline – 12. veebruar
Tiit Kärner,
vanemteadur – 13. veebruar

70

Adolf Juursoo,
remonditööline – 8. veebruar

MILLEKS JA KUIDAS KAVANDADA KOOLITUSTELLIMUST KÕRGHARIDUSES?

Seminar 15. veebruaril kell haridusministeeriumis

10.30 ministri avasõnad,
10.40 haridusministeeriumi poliitikaosakonna juhataja Andres Koppel "Ülevaade riikliku koolitustellimuse senisest kavandamisest",
11 TÜ rektor Jaak Aaviksoo "Hariduse ja tööturu vastavus Eestis",
11.20 TTÜ prof Väino Rajangu "Riikliku koolitustellimuse kujundamisest tehnika ja teistes koolitusvaldkondades",
11.40 TÜ prof Jaan Ross "Koolitustellimus ja humanitaarharidus",
12 messi Intellektika avamine
13.15 eraülikoolide rektorite nõukogu esindaja Mart Susi
13.35 rakenduskõrgkoolide rektorite nõukogu esindaja, Tallinna Tehnikakõrgkooli rektor Arvi Altmäe "Rakenduskõrghariduse potentsiaal ja tööturu vajadustega kohandumine",
13.55 majandusministeeriumi asekantsler Raul Malmstein,
14.15 Eesti Tööandjate ja Tööstuse Keskliidust Tarmo Kriis "Tööandjate visioon kõrgharidusega spetsialistide vajadusest",
14.50 Soome Haridusministeeriumi esindaja "Koolitusvajaduse prognoosimise ja õppekohtade finantseerimise korraldus Soomes",
15.10 TÜ Pärnu Kolledži direktor Garri Raagmaa "Eesti majandusstruktuur ja regionaalne spetsialiseerumine aastaks 2010: keda ja kus hakata ette valmistama alates aastast 2003?"
15.30 diskussioon, sõnastatakse seisukohad RKT edasise kavandamise arendamiseks.
Osalemisest teatada 12. veebruariks eveli.evestus@hm.ee, tel 07 350 210.

ACTA DIURNA

TÜ vabade kunstide professor Ain Kaalepi "Akadeemia" seminari esimene loeng on esmaspäeval, 11. veebruaril kell 16 TÜ peahoone auditooriumis 102. Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

12. veebruaril kell 14.15 toimub Lossi 3-425 TÜ Eetikakeskuse ja Geenivaramu ühine eetikakollokvium "Geenivaramu eetilised aspektid". Ettekanded: prof *emer* dr Arvo Tikk, Geenivaramu eetikakomitee esimees – Geenivaramu ja eetika; prof dr Margit Sutrop, Eetikakeskuse juhataja – Õigus teada, õigus mitte teada geeniandmeid. Diskussiooni juhib prof dr Toivo Maimets, MRI juhataja, Eetikakeskuse abijuhataja. Oodatud on kõik huvilised!

LOENGUD

13. veebruaril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1196. avalik ettekandekoosolek. Päevakorras: Aadu Must – Ajaloouurimise võimalikkusest Venemaa arhiivides.

KAITSMISED

12. veebruaril toimub Vanemuise 46-327 geograafia instituudi magistritööde kaitsmine:
kell 13.15 Taavi Pae – Eesti kalmistute kujunemine ja paiknemise seaduspärasused. Juhendajad: PhD Rein Ahas ja PhD Erki Tammiksaar. Oponent dots Heino Mardiste.
ca 14.30 Terje Kleemann – Looduskaitsega seotud huvikonfliktid Eestis. Juhendaja: prof Tõnu Oja. Oponent: PhD Rein Ahas.

13. veebruaril kell 14.15 Lossi 3-406 kaitseb Epi Tohvri magistritööd kunstiajaloos "1809.-12. aasta vene tüüpfassaadid ja nende rakendamine Tartu linnaruumis". Juhendaja: lektor Kaur Alttoa. Oponendid: prof Juhan Maiste ja Mart Siilivask (MA).

20. veebruaril toimub ph aud 226 magistritööde kaitsmine usuteaduskonnas:
kell 16 Ermo Jürma – Kättemaksuteema psalmides. Juhendaja prof Kalle Kasemaa. Oponendid mag theol Urmas Nõmmik ja mag. theol. Ain Riistan;
kell 17.30 Kadri Metsma – Samaarlased. Rühmistuse tekkimise ajaloolised põhjused. Samaarlaste religioon. Juhendaja prof Kalle Kasemaa. Oponendid mag theol Andres Gross ja mag theol Vallo Ehasalu. Info: Inta Ööpik, tel 375 300.

KURSUSED

FLEE.02.067, 1 AP, A. Võru keel I. Loeb Sulev Iva.
Kursus on mõeldud nii päris algajatele kui ka neile, kes tahaksid oma keeleoskust parandada. Loengud toimuvad 24.–34. n. 1. loeng 14. veebruaril N 8.30–10 Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses Lossi 38 (vana anatoomikum). Vajaduse korral võidakse esimeses loengus kokku leppida ka mõni muu loengu toimumise aeg. Lisainfo: tel 375 422.

UUS KURSUS! Valitud peatükke bioeetikast – praktilise filosoofia õppetooli erikursus 1 (FLFI.02.014, 4AP, E). Prof. Margit Sutrop, Kadri Simm, MA. Toimumisaeg (al.14.02.2002) N 18-20, Lossi 3-223.

11. veebruaril algab poola keele fakultatiivkursus kõigile huvilistele. Jätkuvad tšehhi ja bulgaaria keele kursused. Info: slaavi filoloogia õppetool, tel. 375 351.

TEATED

"Inimese ja keskkonna suhete peegeldus pärimuses. Dialoog privaatse ja avaliku elu vahel" – Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool koostöös Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnaga korraldavad internetipõhise konverentsi ja täienduskoolituskursuse (2 AP, A) WebCT-keskkonnas 18.02.-18.05. Konverentsile ja sellel põhinevale kursusele on oodatud eelkõige üliõpilased ja rahvapärimuse uurijad.
Arutelud toimuvad nii rühmas kui individuaalsete töödena.
Kursusele palume registreeruda 15. veebruariks. Info: Tiiu Jaago, 375214; e-mail: tjaago@ut.ee

KINOS ILLUSIOON

Amelie. Prantsuse romantuline komöödia 2001.
Kl 14, 16, 18, 20, 22.

TARTU TEADMISTE MESS INTELLEKTIKA 2002

Reede, 15. veebruar II halli messilaval
10.15-10.45 Tõlkimine Euroopa Liidus – Helen Campbell, Euroopa Komisjoni tõlketalitus (SCIC)
10.45-11 Õppimisvõimalused Saksamaal – Rene Kegelmann, TÜ külalislektor
11.30-11.45 Nõustamisportaali lahendus.net esitlus – TÜ sotsiaalteaduskond
12 -12.30 Messi pidulik avamine
12.30-13.30 Lasershowde võistlus
13.30-14 Linnar Priimägi, TPÜ. Kuidas mõtelda reklaamist?
14-14.30 Noortele kaubamärkidest – Patendiamet
14.30-15.15 Avastusõppe näidistund – haridusteaduskond
15.15-15.45 AS Tarkon esitlus
15.45-16.15 Eesti Energia esitlus
16.15-17 Voldemar Kolga, TPÜ. Professorite surm
17-17.30 Milleks geenid? Milleks Geenivaramu? – Geenikeskus, Geenivaramu
17.30-17.45 Õpetajate Leht Messikeskuse seminariruumis
11 -11.45 Sotsioloogia riigijuhtimises ning seadusloomes – Aare Kasemets, Riigikogu Kantselei
13.30-14 Ülikooli uus õppeinfosüsteem – kas rist ja viletsus? – Peep Uba, TÜ projektijuht
14 –15 Karjääri planeerimine – Signe Reppo, Tartu Õppekeskuse kutsenõustamise ja koolipsühholoogia projektijuht
15 –16 Läbilöögivõimalused tööturul – Tiina Saar, CV-Online'i tootejuht
16-17 Ülikooli vilistlased tööturul - 2001. aasta TÜ lõpetanute küsitlustulemuste tutvustus – Kadrin Kergand, TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse peaspetsialist
17-17.15 Tartu Ülikool kui tööandja – Raivo Valk, TÜ

Laupäev, 16. veebruar II messihalli laval
10.45-11 Kuidas õppida lennundusspetsialistiks? – Tartu Lennukolledž
11-11.30 H.Elleri nim Muusikakooli õpilaste esinemine
11.30-12 Arvuti loodusteaduste õpetajate koolituses – Heli Väärtnõu, TÜ doktorant
12-13 Õpilasfirmade esitlused
13-13.30 Pildiraami restaureerimine ja kuldamine.TÜ kunstimuuseum
13.30-14 Veenev esinemine. Kuidas müüa ideid. Kadri Allikmäe, TÜ ajakirjandusosakond
14-14.45 Lasershowde võistlus
14.45-15 Nõustamisportaali lahendus.net esitlus – TÜ sotsiaalteaduskond
15.40-16 Krambambuli – Vana Kohviku pubi esitlus Messikeskuse seminariruumis
11-11.30 E-õpe Tartu Ülikoolis – Lehti Pilt, TÜ avatud ülikool

Karjäärilaat. Võrgupidu. Robotid. AHHAA teadustelk. Java programmeerimine. Informiin. Uus õppeinfosüsteem. E-ülikool. Virtuaalne Vana Narva. Testid, konsultatsioonid.

Info: Leeni Uba, TÜ teabetalitus, tel 07 375 509, leeni@ut.ee, www.hot.ee/intellektika

informiin

Bibliotheca Universitatis Tartuensis (utlib.ee)

Tartu Ülikooli Raamatukogu korraldab haridusmessi INTELLEKTIKA 2002 raames ülikooli juubeliaasta teemal info-otsingu võistluse INFORMIIN.

koht: Tartu Messikeskus, Kreutzwaldi 60
aeg: 15/02/2002/kell 13:00
Registreeri TÜ Raamatukogu boksis kella 10 - 12

NB!INFORMIINIL 2002 saavad osaleda 2_võistkonnad
vastuste info_otsing kohapeal toimub 2_osas:
1/messiboksides
2/internetist

Peaauhind arvutifirmalt ORDI
Parimale Tartu Ülikooli üliõpilasvõistkonnale auhinnaks õppereis.

tule+osale+võida

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulisste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

1. märts 2002

NR. 8 (2086)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TÜ uued õppekavad on kinnitatud

Anita Kärner
TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

Eelmisel reedel kinnitas TÜ nõukogu viimased uued õppekavad.

Kogu käesoleva õppeaasta sügissemestri ning kevadsemestri algul on teaduskondades tegeldud uute bakalaureuse- ja magistriõppekavade koostamise, arutamise, parandamise, korrastamise ja lõpuks ülikooli nõukogus kinnitamisega.

TÜ nõukogu septembrikuu istungil kinnitati esimesed uued nn 3+2 süsteemis õppekavad majandusteaduses, veebruarikuu istungil lõpetati õpetajakoolituse uute õppekavade kinnitamisega.

Märtsi algul esitab ülikool kinnitatud õppekavad haridusministeeriumile registreerimiseks.

Õppekavad koostati vastavalt möödunud õppeaasta lõpul TÜ nõukogus vastuvõetud õppekava statuudile, millega lepiti kokku õppekavade moodulitel baseeruv struktuur. Viimane võimaldab üliõpilastel oma peaaine kõrvale valida mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Nii tekib lisaks suuremale ainetevalikule võimalus senisest vabamalt vahetada õppekava bakalaureuseõppe järel.

Bakalaureuseõppekavad

Uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvad õppekavad sisaldavad vähemalt üht 16 ainepunkti mahus ühisosa, valdkonna alusmoodulit. Loodusteadustes hõlmab ühisosa koguni kaks alusmoodulit 32 ainepunktiga. Sellega antakse üliõpilastele sissejuhatav ülevaade ning vajalikud eeldusained nende valitud valdkonnast.

Õppekavade ühisosa suurendamisega on praegu kehtivate 57 bakalaureuse- ja diplomiõppekava asemel koostatud ja kinnitatud 42 bakalaureuseõppekava, millest 7 õppekava on suunatud õpetajate koolitamisele. Nelja diplomiõppekava alusel jätkub õpetamine Türi ja Pärnu kolled•is.

Kõige rohkem on koondatud bakalaureuseõppekavad sotsiaalteaduskonnas, kus riigiteadustes, ajakirjanduses ning sotsiaaltöö, sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika alal toimub kitsam spetsialiseerumine magistriastmes.

Uute bakalaureuseõppekavade järgi hakkavad õppima sel suvel ülikooli astujad.

Magistriõppekavad

Ülikoolis praegu kehtiva 47 magistriõppekava asemel on koostatud 66 uut magistriõppekava, millest 19 alusel koolitatakse õpetajaid. Vastavalt õpetajakoolituse uutele nõuetele peab põhikooli ja gümnaasiumi õpetajal olema magistritasemel haridus. Seetõttu on õpetajakoolituse aasta senised 23 õppekava viidud ühtsesse bakalaureuse-magistriõppe süsteemi uute 2aastaste õpetajakoolituse magistriõppekavade abil.

Uute magistriõppekavade puhul võib välja tuua kolm peamist eesmärki: erialaõpe ja spetsialisti koolitus, ettevalmistus doktoriõppeks, kõrgharidusega täiskasvanute jätkõpe. Eriti viimase eesmärgi täitmiseks annavad uued magistriõppekavad senisega võrreldes suuremaid võimalusi.

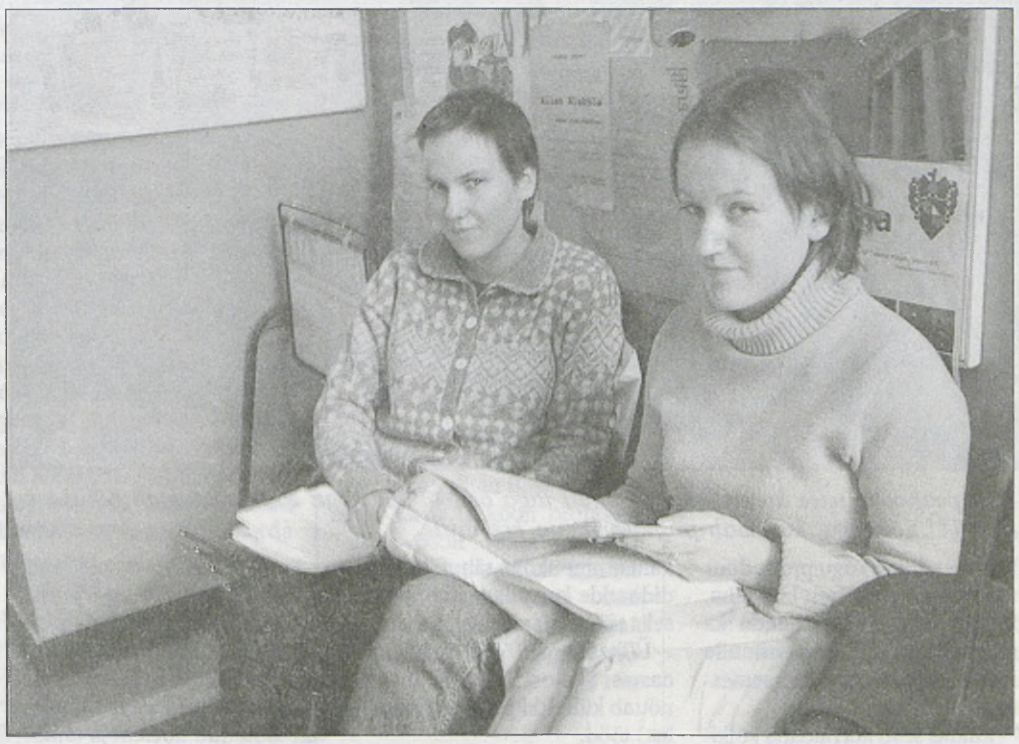
Magistriõppesse jätkub sel aastal vastuvõtt eelkõige vanade õppekavade alusel, võimaldamaks bakalaureuseõppe lõpetajatel jätkata õpinguid kehtivas süsteemis.

Samal ajal planeerivad usu-, õigus-, filosoofia-, majandus-, matemaatika-informaatika- ja sotsiaalteaduskond ka mitmele uuele magistriõppekavale vastuvõttu riigieelarvevälistel õppekohtadel.

Järgneb õppekorralduslik töö

Kuigi uute õppekavade koostamine on edukalt lõpule jõudmas, ei ole õppekavade reformiga seotud probleemid veel lahendatud. Õppekavade rakendamisega kerkivad esile korralduslikud küsimused, nagu tunniplaanide koordineerimine, sobiva suurusega õpperuumide kasutamine jmt. Nende küsimuste lahendamisel loodame abi arenevast õppeinfosüsteemist ja teaduskondade õppetöö koordinaatoritest.

Väga oluline on tutvustada avalikkusele vana ja uue õppesüsteemi erinevusi, sh erinevas süsteemis saadud kraadide ja kvalifikatsioonide vastavust. Vastavate dokumentide koostamisega tegeldakse õppe- ja üliõpilasosakonnas ning kaugkoolituskeskuses. Oleks vaja ka üleriigilist ühtset korda, mis neid küsimusi reguleeriks.

Viienda kursuse farmaatsiatudengid Ave Arjukese ja Tiiu Jüriado on rahul mõni aasta tagasi Euroopa nõuete järgi reformitud õppekavaga. VARJE SOOTAK

Tudengi pilgu läbi

Madis Tõns
TÜ Üliõpilasesinduse aseesimees, TÜ nõukogu õppekomisjoni liige

Reformi käiku võib praegu rahuldavaks hinnata.

Üle on vaadatud paljude ainete sisu ja mahud ja sellega on vähenenud ka ühe ja kahe ainepunktiliste õppeainete hulk. Samas aga tuleb kindlasti juurde suure kuulajaskonnaga õppeaineid ning ülikoolil võib tekkida suurte auditooriumite puudus.

Uued põhimõtted annavad küll tudengile rohkem vabadust, kuid toovad kaasa ka riskimomente (kas läbitakse ikkagi soovitud eriala magistrantuuri astumiseks õigeid aineid õiges mahus jne). Minu arvates võiks bakalaureuseõppekavu magistri omadega võrreldes tunduvalt vähem olla: paljud on suhteliselt sarnased ja ühildatavad.

Praegune õppekavade paljusus bakalaureuse astmes tuleneb vist suuresti sellest, et pole tahetud loobuda väljakujunenud arusaamadest ning on püütud praegust süsteemi viie aasta peale suruda.

Pressiatašee Thomas Hodges, Sirje Üprus ja suursaadik Joseph M. De Thomas abikaasa Lesliega. VARJE SOOTAK

USA suursaadik pidas ülikoolis loengu

Eile pidas Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis Joseph M. De Thomas Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskuse kutsel ülikooli peahoones avaliku loengu "Ameerika ja maailm".

TÜ rahvusvahelise suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Andres Metspaluga. Ta külastas koos abikaasa ja saatkonna pressiatašee Thomas Hodgesiga ka ülikooli ajaloo muuseumi Toomel.

Ülikooli asutamise üriku uus koopia

Varje Sootak

TÜ Ajaloo Muuseumi jõudis Rootsi Riigiarhiivist tellitud ülikooli asutamise üriku uus koopia.

Muuseumi direktori Ela Martise sõnul on see üriku koopia igati kvaliteetne. "Seni oli muuseumi Rootsi toas näha ürikust üsna kehv fotokoopia."

Martis ütles, et kui 1982. aastal valmistuti ülikooli 350. juubelit tähistama, nõuti Moskvas asutamise kohta dokumenti. Prof Helmut Piirimäel õnnestus käia Rootsi Riigiarhiivis asutamismaterjalidega tutvumas ning tuua sealt ka fotokoopia.

"Ka seekord oli üriku Tartusse toimetajaks prof Piirimäe, kes viibis Rootsis EV aastapäeva pidustustel."

Käesoleval aastal ülikooli 370. asutamise ja 200. taasavamise aastapäeva tähistamise eel uuendab muuseum ka Rootsi tuba, kus leiab koha uus koopia. Selles ruumis on eksponeeritud 17. sajandist pärinevad ülikooliga seotud originaalesemete koopiad.

17. sajandi üliõpilase ette on jõudnud Tartu Ülikooli asutamise üriku uus koopia. VARJE SOOTAK

TÄNA LEHES

Karl Ernst von Baer 210
LK 3

***Tenure* ja õppejõudude valimine**
LK 2

Arvutite ja tarkvara hankimisest
LK 2

Vanagraafika näitus raamatumuuseumis
LK 3

UUDISED

Kaks dekaani kandidaati

Füüsika-keemiateaduskonna dekaanikandidaadid professorid Jaak Järv ja Peeter Saari (pildil) andsid nõusoleku kandideerimiseks.

Laineoptika professori Peeter Saari esitas kandidaadiks füüsika osakond ja praeguse dekaani, orgaanilise keemia professori Jaak Järve keemia osakond.

Prof Saari ütles UTle, et tema kandideerimine on paljudele üllatus, sest ta on tuntud juhtivametitest järjekindla keeldujana. "Viimaseil aastail aga olen hulga energiat investeerinud noorematele kursustele põhiainete õpetamisse ning jõudnud äratundmisele, et ettenähtava tuleviku ja 3+2-süsteemi väljakutsetega edukas toimetulek eeldab uute paradigmade juurdumist õppe- ja teadustöös." Saari sõnul on see võimalik vaid inimeste ja eri struktuuriüksuste erihuve ja -arusaamu sünteesivas heas koostöös. "Minu varasemad kogemused ja väärtushinnangud lubavad loota, et minu ümber tekib teaduskonnas selleks kõigeks vajalik ühe-vankri-vedamise-tunne."

Valimised toimuvad 6. märtsil.

Mälestusseminar

5. märtsil kell 14 toimub TÜ Füüsika Instituudi (Riia 142) saalis mälestusseminar "Harry Õiglane 75". Kuuleme tema elust, teadus- ja pedagoogitegevusest, aime- ja õpperaamatutest, tööst Eesti Entsüklopeedia toimetuses ning päevikupudemeid.

UUDISED

Venetsueela suursaadik kinkis ülikoolile raamatuid

25. märtsil külastas ülikooli Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades José Eugenio López Contreras.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor Jaak Aaviksoo ja hispaania filoloogia eriala õppejõududega ning külastas ülikooli ajaloo muuseumi.

Suursaadikul oli ka kohtumine Tartu linnapea Andrus Ansipi ja Peruu aukonsuliga Eestis Ricardo Mateo Durandiga.

"Räägiti võimalikust koostööst Tartu Ülikooli ja Venetsueela ülikoolide vahel, sh ka üliõpilasvahetusest. Samuti nähti tulevikus võimalust arendada suhteid ülikooli botaanikaaiaga," ütles Sirje Üprus.

Väärtuslikuks kingituseks suursaadikult hispaania filoloogia eriala raamatukogule olid Ladina-Ameerikas väljaantud raamatud.

José Eugenio López Contreras on lõpetanud Catholic University Andrés Bello psühholoogina, magistrikraadi sai ta Marylandi Ülikoolis. Contreras on olnud Venetsueela diplomaat Belgias, USAs, Rootsis jm. Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades on ta alates 2000. aasta oktoobrist.

Arutelu professorite listis

Ülikooli professorite listis käib juba pikemat aega arutelu 65 aasta vanusepiiri üle. Kommentaarides tuuakse välja nii vanusepiiri positiivsed kui negatiivsed pooled ning tehakse mitmeid ettepanekuid.

Emeriitprofessor Atko Viru kirjutab samal teemal UT toimetusele saadetud artiklis, mis ilmub järgmise nädala lehes. Ta leiab, et täiustamist vajaks professoriks valimise süsteem ning kõigil noortel teadusse pürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp.

TÜ uus professor on Luule Epner

TÜ nõukogu valis teatriteaduse ja kirjandusteooria professoriks Luule Epneri (pildil).

Epner lõpetas TÜ 1977 eesti keele ja kirjanduse erialal *cum laude*, 1987 kaitses filoloogiakandidaadi kraadi. 1977. aastast on ta töötanud TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule osakonnas, 1990. aastast dotsendina, 2001. aasta sügisest on ka teatriteaduse ja kirjandusteooria õppetooli hoidja.

Põhilised uurimisvaldkonnad on draamatekstide teatraalsus, eesti nüüdisdramaturgia ning eesti teater 1960.-1990. aastail. Olulisemate publikatsioonide hulka kuuluvad nii uurimused draamateooriast kui eesti kirjandusloost.

Epner on Eesti Teatriuurijate Ühenduse aseesinaine ning Eesti Kirjanduse Seltsi liige.

*Tenure** ja õppejõudude valimine

Ivar-Igor Saarniit
TÜ akadeemiline sekretär

Õppejõudude ametisse võtmine ülikoolis on sätestatud ülikooliseaduse, ülikooli põhikirja ning ülikooli nõukogu kehtestatud valimiseeskirjade ja ametinõuetega.

Kui jätta mõned detailid ära, siis praegune kord näeb välja järgmiselt.

Korraliste õppejõudude ametikohad nähakse ette ülikooli koosseisus, kus muu hulgas määratakse, millise õppetooli juurde üks või teine ametikoht kuulub. Õppetoolid, s.o korraliste professorite ametikohad on seejuures ette antud ülikooli nõukogu poolt.

Koosseisulised ametikohad täidetakse avaliku ja kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkursi korras kuni viieks aastaks. Kui ametikoht jääb konkursi korras täitmata, võib sinna kuni kolmeks aastaks tööle võtta erakorralise õppejõu.

Saksa sahtlimudel

Sellist õppejõudude valimise süsteemi on prof Rein Taagepera nimetanud saksa sahtlimudeliks. Soovitan siinkohal kõigil asjast huvitatutel lugeda tema artiklit "Saksa sahtlid ja ameerika redelid" ajakirja Akadeemia 2000. aasta juulikuu numbris.

Ideaalis peaks see süsteem olema äärmiselt efektiivne. Kõigepealt kinnitatakse õppejõudude koosseis, mis antud tingimustes vastab võimalikult hästi teaduskonna, osakonna, instituudi, õppetooli tegevusele ja eesmärkidele. Seejärel täidetakse koosseisulised ametikohad regulaarselt iga kolme, nelja, viie aasta järel parimate kandidaatidega.

Tegelikkus

Tegelikkuses ei ole asi aga sugugi probleemitu. Mõned näited.

Tihti on mõistlik võtta assistendi või teaduri kohale doktorant. Et ülikooliseadus nõuab alati avaliku konkursi väljakuulutamist, tuleb kogu protseduur vähemalt formaalselt läbi teha. Konkurss tuleb korraldada ka siis, kui õppejõul on pensionile siirdumiseni jäänud üks semester.

Kuidas saab korraldada kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkurssi, kui kandidaate on mitu ja üks nendest töötab vakantseks kuulutatud ametikohal?

Tegelikult ei ole konkursil osalejad ju võrdsetes tingimustes. Võrdsete tingimuste nõue aga mõjutab kandidaatide hindamist selles suunas, et hinnatakse vaid kvalifikatsiooni (publikatsioone). Senine töö ametikohal (professori puhul näiteks õppetooli juhtimine) kipub jääma hindamata, sest ülejäänud kandidaadid ei ole ju seda tööd teinud.

Kogu protseduuri (sh professorikandidaatide hindamise välisekspertide poolt) peab täies mahus läbi viima ka siis, kui on üks kandidaat ja tegemist on samale kohale uuesti valimisega. Samal ajal aga ei jätku vakantse ametikoha täitmisel kandidaatide korralikuks hindamiseks tavaliselt piisavalt aega.

Ülikoolis on 250-300 valimist aastas. See on üsna kulukas ja nõuab küllaltki palju (ka tehnilist) tööd.

Tenure

Viimasel ajal on ülikoolis üles tõstetud *tenure'* puudumise probleem.

Töölepingud sõlmitakse kolmeks, neljaks või viieks aastaks. See teeb õppejõu positsiooni ebakindlaks, mis vähendab akadeemilise karjääri atraktiivsust ja ka akadeemilist vabadust. Näiteks sunnivad kandideerimisel esitatavad nõuded produtseerima CC-artikleid, sest monograafia või kaalukama õppevahendi üritamisel võivad olla kurvad tagajärjed.

Tenure' puudumisel on ka positiivsed küljed. Kahtlemata on see väga tõhus (kuigi üpris julm) kvaliteedi tagamise süsteem. Lisaks aga sunnib see loobuma ülemäära jäigast sahtlimudelist.

Siin peahoone teise korruse kolme akna taga asuvas nõukogu saalis otsustab 62liikmeline TÜ nõukogu, kes saab professoriks ja kes mitte. VARJE SOOTAK

Järgnev näide ei ole välja mõeldud, selliseid asju juhtub ülikoolis mõnel korral aastas.

Dotsendi ametikohale on kaks kandidaati: sellel kohal paarkümmend aastat rahuldavalt töötanud dotsent ja temast paarkümmend aastat noorem lektor.

Mõlemad vastavad dotsendile esitatavatele nõuetele, kuid noorem kolleeg on viimaste aastate teadustöös olnud selgelt edukam ja juba oma nooruse tõttu on ta suurema perspektiiviga. Teaduskonna nõukogu valib aga vanema kolleegi.

Valimisprobleemid

Esiteks võib-olla seetõttu, et *status quo* säilitamine on kõige lihtsam.

Teiseks aga kindlasti seetõttu, et vanem kolleeg ei töötanud ju halvasti ning tema üleviimine madalamale ametikohale (vallandamisest rääkimata) oleks olnud ebaõiglane. Kaitstud staatust seega formaalselt küll ei ole, kuid sisuliselt on *tenure* siiski olemas.

Variant A. Asi jäetakse nii, nagu on, mis tähendab omakorda kolme võimalust. Kas noorem kolleeg jätkab lektori kohal ja üritab esimesel võimalusel uuesti? Või ta loobub ja jääb ootama kõige vanema dotsendi pensionileminekut? Või leiab dotsendi või koguni professori koha mõnes teises kõrgkoolis?

Variant B. Võetakse teadmiseks, et noor kolleeg on endast märku andnud, ja talle tekitatakse esimesel võimalusel dotsendi koht.

Enamasti otsustatakse variandi B kasuks. Aga veelgi sagedamini püütakse konfliktsituatsiooni ennetada juba eos. Noorema kolleegi jaoks luuakse õigeaegselt astme võrra kõrgem ametikoht, vajadusel ja heal tahtmisel professori ametikohani välja.

Vaadakem kasvõi meie personalikorraldusi. Igale konkursi väljakuulutamise korraldusele eelneb korraldus koosseisude muutmise kohta. Seega meie endi loodud sahtlimudel töötab küll, kuid eelkõige seetõttu, et see ei ole enam sajaprotsendine sahtlimudel.

Mida annab *tenure*?

Mida oleks selles situatsioonis andnud *tenure*? Eakale dotsendile muidugi kindluse. Noorelt kolleegilt aga oleks see võtnud ühe võimaluse endast märku anda. Oleks jäänud vaid võimalus kas oodata või otsida oma kvalifikatsioonile vastavat kohta mujal.

Kas *tenure'* sisseviimine teeb akadeemilise karjääri noore inimese jaoks atraktiivsemaks? Julgen selles kahelda. Noortele tulijatele ei ole abi teadmisest, et kunagi vanemas keskeas on neile koht ülikoolis tagatud. Noortele on vaja nn *tenure tracki*, s.o võimalust liikuda oma saavutustele toetudes võimalikult väikeste takistustega mööda akadeemilist redelit ülespoole.

Tenure'-probleemi ei saa hoida lahus noortele teadlastele paremate karjäärivõimaluste loomise küsimusest.

* *tenure* – kaitstud staatus

1. märtsist lihtsustub arvutite ja tarkvara muretsemise kord

Tiia Liilemaa
IT-osakonna projektijuht

TEABETUND

Tartu Ülikool sõlmis raamhanke lepingud nelja infotehnoloogia firmaga.

Vastavalt riigihankeseadusele viis IT-osakond koostöös ülikooli riigihanketeenistusega jaanuaris ja veebruaris läbi raamhanke infotehnoloogiavahendite muretsemiseks ülikoolile. Raamhanke võitjateks tunnistas komisjon 4 infotehnoloogia firmat, kellega on tänaseks sõlmitud ka vastavad raamhanke lepingud.

Võitjateks osutusid järgmised firmad: Helmes, Microlink Astrodata, Cell Networks, BCS (Baltic Computer Systems).

Seoses eeltooduga lihtsustub 1. märtsist arvutite ja muude infotehnoloogiavahendite, samuti tarkvara muretsemise kord ülikoolis.

Kõigis nimetatud firmades tegelevad TÜ tellimustega konkreetsed isikud, kelle kontaktandmed leiate IT-osakonna kodulehelt (www.ut.ee/it). Kauba tellijal tuleb välja valida soovitud kaup ja firma, kes seda müüb (ülaltoodud firmade seast), ning pöörduda ostusooviga vastava firma tellimuste vastuvõtja poole. Loomulikult on soovitav eelnevalt konsulteerida oma teaduskonna või osakonna IT-spetsialistiga ja saada nõusolek ostu finantseerimiseks oma struktuuriüksuse juhilt või finantsallika käsutajalt. Valiku tegemise lihtsustamiseks leiate aga lingid vastavate firmade tootekataloogidele samuti IT- osakonna kodulehelt.

Kui kaup on välja valitud, tuleb esitada firmale tellimus ning leppida tellimuse vastuvõtjaga kokku kauba kohale toimetamise aeg, koht ning soovi korral ka seadme paigaldus/installeerimine ja kasutaja instruktaaž.

Kaup peaks jõudma tellijani kokkulepitud aja jooksul pärast tellimuse esitamist.

See tuuakse kohale koos arvega ja seda saab kohe kasutama hakata. Arve maksetähtaeg on 30 päeva.

Tellija huvides on kauba saamisel vaja üle kontrollida, et firma esindaja annaks üle toote garantiid ja kvaliteeti tõendavad dokumendid, kasutajajuhised ja kasutuslitsentsid, kauba dokumentatsiooni ja lisatarvikud.

Kauba üleandmise ja vastuvõtmise kohta koostatakse vastav akt või allkirjastatakse arve/arve-saateleht.

Kui aga kauba kohale toimetamisel ilmnevad puudused, tuleb need ka üleandmis-vastuvõtuaktis üles loetleda. Sel juhul on firma kohustatud need tasuta kõrvaldama 5 päeva jooksul.

Uus kord võib esialgu tekitada ehk mõningast segadust. Seetõttu kutsume kõiki ülikoolipere liikmeid, keda antud muudatus puudutab, lisainfot hankima ülikooli teabetundi.

UT KÜSIB

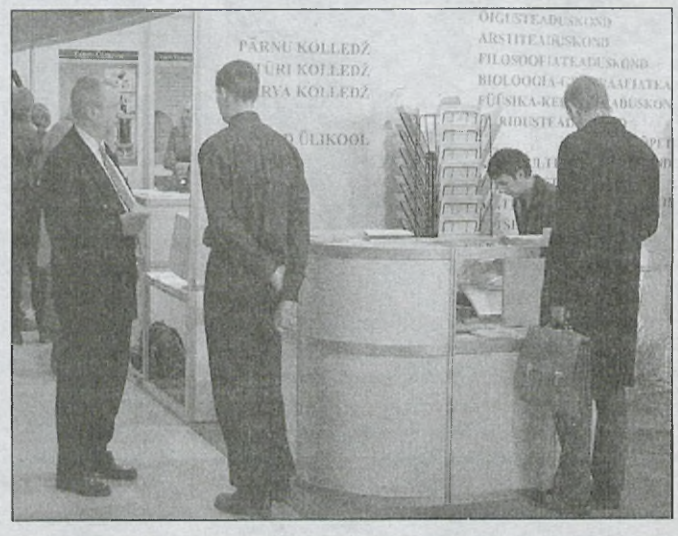
Miks oli dekaan kaks päeva Intellektikal?

Vastab füüsika-keemiateaduskonna dekaan, prof Jaak Järv (pildil vasakul).

Olin seal pikemalt, kuna tahtsin teada, kas ja kuidas see mess toimib. Tahtsin ka teada, kas messi korralduses ja selles idees üldiselt on suured muutused. Olin ju mitu aastat tagasi selle ürituse sünni juures ja seega ka natuke vastutav.

Enda jaoks sain teha päris huvitavaid ja konkreetseid järeldusi, mida on vahest võimalik edaspidi ka ellu viia. Ega neid kokkupuutepunkte õpilaste (tulevaste tudengite) ja õpetajatega ja muu publikuga nii väga palju ole. Ja kuigi armastame rääkida maksumaksja rahast, siis sellesama maksumaksja arvamust kõrghariduse ja teaduse kohta ei olegi nii lihtne ära arvata, kui maksumaksjatega jutule ei saa.

Mulle pakkus huvi ka naaberkõrgkoolide tegevus. Oli kaks rasket ja huvitavat tööpäeva.

Tudeng, kuhu lähed?

Kristi Vene
Aktiivse haridusnädala peakorraldaja, AEGEE-Tartu

Aktiivne haridusnädal õpetas, et peame ise aktiivsemad, osavõtlikumad ning võimalustele avatumad olema.

Eelmisel nädalal seisis raamatukogus värviline stend, mis rääkis meile võimalustest oma tudengipõli kirjumaks ning sisukamaks muuta. Neli päeva arutasime ja kaalusime oma alternatiive. Toimus aktiivne haridusnädal!

Nüüd teame, et tudengiorganisatsioonis osalemine valmistab meid suurepäraselt ette tulevaseks tööks ja elamiseks, õpetab oskusi ja teadmisi erinevate inimestega arvestamiseks, suhtlemiseks ning koostööks ja muidugi suurendab vastutustunnet nii enda kui teiste ees. Meie esineja Eesti Mittetulundusühingute Sihtasutuse Liidust Kristina Mänd kinnitas sedagi, et tudengiorganisatsioonis saame end erinevates valdkondades proovile panna ja oma võimeid testida. Kusjuures eksimine on lubatud ning andestatav. Ja me leiame mõttekaaslasi, sõpru, tuttavaid, kes meie elu palju mitmekülgsemaks muudavad.

Tehkem end vajalikuks

Kogenud tööinimesed, meie tulevased kolleegid, aitasid nõu ja jõuga. "Praktikale, tudengid! Näidake üles aktiivsust ning sihikindlust," julgustasid Margus Ärm CV-online'ist ja Triin Kaasik firmast Sangar. "Oma avatuse ja motivatsiooniga tehke end firmadele vajalikuks," lisas Kadrin Kergand TÜ karjääriteenistusest.

Meie omalt poolt võtsime ka teistelt lubadusi (muidugi pärast seda, kui olime lubanud ise hakkajamaks muutuda). CV-online lubas kõikide tudengite jaoks luua virtuaalse praktikakeskkonna, kust saab leida praktikakohti ning otsida firmasid, kes meist huvitatud võiksid olla ja saada näpunäiteid kogenumatelt sobivaima praktikakoha leidmiseks.

Sangari esindaja ütles, et nad on ka tulevikus valmis võtma praktikale ettevõtlikke, sihikindlaid ning motiveeritud tudengeid.

Avatud uutele võimalustele

Öeldakse, et reisimine avab me silmad! Mis võiks olla meile parem viis maailma avastamiseks, enese proovilepanekuks ja arendamiseks kui võõras kultuuris õppimine? Meie lemmikkeele omandamine õnnestub ikka kõige paremini keelekeskkonnas. Kes oskaks meile rohkem tolerantsust ja avatust õpetada, kui teised rahvad ja meile tundmatud kultuurid? Riin Kikkas TÜ välisüliõpilastalitusest soovitas kindlasti välisriikidesse oma maailma avardama minna!

Eesti Üliõpilaskondade endine president Birgit Lao ja Sihtasutuse Archimedes juhataja Rait Toompere soovitasid tudengitele olla avatud võimalustele, mis meile hariduses pakutakse, sellest maksimum võtta ning oma eesmärgi nimel lõpuni minna. Uut haridusreformi ei tasu karta – see annab laia silmaringi, õpetab eelkõige analüüsi- ning kohanemisvõimet ja oskust orienteeruda ka võõrastes teemades. "Selline haridus annab meile võimaluse end erinevates valdkondades tõestada," ütles Birgit Lao.

Mis siis jääbki muud üle, kui kutsuda tudengeid üles end avama. Olge aktiivsed ning kujundage endale oma unistuste tulevik!

Uus näitus Toomel

6. märtsil kell 15 avatakse ülikooli ajaloo muuseumis näitus "Ettevaatust, mürk!"

Näitus tutvustab erinevaid mürke, nagu olmekemikaale, ravimeid, narkootikume, happeid, mürgiseid seeni jmt.

Projektijuhi Renata Sõukandi sõnul ei ole näituse eesmärgiks mitte hirmutada, vaid hoiatada. "Soodustada hoidumist ja ettevaatlikkust, sest hoolimatuse tagajärjed võivad olla väga valusad."

Sihtgruppiks on 5.-9. klass.

Muuseumitunnis saavad lapsed joonistada ja kirjutada, mida nad mürkidest teavad enne näituse nägemist. Parimatest töödest koostatakse projekti lõpus näitus, mis avatakse 21. juunil.

Vanagraafika näitus

Madis Orav
TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Raamatukogu raamatumuuseumis avatakse täna graafikakogu tutvustav näitus 16.-18. saj Lääne-Euroopa graafikast, mis juhatab sisse TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva ürituste sarja.

Näitus kajastab vanagraafikas olulist osa etendanud kunstimaade – saksa, itaalia, madalmaade, flaami, hollandi, prantsuse ja inglise rahvuslikke koolkondi ja nende kuulsate meistrite loomingut erinevates graafikatehnikates (puulõikes, vasegravüüris, ofordis, metsotintos ja litograafias).

Külastajail on esmakordselt võimalik vaadata nii ulatuslikku, ligi 150 lehest ja albumist koosnevat väljapanekut graafikakogu haruldustest.

Vanemad eksponeeritud puulõikes lehed pärinevad 15. saj lõpuaastaist.

Esindatud on suurte renessansimeistrite Raimondi, Albrecht Düreri ja Lucas van Leydeni originaalgraafika ning kuulsate itaalia renessansi maalikunstnike vaselõikes reprodutseeritud teosed.

Väljapanekus on Rubensi vaselõikekojas valminud suurejoonelisi maalide reproduktsioone, Rembrandti juba tema eluajal haruldaseks peetud oforte.

Ühe eestimaalase 210. juubeliks

Erki Tammiksaar
Baeri Muuseumi direktor

Suurem osa Eesti teadlaskonnast on arvamusel, et Baer on Eestis hästi tuntud, tema tegevus aga nii hästi uuritud, et enam pole temast midagi kirjutada.

Reaalsus on palju kurvem. Erinevatelt tõlkkidelt, mida olen lasknud Baeri Muuseumi nimele kirjutada, võib lugeda Baeri nimekujusid, nagu Bear, Bäär, Päär, Paer jne.

Sageli ei teata sedagi, et tema nimi on selgelt lugeda meie oma rahal. Tõenäoselt on kupüür vääringult liiga väike, et vaevuda seda lähemalt uurima.

Seni on paljud Baeri elukäiku pealiskaudselt tundvad inimesed nii Eestist kui mujalt maailmast arvanud, et Baer oli pikka aega Tartu Ülikooli professor. Teiselt poolt väidavad Baeri elust rohkem teadvad kodanikud, et Baeri side oma kodu(Eesti)maaga oli kaunis põgus, v.a tema sirgumine täiskasvanuks (1792-1814) ja raugaiga (1867-1876).

Milline oli suhe Eestiga?

Eriuurimus selle kohta, milline oli Baeri suhe tänases mõistes Eestiga, seni Eesti teadusloos puudub. Samas aga leidub erinevates kirjandus- ja arhiiviallikates hulgaliselt pudemeid, mis võimaldavad seda seost hinnata.

1792. aasta veebruari lõpul nägi Piibe mõisas Järvamaal ilmavalgust poisslaps, kellele pandi ristimisel nimeks Karl Ernst.

Kuigi ametlikes dokumentides on märgitud tema sünnikuupäevaks 28. veebruar, tähistas ta ise oma Königsbergi eluperioodil sünnipäevi 29. veebruaril.

Tõenäoselt sündiski kõige mitmekülgsem ja kuulsam Eestimaalt pärit teadusmees nende kuupäevade vahetumisel, mis põhjustas erinevuse, mille järgi ta tavatses oma sünnipäevi tähistada.

Baer oskas maakeelt

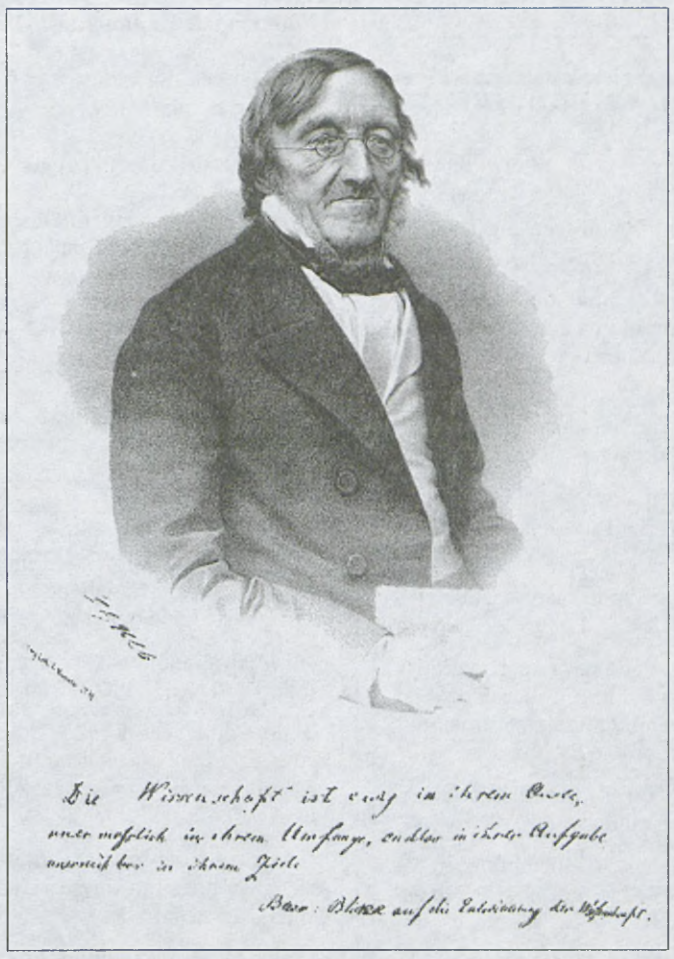
Baeri lapsepõlv Lasila ja Piibe mõisates sidus teda tihedalt Eestimaa looduse ja inimestega. Sageli on korratud väidet, et Baer suhtus üleolevalt eestlastesse ja nende keelesse.

See ei ole nii. Baeri eesti ja vene keele oskus oli samaväärne, tõenäoselt oskas ta maakeelt isegi paremini. On tõendeid, et Baer oskas ja kasutas eesti keelt ning hindas eestlasi. Nii nt oma korduvatel ekspeditsioonidel jääaja jälgede kindlakstegemisel Põhja-Eesti rannikul ja Soome lahe saartel küsitles ta kohalikke kalamehi eesti keeles. Tõenäoselt kasutas ta maakeelt ka oma mõisa teenijatega suheldes.

Lisaks suhtus Baer suure sümpaatiaga esimesesse eesti soost rännumehesse Mihkel Fuhrmanni, kes reisis Siberis koos Alexander Theodor von Middendorffiga.

Mitmel korral kohtus teadlane ka Friedrich Reinhold Kreutzwaldiga ning viimane annetas raha Baeri 50. doktorijuubeli korraldamiseks ja Baerinimelise teaduspreemia asutamiseks 1864. aastal.

Baeri tähelepanu all olid ka pärisorjusega seotud probleemid ning ta esindas Eestimaa rüütelkonna maapäevadel talupoegadesse suhtumise liberaalset suunda.

Karl Ernst von Baer 1864. aastal. REPRO

KARL ERNST VON BAER (1792–1876)

- **Mitmekülgne baltisaksa loodusteadlane kaasaegse embrüoloogia ja geokrüoloogia rajaja**
- **1810-1814 õppis TÜs arstiteadusi**
- **1817-1834 töötas Königsbergi Ülikoolis**
- **1834-1862 Peterburi TA akadeemik**
- **1867. aastast elas Tartus**

Kui keeltesse suhtus Baer kui suhtlusvahendisse, siis kodumaa loodust armastas ta juba lapsepõlvest. Eestimaa heina- ja metsamaadelt pärineb tema suur botaanikahuvi, mis viis ta mõttele kirjutada oma ülikooli lõputöö hunditubakate süstemaatikast ning koostada Liivimaa taimede nimestik.

Mõlemad tööd jäid küll erinevatel põhjustel lõpuni ellu viimata, kuid Baeri huvi kodumaa looma- ja taimeriigi uurimise vastu säilis ka võõrsil töötades, millest annab tunnistust tema side Tartu Looduseuurijate Seltsiga.

Väljaspool kodumaad

Kuigi enamiku oma pikast elust (kokku 53 aastat) elas Baer väljaspool kodumaad, tundis ta end vastutavana siin toimuva eest. Nii püüdis ta korduvalt naasta oma ülikoolilinna, et asuda õppetööd läbi viima. Seda eriti oma elu Königsbergi perioodil (1817-1834). Vaatamata korduvatele katsetele ei teostunud see kunagi.

1834. aastast, mil Baer võttis üle oma sünnipaiga Piibe mõisa, tema sidemed kodumaaga tihenesid. Nüüd veetis ta oma suved Piibel ja oli sage külaline Tartus. Tihenes ka side koduülikooliga, mis ennegi ei olnud nõrk. Ta oli kirjavahetuses 55 Tartu Ülikooli professori ja õppejõuga.

Paljudega sidus teda tihe sõprus ning Baeri suur korter Königsbergis, hiljem Peterburis, oli alatasa täis külalisi Tartust. Mitmed neist valiti meie *alma materi* õppejõuks just tänu Baerile (Martin Heinrich Rathke, Adolf Grube, Alexander von Schrenck).

Baeril on olnud ka oluline roll Tartu teadlaste valimisel Peterburi TA akadeemikuteks (Alexander Theodor von Middendorff, Gregor von Helmersen). Lisaks TÜ õppejõudude ja siinse teadustöö toetamisele on Baeril ka suuri teeneid ülikooli usuteaduskonna kaitsmisel seoses Ulmanni afääriga 1842. aastal Tartu Ülikoolis ning laiemalt võttes Vene Läänemereprovintside kaitsmisel venestamise eest 19. sajandi keskel.

Baer ja Tartu maine

Juba oma elu eelõhtul, mil Baer elas Tartus, tõusis tänu temale Tartu Ülikooli maine teaduskeskusena. Elavnes oluliselt *alma materi* õppejõudude omavaheline läbikäimine ja nendevaheline aktiivne mõttevahetus Baeri üürikorteris korraldatud igakolmapäevastel ettekandeõhtutel. Baeri vaimsus nakatas mitte ainult kõiki Tartu sakslasi, vaid laiemalt kõiki Vene Läänemereprovintse.

Baltisakslastele sümboliseeris Baer kui "Põhjamaa Humboldt" baltisaksa kultuuri kuulumist maailmakultuuri eliidi hulka ja võimaldas ennast identifitseerida erilise rahvusgrupina.

See oli ka põhjus, miks baltisakslased nii kõrgelt hindasid Baeri teadlase ja inimesena ning rajasid tema mälestuse jäädvustamiseks esimese ausamba Toomemäel (1886). Baeri vaimne pärand ühendas väikest baltisaksa kogukonda keerulistes poliitilistes pööristes 19. sajandi lõpust 20. sajandi keskpaigani.

Siiski ei kuulu Baer pelgalt baltisaksa, vaid kogu Eesti kultuurile, sümboliseerides eestlaste tolerantsi Eesti aladel elanud erinevate kultuuride vastu, kes kõik on kaasa aidanud Eesti kultuuriruumi tekkele ja arengule. Selle üheks väljenduseks on Baer Eesti riigi rahatähel.

UUDISED

Baeri näitus TÜ Raamatukogus

Kolmapäeval avati TÜ Raamatukogu kataloogisaalis K. E. von Baeri 210. sünniaastapäevale pühendatud näitus, mis tutvustab raamatukogu fondides leiduvaid Baeri teoseid.

Ekspositsioonile paneb väärilise punkti äsja Saksamaal ilmunud Baeri "Siberi igikeltsa uurimise materjalid" Baeri Muuseumi direktori Erki Tammiksaare kommentaaridega.

Oluline osa Baeri isiklikust raamatukogust ning ta käsikirjapärandist kuulub Tartu Ülikoolile. Ülikooli raamatukogu ostis Baerilt aastail 1869-1872 peamiselt Rossicat ja loodusteaduslikke raamatuid. 1870-1877 ostis ülikool Baerilt ja tema pärijatelt embrüoloogilise kirjanduse kogu, mida säilitati histoloogia õppetoolis. 1962 anti ülikooli raamatukogule üle Baeri käsikirjad ning 1999 säilinud osa Baeri embrüoloogilise kirjanduse kogust. Kogu säilitatakse raamatukogus K. E. v Baeri memoriaalkoguna ning see on kirjeldatud elektronkataloogis.

Skytte medal Andrus Ansipile

TÜ nõukogu otsustas anda Skytte medali Tartu linnapeale Andrus Ansipile.

Ansip on oluliselt kaasa aidanud linnavalitsuse ja ülikooli hea koostöö kujunemisele ning tema juhtimisel on linnavalitsus toetanud mitmeid vajalikke ülikooli projekte. Skytte medal on autasu riigi- või ühiskonnategelasele, kes on autasustamisele eelnenud aastal kõige enam kaasa aidanud Tartu Ülikooli ja Eesti kõrghariduse arengule. Medali on pälvinud Mart Laar, Marju Lauristin, Mihkel Pärnoja, Lennart Meri ning suursaadikud Katarina Brodin (Rootsi), Jacques Faure (Prantsusmaa), Kai Lie (Norra) ja Sven Roed Nielsen (Taani).

Skytte medal antakse üle Skytte päeval märtsi lõpus.

Egiptuse näitus kolis Narva

Narva kolledžis on avatud Soome teaduskeskuse Heureka näitus "Iidse Egiptuse müsteerium". Näitust on varem eksponeeritud Helsingis, Oulus, Manchesteris ja Tartus ülikooli peahoones. "Näituse Narva toomiseks andis julgust möödunud sügisel kolledžis toimunud ülikooli AHHAA keskuse näituse edu," selgitas kolledži direktor Katri Raik.

Eelmise aasta oktoobris eksponeeritud näitust "AHHAA, Narva kolledž!" käis kuu aja jooksul vaatamas üle 9500 huvilise. Egiptuse näitust Narvas toetavad Soome teaduskeskus Heureka, ülikooli teaduskeskus AHHAA, Narva Elektrijaamad ja Narva linnavalitsus.

EESTI ÜLIÕPILASTE MEISTRIVÕISTLUSED SUUSATAMISES

1. ja 2. märtsil Käärikul

Täna on kavas individuaaldistantsid tagaajamisvõistlusena (N 3 km kl+5km vaba; M 5 km kl+7,5 km vaba viitstardist) vastavalt kell 11 ja 15. Laupäeval kell 11 on teatesprindid ülikoolide 3liikmelistele koondistele. Osa võtavad teiste seas järgmise taliuniversiaadi kandidaadid Tartu Ülikoolist Peeter Kümmel, Kaspar Kokk ja Jana Rehemaa.

ÕNNITLEME

55

Helbe Paabut,
vaneminsener – 1. märts

65

Heino Kallavus,
elektri-gaasikeevitaja – 3. märts

70

Nikolai Kristoffel,
emeriitprofessor – 5. märts

ÜEKNi 2002/2003. A. STIPENDIUMID

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) kuulutab välja kahe stipendiumiprogrammi konkursi:

- ÜEKNi stipendium $1000 aastas õppimiseks Eestis asuvates kõrgkoolides, maailma kõigile tudengitele;
- ÜEKNi Margot M. ja Herbert R. Linna stipendiumid on avatud eesti päritolu tudengitele üle maailma, toetamaks õppetööd kõrgkoolides kõikjal maailmas.

Stipendiumi suurus oleneb majanduslikust vajadusest, taotletavast akadeemilisest kraadist või kutsest, samuti õppekohast. Minimaalne suurus $1000 ja maksimaalne $5000.

Stipendiumid on ühekordsed ja makstakse välja semestri kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat jätkab õpinguid.

Konkurss ei ole avatud neile, kes on varem saanud ÜEKNi või ÜEKNi Lane-Lehesalu stipendiumi1.

ÜEKNi stipendiumi eesmärk on toetada eesti noori hariduse omandamisel. Kuna ÜEKN soovib aidata EV ülesehitustööd haritud noorte kaudu, siis on stipendiumisaajate moraalseks kohuseks saadud teadmiste rakendamine EV huvides.

ÜEKNi stipendiumi taotlusvormid on saadaval Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses paberkandjal.

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325, Tartu, tel/faks: 427 243, e-post: merlit@ut.ee. Teabekeskus on avatud E-N 13-16.

Sooviavalduse blankette saab tellida 1. maini ka aadressil: Estonian World Council, Inc., P.O. Box 2205, Gaithersburg MD 20886-2205, USA. Faks: 301-869-0519 või meiliga mkari@erols.com. E-postiga või faksiga sooviavaldusi välja ei saadeta.

Täidetud sooviavaldused tuleb tagastada ainult õhupostiga, mis kannavad 15. mai või varasemat postitempli.Hilisemaid ei hinnata.

PROJEKTIKONKURSS ÜLIÕPILASTELE

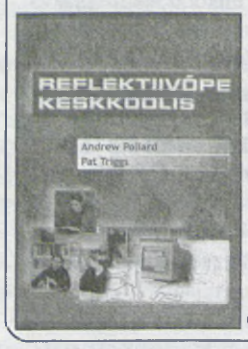
Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja projektikonkursi üliõpilastele suunatud ettevõtmiste toetamiseks.

Konkursi tingimused:
- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud TÜ üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- projektitaotluste lõpptähtaeg on 18. märts;
- üliõpilasesindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. juuniks;
- lõpparuanne tuleb esitada 5. juuniks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema:
- projekti nimi; toimumise aeg, koht; korraldaja(d); eelarve; summa, mida taotletakse; omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus; üldeesmärk (valdkond ja selle arendamine; konkreetne eesmärk; sihtgrupid,
- kellele projekt on suunatud; võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine; eelarve lahtikirjutus; korraldaja(te) kontaktandmed.

Taotlus tuua üliõpilasesindusse: Ülikooli 18b või saata: ye.juhatus@lists.ut.ee. Info: tel 07 375 400.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Andrew Pollard, Pat Triggs
REFLEKTIIVPE KESKKOOLIS
557 lk., 175 x 240
Hind 190.–

- õppekava ja tunni planeerimine
- klassi juhatamine
- õpistrateegiad
- õpetamine ja kommunikatiivsed oskused
- hindamine
- kooli struktuur ja selle arendamine

Raamat on suurepärane abivahend õpilastele, õpetajatele, õppejõududele.

VAHETUSÜLIÕPILASEKS

Põhja-Carolina Ülikooli Greensboros (USA). Tähtaeg 18. märts

Ülikoolide vahel sõlmitud lepingu kohaselt on TÜ põhiõppe üliõpilastel võimalik õppima minna USAsse University of North Carolina at Greensboro (www.uncg.edu) üheks semestriks 2002/2003. õppeaastal.

Nõutavad dokumendid (inglise keeles):
- CV;
- põhjendatud avaldus;
- ärakiri õpinguraamatust;
- keeletõend (TOEFL 550 või TÜ keelekeskuse tõend);
- soovituskiri eriala õppejõult.

Stipendiumiga on tagatud majutus- ja toitlustuskulud (toidutalongid). Stipendiumisaaja peab muretsema rahvusvahelise tervisekindlustuse, tasuma viisa eest ning katma reisikulud Ameerikasse ja tagasi.
Dokumendid esitada **18. märtsiks** Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse aadressiga TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13 -16.
Info ja kontakt: Merli Tamtik, tel 427 243: merlit@ut.ee.

HEI, TUDENG!

Kas sulle meeldib organiseerimine?!
Kas tahaksid kaastudengite heaks midagi ära teha?!
Kas tahaksid olla uue ja põneva festivali sünni juures?!

Kui JAH!, siis ootame Sind esimeste Eesti üliõpilaste suvepäevade TUDENGISUVI 2002 korraldajate sekka!

Otsime oma meeskonda:
programmijuhti, pressiesindajat, teadustajaid, piletööre ja teisi entusiaste, kes suvepäevade kordaminekule kaasa aidata soovivad!

Kasuks tuleb varasem kogemus sarnaste ürituste korraldamisel, kuid peamine on siiski julge pealehakkamine ja soov midagi ära teha!

Kandideerimiseks palume saata vabas vormis avaldus koos elulookirjelduse või CVga: alariv@ut.ee või postiga aadressil Ülikooli 18b, Tartu, märgusõna "Tudengisuvi 2002".

Info: peakorraldaja Alari Vainomees, alariv@ut.ee või tel 052 21 040, Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus.

Tudeng, leia tulevik!

Mihkel Nurm
Messi "Võti Tulevikku"
avalike suhete koordinaator

Kerge öelda, aga raske teostada? Kas ikka on? Ilmselt mitte, kui käia silmad lahti ning pidevalt otsida. Üks võimalusi ideede teostamisel on külastada 5. märtsil Eesti Näituste messikeskuses toimuvat personalimessi "Võti Tulevikku".

Rahvusvaheline üliõpilasorganisatsioon BEST-Estonia on tudengitele suunatud kontaktprojekti elluviimise ja arendamisega tegelnud juba 12 aastat.

Projekt "Võti Tulevikku" koosneb lisaks personalimessile veel infokataloogist ning neid toetavast koduleheküljest. Kolm valdkonda, millel kõigil ühine eesmärk – aidata tudengil leida oma tulevik!

Tudeng, kes siseneb 5. märtsil Eesti Näituste messikeskusesse, ei saa üksnes teada, milliseid töö- ja praktikakohti ettevõtted pakuvad, vaid laiendada ka oma silmaringi tööjõuturuga seonduvates küsimustes.

Selle teostumiseks on käesoleval aastal laiendatud seminaride- ja loenguteprogrammi. CV-Online'i loeng "Praktikant=tapeet tööandja seinal?" või Tallinna Ülikoolide Väitlusklubi väitlus "Valitsus usub tudengi kõikvõimsusesse!", on ainult kaks näidet selle kohta, mis messil tegelikult toimuma hakkab.

Ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoja läbiviidav *talkshow* "El Programa de Trabajo", milles Eesti tänased tipud osalevad tööintervjuul, ei ole veel kõik.

Lisaks Eesti ettevõtetele on messil esindatud ka kaks rahvusvahelist suurfirmat: Procter&Gamble ning Unilever Baltic. Mõlema töötajaskond ulatub ülemaailmsetes struktuurides saja tuhandeni ning miks mitte alustada oma rahvusvahelist karjääri läbi firmade balti esinduste. Hea on tõdeda, et oma soovist tudengeid tööle võtta on teatanud ka riiklikud asutused, kellest messil osalevad Politseiamet ja Rahandusministeerium.

Tööandjate kohta, kes on nõus tudengitesse investeerima, neid tööle võttes ja koolitades, leiab informatsiooni ka 19. veebruaril ilmunud infokataloogist, milles esindatud ligi 30 ettevõtet.

Kataloogi 2500 eksemplarist suurem osa saadetakse postiga lõpetavatele tudengitele. Teistel on võimalik kataloogi sirvida kooliraamatukogus või osta 10 krooni eest messilt.

Kuna messil müüki tulevate kataloogide arv on piiratud, siis on soovitav see eelnevalt broneerida veebileheküljel www.vt2002.ee

Niisiis, kohtu oma tulevase tööandjaga messil 5. märtsil kell 10-17.

Sissepääs on tudengitele tasuta ning ettevõtete tutvustusi, lisainformatsiooni toimuvate presentatsioonide ja seminaride kohta leiad koduleheküljelt www.vt2002.ee.

ACTA DIURNA

Tartu Ülikooli Raamatukogu 200. aastapäeva avalöök – näitus 16.-18. sajandi Lääne-Euroopa graafikast – avatakse raamatukogu raamatumuuseumis 1. märtsil kell 16. Olete kõik lahkesti oodatud.

KAITSMISED

11. märtsil toimub Ülikooli 16-102 koolikorralduse kutsemagistritööde kaitsmine pedagoogika osakonnas:
kell 14 – Viljar Aro "Enesehindamine arenguliste muutuste katalüsaatorina Saaremaa Ühisgümnaasiumis". Juhendaja dots Kulno Türk. Oponent Hasso Kukemelk;
kell 14.40 – Indrek Peil "Mehaanikaõpik 10. klassile: saamislugu ja põhjendus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponent dots Henn Voolaid;
kell 15.20 – Sirje Sisask "Pedagoogilise koolipraktika täiustamine õpetamisoskuse hindamisega." Juhendaja dots Edgar Krull. Oponent assistent Rain Mikser.

11. märtsil kell 16.30 toimub Ülikooli 16-102 magistritöö kaitsmine pedagoogika alal: Viire Sepp "Aineolümpiaad andeka õpilase motiveerijana." Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid dots Eve Kikas, emeriitprof Inge Unt.

KURSUSED

18.-22. märtsini toimub Sankt Peterburgi Riikliku Ülikooli külalislektor prof Vladimir Kolessovi loengusari "Vene mentaalsus keeles ja tekstis" (FLVE.02.149, 1 AP, arvestus). Info: vene keele õppetool, vanemmetoodik Ljudmila Melnikova, tel 375 352.

Majandusteoori õppetooli vabaained kevadsemestril.
* Eesti majanduse arengukontseptsioone (MJRI.07.002, 1 AP, A) prof O. Raju. Ülevaade Eesti majanduse olukorrast ning edasise arengu võimalikest mudelitest. 16 tundi, neljapäeviti 16-18 Economicum B 101. Esimene loeng 28. veebruaril.
* Euroopa Liidu rahandus (MJRI.07.097, 1 AP, A), prof O. Raju. Ülevaade EL rahandusest tervikuna ja euro juurutamisega seotud probleemidest. EL ja Eesti vabariigi rahanduse võrdlus. Eesti integreerumisel EL-ga tekkivate rahandusalaste probleemide tutvustus. 16 tundi, reedeti 14-16 Economicum B 101. Esimene loeng 1. märtsil. Info: 375 842, majandusteooria õppetool.

Semiootika osakond kutsub 5.-13. märtsini kõiki huvilisi kuulama Purdue Ülikooli (Indiana, USA) prof Myrdene Andersoni kursust "Toitumise semiootika" (SOSE.01.175, 1AP, eksam). Myrdene Anderson on kitsamalt erialalt antropoloog, üks ökoantropoloogia rajajaid, uurinud saami kultuuri, ent ühtlasi on ta ameerika juhtivamaid semiootikuid, Ameerika Semiootikaseltsi ekspresident. Kursuse läbimiseks ja seminaridel osalemiseks vajalik kirjandus saadaval (kopeerimiseks) semiootika osakonna sekretäri juures (Tiigi 78-307), või semiootika osakonna raamatukogus (Tiigi 78-313). Kursus on mõeldud nii semiootika kui teiste erialade kraadiõppureile, ent sobiv ka põhiõppe tudengeile ja selle kuulajaks saab registreeruda õppeinfosüsteemis ja semiootika osakonna sekretäri juures.
Ajakava: 5.03. 18.15-20 loeng; 6.03. 16.15-18 loeng; 8.03. 12.15-14 loeng ja 14.15-16 seminar; 12.03. 18.15-20 seminar; 13.03. 16.15-18 seminar. Õppetöö toimub Tiigi 78-311.

LOENGUD

4. märtsil kell 12.15 ph aud 232 esineb Kanada kuulsamaid indiaani näitekirjanikke Tomson Highway, kes kõneleb oma loomingust inglise ja klaverimuusika keeles. Tema näidendites avanevad maailmad, milles elavad tänapäeva indiaanlased, kus põimuvad reservaat, (suur)linn, indiaani mütoloogia, tänapäeva reaalsus ja klassikaline mütoloogia. Korraldab Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskus.

5. märtsil kell 18 peab ph aud 226 Saksamaa suursaatkonna kultuuriatašee Carsten Wilms ettekande Eesti-Saksa kultuurisuhetest. NB! Loeng toimub inglise keeles! Info: korp! Arminia Dorpatensis, tel 420 940.

7. märtsil kell 19.15 räägib Kalev Sepp botaanikaaias Vaga auditooriumis Tartu üliõpilaste looduskaitseringi seminaril maastikuökoloogiast Eesti keskkonnakorralduses.

TÜ soome keele lektoraat ja Soome Instituut kutsuvad aktiivseid noori 7. märtsil kell 14-17 Soome Instituuti (Vanemuise 19), kus saab infot õppe- teadus- ja praktikastipendiumidest Soomes ning Soome keele õpetusest Tartu Ülikoolis.
* Soome keele õpetus TÜs – Tiina Söderman, TÜ soome keele lektor
* Soome Instituudi Tartu osakonna tutvustus – Juha-Matti Aronen, Järvi Lipasti
* Soome keele kursused TÜ keelekeskuses – Kristina Anttila, Soome Instituudi praktikant
* Soome õppe-, teadus- ja praktikastipendiumid eestlastele – Kirsti Merikanto, CIMO (Centre of Intenational Mobility)
* Õppimisvõimalused Soome ülikoolides – Silvi Lannes, TÜ välisüliõpilastalitus
* EL üliõpilasvahetusprogramm Erasmus – Riin Kikkas, TÜ välisüliõpilastalitus
* Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogrammid – Madis Kanarbik, Põhjamaade MN Infobüroo Tartu osakond
* Soome elamis- ja tööload – Minna Halonen, Soome Suursaatkonna Tartu büroo.
Soome kohv ja soome suupisted. Info: Järvi Lipasti, tel 427 319, Jarvi.Lipasti@finst.ee

TEATED

Välismaalasele anda rendile 2korruseline keskküttega möbleeritud maja Tammelinnas. Info: tel/faks +372-44-41-147, Vanatoa2@hot.ee.

2. märtsil kell 11 algab Tartu Linnamuuseumis konverents "Skulptuur kui vormilise ja suulise sõnumi kandja linnaruumis, harmooniliste seoste looja roll".

KONTSERT

Reedel, 1. märtsil kell 19 Vanemuise Kontserdimaja džässisaalis Stephan Oliva Quartet (Prantsusmaa): Stephan Oliva (klaver), Mathieu Donnarier (saksofonid), Guillaume Séguron (kontrabass), Jean-Pierre Jullian (trummid). Pilet 100 kr.

KINOS ILLUSIOON

Õed. Kl 14, 19.30, 21.
Kuulsus. Kl 15.30, 17.30.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARy
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 21. märts 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOL TASUTA

СПЕЦВЫПУСК К ДНЮ ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ НАРВСКОГО КОЛЛЕДЖА

Уважаемые абитуриенты,

Приходите учиться к нам в колледж, так как у нас, во-первых, интересно, а во-вторых, у нас вы получите приличное образование.

В Нарвском колледже готовят преподавателей. Это вовсе не значит, что для выпускников единственная возможная профессия в будущем — учитель. Половина закончивших колледж работает в школах, пятая часть — уехала за рубеж. Хорошее знание нескольких языков дало возможность найти себе применение в частных фирмах и на предприятиях.

Колледж хочет обучить своих студентов языкам, в том числе и эстонскому, хорошим навыкам пользования компьютером, дополнительным *специальностям история культуры* и *социальные науки*. Из иностранных языков обучаем английскому, немецкому, шведскому, финскому, а также французскому языкам. Наша цель — подготовить человека так, чтобы он смог найти свое место в обществе, свое место в Эстонии. Человек, который является хорошим членом общества, сможет стать и хорошим учителем.

Страхи и ожидания в отношении колледжа связывают, прежде всего, с языком. С одной стороны, страшатся того, что Нарва слишком русский город, с другой — боятся, что учебная работа ведется на эстонском языке. Колледж — хорошая возможность получения образования, независимо от национальности и места жительства. Обратите внимание и те, для кого родном языком является эстонский язык! Нарва — недорогой город, а жизнь в нем увлекательна. Да и русский язык выучится сам собой, что тоже в жизни пригодится.

Обучение в колледже ведется на нескольких языках. Будущие учителя эстонского языка учатся на эстонском языке, учителя английского — на английском. Общие предметы можно слушать на своем родном языке. Не секрет, что для 90% студентов колледжа родным является русский язык. Так что говорящие на русском языке попадут в свою родную среду. Те же, кто говорит на эстонском — желаемые собеседники.

Я спросила председателя студенческого совета Николая Горбачева, какие имеются причины для поступления в наш колледж? Он ответил, что прежде всего — можно получить хорошее высшее образование; во-вторых, жить веселой студенческой жизнью; а в-третьих, наш колледж просто лучший. Со своей стороны добавила бы, что поскольку колледж не очень большой, все студенты являются как бы членами одной семьи. В колледже есть хороший компьютерный класс, постоянно пополняющаяся библиотека, в процессе создания находится спортивный клуб. К тому же, Нарва это красивый и интересный город.

Удачного выбора летом и, прежде всего ни пуха, ни пера на государственных экзаменах!

Но мы приглашаем в колледж не только выпускников средних школ. При колледже работает открытый университет — платная заочная форма обучения. Здесь

Здание Нарвского Колледжа Тартуского Университета.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

могут как продолжать образование работающие уже учителя, так и получить образование люди, которые интересуются социальной работой и руководством бизнеса. Обучение как на эстонском, так и на русском языках.

В колледж приглашают не только тех, кто хочет учиться. Перечислим, для примера, события этой недели. Всю неделю открыта выставка «Мистерия древнего Египта», которая интересна как взрослым, так и детям. Первую неделю работает инфопункт эстонского языка и культуры Eesti Kodu. Три дня на этой неделе его двери открыты для учащихся школ — для них проводятся мероприятия на эстонском языке. Во вторник колледж посетил посол США, в среду — директор Финского института. В среду в колледже был день Финляндии, открылась выставка известного финского художника Кая Стенваля. Также в среду в колледже был показан фильм Арво Ихо "Дети империи". Сегодня – день открытых дверей. Постоянно проводятся курсы повышения квалификации для учителей и курсы гидов по Нарве. Дом полон народу, как большого, так и маленького!

Ваша Катри Райк
директор колледжа

КОРОТКОЙ СТРОКОЙ

Продажа книг

Каждый второй и третий понедельник месяца с 10.00 до 16.30 в колледже проводится продажа книг на эстонском языке.

В гардеробе колледжа продалжается иродажа списаной литетературы. Цена 1 крона за книгу.

Мистерия древнего Египта продолжается

За три недели работы выставки «Мистерия древнего Египта» ее посетило более 2 500 человек. Выставка остается открытым до до 5. апрелья.

Художественная выставка

На первом этаже Нарвского колледжа вы можете посмотреть галерею репродукций известного финского художника Кая Стенваля. Причем, совершенно бесплатно.

Конкурс при поступлении в 2001 году

Конкурс при поступлении в 2001 году на специальность *эстонский язык как второй* составил 3,87 человек на место, на специальность *учитель английского языка* — 4,4 человека на место, на специальность *педагог начального и дошкольного обучения* — 2,84 человека на место.

Инфо-день Франции

4 апреля состоится в колледже инфо-день Франции и Информационного центра Европейского союза.

Научная конференция

25 апреля состоится в колледже вторая научная конференция студентов.

CD "История на экране компьютера"

В марте, по заказу колледжа, вышел компьютерный CD-диск "История на экране компьютера". Диск изготовила картографическая фирма REGIO, тексты составил доцент Хиллар Паламетс.

КВН — студенческая игра

Студенты колледжа с удовольствием играют в КВН и уже одержали ряд побед — вышли в полуфинал Первой Балтийской Лиги КВН.

Кто преподает в колледже?

Сегодня в колледже преподает 25 преподавателей. Большинство из них молодые специалисты (около 60% преподавателей не достигли еще 35-летнего возраста). 2/3 преподавателей продолжает обучение, чтобы получить ученую степень доктора.

Оптимистичный взгляд в будущее Нарвского колледжа ТУ

Вячеслав Коновалов
заведующий лекторатом иностранных языков

Нарвский колледж Тартуского университета, созданный на базе Нарвской Высшей Школы, завершает нынешней весной свой третий год работы. И хотя своих выпускников Колледж пока не имеет, уже двум выпускам студентов были вручены дипломы Тартуского университета о высшем образовании.

Мне представляется, что одним из самых показательных фактов совместной успешной работы преподавательского состава и студентов является весьма оптимистичная статистика нахождения выпускниками колледжа места работы по профессии. Для примера, около 70 % выпускников 2000 года, получивших квалификацию учителя английского языка в основной школе, работают по специальности. Среди выпускников прошлого года этот процент несколько ниже — 52% — тем не менее, это гораздо выше, чем среди выпускников других педагогических вузов Эстонии. Переход на систему 3+2, при которой значимой степенью становится степень магистра, получаемая по окончании пятого года обучения, заставил пересмотреть программы подготовки учителей. Руководство колледжа, понимая, что для выпускников предпочтительнее было бы иметь квалификации, позволяющие им работать и в гимназических классах, доработало учебные программы, которые уже получили одобрение как в Министерстве образования, так и в самом университете, и уже через 5 лет мы ожидаем первый выпуск учителей основных школ, имеющих степень магистра. В дополнение к основной специальности новоиспеченные учительские кадры будут также иметь дополнительную специальность.

Такого рода изменения, несомненно, выдвигают определенные требования не только к студентам, но и к преподавателям колледжа. Через пять лет процент преподавателей с докторской степенью должен увеличиться до 40, а это значит, что процесс профессионального роста будет идти непрерывно, положительно сказываясь на качестве обучения.

Отношения внутри Колледжа заслуживают особого внимания. На мой взгляд, именно тот факт, что количество студентов в Колледже относительно невелико, (стационарно здесь обучаются чуть более 500 студентов), и большая их часть поделена на небольшие группы, играет ключевую роль в создании продуктивных рабочих отношений между преподавателями и студентами. Традиции, поддерживаемые на протяжении вот уже 10 лет истории вуза в Нарве, также способствуют созданию некоторой «камерной атмосферы».

Вячеслав Коновалов является одним из любимых лекторов среди студенток колледжа.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

По моему мнению, преподавательский коллектив колледжа является замечательным примером интеграции без лишней шумихи и особых дополнительных затрат. На протяжении двух лет колледж помогал преподавателям в овладении государственным языком, и эти вложения в целом оправдались. И хотя НКТУ по-прежнему остается высшим учебным заведением, где целый ряд предметов читается на русском языке, есть явные тенденции к увеличению доли дисциплин, преподаваемых на эстонском. К тому же у нас никогда не возникает принципиальных споров, на каком языке проводить мероприятия внутри колледжа, поскольку аудитория одинаково воспринимает как русский, так и эстонский (в крайнем случае всегда можно прибегнуть к двуязычию). Снятие языкового барьера во имя достижения гораздо больших и значимых целей не может не способствовать развитию здоровых коллегиальных отношений.

Напоследок хотелось бы поделиться планами на будущее. Их у колледжа много, и все они касаются укрепления роли колледжа в регионе, как образовательного и просветительского центра. Помимо планов выработки программы прикладного образования на базе кафедры иностранных языков и набора на специальность переводчика, начиная с осени 2003 года, имеются задумки расширения связей как с западными, так и с восточными вузами. В программе завязываемых отношений — обмен преподавателями и студентами, совместные проекты. Имеются планы по созданию летних лагерей русского языка для эстонцев, желающих лучше говорить по-русски, а в перспективе — организация таких лагерей и для иностранцев. Колледж также намеревается продолжить цикл публичных лекций, организацию выставок и ярмарок с целью приобщения населения региона к образованию и культуре.

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ НА ДНЕВНУЮ ФОРМУ ОБУЧЕНИЯ?

Заявления принимаются с 26.06 по 05.07 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже (Нарва, Кереса 14) и в главном здании Тартуского университета (Tartu, Ülikooli 18).

Необходимые документы

Приемной комиссии необходимо предоставить следующие документы:

- заявление (заполняется на месте подачи документов);
- документ о среднем образовании (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- свидетельство о сдаче государственных экзаменов (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- три фотографии 3x4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Вступительные экзамены

Вступительные экзамены для поступающих на специальность "педагог дошкольного и начального обучения" проводятся 8-17. июля 2002 г., зачисление на специальность "преподаватель гуманитарных предметов" проходит на основании результатов государственных экзаменов.

Если вы по какой-то причине не сдавали государственный экзамен по эстонскому языку, то вам необходимо предоставить свидетельство о сдаче экзамена на средний уровень владения эстонским языком, либо справку, подтверждающую сдачу этого экзамена.

Педагог дошкольного и начального обучения
- Собеседование на профпригодность.
- Русский язык (тест)
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения
- Эстонский язык как не родной — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Выпускникам школ с эстонским языком обучения
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — английский язык.
- Английский язык — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Что колледж может предложить тебе ...

Елена Богданова
студентка 3-го курса

Нарвский колледж — самый молодой колледж старейшего и крупнейшего университета в Эстонии. С 1999 года студенты получают здесь высшее образование на университетском уровне.

Колледж играет роль регионального центра повышения квалификации учителей. Кроме того, выполняет роль культурного центра в регионе, проводя открытые лекции, семинары и выставки. Стоит отметить, что это единственное к востоку от Таллинна учебное заведение, дающее государственное социально-гуманитарное образование на эстонском языке. Однако русский язык также является языком обучения в колледже. Это вполне понятно, если учесть, что около 90% студентов окончили школы с русским языком обучения. С каждым годом количество студентов увеличивается. В 1999 году в колледже училось 293 студента, в 2000 уже 530, а в 2001 году за знаниями и дипломом Тартуского университета пришло 658 студентов.

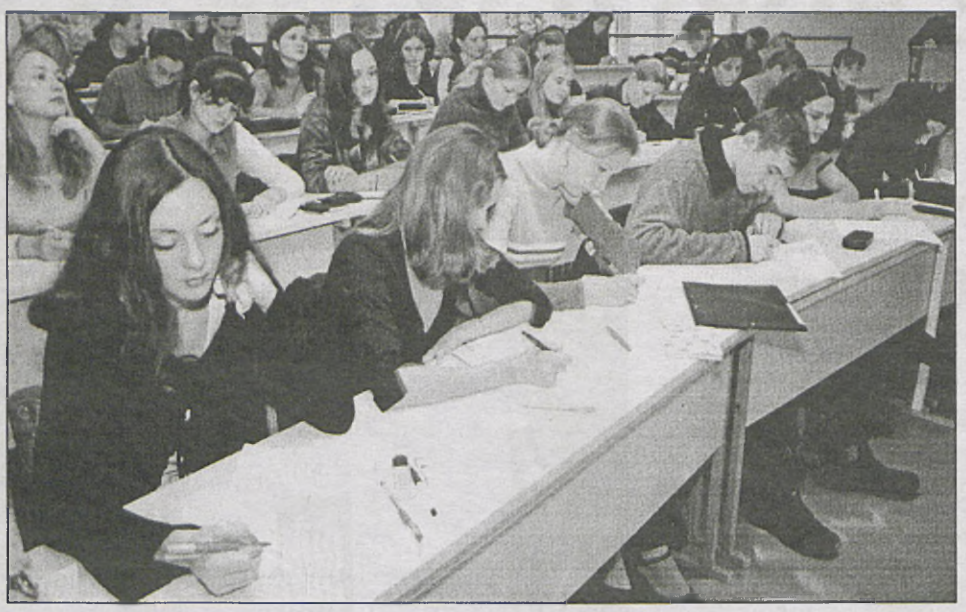
Что преподают в колледже?

В колледже можно получить три основные специальности: **преподаватель эстонского языка как второго языка, педагог начального и дошкольного обучения и преподаватель английского языка в основной школе**. А в добавок к основной специальности студент может выбрать одну из дополнительных специальностей, а таковых имеется пять: социальная педагогика, преподаватель эстонского языка как второго, преподаватель английского языка как второго, преподаватель русского языка как иностранного, преподаватель краеведения.

Студенты, учащиеся по специальности *педагог начального и дошкольного образования*, в течение первого года изучают общеобразовательные предметы. Изучают один иностранный язык и эстонский язык. В течение последующих трех лет студенты получают знания об особенностях преподавания в начальных классах, изучают методику преподавания родного языка, математики, природоведения и т.д. Большое внимание уделяется изучению эстонского языка.

Помимо этого студенты проходят педагогическую практику в школах и детских садах. Выпускники колледжа могут продолжить обучение для получения степени магистра и специальности классного учителя (1-6 класс).

Обучение студентов, чья специальность *преподаватель эстонского языка как второго* либо *преподаватель английского языка*, состоит из двух этапов: обучение на степень бакалавра – 3 года, а затем обучение на степень магистра – 2 года. В течение первого года студенты изучают общеобразовательные и базовые предметы по основной специальности (английский или эстонский язык), а также предметы дополнительной специальности. В течение второго года внимание концентрируется, в зависимости от выбранной специальности, на изучении эстонского либо английского языка и литературы. Изучается практическая грамматика, лексикология, фонетика, стилистика, морфология, синтаксис и теория перевода. При подготовке на степень магистра студенты получают необходимые знания психологии и педагогики.

На лекциях всегда аншлаг.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

Студенты, которые получили степень магистра, могут работать в основной школе или гимназии.

Выпускник колледжа имеет право работать как в русской, так и в эстонской школах, но это зависит от уровня владения языком.

Что делать после окончания колледжа?

Такое стремительное увеличение количества студентов вполне объяснимо. Ведь основанное на мощной научной базе академическое образование и багаж широких междисциплинарных знаний обеспечивают студентам высокую конкурентоспособность на рынке труда. К тому же при колледже совсем недавно была создана служба по трудоустройству, которая дает возможность найти или предложить работу. Создание такой службы свидетельствует о том, что колледж заботится о своих студентах не только во время их учебы здесь, но и после окончания ее, что особенно приятно. И опять немного статистики – в 2000 и 2001 году колледж окончило 90 студентов. из них: 48 работает учителями; 17 находятся за границей; 6 работают в социальной сфере; 5 в отпуске по уходу за ребенком; 4 продолжает образование; 10 занимается прочей деятельностью или ищет работу.

Как видите, более половины выпускников работают по специальности и это при том, что служба по трудоустройству в колледже еще не была создана. Однако, имея высшее педагогическое образование и свидетельство преподавателя, выпускники работают и в сферах, не связанных со специальностью. Итак, где же работают выпускники, которые не захотели посвятить себя работе в школах и детских садах региона? Это городской отдел социального обеспечения и его подразделения, крупные и малые предприятия и фирмы региона, департамент гражданства и миграции, различные проекты, средства массовой информации, Нарвский колледж и т.д.

В новом году все будет по-новому

Марви Микк
Помощник проректора ТУ по учебе

Студенты, начинающие свое обучение этой осенью, пройдут свой путь к диплому несколько иначе, чем их старшие коллеги.

В действующей до недавнего времени системе обучения завершивший 4-летнее обучение на степень бакалавра становился специалистом по определенной специальности; обучение на степень магистра было более ориентировано на занятие научной работой.

Преимущества новой системы

По новой системе образования ступень обучения на степень бакалавра поразумевает получение студентом базовых знаний по специальности, притом он еще не является законченным специалистом. Тот, кто хочет стать специалистом по определенной специальности, продолжает обучение в течение четвертого и пятого годов на магистерской ступени. Прогнозируется, что обучение на степень магистра продолжат 75% студентов, получивших степень бакалавра. Преимущества новой системы обучения студенты почвствуют и тогда, когда они поедут обучаться за границу, т.к. зачастую в странах Европы обучение на степень бакалавра и магистра длится в общей сложности пять лет.

Новое содержание

Есть мнение, что учебная система 3+2 — это девальвация ученых степеней бакалавра и магистра. В действительности это не так, т.к. новая система образования несет в себе новое содержание, основные понятия и цели обучения.

В течение первых трех лет студент получает некоторую подготовку для начала своей карьеры, имея в наличии подтверждающий высшее образование диплом. Но ожидается, что большинство выпускников все-таки продолжит образование на магистеской сьупени, где обучение узко специализировано.

Обширное обучение

Образование, получаемое по новым учебным программам ТУ на степень бакалавра, более обширно. Учебные программы выстроены по модульному принципу, что дает студенту больше возможностей комбинировать и самому определять содержание своего обучения. Все учебные программы разделены на 6 блоков: точные науки, естественные науки, затем гуманитарные, медицинские, спортивные, социальные и педагогические науки.

Многие учебные программы предоставляют несколько возможностей для выбора узкой специализации. Так, например, у учащегося по учебной программе государственных наук есть возможность выбрать среди следующих узких специализаций: общественные связи, сравнительная политика и международные отношения. В то же время студент, при желании, может выбрать вторую специализацию из учебных программ другого блока.

Новые программы — новые методы обучения.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

Дать обширное базовое образование, расширить кругозор, научить учиться и осознать необходимость обучения на протяжении всей жизни и есть основная задача бакалаврской ступени.

Также сменилась и цель обучения на степень магистра. Наиболее важным стало получение специальности, подготовка специалиста, а также подготовка к обучению на степень доктора наук. В прежней учебной системе обучение на степень магистра имело не прикладной, а научный характер. В новой же системе образования цель обучения на степень магистра - получение специальности, вследствие чего в учебной программе значительно увеличен объем предметов, связанных с будущей специальностью.

Изменние системы образования — постоянный процесс. Кончилось то время, когда, увенчанный неважно сколь высокого достоинства дипломом, выпускник мог, захлопнув последний учебник, решить для себя, что теперь он знаток своего дела на многие десятилетия, а, может быть, и на всю жизнь. Так и с обучением в университете, значение которого в формировании личности нельзя недооценивать. Тартуский Университет предлагает вам свои лучшие условия и возможности, а сумеете ли вы применить в жизни, зависит от вас.

А в Нарве оказалось интересно

Павел Куракин

На вопросы редакций отвечает Диана Ланно, студентка 3 курса НКТУ.

Диана, ведь ты не из Нарвы?

Нет. Я из Кохтла-Ярве, там окончила Ярвескую русскую гимназию.

Ты хотела поступить именно в Нарву?

Нет. Совсем не хотела поступать. Я хотела уехать в США – документы уже были почти готовы. Родители хотели, чтобы я поступала в ТУ на общественные связи. Сама же я хотела изучать дизайн. Получилось, что поехала в Нарву сдавать экзамены, хотя и старалась не поступить. Оказалось, что на экзаменах все прошло удачно. И в один из летних дней дома раздается звонок: «Хотите учиться в Нарвском колледже?». Трубку подняла мама: "Конечно" ответила. Так и попала я в Нарву.

Как тебя Нарва встретила? Изменилось ли что-то со временем?

Я была в шоке от Нарвы. Все было по-другому. Нарва была для меня как отдельное государство. Со временем отношение изменилось. И быть может не столько отношение, сколько сама Нарва изменилась. Сама Нарва развивается. И все же многого еще не достает. Мало развлечений для молодежи. Не хватает приличных и недорогих кафе. За покупками тоже приходится ездить в Таллинн, потому что в Нарве редко можно купить стильную вещь. Во многих магазинах товар в основном характерный для рынка.

На какую специальность ты поступала?

Да было в общем-то все равно, на какую специальность поступать. Учиться же не хотела. При подаче документов в качестве приоритетной выбрала специальность английский язык, в качестве запасного варианта – педагога начального и дошкольного образования. Поступила на последнюю. Потом была возможность перейти на английский язык, но я отказалась.

А появилось ли со временем желание получить образование?

На втором курсе еще хотела уехать, но потом поняла, что образование важно. Это необходимо для будущего. Появилась даже некоторая необходимость учиться. Скорее всего, я не остановлюсь на достигнутом и после окончания колледжа продолжу образование. Если удастся, хочу поучиться за рубежом.

Какие ассоциации возникают при слове «колледж»?

Ассоциации? Атмосфера замечательная, теплое отношение со стороны учебного отдела, преподавателей. У нас все друг друга знают. Преподаватели всех помнят в лицо. Студенты все разные: кто-то интернетом увлекается, кто-то книгами, кто-то семейный уже человек, но чувство общности не пропадает. Возникает ощущение, что ты член большой семьи.

По твоему мнению сам колледж меняется?

Да. Колледж становится более демократичным. Студенты становятся более свободными.

Студенты Нарвского колледжа пишут письмо турецкому султану. ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

А не возникает чувства рутины от обучения?

Нет. Я живу в общежитии, а студенту, который живет в общежитии, не бывает скучно. В колледже проводятся различные мероприятия. Бывает даже возможность подработать. Например, во время проведения выставок. Потом, я часто езжу автостопом – мне это очень нравится. Объездила так очень много мест в Эстонии. Потому, наверное, реже участвую в учебных поездках- сама уже много где побывала.

А бывают ли скучные лекции?

Да, время от времени. Иногда преподаватели употребляют некоторые термины, которых мы не понимаем, или считают, что все должны сидеть дни и ночи напролет в библиотеке. Мне лично не очень нравятся лекции, на которых приходится много записывать. Больше нравится участие в семинарах, практических занятиях. Предметы, связанные с психологией, интересные.

Так ты довольна, что учишься в Нарвском колледже?

Да. Многие, кто уехал в Таллинн и Тарту, испортились - уехали от папы с мамой

Но ты же тоже уехала от папы с мамой.

Да, но я уехала в Нарву. Кстати, когда я сюда ехала, то думала, что тут стреляют на улицах и на каждом углу продают наркотики. А приехала - увидела, что это не так. В Таллинне с подобным встречаешься даже чаще.

Можно ли сказать, что колледж пробудил в тебе интерес к образованию?

Да, можно и так сказать. Важным результатом явилось не только образование, но и то, что я здесь повзрослела.

Связала бы жизнь с Нарвой?

Да, здесь есть много возможностей. Первые полгода я ездила домой каждую неделю, а во втором семестре - 1-2 раза в месяц. А теперь хочу, чтобы мама переехала в Нарву.

Посоветовала бы ты выпускникам школ поступать в Нарвский колледж?

Безусловно.

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ В ОТКРЫТЫЙ УНИВЕРСИТЕТ?

Специальности открытого университета

- Педагог дошкольного и начального обучения
- Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность - эстонский язык как второй язык
- Организация социальной работы
- Экономика

Прием заявлений

Заявления принимаются с 26.06 по 17.07 и с 05.08 по 30.08 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже и в главном здании Тартуского университета

Необходимые документы

Все специальности
- заявление (заполняется на месте);
- три фотографии 3х4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Все специальности, за исключением экономики
- Документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия.

Педагог начального и дошкольного обучения
- curriculum vitae
- если заявление подается имеющим среднее образование работающим в школе преподавателем на учебное место, финансируемое из государственного бюджета — рекомендательное письмо от школы;
- документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия;
- если государственные экзамены не сдавались в Эстонии и среднее образование получено за рубежом, то справку Государственного экзаменационного и квалификационного центра с результатами обучения, приведенными в соответствие с системой оценивания, принятой в Эстонии.

Вступительные экзамены

проводятся 7 сентября 2002 г.

Педагог дошкольного и начального обучения
- Собеседование на профпригодность
- Тест на профпригодность (письменно)

Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения
- Письменный тест по эстонскому языку
- Собеседование

Выпускникам школ с эстонским языком обучения
- Письменный тест по эстонскому языку

Экономика
- Академический тест

Организация социальной работы
- Академический тест

Фотография "Елена на приеме у президента" получила 1-ю премию на фотоконкурсе "Улыбки" Целевого Учреждения Интеграци. ФОТО: МАРКО МУММ

"Родители моих учеников довольны моим дипломом"

Елена Шестак
Выпускница колледжа

Я выросла в Раквере, там окончила школу — Раквереую русскую гимназию. Училась хорошо. Часто принимала участие в различных конкурсах, олимпиадах, в том числе и по эстонскому языку. Занимала призовые места, за что получала дипломы и благодарности.

После окончания школы, в 1997 году, поступила в Нарвскую высшую школу на специальность классного учителя. Потом на базе Нарвской высшей школы был создан Нарвский колледж Тартуского университета. Так после второго курса мы стали студентами Нарвского колледжа.

В качестве одной из лучших выпускниц колледжа 2001 года я была приглашена на прием к президенту.

А сразу после окончания колледжа меня пригласили на работу в Нарвскую гуманитарную гимназию учителем эстонского языка (в колледже я получила право преподавания эстонского языка). Сейчас преподаю в школе эстонский язык в 1-5-х классах. Не знаю, что мне больше помогло устроиться на работу в такую престижную школу: рекомендации моих преподавателей из колледжа или диплом Тартуского университета. Думаю, что и то и другое. Но, во всяком случае, когда родители первоклассников решали, какому учителю доверить обучение своих чад эстонскому языку, то они были очень довольны тем, что я закончила Нарвский колледж и имею диплом Тартуского университета.

Коллектив в школе меня принял хорошо: они замечательные люди — всегда помогают мне советом.

Хочу и дальше жить и работать здесь, потому как чувствую, что во мне здесь нуждаются.

А если говорить о планах на будущее, то я хочу продолжить образование. Наверное, буду учиться дальше опять таки в Нарвском колледже, только на сей раз в открытом университете и по специальности "преподаватель эстонского как второго языка".

НАИБОЛЕЕ ЯРКИЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ

Составил Виталий Самойлюк

Этот шедевр мне придется стереть

В этом месте у читателя должна либо улыбка появиться, либо руки опуститься.

Задача всех трех курсов – восхищаться последним.

Он не видел свою невесту, а может она крокодильчик горбатый.

Вы так рассказываете свой билет, как будто что-то знаете... (долгая пауза) ... Как будто что-то знаете и не хотите мне это говорить.

Рано утром в двенадцать часов.

Теперь вы понимаете в чем вы оказались.

Чтобы ноги не висели на полу.

Вы слишком быстро читаете мои мысли.

Случай был одноразовый.

Люди разбегались как можно ближе.

Бесплатный сыр только в моей мышеловке. Там же и сладкий уксус.

Мама выполняет супрежеские обязанности папы.

Что вы там нагло перешептываетесь? Мне тоже интересно.

Я помогу вам разобраться в ваших конспектах. Где конкретно вы в них заблудились?

Будем промывать вашу засоренность речи.

У вас голос очень красивый, но я вам не завидую.

В субботу мы с вами приятно имеем поездку.

Постарайтесь попроще использовать наш могучий язык.

Сегодня начинается вставная часть моих интерсных лекций.

Я могу вас свести с умными мыслями.

Постарайтесь как можно ярче блеснуть перед нами вашими скромными знаниями.

Посмотрите по диагоналям круга.

Дама южно-африканского вида.

Не будем тормозить развитие фантазии этого автора.

Общаговская мудрость: «Кто раньше встает, тот лучше одевается»

Учиться никогда не поздно

Яана Тонди
Руководитель проекта
открытый университет

Открытый университет Нарвского колледжа Тартуского университета существует уже третий год. Образование в открытом университете на данный момент получают 212 студентов по четырем специальностям: 49 студентов изучают эстонский язык как иностранный, 17 получают специальность руководство социальной работой, 89 желают стать педагогом начального и дошкольного обучения, 57 изучает руководство бизнесом. В основном в открытом университете продолжают свое обучение те учителя школ и детских садов, которые уже работают, но не имеют высшего образования по специальности. Новые специальности — руководство бизнесом и руководство социальной работой — появились благодаря сотрудничеству Нарвского колледжа с факультетом экономики и Пярнуским колледжем Тартуского университета.

Работа, семья и другие обязанности легко совместить с обучением в открытом университете, так как место и время обучения студент может выбирать сам, скорость обучения не очень строго регламентирована. При поступлении в открытый университет нет ограничений по возрасту.

Обучение в открытом университете предполагает скорее самостоятельную работу с учебными материалами. Учебные сессии проводятся в основном в конце недели (по четвергам и пятницам вечером, а в субботу в первой половине дня), на специальности руководство бизнесом — два раза в месяц (вечер пятницы, суббота и воскресенье). Учебные сессии включают в себя слушание лекций, участие в практических занятиях и семинарах, работу в библиотеке и компьютерном классе. Получить образование в открытом университете приглашаются все, кто хочет:

- получить высшее образование;
- продолжить ранее прерванное образование;
- получить новую специальность;
- пополнить свои знания и развить навыки;
- получить дополнительные знания в какой-либо интересующей области.

Обучение в открытом университетет платное, в зависимости от набранных предметных пунктов (АР) до 16 000 крон в год. Оплата обучения производится в основном по семестрам. Обучение в открытом университете Нарвского колледжа одно из самых дешевых в Тартуском университете. Завершившие программу обучения в открытом университете ТУ получают соответствующий диплом Тартуского университета. Так что если у вас возникло желание поучиться, получить или продолжить образование – свяжитесь с открытым университетом и воплотите свои мечты в реальность.

"Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве?"

Юлле Мурманн
Студентка 1-го курса
открытого университета

Я получила образование русского филолога в Таллиннском педагогическом университете. После окончания в 1992 году поступила на работу, но в качестве преподавателя эстонского языка. Это мне было ближе по духу. Годы шли, я преподавала эстонский язык, но однажды передо мною встала проблема. Для преподавания эстонского языка необходимы соответствующие бумаги. Выяснилось, что возможностей обучения не так уж и много.

В августе 2001 года до меня дошли слухи, что в Нарве есть филиал Тартуского университета и там есть интересующая меня специальность. Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве? В сентябре сдала вступительный тест и снова стала студенткой. Сердце щемило немного, т.к. живу и работаю в Таллинне. С трудом верится, но скоро уже заканчивается первый год обучения. Что сказать, своим выбором я довольна. На самом деле почувствовала это уже в сентябре, когда отвозила документы.

Бумажка, диплом то есть, конечно, важная вещь, но знания еще дороже. В течение первого года заметно пополнила багаж своих знаний.

Очень благодарна за помощь руководителю проекта открытого университета. Нельзя не упомянуть и то, что жители Нарвы – приятные и замечательные люди. Они открыты и дружелюбны.

Желаю успехов всем, кто не останавливается на достигнутом и находит в себе силы учиться и развиваться!

Курсы повышения квалификации

Татяна Бабанская
Главный специалист
повышения квалификации
учителей

Курсы повышения квалификации для работников учреждений образования — одно из серьезных направлений работы Нарвского колледжа Тартуского университета. Только в период осенней сессии 2001/2002 уч. года при колледже закончили такие курсы более 300 человек. Преподавателями курсов являются лучшие специалисты Тартуского университета и Нарвского колледжа. Проблемы русского языка и русской литературы, методики их преподавания освещают коллеги из Псковского государственного педагогического института, с которым подписан Договор о сотрудничестве.

Программы курсов составлены в соответствии с требованиями Министерства образования Эстонии и учебными стандартами ЕС; т.е. предусматриваются не только лекционные занятия, но и самостоятельная работа по осмыслению проблемы, описанию и изложению ее. По окончании курсов их участники получают очень солидный документ — свидетельство Тартуского университета.

В планах колледжа много курсов, которые проводятся и предлагаются в ближайшее время. Назовем некоторые из них:

· 160-часовой психолого-педагогический цикл лекций для работников дошкольных учреждений.

· 160-часовой курс повышения квалификации для спецпедагогов дошкольных учреждений, логопедов, коррекционных педагогов.

· 160-часовые занятия по психологии и педагогике для тех, у кого нет педагогического образования, но есть специальность, по которой хотели бы работать в школе. Эти курсы дают право преподавания в школе.

· 240-часовые курсы для руководителей школ предлагают 4 крупных тематических блока: руководство, политика образования и документация, правовые акты и экономика, организация работы школы.

Большое внимание уделяется курсам по совершенствованию методики преподавания предмета для учителей, работающих в школе. Удачными и полезными были курсы методики преподавания эстонского языка, методики начального обучения эстонскому языку как второму, методики преподавания русского языка и литературы в начальных классах, методики подготовки учащихся к экзамену по русскому языку в 9 классе и другие.

В дни весенних каникул учителей русской литературы ждет интересный курс - «Концепция преподавания литературы как предмета искусства». Осенью, в октябре, приглашаем всех учителей естественного цикла предметов на 160-часовой курс «Стратегия активизации мыслительной деятельности учащихся», в программе которого новые методы работы на уроке: мозговая атака, insert чтение, использование кубиков, карточка идей, работа по группам, репетиторство, проект-учеба, рабочий кабинет, дискуссия, диспут.

Все более ощутима необходимость использования инфотехнологий. Курс «Владение компьютером», который мы предлагаем, пользуется большим спросом. Одна группа успешно закончила его осенью. Две группы прослушают этот курс в марте и апреле.

Очень большой объем занимают курсы, связанные с проблемами психологии. Только в течение этого учебного года работники учреждений образования города и Ида-Вирумаа приняли участие в курсах «Практическая психология общения. Психотренинг», «Помощь детям с проблемным поведением», «Психофизиологические основы обучения чтению и письму», «Предупреждение использования наркотиков». В ближайших планах курсы: «Психологическое и психическое развитие ребенка от 6 до 18 лет», «Межкультурная коммуникация».

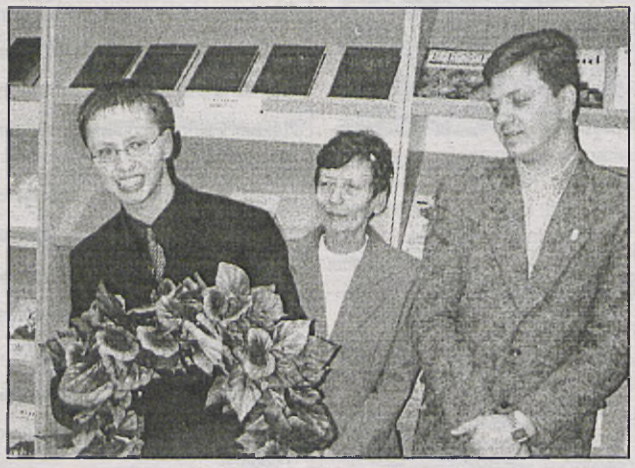
Eesti Kodu Narvas

Eesti Kodu Narvas, Эстонский Дом в Нарве – что это такое? Может быть некое скучное место, где от тебя требуют, чтобы ты говорил по-эстонски? Или место, где справляют Мартов и Екатеринин день? Надо ли туда идти? Найдется ли и для меня там что-нибудь интересного?

Эстонский Дом в Нарве порождает много вопросов. Как же выглядит Эстонский Дом? Дом – это одно помещение в колледже, где можно получить информацию об эстонском языке и эстонской культуре, где студенты проходят часть своей педагогической практики. Каждый интересующийся должен получить в этом информационном пункте помощь. Вместе с тем это и возможность поговорить на эстонском языке.

Эстонский Дом – это не просто одна большая комната или инфопункт. Эстонский Дом проводит различные мероприятия: презентацию и продажу книг, лекции, встречи, выставки и т.п. Цель этих мероприятий – познакомить с Эстонией; показать, что есть интересного в Эстонии; показать, чем эстонцы похожи на другие народа, а чем отличаются.

Чем для именно Вас Эстонский Дом в ближайшее время может быть интересен и полезен? Если Вы заканчиваете среднюю школу, то именно здесь можете расспросить о возможностях обучения в Эстонии. Если Вам в школе задали написать реферат об Эстонии на сложную тему, Эстонский дом постарается помочь. Если Вы учитель в школе, то именно здесь сможете расспросить об различных возможных курсах, темой которых является «Эстония».

Двери Эстонского Дома в Нарве открыты каждому, наши мероприятия, как правило, бесплатные. Добро пожаловать!

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Что это такое?
Послав письмо по этому адресу вы сможете подписаться на рассылку новостей от Нарвского колледжа Тартуского университета.

А каких новостей?
Самых разных: информация о вступительных экзаменах, выставках, книжных ярмарках, концертах, новых специальностях, результатах вступительных экзаменов, анонсы фильмов киноклуба и т.п.

А для чего это мне?
Теперь вы сможете узать о происходящем в колледже из первых рук. Информация будет приходить к вам лично по электронной почте. Если у вас есть желание буть в курсе событий в Нарвском колледже Тартуского университета – подключайтесь к нашей рассылке.

Для кого предназначена?
Прежде всего, для учащихся старших классов, тех кто интересуется колледжем и проводимыми в нем мероприятиями; затем для учителей, классных руководителей, руководителей по интересам, студентов колледжа. Ну и конечно всем, кто интересуется жизнью колледжа и проводимыми в нем мероприятиями.

Как подписаться?
Сделать это просто: пришлите пустое письмо на адресс subscribe@narva.ut.ee , в качестве темы письма укажите "subscribe".

Как часто будет выходить?
Сразу же, как только у нас будет возможность сообщить вам что-нибудь интересное.

ОТЗЫВЫ ПОСЕТИТЕЛЕЙ О ВЫСТАВКАХ НАУЧНОГО ЦЕНТРА ТУ АХХАА

Выставка «Эстония в Нарве»

А мы из Таллинна – Ира и Руслан. Выставка хорошая. Мы специально сюда приехали из Таллинна, чтобы посмотреть. Вот! (22.04.00)

Выставка изумительна! Много интересного и познавательного. Мне просто было не увести детей. Особенно детей заинтересовал ткацкий станок, жернова и компьютеры. Благодарим за приглашение! (7.05.00, Детский дом)

Ослепительно интересно!!! Один из моих незабываемых дней. (Narva Paju Kool 10a)

АННАА, Нарвский колледж

Огромное спасибо за такую чудесную выставку. Вы показали нам как удивителен и огромен мир, который нас окружает! Еще раз большое спасибо! (Юлия Аут, 13.10.01)

Это здорово! Вся семья довольна: и время провели, и удовольствие получили. Спасибо организаторам. (13.10.01)

И взрослым есть чему удивиться, ну а уж детям... Спасибо и до новых встреч. (15.10.01)

Выставка «Мистерия Древнего Египта»

Спасибо всем организаторам за такую великолепную возможность прикоснуться к истории древнего Египта. Нам очень понравилось, было очень много интересных экспонатов. И мы ощутили себя (на какой-то момент) жителями древней цивилизации на берегу Нила. (Мария Нестеренко и Светлана Николаева, НПГ, 21.02.02)

Дорогие организаторы, мне очень понравилась ваша выставка, посвященная Древнему Египту. Больше всего та комната, где показан быт древних египтян. Спасибо еще раз.
P.S. скучно мне здесь не было точно. Побольше таких выставок. (Юлия, 23.02.02)

Большое спасибо организаторам выставки. Это прекрасно, что в Нарве у детей появилась возможность соприкасаться с историей и прекрасным. Здорово, что дети могут все потрогать, попробовать. Спасибо! (Ученики 4б класса Пяхклимяэской гимназии)

Потрясающе!!! Главное, что все можно потрогать, поиграть, понюхать. И это правильно! (Фольклорный ансамбль «Супрядки», Нарва)

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

TOIMETUS
Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetus: Jelena Bogdanova, Tanel Mazur, Katri Raik, Andres Toode

Tõlked: Pavel Kurakin, Riina Laidvee, Tanel Mazur
Korrektuur: Maarja Hein ja Jelena Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 21. märts 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOL TASUTA

Narva Kolledži avatud uste päeva erinumber

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEXEMPLAR

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. *Universitas*ena peame andma mitmekesist haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimus, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame tublit täiendust.

Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor professor Jaak Aaviksoo

Tartu Ülikooli Narva Kolledži hoone.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

Meie anname Tartu Ülikooli haridust

Head abituriendid, tulge Narva õppima, sest meil on huvitav ja haridus korralik!

Narva kolledžis õpivad tulevased õpetajad, mis ei tähenda, et see on ainus hilisem töövõimalus. Pooled meie lõpetanutest töötavad koolis. Hea mitme keele oskus on andnud võimaluse leida rakendust eraettevõtluses või leida töökoht välismaal.

Kolledž püüab oma üliõpilastele õpetada keeli, sealhulgas eesti keelt, head arvutitundmist, valikainetena kultuurilugu ja sotsiaalteadusi. Võõrkeeltest õpetame inglise, saksa, rootsi, soome ja prantsuse keelt. Meie eesmärk on koolitada Eesti ühiskonnas hästi hakkama saavat inimest. Kes on hea ühiskonna liige, sellest võib saada ka hea õpetaja.

Kartused ja ka ootused kolledži suhtes seostuvad eelkõige keelega: ühest küljest peljatakse, et Narva on liialt venekeelne, ja teisalt jälle, et õppetöö toimub eesti keeles. Kolledž on hea õppimiskoht kõigile, rahvusest ja kodukohast sõltumata. Pange ka teie tähele, kes te kodus eesti keelt räägite! Narva pole kallis linn, elu on põnev. Vene keele saab selgeks päris kindlasti. See ei jookse mööda külgi maha.

Õppetöö käib kolledžis mitmes keeles. Tulevased eesti keele õpetajad õpivad muidugi eesti keeles ja inglise keele õpetajad inglise keeles; üldaineid on võimalik oma emakeele järgi valida. See on tõsi, et kolledži üliõpilastest 90% räägivad emakeelena vene keelt. Nii et vene keele kõnelejad satuvad kodusesse keskkonda. Eesti keele kõnelejad on oodatud vestluspartneriks.

Küsisin üliõpilasnõukogu esimehe Nikolai Gorbatšovi käest, miks tasub tulla kolledžisse õppima. Ta vastas, et esiteks on kõige tähtsam saada hea kõrgharidus, teiseks: elada lõbusat üliõpilaselu, kolmandaks: meie kolledž on lihtsalt parim. Mina omalt poolt lisaksin, et kolledž pole eriti suur, siin tunnevad kõik end ühise perena. Kolledžil on oma korralik arvutiklass, üha täienev raamatukogu ja loomisjärgus spordiklubi. Ja Narva on ilus ning põnev linn.

Eraldi tahan rõhutada, et me ei oota kolledžisse õppima ainult keskkoolilõpetajad. Kolledži juures töötab avatud ülikool, tasuline kaugõpe. Siin saavad õppida nii töötavad õpetajad kui ka sotsiaaltöö ja ärijuhtimise huvilised. Õpperühmad töötavad nii eesti kui ka vene keeles. Lähemat infot avatud ülikoolis pakutavate õppimisvõimaluste kohta leiate sellesama ajalehe külgedelt.

Hariduse andmine ei ole vaid auditooriumides üliõpilastele peetavad loengud, vaid kõik see, mis aitab laiendada silmaringi ja mõista paremini maailma. Oleme seepärast alati püüdnud pakkuda midagi ka Narva linna elanikele. Nimetame ainult selle nädala sündmusi. Kogu nädala on avatud näitus "Iidse Egiptuse müsteerium", mis on huvitav nii väikestele kui ka suurtele. Esimest täisnädalat töötab eesti keele ja kultuuri keskus Eesti Kodu, kolmel päeval oodatakse kooliõpilasi eestikeelsetele ettevõtmistele. Teisipäeval külastas kolledžit Ameerika Ühendriikide suursaadik, kolmapäeval aga Soome Instituudi direktor. Kolmapäeval oli kolledžis Soome päev, avati tuntud soome kunstniku Kaj Stendvalli näitus. Samal päeval näidati kolledžis Arvo Iho filmi "Impeeriumi lapsed". Täna on avatud uste päev. Toimuvad õpetajate täienduskoolituskursused ja Narva giidikoolitus. Maja on täis rahvast, nii suuri kui ka väikeseid!

Teie Katri Raik, kolledži direktor

FAKTE KOLLEDŽIST

- **650 üliõpilast, neist 450 põhiõppes**
- **6 eriala, neist kaks põhiõppes ja 4 avatud ülikoolis**
- **5 lektoraati, 25 õppejõudu**
- **37.000-köiteline õpperaamatukogu**
- **34 töökohaga internetiühendusega arvutiklass**
- **võõrkeeltekeskus ja spordiklubi**

Avatud ülikool aitab

Jana Tondi
avatud ülikooli projektijuht

Avatud ülikool tegutseb kolledžis juba kolmandat aastat, kusjuures õppijate arv on aastaaastalt suurenenud. Miks?

Seepärast, et avatud ülikooli õpe on paindlik: õppida saab töö, pere ja muude kohustuste kõrvalt, õppimise koha ja aja võib õppija valida ise, õppimise kiirus ei ole rangelt reglementeeritud. Ka ei ole avatud ülikoolis õppijale kehtestatud vanusepiirangut. Seejuures pole mingit vahet päevases õppes ja avatud ülikoolis saadud haridustunnistuse vahel, sest avatud ülikooli õpe vastab tasemelt ja nõudmistelt traditsioonilisele ülikooli õppele.

Avatud ülikoolis õppimine eeldab iseseisvat tööd õppematerjalidega, õppesessioonid toimuvad enamasti nädalalõppudel (ärijuhtimise erialal kaks korda kuus) ning sisaldavad loengute kuulamist, praktikumides ja seminarides osalemist, tööd raamatukogus. Õppetöö on avatud ülikoolis tasuline, vastavalt kogutud ainepunktide hulgale kuni 16 000 krooni aastas (Narva Kolledži avatud ülikooli õpe on üks odavamaid Tartu Ülikoolis). Õppeteenustasu maksmine toimub üldjuhul semestrite kaupa. Avatud ülikooli raames TÜ õppekava täitnud saavad TÜ diplomi.

AVATUD ÜLIKOOLI TASEMEKOOLITUSES ÕPPIJATE ARV

eesti keel teise keelena	49
sotsiaaltöö korraldus	17
alushariduse pedagoog	89
ärijuhtimine	57
Kokku	212

Enamasti jätkavad avatud ülikoolis oma õpinguid need õpetajad ja lasteaiakasvatajad, kes juba töötavad, kuid kel puudub kõrgharidus. Lisaks õpetajakoolitusele on koostöös majandusteaduskonna ja Pärnu kolledžiga käivitunud uued erialad: ärijuhtimine ja sotsiaaltöö korraldus. Ootame kolledži avatud ülikooli kõiki, kes soovivad omandada kõrgharidust, jätkata katkenud õpinguid, õppida uut eriala, täiendada oma teadmisi ja oskusi või saada lisateadmisi mingis huvipakkuvas valdkonnas. Kui Teil on juba olemas konkreetne koolitussoov või Te soovite oma soove veel täpsustada, võtke julgesti ühendust avatud ülikooliga, et oma idee täide viia.

LÜHIDALT

Iidse Egiptuse Müsteerium jätkub

Näituse esimese kolme nädala jooksul on seda külastanud umbes 2500 inimest. näitus jääb avatuks kuni 5. aprillini.

Kunstinäitus

Narva kolledži esimese korruse koridoris on soome nüüdiskunstniku Kaj Stenvalli pardimaalide näitus. Näitus on tasuta.

2001. aasta sisseastumiskonkurss

Eelmisel aastal oli sisseastumisel konkurss:

- eesti keel teise keelena – 3,87 inimest kohale;
- inglise keele õpetaja – 4,4 inimest kohale;
- alghariduse pedagoog – 2,84 inimest kohale.

Prantsusmaa infopäev

4. aprillil toimub kolledžis Prantsusmaa ja Euroopa Liidu Infobüroo infopäev.

Teaduslikud konverentsid

25. aprillil toimub kolledžis teine üliõpilaste teaduslik konverents. Selle käigus esitavad tudengid ettekandeid oma uurimisaladelt.

Valmis ajaloo CD

Märtsikuus valmis kolledži tellimusel kakskeelne CD eesti ajaloost. CD valmistas kaardifirma Regio, tekstid koostas dotsent Hillar Palamets.

Raamatumüük

Iga kuu teisel ja kolmandal esmaspäeval 10.00-16.30 toimub kolledžis eestikeelsete raamatute müük.
Kolledži garderoobis jätkub iga päev nõukogudeaegsete raamatute müük, hind 1.- kroon tükist.

KVN – tudengimäng

Kolledži üliõpilased võtavad meelsasti osa KVN-i turniiridest ja on saavutanud ka mitmeid võite. Viimati jõuti KVN-i Balti Esiliigasse.

Kes on kolledži õppejõud?

Hetkel on kolledžis 25 õppejõudu. Enamus neist on noored spetsialistid (ligi 60% neist ei ole veel 35 aasta piiri ületanud). 2/3 õppejõududest jätkavad ka ise õpinguid doktorikraadi saamiseks. Lisaks peavad loenguid ka Tartu Ülikooli professorid.

Stipendiumikonkurssid

Kõikide stipendiumikonkursside kohta saab infot TÜ Sihtasutusest. Aadressil
http://www.ut.ee/sihtasutus
on saadaval taotlusvormid ja statuudid.
E-post: im@ut.ee

SISSEASTUMISEKSAMID

Põhiõpe

Sisseastumiseksamid toimuvad 8.–17. juulini 2002 alushariduse pedagoogi erialale kandideerimisel, humanitaarainete õpetaja erialale kandideerimisel arvestatakse vaid riigieksamite tulemusi.

Alushariduse pedagoog
- Kutsesobivuskatse
- Vene keel (test)
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelega koolide lõpetanutele
- Eesti keel kui teine keel - riigieksam
- Emakeele kirjand - riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Eesti õppekeelega koolide lõpetanutele
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala inglise keel
- Inglise keel – riigieksam
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam (inglise, saksa või prantsuse keel)

Avatud ülikool

Sisseastumiseksamid toimuvad 7. septembril 2002 a.

Alushariduse pedagoog
- Kutsesobivuskatse
- Erialatest

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelega koolide lõpetanutele
- Eesti keele kirjalik test
- Vestlus

Eesti õppekeelega koolide lõpetanutele
- Emakeele kirjalik test

Majandusteadus
- Akadeemiline test

Sotsiaaltöö korraldus
- Akadeemiline test

Uus aasta, uus õppesüsteem ja uus sisu

Marvi Mikk
TÜ õppeprorektori abi

Sügisest ülikoolis õpinguid alustavad tudengid jõuavad diplomini teisiti kui nende vanemad kolleegid.

Senikehtivas õppesüsteemis oli nelja-aastaste bakalaureuseõpingute lõpetanu erialaspetsialist, magistriõpe oli aga valdavalt suunatud teadustöö tegemisele.

Uue süsteemi eelised

Uues õppesüsteemis omandab üliõpilane bakalaureuseastmes erialased baasteadmised, kuid ta ei ole veel väljakoolitatud spetsialist. Kes soovib saada erialaspetsialistiks, jätkab õpinguid neljandal ja viiendal aastal magistriõppes. Pärast viit õppeaastat omandab ta magistrikraadi. Praeguste prognooside kohaselt oodatakse, et magistriõppes jätkaks oma õpinguid 75% bakalaureuseastme lõpetanutest.

Üha tihenevad sidemed eri maade ülikoolidega on suurendanud meie üliõpilaste võimalusi õppida semestri või rohkemgi teistes ülikoolides. Uuest õppesüsteemist on üliõpilasel kasu ka siis, kui ta läheb õppima välismaale, sest nii bakalaureuse- kui ka magistriõpe kestavad enamikus Euroopa riikides kokku viis aastat.

Uus sisu

Mõnikord on arvatud, et 3+2 õppesüsteemi puhul on tegemist bakalaureuse- ja magistrikraadi devalveerimisega. See pole nii, sest uus õppesüsteem toob endaga nii uue sisu, põhimõtted kui ka koolitamise eesmärgid.

Senikehtinud süsteemi puuduseks on peetud liiga pikka õppekava täitmiseks kulunud aega, samuti suurt ülikooliõpinguid üldse mittelõpetavate üliõpilaste hulka. Õppeaja pikaks venimine oligi üks põhjusi, miks Bologna deklaratsiooni koostades võeti aluseks just 3+2 õppesüsteemi rakendamine. Esimese kolme aasta järel on üliõpilane saavutanud mõningase valmisoleku tööturu jaoks ning omades kõrgharidust tõendavat diplomit, on tal soovi korral võimalik alustada iseseisvat karjääri. Enamikku lõpetajaid oodatakse aga magistriõppesse, kus õpe on suunatud kitsamale erialale.

Laiapõhjaline koolitus

Tartu Ülikooli uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Õppekavad on üles ehitatud moodulõppekavana, mis annab üliõpilasele laiema võimaluse kombineerida ja ise otsustada oma õpingute sisu üle. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvatel õppekavadel on vähemalt 16 ainepunkti mahus ühisosa. Paljud õppekavad sisaldavad enam kui ühte suunda ning üliõpilasel on võimalik valida, millises kitsamas valdkonnas ta soovib teadmisi omandada. Nii on näiteks riigiteaduste õppekava järgi õppijal võimalik valida avaliku halduse, võrdleva poliitika ja rahvusvaheliste suhete suuna vahel. Samal ajal võib üliõpilane soovi korral valida teise suuna mõnest oma või hoopis teise valdkonna õppekavast. Näiteks üliõpilane, kes

Uued õppekavad eeldavad senisest paremat kvaliteeti nii üliõpilastelt kui õppejõududelt.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

õpib majandust, võib valida teiseks suuna- ja erialamooduliks õigusteaduse, läbides eelnevalt õigusteaduse suunamooduli eeldusained. Bakalaureuseõppekava täitmisel tuleb valida ka kolm valikmoodulit (kokku 12 AP). Valikmoodulid võimaldavad üliõpilasel sooritada teise õppekava suunavõi erialamooduli eeldusaineid või omandada laiemaid teadmisi peaaines. Üliõpilasel on õigus valida, kumba varianti ta kasutab. Valikmoodulite ning suuna- ja erialamooduli valimine väljastpoolt oma õppekava annab üldjuhul lisavõimaluse teise eriala magistriõppesse kandideerimiseks.

Bakalaureuseastme põhieesmärkideks ongi anda laiapõhjaline baasharidus, avardada silmaringi, õpetada õppima ning teadvustada elukestva õppe vajadusi.

Samuti on muutunud magistriõppe eesmärk, kus olulisimaks on saamas erialaõpe ja spetsialistikoolitus ning ettevalmistus doktoriõppesse astumiseks. Kui senikehtivas õppesüsteemis oli magistriõpe teadusõppe esimene aste ning õppekava sisust poole täitis magistritöö koostamine, siis uues õppesüsteemis on magistriõppe eesmärk eeskätt erialase ettevalmistatuse andmine ning seetõttu on õppekavas tunduvalt suurendatud erialaõppe mahtu. Magistritöö on aga veerand kogu magistriõppe mahust.

Uus õppesüsteem ei too endaga esialgu kaasa olulisi muudatusi doktoriõppes, kuid lähiaastatel on kavas läbi vaadata ka kõik doktoriõppekavad. Uues õppesüsteemis on teaduskraadiks ülikooliõppe kõrgeim kraad – doktorikraad.

Haridussüsteemi muutumine on pidev protsess. Lõppenud on aeg, kus ükskõik kui kõrge diplomiga pärjatud õppija võis viimast õpikut kinni lüües endale kinnitada, et nüüd on ta valmis asjatundja mitmekümneks aastaks või kogu eluks. Nii on ka ülikooliõpingutega, mille olulisust inimese kujundajana on kindlasti raske üle hinnata. Tartu Ülikool pakub teile *universitasena* oma parimaid tingimusi ja võimalusi, siit saadu rakendamine on aga teie endi kätes.

Kuidas elab eesti tudeng Narvas?

Kristi ja Birgit
Narva kolledži tudengid

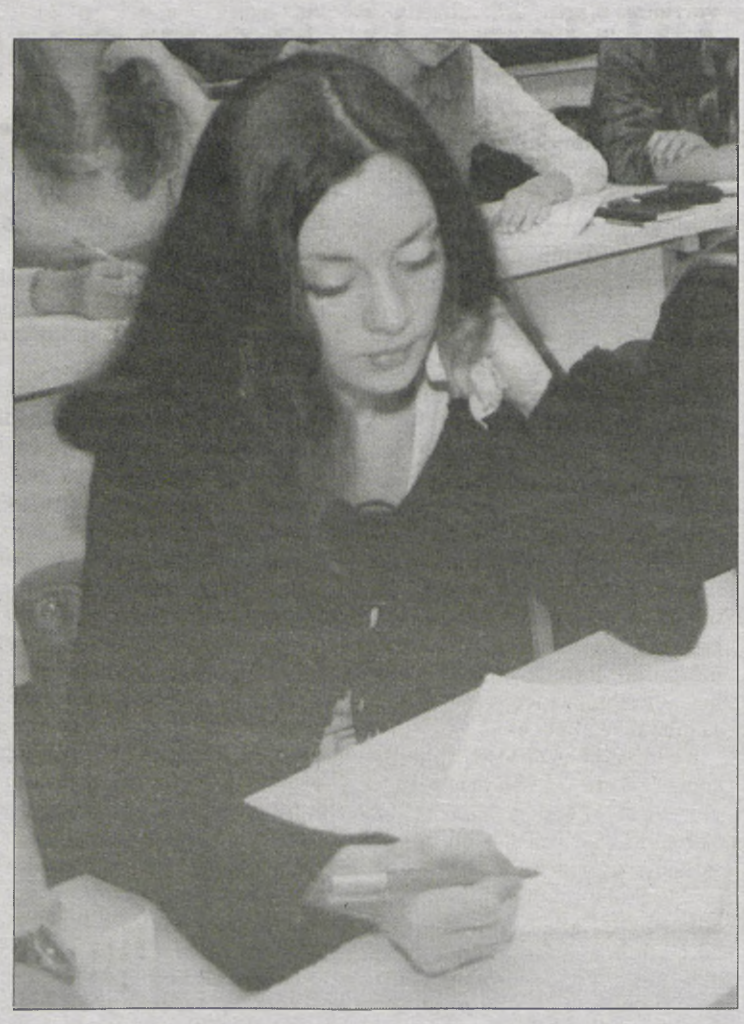
Eestlased on Narvas alati olnud vähemusrahvus, kuid kuidas nad siis elavad?

Tihtipeale tundub eestlaste elu Narvas teistele eestlastele küll väljastpoolt hirmutav, kuid seda vaid esmapilgul. Kui eestlane mujalt Eestist on end Narvas sisse seadnud, siis pole asi enam sugugi nii hull. Esialgsest puuvenekeelest saab poole aastaga juba arusaadav suhtlustööriist, ehkki mõningate, venelaste poolt küll täiesti aktsepteeritavate tõrgetega.

Narvas saab eesti keeles pea probleemideta hakkama. On muidugi ka apse ja möödapanekuid, kuid samas võetakse parandusettepanekuid väga altilt kuulda ja vigu püütakse parandada. Keele õppimine on saanud populaarseks, nii noorte seas kui vanemate inimeste hulgas.

Meie kolledžis on palju vene rahvusest töötajaid ja keeleõppimine edeneb nende hulgas väga jõudsalt. Meie püüame õppida vene keelt ja venelased jälle eesti keelt. On väga kena, et venelased suhtuvad Narva vähestesse eestlastesse väga sõbralikult. Niimoodi me siis üksteist aitamegi ja nii see elu käibki meie linnas. Meil, eestlastel, on tihti isegi veidi priviligeeritud tunne – meid on ju nii vähe.

Meie kolledž meie toreda direktori Katriga eesotsas on muutunud üheks eestluse edasiviijaks. Meil toimub palju konverentse, loenguid ja muud sarnast. Üheks

Eksamil on kõik tudengid võrdsed.

FOTO: IRINA KIVIMÄGI

teemaks on kindlasti eestlus Narvas. Sageli võtame vastu külalisi välismaalt. Ütleksime paljudele "komadele", et tulge Narva! Tulge ja vaadake meid ja meie ilusat linna ja kolledžit. Oleks tore, kui ka eestlased mujalt Eestist näeksid Narvat ja selle elu oma silmaga. Arvame, et paljud imestaksid ja leiaksid endale palju uut ja huvitavat.

Õppejõu pilguga

Vjatšeslav Konovalov
võõrkeelte lektoraadi juhataja

Tartu Ülikooli Narva Kolledž lõpetab sellel kevadel oma kolmanda tööaasta. Ja kuigi seni kolledžil «päris omad» vilistlased puuduvad, on juba kahe lennu lõpetajatele antud Tartu Ülikooli diplomid.

Kolledži töö edukust näitab minu arvates kasvõi see, et oma erialal tööle hakkavate lõpetajate protsent on väga kõrge, oluliselt kõrgem, kui teistes pedagoogilist kõrgharidust andvates Eesti koolides. Näiteks 2000. aastal inglise keele õpetaja eriala lõpetanutest töötab umbes 70 protsenti oma erialal. Kolledži selline tulemus annab lootust, et Eesti õpetajate vananemine on ajutine tendents.

Üleminek 3+2 õppele sundis uue pilguga üle vaatama ka õpetajakoolituse õppekavad. Kolledži juhtkond, nähes, et tulevased lõpetajad vajavad kvalifikatsiooni, mis võimaldab neil õpetada ka gümnaasiumiklassides, töötas välja uued õppekavad, mis on tänaseks saanud heakskiidu nii haridusministeeriumis kui ka ülikoolis eneses. Juba 5 aasta pärast ootame esimesi põhikooli õpetaja eriala lõpetajaid, kellel on magistrikraad. Loomulikult ei püstita sellised muudatused uusi nõudeid ainult üliõpilastele, vaid ka kolledži õppejõududele, eeldades neilt professionaalsuse kasvu. Just seepärast peab viie aastaga kasvama doktorite hulk õppejõudude seas vähemalt 40 protsendile.

Erilist tähelepanu väärivad kolledži sisesuhted. Kolledži põhiõppes õpib veidi üle 500 üliõpilase. Õppetöös on nad jagunenud paraja suurusega rühmadeks, mis minu arust mängibki võtmerolli üliõpilaste ja õppejõudu vahelise tulemusliku suhte kujunemises. Kindlasti mängivad siin rolli ka ligi 10 aasta vanused traditsioonid, osalt pärit juba Narva Kõrgkooli aegadest, aidates luua meeldivat "kammerlikku atmosfääri".

Minu arvates on kolledži õppejõud parimaks näiteks integratsioonist. Kahe aasta jooksul on kolledž aidanud õppejõududel omandada riigikeelt ja need jõupingutused on kandnud vilja. Ja ehkki TÜ Narva Kolledž on kõrgkool, kus paljusid aineid loetakse vene keeles, kasvab pidevalt nende ainete hulk, mida saab kuulata vaid eesti keeles. Kolledžis ei tule kunagi ette vaidlust, mis keeles üht või teist üritust korraldada, sest kõik osalised saavad aru nii eesti kui vene keelest. Keeletõkete kõrvaldamine selleks, et saavutada tähtsamaid eesmärke, aitab kollegiaalsete suhete arengule ainult kaasa.

Lõpuks tahaks rääkida ka tulevikuplaanidest. Neid on kolledžil palju ja nad kõik puudutavad kolledži kui haridus- ja kultuurikeskuse rolli kinnistamist Ida-Virumaal. Tihendame kontakte nii lääne- kui ka idapoolsete kõrgkoolidega, et elavdada õppejõudude ja üliõpilasvahetust ning korraldada ühisprojekte, näiteks luua tõlgieriala lisaõppevõimalus. Tulemas on vene keele suvekool eestlastele, kaugemas perspektiivis ka välismaalastele. Kõiki plaane siin üles lugeda pole kahjuks võimalik, seepärast: tulge külla, sest oma silm on kuningas!

Narva pakub palju valikuvõimalusi

Küsis Pavel Kurakin

Austraaliasse või Ameerikasse. Selline on paljude noorte eesti-venelaste unistus ja sihtpunkt. Paljutki kõigil ei õnnestu seda unistust teostada. Aga mõni üksik lööb läbi ja annab sellega innustust teistelegi. Meie omalt poolt avaldame allpool täieliku tõe selle kohta, miks üks (Kohtla-Järve) Ameerikasse ihanud tüdruk jäi õppima Narva kolledžisse.

Tatjanapäev on juba terve kümnendi Narva tudengitraditsioonide kulminatsiooniks.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

Diana, Sa ei ole ju Narvast pärit. Miks Sa siis Narva kolledžisse tahtsid tulla?

Nojah, ma ei ole tõesti Narvast pärit. Aga see ei tähenda midagi, sest ega ma Narvast väga kaugel ka ei ela, umbes 60 kilomeetrit, nimelt Kohtla-Järvel. Ja kolledžisse ei tahtnud ma üldse tulla, tahtsin hoopis Ameerika Ühendriikidesse sõita, dokumendid olid praktiliselt valmis. Tegin igaks juhuks Narvas eksamid, need läksid edukalt ja ühel suvisel päeval helises minu vanematekodu lauatelefon: "Kas soovite õppida Narva kolledžis?". Toru võttis ema: "Loomulikult!". Nii sattusingi Narva kolledžisse õppima. Kui oleks vaba valik antud, siis oleksin hoopis soovinud õppida disaini.

Kuidas Narva sind vastu võttis?

Esmalt olin šokis, Narva oli justkui eraldi riik. Aja jooksul see mulje muutus, võimalik, et mitte ainult mulje, vaid ka Narva ise. Ja ikkagi on veel Narvas palju asju puudu: noortele pole piisavalt meelelahutut, puudus on headest ja odavatest kohvikutest.

Millise eriala sa valisid?

Dokumente esitades märkisin esimese valikuna inglise keele, varuvariandina aga eel- ja algklasside õpetaja eriala. Sellele viimasele erialale sain ka sisse. Ühel hetkel avastasin, et kunagisest teisest valikust oli saanud esimene. Et. mulle meeldib õppida just algklasside pedagoogikat, lisaks meeldimisele sain ka aru, et see annab laiema hariduse. Ja lisaks kõigele – pedagoogika- ja arengupsühholoogia-alased teadmised kuluvad ka tulevases pereelus ära. Kuid ega huvi inglise keele vastu seepärast veel ei vähenenud.

Mis veenis Sind oma Ameerika sõidust loobuma?

Millal ma ümber mõtlesin, seda ma enam ei mäleta. Teisel kursusel tahtsin ikka veel ära sõita, kuid ühel hetkel mõistsin, et haridus on tähtsam. Ja nüüd olen ma otsustanud, et ei kavatse leppida seni saavutatuga, vaid tahan pärast kolledži lõpetamist edasi õppida. Olen mõelnud võimalusele jätkata oma haridust välismaal.

Nüüd õpid Sa Narva kolledžis. Mida see Sinu jaoks tähendab?

See tähendab suurepärast õhkkonda, õppeosakonna sooja suhtumist, õppejõudude mõistvat käitumist. Minu arvates on (just suurte koolidega võrreldes) kolledži plussiks see, et meil tunnevad kõik kõiki. Õppejõud mäletavad üliõpilasi nägupidi ja tudengid tervitavad õppejõude tänavaljuba kaugelt. Seda tunnet võiks nimetada sõnaga, millega tähistatakse Tartus mingi sõpruskonna, kursuse või üliõpilasorganisatsiooni ühtekuuluvust: ülikoolisõprus.

Võrreldes Tartu ülikooliga on Narva kolledž veel väga noor. Kas "ülikoolisõprust" on ka Narvas tunda?

Küllap ikka. Vähemalt nende jaoks, kes elavad ühiselamus. Elu seal on täpselt samasugune nagu Tartus, igav ei hakka kunagi. Kes on elanud, see teab, teistele pole mõtet seletada, vaid ainult soovitada: Elage ühiselamus ja saate teada, et ülikool on hoopis rohkem kui ainult loengute kuulamine ja eksamiteks õppimine.

Tegelikult ei olegi ühikas nii täthis, vaid ikkagi see keskkond, kus Sa õpid. Kolledžis toimuvad ju pidevalt erinevad üritused. See annab võimaluse nii ennast kui ka oma sõpru harida. See viimane on eriti tähtis.

Kas on ka igavaid loenguid?

Aeg-ajalt mõned ikka on. Mõnikord kasutavad õppejõud terminеid, millest me aru ei saa, või siis leiavad, et peaksime ööpäev läbi istuma raamatukogus. Minule isiklikult ei meeldi loengud, kus peab palju konspekteerima, rohkem meeldivad seminarid ja praktikad. Kindlasti pole see üldine arusaam, vaid pigem minu isiklik eelistus.

Mida Sa oma haridusega peale hakkad?

Tahan head töökohta. Tahan endale maja Narva-Jõesuus. Tahan maailma näha ja reisida.

Hea küll, ei ole mõtet ärrituda, liialdasin nimelt. Ka mulle meeldib kindlustunne (muuhulgas ka materiaalne), kuid minu arvates on ikkagi oluline enda arendamine, soov edasi liikuda ja püüd ennast harida. Piirduda kogu elu ainult sellega, et teenida raha maja või auto ostmiseks, on minu arvates lühinägelik käitumine.

Mida Sa teed pärast kolledži lõpetamist. Ehk seod oma elu Narvaga?

See pole sugugi võimatu, sest Narva pakub väga palju võimalusi. Tean, et tartlased ja tallinnlased ja tegelikult eestlased kogu ülejäänud Eestist peavad Narvat mahajäänuks. Küllap see ongi nii, kuid samas annab see mahajäämus erakordse võimaluse alustada Narvas paljut, mille alustamine on mujal Eesti linnades võimatu.

Märkamatult hakkan ka ise muutuma üha rohkem narvalaseks. Kui esimesed pool aastat sõitsin koju iga nädal, siis teisel semestril juba vaid paar korda kuus. Nüüd aga arvan, et minu lähedased võiksid ise Narva tulla. Kasvõi seepärast, et mõista: Narva on turvaline linn, siin on võimalik tööd teha ja ka meelt lahutada.

AVALDUSTE VASTUVÕTT

Põhiõpe

Alushariduse pedagoog
26. juuni – 5. juuli 2002 kell 10.00–16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena või inglise keel
26. juuni – 17. juuli 2002 kell 10.00– 16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Avatud ülikool

26. juuni – 17. juuli ja 5. august – 30. august 2002 kell 10.00–16.00 auditooriumis 101 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

VAJALIKUD DOKUMENDID

Põhiõpe

Vastuvõtukomisjonile tuleb esitada järgmised dokumendid:
- vormikohane avaldus (kohapeal);
- keskharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- riigieksamitunnistus (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmisel nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Vene õppekeelega kooli lõpetanul, kes ei ole sooritanud eesti keele kui teise keele riigieksamit, tuleb esitada eesti keele kesktasemeeksami tunnistus või tõend eksami sooritamise kohta.

Avatud ülikool

Kõik erialad
- vormikohane avaldus (kohapeal);
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmisel nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Kõik erialad, välja arvatud majandusteadus
- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri.

Alushariduse pedagoog
- curriculum vitae;
- kooli soovituskiri koolis töötaval keskharidusega õpetajal riigieelarvelisele õppekohale kandideerimisel;
- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse tõend õppetulemuste Eestis kasutatava hindamissüsteemiga vastavusse viimise kohta välismaal keskhariduse omandanul, kui riigieksamid ei ole sooritatud Eestis.

Minu õpilaste vanemad on rahul minu diplomiga

Jelena Šestak
TÜ Narva kolledži
2001. aasta lõpetaja

Kolledžit tutvustavates materjalides rõhutatakse, et siin antav diplom ei erine milleski Tartu Ülikoolis antavast diplomist – vastupidi, tegemist ongi Tartu Ülikooli diplomiga. Võin oma kogemustele toetudes kinnitada, et see tõesti nii on.

Kasvasin üles Rakveres ja lõpetasin seal ka kooli, Rakvere vene gümnaasiumi. Tublile tüdrukule tüüpiliselt (andku marakrattidest tublid ja halvasti õppivad poisid mulle andeks!) õppisin hästi. Võtsin tihti osa erinevatest konkurssidest ja olümpiaadidest (sealhulgas ka eesti keele omast), saavutasin auhinnalisi kohti, sain diplomeid ja tänukirju.

Pärast kooli lõpetamist astusin Narva Kõrgkooli klassiõpetaja erialale. Ühel hetkel sai Narva Kõrgkoolist ülikool – Tartu Ülikooli Narva Kolledž ja meist seega (pärast teise kursuse lõpetamist) Narva kolledži tudengid. Olin tubli edasi (seda küll öelda ei saa, et see lihtsalt tuli) ja ühe parima kolledži lõpetajana kutsuti mind 2001. aastal presidendi vastuvõtule. Lihtsalt kui hea lõpetaja. See, et hiljem sai presidendi vastuvõtul juhuslikust üles võetud pildist (vaata sedasama minu loo illustratsiooni) integreerumise fotokonkurssi "Naeratused" parim pilt, on fotograafi, aga mitte minu kiituseks. Mina olin üllatunud ja natuke kohmetu ning seda pilti vaadates tunnen end seniajani samamoodi.

Jelena Šestak presidendi vastuvõtul. See foto võitis Integratsiooni Sihtasutuse fotokonkurssil "Naeratused" I preemia.

FOTO: MARKO MUMM

Veel enne presidendi vastuvõttu ja kohe pärast kolledži lõpetamist kutsuti mind tööle eesti keele õpetajaks Narva Humanitaargümnaasiumisse. Olen seal 1-5 klassi eesti keele õpetaja. Ei teagi, mis mind rohkem aitas seda suurepärast tööd saada – kas minu kolledži õppejõudude soovitused või Tarut Ülikooli diplom. Küllap mõlemad. Ei taha küll kiidelda, aga kui esimese klassi lapsevanemad hakkasid otsutama, millise õpetaja hoole all annavad nad oma järeltulijad, siis olid nad väga rahul faktiga, et olin lõpetanud Narva kolledži ja et mul oli Tartu Ülikooli diplom. Kooli kollektiiv võttis mind väga hästi vastu – emotsionaalselt (aga samas ausalt) öeldes – nad on fantastilised inimesed, kes aitavad oma nõuannetega alati, kui mul mingeid probleeme tekib. Ja mõnikord neid probleeme ikka tekib – teadagi, uue ja noore ja värske õpetaja asi.

Veidike tulevikuplaanidest kah. Tahan oma õpinguid jätkata ja ilmselt teen seda Narva kolledži avatud ülikoolis. Miks? Aga seepärast, et tahan saada kvalifikatsiooni erialal, mida eestlased ise nimetavad üsna kohmaka nimega: "eesti keele teise keelena õpetaja".

Võib ju uuesti küsida: miks? Miks eesti keel? Aga kui teeks täna nii, et jätaks sellele küsimusele vastamise esitaja enda hooleks! Eesti keeles levinud väljendit kasutades: olgu see tänase päeva suure ringi küsimus. Teisisõnu: las igaüks vastab ise, miks on tal vaja eesti keelt. Kui vastata ei oska, siis mina olen valmis aitama!

Eesti Kodu Narvas

Jrmo Reitav
uhataja

'esti Kodu Narvas – mis see on? Ilingi igav koht, kus nõutakse, et a eesti keelt räägiks? Kas see oht, kus mardi- ja kadripäeva eetakse? Kas sinna peab mine-a? Kas seal on ka mulle midagi uvitavat?

Uus Eesti Kodu tekitab palju üsimusi. Kodu ise on üks ruum olledêis, kust saab informatsioo-i eesti keele ja kultuuri kohta, us üliõpilased teevad osa oma edagoogilisest praktikast. Iga uviline peab sellest infopunktist bi saama. Ühtlasi on see ka või-alus eesti keeles suhtlemiseks.

Eesti Kodu ei ole ainult ruum ga infopunkt. Eesti Kodu korral-ab erinevaid üritusi: raamatu-sitlusi ja –müüke, loenguid, koh-umisi, näituseid jne. Nende ette-õtmiste eesmärk on tutvustada estimaad, näidata, mis Eesti-naal huvitavat, mille poolest estlased teiste rahvustega sarna-evad ja mille poolest erinevad.

Mille poolest Teile isiklikult õiks Eesti Kodu lähimatel kuu-el olla huvitav? Kui olete kesk-ooli lõpetamas, siis saate siit jä-ele küsida õppimisvõimaluste ohta Eesti erinevates kõrgkooli-les. Kui Teil on koolis sattunud eeruline võitu referaadi teema esti kohta, siis püüab Eesti Kodu idata. Kui olete kooliõpetaja, siis urige just Eesti Kodust erinevate esti-teemaliste koolituste kohta.

Eesti Kodu Narvas uks on ava-ud kõigile, meie ettevõtmised on ildreeglina tasuta. Tere tulemast!

Hetk enne Eesti Kodu Narvas avamist. FOTO: IRINA KIVIMÄGI

Täienduskoolituskursused

Tatjana Babanskaja
täienduskoolituse peaspetsialist

Haridusasutuste töötajate täienduskoolituskursuste korraldamine on Tartu Ülikooli Narva Kolledži üks oluline töösuund. Ainüüksi 2001/2002.õ.a. sügissemestril võttis kursustest osa enam kui 300 inimest.

Kursuste programmid on koostatud vastavalt Haridusministeeriumi nõuetele ja Euroopa Liidu õppestandarditele. Õppejõududeks on Tartu Ülikooli ja Narva Kolledži oma eriala parimad, samuti õppejõud Pihkva Riiklikust Pedagoogilisest Instituudist, kellega on kolledžil koostööleping.

Kursuste lõpetanutele antakse Tartu Ülikooli tunnistus.

Kolledžil on rida kursuseid, mis toimuvad praegu ja planeeritakse ka järgmise aasta sügisel neile, kel seni pole olnud võimalik osa võtta.

Nimetagem siinkohal mõned neist:

- 160-tunnine psühholoogia-pedagoogika alane loengute tsükkel koolieelsete lasteasutuste töötajaile. Märtsis lõpetab kursuse 26 inimest. Sügisel korratakse sama kursust.
- 160-tunnine kursus lasteaedade ja koolide eripedagoogidele, logopeedidele ja korrektsioonipedagoogidele. Märtsis lõpetab edukalt kursuse 23 inimest. Sügisel planeerime sama kursuse organiseerida Herzeni-nimelise Venemaa Riikliku Pedagoogilise Ülikooli lektorite osavõtul.
- 160-tunnine kursus psühholoogiast ja pedagoogikast neile, kes omavad eriala, kuid puudub pedagoogiline haridus, millel sooviksid töötada koolis.
- 240-tunnine koolijuhtide kursus, mis sisaldab 4 mahukat temaatilist blokki: juhtimine, hariduspoliitika ja dokumentatsioon, õigusaktid ja majandus, töö organiseerimine koolis. Sel kursusel õpib 33 inimest.

Palju tähelepanu on pööratud koolis töötavate õpetajate metoodika kursustele. Edukad ja kasulikud olid eesti keele õpetamise metoodika, vene keele ja kirjanduse õpetamise metoodika kursused algklasside õpetajatele, 9.klassi õpilaste vene keele eksamiks ettevalmistamise metoodikakursus.

Kevadisel koolivaheajal toimub vene keele õpetajatele kursus "Kirjanduse kui kunsti õpetamise kontseptsioon".

Uue õppeaasta oktoobris kutsume kõiki õpetajaid täppisteaduste ainete (loodusõpetus, füüsika, geograafia, bioloogia, keemia) konstruktiivõppe kursustele.

Suur vajadus on arvutiõpetuse kursuste järele. Edukalt lõpetas kursuse üks grupp sügisel, praegu toimub kursus kahele grupile.

Ida-Virumaa ja Narva linna haridustöötajad on sel õppeaastal osa võtnud erinevatest psühholoogiakursustest, näiteks "Praktiline suhtlemispsühholoogia. Psühhotreening", "Abi probleemse käitumisega lastele", "Uimastikasutuse ennetamine", "Kirjutamise ja lugemise õpetamise psühho-füsioloogilised alused". Tulevikus on võimalik kuulata kursusi "Kultuuridevaheline kommunikatsioon", "6-18-aastase lapse psühholoogiline ja psüühiline areng".

MIDA ARVATAKSE NARVAST?

kolledži direktor **Katri Raik**

ELU NARVAS on sama turvaline nagu Tartus või Tallinnas – kui ikka hilisõhtul seal, kus pole vaja, ringi ei longi, end väljakutsuvalt ja provotseerivalt ülal ei pea, ei juhtu sinuga midagi. Ja mis kaugusesse puutub, siis Tartu on Narvast ja Tallinnast täpselt ühe kaugusel.

Õpetajate Leht
18. mai 2001

eesti keele lektoraadi õpetaja **Maarja Hein**

MA ARMUSIN sellesse linna. […] Olin aasta kolledžis ametis, siis läksin Tallinnasse tagasi. Ja, kujutage ette, ma ei saanud seal enam rahu. Oma unenägudes käisin lakkamatult mööda Narva vaikseid tänavaid, jõe ääres, kindluse juures… Tallinn ei olnud enam mu kodu. Kas ta oli seda kunagi olnudki?

Kodukolle,
veebruar, 2002

KOLLEDŽI AVALIK INTERNETIPUNKT

Kerese 14, Narva

Ruum 205 (6 arvutit)	
Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	suletud
Ruum 205 (10 arvutit)	
Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	10.00–14.00

@ INTERNET

NARVA KOLLEDŽ SOOVITAB:

NARVA LEGENDID
ekstid valinud Mall Hiiemäe, kommentaarid ja eesõna Tanel Mazur ja Katri Raik
Narva: TÜ Narva Kolledž, 2002.
36 lk. Hind 30 kr.

Vähem kui nädal tagasi ilmus kolledži toimetamisel ja kirjastamisel raamat"Narva legendid". See fakt on seda oluliselm, et viimane eestikeelne legendikogumik Narva jutudega ilmus 1924. aastal August Tõnuristi sulest, pärast seda on "legendideturul" valitsenud vaikus. Raamat on mõeldud kõigile, iseäranis aga ajaloohuvilistele.

Värsklet trükist ilmunud raamatus on kokku 18 legendi, kõik varustatud sõnaseletuste ja ajalooliste kommentaaridega. Nii saab üheaegselt nii mõnusa lugemiselamuse kui ka teadmisi Narva ajaloost. Legendid on tänapäeva lugejale normaliseerinud Mall Hiiemäe, kommentaaride ja eessõna autoriteks on Tanel Mazur ja Katri Raik.

Siinkohal ka üks lühem legend, saamaks ettekujutust, mida raamatust leida võib:

NARVA

LEGENDID

"Keiser Peeter I olnud Narvas. Käinud siin mõnes kohas, läinud ka Naroova jõe suhu. Aeg jõudnud lõunasse. Keiser tundnud söömaisu. Mis külakohas võtta? Keiser käskinud vasikat otsida ja praeks valmistada. Otsitud kõik küla läbi, aga vasikat ei ole saadud. Keiser pidanud tühja kõhtu kannatama. Sellepärast pannud ta sellele kohale nimeks Hungerburg, see tähendab, näljalinn, mida see koht ka tänapäevani kannab.

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Mis see on?
Saates sellele aadressile kirja, saate kolledži elektrooniliste uudiste tellijaks.

Milleks mulle need uudised?
Et teada, mis kolledžis toimub ja milliseid võimalusi Teile ülikoolis pakutakse. Listi liikmena saate kolledži tegemistest teada esmasest allikast.

Kellele see mõeldud on?
Kõigile, kes huvituvad kolledžis toimuvast. Seega mitte ainult kolledži üliõpilastele, vaid ka vanemate klasside õpilastele, õpetajatele, klassijuhatajatele ja huvijuhtidele.

Kuidas liituda?
See on lihtne. Saatke aadressil subscribe@narva.ut.ee tühi kiri, kirja teemaks (inglise keeles on selle rea ette kirjutatud "subject") märkige "subscribe".

Ega see info mu postkasti lõhki ei aja?
Kindlasti mitte. Kolledži meililistis on ainult oluline info.

Hea kooliõpilane, õpetaja ja huviline

Eesti idapiiril on riigi suuruselt olmas linn – Narva. See on ilus roheline koht, millel on aukartustäratav ajalugu ning huvitav tulevikuperspektiiv. Tõsi, see linn on veidi teistmoodi kui enamus eesti teisi paiku. Siin räägitakse valdavas enamuses vene keelt, ehkki on ka tööpuudus Narvas märkimisväärselt suurem kui üleänud Eestis. Samas hakatakse just Narvas ümber ehitama elektrijaamu, kust tuleb meie kõikide kodude valgus, siin toodetakse ka eesti voodiriide kangas ja tehakse tsaid käterätikuid.

Kahjuks arvatakse Narvast pigem halba kui head. Räägitakse, et siin on palju narkomaane ja kuritegevust, ega osata eesti keelt. See on ilmne liialdus. Tulge, veenduge ise!

Me kutsume Teid Narva, tulge vaadake ise, külastage Hermanni kindlust ja heitke pilk üle piiri Venemaale. Te näete oma silmiga, kust on pärit Eesti 5-kroonise vaade. Peatuge Rootsi Lõvi juures ja kuulake kahest kangest valitsejast Karl XII ja Peeter I. Me korraldame Teile linnaekskursiooni, pakume kindlust, pakume lõunaõgi. Teid saadavad Tartu Ülikooli Narva Kolledži üliõpilased. Tulge Narva, tulge Eesti ja Venemaale. Me ootame Teid. Narva ei ole "Eesti Siber", see on Tartust sama kaugel kui viimane Tallinnast või Tallinnast sama kaugel kui pealinnast Võru.

Eesti Kodu Narvas

Tere tulemast Narva!
Eesti Kodu Narvas

ÕPPEJÕUDUDE ÜTLUSED, KOGUTUD VITALI SAMOILJUKI POOLT

Järgmise loengu nimi on iseseisev töö
Te esitate oma piletit justkui te teaksite sellest midagi … (pikk paus) … justkui teaksite, aga ei taha seda mulle rääkida.
Kell kaksteist varahommikul.
Te loete minu mõtteid liialt kiirest.
Ema täidab isa abielulisi kohustusi.
Proovige meie kõikvõimsat keelt kasutada pisut lihtsamalt.
Täna algab minu huvitavate loengute sissejuhatav osa.
Vaadake selle ringi diagonaale.
Lõuna-Aafrika välimusega daam.
Ärgem pidurdagem selle autori fantaasia arengut.
Ühika vanasõna: Kes varem tõuseb, see paremini riides käib

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

TOIMETUS
Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetus: Jelena Bogdanova, Tanel Mazur, Katri Raik, Andres Toode
Tõlked: Pavel Kurakin, Riina Laidvee, Tanel Mazur
Korrektuur: Maarja Hein ja Jelena Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

1. märts 2002

NR. 8 (2086)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TÜ uued õppekavad on kinnitatud

Anita Kärner
TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

Eelmisel reedel kinnitas TÜ nõukogu viimased uued õppekavad.

Kogu käesoleva õppeaasta sügissemestri ning kevadsemestri algul on teaduskondades tegeldud uute bakalaureuse- ja magistriõppekavade koostamise, arutamise, parandamise, korrastamise ja lõpuks ülikooli nõukogus kinnitamisega.

TÜ nõukogu septembrikuu istungil kinnitati esimesed uued nn 3+2 süsteemis õppekavad majandusteaduses, veebruarikuu istungil lõpetati õpetajakoolituse uute õppekavade kinnitamisega.

Märtsi algul esitab ülikool kinnitatud õppekavad haridusministeeriumile registreerimiseks.

Õppekavad koostati vastavalt möödunud õppeaasta lõpul TÜ nõukogus vastuvõetud õppekava statuudile, millega lepiti kokku õppekavade moodulitel baseeruv struktuur. Viimane võimaldab üliõpilastel oma peaaine kõrvale valida mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Nii tekib lisaks suuremale ainetevalikule võimalus senisest vabamalt vahetada õppekava bakalaureuseõppe järel.

Bakalaureuseõppekavad

Uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvad õppekavad sisaldavad vähemalt üht 16 ainepunkti mahus ühisosa, valdkonna alusmoodulit. Loodusteadustes hõlmab ühisosa koguni kaks alusmoodulit 32 ainepunktiga. Sellega antakse üliõpilastele sissejuhatav ülevaade ning vajalikud eeldusained nende valitud valdkonnast.

Õppekavade ühisosa suurendamisega on praegu kehtivate 57 bakalaureuse- ja diplomiõppekava asemel koostatud ja kinnitatud 42 bakalaureuseõppekava, millest 7 õppekava on suunatud õpetajate koolitamisele. Nelja diplomiõppekava alusel jätkub õpetamine Türi ja Pärnu kolled•is.

Kõige rohkem on koondatud bakalaureuseõppekavad sotsiaalteaduskonnas, kus riigiteadustes, ajakirjanduses ning sotsiaaltöö, sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika alal toimub kitsam spetsialiseerumine magistriastmes.

Uute bakalaureuseõppekavade järgi hakkavad õppima sel suvel ülikooli astujad.

Viienda kursuse farmaatsiatudengid Ave Arjukese ja Tiiu Jüriado on rahul mõni aasta tagasi Euroopa nõuete järgi reformitud õppekavaga. VARJE SOOTAK

Magistriõppekavad

Ülikoolis praegu kehtiva 47 magistriõppekava asemel on koostatud 66 uut magistriõppekava, millest 19 alusel koolitatakse õpetajaid. Vastavalt õpetajakoolituse uutele nõuetele peab põhikooli ja gümnaasiumi õpetajal olema magistritasemel haridus. Seetõttu on õpetajakoolituse aasta senised 23 õppekava viidud ühtsesse bakalaureusemagistriõppe süsteemi uute 2aastaste õpetajakoolituse magistriõppekavade abil.

Uute magistriõppekavade puhul võib välja tuua kolm peamist eesmärki: erialaõpe ja spetsialisti koolitus, ettevalmistus doktoriõppeks, kõrgharidusega täiskasvanute jätkõpe. Eriti viimase eesmärgi täitmiseks annavad uued magistriõppekavad senisega võrreldes suuremaid võimalusi.

Magistriõppesse jätkub sel aastal vastuvõtt eelkõige vanade õppekavade alusel, võimaldamaks bakalaureuseõppe lõpetajatel jätkata õpinguid kehtivas süsteemis.

Samal ajal planeerivad usu-, õigus-, filosoofia-, majandus-, matemaatika-informaatika- ja sotsiaalteaduskond ka mitmele uuele magistriõppekavale vastuvõttu riigieelarvevälistel õppekohtadel.

Järgneb õppekorralduslik töö

Kuigi uute õppekavade koostamine on edukalt lõpule jõudmas, ei ole õppekavade reformiga seotud probleemid veel lahendatud. Õppekavade rakendamisega kerkivad esile korralduslikud küsimused, nagu tunniplaanide koordineerimine, sobiva suurusega õpperuumide kasutamine jmt. Nende küsimuste lahendamisel loodame abi arenevast õppeinfosüsteemist ja teaduskondade õppetöö koordinaatoritest.

Väga oluline on tutvustada avalikkusele vana ja uue õppesüsteemi erinevusi, sh erinevas süsteemis saadud kraadide ja kvalifikatsioonide vastavust. Vastavate dokumentide koostamisega tegeldakse õppe- ja üliõpilasosakonnas ning kaugkoolituskeskuses. Oleks vaja ka üleriigilist ühtset korda, mis neid küsimusi reguleeriks.

Tudengi pilgu läbi

Madis Tõns
TÜ Üliõpilasesinduse aseesimees, TÜ nõukogu õppekomisjoni liige

Reformi käiku võib praegu rahuldavaks hinnata.

Üle on vaadatud paljude ainete sisu ja mahud ja sellega on vähenenud ka ühe ja kahe ainepunktiliste õppeainete hulk. Samas aga tuleb kindlasti juurde suure kuulajaskonnaga õppeaineid ning ülikoolil võib tekkida suurte auditooriumite puudus.

Uued põhimõtted annavad küll tudengile rohkem vabadust, kuid toovad kaasa ka riskimomente (kas läbitakse ikkagi soovitud eriala magistrantuuri astumiseks õigeid aineid õiges mahus jne). Minu arvates võiks bakalaureuseõppekavu magistri omadega võrreldes tunduvalt vähem olla: paljud on suhteliselt sarnased ja ühildatavad.

Praegune õppekavade paljusus bakalaureuse astmes tuleneb vist suuresti sellest, et pole tahetud loobuda väljakujunenud arusaamadest ning on püütud praegust süsteemi viie aasta peale suruda.

Pressiatašee Thomas Hodges, Sirje Üprus ja suursaadik Joseph M. De Thomas abikaasa Lesliega. VARJE SOOTAK

USA suursaadik pidas ülikoolis loengu

Eile pidas Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis Joseph M. De Thomas Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskuse kutsel ülikooli peahoones avaliku loengu "Ameerika ja maailm".

TÜ rahvusvahelise suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Andres Metspaluga. Ta külastas koos abikaasa ja saatkonna pressiatašee Thomas Hodgesiga ka ülikooli ajaloo muuseumi Toomel.

Ülikooli asutamise üriku uus koopia

Varje Sootak

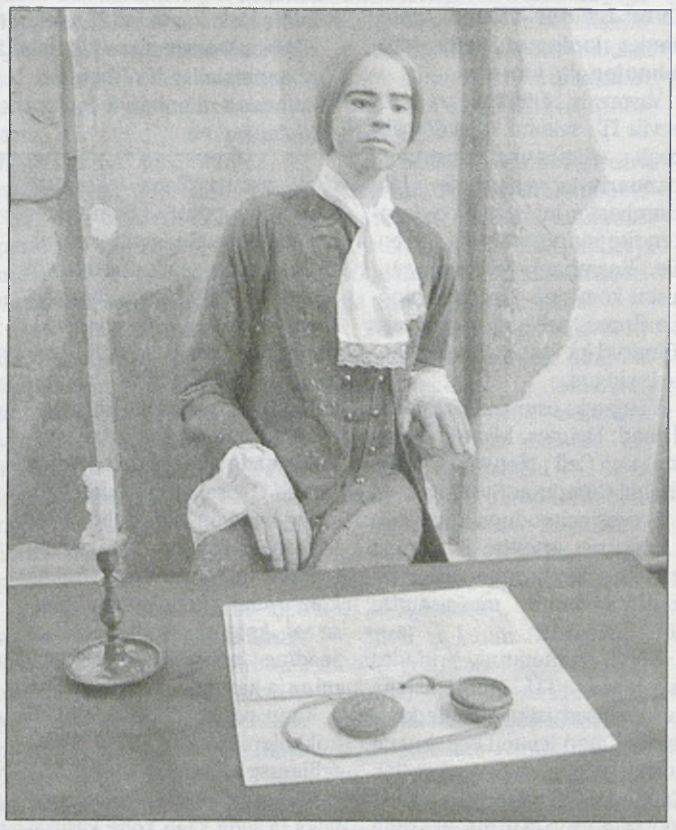
TÜ Ajaloo Muuseumi jõudis Rootsi Riigiarhiivist tellitud ülikooli asutamise üriku uus koopia.

Muuseumi direktori Ela Martise sõnul on see üriku koopia igati kvaliteetne. "Seni oli muuseumi Rootsi toas näha ürikust üsna kehv fotokoopia."

Martis ütles, et kui 1982. aastal valmistuti ülikooli 350. juubelit tähistama, nõuti Moskvas asutamise kohta dokumenti. Prof Helmut Piirimäel õnnestus käia Rootsi Riigiarhiivis asutamismaterjalidega tutvumas ning tuua sealt ka fotokoopia.

"Ka seekord oli üriku Tartusse toimetajaks prof Piirimäe, kes viibis Rootsis EV aastapäeva pidustustel."

Käesoleval aastal ülikooli 370. asutamise ja 200. taasavamise aastapäeva tähistamise eel uuendab muuseum ka Rootsi tuba, kus leiab koha uus koopia. Selles ruumis on eksponeeritud 17. sajandist pärinevad ülikooliga seotud originaalesemete koopiad.

17. sajandi üliõpilase ette on jõudnud Tartu Ülikooli asutamise üriku uus koopia. VARJE SOOTAK

TÄNA LEHES

Karl Ernst von Baer 210
LK 3

***Tenure* ja õppejõudude valimine**
LK 2

Arvutite ja tarkvara hankimisest
LK 2

Vanagraafika näitus raamatumuuseumis
LK 3

UUDISED

Kaks dekaani kandidaati

Füüsika-keemiateaduskonna dekaanikandidaadid professorid Jaak Järv ja Peeter Saari (pildil) andsid nõusoleku kandideerimiseks.

Laineoptika professori Peeter Saari esitas kandidaadiks füüsika osakond ja praeguse dekaani, orgaanilise keemia professori Jaak Järve keemia osakond.

Prof Saari ütles UTle, et tema kandideerimine on paljudele üllatus, sest ta on tuntud juhtivametitest järjekindla keeldujana. "Viimaseil aastail aga olen hulga energiat investeerinud noorematele kursustele põhiainete õpetamisse ning jõudnud äratundmisele, et ettenähtava tuleviku ja 3+2-süsteemi väljakutsetega edukas toimetulek eeldab uute paradigmade juurdumist õppe- ja teadustöös." Saari sõnul on see võimalik vaid inimeste ja eri struktuuriüksuste erihuve ja -arusaamu sünteesivas heas koostöös. "Minu varasemad kogemused ja väärtushinnangud lubavad loota, et minu ümber tekib teaduskonnas selleks kõigeks vajalik ühe-vankri-vedamise-tunne."

Valimised toimuvad 6. märtsil.

Mälestusseminar

5. märtsil kell 14 toimub TÜ Füüsika Instituudi (Riia 142) saalis mälestusseminar "Harry Õiglane 75". Kuuleme tema elust, teadus- ja pedagoogitegevusest, aime- ja õpperaamatutest, tööst Eesti Entsüklopeedia toimetuses ning päevikupudemeid.

UUDISED

Venetsueela suursaadik kinkis ülikoolile raamatuid

25. märtsil külastas ülikooli Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades José Eugenio López Contreras.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor Jaak Aaviksoo ja hispaania filoloogia eriala õppejõududega ning külastas ülikooli ajaloo muuseumi.

Suursaadikul oli ka kohtumine Tartu linnapea Andrus Ansipi ja Peruu aukonsuliga Eestis Ricardo Mateo Durandiga.

"Räägiti võimalikust koostööst Tartu Ülikooli ja Venetsueela ülikoolide vahel, sh ka üliõpilasvahetusest. Samuti nähti tulevikus võimalust arendada suhteid ülikooli botaanikaaiaga," ütles Sirje Üprus.

Väärtuslikuks kingituseks suursaadikult hispaania filoloogia eriala raamatukogule olid Ladina-Ameerikas väljaantud raamatud.

José Eugenio López Contreras on lõpetanud Catholic University Andrés Bello psühholoogina, magistrikraadi sai ta Marylandi Ülikoolis. Contreras on olnud Venetsueela diplomaat Belgias, USAs, Rootsis jm. Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades on ta alates 2000. aasta oktoobrist.

Arutelu professorite listis

Ülikooli professorite listis käib juba pikemat aega arutelu 65 aasta vanusepiiri üle. Kommentaarides tuuakse välja nii vanusepiiri positiivsed kui negatiivsed pooled ning tehakse mitmeid ettepanekuid.

Emeriitprofessor Atko Viru kirjutab samal teemal UT toimetusele saadetud artiklis, mis ilmub järgmise nädala lehes. Ta leiab, et täiustamist vajaks professoriks valimise süsteem ning kõigil noortel teadusse pürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp.

TÜ uus professor on Luule Epner

TÜ nõukogu valis teatriteaduse ja kirjandusteooria professoriks Luule Epneri (pildil).

Epner lõpetas TÜ 1977 eesti keele ja kirjanduse erialal *cum laude,* 1987 kaitses filoloogiakandidaadi kraadi. 1977. aastast on ta töötanud TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule osakonnas, 1990. aastast dotsendina, 2001. aasta sügisest on ka teatriteaduse ja kirjandusteooria õppetooli hoidja.

Põhilised uurimisvaldkonnad on draamatekstide teatraalsus, eesti nüüdisdramaturgia ning eesti teater 1960.-1990. aastail. Olulisemate publikatsioonide hulka kuuluvad nii uurimused draamateooriast kui eesti kirjandusloost.

Epner on Eesti Teatriuurijate Ühenduse aseesinaine ning Eesti Kirjanduse Seltsi liige.

*Tenure** ja õppejõudude valimine

Ivar-Igor Saarniit
TÜ akadeemiline sekretär

Õppejõudude ametisse võtmine ülikoolis on sätestatud ülikooliseaduse, ülikooli põhikirja ning ülikooli nõukogu kehtestatud valimiseeskirjade ja ametinõuetega.

Kui jätta mõned detailid ära, siis praegune kord näeb välja järgmiselt.

Korraliste õppejõudude ametikohad nähakse ette ülikooli koosseisus, kus muu hulgas määratakse, millise õppetooli juurde üks või teine ametikoht kuulub. Õppetoolid, s.o korraliste professorite ametikohad on seejuures ette antud ülikooli nõukogu poolt.

Koosseisulised ametikohad täidetakse avaliku ja kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkursi korras kuni viieks aastaks. Kui ametikoht jääb konkursi korras täitmata, võib sinna kuni kolmeks aastaks tööle võtta erakorralise õppejõu.

Saksa sahtlimudel

Sellist õppejõudude valimise süsteemi on prof Rein Taagepera nimetanud saksa sahtlimudeliks. Soovitan siinkohal kõigil asjast huvitatutel lugeda tema artiklit "Saksa sahtlid ja ameerika redelid" ajakirja Akadeemia 2000. aasta juulikuu numbris.

Ideaalis peaks see süsteem olema äärmiselt efektiivne. Kõigepealt kinnitatakse õppejõudude koosseis, mis antud tingimustes vastab võimalikult hästi teaduskonna, osakonna, instituudi, õppetooli tegevusele ja eesmärkidele. Seejärel täidetakse koosseisulised ametikohad regulaarselt iga kolme, nelja, viie aasta järel parimate kandidaatidega.

Tegelikkus

Tegelikkuses ei ole asi aga sugugi probleemitu. Mõned näited.

Tihti on mõistlik võtta assistendi või teaduri kohale doktorant. Et ülikooliseadus nõuab alati avaliku konkursi väljakuulutamist, tuleb kogu protseduur vähemalt formaalselt läbi teha. Konkurss tuleb korraldada ka siis, kui õppejõul on pensionile siirdumiseni jäänud üks semester.

Kuidas saab korraldada kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkurssi, kui kandidaate on mitu ja üks nendest töötab vakantseks kuulutatud ametikohal?

Tegelikult ei ole konkursil osalejad ju võrdsetes tingimustes. Võrdsete tingimuste nõue aga mõjutab kandidaatide hindamist selles suunas, et hinnatakse vaid kvalifikatsiooni (publikatsioone). Senine töö ametikohal (professori puhul näiteks õppetooli juhtimine) kipub jääma hindamata, sest ülejäänud kandidaadid ei ole ju seda tööd teinud.

Kogu protseduuri (sh professorikandidaatide hindamise väliskspertide poolt) peab täies mahus läbi viima ka siis, kui on üks kandidaat ja tegemist on samale kohale uuesti valimisega. Samal ajal aga ei jätku vakantse ametikoha täitmisel kandidaatide korralikuks hindamiseks tavaliselt piisavalt aega.

Ülikoolis on 250-300 valimist aastas. See on üsna kulukas ja nõuab küllaltki palju (ka tehnilist) tööd.

Tenure

Viimasel ajal on ülikoolis üles tõstetud *tenure'* puudumise probleem.

Töölepingud sõlmitakse kolmeks, neljaks või viieks aastaks. See teeb õppejõu positsiooni ebakindlaks, mis vähendab akadeemilise karjääri atraktiivsust ja ka akadeemilist vabadust. Näiteks sunnivad kandideerimisel esitatavad nõuded produtseerima CC-artikleid, sest monograafia või kaalukama õppevahendi üritamisel võivad olla kurvad tagajärjed.

Tenure' puudumisel on ka positiivsed küljed. Kahtlemata on see väga tõhus (kuigi üpris julm) kvaliteedi tagamise süsteem. Lisaks aga sunnib see loobuma ülemäära jäigast sahtlimudelist.

Siin peahoone teise korruse kolme akna taga asuvas nõukogu saalis otsustab 62liikmeline TÜ nõukogu, kes saab professoriks ja kes mitte. VARJE SOOTAK

Järgnev näide ei ole välja mõeldud, selliseid asju juhtub ülikoolis mõnel korral aastas.

Dotsendi ametikohale on kaks kandidaati: sellel kohal paarkümmend aastat rahuldavalt töötanud dotsent ja temast paarkümmend aastat noorem lektor.

Mõlemad vastavad dotsendile esitatavatele nõuetele, kuid noorem kolleeg on viimaste aastate teadustöös olnud selgelt edukam ja juba oma nooruse tõttu on ta suurema perspektiiviga. Teaduskonna nõukogu valib aga vanema kolleegi.

Valimisprobleemid

Esiteks võib-olla seetõttu, et *status quo* säilitamine on kõige lihtsam.

Teiseks aga kindlasti seetõttu, et vanem kolleeg ei töötanud ju halvasti ning tema üleviimine madalamale ametikohale (vallandamisest rääkimata) oleks olnud ebaõiglane. Kaitstud staatust seega formaalselt küll ei ole, kuid sisuliselt on *tenure* siiski olemas.

Variant A. Asi jäetakse nii, nagu on, mis tähendab omakorda kolme võimalust. Kas noorem kolleeg jätkab lektori kohal ja üritab esimesel võimalusel uuesti? Või ta loobub ja jääb ootama kõige vanema dotsendi pensionileminekut? Või leiab dotsendi või koguni professori koha mõnes teises kõrgkoolis?

Variant B. Võetakse teadmiseks, et noor kolleeg on endast märku andnud, ja talle tekitatakse esimesel võimalusel dotsendi koht.

Enamasti otsustatakse variandi B kasuks. Aga veelgi sagedamini püütakse konfliktsituatsiooni ennetada juba eos. Noorema kolleegi jaoks luuakse õigeaegselt astme võrra kõrgem ametikoht, vajadusel ja heal tahtmisel professori ametikohani välja.

Vaadakem kasvõi meie personalikorraldusi. Igale konkursi väljakuulutamise korraldusele eelneb korraldus koosseisude muutmise kohta. Seega meie endi loodud sahtlimudel töötab küll, kuid eelkõige seetõttu, et see ei ole enam sajaprotsendine sahtlimudel.

Mida annab *tenure*?

Mida oleks selles situatsioonis andnud *tenure*? Eakale dotsendile muidugi kindluse. Noorelt kolleegilt aga oleks see võtnud ühe võimaluse endast märku anda. Oleks jäänud vaid võimalus kas oodata või otsida oma kvalifikatsioonile vastavat kohta mujal.

Kas *tenure'* sisseviimine teeb akadeemilise karjääri noore inimese jaoks atraktiivsemaks? Julgen selles kahelda. Noortele tulijatele ei ole abi teadmisest, et kunagi vanemas keskeas on neile koht ülikoolis tagatud. Noortele on vaja nn *tenure tracki,* s.o võimalust liikuda oma saavutustele toetudes võimalikult väikeste takistustega mööda akadeemilist redelit ülespoole.

Tenure'-probleemi ei saa hoida lahus noortele teadlastele paremate karjäärivõimaluste loomise küsimusest.

* *tenure* – kaitstud staatus

1. märtsist lihtsustub arvutite ja tarkvara muretsemise kord

Tiia Liilemaa
IT-osakonna projektijuht

TEABETUND

Kolmapäeval, 6. märtsil kell 11 rektoraadi nõupidamisruumis. Küsimustele vastavad IT-osakonna juhataja Andres Salu, riigihanketeenistuse juhataja Urmas Aunin ja IT-osakonna peaspetsialist Jüri Tapfer.
Küsimused raamhanke lepingu kohta esitada 5. märtsini: tapfer@ut.ee

Tartu Ülikool sõlmis raamhanke lepingud nelja infotehnoloogia firmaga.

Vastavalt riigihankeseadusele viis IT-osakond koostöös ülikooli riigihanketeenistusega jaanuaris ja veebruaris läbi raamhanke infotehnoloogiavahendite muretsemiseks ülikoolile. Raamhanke võitjateks tunnistas komisjon 4 infotehnoloogia firmat, kellega on tänaseks sõlmitud ka vastavad raamhanke lepingud.

Võitjateks osutusid järgmised firmad: Helmes, Microlink Astrodata, Cell Networks, BCS (Baltic Computer Systems).

Seoses eeltooduga lihtsustub 1. märtsist arvutite ja muude infotehnoloogiavahendite, samuti tarkvara muretsemise kord ülikoolis.

Kõigis nimetatud firmades tegelevad TÜ tellimustega konkreetsed isikud, kelle kontaktandmed leiate IT-osakonna kodulehelt (www.ut.ee/it). Kauba tellijal tuleb välja valida soovitud kaup ja firma, kes seda müüb (ülaltoodud firmade seast), ning pöörduda ostusoovega vastava firma tellimuste vastuvõtja poole. Loomulikult on soovitav eelnevalt konsulteerida oma teaduskonna või osakonna IT-spetsialistiga ja saada nõusolek ostu finantseerimiseks oma struktuuriüksuse juhilt või finantsallika käsutajalt. Valiku tegemise lihtsustamiseks leiate aga lingid vastavate firmade tootekataloogidele samuti IT- osakonna kodulehelt.

Kui kaup on välja valitud, tuleb esitada firmale tellimus ning leppida tellimuse vastuvõtjaga kokku kauba kohale toimetamise aeg, koht ning soovi korral ka seadme paigaldus/installeerimine ja kasutaja instruktaaž.

Kaup peaks jõudma tellijani kokkulepitud aja jooksul pärast tellimuse esitamist.

See tuuakse kohale koos arvega ja seda saab kohe kasutama hakata. Arve maksetähtaeg on 30 päeva.

Tellija huvides on kauba saamisel vaja üle kontrollida, et firma esindaja annaks üle toote garantiid ja kvaliteeti tõendavad dokumendid, kasutajajuhised ja kasutuslitsentsid, kauba dokumentatsiooni ja lisatarvikud.

Kauba üleandmise ja vastuvõtmise kohta koostatakse vastav akt või allkirjastatakse arve/arve-saateleht.

Kui aga kauba kohale toimetamisel ilmnevad puudused, tuleb need ka üleandmis-vastuvõtuaktis üles loetleda. Sel juhul on firma kohustatud need tasuta kõrvaldama 5 päeva jooksul.

Uus kord võib esialgu tekitada ehk mõningast segadust. Seetõttu kutsume kõiki ülikoolipere liikmeid, keda antud muudatus puudutab, lisainfot hankima ülikooli teabetundi.

UT KÜSIB

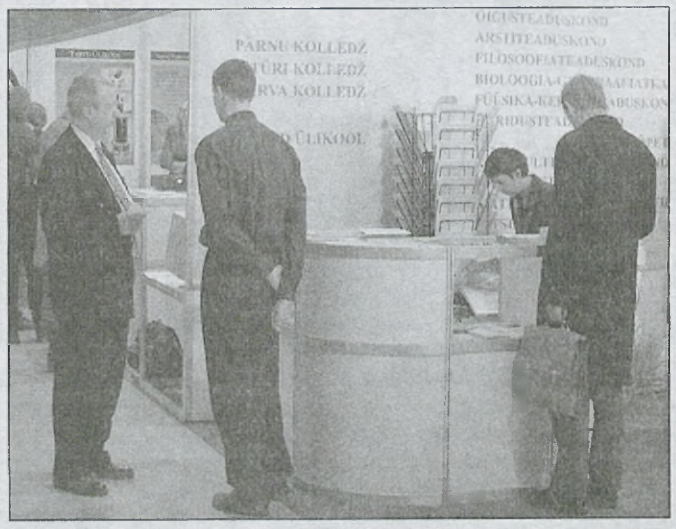
Miks oli dekaan kaks päeva Intellektikal?

Vastab füüsika-keemiateaduskonna dekaan, prof Jaak Järv (pildil vasakul).

Olin seal pikemalt, kuna tahtsin teada, kas ja kuidas see mess toimib. Tahtsin ka teada, kas messi korralduses ja selles idees üldiselt on suured muutused. Olin ju mitu aastat tagasi selle ürituse sünni juures ja seega ka natuke vastutav.

Enda jaoks sain teha päris huvitavaid ja konkreetseid järeldusi, mida on vahest võimalik edaspidi ka ellu viia. Ega neid kokkupuutepunkte õpilaste (tulevaste tudengite) ja õpetajatega ja muu publikuga nii väga palju ole. Ja kuigi armastame rääkida maksumaksja rahast, siis sellesama maksumaksja arvamust kõrghariduse ja teaduse kohta ei olegi nii lihtne ära arvata, kui maksumaksjatega jutule ei saa.

Mulle pakkus huvi ka naaberkõrgkoolide tegevus. Oli kaks rasket ja huvitavat tööpäeva.

Tudeng, kuhu lähed?

Kristi Vene
Aktiivse haridusnädala peakorraldaja, AEGEE-Tartu

Aktiivne haridusnädal õpetas, et peame ise aktiivsemad, osavõtlikumad ning võimalustele avatumad olema.

Eelmisel nädalal seisis raamatukogus värviline stend, mis rääkis meile võimalustest oma tudengipõli kirjumaks ning sisukamaks muuta. Neli päeva arutasime ja kaalusime oma alternatiive. Toimus aktiivne haridusnädal!

Nüüd teame, et tudengiorganisatsioonis osalemine valmistab meid suurepäraselt ette tulevaseks tööks ja elamiseks, õpetab oskusi ja teadmisi erinevate inimestega arvestamiseks, suhtlemiseks ning koostööks ja muidugi suurendab vastutustunnet nii enda kui teiste ees. Meie esineja Eesti Mittetulundusühingute Sihtasutuse Liidust Kristina Mänd kinnitas sedagi, et tudengiorganisatsioonis saame end erinevates valdkondades proovile panna ja oma võimeid testida. Kusjuures eksimine on lubatud ning andestatav. Ja me leiame mõttekaaslasi, sõpru, tuttavaid, kes meie elu palju mitmekülgsemaks muudavad.

Tehkem end vajalikuks

Kogenud tööinimesed, meie tulevased kolleegid, aitasid nõu ja jõuga. "Praktikale, tudengid! Näidake üles aktiivsust ning sihikindlust," julgustasid Margus Ärm CV-online'ist ja Triin Kaasik firmast Sangar. "Oma avatuse ja motivatsiooniga tehke end firmadele vajalikuks," lisas Kadrin Kergand TÜ karjääriteenistusest.

Meie omalt poolt võtsime ka teistelt lubadusi (muidugi pärast seda, kui olime lubanud ise hakkajamaks muutuda). CV-online lubas kõikide tudengite jaoks luua virtuaalse praktikakeskkonna, kust saab leida praktikakohti ning otsida firmasid, kes meist huvitatud võiksid olla ja saada näpunäiteid kogenumatelt sobivaima praktikakoha leidmiseks.

Sangari esindaja ütles, et nad on ka tulevikus valmis võtma praktikale ettevõtlikke, sihikindlaid ning motiveeritud tudengeid.

Avatud uutele võimalustele

Öeldakse, et reisimine avab me silmad! Mis võiks olla meile parem viis maailma avastamiseks, enese proovilepanekuks ja arendamiseks kui võõras kultuuris õppimine? Meie lemmikkeele omandamine õnnestub ikka kõige paremini keelekeskkonnas. Kes oskaks meile rohkem tolerantsust ja avatust õpetada, kui teised rahvad ja meile tundmatud kultuurid? Riin Kikkas TÜ välisüliõpilastalitusest soovitas kindlasti välisriikidesse oma maailma avardama minna!

Eesti Üliõpilaskondade endine president Birgit Lao ja Sihtasutuse Archimedes juhataja Rait Toompere soovitasid tudengitele olla avatud võimalustele, mis meile hariduses pakutakse, sellest maksimum võtta ning oma eesmärgi nimel lõpuni minna. Uut haridusreformi ei tasu karta – see annab laia silmaringi, õpetab eelkõige analüüsi- ning kohanemisvõimet ja oskust orienteeruda ka võõrastes teemades. "Selline haridus annab meile võimaluse end erinevates valdkondades tõestada," ütles Birgit Lao.

Mis siis jääbki muud üle, kui kutsuda tudengeid üles end avama. Olge aktiivsed ning kujundage endale oma unistuste tulevik!

Uus näitus Toomel

6. märtsil kell 15 avatakse ülikooli ajaloo muuseumis näitus "Ettevaatust, mürk!"

Näitus tutvustab erinevaid mürke, nagu olmekemikaale, ravimeid, narkootikume, happeid, mürgiseid seeni jmt.

Projektijuhi Renata Sõukandi sõnul ei ole näituse eesmärgiks mitte hirmutada, vaid hoiatada. "Soodustada hoidumist ja ettevaatlikkust, sest hoolimatuse tagajärjed võivad olla väga valusad."

Sihtgruppiks on 5.-9. klass.

Muuseumitunnis saavad lapsed joonistada ja kirjutada, mida nad mürkidest teavad enne näituse nägemist. Parimatest töödest koostatakse projekti lõpus näitus, mis avatakse 21. juunil.

Vanagraafika näitus

Madis Orav
TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Raamatukogu raamatumuuseumis avatakse täna graafikakogu tutvustav näitus 16.-18. saj Lääne-Euroopa graafikast, mis juhatab sisse TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva ürituste sarja.

Näitus kajastab vanagraafikas olulist osa etendanud kunstimaade – saksa, itaalia, madalmaade, flaami, hollandi, prantsuse ja inglise rahvuslikke koolkondi ja nende kuulsate meistrite loomingut erinevates graafikatehnikates (puulõikes, vasegravüüris, ofordis, metsotintos ja litograafias).

Külastajail on esmakordselt võimalik vaadata nii ulatuslikku, ligi 150 lehest ja albumist koosnevat väljapanekut graafikakogu haruldustest.

Vanemad eksponeeritud puulõikes lehed pärinevad 15. saj lõpuaastaist.

Esindatud on suurte renessansimeistrite Raimondi, Albrecht Düreri ja Lucas van Leydeni originaalgraafika ning kuulsate itaalia renessansi maalikunstnike vaselõikes reprodutseeritud teosed.

Väljapanekus on Rubensi vaselõikekojas valminud suurejoonelisi maalide reproduktsioone, Rembrandti juba tema eluajal haruldaseks peetud oforte.

Ühe eestimaalase 210. juubeliks

Erki Tammiksaar
Baeri Muuseumi direktor

Suurem osa Eesti teadlaskonnast on arvamusel, et Baer on Eestis hästi tuntud, tema tegevus aga nii hästi uuritud, et enam pole temast midagi kirjutada.

Reaalsus on palju kurvem. Erinevatelt tõekkidelt, mida olen lasknud Baeri Muuseumi nimele kirjutada, võib lugeda Baeri nimekujusid, nagu Bear, Bäär, Päär, Paer jne.

Sageli ei teata sedagi, et tema nimi on selgelt lugeda meie oma rahal. Tõenäoselt on kupüür vääringult liiga väike, et vaevuda seda lähemalt uurima.

Seni on paljud Baeri elukäiku pealiskaudselt tundvad inimesed nii Eestist kui mujalt maailmast arvanud, et Baer oli pikka aega Tartu Ülikooli professor. Teiselt poolt väidavad Baeri elust rohkem teadvad kodanikud, et Baeri side oma kodu(Eesti)maaga oli kaunis põgus, v.a tema sirgumine täiskasvanuks (1792-1814) ja raugaiga (1867-1876).

Milline oli suhe Eestiga?

Eriuurimus selle kohta, milline oli Baeri suhe tänases mõistes Eestiga, seni Eesti teadusloos puudub. Samas aga leidub erinevates kirjandus- ja arhiiviallikates hulgaliselt pudemeid, mis võimaldavad seda seost hinnata.

1792. aasta veebruari lõpul nägi Piibe mõisas Järvamaal ilmavalgust poisslaps, kellele pandi ristimisel nimeks Karl Ernst.

Kuigi ametlikes dokumentides on märgitud tema sünnikuupäevaks 28. veebruar, tähistas ta ise oma Königsbergi eluperioodil sünnipäevi 29. veebruaril.

Tõenäoselt sündiski kõige mitmekülgsem ja kuulsam Eestimaalt pärit teadusmees nende kuupäevade vahetumisel, mis põhjustas erinevuse, mille järgi ta tavatses oma sünnipäevi tähistada.

Baer oskas maakeelt

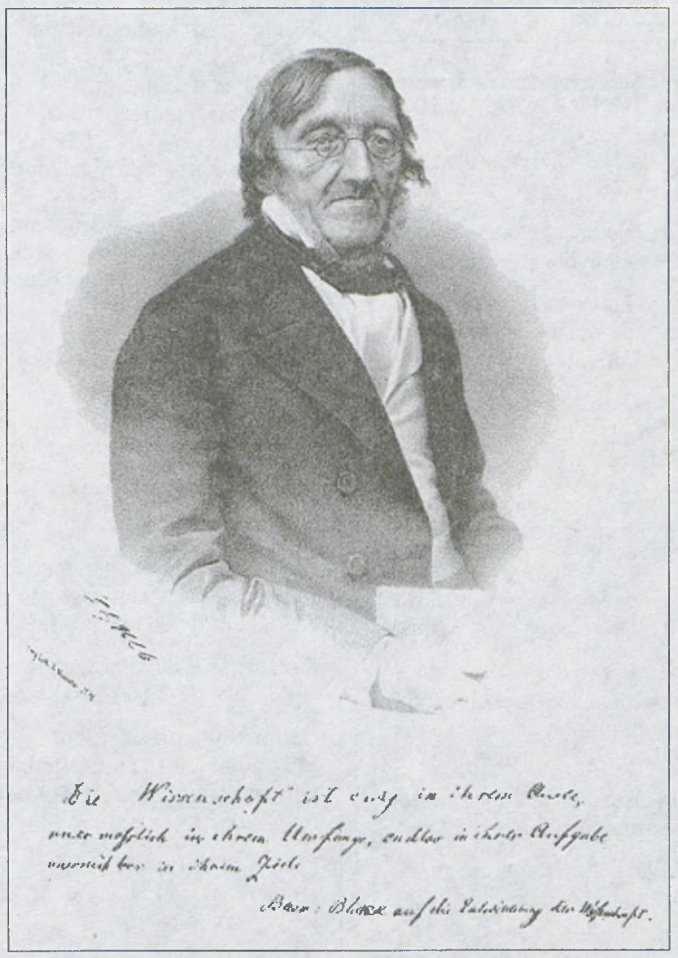
Baeri lapsepõlv Lasila ja Piibe mõisates sidus teda tihedalt Eestimaa looduse ja inimestega. Sageli on korratud väidet, et Baer suhtus üleolevalt eestlastesse ja nende keelesse.

See ei ole nii. Baeri eesti ja vene keele oskus oli samaväärne, tõenäoselt oskas ta maakeelt isegi paremini. On tõendeid, et Baer oskas ja kasutas eesti keelt ning hindas eestlasi. Nii nt oma korduvatel ekspeditsioonidel jääaja jälgede kindlakstegemisel Põhja-Eesti rannikul ja Soome lahe saartel küsitles ta kohalikke kalamehi eesti keeles. Tõenäoselt kasutas ta maakeelt ka oma mõisa teenijatega suheldes.

Lisaks suhtus Baer suure sümpaatiaga esimesesse eesti soost rännumehesse Mihkel Fuhrmanni, kes reisis Siberis koos Alexander Theodor von Middendorffiga.

Mitmel korral kohtus teadlane ka Friedrich Reinhold Kreutzwaldiga ning viimane annetas raha Baeri 50. doktorijuubeli korraldamiseks ja Baerinimelise teaduspreemia asutamiseks 1864. aastal.

Baeri tähelepanu all olid ka pärisorjusega seotud probleemid ning ta esindas Eestimaa rüütelkonna maapäevadel talupoegadesse suhtumise liberaalset suunda.

Karl Ernst von Baer 1864. aastal. REPRO

KARL ERNST VON BAER (1792–1876)

- **Mitmekülgne baltisaksa loodusteadlane kaasaegse embrüoloogia ja geokrüoloogia rajaja**
- **1810-1814 õppis TÜs arstiteadusi**
- **1817-1834 töötas Königsbergi Ülikoolis**
- **1834-1862 Peterburi TA akadeemik**
- **1867. aastast elas Tartus**

Kui keeltesse suhtus Baer kui suhtlusvahendisse, siis kodumaa loodust armastas ta juba lapsepõlvest. Eestimaa heina- ja metsamaadelt pärineb tema suur botaanikahuvi, mis viis ta mõttele kirjutada oma ülikooli lõputöö hunditubakate süstemaatikast ning koostada Liivimaa taimede nimestik.

Mõlemad tööd jäid küll erinevatel põhjustel lõpuni ellu viimata, kuid Baeri huvi kodumaa looma- ja taimeriigi uurimise vastu säilis ka võõrsil töötades, millest annab tunnistust tema side Tartu Looduseuurijate Seltsiga.

Väljaspool kodumaad

Kuigi enamiku oma pikast elust (kokku 53 aastat) elas Baer väljaspool kodumaad, tundis ta end vastutavana siin toimuva eest. Nii püüdis ta korduvalt naasta oma ülikoolilinna, et asuda õppetööd läbi viima. Seda eriti oma elu Königsbergi perioodil (1817-1834). Vaatamata korduvatele katsetele ei teostunud see kunagi.

1834. aastast, mil Baer võttis üle oma sünnipaiga Piibe mõisa, tema sidemed kodumaaga tihenesid. Nüüd veetis ta oma suved Piibel ja oli sage külaline Tartus. Tihenes ka side koduülikooliga, mis ennegi ei olnud nõrk. Ta oli kirjavahetuses 55 Tartu Ülikooli professori ja õppejõuga.

Paljudega sidus teda tihe sõprus ning Baeri suur korter Königsbergis, hiljem Peterburis, oli alatasa täis külalisi Tartust. Mitmed neist valiti meie *alma materi* õppejõuks just tänu Baerile (Martin Heinrich Rathke, Adolf Grube, Alexander von Schrenck).

Baeril on olnud ka oluline roll Tartu teadlaste valimisel Peterburi TA akadeemikuteks (Alexander Theodor von Middendorff, Gregor von Helmersen). Lisaks TÜ õppejõudude ja siinse teadustöö toetamisele on Baeril ka suuri teeneid ülikooli usuteaduskonna kaitsmisel seoses Ulmanni afääriga 1842. aastal Tartu Ülikoolis ning laiemalt võttes Vene Läänemereprovintside kaitsmisel venestamise eest 19. sajandi keskel.

Baer ja Tartu maine

Juba oma elu eelõhtul, mil Baer elas Tartus, tõusis tänu temale Tartu Ülikooli maine teaduskeskusena. Elavnes oluliselt *alma materi* õppejõudude omavaheline läbikäimine ja nendevaheline aktiivne mõttevahetus Baeri üürikorteris korraldatud igakolmapäevastel ettekandeõhtutel. Baeri vaimsus nakatas mitte ainult kõiki Tartu sakslasi, vaid laiemalt kõiki Vene Läänemereprovintse.

Baltisakslastele sümboliseeris Baer kui "Põhjamaa Humboldt" baltisaksa kultuuri kuulumist maailmakultuuri eliidi hulka ja võimaldas ennast identifitseerida erilise rahvusgrupina.

See oli ka põhjus, miks baltisakslased nii kõrgelt hindasid Baeri teadlase ja inimesena ning rajasid tema mälestuse jäädvustamiseks esimese ausamba Toomemäel (1886). Baeri vaimne pärand ühendas väikest baltisaksa kogukonda keerulistes poliitilistes pööristes 19. sajandi lõpust 20. sajandi keskpaigani.

Siiski ei kuulu Baer pelgalt baltisaksa, vaid kogu Eesti kultuurile, sümboliseerides eestlaste tolerantsi Eesti aladel elanud erinevate kultuuride vastu, kes kõik on kaasa aidanud Eesti kultuuriruumi tekkele ja arengule. Selle üheks väljenduseks on Baer Eesti riigi rahatähel.

UUDISED

Baeri näitus TÜ Raamatukogus

Kolmapäeval avati TÜ Raamatukogu kataloogisaalis K. E. von Baeri 210. sünniaastapäevale pühendatud näitus, mis tutvustab raamatukogu fondides leiduvaid Baeri teoseid.

Ekspositsioonile paneb väärilise punkti äsja Saksamaal ilmunud Baeri "Siberi igikeltsa uurimise materjalid" Baeri Muuseumi direktori Erki Tammiksaare kommentaaridega.

Oluline osa Baeri isiklikust raamatukogust ning ta käsikirjapärandist kuulub Tartu Ülikoolile. Ülikooli raamatukogu ostis Baerilt aastail 1869-1872 peamiselt Rossicat ja loodusteaduslikke raamatuid. 1870-1877 ostis ülikool Baerilt ja tema pärijatelt embrüoloogilise kirjanduse kogu, mida säilitati histoloogia õppetoolis. 1962 anti ülikooli raamatukogule üle Baeri käsikirjad ning 1999 säilinud osa Baeri embrüoloogilise kirjanduse kogust. Kogu säilitatakse raamatukogus K. E. v Baeri memoriaalkoguna ning see on kirjeldatud elektronkataloogis.

Skytte medal Andrus Ansipile

TÜ nõukogu otsustas anda Skytte medali Tartu linnapeale Andrus Ansipile.

Ansip on oluliselt kaasa aidanud linnavalitsuse ja ülikooli hea koostöö kujunemisele ning tema juhtimisel on linnavalitsus toetanud mitmeid vajalikke ülikooli projekte. Skytte medal on autasu riigi- või ühiskonnategelasele, kes on autasustamisele eelnenud aastal kõige enam kaasa aidanud Tartu Ülikooli ja Eesti kõrghariduse arengule. Medali on pälvinud Mart Laar, Marju Lauristin, Mihkel Pärnoja, Lennart Meri ning suursaadikud Katarina Brodin (Rootsi), Jacques Faure (Prantsusmaa), Kai Lie (Norra) ja Sven Roed Nielsen (Taani).

Skytte medal antakse üle Skytte päeval märtsi lõpus.

Egiptuse näitus kolis Narva

Narva kolledžis on avatud Soome teaduskeskuse Heureka näitus "Iidse Egiptuse müsteerium". Näitust on varem eksponeeritud Helsingis, Oulus, Manchesteris ja Tartus ülikooli peahoones. "Näituse Narva toomiseks andis julgust möödunud sügisel kolledžis toimunud ülikooli AHHAA keskuse näituse edu," selgitas kolledži direktor Katri Raik.

Eelmise aasta oktoobris eksponeeritud näitust "AHHAA, Narva kolledž!" käis kuu aja jooksul vaatamas üle 9500 huvilise. Egiptuse näitust Narvas toetavad Soome teaduskeskus Heureka, ülikooli teaduskeskus AHHAA, Narva Elektrijaamad ja Narva linnavalitsus.

EESTI ÜLIÕPILASTE MEISTRIVÕISTLUSED SUUSATAMISES

1. ja 2. märtsil Käärikul

Täna on kavas individuaaldistantsid tagaajamisvõistlusena (N 3 km kl+5km vaba; M 5 km kl+7,5 km vaba viitstardist) vastavalt kell 11 ja 15. Laupäeval kell 11 on teatesprindid ülikoolide 3liikmelistele koondistele. Osa võtavad teiste seas järgmise taliuniversiaadi kandidaadid Tartu Ülikoolist Peeter Kümmel, Kaspar Kokk ja Jana Rehemaa.

ÕNNITLEME

55
Helbe Paabut,
vaneminsener – 1. märts

65
Heino Kallavus,
elektri-gaasikeevitaja – 3. märts

70
Nikolai Kristoffel,
emeriitprofessor – 5. märts

ÜEKNi 2002/2003. A. STIPENDIUMID

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) kuulutab välja kahe stipendiumiprogrammi konkursi:

- ÜEKNi stipendium $1000 aastas õppimiseks Eestis asuvates kõrgkoolides, maailma kõigile tudengitele;
- ÜEKNi Margot M. ja Herbert R. Linna stipendiumid on avatud eesti päritolu tudengitele üle maailma, toetamaks õppetööd kõrgkoolides kõikjal maailmas.

Stipendiumi suurus oleneb majanduslikust vajadusest, taotletavast akadeemilisest kraadist või kutsest, samuti õppekohast. Minimaalne suurus $1000 ja maksimaalne $5000.

Stipendiumid on ühekordsed ja makstakse välja semestri kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat jätkab õpinguid.

Konkurss ei ole avatud neile, kes on varem saanud ÜEKNi või ÜEKNi Lane-Lehesalu stipendiumi1.

ÜEKNi stipendiumi eesmärk on toetada eesti noori hariduse omandamisel. Kuna ÜEKN soovib aidata EV ülesehitustööd haritud noorte kaudu, siis on stipendiumisaajate moraalseks kohuseks saadud teadmiste rakendamine EV huvides.

ÜEKNi stipendiumi taotlusvormid on saadaval Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses paberkandjal.

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325, Tartu, tel/faks: 427 243, e-post: merlit@ut.ee. Teabekeskus on avatud E-N 13-16.

Sooviavalduse blankette saab tellida 1. maini ka aadressil: Estonian World Council, Inc., P.O. Box 2205, Gaithersburg MD 20886-2205, USA. Faks: 301-869-0519 või meiliga mkari@erols.com. E-postiga või faksiga sooviavaldusi välja ei saadeta.

Täidetud sooviavaldused tuleb tagastada ainult õhupostiga, mis kannavad 15. mai või varasemat postitempli.Hilisemaid ei hinnata.

PROJEKTIKONKURSS ÜLIÕPILASTELE

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja projektikonkursi üliõpilastele suunatud ettevõtmiste toetamiseks.

Konkursi tingimused:
- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud TÜ üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- projektitaotluste lõpptähtaeg on 18. märts;
- üliõpilasesindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. juuniks;
- lõpparuanne tuleb esitada 5. juuniks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema:
- projekti nimi; toimumise aeg, koht; korraldaja(d); eelarve; summa, mida taotletakse; omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus; üldeesmärk (valdkond ja selle arendamine; konkreetne eesmärk; sihtgrupid,
- kellele projekt on suunatud; võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine; eelarve lahtikirjutus; korraldaja(te) kontaktandmed.

Taotlus tuua üliõpilasesindusse: Ülikooli 18b või saata: ye.juhatus@lists.ut.ee. Info: tel 07 375 400.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Andrew Pollard, Pat Triggs
REFLEKTIIVPE KESKKOOLIS
557 lk., 175 x 240
Hind 190.–

- õppekava ja tunni planeerimine
- klassi juhatamine
- õpistrateegiad
- õpetamine ja kommunikatiivsed oskused
- hindamine
- kooli struktuur ja selle arendamine

Raamat on suurepärane abivahend õpilastele, õpetajatele, õppejõududele.

VAHETUSÜLIÕPILASEKS

Põhja-Carolina Ülikooli Greensboros (USA). Tähtaeg 18. märts

Ülikoolide vahel sõlmitud lepingu kohaselt on TÜ põhiõppe üliõpilastel võimalik õppima minna USAsse University of North Carolina at Greensboro (www.uncg.edu) üheks semestriks 2002/2003. õppeaastal.

Nõutavad dokumendid (inglise keeles):
- CV;
- põhjendatud avaldus;
- ärakiri õpinguraamatust;
- keeletõend (TOEFL 550 või TÜ keelekeskuse tõend);
- soovituskiri eriala õppejõult.

Stipendiumiga on tagatud majutus- ja toitlustuskulud (toidutalongid). Stipendiumisaaja peab muretsema rahvusvahelise tervisekindlustuse, tasuma viisa eest ning katma reisikulud Ameerikasse ja tagasi.
Dokumendid esitada **18. märtsiks** Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse aadressiga TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13 -16.
Info ja kontakt: Merli Tamtik, tel 427 243: merlit@ut.ee.

HEI, TUDENG!

Kas sulle meeldib organiseerimine?!
Kas tahaksid kaastudengite heaks midagi ära teha?!
Kas tahaksid olla uue ja põneva festivali sünni juures?!

Kui JAH!, siis ootame Sind esimeste Eesti üliõpilaste suvepäevade TUDENGISUVI 2002 korraldajate sekka!

Otsime oma meeskonda:
programmijuhti, pressiesindajat, teadustajaid, piletööre ja teisi entusiaste, kes suvepäevade kordaminekule kaasa aidata soovivad!

Kasuks tuleb varasem kogemus sarnaste ürituste korraldamisel, kuid peamine on siiski julge pealehakkamine ja soov midagi ära teha!

Kandideerimiseks palume saata vabas vormis avaldus koos elulookirjelduse või CVga: alariv@ut.ee või postiga aadressil Ülikooli 18b, Tartu, märgusõna "Tudengisuvi 2002".

Info: peakorraldaja Alari Vainomees, alariv@ut.ee või tel 052 21 040, Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus.

Tudeng, leia tulevik!

Mihkel Nurm
Messi "Võti Tulevikku"
avalike suhete koordinaator

Kerge öelda, aga raske teostada? Kas ikka on? Ilmselt mitte, kui käia silmad lahti ning pidevalt otsida. Üks võimalusi ideede teostamisel on külastada 5. märtsil Eesti Näituste messikeskuses toimuvat personalimessi "Võti Tulevikku".

Rahvusvaheline üliõpilasorganisatsioon BEST-Estonia on tudengitele suunatud kontaktprojekti elluviimise ja arendamisega tegelnud juba 12 aastat.

Projekt "Võti Tulevikku" koosneb lisaks personalimessile veel infokataloogist ning neid toetavast koduleheküljest. Kolm valdkonda, millel kõigil ühine eesmärk – aidata tudengil leida oma tulevik!

Tudeng, kes siseneb 5. märtsil Eesti Näituste messikeskusesse, ei saa üksnes teada, milliseid töö- ja praktikakohti ettevõtted pakuvad, vaid laiendada ka oma silmaringi tööjõuturuga seonduvates küsimustes.

Selle teostumiseks on käesoleval aastal laiendatud seminaride- ja loenguteprogrammi. CV-Online'i loeng "Praktikant=tapeet tööandja seinal?" või Tallinna Ülikoolide Väitlusklubi väitlus "Valitsus usub tudengi kõikvõimsusesse!", on ainult kaks näidet selle kohta, mis messil tegelikult toimuma hakkab.

Ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoja läbiviidav *talkshow* "El Programa de Trabajo", milles Eesti tänased tipud osalevad tööintervjuul, ei ole veel kõik.

Lisaks Eesti ettevõtetele on messil esindatud ka kaks rahvusvahelist suurfirmat: Procter&Gamble ning Unilever Baltic. Mõlema töötajaskond ulatub ülemaailmsetes struktuurides saja tuhandeni ning miks mitte alustada oma rahvusvahelist karjääri läbi firmade balti esinduste. Hea on tõdeda, et oma soovist tudengeid tööle võtta on teatanud ka riiklikud asutused, kellest messil osalevad Politseiamet ja Rahandusministeerium.

Tööandjate kohta, kes on nõus tudengitesse investeerima, neid tööle võttes ja koolitades, leiab informatsiooni ka 19. veebruaril ilmunud infokataloogist, milles esindatud ligi 30 ettevõtet.

Kataloogi 2500 eksemplarist suurem osa saadetakse postiga lõpetavatele tudengitele. Teistel on võimalik kataloogi sirvida kooliraamatukogus või osta 10 krooni eest messilt.

Kuna messil müüki tulevate kataloogide arv on piiratud, siis on soovitav see eelnevalt broneerida veebileheküljel www.vt2002.ee

Niisiis, kohtu oma tulevase tööandjaga messil 5. märtsil kell 10-17.

Sissepääs on tudengitele tasuta ning ettevõtete tutvustusi, lisainformatsiooni toimuvate presentatsioonide ja seminaride kohta leiad koduleheküljelt www.vt2002.ee.

ACTA DIURNA

Tartu Ülikooli Raamatukogu 200. aastapäeva avalöök – näitus 16.-18. sajandi Lääne-Euroopa graafikast – avatakse raamatukogu raamatumuuseumis 1. märtsil kell 16. Olete kõik lahkesti oodatud.

KAITSMISED

11. märtsil toimub Ülikooli 16-102 koolikorralduse kutsemagistritööde kaitsmine pedagoogika osakonnas:
kell 14 – Viljar Aro "Enesehindamine arenguliste muutuste katalüsaatorina Saaremaa Ühisgümnaasiumis". Juhendaja dots Kulno Türk. Oponent Hasso Kukemelk;
kell 14.40 – Indrek Peil "Mehaanikaõpik 10. klassile: saamislugu ja põhjendus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponent dots Henn Voolaid;
kell 15.20 – Sirje Sisask "Pedagoogilise koolipraktika täiustamine õpetamisoskuse hindamisega." Juhendaja dots Edgar Krull. Oponent assistent Rain Mikser.

11. märtsil kell 16.30 toimub Ülikooli 16-102 magistritöö kaitsmine pedagoogika alal: Viire Sepp "Aineolümpiaad andeka õpilase motiveerijana." Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid dots Eve Kikas, emeriitprof Inge Unt.

KURSUSED

18.-22. märtsini toimub Sankt Peterburgi Riikliku Ülikooli külalislektor prof Vladimir Kolessovi loengusari "Vene mentaalsus keeles ja tekstis" (FLVE.02.149, 1 AP, arvestus). Info: vene keele õppetool, vanemmetoodik Ljudmila Melnikova, tel 375 352.

Majandusteoori õppetooli vabaained kevadsemestril.
* Eesti majanduse arengukontseptsioone (MJRI.07.002, 1 AP, A) prof O. Raju. Ülevaade Eesti majanduse olukorrast ning edasise arengu võimalikest mudelitest. 16 tundi, neljapäeviti 16-18 Economicum B 101. Esimene loeng 28. veebruaril.
* Euroopa Liidu rahandus (MJRI.07.097, 1 AP, A), prof O. Raju. Ülevaade EL rahandusest tervikuna ja euro juurutamisega seotud probleemidest. EL ja Eesti vabariigi rahanduse võrdlus. Eesti integreerumisel EL-ga tekkivate rahandusalaste probleemide tutvustus. 16 tundi, reedeti 14-16 Economicum B 101. Esimene loeng 1. märtsil. Info: 375 842, majandusteooria õppetool.

Semiootika osakond kutsub 5.-13. märtsini kõiki huvilisi kuulama Purdue Ülikooli (Indiana, USA) prof Myrdene Andersoni kursust "Toitumise semiootika" (SOSE.01.175, 1AP, eksam). Myrdene Anderson on kitsamalt erialalt antropoloog, üks ökoantropoloogia rajajaid, uurinud saami kultuuri, ent ühtlasi on ta ameerika juhtivamaid semiootikuid, Ameerika Semiootikaseltsi ekspresident. Kursuse läbimiseks ja seminaridel osalemiseks vajalik kirjandus saadaval (kopeerimiseks) semiootika osakonna sekretäri juures (Tiigi 78-307), või semiootika osakonna raamatukogus (Tiigi 78-313). Kursus on mõeldud nii semiootika kui teiste erialade kraadiõppureile, ent sobiv ka põhiõppe tudengeile ja selle kuulajaks saab registreeruda õppeinfosüsteemis ja semiootika osakonna sekretäri juures.

Ajakava: 5.03. 18.15-20 loeng; 6.03. 16.15-18 loeng; 8.03. 12.15-14 loeng ja 14.15-16 seminar; 12.03. 18.15-20 seminar; 13.03. 16.15-18 seminar. Õppetöö toimub Tiigi 78-311.

LOENGUD

4. märtsil kell 12.15 ph aud 232 esineb Kanada kuulsamaid indiaani näitekirjanikke Tomson Highway, kes kõneleb oma loomingust inglise ja klaverimuusika keeles. Tema näidendites avanevad maailmad, milles elavad tänapäeva indiaanlased, kus põimuvad reservaat, (suur)linn, indiaani mütoloogia, tänapäeva reaalsus ja klassikaline mütoloogia. Korraldab Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskus.

5. märtsil kell 18 peab ph aud 226 Saksamaa suursaatkonna kultuuriatašee Carsten Wilms ettekande Eesti-Saksa kultuurisuhetest. NB! Loeng toimub inglise keeles! Info: korp! Arminia Dorpatensis, tel 420 940.

7. märtsil kell 19.15 räägib Kalev Sepp botaanikaaias Vaga auditooriumis Tartu üliõpilaste looduskaitseringi seminaril maastikuökoloogiast Eesti keskkonnakorralduses.

TÜ soome keele lektoraat ja Soome Instituut kutsuvad aktiivseid noori 7. märtsil kell 14-17 Soome Instituuti (Vanemuise 19), kus saab infot õppe- teadus- ja praktikastipendiumidest Soomes ning Soome keele õpetusest Tartu Ülikoolis.
* Soome keele õpetus TÜs – Tiina Söderman, TÜ soome keele lektor
* Soome Instituudi Tartu osakonna tutvustus – Juha-Matti Aronen, Järvi Lipasti
* Soome keele kursused TÜ keelekeskuses – Kristina Anttila, Soome Instituudi praktikant
* Soome õppe-, teadus- ja praktikastipendiumid eestlastele – Kirsti Merikanto, CIMO (Centre of Intenational Mobility)
* Õppimisvõimalused Soome ülikoolides – Silvi Lannes, TÜ välisüliõpilastalitus
* EL üliõpilasvahetusprogramm Erasmus – Riin Kikkas, TÜ välisüliõpilastalitus
* Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogrammid – Madis Kanarbik, Põhjamaade MN Infobüroo Tartu osakond
* Soome elamis- ja tööload – Minna Halonen, Soome Suursaatkonna Tartu büroo.
Soome kohv ja soome suupisted. Info: Järvi Lipasti, tel 427 319, Jarvi.Lipasti@finst.ee

TEATED

Välismaalasele anda rendile 2korruseline keskküttega möbleeritud maja Tammelinnas. Info: tel/faks +372-44-41-147, Vanatoa2@hot.ee.

2. märtsil kell 11 algab Tartu Linnamuuseumis konverents "Skulptuur kui vormilise ja suulise sõnumi kandja linnaruumis, harmooniliste seoste looja roll".

KONTSERT

Reedel, 1. märtsil kell 19 Vanemuise Kontserdimaja džässisaalis Stephan Oliva Quartet (Prantsusmaa): Stephan Oliva (klaver), Mathieu Donnarier (saksofonid), Guillaume Séguron (kontrabass), Jean-Pierre Jullian (trummid). Pilet 100 kr.

KINOS ILLUSIOON

Õed. Kl 14, 19.30, 21.
Kuulsus. Kl 15.30, 17.30.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

8. märts 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 9 (2087)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU UNDEKSEMPLAR

Üliõpilasi võlub kollegiaalsus

Varje Sootak

Prof Juri Lotmani uurimisstipendiumi pälvinud Kaie Kotov ja Maria Artemtšuk peavad väga oluliseks õppejõudude ja üliõpilaste vahelist kollegiaalsusprintsiipi.

Juri Lotmani 80. sünniaastapäeval anti välja kaks esimest uurimisstipendiumi.

Semiootika alal sai stipendiumi semiootika ja kulturoloogia 2. aasta magistrant Kaie Kotov ning vene kirjanduse uurimise stipendiumi vene ja slaavi filoloogia 1. aasta magistrant Maria Artemtšuk.

Vene kirjanduse konkursil edukalt osalenud Jelena Nõmm, Timur Guzainov, Maria Smorževskihh ja Maria Artemtšuk, viimasele määrati stipendium. ARHIIV

Raske valik

Vene ja slaavi filoloogia osakonna juhataja prof Ljubov Kisseljova sõnul hindas nende osakonna konkursitöid rahvusvaheline komisjon, mille koosseisus olid tuntud professorid Stockholmi ja California ülikoolist, Venemaa TA Slavistika ja Balkanistika Instituudist ja TÜst. "Konkursile esitati 5 tööd – 4 oli vene kirjanduse magistrantidelt ja 1 doktorandilt."

Prof Kisseljova väitis, et komisjonil oli suuri raskusi tööde pingeritta seadmisega, sest kõik uurimused olid stipendiumi väärilised. "Näiteks filoloogiadoktor Tatjana Tsivjan Moskvast kirjutas kokkuvõttes, et kõik osalejad – Timur Guzainov, Jelena Nõmm, Maria Artemtšuk, Igor Karlovski ja Maria Smorževskihh olid väga tublid. Tema jaoks tõestas see, et prof Lotmani elutöö Tartu Ülikoolis jätkub," ütles Kisseljova. Häältamise tulemusena sai stipendiumi Maria Artemtšuk.

Kisseljova rõhutas, et stipendium kogunes Lotmani kolleegide ja õpilaste annetustest: "Siin ei ole taga suuri sponsoreid ega firmasid. Kuigi üks stipendium on vaid 4000 kr, on see neile kahele magistrandile siiski mingiks stiimuliks ja ka materiaalseks abiks." Et stipendiumid anti kätte Lotmani sünnipäeval, 28. veebruaril Tartus toimunud rahvusvahelisel konverentsil, on Kisseljova arvates sellelgi noortele mingi tähendus.

Maria Artemtšuk ütles, et tema konkursitöö oli Fjodor Tjuttševi luuletuste intertekstuaalsest tõlgendusest, mis valmis lektor filoloogiadoktor Roman Leibovi juhendamisel. Prof Ljubov Kisseljova lisas, et Tjuttšev oli ka Lotmani üks huviobjekte ning et ta pani kokku esimese Tjuttsevi kogumiku, mis ilmus Tallinnas 1990.

Juhendaja Roman Leibov on ise prof Lotmani õpilane ning temagi tegeleb Tjuttševi uurimisega.

"Maria Artemtšuk jätkab seega prof Lotmani ühe teadusteema edasiarendamist," märkis Kisseljova.

Semiootika uurimisstipendiumi pälvis Kaie Kotov. KRISTJAN KALJUND

Semiootika uurimisstipendium

Semiootika stipendiumi pälvinud Kaie Kotovi teemaks on visuaalne kommunikatsioon, multimediaalsed ehk intersemiootilised protsessid kultuuris, mis tähendab püüet mõtestada infoühiskonda, erinevaid kommunikatsioonikanaleid ning nende omavahelisi seoseid.

Kaie arvas, et stipendiumi määramisel võis temale valik langeda ka seetõttu, et ta on avaldanud ühe artikli rahvusvahelises ajakirjas. "Olen organiseerinud ka semiootika osakonna sügiskooli, mis on tagasihoidlik püüe järgida seda, mida meie õpetajad räägivad kuulsast Kääriku suvekoolist. Üritus on suunatud noortelt tegijatelt noortele endile, et ärgitada neid kaasa mõtlema, kompama semiootika piire ka Eestis, otsima uusi lähenemisi semiootikas," rääkis Kaie.

Kaie pidas konverentsil ettekande visuaalsest kommunikatsioonist, lähtudes Lotmani semiosfääri mõistest. "Tudengi seisukohast vaadates on väga oluline, et sellised suurüritused ka Tartus toimuvad. Sel viiel päeval oli Eestis väga suur intellektuaalne ja emotsionaalne ideede kontsentratsioon."

Ta pidas väga oluliseks uute kontaktide tekkimist. "Sain informatsiooni konverentside kohta, kuhu mind sama teemaga esinema kutsuti."

Maria tuli Lotmani konverentsile Tallinnas toimunud noortekonverentsilt. "Olin seal koos mitme Venemaa filoloogiga, kes koos minuga edasi Tartusse konverentsile tulid. Nende jaoks oli siin toimuval väga suur tähendus".

Kaie märkis, et kuna tema eakaaslastest kolleegidel puudub isiklik suhe Lotmaniga, siis võiks arvata, et see justkui vähendab võimalusi suhestuda Lotmani ja tema ideedega. "Kuid Lotmani kultuurisemiootika mudelid töötavad väga hästi keeruliste kultuurisüsteemide mõtestamisel, muu hulgas ka näiteks praeguses multimeedia- või "võrgustuvas" ühiskonnas, kus läbivaks märksõnaks on kommunikatsioon, kanalite, tekstide ja ideoloogiate paljusus, kindlasti endiselt kirjanduses, teatris jm." Lotmani mõtete jätkuvat aktuaalsust tunnistasid Kaie sõnul konverentsil ka need, kes ei ole Lotmaniga kunagi kokku puutunud.

Kollegiaalsusest

Kaie sõnul õpetas prof Lotman õpetajaid. "Tema jaoks oli oluline traditsiooni jätkamine, kollegiaalsus. See tähendab, et tema õpilastel on missioon õpetada. Semiootika osakonnas, viib sellist õppejõudude ja üliõpilaste vahelist kollegiaalsuse printsiipi edasi meie õpetaja näiteks prof Peeter Torop."

Ka Maria rõhutas, et kuigi praegused üliõpilased pole prof Lotmaniga kokku puutunud, tunnetavad nad läbi oma õppejõudude, st Lotmani õpilaste, end ikkagi Lotmani õpilastena. "Ja kui veel õppejõud rõhutavad, et meie, üliõpilased, nende kolleegid oleme, siis see on meie jaoks väga oluline."

Kaie arvates eristab see kollegiaalsusele tuginev üliõpilastest lugupidav suhtlemismall neid kindlasti teistest osakondadest. "Kuigi oleme kõik mingist küljest suured individualistid, on meil väga tugev ühine vaim ja ühtsustunne."

Ka Maria arvates tõmbab paljusid noori Venemaalt jm Tartusse näiteks üliõpilaskonverentsile just siin valitsev vaim.

TÄNA LEHES

Kuidas õpetada (maali)kunsti, küsib professor Jaan Elken
LK 3

Emeriitprofessor Atko Viru kutsub mitmekülgsele arutelule
LK 2

Õppeinfosüsteem ja isikuandmed
LK 2

Edmund Russow 161
LK 3

UUDISED

Nõupidamine tehnoloogiainstituudi arendamiseks

Täna toimub ülikoolis koostöönõupidamine TÜ Tehnoloogiainstituudi arengusuundade üle.

TÜ arendusprorektori abi Reet Adamsoo sõnul osalevad nõupidamisel Zernike Group BV president Lex de Lange ja International University of Entrepreneurship dekaan prof Piero Formica, rektor Jaak Aaviksoo, linnapea Andrus Ansip, abilinnapea Margus Hanson ja majandusministri nõunik Heido Vitsur.

Sissejuhatavate sõnavõttude järel toimub TÜ ja Zernike Groupi B.V. ning International University of Entrepreneurshipi koostöökava arutelu. "Arutluse all on ülikooli tehnoloogiainstituudi arengusuunad ja funktsionaalne struktuur ning ka Tartu tehnoloogilise arengu kava võimalused," ütles Adamsoo.

TÜ Tehnoloogiainstituut asutati eelmise aasta juunis, selle asutajadirektor on TÜ külalisprofessor Töive Kivikas. Paar nädalat tagasi moodustati ka instituudi nõukogu, mille esimees on Riigikogu liige Mihkel Pärnoja.

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni esindajad külastasid ülikooli

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

4.-6. märtsini viibis ülikoolis Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni 4liikmeline esindus, kuhu kuulusid professorid Üstün Ergüder Türgist, John Davies Inglismaalt, John Kelly Iirimaalt ja Bengt Stenlund Soomest.

Visiidi eesmärgiks oli tutvuda ülikoolis tehtud tööga institutsionaalse evalvatsiooni valdkonnas ning ette valmistada sama delegatsiooni põhivisiiti, mis toimub septembri lõpul või oktoobri algul.

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni delegatsiooni liikmed kohtusid rektoraadiga ning arsti- ja majandusteaduskonna juhtkonna ja üliõpilastega.

Assotsiatsiooni esindajad Bengt Stenlund, Üstün Ergüder, John Davies ja John Kelly. ANDRES TENNUS

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsioonil on ligi 600 individuaal- ja kollektiivliiget 43 Euroopa riigis.

Assotsiatsiooni üks ülesandeid on analüüsida ülikoolide tugevaid ja nõrku külgi ning kaasa aidata ülikoolide tegevuse arengusuundade täpsustamisele.

Professor Jaak Järv valiti tagasi

Varje Sootak

Füüsika-keemiateaduskonna valijakogu valis dekaaniks tagasi prof Jaak Järve (pildil).

88st valijakogu istungil viibinud liikmest hääletas Järve poolt 49. Teise kandidaadi prof Peeter Saari poolt hääletas 39 liiget.

3 aastat tagasi dekaaniks valimise aegu pidas Järv väga oluliseks nii teaduskonda seestkui väljastpoolt puudutavaid muudatusi, muidu läheb tema sõnul täppisteaduste õpetamine, mis on samal ajal ka eksperimentaalteadused ja kallid teadused, väga probleemseks.

Järve sõnul on praegu küll kontekst teine, sest eelnevad 3 aastat on muutnud nii tegelikku olukorda kui ka inimeste aru-

saamu. "On tekkinud uusi arvestatavaid võimalusi efektiivsemaks tegutsemiseks, mis on teaduskonna jätkusuutliku arengu aluseks."

Need võimalused on seotud uue õppekavaga ja olenevad selle käivitamise edukusest. Samuti on määrav kraadiõppe areng ja selle eelduseks oleva teadustöö seis."

Prof Järv lisab siia veel sihtfinantseeritavate teadustööde, lepinguliste uurimuste ja välisgrantide ulatuslikuma täitmise.

Teaduskonnapoolsed püüdlused kannavad Järve sõnul vilja, kui EVs peetakse vajalikuks täppisteaduste ja nendest lähtuvate tehnoloogiate arendamist. "Samuti on teaduskonna areng tundlikult seotud Eesti üldise teaduspoliitikaga. Ja täna julgen väita ka seda, et meie arengu oluliseks eelduseks on Eestis kõrgtehnoloogilise tööstuse areng," ütles professor Jaak Järv.

Professor Järv on lõpetanud TÜ *cum laude* 1972, keemiadoktori kraadi kaitses 1990.

Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgselt

Atko Viru
TÜ emeriitprofessor

TÜ professorite klubi liikmed on tänuväärse aktiivsusega lülitunud arutlusse tegeva professori vanusepiiri üle.

On esitatud arvamusi selgelt tunnetava isikliku murega, on arutatud ka laiemalt. Astudes viimaste ritta, lisan varem öeldule mõned märkused.

Enesevaatluslikult

Valulikult võtsin 65 aasta vanuselt vastu "musta märgi". Tundsin end täis elujõudu, teadusproduktsioon oli kõrge, enesehinnangu kohaselt olin hea lektor ja veel selline, kes pidevalt uuendas teaduslikku infot, mida edastasin. Kuid sundisin ennast leppima kehtestatud korraga. Olin ja olen nõus, et ülikoolil on õigus kehtestada endale kord, mis tagab edasise arengu ja hoiab ära vananemise. Siiski tegi mulle haiget eksrektori Peeter Tulviste avaldus möödunud aastal, et 65aastase piirmäära kehtestamisega ta likvideeris sovieti ülikooli.

Aeg läks edasi. Jätkasin teadusaktiivselt, kasutades ETFi grante ja samuti õppetooli lahkust rakendada osaliselt oma endist teadusmeeskonda. Ka ruumiprobleem lahenes, kuigi mitte omaette kabinetina, vaid ühendades minu vajaduse Eesti Olümpiaakadeemia vajadusega. Ka loenguid pidasin.

Professorite klubis ei kuulata mitte ainult anekdoote, vaid arutatakse ka akadeemilisi probleeme. AIN PROTSIN / PM

Kuid aastat kolm-neli hiljem hakkasin tunnetama, et ma pole enam see, kes ma olin. Muidugi võinuks ma edukalt petta ennast ja teisi, kuid olles aus enda vastu, tunnetasin, et töövõime pole enam endine. Loengukursuse äravõtmine pigem rõõmustas, kui oleks tekitanud solvumist. Mõistsin, et pidevas koondamisohus olevatel õppejõududel oli tarvis küllaldast reaalset koormust.

Kui aga kõrvalt vaatasin, kui palju lisa kirjatööd pidi õppejõud tegema, mõistsin, et see oleks nööpnõelaks, mis murraks kaameli selgroo. Muidugi poleks sellest olnud häda minu lülisambale, vaid miski oleks minu tegemistes hakanud allamäge minema. Olen heas töösuutlikkuses, kui võin kehtestada endale reziimi ning kui tähtajad või tunniplaan ei vaeva. Paremal juhul oleks minust kujunenud professori nime kandja, kes tegelikult pole enam nime väärt.

Võinuks vaielda, kas 65aastane vanus oli õige või olnuks õigem 68 või 70 aastat. Põhimõtet see vaidlus ei muuda. Kuni külmkäpa koputuseni pole võimalik olla professor, võttes arvesse selle mõiste tegelikku sisu, mitte aga seda, et professoriks saamiseks tuleb näidata parimat, hiljem on nimetusest küllalt.

Ülikooli vaatevinklist

Professori ametis peab olema parim asjatundja sellel erialal. Kui ülikool ise pole sellist meest või naist kasvatanud, tuleb mõelda impordile. Seepärast ei saa olla professori kohale eluaegset kinnitamist.

Täiustada tuleks ka professoriks valimist. Moodustatavad komisjonid ei pruugi olla erapooletud, nende liikmetel on paratamatult subjektiivsed hoiakud. Pealegi on hõlbus peita isiklikku komisjoni kollektiivse otsuse varju.

Olukorra parandamiseks tuleks nõuda komisjoniliikmete kirjalikke retsensioone (arvamusi), mis tehtaks avalikuks mingis ülikooli väljaandes. Olen leidnud selliseid retsensioone kolmekümnendatel aastatel välja antud Tartu Ülikooli Toimetistest. Pole sugugi meeldiv, kui näpuga näidatakse subjektiivsuse ja puuduliku hinnangu pärast. Ka siis, kui hinnangu väärtus selgub alles aastate pärast. Oluline on ka see, et hinnangu andjat hinnatakse järgmistel valimistel tema retsensioone arvestades.

Kõigil noortel teadusse pürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp. Kui see saabub tegelikult alles 30-40 aasta pärast, muutub perspektiiv kesiseks. Sel juhul on küllaltki reaalne, et üks põlvkond jääb vahepeal eluaegseteks dotsentideks.

Kas teha erandeid edukamate professorite emeriteerumise aja suhtes? Mõnel maal on kolmeaastane lisa võimalik. Me oleme liiga subjektiivsed ja minakesksed, et aru saada enda õigusest erandile ja hoidumaks negatiivsete emotsioonide genereerimisest. Vähemalt praegu ei sobi see meile.

Emeriituse vaatenurgast

Emeriitusel peavad olema need õigused, mida tõi listis esile prof *emer* Ene-Margit Tiit.

Korrates nii tema kui prof Agu Laisa ettepanekuid, kriipsutan alla, et emeriitprofessoritel peab olema:

- õigus ETFi grantidele ja ka baasfinantseeritavate tööde juhendamisele,
- õigus juhendada magistreid ja doktorante,
- õigus kuuluda kraadikaitsmise nõukogudesse,
- õigus nõutada ruumid ja moodustada meeskond oma teadusprojektide täitmiseks.

Lisan veel emeriitprofessorite informeerituse teaduskonna nõukogu tegevusest, k.a kutsed nõukogu koosolekutele nõuandva hääle õigusega.

Emeriitprofessorite vajadustest

Ene-Margit Tiit
TÜ emeriitprofessor

Esiteks, üldine vanusepiir on üldjuhul positiivne.

Mitte sellepärast, et 65aastased professorid oleksid vaimult nõdrad ja ei suudaks tööd teha, vaid mõeldes meie õpilastele, "noortele vihastele meestele", kellel tihti on esimene juubel juba seljataga. Et professuure kuigivõrd juurde ei teki, jääks neil muidu üle vaid oodata eelkäijate surma või kokkuvarisemist.

Soovitus – konkurss paneb asja paika – on hea küll teoorias, kuid teadustegevus pole kõrgushüpe, kus tulemus on üheselt mõõdetav. Eetiliselt on vanuse tõttu professuurist loobumine ja selle oma õpilasele üleandmine igati vastuvõetav lahendus.

Teine asi on see, mis saab pärast professuurist loobumist. Kahjuks või õnneks ei vähene inimese tööjõud ja tööhuvi vanusepiiri ületamisel kohe 22,5%ni senisest (võrdlen emeriitprofessori tasu professori palgaga) ja siit tekivad probleemid seoses emeriitprofessorite staatuse ja olukorraga. Mitte asjata ei räägi emeriidid eneseirooniliselt endi "rebastele söödaks saatmisest", kogedes (vanuselist või staatusest tulenevat) diskrimineerimist, mis on aastatega pigem süvenenud.

Neid probleeme arutas möödunud sügisel emeriitprofessorite komisjon, kes pöördus rektori poole taotlusega, mis sisaldas nelja punkti:

emeriitprofessoritel olgu õigus juhendada kraadiõppureid (magistrante ja doktorante);

emeriitprofessoritel olgu võimalik käia ametilähetustel ja saada kompensatsiooni samadel alustel teiste ülikooli töötajatega;

emeriitprofessorid tohtigu kuuluda kraade andvatesse nõukogudesse, kus neil on hääleõigus samadel alustel teiste liikmetega;

emeriitprofessoritel olgu õigus teha ülikoolis õppetööd ning saada selle eest tasu (nt õppeülesande või tööettevõtulepingu alusel).

Selgus, et kõigi nende punktide osas ei käitu teaduskonnad ühtemoodi, kuid rangelt võttes ei ole emeriitprofessoritel ülikoolis praegu neid õigusi. Komisjoni kohtumisel rektoraadi esindajatega (novembris 2001) tõdes prof Aaviksoo, et esitatud nõuded on mõistlikud ja et loetletud õigusi kasutades võiksid emeriitprofessorid teha ülikoolile kasulikku tööd.

Loomulikult on ÕIS nüüd turvalisem ja tema kasutamine meie suurema tähelepanu all.

Arutelu on teretulnud

Jaak Aaviksoo
TÜ rektor, professor

On hea, et ülikoolis on tekkinud sisuline arutelu kahe olulise akadeemilise regulatsiooni ümber – *tenure* (või õigemini selle puudumine) ja sundemeriteerumine.

Olen omal ajal toetanud nende otsuste tegemist ja ka tagasivaatavalt pean neid otsuseid ülikooli arengule kasulikeks.

Ometi on medalil ka teine külg – mõlemad otsused on endaga kaasa toonud nii ebaõiglust kui akadeemilise potentsiaali raiskamist. Meil on kogemus, millest õppida ja on prof Ene-Margit Tiidu igati toetust väärivad ettepanekud. Oodatud on teisedki ettepanekud. Usun, et rektoraat, valitsus ja lõpuks nõukogu jõuavad veel enne jaani meie akadeemilist elu edasiviiva lahenduseni.

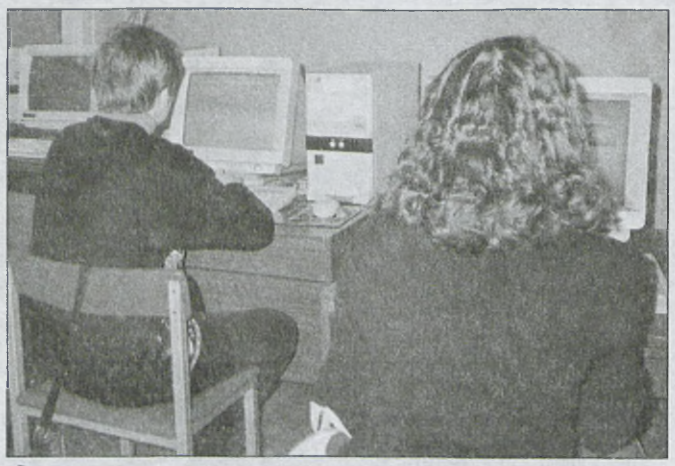
UT KÜSIB

Mis juhtus ÕISis 28. veebruaril?

Vastab õppeinfosüsteemi (ÕIS) projektijuht Peep Uba.

28. veebruari õhtupoolikul halvas ülikooli keskserveri postivahenduse funktsiooni suur koormus kasutajatuvastuse teenuse. Et ÕIS on selle teenuse kasutaja, tekkis tõrke tagajärjel võimalus kontrollimatult ÕISi siseneda.

Turvaaugust teada saades peatasime kohe ÕISi kasutamise. Veerand tunniga saime jälile vea põhjusele, kõrvaldasime selle ning pärast täiendavat kontrolli lülitasime süsteemi uuesti käima.

Õppeinfosüsteemil on praegu juurutus- ja testperiood. VARJE SOOTAK

Kindlakstehtud kriitilisel ajavahemikul käis tavapärane töö ja süsteemi sisselogijaid oli üle paarisaja. Analüüsisime läbi logifailid ja ÕISis toimunu. Informeerisime kasutajaid, kelle osas võis tekkida kahtlus ebakorrektses sisselogimises või ainetele registreeringute muutmistes. Hetkel pole kuritarvitusi tuvastatud.

Saime kasuliku õppetunni ja praegu töötame välja käitumisjuhiseid analoogsete juhtude jaoks. Nii meie kui ka kõik tarkvarategijad on alati lootnud, et nende süsteemid on töökindlad. Maailmapraktika tõendab vastupidist, seega olgem realistid ja valmis ootamatusteks.

Loomulikult on ÕIS nüüd turvalisem ja tema kasutamine meie suurema tähelepanu all.

UT KÜSIB

Milliseid isikuandmeid sisaldavaid dokumente võib avalikustada?

Vastab TÜ jurist Aliis Liin.

5. märtsil arutasid TÜ administratsioonidirektor ning üldosakonna ja infotehnoloogia osakonna spetsialistid andmekaitse inspektsiooni esindajatega isikuandmete kaitse küsimusi ülikoolis.

Inspektsiooni esindajate arvates ei sisalda delikaatseid isikuandmeid näiteks korraldused akadeemilisele puhkusele mineku kohta tervislikel põhjustel ega lapsehoolduspuhkusele minemise ja nimemuutuse kohta. Seega ei ole alust nimetatud korralduste asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamiseks ning korralduste tekstid võivad olla arvutivõrgu vahendusel avalikult kättesaadavad.

Isikukoodi sisaldavate dokumentide avalikustamine on põhjendatud ja lubatud, kui avalik huvi isikut üheselt tuvastada kaalub üles isiku huvi oma andmeid mitte avalikustada. Näiteks korraldustes, millega antakse volitused ülikooli esindamiseks, on isikukoodi avalikustamine isiku ühese tuvastamise eesmärgil põhjendatud ja lubatud.

Avalikud on ka avaliku konkursi korras määratud stipendiumide (nt teadustöö stipendiumid ja rahvusvaheliste programmide rahadest makstavad stipendiumid) määramise korraldused, et võimaldada avalikkuse kontrolli stipendiumide määramise protsessi ja tulemuste üle.

Isiku koduaadressi ning pangakonto numbrit sisaldavaid dokumente ei ole ülikoolil õigust ilma isiku nõusolekuta avalikustada, samuti muid ülikoolile teatavaks saanud isikuandmeid, kui selleks ei ole põhjendatud avalikku huvi.

Inspektsiooni esindajad olid seisukohal, et ülikoolil on õigus avalikustada üliõpilaste õppetöö tulemusi ning edasijõudmist kirjeldavaid andmeid, sest nende näol ei ole tegu isiksuseomadusi, võimeid või muid isiku iseloomuomadusi kirjeldavate andmetega.

Ülikooli ja andmekaitse inspektsiooni esindajad jõudsid ühistele seisukohtadele, et ülikool jätkab oma tegevuse võimalikult laiaulatuslikku avalikustamist, kuna ülikool tegutseb avalikes huvides ja tema tegevus peaks olema läbipaistev. Samal ajal tagatakse mõistagi isikuandmete kaitse seadusega sätestatud ulatuses ja korras.

Kuidas õpetada (maali)kunsti?

Jaan Elken
TÜ maali õppetooli prof,
maalikunsti õppekava juht

Küsimus on aktuaalne nii haridusreformiga kaasneva 3+2 õppesüsteemile üleminekul kui ka kehtivat kunstisituatsiooni silmas pidades.

1990ndate radikaalse uuendusprotsessi järgne eesti kunst on jõudnud skisofreenilisse seisundisse: uuel kunstil napib publikut, kunstielu toimub otsekui isolatsioonis – toetuspind on väike ka haritlaskonna hulgas, kes peaks moodustama kultuuritarbijast eliidi.

Meediakanalid on kaasaja kunsti kajastamise maha kandnud kui "mittemüüva" tooteliigi ja kunst on kaotanud olulise kanali publiku võitmiseks. Kes ei usu, võrrelgu praegust ajakirjandust 90ndate keskpaigas ning lapaku kasvõi tollast Postimeest oma kultuurilisaga, Kultuurimaad, Areeni, praeguseks kolletunud Õhtulehte, Sõnumilehte jt, mis pühendasid märkimisväärselt lehepinda kunstile.

Omadele võõras, võõrastele oma

Kunstiharidus ei saa eksisteerida lahus kunstis toimuvast. Kunstihariduse kehtiv mudel, mis Eestis nüüdseks *de facto* välja kujunenud, ei ole "valmis" – selles mõttes on kunstis meil nagu Tallinna linnaga – kui "valmis oldaks", tuleks ju vesi peale tõmmata. Ka *de jure* pole kuulnud, et sellealane arengukava ministeeriumis valmis oleks küpsenud/küpsetatud.

Nii ongi jõuvektorid kujunenud (vist on nii olukord ka muudel erialadel?) vastavalt sellele, kuidas rektorid või struktuuriüksuste, õppetoolide juhid ministeeriumiga privaatläbirääkimistes ennast teostanud? Kas kunstikõrgharidusel oleks õigem olla kultuuri- või haridusministeeriumi haldusalas? Omadele võõras/võõrastele oma mentaliteet on võimaldanud 90ndate kõrghariduse buumiga kaasa minna: lastekunstikoolid on nimetatud kunstikoolideks, Tartu Kunstikool (Eesti kunstialase keskhariduse kants) on end kõrgkooliks upitanud ja mitte halvasti sellega hakkama saanud.

Kõmulisim protsess, mis praegu pooleli, on Eesti Kunstiakadeemia plaanitav assotsieerumisleping Pedagoogikaülikooli ja Humanitaarinstituudiga Tallinna Ülikooli moodustamiseks. Kunstiakadeemia on läinud ka erialade liitmiste teed, kus seniste "puhaste", kuni magistrikraadini läbiva erialaõppe asemel tulevad liiterialad. Kunstiakadeemia on lõpetamas ka oma laialt reklaamitud integratsiooniprojekti ning sulgeb venekeelse üliõpilaskonnaga rakenduskunsti kolledži Lasnamäel. Selle asemel on ta endaga liitnud Academia Non Grata Pärnust, kes muutub bakalaureusetasandil õpet andvaks "segakavaga" vabade kunstide kolledžiks. Akadeemiline struktuur on verevärskendust ja dopingut saamas energiast ja alternatiivsusest pulbitsevast koolist? Ants Juske juhitav Tartu Kõrgem Kunstikool plaanib arhitektuurikoolituse sissetoomist, mis seni edukaimale mööblidisaini osakonnale professionaalsema fooni ja konteksti looks.

Töid TÜ maalikunsti üliõpilaste õppe- ja bakalaureusetööde hindamiselt. JAAN ELKEN

Selge on see, et nendes sügavates muudatustes ja koolide ümberprofileerimises, fooniks pidevalt vahelduvate haridusministrite ning kahe linna vahel jaguneva muutuva ametkonnaga ministeerium, on rektoritel eksperimenteerimiseks suhteliselt vabad käed olnud. Omaette peatükk on erakõrgkoolides pakutav kunstiharidus, siin on kvaliteet ehk kõige kõikuvam.

Uus õppekava

Selles virvarris pakub TÜ maaliõpe stabiilsust ning kindlat nišši kunsti kõrgkoolituses. Tartu Ülikool pakub kindlasti kvaliteetseimat humanitaarblokki kultuuri- ja kunstiajaloo ning sotsiaalteaduste suunalt. Uus maalikunsti õppekava on aga sümbioos meie traditsioonilisest kunstiharidusest ja kunsti uuendustaotlustest, mis kõige enam vastab eesti kunsti praegusele hetkeseisule. Traditsioonilisus väljendub eelkõige ühe meedia (antud juhul maalikunsti) tehnikavõtete koolituse kõrgtasemes, mis saavutatakse mõtestatud treeningu läbi ning mis avardab erinevate vaatenurkade väljendamise võimalusi ja ideede realiseerimist maalikunsti vahenditega. Aktuaalseks teeb maalialase tegevuse eelkõige pildis väljendatav ideestik ning suhestumine Eesti ühiskonna ja kunsti arenguga.

Prof Jaan Elken juhib õppetooli 1997. aastast. ARHIIV

TÜ MAALI ERIALA

1988 võeti Eesti Riikliku Kunstiinstituudi Tartu filiaali 5 üliõpilast
1989 nimetati filiaal Tallinna Kunstiülikooli Tartu maaliosakonnaks
1992 liideti osakond maalikunsti õppetoolina filosoofiateaduskonda
Maalieriala on TÜs lõpetanud 51 üliõpilast, kunstiõpetuse õpetaja kutseaasta 7
Praegu õpib osakonnas 39, õpetajakoolituses 19 üliõpilast

Uue õppekava strateegiliseks põhijooneks ongi kaasaegse kunstikeele tundmaõppimine, kaasaegse kunstimõtlemise omandamine. Tahaksin siinkohal tsiteerida Prantsuse kunstiprofessorit Pierre Baquét'd (Areen 26. apr 2001) "...Omandada tuleks analüüsivõime, mis juba õppeajal aitab leida oma suhet üldistesse kunstiteemadesse. Kooli lõpetades peaks üliõpilasel pea olema tulvil uutest küsimustest, mitte vastustest".

Postmodernistlik kunstisituatsioon sallib kõiki meediaid, sallima peaks ka erinevaid lähenemisi kunstiharidusele. Kriteeriumiks tuleks seada koolituse produkt – kuivõrd õppekava läbinu suudab kaasaegses kunstis oma loominguga kaasa rääkida. Möödas on see faas eesti kunstis, kus aktuaalsuse astme ja atraktiivsuse määrasid eelkõige uued tehnoloogiad.

Rahvusvahelist kunstimaailma 90ndatel läbinud "teoreetiline" mantra – *maal on surnud* – mõjub uue aastatuhande hakul otsekui eilne uudis. Praktika teha värvidega märke pindadele jätkub eskaleeruvas tempos, jälgigem kasvõi Briti noorte radikaalsete kunstnike maalilembust tehnikana. Julian Bell märgib oma raamatus "What is Painting?", et "modernsus", "kunst" ja "isiklik ekspressioon", mida on viimase kahe sajandi vältel üleekspluateeritud, võib käibest kõrvaldada, kuid uued tähendused *värvist* on tõusmas. Maalid on *asjad*, füüsilised struktuurid, mis pakuvad informatsiooni interpreteerimiseks.

Usaldada oma kultuuriruumi

Õpetlik oli üliõpilastega vaatlus- ja muuseumipraktika eelmisel aastal Moskva Surikovi nim õppeasutuses näha reprodutseerivate käsitööoskuste eelisarengut kõigi muude kunstidefinitsioonide ees. 6aastane õppekava, 6 päeva nädalas 6tunnised maalitundide blokid. Ei mingit rahvusvahelist akrediteerimist ega tõmblemist kellegi näpunäidete järgi. Ja äsja TÜ maalieriala üliõpilastega sooritatud õppereis Londoni Ülikooli juures tegutsevasse Goldsmith College´isse: Inglise ühes mainekamas interdistsiplinaarses kunstikoolis on põhiliseks õppevormiks vestlused, seminarid, *workshop*id ning juba viis aastat ei toimu natuurist joonistamise ega maalimise tunde. Goldsmithist on pärit YBA (inglise noore kunsti kaubamärk) skandaalsed staarid.

Toimiv kunstimaailm on vägagi isekorrastuv, kunstihariduses kajastub see paraku küll teatud faasinihkena – kontseptualismitaustaga professorid ei pea lihtsalt manuaalsete käsitööoskuste "treeninguid" ega täpsemalt määratletud tehnikat ülikoolitasandil õppes enam/veel vajalikuks. Loomulikult ei ole Goldsmith kogu inglise kunstiharidus, kuid üks efektiivsemaid kanaleid parnassile. Surikovi ja Goldsmithi kogemus näitab, milliseid valikuid võib kunstiharidus sisaldada ning mõlemad on oma kultuurisituatsioonides vägagi efektiivsed.

Me ei saa kopeerida Londonis ja Moskvas toimivaid kultuurimudeleid, me ei saa istutada meie huumusesse võõrast transplantaati. Tuleb usaldada rohkem oma kultuuriruumis sündinud otsustusi.

25. 02. 2002

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Botaanik Edmund Russow 161

Virge Lell
TÜ Ajaloo Muuseumi
varahoidja

Täna 161 aastat tagasi sündis Tartus baltisaksa botaanik, taimeanatoom ja brüoloog Edmund August Friedrich Russow.

Suur huvi kodukoha lindude ja taimede vastu tekkis Russowil juba gümnaasiumiõpilasena, mil ta korjas Tallinna ümbruses taimi herbaariumi jaoks. Neil väljasõitudel uuritu tulemusena avaldas ta tudengipõlves oma esimese töö "Flora der Umgebung Revals".

Edukad õpingud Tartu Ülikoolis lõpetas Russow 1864 kandidaadikraadiga. 1871 kaitses ta juba doktoritöö botaanikast, 1874-1895 oli ta botaanikaprofessor ning botaanikaaia direktor, 1895-1897 ka Loodusuurijate Seltsi president. 1872 ilmus Russowilt üks esimesi rakkude jagunemise kirjeldusi, mille eest sai ta Venemaa TA Baeri-nim preemia. 1885 valiti ta Peterburi TA korrespondentliikmeks.

Russow uuris põhjalikult turbasamblaid, avastades meie soodest mitu uut liiki, millest üks kannab ka tema nime – *Sphagnum Russowii Warnst* ehk Russowi turbasammal. Vanemas eas tundis Russow huvi ka muusika ja maalimise vastu, kuid eriti tuntud ja kultuurilooliselt hinnatud on tema viimane hobi – stereofotograafia. Raamatukogus on säilinud üle 1000 stereofoto.

Anne Parmasto näitus

Reet Pulk-Piatkowska
Tartu Kunstimuuseumi
teadussekretär, näituse
kuraator

Eile avati Tartu Kunstimuuseumis TÜ kunstide osakonna juhataja dots Anne Parmasto maalide näitus.

See on maalikunstniku ja kunstipedagoogi esimene isiknäitus oma sünnilinnas.

Näitusel eksponeeritud teosteist vanim kannab aastaarvu 1980, mille loomise vaevad jäävad õpinguteperioodi. Paarkümmend aastat järjekindlalt abstraktsionismi viljelnud kunstniku eelistused kumavad juba selles varases natüürmordis – lihtsustatud vorm ja dekoratiivsed värvipinnad. Lähimineviku valminud kirkad lõuendid suhtlevad vaatajaga värvi ja kompositsiooni kaudu, emotsioone kütavad üles spontaansed punased pildid ja ovaali suletud vorm. Neis on eestimaised päikeseloojangud ja kivine rand.

Parmasto kunstiõpingud algasid Tartu Lastekunstikoolis ning jätkusid Eesti Kunstiinstituudis 1975-1981, kus ta sai teatridekoraatori diplomi. Lõpetamisaastast peale on ta tegev olnud pedagoogina, 1981-1994 TPÜs ning 1998. aastast TÜ kunstide osakonna juhataja ja maaliõppetooli dotsendina.

Näitustel esineb kunstnik 1984. aastast ja 1993. aastast on Anne Parmasto Kunstnike Liidu liige.

UUDISED

Magistrikraad Narva Kolledžist

TÜ nõukogu kinnitas Narva kolledži magistritasemel õppekavad.

Selle aasta sügisel õppima asuvad üliõpilased lõpetavad 5 aasta pärast oma õpingud magistrikraadiga.

Uued õppekavad on: põhikooli humanitaarainete mitme aine õpetaja ja alushariduse pedagoog. Kolledž valmistab senise eesti keele kui teise keele ja inglise keele õpetaja kõrval ette ka ajaloo ja kodanikuõpetuse, koduloo ning inimeseõpetuse õpetajaid. Samuti antakse ettevalmistus tööks sotsiaalpedagoogina vene keele kui võõrkeele õpetajana. Üliõpilane saab viie aastaga ettevalmistuse tööks kolmel erialal.

Teise uue õppekava – alushariduse pedagoogid õpivad 4 aastat ja saavad bakalaureusekraadi.

N-aine (sinine) TÜ Raamatukogus

Teisipäeval avas kunstnik Ilmar Kruusamäe raamatukogu kataloogisaalis aktimaalide isiknäituse "N-aine (sinine)". 18 natuuritruud naisakti on valminud paari viimase aasta jooksul.

Näitus jääb avatuks 4. aprillini, olles sissejuhatuseks aprillis algavatele Kursi Koolkonna päevadele Tartus.

Arstitudengid ja infotehnoloogia

Esmaspäeval kell 18 algab Biomeedikumis seminar "Kuidas rakendada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat arstiteaduse õppimisel?".

Arstiteaduskonna tugiisik informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia alal TÜ e-ülikoolis Aavo Lang kõneleb sellest, kuidas kasutada arvutit arstiteaduse õppimisel. SA TÜ Kliinikumi Närvikliiniku arstõppejõud Ülla Linnamägi tutvustab telemeditsiini.

Kliinikumi Medinfo Keskuse juhataja Keiu Saarniit kõneleb teemal "Mida on TÜ Kliinikumi Medinfo Keskusel pakkuda arstiteaduse üliõpilasele meditsiini informatsiooni valdkonnas".

Seminari korraldab Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi haridusgrupp.

Uued õppekavad ministeeriumis

Tartu Ülikool andis TÜ nõukogus kinnitatud reformitud õppekavad registreerimiseks haridusministeeriumile.

Õppekavad koostati vastavalt ülikooli nõukogus vastuvõetud statuudile, mille põhimõtteks on moodulitel baseeruv struktuur. See võimaldab üliõpilasel valida oma peaaine kõrvale mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Nii tekib lisaks suuremale ainevalikule võimalus senisest vabamalt vahetada õppekava bakalaureuseõppe järel.

Uute bakalaureuseõppekavade järgi hakkavad õppima sel suvel ülikooli astujad.

Ülikooli lahtiste uste päevad

19.-21. märtsini toimuvad Tartu Ülikooli lahtiste uste päevad.

Tuleval reedel, s.o 15. märtsil ilmub ka UT sisseastujate erinumber.

Info: 375 625, www.ut.ee/Sisseastumine.php.

ÕNNITLEME

50

Reti Sahk,
projektijuht – 14. märts

55

Mäido Soosalu,
valvur – 8. märts
Andres Konts,
valvur – 10. märts

60

Galina Kutsherova,
valvur – 10. märts

65

Olvi Mägi,
valvur – 14. märts

70

Zoja Lebedeva,
koristaja – 10. märts
Aino Tigane,
koristaja – 11. märts

Tänan kogu ülikooli peret mulle osutatud au ja tähelepanu eest minu 100. juubelil.

Aleksander Elango

ELEKTROONILINE EUROINFO TEENISTUS

ELis publitseeritakse järjest enam materjale elektrooniliselt, võimaldades üha laialdasemat juurdepääsu ELi ametlikele dokumentidele.

Eli seadusandluse portaal EUR-LEX http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html võimaldab jälgida ELi seadusandluse käiku, tutvuda seaduseelnõude tekstide ning seadusandlikke algatusi selgitavate, tihti mahukate probleemikäsitlustega; ELi eri valdkondade Roheliste ja Valgete raamatutega, kus esitatakse ideid arutluseks edasises otsustusprotsessis ja tehakse ettepanekuid meetmete võtmiseks antud valdkonnas; samuti Euroopa Liidu direktiivide ja määruste tekstidega.

Et aidata kasutajail orienteeruda ELi infotulvas, on TÜ Raamatukogu Eurodokumentatsiooni Keskus välja töötanud Elektroonilise Euroinfo Teenistuse. Küsimustele vastavad Eurodokumentatsiooni Keskuse töötajad, nõu annavad TÜ spetsialistid ning EV ministeeriumide ja riigiametite töötajad.

Euroinfo Teenistus asub aadressil http://www.euroinfo.ee/discus/

TARTU LIONS KLUBI STIPENDIUMID

Tartu Lions Klubi (LC Tartu) koostöös sõsarklubiga Rootsist (LC Uppsala-Sävje) ootab üliõpilaste taotlusi kahele stipendiumile, tutvumaks kõrgkoolide ja tudengieluga Uppsalas 7.-20. aprillini k.a.
Vabas vormis avaldus koos CV ja taotluse motiive selgitavate lisadega saata 15. märtsiks aadressil: aivar@rtk.tartu.ee, täiendav teave tel 051 64818 (Aivar Paidla).

TORONTO ÜLIKOOLI STIPENDIUM KRAADIÕPPURILE

Tähtaeg 15. märts

Ülikoolidevahelise lepingu kohaselt on ühel Tartu Ülikooli kraadiõppe üliõpilasel (v.a meditsiin, informaatika ja majandus) võimalik õppima minna Toronto Ülikooli Kanadas (www.utoronto.ca) üheks õppeaastaks.
Nõutavad dokumendid (inglise keeles):
- foto,
- CV,
- põhjendatud avaldus,
- ametlik ärakiri õpinguraamatust ja diplomi koopia,
- TOEFL skoor 600,
- soovituskiri eriala õppejõult.

Stipendium katab õppemaksu ja majutuse. Stipendiumisaaja peab tasuma viisa eest, muretsema rahvusvahelise tervisekindlustuse ($702.78 CAN) ja katma reisikulud. Toitlustamine täpsustamisel.
Dokumendid esitada 15. märtsiks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse: TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13-16.
Info ja kontakt: Merli Tamtik, tel 427 243, merlit@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Neeme Roose
REKLAAM TURUNDUSES

- *reklaami mõiste, olemus, liigid*
- *reklaami koht ja roll turunduses*
- *reklaamikampaaniate kavandamine*
- *reklaamikampaaniate elluviimine*
- *reklaamieelarvete koostamine*
- *reklaami efektiivsuse hindamine*

160 lk., 143 x 205
Hind 65.–

DEVELOPING UNIVERSITY CONTINUING EDUCATION IN ESTONIA EUROPEAN DEVELOPMENTS NATIONAL NETWORKS AND EVALUATION

seminar 15. märtsil Tartu Ülikooli nõukogu saalis

Seminari eesmärk on Euroopas ülikoolide (akadeemilise) täienduskoolituse vallas toimuvate arengute tutvustamine ja Eesti akadeemilise täienduskoolituse arengute analüüs selles valguses. Täpsemalt räägitakse täienduskoolituse rahvuslike koostöövõrkude tegevusest ja täienduskoolituse hindamisest. Seminari viivad läbi ülikooli täienduskoolituse parimad eksperdid Inglismaalt: Bristoli Ülikooli professor Edward Thomas ning Valerie Mitchell Coventry Ülikoolist.
Seminar toimub inglise keeles, rühmatööd, väiksemad arutelud vajadusel eesti keeles.
Päevakava:
10.30-11 Opening and Introduction – Aune Valk
11-13 European developments in UCE – Edward Thomas/Valerie Mitchell
14-15.30 National UCE Networks – Edward Thomas/Valerie Mitchell
15.45-17.45 Evaluation of Continuing Education in Universities – Valerie Mitchell/Edward Thomas
17.45-18 Conclusions
Info: Aune Valk (aunevalk@ut.ee), registreerimine (kuni 12.03.02): Eve Lember (Eve.Lember@ut.ee, 375620).

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA STIPENDIUMID

Eesti Teaduste Akadeemia annab 2002. aastal võistluse korras välja kuni kuus ühekordset stipendiumi (10 000 – 20 000 krooni) monograafiliste teadustööde ja populaarteaduslike raamatute käsikirja lõpetamiseks ja vormistamiseks.
Stipendiumi taotlejal peab olema teaduskraad.
Taotlusi (koos isikuandmete, põhjenduse, käsikirja kava ja retsensiooniga) võetakse vastu 30. aprillini aadressil Kohtu 6, 10130 Tallinn, Eesti Teaduste Akadeemia juhatus.
Info: tel 6450 712, http://www.akadeemia.ee.

Võidukad üliõpilassportlased Kaspar Kokk, Indrek Tobreluts ja Timo Jaaska. TIINA BELJAEVA

Tobreluts ja Rehemaa on üliõpilaste meistrid

Eelmisel nädalavahetusel Käärikul toimunud Eesti üliõpilaste meistrivõistlustel olid tublid TÜ tudengid.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul olid need läbi aastate tugevaima konkurentsiga võistlused. Tagaajamisvõistluse stardis oli 22 meest ja 8 naist.

Meeste võistluse 5 km klassikasõidu tulemuste põhjal läks 7,5 km vabatehnikasõidu rajale esimesena Indrek Tobreluts (EPMÜ), kelle kannul startis vaid 6sekundilise kaotusega Kaspar Kokk (TÜ). Tudengite meistritiitel kuulus Indrek Tobrelutsule EPMÜst, teiseks jäänud Kaspar Kokk TÜst kaotas 24 sekundiga. Kolmas oli Timo Jaaska samuti TÜst (+3.23). Neljandast kuuenda kohani muutus konkurents väga pingeliseks 1sekundiliste vahedega jõudsid üle finišijoone Peeter Kümmel, TÜ (+3.36), Mihhail Lukertsenko, TPÜ (+3.37) ja Roland Lessing, EPMÜ (+3.39).

Naiste parim oli teist aastat järjest Jana Rehemaa (TÜ), teiseks jäi Britt Jaaska (TTÜ), kolmandaks Elina Pähn (TÜ). Vabatehnika 5 km sõidule startis esimesena Britt Jaaska, edestades järgnevat 15 sekundiga.

Teatesprintides oli parim meeskond TÜ koosseisus Priit Viks, Timo Jaaska ja Kaspar Kokk, kes kõik kuulutati 2002. aasta üliõpilaste meistriks.

Parimatel talvespordialade üliõpilastel on võimalus osaleda 2003. aasta jaanuaris Itaalias Tarvisios taliuniversiaadil.

ACTA DIURNA

11. märtsil kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalepi "Akadeemia seminari" järgmine loeng "Aleksander Kesküla elu ja seiklused". Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

KAITSMISED

13. märtsil kell 16.15 kaitseb Lossi 3-426 ajaloo osakonnas Kalmer Mäeorg magistritööd "Tulumaks Tallinnas. Tuluteadaannete töötluse võimalusi Tallinna VI maksujaoskonna 1937. aasta tuluteadaannete näitel" kaitsmine *magister artium* (arhiivindus) kraadi taotlemiseks. Töö juhendaja prof Aadu Must. Oponent: lektor Jaak Valge.

21. märtsil kell 14 toimub keemiaosakonna nõukogus Jakobi 2-430 Boris V. Rogovoy doktoritöö "Synthesis of (benzo-triazolyl)carboximidamides and their application in reactions with N- and S-nucleophiles" kaitsmine. Juhendajad: prof A. R. Katritzky (USA) ja prof J. Järv (TÜ). Oponeerib prof M. Lopp (Tallinn).

LOENGUD

13. märtsil kell 16-18 peab mag Alar Schönberg, Rannarootsi Muuseumi direktor, Paabeli ruumis 323 ettekande teemal "Eestirootslaste identiteedist 1930-ndate lõpul". Info: dr Jürgen Beyer, tel 482 009.

13. märtsil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1198. avalik ettekandekoosolek. Tanel Lepsoo: Intellektuaal ja muutuv maailm: Sartre'i ja Semperi peale mõeldes. Info: Katrin Kello, tel 055 610 546.

13. märtsil kell 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute kesksuse jututarõ külaliseks keelepoliitika nõunik Jüri Valge, kes räägib võru keele olevikust ja tulevikust. Kõik huvilised on oodatud kuulama. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

14. märtsil kell 12 Saaremaa Ühisgümnaasiumis TÜ semiootikamagistrandi Kadri Tüüri avalik loeng "Looduskirjandusest laiukirjanduse näitel". Järgneb kohtumine humanitaariast huvitatud gümnaasiumiõpilastega. Info: Riia Nelis, TÜ esindaja Saare maakonnas, tel 045 39 839.

TEATED

14. märtsil kell 12 toimub ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis emakeele päeva aktus, kus autasustatakse ka emakeele olümpiaadi võitjaid. Kõnega esineb prof Aadu Must. Info: eesti keele õppetool, tel 375 224.

Ka eelolevaks suveks organiseerib TÜ Ametiühing puhkamisvõimalust Saaremaa Ühisgümnaasiumis. Täpsem info TÜAÜ komiteest. Tel. 434 875, maila@ut.ee.

SPORT

23. märtsil kell 11 TÜ spordihoones (Ujula 4) Eesti üliõpilaste harrastajate korvpalliturniiri finaal 8 parima meeskonna ja 6 naiskonna vahel. Turniir algas 2001. aasta septembris 33 võistkonna vahel.

24. märtsil Tallinnas Paul Kerese malekeskuses Eesti üliõpilaste male meistrivõistlused. 9 vooru Šveitsi süsteemis ajakontrolliga 15 min mängijale. Võistkondlikus arvestuses 3 meest ja 1 naine samast kõrgkoolist. Mängus on väärt auhinnad. Registreerumine 18. märtsini www.ut.ee/easl, 07 333 233.

26. märtsil Tallinnas Kristriine spordihoones Eesti üliõpilaste saalijalgpalli meistrivõistlused. Registreerumine 12. märtsini www.ut.ee/easl 07 333 233. Igast kõrgkoolist 2 meeskonda.

25. märtsil saalijalgpalli seminar Tallinna Tehnikakõrgkoolis (Pärnu mnt 62) Portugali jalgpallispetsialisti Pedro Diose eestvedamisel. Osavõtt tasuta, eelregistreerimine vajalik. Info: 07 333 233, easl@ut.ee. Tiina Beljaeva, EASLi arendusjuht 07 333 233, 052 57 624.

KONTSERT

Vanemuise kontserdimajas

Laupäeval, 9. märtsil kell 19 VKMi kammerlaval Põhjamaade ja Balti parimaid noori interpreete tutvustavas sarjas Upbeat – Mindaugas Backus (tšello, Leedu), Daumantas Kirilauskas (klaver, Leedu), Daniel Berg (marimba, Rootsi), Fredrik Andersson (löökriistad, Rootsi). Piletid 80 kr.

Reedel, 15. märtsil kell 19 Haridusministeeriumi saalis "Emade keeles, isade meeles". Hando Runnel, Eesti Rahvusmeeskoorilt emakeele päevaks. Dirigent Ants Soots, kavas eesti koorimuusikat.

KINOS ILLUSIOON

Õed, (Venemaa 2001). Kl 14, 15.30, 21.30.

Pühapäeval, 10. märtsil kl 14 eellinastus: Walt Disney "Kollide kompanii".

PRANTSUSE FILMID:

7. märts
* Kangelane nimega Toto, rež Jaco van Dormael, kl 17
* Rosetta, rež Luc & Jean-Pierre Dardenne, kl 18.30
* Liblikajaht, rež Otar Iosseliani, kl 20

8. märts
* Konvoi ootab, rež Benoit Mariage, kl 17
* Rosetta, kl 18.30
* Liblikajaht, kl 20

9. märts
* Libateener, rež Benoit Jacquot, kl 17
* Diskreetne, kl 18.30, 20

10. märts
* *L´Atalante*, rež Jean Vigo, kl 17, 18.30
* Päevane kaunitar, rež Luis Bunuel, kl 20

AAFRIKA FILMID:

11. märts
* Laps ja kaiman, rež Mustapha Dao, kl 17
* *I´Oeuf*, rež Mustapha Dao, kl 17
* *Segu Janjo*, rež Mambaye Coulibaly, kl 17
* Printsess Yennega, rež Claude Le Gallou, kl 17
* Väike päikesemüüja, rež Djibril Diop Mambletty, kl 17
* Uus algus, rež Bertrand Tavernier, kl 18.30
* Jeesuse elu, rež Bruno Dumont, kl 20

12. märts
* Jeesuse elu, kl 17
* Teekond, rež Emmanuel Finkel, kl 18.30

13. märts
* Külmlaud, rež Bertrand Blier, kl 17
* Jumal üksi näeb mind, rež Brune Podalydes, kl 18.30

14. märts
* Jumal üksi näeb mind, kl 17
* Liblikajaht, kl 19

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Sisseastujate erinumber

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

15. märts 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 10 (2088)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

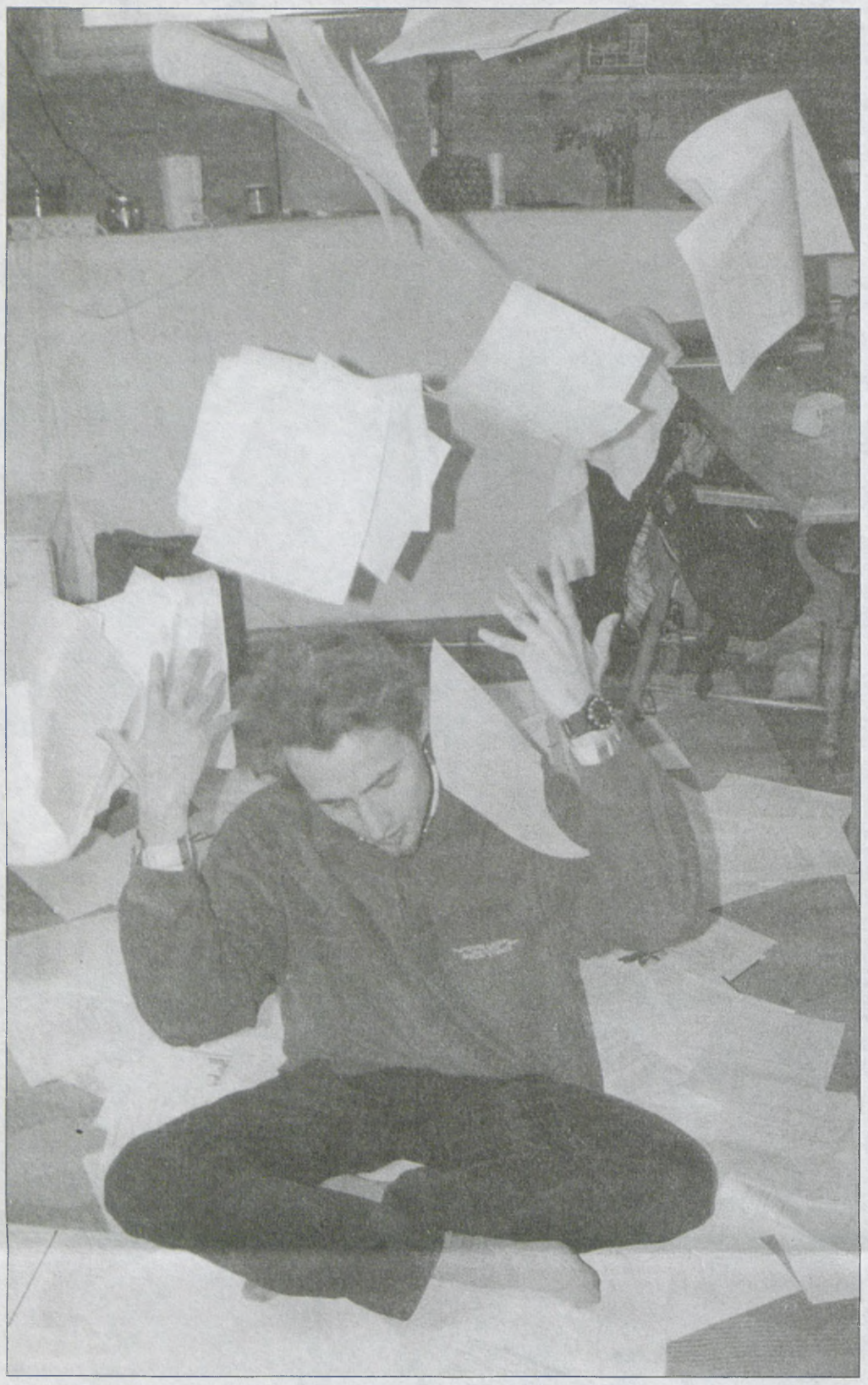

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. *Universitas*ena peame andma mitmekesist haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimusi, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame tublit täiendust.

Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor
professor Jaak Aaviksoo

Hüvasti, nelja-aastane bakalaureuseõpe! Sügisel ülikooli astujad saavad õppida kolm aastat bakalaureuseõppes ja kaks aastat magistrantuuris. MARTIN KLESMENT

Uus õppeaasta toob uued õppekavad

Marvi Mikk
TÜ õppeprorektori abi

Sügisest ülikoolis õpinguid alustavad tudengid jõuavad diplomini teisiti kui nende vanemad kolleegid.

Senikehtivas õppesüsteemis oli nelja-aastaste bakalaureuseõpingute lõpetanu erialaspetsialist, magistriõpe oli aga valdavalt suunatud teadustöö tegemisele.

Uues õppesüsteemis omandab üliõpilane bakalaureuseastmes erialased baasteadmised, kuid ta ei ole veel väljakoolitatud spetsialist. Kes soovib saada erialaspetsialistiks, jätkab õpinguid neljandal ja viiendal aastal magistriõppes. Pärast viit õppeaastat omandab ta magistrikraadi. Prognooside kohaselt oodatakse, et magistriõppes jätkaks õpinguid 75% bakalaureuseastme lõpetanutest.

Üha tihenevad sidemed eri maade ülikoolidega on suurendanud meie üliõpilaste võimalusi õppida semestri või rohkemgi teistes ülikoolides. Uuest õppesüsteemist on üliõpilasel kasu ka siis, kui ta läheb õppima välismaale, sest nii bakalaureuse- kui ka magistriõpe kestab enamikus Euroopa riikides kokku viis aastat.

Uus sisu

Mõnikord on arvatud, et 3+2 õppesüsteemi puhul on tegemist bakalaureuse- ja magistrikraadi devalveerimisega. See pole nii, sest uus õppesüsteem toob nii uue sisu, põhimõtted kui ka koolitamise eesmärgid.

Senikehtinud süsteemi puuduseks on peetud liiga pikka õppekava täitmiseks kulunud aega, samuti suurt ülikooliõpinguid mittelõpetavate üliõpilaste hulka. Õppeaja pikaks venimine oligi üks põhjusi, miks Bologna deklaratsiooni koostades võeti aluseks just 3+2 õppesüsteemi rakendamine. Esimese kolme aasta järel on üliõpilane saavutanud mõningase valmisoleku tööturu jaoks ning omades kõrgharidust tõendavat diplomit, on tal soovi korral võimalik alustada iseseisvat karjääri. Enamikku oodatakse aga magistriõppesse, kus õpe on suunatud kitsamale erialale.

TÜ uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Õppekavad on üles ehitatud moodulõppekavadena, mis annab laiema võimaluse kombineerida ja ise otsustada oma õpingute sisu üle. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaalning haridusteadused.

Laiapõhjaline koolitus

Ühte valdkonda kuuluvatel õppekavadel on vähemalt 16 ainepunkti mahus ühisosa. Paljud õppekavad sisaldavad enam kui ühte suunda ning üliõpilasel on võimalik valida, millises kitsamas valdkonnas ta soovib teadmisi omandada. Nii on näiteks riigiteaduste õppekava järgi õppijal võimalik valida avaliku halduse, võrdleva poliitika ja rahvusvaheliste suhete suuna vahel. Samal ajal võib soovi korral valida teise suuna mõnest oma või hoopis teise valdkonna õppekavast. Näiteks üliõpilane, kes õpib majandust, võib valida teiseks suuna- ja erialamooduliks õigusteaduse, läbides eelnevalt õigusteaduse suunamooduli eeldusained. Bakalaureuseõppekava täitmisel tuleb valida ka kolm valikmoodulit (kokku 12 AP). Valikmoodulid võimaldavad üliõpilasel sooritada teise õppekava suuna- või erialamooduli eeldusaineid või omandada laiemaid teadmisi peaaines. Üliõpilasel on õigus valida, kumba varianti ta kasutab. Valikmoodulite ning suuna- ja erialamooduli valimine väljastpoolt oma õppekava annab lisavõimaluse teise eriala magistriõppesse kandideerimiseks.

Bakalaureuseastme põhieesmärkideks ongi anda laiapõhjaline baasharidus, avardada silmaringi, õpetada õppima ning teadvustada elukestva õppe vajadusi.

Magistriõpe

Samuti on muutunud magistriõppe eesmärk, kus olulisimaks on saamas erialaõpe ja spetsialistikoolitus ning ettevalmistus doktoriõppesse astumiseks. Kui senikehtivas õppesüsteemis oli magistriõpe teadusõppe esimene aste ning õppekava sisust poole täitis magistritöö koostamine, siis uues õppesüsteemis on magistriõppe eesmärk eeskätt erialase ettevalmistatuse andmine ning seetõttu on õppekavas tunduvalt suurendatud erialaõppe mahtu. Magistritöö on aga veerand kogu magistriõppe mahust.

Haridussüsteemi muutumine on pidev protsess. Lõppenud on aeg, kus ükskõik kui kõrge diplomiga pärjatud õppija võis viimast õpikut kinni lüües endale kinnitada, et nüüd on ta valmis asjatundja mitmekümneks aastaks või kogu eluks. Nii on ka ülikooliõpingutega, mille olulisust inimese kujundajana on raske üle hinnata.

Tartu Ülikool pakub teile *universitas*ena oma parimaid tingimusi ja võimalusi, siit saadu rakendamine on aga teie endi kätes.

Mida on vaja teada sisseastumisest?

Alme Randveer
TÜ vastuvõtutalituse peaspetsialist

Keskharidusega noored saavad astuda Tartu Ülikooli bakalaureuseõppesse kahele riigieelarvelisele ja kahele riigieelarvevälisele õppekohale.

Vene õppekeelega kooli lõpetanutel peab olema sooritatud eesti keele kui teise keele riigieksam või eesti keele kesktasemeeksam. Üliõpilaskandidaadid, kes said nimetatud eksamitel vähem kui 60% maksimaalsest punktide arvust, võivad asuda õppima eesti keelt süvendatult ühe õppeaasta vältel.

Üliõpilaskandidaatide paremusjärjestus moodustatakse riigieksamite ja sisseastumiseksamite hinnete põhjal. Võõrkeele riigieksam peab olema sooritatud inglise, saksa või prantsuse keelest.

Sisseastumiseksamite sisulised nõuded (programmid) on avaldatud aadressil www.ut.ee.

Dokumentide esitamise tähtajad

1. Riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimiseks tuleb esitada dokumendid:
- erialadele, kus kandideerimisel on nõutav sisseastumiseksamite sooritamine, 26. juunist 5. juulini;
- erialadele, kus kandideeritakse riigieksamite tulemuste alusel, 26. juunist 17. juulini.

2. Riigieelarvevälisele õppekohale kandideerimiseks tuleb esitada avaldus hiljemalt 16. augustil, kusjuures sisseastumiseksamitele pääsemiseks tuleb dokumendid esitada hiljemalt 5. juulil.

Sisseastumiseksamid toimuvad 8.–17. juulini.

Riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetute nimekirjad selguvad 24. juuliks ja avaldatakse ajalehes Postimees või Eesti Päevaleht hiljemalt 29. juulil.

SISSEASTUMISEKS NÕUTAVAD DOKUMENDID

- **vormikohane avaldus (vorm avaldatakse internetis http://www.ut.ee)**
- **keskharidust tõendav dokument (originaal ja koopia)**
- **riigieksamitunnistus (originaal ja koopia)**
- **kolm fotot 3×4 cm**
- **passi isikukoodiga leheküljе koopia**
- **eritingimustel TÜ astujail tuleb esitada täiendavaid dokumente**

Kandideerimine eritingimustel

TÜ finantseeritavatele õppekohtadele võetakse vastu üleriigiliste lõpuklasside aineolümpiaadide kolm parimat ja rahvusvahelistest lõpuklasside olümpiaadidest osavõtnud. Samuti võetakse vastu viis silmapaistvaid sporditulemusi saavutanud üliõpilaskandidaati, kes peavad olema vähemalt Eesti noorte meistrid.

Füüsika-keemia- ja matemaatika-informaatikateaduskonda ning Türi kolledžisse riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimisel liidetakse vastava eriala aineolümpiaadide paremate konkursipunktide summale 10 lisapunkti.

Eritingimustel on üliõpilaskandidaadil õigus ülikooli kandideerida ainult ühel korral.

Riigieelarvelisele õppekohale vastuvõetu on kohustatud kinnitama oma õppima asumist ülikoolis, andes allkirja teaduskonna dekanaadis või saates postiga teate teaduskonna dekanaati 5. augustiks. Kui vastuvõetu ei ole kinnitanud oma õppima asumist, täidetakse vabaks jäänud õppekoht paremusjärjestuses järgmise üliõpilaskandidaadiga.

Riigieelarvevälistele õppekohtadele vastuvõetud üliõpilaskandidaatide nimekirjad selguvad hiljemalt 19. augustiks.

TÜ avatud ülikooli vastuvõtt

Tiia Ristolainen
Kaugkoolituskeskuse juhataja

TÜ avatud ülikooli kaubamärgi all pakutakse paindlikke õppimisvõimalusi tasemekoolituse kõikides õppeastmetes: bakalaureuse-, kutsekõrgharidus-, magistri- ja doktoriõppes ning õpetajakoolituses.

Õppetöö toimub kaugõppe vormis kinnitatud õppekavade alusel teaduskondades ja kolledžites – seega vastab avatud ülikooli õpe tasemelt ja nõudmistelt traditsioonilisele ülikoolile.

Kaugõppe vorm

TÜ avatud ülikoolis õpivad tublid inimesed oma põhitöö ja perekonna kõrvalt. Nende sooviks on omandada kõrgharidus või teaduskraad, jätkata poolelijäänud õpinguid või omandada uus eriala, et saada kõrgemat palka, tulemuslikumat töökohta või väärilisemat positsiooni ühiskonnas. See ei ole kerge majanduslikus mõttes, sest avatud ülikoolis õppimine on tasuline. Ainepunkti hind on ülikoolis keskmiselt 600 kr, erinedes erialati. Kaugõppe üliõpilasel lasub suur õppimiskoormus. Õppesessioonid toimuvad tavaliselt kord kuus nädalavahetustel või paar korda semestris nädalase tsüklina. Iseseisva töö osakaal on suur – 70-75 %.

Avatud ülikoolis õppimist hõlbustab hiljuti tööd alustanud TÜ e-ülikool (www.ut.ee/e-ylikool). ANDRES TENNUS

Seda toetavad spetsiaalsed õppevahendid, internetipõhised kursused, veebis olevad materjalid, õppegruppide listid. Kui statsionaarses õppevormis läbitakse keskmiselt 30-40 AP aastas, siis avatud ülikoolis on optimaalseks tempoks 20-30 AP aastas. Avatud ülikooli tasemekoolituses õppijad immatrikuleeritakse TÜ üliõpilasteks. Need, kes läbivad alla 20 AP aastas, võivad õpinguid jätkata õppija staatuses.

Avatud ülikooli eelised

Avatud ülikooli populaarseimad riigieelarvevälised erialad on paaril viimasel aastal olnud ärijuhtimine, õigusteadus ja psühholoogia, kuhu kõik soovijad ei ole pääsenud. Avatud ülikooli astumisel üldiselt sisseastumiseksameid sooritada ei tule. Avatud ülikooli astumiseks ei ole vajalikud ka riigieksamite tulemused.

Mõtle enda jaoks selgeks avatud ülikooli eelised, kui Sul on juba olemas või silmapiiril hea töökoht, mida Sa kaotada ei taha, või perekond, keda pead toetama. Või on mõni muu põhjus, miks Sulle statsionaarne õppevorm ei sobi – ja lahendus ongi käes – Sind ootab avatud ülikool.

info: Lossi 24, Tartu
tel 375200, 375201
e-post: utop@ut.ee
www.ut.ee/AvatudYlikool/

Nõustamine ja tuutorid

Sigrid Saar
TÜ tuutorite koordinaator

Valdavalt ainesüsteemis toimuv õppetöö annab üliõpilasele võimaluse oma õpinguid suures osas ise planeerida, kuid võib tekitada ka mitmeid küsimusi: millised ainete valikud on võimalikud, kasulikud ja ka tegelikult teostatavad?

Otsuste langetamiseks vajalikku informatsiooni pakuvad mitmesugused teatmikud (kataloog "Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd", teaduskondade ning spordikeskuse teatmikud jm), õpingute planeerimise põhireegleid selgitavad osakonna, instituudi või õppetooli vastavad töötajad – metoodikud, laborandid, vastutavad sekretärid. Palju kasulikku infot leiab ka ülikooli koduleheküljelt www.ut.ee/.

Ometi võivad probleemide lahendamisel raskused tekkida, eriti äsja õpinguid alustanul, kel pole kogemusi olemasolevate võimaluste kasutamiseks ning kelle üldine informeeritus ülikoolielust on veel vähene.

Üliõpilaskeskse informatsiooni kogumiseks ja levitamiseks ning probleemide lahendamiseks on õppe- ja üliõpilasosakonna algatusel loodud üliõpilaste nõustamissüsteem.

Igal tööpäeval kl 9-12 ja 13-16 võtab peahoone ruumis nr 120 üliõpilasi vastu üliõpilasnõustaja.

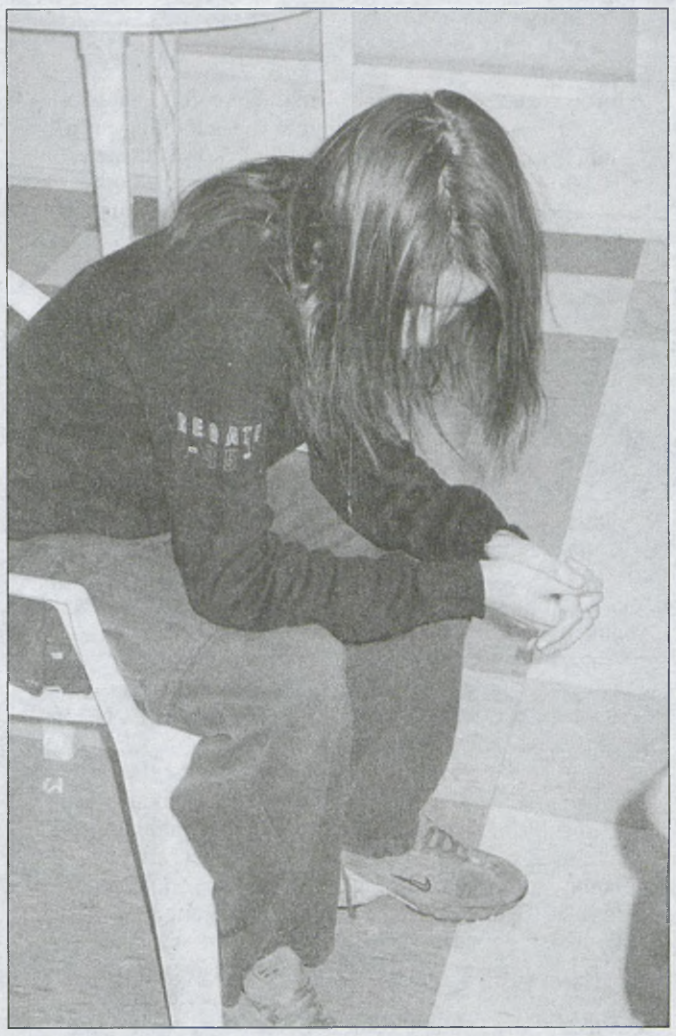
Temalt saab nõu ja informatsiooni eelkõige õppekorraldusega seonduvates küsimustes, aga ka üldisemat laadi valdkondades, nagu sotsiaaltoetused, sõidusoodustused, õppelaenuga seonduv jm.

Õppeaasta esimesel poolel, esmakursuslaste kohanemisperioodil, haaratakse nõustamistegevusse vabatahtlikena vanemate kursuste üliõpilastest tuutoreid.

Tuutorite tegevust ja väljaõpet korraldab tuutorite koordinaator (peahoone, ruum 117, tel 375 627).

Tuutor annab nõu ja abi eelkõige oma eriala esimese aasta üliõpilastele, korraldades uute tudengitega arutelusid õpinguteta alustamise ning üliõpilaseks olemisega kaasnevate kohustuste, õiguste ja probleemide vallas. Vajadusel tutvustab ta ülikooli õppehooneid, raamatukogusid ning ka Tartu linna, mis on eriti oluline mujalt Eestist siia õppima tulijatele. Soovijaid abistatakse ka individuaalsel nõustamisel.

Tartu Ülikoolis tegutsevate tuutorite kohta saab täpsemat informatsiooni koduleheküljelt www.ut.ee/tuutorid/.

Kui ei oska tunniplaani koostada või on mõni muu mure, võid ikka tuutori poole pöörduda. KEA KIIDJÄRV

Kuidas Tartu Ülikooli ühiselamusse saada?

Janika Hango
MTÜ Tartu Üliõpilasküla majutusjuht

Üliõpilaste majutamisega tegeleb MTÜ Tartu Üliõpilasküla, mis haldab TÜle kuuluvat 8 üliõpilaselamut.

Sügiseks peaks valmis saama uus Raatuse tn üliõpilaselamu, lõppema Tiigi 14 ning algama Narva mnt 25 üliõpilaselamu remont.

Sisseastumiseksamite ajal (juulis) on tudengikandidaatidel võimalik üliõpilaselamutes ööbida.

Üks öö maksab **75** kr, renoveeritud üliõpilaselamus **175** kr (hinna sees on voodivarustus – tekk, padi, linad, käterätt). Teenuse kasutajal tuleb tasuda ka **ühekordne tagatisraha 50** kr, mis makstakse tagasi, kui tood ära voodivarustuse ning võtme.

Eksamiperioodiks majutuse saamiseks tuleb pöörduda kl 9-12 ja 13-16 üliõpilasküla majutusosakonda Vallikraavi 25. Nädalavahetusse jäävad majutused tuleb eelnevalt (soovitavalt reedel) kokku leppida kas tel 07 420 337 või Vallikraavi 25.

Kui eksamid on edukalt sooritatud ja teil on soov elada üliõpilaselamus, siis koha taotlemiseks tuleb täita üliõpilasküla majutusosakonnas **kohataotluse ankeet.**

Ankeete hakkame esmakursuslastelt vastu võtma pärast sissesaanute nimekirjade avaldamist, s.o alates **29. juulist.** Ankeedid registreeritakse ning võetakse järjekorda. Kohtade jagamine toimub üldise järjekorra alusel. **Järjekorras olles peab avaldust kindlaksmääratud ajal pikendama.**

Üliõpilaskülas pakutavad toad on erinevates majades, seega on ka hinnad erinevad. Toa üür koosneb toa kindlaksmääratud hinnast, millele lisanduvad kommunaalmaksed (küte, vesi, elekter).

Aasta keskmine ühe koha hind koos kommunaalmaksetega on vastavalt tingimustele 300 kuni 400 krooni. Renoveeritud üliõpilaselamus Pepleri 14 on ühe koha aasta keskmine üürihind 950 krooni.

Täpsem info majutusvõimaluste kohta meie koduleheküljel www.ut.ee/tyk/.

Maali õppetooli üliõpilastööd Haapsalus

Jaan Elken
TÜ maalikunsti prof

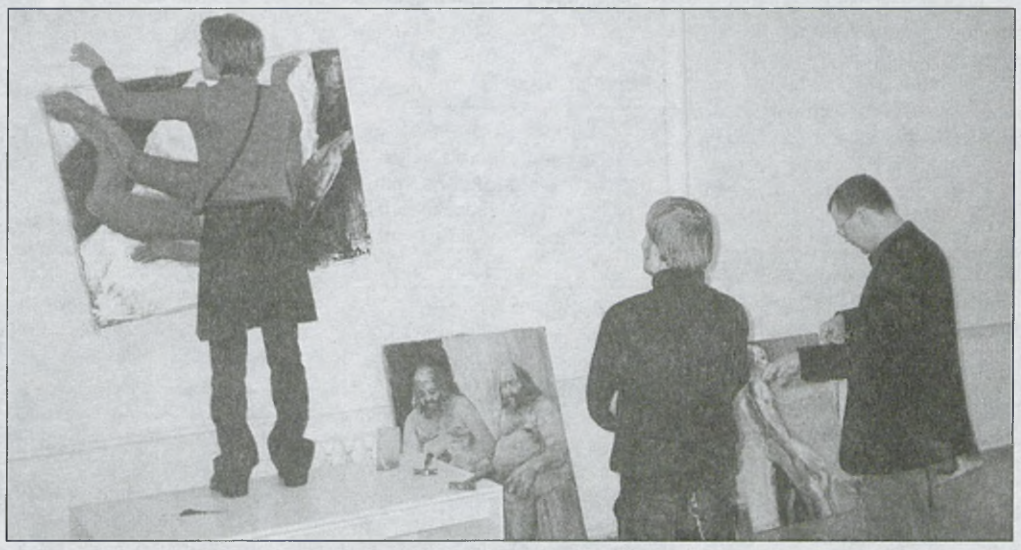
6. märtsil avati Haapsalu Linnagaleriis maali õppetooli korraldatud näitus läbilõikena viimase aasta õppe- ja bakalaureusetöödest.

Eksponeeritud on 16 autori loomingut, lõputöödest on terviklikumad komplektid Jukka Aaltol ja Piret Paasil (kummaltki 3 suureformaadilist maali).

Viimaste aastate praktika on olnud läbi näitusetegevuse populariseerida õppetooli ja maaliõppevõimalusi Tartu Ülikoolis just väljaspool Tartut ja tuua seeläbi andekaid noori üle Eesti sisseastumiseksamitele.

Suuremad näitused on toimunud Kuressaare Lossi tornigaleriis, Narva Linnamuuseumi galeriis, Vaal galeriis Tallinnas, TÜ Pärnu Kolledžis, Põlva Kultuurikeskuse Maarja galeriis ja paljudes koolides.

Tartus on suvepraktikal tehtust valik kahel korral olnud Uppsala majas ja suurem ülevaatlik ekspositsioon Kõrgemas Kaitsekolledžis. Näha oma töid kvaliteetselt kujundatud näitusekeskkonnas, kõrge künnisega kunstieksponeerimispaikades, nagu Haapsalu linnagalerii ja Vaal galerii, on üliõpilastele stimuleeriv. Pelgalt konteksti muutumine võimaldab, eriti vanemate kursuste õppetöödes, kus didaktika niigi taandunud ja loovus domineerib, testida raskesti defineeritavat, aga siiski kindlalt eksisteerivat mõõdet, nagu kunstiküpsus.

Maalikunsti eriala üliõpilased Haapsalus oma näitust üles seadmas. ARHIIV

Lõviosa näitusel eksponeeritud töödest ongi maalitud komplitseeritud pildikeelt ja iseseisvat plastilist mõtlemist arendava maalikursuse "Strateegiline maal" raames.

Eda Lõhmuse sugestiivne laad on just läbi akrüülvärvide ja täitepastade pastoossuse jõudnud subjektiivsesse värviekspressiooni, näitusel on eksponeeritud kaks tema läbimurdetööd.

Figuratsioonis tunneb ennast vabalt ka mõnevõrra plakatlikuma aga köitvate kompositsiooniliste lahendustega silma paistev Kadi Kängsepp. Kängsepp oskab läbi otsekohese ja popkunstiliku üldistuse toota ikoonilaadset, monumentaalset märgilisust. Sami Makkoneni ja Piret Mikkelsoni aktistuudiod õigustasid tänu oma nauditavale maalimateeria valdamisele ja nõudlikule kadreeringule eksponeerimist rohkem iseseisvale loomingulisele algele rajatud näitusekoosluses.

Kõigist avamistest pidulikeim ja rahvarohkeim oli mullukevadine Narva Linnamuuseumis toimunud kohtumine Narva kunstipublikuga, kuid ka Haapsalu linnaleht Lääne Elu avaldas 6. märtsi Linnagalerii avamisest reportaaži ja intervjuud osalenud üliõpilastega.

Haapsalu näitus on avatud 24. märtsini.

STIPENDIUMITAOTLUSED
15. aprilliks

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Tiina Tammani nimeline stipendium

Tiina Tammani nim stipendium toetab analüüsivõimelise ajakirjanduse teket ja poliitilist süvaanalüüsi Eesti ajakirjanduses. Kandideerida võivad kõikide teaduskondade üliõpilased. 5 000kroonine stipendium määratakse üks kord aastas ühele TÜ üliõpilasele, kes esitab konkursile parima ajakirjandusliku, analüüsiva essee (kuni 6 000 tähemärki). Essee tuleb esitada eesti keeles ükskõik millisel Eesti riigivõimuga seotud teemal. Stipendiaadi valib välja komisjon ja stipendium antakse üle mais. Lisaks tuleb esitada elulookirjeldus, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (märkida keskmine hinne) ja essee.

Gerda Spohri nimeline stipendium

Gerda Spohri nim stipendiumi eesmärk on TÜs keskkonnakaitsega seonduvat füüsikat õppivate magistrantide ja doktorantide toetamine. Stipendiumisaaja peab olema EV kodanik. Käesoleval aastal maksab sihtasutus välja ühe 10 000kroonise stipendiumi.
Kandideerijal esitada taotlus, *curriculum vitae*, juhendava õppejõu soovitus ning väljavõte õpinguraamatust. Määramisel võetakse aluseks magistrandi/doktorandi õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus. Stipendium antakse üle sügissemestri algul.

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium

Välja antakse üks stipendium (10 000 kr). See määratakse TÜ põhiõppe üliõpilasele, magistrandile või doktorandile eesti rahvuslikke küsimusi või väliseestlust käsitleva õppe- ja teadustöö ning ühiskondliku tegevuse eest.
Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207): stipendiumitaotlus (vorm ülikooli kantseleis ja sihtasutuse koduleheküljel), ülevaade õppe-, teadus- ning ühiskondlikust tegevusest eespool nimetatud valdkondades, soovitus instituudilt/osakonnalt, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendium antakse üle sügissemestri algul.

Johannes Voldemar Veski stipendium

Johannes Voldemar Veski stipendium TÜs moodustub tema tütre, Asta Veski ülikoolile annetatud rahadest. Stipendium määratakse üks kord aastas ühele peaainena eesti keelt õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele või magistrandile.
Välja antakse üks 5 000kroonine stipendium. See määratakse TÜs peaainena eesti keelt õppivale 3. või. 4. aasta üliõpilasele või magistrandile. Määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus ning eeldused ja tulemuslikkus keeleteaduslikus uurimistöös. Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207): stipendiumitaotlus, ülevaade erialasest tegevusest, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (nelja viimase semestri õppetulemused). Stipendiumisaaja selgub J. V. Veski päeval 27. juunil.

Heinz Martin Ederma stipendium

Stipendiumifondi asutas Heinz-Martin Ederma lesk Ülle Ederma. H.-M. Ederma lahkus 1944. aastal Saksamaale, Hamburgis sai ta keemiahariduse. Saksamaalt siirdus ta USAsse, oli 1957-1994 teadur farmaatsiakompaniis Meyers-Squibb ja Kuningliku Keemiaseltsi liige. Ederma stipendiumi makstakse TÜs orgaanilist peensünteesi õppivale üliõpilasele, magistrandile või doktorandile iga aasta sügissemestril.
10 000kroonise stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase (magistrandi, doktorandi) edukus stuudiumil, iseäranis orgaanilises keemias ning kalduvus rakendada oma teadmisi teaduslikus uurimistöös.
Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph ruum 207): stipendiumitaotlus koos ülevaatega erialasest tegevusest ja uurimistööst, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendiumisaaja selgub sügissemestri alguseks.

Liisa Kolumbuse Mälestusfondi stipendium

Liisa Kolumbuse Mälestusfond toetab eesti päritolu teadlaste ja üliõpilaste arstiteaduslikke uurimisi ja õpinguid. Välja antakse 4 10 000kroonist stipendiumi. Kandideerida võivad TÜ arstiteaduskonna doktorandid. Määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja teadustegevus ning selle tähtsus rahva tervishoiule. Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207): stipendiumitaotlus koos ülevaatega erialasest ja teaduslikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.
Stipendiumisaaja selgub kevadsemestri lõpus.

Info:

Kõikide stipendiumikonkursside kohta saab infot TÜ Sihtasutusest. Aadressil www.ut.ee/sihtasutus on üleval taotlusvormi ja statuudid. Tel: 375 852, 050 63 076, e-post: im@ut.ee.

ÕNNITLEME!

Akivo Lenzner 75

16. märtsil tähistab oma 75. juubelit kauaaegne mikrobioloogia instituudi juhataja prof Akivo Lenzner.

Juubilari elu ja tegevus on tihedalt seotud arstiteaduskonna mikrobioloogia instituudiga alates 1960. aastast. Enne seda olid Treffneri gümnaasium, ÜTÜ mikrobioloogia ring, arstiteaduskonna lõpetamine *cum laude* 1951 ning olude sunnil 9 aastat teenistust armees.

Elu viraažid ei ole siiski kunagi suutnud juubilari valitud teelt kõrvale kallutada. Ilmekaks näiteks selle kohta on sõjaväeteenistuse ajal 1953 TRÜs kaitstud kandidaadiväitekiri. Pärast naasmist Tartu Ülikooli järgnes 1963. aastal dotsendi kutse, 1964. aastast kateedrijuhataja ülesanded, teadusprodekaani ametikoht, 1974. aastast professori kutse.

Eelnevalt oli 1973. aastal valminud doktoritöö, mis käsitles inimese laktofloorat. Inimese mikrofloorasse kuuluvate piimhappebakterite uurimine normi ja patoloogia, sh kosmoselendude tingimustes, ongi olnud aastakümnete vältel juubilari peamiseks uurimisobjektiks. Ta on olnud inimese mikroobiökoloogia suuna rajaja nii Eestis kui ka endise NSVL territooriumil, leides ka rahvusvahelise tunnustuse.

Juubilari alustatud töid jätkavad tema kaastöötajad Eestis ja väljaspool Eestit. Mikrobioloogia kateedris töötatud 30 aasta vältel valmis juubilari juhendamisel 14 väitekirja. Tehtud töö kvaliteedi sertifikaadina võib käsitleda tema valimist Venemaa Meditsiinilis-Tehniliste TA akadeemikuks 1996. Suur osa Eesti arstkonnast mäletab prof Akivo Lenznerit eeskätt kui säravat, energilist ja üliõpilaste poolt alati oodatud lektorit.

Soovime juubilarile jätkuvat visadust, elurõõmu ja energiat!

Kolleegid TÜ mikrobioloogia instituudist

50

Anne Jänese,
õpetaja – 20. märts
Kalju Paju,
dotsent – 21. märts
Henn Kukk,
vanemteadur – 18. märts
Jaan Torokoff,
majahoidja – 19. märts

60

Aime Lust,
teadur – 15. märts

70

Aldo Valgmäe,
majahoidja – 16. märts

INTELLEKTIKA KORRALDAJAD TÄNAVAD

Aitäh kõigile, kes tegid ülikooli esinemise messil Intellektika 2002 ligitõmbavaks ja nauditavaks ning sisustasid meie ekspositsiooni ja kava informatiivselt ning huvitavalt.
Suur tänu ligi 40 struktuuriüksusele, kes tutvustasid messil ennast ja selle kaudu ülikooli kogu tema mitmekülgsuses.
Messi heale kordaminekule aitasid kaasa väga paljud, siin nimetada jõuan vaid mõned. Karjääriteenistus valmistas ette karjäärilaada ja -seminari. Raamatukogu korraldas Informiini. Infotehnoloogia osakond ehitas messile võrguühendused. Multimeediakeskus valmistas kaunid postrid ja kandis hoolt esitlustehnika eest. Personaliosakond tegi messikoolituse. Botaanikaaed hoolitses rohelise kujunduse eest. Üldosakond oli abiks ekspositsiooni ülespanekul ja messipäevadel.
Aitäh kõigile ligi 200 ülikooli töötajale ja üliõpilasele, kes valmistasid ette väljapanekud ja teabematerjalid, pidasid ettekandeid ja esitlusi, töötasid messil, tutvustades, selgitades ja küsimustele vastates. Teie töö, teadmised ja meeldiv suhtlemine tõid ülikooli kindlasti paljudele messikülastajatele lähemale ning näitasid teda ihaldusväärse õppimis- ja töökohana.

Leeni Uba
Intellektika ülikoolipoolne korraldaja

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Jüri Sepp
KONKURENTSIPOLIITIKA EUROOPA LIIDUS JA EESTIS

- *Konkurentsipoliitika teoreetilised alused*
- *Konkurentsikaitse õiguslikud alused Euroopa Liidus*
- *Konkurentsikaitse õiguspraktika Euroopa Liidus (kaasused)*
- *Konkurentsi- ja tööstuspoliitika vahekord*
- *Konkurentsipoliitika Eestis*

150 lk., 143 x 205
Hind 65.–

PROJEKTIKONKURSS

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja projektikonkursi üliõpilastele suunatud ettevõtmiste toetamiseks. Taotluste lõpptähtaeg on 18. märts.

Tingimused:
- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud TÜ üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- üliõpilasesindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. juuniks;
- lõpparuanne tuleb esitada 5. juuniks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema:
- projekti nimi; toimumise aeg, koht; korraldaja(d); eelarve; summa, mida taotletakse; omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus; üldeesmärk (valdkond ja selle arendamine; konkreetne eesmärk; sihtgrupid,
- kellele projekt on suunatud; võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine; eelarve lahtikirjutus; korraldaja(te) kontaktandmed.

Taotlus tuua üliõpilasesindusse: Ülikooli 18b või saata: ye.juhatus@lists.ut.ee. Info: tel 375 400.

ESSEEKONKURSS JÄÄTMEKÄITLUSE KORRALDAMISEST

Viimaste aastate märksõnaks on saanud keskkonnasäästlikkus. Inimesed teadvustavad, et ei elata vaid täna ning et ka järeltulevad põlved elamisväärset keskkonda väärivad.
Sõnadest tegudeni on aga pikk tee. Elanikkonna tarbimise pideva kasvuga suureneb järjekindlalt ka jäätmete hulk. Palju räägitakse prügi sorteerimise ja taaskasutamise vajalikkusest, kuid sellest hoolimata seisavad elamurajoonidesse ja bensiinijaamadesse paigutatud sorteerimiskonteinerid tühjana või visatakse sinna valimatult igasugust sodi.
Seepärast kutsuvad Tallinna Prügila AS ja Tallinna linn üliõpilasi osalema esseekonkursil

"Kuidas kaasata elanikke jäätmekäitluse korraldamisse?"

I koha väärilise töö autorit auhinnatakse 2000, II kohta 1500 ja III kohta 1000 krooniga.
Essee pikkus on maksimaalselt 3600 tähemärki.
Võistlustöö märgusõnaga "Konkurss" saata hiljemalt **8. aprilliks** aadressil: Tallinna Prügila AS, Masina tn 11, 10144 Tallinn. Ümbrikusse lisada kindlasti autori kontaktandmed.
Võitjate nimed kuulutatakse välja ajalehes UT aprilli lõpus ning kõigi võitjatega võetakse ka ühendust.
Et tutvustada tudengitele jäätmekäitluse praktilist poolt, on kõigil essee esitanutel võimalik osaleda ekskursioonil Väätsa prügilasse. Ekskursioon toimub 18. aprillil, registreeruda saab 8.-15. aprillini: inge@proevent.ee.

Lisainfo: Inge Runtal, Tallinna Prügila AS, inge@proevent.ee, www.landfill.ee.

TÜ LAHTISTE USTE PÄEVAD

19. märtsil Tartus
10-10.45 USUTEADUSKOND
TÜ peahoone, Ülikooli 18-102
11-11.45 HARIDUSTEADUSKOND
TÜ Õpetajate Seminar, Salme 1a, aula
12-12.45 MAJANDUSTEADUSKOND
Economicum Narva 4-A314 (aula)
13-13.45 SOTSIAALTEADUSKOND
uus-anatoomikum, Näituse 2, ringauditoorium
14-14.45 ÕIGUSTEADUSKOND
Vanemuise 46-225
15-15.45 FILOSOOFIATEADUSKOND
keemiahoone, Jakobi 2-226

20. märtsil Tartus
11-11.45 KEHAKULTUURITEADUSKOND
Jakobi 5-302
12-12.45 MATEMAATIKA-INFORMAATIKATEADUSKOND
Vanemuise 46-225
13-13.45 ARSTITEADUSKOND
Biomeedikum, Ravila 19, suur auditoorium
14-14.45 FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND
füüsikahoone, Tähe 4-170
15-15.45 BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND
Vanemuise 46-225
15.50-16.45 TÜRI KOLLEDŽ
Vanemuise 46-301

20. märtsil Tallinnas
14-17 ÕIGUSINSTITUUT
õppehoone, Kaarli pst 3

20. märtsil Türil
19 TÜRI KOLLEDŽ
õppehoone, Viljandi 13b

21. märtsil Pärnus
11-14 PÄRNU KOLLEDŽ
õppehoone, Ringi 35

21. märtsil Narvas 14
14 NARVA KOLLEDŽ
õppehoone, Kerese 14

Vastuvõtuinfo: (07) 375 625, www.ut.ee/Sisseastumine.php.

OLÜMPIAAKADEEMIA ESSEEKONKURSS

Eesti Olümpiaakadeemia kuulutab välja olümpiateemalise esseekonkursi 20-35aastastele olümpiaideest innustunud noortele.
Teemad pole piiratud – käsitleda võib olümpiamängude ajalugu, Eesti sporti, olümpiaideid üldiselt, kaasaja olümpialiikumise probleeme.
Paremate tööde autoritel võimalus osaleda suvel Rahvusvahelise Olümpiaakadeemia noortesessioonil Kreekas Olympias.
Esseed saata hiljemalt 1. aprilliks Eesti Olümpiaakadeemiasse aadressil: Jakobi 5 –112, 51014, Tartu, e-post: reele@ut.ee.

KAITSMISED

22. märtsil kell 14.15 kaitseb TÜ Füüsika Instituudis Kristjan Leiger doktoritööd tahkisefüüsika erialal "Pressure-induced effects in inhomogeneous spectra of doped solids" (Rõhuefektid mittehomogeensetes lisandispektrites). Juhendaja prof Jaak Kikas (TÜ). Oponendid dr Lothar Kodar (Bayreuthi Ülikool, Saksamaa) ja dr Raivo Jaaniso (TÜ FI). Info: Hugo Mändar, tel 375 537.

LOENGUD

19. märtsil kell 10.15 peab Marburgi Ülikooli õppejõud dr Norbert Nail Paabelis aud 103 saksakeelse loengu teemal "Kontinuität und Wandel in der deutschen Studentensprache des 19. und 20. Jahrhunderts". Oodatud on kõik huvilised. Info tel 375 228.

20. märtsil kell 14.15 peab Marburgi Ülikooli õppejõud Jan Seifert Paabelis aud 103 saksakeelse loengu teemal "Die deutsche Sprache zu Beginn des 21. Jahrhunderts (Sprachwandel und Sprachreflexion im gegenwärtigen Deutsch)". Info tel 375 228.

TEATED

20.–21. märtsil toimub Tartu Ülikooli Raamatukogus algusega kell 11 üle-eestiline konverents "Tervise edendamine Eestis VI". Registreerimine (ka kohapeal) ja info tel (07) 374 200 või e-mail ludmilla@ut.ee. Vt: www.ut.ee/yritused/tervisedend.html

21. märtsil kell 16 avatakse Ülikooli kunstimuuseumis näitus "Püha pilt – vene ikoone muuseumi kogust". Näitus koosneb 18.-19. sajandi ikoonidest. Info: Külli Valk, tel 375 384.

24. märtsil kell 12 toimub Tartu Ülikooli nõukogu saalis Jüri Kuke mälestusele pühendatud langenud vabadusvõitleja päeva VI konverents. Kl 17 vaadatakse auditooriumis 102 dokumentaalfilme, mida kommenteerib Mart Niklus. Korraldab akadeemiline vabadusvõitlejate, inimõiguslaste ja repressiooniohvrite mälestuskeskus Hereditas Heroum-Defensorum Libertatis et Iuris Civilis Hominum in memoriam Jüri Kukk. Info: Rein Vanja, tel 375 102, reinva@ut.ee

TÜ Psühhiaatriakliinik otsib vabatahtlikke osalemiseks teaduslikus uuringus. Oodatud on kehaliselt ja vaimselt terved mehed ja naised vanuses 18-35 aastat, kes ei tarvita ravimeid. Uuring sisaldab kahte visiiti, ühekordset ravimi manustamist ja vereproovi andmist. Osalejatele kompensatsioon. Lisateave K ja N kl 11-13, tel 448 721, Katri.

Eesti Rahva Muuseumi näitused ja üritused märtsis-aprillis:
* Püsinäitus "Eesti. Maa, rahvas, kultuur",
* 22. märts - 5. mai Eric Soovere fotonäitus "Põgenemine Läände". Eestlaste elust Saksamaa põgenikelaagrites 1944-49. Näitusega kaasneb laulu- ja jutupõimik "Põgenemine", vajalik ette-registreerimine tel 421 311.

MUUSEUM

* UUS: "Ettevaatust, mürk!" – näitust mürkidest ja nende toime tagajärgedest. Koostaja Renata Sõukand, kujundanud Kärt Mikli. www.ut.ee/REAM/myrk.
* UUS: "Poola raamatukogud 2000" ning "Raamatukaante restaureerimiskunst" kuni 27. märtsini.
* Püsiekspositsioon "Tartu Ülikool 17. sajandist tänapäevani". Avatud K-P, 11-17, gruppidele ka E-T. Info: Renata Sõukand, 375 674, 375 677.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Reedel, 15. märtsil kell 19 Haridusministeeriumi saalis "Emade keeles , isade meeles". Hando Runnel, Eesti Rahvusmeeskoorilt emakeele päevaks. Dirigent Ants Soots, kavas eesti koorimuusikat.

Neljapäeval, 21. märtsil kell 19 VKMis sarjast "Sümfooniaorkestreid maailmast" esinevad Jaapani Filharmoonikud – solist Francois-Frederic Guy (klaver), dirigent Ken-ichiro Kobayashi. Kavas: Akutagawa Triptühhon keelpillidele, Griegi Klaverikontsert a-moll Tsaikovski Sümfoonia nr 4. Jaapani Filharmooniline Orkester tegutseb Tokyos ja on Jaapani tähtsamaid muusikakollektiive. Piletid 50-300 kr.

Neljapäeval, 28. märtsil kell 19 Bachi "Johannese Passioon" BWV 245 – Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, dirigent Paul Hillier (Inglismaa). Piletid 100, 150 kr.

KINOS ILLUSIOON

Kollide kompanii (2001). Kl 11, 12.45, 14.30, 16.15.
Võidusõit (2001). Kl 18, 20, 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 5000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Kui sel aastal Tartu Ülikooli startida, siis peab bakalaureusefiniišisse jõudma aastal 2005 ja magistrantuuri lõpetama aastal 2007. VARJE SOOTAK

Usuteaduskond

Dekaan professor Tõnu Lehtsaar

Teoloogia õppimine on läbi aegade olnud elitaarne.

Varasematel aegadel, kui inimesed olid religioossemad, kindlustas vaimuliku elukutse ühiskonnas auväärse positsiooni ja sageli ka materiaalse kindlustatuse. Nii on see ka nendes tänapäeva kultuurriikides, kus ajalooline järjepidevus ei ole katkenud. Eesti ja teised endise idabloki maad on aga läbi teinud sunnitud ateismiperioodi, mis on lõhkunud normaalse ühiskonna väärtushinnangud ja eluhoiakud. Kõige selle taasülesehitamine võtab aega rohkem kui ühe inimpõlve. Niisiis ei saa meie vaimulikud lähitulevikus ilmselt loota eriti kõrget palka, küll aga ei ole suutnud aeg väärata inimeste austust kirikuõpetajate ja üldse kõrgesti haritud teoloogide vastu. Koos kooliõpetajatega on nad endiselt maa sool.

Tartu Ülikooli usuteaduskond on taasavamisest möödunud kümne aasta jooksul saanud tagasi oma kunagise väärika koha. Teaduskonna õppejõud on kõrge kvalifikatsiooniga teadlased ja jälle seostatakse eriti Saksamaal TÜ usuteaduskonda Universität Dorpatiga nagu minevikus.

Lõpetanud on seitse lendu pooleteistsaja haritud teoloogiga, kes valdavalt töötavad oma erialal. Mitmedki on jõudnud magistri- ja doktorikraadini.

Teoloogе vajavad endiselt erinevad kirikukonfessioonid, teoloogiharidus tuleb kasuks mitmete valdkondade riigi- ja omavalitsusametnikele, ajakirjanikele, koguni neile, kes tegutsevad tulundus- või õigussfääris. Ja väga suur puudus on teoloogiharidusega kooliõpetajatest ja sotsiaaltöötajatest. Mõned meie lõpetajad töötavad koguni diplomaatidena. Eesti kaitsevägi vajab kaplaneid. Välis-Eesti luterlik kirik pöördub üha enam kodumaa emakiriku poole palvega saata abiõpetajaid. Ja tänapäeva kiiresti muutuvas maailmas kuhjub eetika-, poliitika- ja keskkonnaprobleeme, mille lahendamisele lausa oodatakse teoloogidest teadlasi. Ka Eesti peab liituma selle diskussiooniga, mille otsustustest ja valikutest hakkab sõltuma maailma saatus.

Esimesel õppeaastal läbitakse koos teiste humanitaaridega ühised alusained ja saadakse teadmised sissejuhatavatest teoloogiaainetest.

Teisel õppeaastal õpitakse teoloogiat edasi ja tehakse esimene valik: võib jätkata eriala üldsuunal, võib valida süvendatult näiteks luterliku usuteaduse või mõne teise teoloogiavaldkonna, aga ka koguni Lähis-Ida vanadele keeltele rajaneva assürioloogia. Kaheaastane magistrantuur võib jätkuda teoloogia või religioonipedagoogika erialaõppes.

Avatud ülikoolis on võimalik õppida tasuliselt magistritasemel religiooniantropoloogiat. Viimatinimetatu on laiapõhjaline magistriõpe kõigile bakalaureuseharidusega soovijatele. Lõpuks võib parimate lõpetajate jaoks järgneda juba neljaaastane doktoriõpe teoloogias või religiooniantropoloogias.

Prof Tarmo Kulmar
usuteaduskonna nõukogu aseesimees

Info: Ülikooli 18-313, tel 375 300, tel/faks: 375 301 us@ut.ee

Arstiteaduskond

Dekaan professor Toomas Asser

Arstiteadust on Tartu Ülikoolis õpetatud kogu tema eksisteerimise vältel.

Täna valmistab teaduskond ette arste, hambaarste, proviisoreid ja ka kõrgharidusega õdesid.

Arsti põhiõpe kestab kõikjal maailmas 6 aastat. Sellele järgneb iseseisvaks arstlikuks tegevuseks vajalike oskuste ja kogemuste omandamine 3-5 aastat kestvas residentuuris.

Mitmeastmeline haridustee meditsiini erialadel tagab ühtselt mõistetavad nõuded Euroopa Liidus ja ka väljaspool seda.

Arstiteaduskonna õppekavad läbisid eelmisel õppeaastal edukalt akrediteerimise ja nad vastasid igati rahvusvahelistele nõuetele.

Eesti ei suuda olla edukas kõikides valdkondades ja lahendada kõiki arengu probleeme korraga.

Seetõttu on riik määratlenud arengu võtmevaldkonnad ja näeb ette sinna suunatud riiklike nii inim- kui materiaalsete ressursside osatähtsuse suurendamise.

Võttes arvesse Eesti arengueeldusi ja -võimalusi on üheks võtmevaldkonnaks teaduse ja arenduse alal biomeditsiin.

Hiljuti valminud kaasaegsete tehnoloogiliste lahendustega õppehoone Biomeedikum on loonud suurepärased võimalused ka teadustööks.

Arstiteaduskonnas tehaksegi enamik meditsiinialastest teadusuuringutest Eestis. Tänane arsiteadus on paljuski kliinilise meditsiini ja molekulaarbioloogia-alaste uuringute ühendamise oskus.

Selle koostöö tulemusi kasutatakse rahva tervise parandamiseks, kuid ka järjest kasvava biotehnoloogia-alase ettevõtluse arendamiseks.

Hiljutine inimgenoomi kodeerimine on loonud ääretult suured võimalused haiguste molekulaardiagnostikaks ja uute ravimeetodite väljatöötamisel.

Uuringud genoomika ja proteoomika valdkonnas loovad uusi rakendusvõimalusi ka kliinilise meditsiini jaoks. Biomeditsiini rakendused pakuvad võimalusi kõrgtehnoloogilise tööstuse rajamiseks ja edasiarendamiseks Eestis ning kindlasti ka rahvusvahelises ulatuses.

Meditsiini areng on huvitavas kiirete muutuste ajajärgus. Meditsiiniline kõrgtehnoloogiline diagnostiline ja raviaparatuur eeldab laialdasi teadmisi ning oskusi. Viimaste aastate tehnoloogia kiire areng on jätkuvalt parandanud haiguste diagnoosimise ja ravi võimalusi. Tartu Ülikooli Kliinikum koos teiste Eesti haiglate ja tervishoiuasutustega võimaldavad arsti põhiõppe heal kaasaegsel tasemel.

Arsti elukutse eeldab suurt vaimset ja tihti ka füüsilist taluvust, mida peaks kutse valikul arvestama. Arsti hariduse juurde kuulub eeldusena hea võõrkeelte oskus ning ka emakeele valdamine.

Õppides arstiteaduskonnas, saab lisaks haridusele ka kutse.

Teaduskonda ootame õppima suure töövõimega noori kolleege, sest arstiks olemine nõuab tugevat ja sügavat kutsumust.

Info: Veski 63, tel 375 326, faks 375 320, arst@ut.ee, ar@ut.ee, www.med.ut.ee

Õigusteaduskond

Dekaan professor Kalle Merusk

Juurat on Tartu Ülikoolis õpetatud juba *alma mater*i asutamisest alates.

Teaduskond on vanade akadeemiliste traditsioonidega, aga samal ajal ka noor ja dünaamiline. Siia on koondunud põhiline osa Eesti õigusteaduse potentsiaalist. TÜ õigusteaduskond annab välja Eesti ainsat eestikeelset õigusteaduslikku ajakirja Juridica ning välislugejale Eesti õiguskorda ja õigusteadusliku mõtte arengut tutvustavat ingliskeelset ajakirja Juridica International Law Review University of Tartu. Õigusteaduskonna õppejõudude teadustöö sai eelmisel aastal rahvusvaheliselt ekspertkomisjonilt positiivse hinnangu ning on evalveeritud.

TÜ õigusteaduskond pakub jätkuvalt teadusel põhinevat kõrgetasemelist ja laiapõhjalist akadeemilist õigusharidust, mis tagab konkurentsivõime tänapäevase ja rahvusvaheliselt aktsepteeritud õigushariduse maailmas. TÜ õigusteaduskond on Eestis ainus akadeemiline struktuuriüksus, kus õppetöö toimub akrediteeritud õppekavade alusel kõigis akadeemilise õigushariduse astmetes (bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes).

Akadeemilise õigushariduse esimene aste on bakalaureuseaste.

Õigusteaduse bakalaureuseastme õppekavas on õigusainete kõrval väga oluline koht majandusteaduse alustel, sotsioloogia alustel, sotsiaalkultuurilisel psühholoogial, filosoofial ja erialasel võõrkeelel. See võimaldab omandada väga hea laiapõhjalise akadeemilise hariduse. Nominaalne õppeaeg on 3 aastat, antav kraad on sotsiaalteaduste bakalaureus (õigusteadus).

Õigusteaduse bakalaureuseõppe läbimine annab kvalifikatsiooni, mis võimaldab töötada õigusalaseid alusteadmisi nõudvatel ametikohtadel, näiteks riigiteenistuses nooremametnikuna ja riigiteenistujate abiteenistuskohtadel ning ka erasfääris kohtadel, kus ei nõuta iseseisvate juriidiliste otsustuste tegemist.

Akadeemilise õigushariduse teine aste on **õigusteaduse magistriaste.**

Magistriastme õppekavas on lisaks kohustuslikule üldõppele väga suur erinevate valikainete valikuvabadus, mis tagab võimaluse spetsialiseeruda. Nominaalne õppeaeg on 2 aastat. Antav kraad on õigusteaduse magister.

Magistriastme eesmärk on anda terviklik akadeemiline õigusharidus, alusteadmised õpingute jätkamiseks doktoriõppes ja kutseoskused töötamiseks juristi kõrgkvalifikatsiooni eeldatavatel ametikohtadel kohtunikuna, prokurörina, advokaadina, notarina, aga samuti muudel juristi kõrgkvalifikatsiooni eeldavatel ametikohtadel, nagu näiteks õiguskantsleri kantseleis, Riigikontrollis, ministeeriumides, kohaliku omavalitsuse asutustes ja politseiteenistuses ning nõunike- ja konsultantidena kohtutes, juristidena erafirmades, pankades jm.

Nii bakalaureuse- kui ka magistriastmes pööratakse suurt tähelepanu Euroopa Liidu õiguse probleemidele, mis tagab meie lõpetajatele taseme toimetulekuks ELi õigusruumis.

Õigusteaduskonda astujalt eeldatakse laia silmaringi, huvi ühiskonnaprobleemide vastu, loogilist mõtlemist, analüüsivõimet, võõrkeelte oskust ja püsivust. Vastavalt sellele on teaduskond teinud valiku ka riigieksamitest – emakeele kirjand, ajalugu, võõrkeel.

Lisaks riigieelarvelistele kohtadele on võimalik õppida ka tasulistel õppekohtadel, samuti töö kõrvalt avatud ülikoolis.

Õigusteaduskond on tihedalt seotud ka 1. juulil asutatava TÜ Õigusinstituudiga – akadeemilise õigusteaduse õpet pakutakse ühtsetel alustel edaspidi nii Tartus kui ka Tallinnas.

Info: Näituse 20, 213-215 tel: 375 390, faks 375 399, juura@ut.ee, oi@ut.ee, www.iur.ut.ee/

Tartu Ülikooli Õigusinstituut

TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor professor Heiki Lindpere

Peaaegu neli sajandit pärast Tartu Ülikooli asutamist hakkab Tartu Ülikool akadeemilist haridust pakkuma ka Tallinnas. Nii nagu ülikooli algpäevil, alustatakse ka nüüd õigusteaduse õpetamisega.

Tuginedes Tartu Ülikooli ja eraülikooli Õigusinstituut kavatsusele ühendada kahe Eestis parimat juuraõpet andva õppeasutuse potentsiaal, võttis TÜ nõukogu eelmise aasta 21. detsembril vastu otsuse asutada Tallinnas TÜ Õigusinstituut. TÜ Õigusinstituut asutatakse 1. juulil ning see hakkab tööle tihedas koostöös õigusteaduskonnaga, kellega jagatakse ühtset nägemust Eesti õigusteaduse tulevikust Euroopa haridusruumis.

Alates 2002/2003. õppeaastast toimub õigusteaduse erialale ühine vastuvõtt ja õppetööd alustatakse nii Tartus kui ka Tallinnas ühiste õppetoolidega ja ühtse uue TÜ õppekava alusel bakalaureuse-, magistri- ja doktoriastmes. Pakutavad loengukursused võivad küll mõnedes ainetes erineda. Need erinevused on tingitud eelkõige õppejõudude eriteadmistest tulenevatest võimalustest. Näiteks on Tallinnas alati suurt rõhku pandud rahvusvahelisele, Euroopa ja võrdlevale õigusele. Ainsa kohana Eestis saab õppida kaubandusliku meresõidu õigust, oluline tähtsus on ka praktiliste juurateadmiste edasiandmisel ning keeleõppel.

Õppetöö TÜ Õigusinstituudis hakkab toimuma TÜle kuuluvas avaras kaasaegselt sisustatud õppehoones Tallinna kesklinnas.

Info: Tallinn, Kaarli pst. 3, tel: (0) 6 271 888, lawinst@lawinst.ee, www.lawinst.ee

Filosoofiateaduskond

Tartu Ülikooli teaduskondadest on filosoofiateaduskond ajalooliselt vanim.

Ülikooli algaastatel, rootsiaegses ülikoolis (1632-1710), omandasid kõik üliõpilased just selles teaduskonnas kuueaastase stuudiumi jooksul üldise akadeemilise hariduse ning seejärel jätkasid õpinguid valitud erialal teistes teaduskondades.

Traditsiooniliselt kannab teaduskond ka tänasel päeval filosoofiateaduskonna nime, ent aegade jooksul on toimunud nihkeid tegevusvaldkondades ja õpetuse sisus.

Algselt ka matemaatikat ja loodusteadusi hõlmavast teaduskonnast on tänaseks välja kasvanud sügavalt humanitaarteaduste keskne teaduskond. Kõrvuti ajaloo, keelte ja kirjandusega tegeldakse ka kaunite kunstide õpetamise ning uurimisega.

Õppima asunutel on võimalik teha konkreetsemaid valikuid. **Eesti ja soome-ugri keeleteaduse eriala** sisaldab omakorda viit iseseisvat distsipliini: eesti keel, soome keel ja kirjandus, ungari keel ja kirjandus, soome-ugri keeled, arvutuslingvistika.

Vene ja slaavi filoloogia osakonnas õpetatakse vene keelt, vene kirjandust ja slaavi filoloogiat.

Germaani-romaani filoloogia osakond õpetab inglise, saksa, prantsuse, hispaania ning ka klassikalisi ja Skandinaaviamaade keeli.

Spetsialiseerumiseks pakutakse võimalusi **ajaloo erialal**: Eesti ajalugu, üldajalugu, lähiajalugu, arheoloogia, arhiivindus, etnoloogia, kunstiajalugu. **Kirjanduse ja rahvaluule osakond** õpetab eesti kirjandust, eesti ja võrdlevat rahvaluulet ja teatriteadust.

Pakutavad ained toetavad universaalse humanitaarhariduse omandamist ega välista süvitsi minemist ühel alal. Filosoofiateaduskonnas on üliõpilasel küllaltki suur vabadus isikliku õppekava koostamisel, seega ka nende ainete õppekavva võtmisel, mis pole valitud põhieriala(ks). Sidemed, mis toetavad *universitase* ideed, ulatuvad ka teaduskonnast väljapoole. Tihe üliõpilaste ja teadlaste vahetus erinevate välismaa ülikoolidega on akadeemilise viljakuse pant.

Dekaan professor Birute Klaas

Filosoofiateaduskond on seadnud oma õppekavadega eesmärgiks arendada üliõpilase analüüsivõimet ning suutlikkust tunnetada maailma tervikuna. Üliõpilane peab olema võimeline mõtestama humanitaarseid väärtusi. Iseseisva, kriitilise mõtlemisvõime arendamine on meie teaduskonna peamine eesmärk ja ülesanne.

Põhjalikumate erialaste teadmiste omandamiseks on bakalaureuseõppe järel võimalik õpinguid jätkata magistriõppes. Uute õppekavade alusel saab valida kas rohkem akadeemilise kallakuga või õpetajakoolituse magistriõppe. Magistrikraad on tuleviku Eestis märk kõrghariduse täielikust omandamisest. Euroopa Liiduga ühinemise eel ja järel leiavad endale kindlasti meelepärast tööd erinevate keelte spetsialistid, kes on lisaks läbi teinud meie teaduskonna juures tõlkide ja tõlkijate koolituse, mille eduka lõpetamise järel saadakse vastava eriala kutsemagistriks.

Filosoofiateaduskonna lõpetanu on laiapõhjalise haridusega spetsialist, keda on tööturul ootamas suur valik töökohti. Meie vilistlased on leidnud tööd õpetajatena, muuseumi- ja kirjastustöötajatena, kriitikutena, teadlastena ja maalikunstnikena, aga ka ajakirjanikena, poliitikutena ja kirjanikena.

Filosoofiateaduskond, üliõpilaste ja õpetatavate erialade arvult suurim teaduskond Tartu Ülikoolis, ootab 2002. aastal väärilist täiendust nii riigieelarvest finantseeritavatele kui ka eelarvevälistele õppekohtadele kokku 461 uut põhiõppe üliõpilast. Teaduskond on planeerinud vastuvõttu ajaloo (75), kirjanduse ja rahvaluule (49), eesti ja soome-ugri keeleteaduse (102), sh eesti keele ja kultuuri muukeelsetele suund (37), filosoofia (40), maalikunsti (10), vene keele ja kirjanduse (45), inglise keele ja kirjanduse (60), romanistika (20), saksa keele ja kirjanduse (40) ja skandinaavia keeled ja kultuurid (taani keel) (20) erialadele.

Info: Lossi 3 - 224-229, tel 375 341, faks 375 345, filos@ut.ee, fl@ut.ee, www.fl.ut.ee/

Igasügisene rebasenädal aitab verivärskel tudengil Tartu linna ja ülikoolieluga kohaneda. ANDRES TENNUS

Bioloogia-geograafiateaduskond

Oleme loodusteaduskond – seda nii klassikalises kui kaasaegses tähenduses ning meil on suurim loodusteadsulike erialade valik Eestis.

Bioloogia õppekava võimaldab spetsialiseerumist seitsmele erialale: biokeemia ja biofüüsika, biotehnoloogia ja biomeditsiin, botaanika ja ökoloogia, hüdrobioloogia, zooloogia, mikrobioloogia, molekulaarbioloogia ning geneetika.

Molekulaar- ja rakubioloogid, mikrobioloogid, geneetikud ning biokeemikud töötavad nii teaduslaborites kui ka mitmesugustel rakenduslikel erialadel. Spetsialiste vajavad meditsiini- ja veterinaarialaborid ning tootmisettevõtted, kus on kasutusel järjest suurenevat osatähtsust omandav biotehnoloogia.

Ökoloogid, botaanikud, mükoloogid, zooloogid ja hüdrobioloogid võivad leida tööd teaduslaborites, looduskaitsealadel, ökoloogilistes ekspertgruppides, keskkonnakaitsega seotud asutustes ja omavalitsustes.

Geenitehnoloogia õppekaval õppides saab ettevalmistuse töötamiseks Eesti, Euroopa Liidu ning teiste maade teadusasutuste laborites, biotehnoloogia firmade uurimistöö laborites, meditsiinisüsteemi diagnostikalaborites, veterinaarsüsteemi diagnostikalaborites, toiduainete kontrolli ja keskkonnakaitse laborites.

Spetsialiseeruda saab kolmel erialal: molekulaardiagnostika, transgeenne tehnoloogia ja bioinformaatika.

Geograafia õppekava võimaldab spetsialiseeruda geoinformaatikas ja kartograafias, inimgeograafias või loodusgeograafias ja maastikuökoloogias. Geograafid leiavad rakendamist kartograafia alal riiklikes ja erafirmades (kaardikeskus,

Dekaan professor Ain Heinaru

Maa-amet, mereamet, AS REGIO jt), hüdroloogia, meteoroloogia ja klimatoloogia ning keskkonnakaitse alal, planeerijate ja geoinfosüsteemide spetsialistidena kohalikes omavalitsustes ja maakondades, turismiettevõtetes ja mujal.

Geograafia üks olulisemaid rakendusdistsipliine on regionaalplaneerimine.

Regionaalplaneerimise õppekava järgi koolitatakse eeskätt omavalitsuse taseme (valla, linna, vallaliidu) ja riiklike (eeskätt maakondade) institutsioonide spetsialiste, kes leiavad tööd ka sellistes valdkondades, nagu kinnisvara, turu hõivamise strateegiad, ehitus- ja investeerimistegevus.

Geoloogia õppekava võimaldab spetsialiseeruda rakendusgeoloogias, kus uue suunana on pandud alus keskkonnageoloogia õpetamisele.

Veel saab valida klassikalise geoloogia ja paleontoloogia vahel.

Geoloogilise haridusega inimesi vajatakse teadus- ja haridusasutustes Tartus (TÜ geoloogia instituut) ja Tallinnas (TTÜ geoloogia instituut), riigi- ja omavalitsusasutustes (ministeeriumides, maakondade keskkonnateenistuses) ja geoloogiliste rakendustöödega tegelevates ettevõtetes (Eesti Geoloogiakeskus jt).

Nii bioloogia kui geograafia õppekava alusel koolitame ka vastavalt gümnaasiumi bioloogia või gümnaasiumi geograafia õpetajaid.

Tihedas koostöös füüsika-keemiateaduskonnaga koolitame ka keskkonnatehnolooge. **Keskkonnatehnoloogiat** õppides saab ettevalmistuse töötamiseks Eesti, Euroopa Liidu ning teiste maade keskkonnaalaste probleemide lahendamisega tegelevates uurimisasutustes, konsultatsiooni- ja projekteerimisfirmades, kohalike omavalitsuste ning tööstusettevõtete keskkonnaosakondades. Keskkonnatehnoloogia õppekava võimaldab spetsialiseeruda järgmistele kitsamatele erialadele: maastiku- ja ökosüsteemide tehnoloogia, heitmete töötlemise tehnoloogia, mikroobsete protsesside keskkonnatehnoloogia ja keskkonnaseire tehnoloogia.

Loodusteaduslik haridus on traditsiooniliselt laiahaardeline väga hea haridus. See võimaldab töötada märksa erinevamatel töökohtadel kui diplomile kirjutatu. Eestis on tipptasemega kohtadel väga palju loodusteadlasi.

Seega leiab meie teaduskonnast igaüks midagi ja ühtlasi võimaldame tulevikuühiskonnas edukalt läbi lüüa.

Reet Marits
õppeprodekaan

Info: Vanemuise 46 - 226, tel 375 820, faks 375 822, biogeo@ut.ee, bg@ut.ee, www.ut.ee/BG/

Haridusteaduskond

Haridusteaduskond on Tartu Ülikooli noorim teaduskond, asutatud 1. juulil 2001.

Selle koosseisu kuuluvad pedagoogika ja eripedagoogika osakond, Tartu Ülikooli Õpetajate Seminar ja õppekava arenduskeskus. Haridusteaduskonna üks põhieesmärke on ette valmistada tulevasi õpetajaid, kes on võimelised lastes arendama loovust, otsustusvõimet ja suhtlemisoskust, seejuures andes õpilasele vajaliku ainealase ettevalmistuse integratsioonis teiste ainetega ja kujundama õpioskused kogu eluks.

Eripedagoogika sobib pedagoogi- ja suhtlemiskalduvustega noortele, kes on valmis pühenduma tööle erivajadustega laste, noorukite ja täiskasvanutega. Eriala lõpetajad töötavad õpetajate ja logopeedidena tavakoolides ja erivajadustega laste koolides, väikelaste ja koolieelikute asutustes, polikliinikutes, raviasutustes, rehabiliteerimiskeskustes ning kriminaalhooldussüsteemis. Omandatud haridus võimaldab edukalt töötada ka kooli- ja haridusjuhtidena või pühenduda akadeemilisele karjäärile.

Haridusteaduse bakalaureuseõppekavade eesmärk on ette valmistada põhikooli mitme aine õpetaja magistriastme õppekavale pürgijaid, andes nii ainealase (humanitaar-, reaal- või loodusteaduslikes ainetes) kui üldkasvatusteadusliku ja psühholoogiaalase ettevalmistuse.

Bakalaureuseastme lõpetajad võivad jätkata õpinguid ka kasvatusteaduse magistriõppes. Põhikooli mitme aine õpetaja magistriõppekava valmistab ette õpetajaid, kes suudaksid integreeritult õpetada vähemalt kolme ainet põhikoolis. Senisest rohkem toetub õpetajate ettevalmistus probleem- või avastusõppele, mis annab kogemusi tööks uuenevas koolisüsteemis. Üliõpilased saavad võrdselt põhjaliku ettevalmistuse põhikoolis õpetatavas kolmes humanitaar-, reaal- või loodusteaduslikus ainest.

Haridusteaduskonna asutajadekaan professor Toomas Tenno

Lõpetajad leiavad tööd nii suurtes kui ka väikestes, ühe klassikomplektiga koolides, kus ühele erialale spetsialiseerunul ei jätku koormust.

Õpetajate Seminar

Alushariduse pedagoogi õppekava eesmärk on ette valmistada professionaalsete oskuste ja mitmekülgsete üldhariduslike teadmistega alushariduse pedagooge. Lõpetanud leiavad tööd nii lasteaia õpetajate kui I kooliastme õpetajana.

Klassiõpetaja õppekava alusel omandatakse teadmised ja oskused tööks 1.-6. klasside, sh kergemate õpiraskustega õpilastega. Eriala lõpetanud leiavad tööd klassiõpetajatena, samuti alg- või põhikooli õpetajana omandatud lisaerialal.

Klassiõpetaja vene õppekeelega koolis õppekava eesmärk on valmistada kutsealaste oskuste ja mitmekülgsete üldhariduslike teadmistega mitte-eesti õppekeelega koolidele klassiõpetajaid, kes õpetaksid eestikeelseid aineid. Lõpetanud leiavad tööd mitte-eesti õppekeelega koolides klassiõpetajatena põhikooli tasemel, samuti võivad nad töötada alg- ja põhikooli õpetajana omandatud lisaerialal.

Muusikaõpetaja õppekava eesmärk on kutsealaste oskuste ja mitmekülgsete üldhariduslike teadmistega muusikaõpetajate ettevalmistamine. Õppekavale kandideerijal on nõutav muusikaline ettevalmistus, samuti huvi eelkõige muusika, aga ka kunsti- ja kultuurielu vastu üldse. Lõpetanud leiavad tööd muusikaõpetajatena koolieelsetest lasteasutustest gümnaasiumini, harrastuskooride ja orkestrite juhina, samuti õpetajana lisaerialal. Seega saab õpetajaks pürgija valida erinevate võimaluste vahel.

Head hindajad on praegused üliõpilased, kes tõstavad õpetajate seminari puhul esile järgmist:

- metoodiliselt tugevad ja oma ainet hästi valdavad õppejõud;
- ilus, ruumikas koolimaja ilusas kohas;
- kodune õhkkond; sõbralik keskkond;
- väikesed õpperühmad, mis võimaldavad palju individuaalset suhtlemist ja annavad võimaluse seminarides aktiivselt osaleda ning oma arvamust avaldada;
- seminaril on pikaajaline õpetajate ettevalmistamise kogemus;
- hästi varustatud ja hubane raamatukogu;
- haridusteaduskonna moodne arvutiklass;
- praktiline ja teoreetiline ettevalmistus on omavahel hästi ühendatud;
- hästi korraldatud praktika, palju erinevaid praktikaliike;
- lõpetanud leiavad kergesti erialast tööd.

Mul on hea meel tõdeda, et siin väljaöeldu kehtib ka kogu teaduskonna õpetajakoolituse kohta.

Info: Ülikooli 18 - 138, tel 376 120, faks 376 123, haridus@ut.ee

Füüsika-keemiateaduskond

Dekaan professor Jaak Järv

Tartu Ülikoolis toimunud õppekava reform on paigutanud füüsika-keemiateaduskonna koos matemaatika-informaatikateaduskonnaga ühtsesse **täppisteaduste** valdkonda.

See tähendab, et kõik, kes on valinud nimetatud valdkonda kuuluva eriala, asuvad kõigepealt omandama aineid, mis kujundavad reaalteadustele omast mõtlemise selgust.

Füüsika-keemiateaduskond asub loodus- ja täppisteaduste kokkupuutealal. See kajastub otseselt meie bakalaureuseõppe erialade üpris pikas loetelus. **Infotehnoloogiat** õpetatakse tihedas koostöös matemaatika-informaatikateaduskonnaga. **Keskkonnatehnoloogia** õppekava on rajatud koostööle bioloogia-geograafiateaduskonnaga.

Ja loomulikult ei saa unustada meie teaduskonna põhierialasid: **füüsikat, keemiat** ja **materjaliteadust**. Pärast kolmeaastast bakalaureuseõpet võivad nende erialade lõpetajad astuda magistriõppesse, mis kestab 2 aastat. Magistriõppes on võimalik valida infotehnoloogia, keskkonnatehnoloogia, materjalitehnoloogia, fundamentaalfüüsika, rakendusfüüsika, füüsikaõpetaja, keemia, rakenduskeemia ja keemiaõpetaja erialade vahel. Seega on nii füüsikal kui keemial nüüd magistriõppes eraldi süvateaduslik ning rakenduslik õppekava, mis võimaldab tudengil varasemast rohkem reaaliseerida oma eelistusi.

Magistriõppe parimad lõpetajad jätkavad kindlasti doktoriõppes, mis on meil üks edukamaid Tartu Ülikoolis. Ehkki põhikooli loodusteaduste õpetajaid asub nüüd koolitama haridusteaduskond, saadakse ettevalmistus füüsikas ja keemias endiselt meie teaduskonnas.

Uute õppekavade loomisel oleme ulatuslikult arvestanud kaasaja praktilisi vajadusi ja Eesti tööturu olukorda. Kuna üks suuremaid tööandjate gruppe meie lõpetajatele on mitmesugused tugiteenistused (kvaliteedikontroll, sertifitseerimine, meditsiinitehniline teenindus haiglates) ja analüüsilaborid (tarbija-, tervise- ja keskkonnakaitse), siis oleme suurendanud rõhuasetust seal vajalikele praktilise töö kogemusele ja kaasaegsete analüüsimeetodite omandamisele.

Suure osa meie lõpetajatest võtavad endiselt tööle arvuti- ja telekommunikatsioonifirmad. Üha jõudsamalt konkureerivad tänapäeval nendega biotehnoloogiaettevõtted. Mainimata ei saa jätta ka tärkavat eesti elektroonika- ja keemiatööstust (AS Elcoteq, AS Silmet) ning loomulikult teadusasutusi eesotsas Tartu Ülikooli endaga, mis vajavad edukaks tegutsemiseks pidevalt uuenevat ajupotentsiaali. Järjest suureneb vajadus meie lõpetajate järele koolides, kus suur hulk füüsika- ja keemiaõpetajate kohti on kas sisuliselt või lausa tegelikkuses täitmata. Sagedane on olukord, kus meie teaduskonna tudengid leiavad töö juba enne ülikooli lõpetamist ja töötavad selles ettevõttes ka õpingute ajal.

Milliseid tudengeid me ootame?

Täppisteadustele omaselt ootame noori, kes suudavad loogiliselt mõelda ja fakte analüüsida. Samas pakume aga võimalust neid fakte ise eksperimentaalselt kontrollida.

Võite olla kindlad, et TÜ füüsika-keemiateaduskond on parim valik neile, kes soovivad omada usaldusväärseid teadmisi meie maailma toimemehhanismide kohta ning on huvitatud nende teadmiste rakendamisest teaduse ja kaasaegsete tehnoloogiate arendamisel.

Info: Tähe 4 - 101, tel 375 520, faks 375 570, fktead@ut.ee, fk@ut.ee, www.physic.ut.ee/fk/

Kehakultuuriteaduskond

Dekaan professor Vahur Ööpik

Kehakultuuriteaduskond on ühiskonnas ja ülikoolis toimuvate muutustega edukalt sammu pidanud ning alustab uut õppeaastat uute õppekavadega.

Üliõpilaskandidaadid, keda on loodetavasti niisama arvukalt kui varasematel aastatel, saavad õpingute alustamiseks valida kahe õppekava vahel: **kehaline kasvatus ja sport** ning **füsioteraapia.**

Sport on kaasaegses maailmas äärmiselt mitmepalgeline, selle roll nii inimese kui ühiskonna elus on paljutahuline.

Kehalistel harjutustel, mis on spordi lahutamatu osa, on väga erinev sisu ja tähendus näiteks kasvatuse, hariduse, sportliku treeningu, meelelahutuse või hoopis taastusravi kontekstis.

Õppekavade koostamisel on sellega arvestatud, nii nagu on arvesse võetud ka kutsealaliituide ja tööandjate arvamust ülikooliharidusega spetsialistide ettevalmistamise vajadusest ja nende hariduse sisust.

Teadustegevus ülikoolis on seostatud õppetööga ning üliõpilastele, kellele see sügavamat huvi pakub, avaneb bakalaureuseõppe lõpetamise järel võimalus oma haridusteed jätkata magistriõppes.

Nii kehaline kasvatus ja sport kui ka füsioteraapia on iseseisvate õppekavadega esindatud mõlemal – bakalaureuse- ja magistriastmel.

Bakalaureuseastme läbimine annab laiapõhjalised ja mitmekülgsed teadmised vastavas valdkonnas ning piisavad oskused kutsetööle asumiseks. Kehalise kasvatuse ja spordi bakalaureuseõppekava läbinutel on võimalik leida erialast rakendust eelkõige treeneri või spordijuhina, füsioteraapia õppekava sama astme lõpetanutel aga füsioterapeudina.

Magistriõpe tagab võimaluse spetsialiseerumiseks ja erialaste teadmiste süvendamiseks, aga ka teadusliku uurimistöö alal esmase kogemuse saamiseks.

Kehalise kasvatuse ja spordi magistriõppekava raames on võimalik valida kolme liiteriala vahel: põhikooli ja gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja-treener; põhikooli ja gümnaasiumi kehalise kasvatuse ja terviseõpetuse õpetaja ning treener-spordijuht.

Kahe liiteriala koosseisu kuuluvas treenerikoolituses saab valida koguni 20 spordiala vahel.

Füsioteraapia magistriõppekava võimaldab spetsialiseeruda laste, täiskasvanute, geriaatrilisele või spordi füsioteraapiale. Magistriõppe lõpetanutel, kel on sügavam huvi teadustöö vastu, on võimalik oma haridusteed jätkata doktoriõppes.

Kehakultuuriteaduskonnas õpetatavad erialad on interdistsiplinaarsed, õppetöös parima võimaliku taseme saavutamiseks tehakse koostööd ülikooli mitme allüksusega, kõige laialdasemalt arstiteaduskonnaga.

Mitme rahvusvahelise ekspertide grupi hinnangud kehakultuuriteaduskonna senistele õppekavadele ja siin tehtavale teadustööle on olnud positiivsed.

See on avardanud meie tudengite enesetäiendamise võimalusi välismaa ülikoolides. Viimase aasta vältel on rida üliõpilasi viibinud sel eesmärgil lühemat või pikemat aega Soomes, Rootsis, Saksamaal, Belgias, USAs ja mujalgi.

Õppima ootame võimekaid ja teotahtelisi noori inimesi, kes tulevikus näevad enesele meelepärast rakendust mõnel ülalloetletud erialadest.

Senine kogemus on näidanud, et kehakultuuriteaduskonnas omandatud haridus on siin õppinutele taganud arvestatava konkurentsivõime tööturul nii kodu- kui välismaal, nii õpitud erialal kui ka selle lähivaldkondades või sootuks muudelgi elualadel.

Info: Jakobi 5 - 205, tel 375 360, 375 362, faks: 375 362, kkdek@ut.ee, kk@ut.ee, www.ut.ee/KK/

Matemaatika-informaatikateaduskond

Dekaan professor Toivo Leiger

Matemaatika-informaatikateaduskond on koondanud endasse kolme lähedase täppisteadusliku eriala – **matemaatika, matemaatiline ststistika ja arvutiteadus** õpetamise, uurimistöö ja gümnaasiumiõpetajate koolitamise.

Tänavu võtame kolmeaastasesse bakalaureuseõppesse vastu üliõpilasi informaatika, infotehnoloogia, matemaatika ja matemaatilise statistika erialale.

Bakalaureuseõppe lõpetamise järel on võimalik jätkata õpinguid magistritasemel lisaks nimetatud neljale erialale veel finants- ja kindlustusmatemaatika magistriõppes ja kahel õpetajakoolituse erialal (gümnaasiumi matemaatikaõpetaja, gümnaasiumi informaatikaõpetaja).

Nii **informaatika kui ka infotehnoloogia bakalaureuseõpe** annavad peale üldteadmiste matemaatikast ja füüsikast baasteadmised arvutite riist- ja tarkvarast ning kaasaegsetest infotöötluse meetoditest.

Seejuures on **infotehnoloogia** bakalaureusestuudium rakenduslikuma suunitlusega ja selle lõpetaja on ette valmistatud ka praktiliseks tööks IKT-valdkonnas.

Informaatika bakalaureuseõpe on teoreetilisema kallakuga, võimaldades spetsialiseerumist kitsamatele erialadele.

Põhjalikumad teadmised saadakse magistriõppes. Magistriõppes saadud haridus võimaldab edukalt tegelda nii arvutiteaduse teoreetiliste probleemide uurimisega kui ka arvutite rakendamisega mitmesuguste praktiliste ülesannete lahendamisel, näiteks krüptoloogias, keeletehnoloogias, arvutigraafikas jne.

Matemaatika bakalaureuseõpe on esimene etapp akadeemilise matemaatilise hariduse omandamisel, enamasti jätkab selle lõpetaja õpinguid magistritasemel.

Magistriõppe eesmärk on anda tugev teoreetiline baas ja praktilised oskused matemaatiliste meetodite rakendamiseks erinevates eluvaldkondades. Lõpetajad leiavad rakendust kõrgkoolides ja teadusasutustes, samuti spetsialistidena tööstusettevõtetes ja firmades.

Matemaatilise statistika erialal kulgeb bakalaureuseõpe esimesed kolm semestrit koos matemaatika eriala tudengitega, seejärel süvenetakse statistika ja tõenäosusteooria ainetesse.

Stuudiumi loomulik jätk on magistriõpe kas samal erialal või finants- ja kindlustusmatemaatikas, kuid saadud teadmised lubavad ka asuda tööle andmetöötluse alal.

Magistriõppe lõpetanud leiavad tööd Riigi Statistikaameti asutustes, kindlustusseltsides, teadus- ja riigiasutustes, aga ka erafirmades.

Teaduskonna tugevus on kolme valdkonna tihedas koostöös nii õppe- kui uurimistöös.

Kõigile teaduskonna üliõpilastele õpetatakse esimesel õppeaastal ühiseid baaskursusi, mis annavad edaspidi võimaluse lugeda informaatikutele ja infotehnoloogidele matemaatiliselt nõudlikke kursusi.

Teiselt poolt antakse kõigile matemaatikuile ja statistikuile programmeerimisoskus ning õpetatakse kaasaegseid arvutiteaduse aineid.

Matemaatika-informaatikateaduskond ootab õppima noori, kes ei karda matemaatikat ja kel on huvi arvutite vastu.

Info: Vanemuise 46 - 203, tel 375 860, faks 375 862 math@ut.ee, mt@ut.ee www.math.ut.ee/

Majandus-teaduskond

Dekaan professor Jüri Sepp

Majandusteaduskonna tulevikku mõjutavad mitmed kaalukad otsused, nagu strateegiline arengukava 2005. aastani, uus õppekava jm. Alustame ülikoolis esimesena kinnitatud uue õppekava järgi tööd nii bakalaureuse- kui ka magistriastmes. Senist diplomiõpet asendab ka avatud ülikoolis bakalaureusekava.

Bakalaureseõppesse võtame vastu kõik soovijad, kel riigieksamitelt kogutud vähemalt 10 punkti 40st võimalikust. Paraku ei saa praegu veel öelda, kui palju soovijaid saame võtta riigieelarvelistele õppekohtadele. Tasulises õppes aga kindlasti ruumipuudust ei ole. Tõenäoliselt jätkab riigitellimus endiselt langust. Eelmisel aastal sai põhiõppes riigi kulul alustada vaid 50 üliõpilast. Teistsugune on õnneks areng kraadiõppes. Kui 90ndatel aastatel kõikus kraadi- ja põhiõppe riikliku vastuvõtu suhe 10 ja 20% vahel, siis 2000. oli see 40 ja 2001. aastal koguni ligi 100%. Seda nihet võib võtta meie positsiooni tunnustamisena just teadus- ja teadushariduse keskusena.

Eelmine õppeaasta oli ka kvaliteedikontrolli aasta. Rahvusvahelise hinnangu said nii õppe- kui ka teadustöö. Mõlemas suunas õnnestus teaduskonnal näidata oma valdkonna juhtpositsiooni Eestis, mis lisab kindlust tulevikuks.

Sarnane areng ilmneb ka lõpetajate koosseisus. Veel viis aastat tagasi andis kraadiõpe vaid üksikuid magistreid. Eelmisel õppeaastal said aga magistridiplomi 43 inimest. Teist aastat järjest oli tulemuslik ka doktoriõpe. Väitekirja Eesti tööjõuturu probleemidest kaitsesid Raul Eamets ja Kaia Philips. Samal ajal põhiõppe lõpetajate arv väheneb. 2001. aastal oli bakalaureuseõppes 138 ja diplomiõppes 34 lõpetajat.

Tartu Ülikooli peamiseks eripäraks on aktiivsel teadusel põhinev haridus. See käib ka majandusteaduskonna kohta. Teadus on meie arengukava esimene prioriteet. Teaduskonna õppejõud on publikatsioonide arvult viljakaimad ülikoolis. Ühed edukaimad ollakse oma erialal Eesti Teadusfondi konkursil, kus kahel viimasel aastal saadi üle poole majandusteadusele eraldatud rahast. Teaduskonnas täidetakse kolme rahvusvahelist uurimisprojekti. Neist kahte juhendab prof Tiiu Paas. Esmakordselt olid majandusteaduskonna professorid Urmas Varblane ja Janno Reiljan Eesti riikliku teaduspreemia kandidaadid.

Lõpetuseks veel mõned sündmused majandusteaduskonna elust.

- Õnnestus lõpule viia kogu teaduskonna koondamine ühe katuse alla Emajõe ääres (Economicumis).
- Diplomiõppe baasil on võimalik omandada bakalaureusekraad veebipõhiselt.
- Teaduskonna raamatukogu on muutunud tõsiseltvõetavaks teadusvaraks.
- Saime esimese uue professori (Urmas Varblane) ja kaks dotsenti (Maaja Vadi ja Raul Eamets) üle mitme aasta.
- Ülikooli nõukogu valis esimese audoktori teaduskonna ajaloos (Horst Todt).
- Suurenes üliõpilaste osa teaduskonnas. Neil on kaalukas sõna kõigis otsustuskogudes. Agaralt tegutseb üliõpilasorganisatsioon AIESEC (rahvusvaheline tudengivahetus). Üliõpilasi, õppejõude ja vilistlasi lähendasid nii teaduskonna päev, kui ka tegutsemist alustanud teaduskonna klubi.

Teaduskonna vilistlaste ühingu Hermes esimehest ja meie külalisprofessorist Siim Kallasest sai Eesti Vabariigi peaminister. Prof Mart Sõrg juhib endiselt Eesti Panga nõukogu.

Seda loetelu võiks veelgi jätkata, kuid selge on üks – teaduskonna elus ei saa akadeemilisest rahust veel niipea rääkida.

Info: Narva mnt 4, tel 376 310, faks 376 312, mtk@mtk.ut.ee, majandus@ut.ee, mj@ut.ee, www.mtk.ut.ee/

Sotsiaalteaduskond

Dekaan professor Jaanus Harro

Sotsiaalteaduskond on ülikooli nooremaid, ühiskondlikele protsessidele orienteeritud, kuid väga interdistsiplinaarne teaduskond.

Püüame korraldada õpet, mis ühtaegu annaks parimad ametioskused ja oleks sügavuti teaduspõhine. Teaduskonnas õpetavad nii mitmed Eesti tunnustatuimad sotsiaalküsimuste eksperdid (Marju Lauristin, Dagmar Kutsar, Tiina Randma, Rein Ruutsoo) kui parimad sotsiaal-, käitumis- ja kultuuriteadlased (Jüri Allik, Talis Bachmann, Wolfgang Drechsler, Kalevi Kull, Rein Taagepera, Peeter Torop, Peeter Tulviste, Airi Värnik).

Sotsiaalteaduskonnas võetakse tänavu üliõpilasi vastu 5 õppekavale: ajakirjandus ja suhtekorraldus, psühholoogia, riigiteadused, semiootika ja kulturoloogia, sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika.

Ajakirjandus ja suhtekorraldus. Esimest korda on vastuvõtt ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonda ühine, mitte erialade kaupa. Ajakirjandusele ja suhtekorraldusele spetsialiseerutakse erialaõppe kaudu.

Erialakatse koosneb kahest osast: essee (12. juulil) ja vestlus (14.-16. juuli). Avaldatud tööde esitamine on soovitav, mitte kohustuslik.

Ajakirjanduse ja suhtekorralduse eriala bakalaureusetaseme lõpetanul on võimalus hakata tööle reporterina, pressiesindajana või suhtekorraldajana. Pärast bakalaureuseastme lõpetamist on võimalik üle minna magistriõppesse kas ajakirjanduse, kommunikatsioonijuhtimise või meedia ja kommunikatsiooni erialal.

Psühholoogia õppekava võimaldab saada mitmekülgsed teadmised kaasaegse psühholoogiateaduse teooriatest ja meetoditest, psühholoogia eriharudest ja erinevatest praktilistest kasutusvaldkondadest. Psühholoogia eriala lõpetanud on leidnud töökohti kõige erinevamates valdkondades, kus tegemist inimsuhete korraldamisega, inimeste valikuga, nõustamisega. Pärast bakalaureuseastme lõpetamist jätkuvad õpingud magistriastmes (psühholoogia, kliiniline psühholoogia, koolipsühholoogia, sotsiaalpsühholoogia).

Sotsiaalteaduste bakalaureusekraad **riigiteaduste** alal annab laiapõhjalise sotsiaalteadusliku alushariduse koos olulisemate teadmistega riigiteadustest. Õpingute ajal on võimalik spetsialiseeruda avaliku halduse, võrdleva poliitika või rahvusvaheliste suhete erialale, mille edasine põhjalikum õppimine jätkub magistrantuuris.

Semiootika ja kulturoloogia kooslus annab hariduse, mille praktiliseks väljundiks on kultuurianalüüs selle sõna kõige laiemas tähenduses. Semiootika osakonnas pakutav haridus kasvatab harjumust ära tunda ja analüüsida erinevaid märgisüsteeme. Semiootikaharidus lubab jätkata väga erinevates valdkondades, milles Eestis asjatundjaid napib (meedia-, keskkonna-, filmianalüüs, sotsiokriitika jne). Kitsamaks spetsialiseerumiseks saab kultuurisemiootika, biosemiootika ja sotsiosemiootika vahel valides jätkata õpinguid magistrantuuris. On võimalik valida semiootiku akadeemiline karjäär või suhtuda semiootikasse kui rikastavasse kõrvalerialasse. Semiootika ja kulturoloogia on eriala kultuurihuvi ja süvenemissooviga inimesele.

Sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika on traditsioonilised sotsiaalteaduste valdkonnad. Sotsioloogi ja sotsiaaltöötaja elukutse eeldab üldisi teadmisi ühiskonnast, ühiskondlikest protsessidest ja suhetest, oskusi koguda ja analüüsida sotsiaalteaduslikke andmeid ning seostada saadud tulemusi praktilise eluga. Õppekava piirides on võimalik teha valikuid rõhuasetusega sotsioloogiale või sotsiaaltööle ja sotsiaalpoliitikale. Sotsioloogе kohtame üsna erinevates ametites: riigiametnikust eduka ärimeheni, teadurist meedia- ja reklaamispetsialistini. Sotsiaaltöö/sotsiaalpoliitika eriala valinust saab asjatundja, kes tunneb ühiskondlikke protsesse ning oskab analüüsida ja sotsiaaltöö vahenditega leevendada sotsiaalseid riske. Praktilisest küljest on ta ette valmistatud töötama nii üksikisiku, perekonna kui ühiskonna tasandil. Magistriõppes on võimalik jätkata õpinguid sotsioloogia või sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika erialal.

Info: Tiigi 78 - 116, 117, tel 375 957, tel/faks 375 900, so@ut.ee, www.ut.ee/SO/

TÜ Türi Kolledž

Direktor Elle Raudsepp

Türi kolledžis õpetatakse keskkonnateaduse eriala värskelt rahvusvahelise akrediteeringu saanud interdistsiplinaarse õppekava järgi.

Valmistame ette **keskkonnaspetsialiste**, kes saavad põhjalikke teadmisi kõigist kaasaegsetest keskkonnatehnoloogiatest, keskkonnakaitsest, keskkonnaõigusest ja keskkonnanormatiividest, juhina või ettevõtjana töötamiseks vajalikke teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi:

Eesti ühiskonnageograafia alused; majandustegevuse alused; keskkonnaökonoomika; juhtimine ja avalik haldus; projektide koostamine ja juhtimine, ettevõtte keskkonnajuhtimine jne.

Eeltoodust saab selgeks, millist tudengit Türile õppima ootame. See on inimene, kes soovib oma tuleviku siduda ametnikutööga linnas/vallas, järjest rohkem võiks tulevikku näha aga euroametnikuna kus iganes töötades ja ettevõtte keskkonnajuhina. Meilt saadav haridus on hea ka igale ettevõtjale.

On täiesti selge, et parima hariduse keskkonnateaduse erialal saab Tartu Ülikoolist. See, et kolledž asub Türil, tagab noorele rahuliku ja soodsa õpikeskkonna, võimaluse tulevase elukeskkonnaga (väikelinn, vald) tegelikult harjuda, anda oma panus kolledži arengusse üliõpilaselus kaasalöömisega ja saada õpetust meie riigis töötavatelt parimatelt teadlastelt ja praktikutelt.

Türil saab iga üliõpilane ühiselamukoha. Tubades on internetiühendus.

Kolledžil on erialaraamatukogu.

Õppetöö toimub värskelt renoveeritud hubases hoones.

Info: Viljandi 13b, Türi 72 - 213 tel (038) 49 162, 49 160, faks (038) 49 160, e-post jarvamaa@ut.ee www.ut.ee/TC/

TÜ Narva Kolledž

Direktor Katri Raik

Head kolledži-huvilised, tulge Narva õppima, sest meil on huvitav ja haridus korralik!

Narva kolledžis õpivad tulevased õpetajad, mis ei tähenda, et see on ainus hilisem töövõimalus. Pooled meie lõpetanutest töötavad koolis, viiendik on välismaal. Mitme keele hea oskus on andnud võimaluse leida rakendust eraettevõtluses.

Kolledž püüab oma üliõpilastele õpetada keeli, sh eesti keelt, head arvutitundmist, valikainetena kultuurilugu ja sotsiaalteadusi. Õpetame inglise, saksa, rootsi, soome ja prantsuse keelt. Meie eesmärk on koolitada Eesti ühiskonnas hästi hakkama saavat inimest.

Kartused ja ka ootused kolledži suhtes seostuvad eelkõige keelega: ühest küljest peljatakse, et Narva on liialt venekeelne, ja teisalt, et õppetöö toimub vene keeles. Kolledž on hea õppimiskoht kõigile, rahvusest ja kodukohast sõltumata. Pange ka teie tähele, kes Võru- või Hiiumaalt, kes kodus eesti keelt räägite. Narva pole kallis, elu on põnev. Vene keele saab selgeks päris kindlasti.

Õppetöö kolledžis on mitmes keeles. Tulevased eesti keele õpetajad õpivad muidugi eesti keeles ja inglise keele õpetajad inglise keeles; üldaineid on võimalik oma emakeele järgi valida. See on tõsi, et kolledži üliõpilastest 90% räägib emakeelena vene keelt. Nii, et vene keele kõnelejad satuvad kodusesse keskkonda. Eesti keele kõnelejad on oodatud vestluspartneriks.

Küsisin 7. märtsil üliõpilasnõukogu esimehe Nikolai Gorbatšovi käest, miks tasub tulla kolledžisse õppima. Ta vastas, et esiteks on kõige tähtsam saada hea kõrgem haridus, teiseks: elada lõbusat üliõpilaselu, kolmandaks: meie kolledž on lihtsalt parim. Mina omalt poolt lisaksin, et kuigi kolledž pole eriti suur, on kõik oma pere liikmed. Kolledžil on oma korralik arvutiklass, üha täienev raamatukogu.

Head valikut suvel, aga eelkõige riigieksamiteks *ne puha, ni pira* nagu meie kandis öeldakse.

Uued õppekavad on humanitaarained vene õppekeelega põhikoolis (bakalaureuseõpe) ja humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis (magistriõpe).

Vastuvõtt kolledžisse toimub 3aastasele bakalaureuseastmel õppesse, millele järgneb 2aastane magistriastmel õpe. Sisseastumisel tuleb valida esimeseks erialaks kas eesti keel teise keelena või inglise keel. Teise ainebloki valib üliõpilane järgmiste erialade hulgast: eesti keel teise keelena või inglise keel, ajalugu ja kodanikuõpetus, vene keel võõrkeelena, loodusõpetus ja inimeseõpetus eesti keele baasil, inimeseõpetus või sotsiaalpedagoog.

Magistriastmel omandatakse vajalikud teadmised psühholoogiast ja pedagoogikast, teadmised kolmanda eriala õpetamiseks, läbitakse kolme aine õpetaja aine-metoodiline tsükkel ja sooritatakse praktika.

Alushariduse pedagoogi õppekava vene keele baasil bakalaureuseõppes koolitatakse lasteaiaõpetajaid ja õpetajaid venekeelse kooli esimestele klassidele.

Info: Kerese 14, Narva tel (035) 60 608, faks (035) 61 911 college@narva.ut.ee www.narva.ut.ee

TÜ Pärnu Kolledž

Direktor Garri Raagmaa

Rakenduskõrgharidusõpe
Ärijuhtimine
Turismi- ja hotelliettevõtlus
Sotsiaaltöö korraldus
Kalandus ja veekogude majandamine (kinnitamisel)

Bakalaureuseõpe
Majandusteadus
Sotsiaalteaduste bakalaureus äri-, turismi- ja sotsiaaltöö korralduses (kinnitamisel)

TÜ vanima kolledžina annab Pärnu kolledž kõrgharidust alates 1996. aastast.

Kuue õppeaasta jooksul on kolledžis hariduse omandanud rohkem kui 300 noort. Täna on kolledžis koos avatud ülikoolis õppijatega 630 üliõpilast. Igaaastane uute tudengite vastuvõtt näitab ilmekalt, et kolledž on populaarne kogu Eestis.

Kuue tegevusaasta jooksul on kasvanud õpetatavate erialade hulk. Traditsioonilised erialad on olnud ärijuhtimine, turismi- ja hotelliettevõtlus ning sotsiaaltöö korraldus.

Ärijuhtimise eriala on orienteeritud väikeettevõtlusele. Stuudiumi läbinu saab teadmisi ja oskusi, tegutsemaks ärijuhi või ettevõtjana.

Aastaid on olnud väga populaarne **turismi- ja hotelliettevõtluse eriala**. Sellele erialale ootame õppima noori, kellel on huvi asuda tööle turismi- ja majutusettevõtetesse, alustada karjääri ettevõtjana või spetsialistina riigisektoris.

Sotsiaaltöö korralduse eriala koolitab valdade-linnade sotsiaalteenuseid pakkuvatele asutustele sotsiaaltöötajaid ning sotsiaaltöö korraldajaid.

Nendele rakenduslikele erialadele lisandub algaval õppeaastal uus eriala – **kalandus ja veekogude majandamine.** See eriala on Eestis veekoguderikkuse ja ulatusliku rannajoone tõttu jätkuvalt olulise tähtsusega. Lisaks tõstab nõudlust eriala spetsialistide järele ühinemine Euroopa Liiduga.

Algavast õppeaastast avab Pärnu kolledž kaks uut bakalaureusetasemel eriala.

Koostöös TÜ majandusteaduskonnaga alustame **majandusteaduse** eriala õpetamist. Eriala annab akadeemilise majandushariduse ja pädevuse töötamiseks majandusalastel ametikohtadel. Lõpetajad saavad jätkata õppimist magistrantuuris TÜs või teistes kõrgkoolides.

Sotsiaalteaduste bakalaureuse õppekava läbimine **äri-, turismi- ja sotsiaaltöö korralduses** annab laiapõhjalise alushariduse, mis võimaldab jätkata magistriõpinguid äri-, turismi- või sotsiaaltöö alal. Eriala lõpetamine annab algteadmised ettevõtlus-, turismi- või hoolekandeasutuse teenuste korraldamisel.

Kõikidele erialadele võetakse vastu 35 üliõpilast päevases ja kuni 45 üliõpilast avatud ülikoolis. Kolledži lõpetamisel saavad üliõpilased TÜ diplomi. Õppeaeg kõikidel erialadel on päevases õppes kolm aastat.

Nende kolme aasta jooksul ootab teid Pärnus ees palju huvitavat. Õppetöö toimub Eesti ühes kaasaegseimas õppehoones. Üliõpilaste kasutuses on kaasaegne raamatukogu. Vajadusel kannab kolledž hoolt ühiselamukoha eest. Ka tudengielu võtab aasta-aastalt suurema hoo ning üliõpilaste tegemised toovad sära suvepealinna ka sügistalvisel ajal.

Info: Pärnu, Ringi 35, tel (044) 50 520, faks (044) 50 530, info@pc.ut.ee www.pc.ut.ee

ut lib (ee)
Bibliotheca Universitatis Tartuensis

Oluliseks osaks Tartu Ülikooli õpikeskkonnast on raamatukogu. Samuti on raamatukogu ülikooli kokkusaamiste keskpunkt. Informatsiooni keskpunktiks on nii W. Struve 1 asuv peakogu kui ka erialakogud teaduskondades. Ülikooli raamatukogu kasutavad üliõpilased õppematerjalide kättesaamiseks, interneti otsinguks ja ka sõpradega kohtumiseks. Raamatukogu pakub tänapäevaseid teenuseid nii elektroonilises keskkonnas kui kohapeal.

Raamatukogu kasutusvõimalusi tutvustatakse raamatukogu peamajas W. Struve 1,

19. ja 20. märtsil kell 11. 00; 13.00; 15.00

Kõik, kes soovivad raamatukogus iseseisvalt ringi vaadata, saavad seda teha raamatukokku sisenedes administraatorile õpilaspileti ette näitamisel.

ootame teid ülikooli raamatukogus, et kohtuda keskpunktis.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 21. märts 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOL TASUTA

СПЕЦВЫПУСК К ДНЮ ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ НАРВСКОГО КОЛЛЕДЖА

Уважаемые абитуриенты,

Приходите учиться к нам в колледж, так как у нас, во-первых, интересно, а во-вторых, у нас вы получите приличное образование.

В Нарвском колледже готовят преподавателей. Это вовсе не значит, что для выпускников единственная возможная профессия в будущем — учитель. Половина закончивших колледж работает в школах, пятая часть — уехала за рубеж. Хорошее знание нескольких языков дало возможность найти себе применение в частных фирмах и на предприятиях.

Колледж хочет обучить своих студентов языкам, в том числе и эстонскому, хорошим навыкам пользования компьютером, дополнительным *специальностям история культуры* и *социальные науки*. Из иностранных языков обучаем английскому, немецкому, шведскому, финскому, а также французскому языкам. Наша цель — подготовить человека так, чтобы он смог найти свое место в обществе, свое место в Эстонии. Человек, который является хорошим членом общества, сможет стать и хорошим учителем.

Страхи и ожидания в отношении колледжа связывают, прежде всего, с языком. С одной стороны, страшатся того, что Нарва слишком русский город, с другой — боятся, что учебная работа ведется на эстонском языке. Колледж — хорошая возможность получения образования, независимо от национальности и места жительства. Обратите внимание и те, для кого родном языком является эстонский язык! Нарва — недорогой город, а жизнь в нем увлекательна. Да и русский язык выучится сам собой, что тоже в жизни пригодится.

Обучение в колледже ведется на нескольких языках. Будущие учителя эстонского языка учатся на эстонском языке, учителя английского — на английском. Общие предметы можно слушать на своем родном языке. Не секрет, что для 90% студентов колледжа родным является русский язык. Так что говорящие на русском языке попадут в свою родную среду. Те же, кто говорит на эстонском — желаемые собеседники.

Я спросила председателя студенческого совета Николая Горбачева, какие имеются причины для поступления в наш колледж? Он ответил, что прежде всего — можно получить хорошее высшее образование; во-вторых, жить веселой студенческой жизнью; а в-третьих, наш колледж просто лучший. Со своей стороны добавила бы, что поскольку колледж не очень большой, все студенты являются как бы членами одной семьи. В колледже есть хороший компьютерный класс, постоянно пополняющаяся библиотека, в процессе создания находится спортивный клуб. К тому же, Нарва это красивый и интересный город.

Удачного выбора летом и, прежде всего ни пуха, ни пера на государственных экзаменах!

Но мы приглашаем в колледж не только выпускников средних школ. При колледже работает открытый университет — платная заочная форма обучения. Здесь могут как продолжать образование работающие уже учителя, так и получить образование люди, которые интересуются социальной работой и руководством бизнеса. Обучение как на эстонском, так и на русском языках.

В колледж приглашают не только тех, кто хочет учиться. Перечислим, для примера, события этой недели. Всю неделю открыта выставка «Мистерия древнего Египта», которая интересна как взрослым, так и детям. Первую неделю работает инфопункт эстонского языка и культуры Eesti Kodu. Три дня на этой неделе его двери открыты для учащихся школ — для них проводятся мероприятия на эстонском языке. Во вторник колледж посетил посол США, в среду — директор Финского института. В среду в колледже был день Финляндии, открылась выставка известного финского художника Кая Стенваля. Также в среду в колледже был показан фильм Арво Ихо "Дети империи". Сегодня – день открытых дверей. Постоянно проводятся курсы повышения квалификации для учителей и курсы гидов по Нарве. Дом полон народу, как большого, так и маленького!

Ваша Катри Райк
директор колледжа

Здание Нарвского Колледжа Тартуского Университета.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

КОРОТКОЙ СТРОКОЙ

Продажа книг

Каждый второй и третий понедельник месяца с 10.00 до 16.30 в колледже проводится продажа книг на эстонском языке.

В гардеробе колледжа продалжается иродажа списаной литетературы. Цена 1 крона за книгу.

Мистерия древнего Египта продолжается

За три недели работы выставки «Мистерия древнего Египта» ее посетило более 2 500 человек. Выставка остается открытым до до 5. апрелья.

Художественная выставка

На первом этаже Нарвского колледжа вы можете посмотреть галерею репродукций известного финского художника Кая Стенваля. Причем, совершенно бесплатно.

Конкурс при поступлении в 2001 году

Конкурс при поступлении в 2001 году на специальность *эстонский язык как второй* составил 3,87 человек на место, на специальность *учитель английского языка* — 4,4 человека на место, на специальность *педагог начального и дошкольного обучения* — 2,84 человека на место.

Инфо-день Франции

4 апреля состоится в колледже инфо-день Франции и Информационного центра Европейского союза.

Научная конференция

25 апреля состоится в колледже вторая научная конференция студентов.

CD "История на экране компьютера"

В марте, по заказу колледжа, вышел компьютерный CD-диск "История на экране компьютера". Диск изготовила картографическая фирма REGIO, тексты составил доцент Хиллар Паламетс.

КВН — студенческая игра

Студенты колледжа с удовольствием играют в КВН и уже одержали ряд побед — вышли в полуфинал Первой Балтийской Лиги КВН.

Кто преподает в колледже?

Сегодня в колледже преподает 25 преподавателей. Большинство из них молодые специалисты (около 60% преподавателей не достигли еще 35-летнего возраста). 2/3 преподавателей продолжает обучение, чтобы получить ученую степень доктора.

Оптимистичный взгляд в будущее Нарвского колледжа ТУ

Вячеслав Коновалов
заведующий лекторатом иностранных языков

Нарвский колледж Тартуского университета, созданный на базе Нарвской Высшей Школы, завершает нынешней весной свой третий год работы. И хотя своих выпускников Колледж пока не имеет, уже двум выпускам студентов были вручены дипломы Тартуского университета о высшем образовании.

Мне представляется, что одним из самых показательных фактов совместной успешной работы преподавательского состава и студентов является весьма оптимистичная статистика нахождения выпускниками колледжа места работы по профессии. Для примера, около 70 % выпускников 2000 года, получивших квалификацию учителя английского языка в основной школе, работают по специальности. Среди выпускников прошлого года этот процент несколько ниже — 52% — тем не менее, это гораздо выше, чем среди выпускников других педагогических вузов Эстонии. Переход на систему 3+2, при которой значимой степенью становится степень магистра, получаемая по окончании пятого года обучения, заставил пересмотреть программы подготовки учителей. Руководство колледжа, понимая, что для выпускников предпочтительнее было бы иметь квалификации, позволяющие им работать и в гимназических классах, доработало учебные программы, которые уже получили одобрение как в Министерстве образования, так и в самом университете, и уже через 5 лет мы ожидаем первый выпуск учителей основных школ, имеющих степень магистра. В дополнение к основной специальности новоиспеченные учительские кадры будут также иметь дополнительную специальность.

Такого рода изменения, несомненно, выдвигают определенные требования не только к студентам, но и к преподавателям колледжа. Через пять лет процент преподавателей с докторской степенью должен увеличиться до 40, а это значит, что процесс профессионального роста будет идти непрерывно, положительно сказываясь на качестве обучения.

Отношения внутри Колледжа заслуживают особого внимания. На мой взгляд, именно тот факт, что количество студентов в Колледже относительно невелико, (стационарно здесь обучаются чуть более 500 студентов), и большая их часть поделена на небольшие группы, играет ключевую роль в создании продуктивных рабочих отношений между преподавателями и студентами. Традиции, поддерживаемые на протяжении вот уже 10 лет истории вуза в Нарве, также способствуют созданию некоторой «камерной атмосферы».

Вячеслав Коновалов является одним из любимых лекторов среди студенток колледжа.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

По моему мнению, преподавательский коллектив колледжа является замечательным примером интеграции без лишней шумихи и особых дополнительных затрат. На протяжении двух лет колледж помогал преподавателям в овладении государственным языком, и эти вложения в целом оправдались. И хотя НКТУ по-прежнему остается высшим учебным заведением, где целый ряд предметов читается на русском языке, есть явные тенденции к увеличению доли дисциплин, преподаваемых на эстонском. К тому же у нас никогда не возникает принципиальных споров, на каком языке проводить мероприятия внутри колледжа, поскольку аудитория одинаково воспринимает как русский, так и эстонский (в крайнем случае всегда можно прибегнуть к двуязычию). Снятие языкового барьера во имя достижения гораздо больших и значимых целей не может не способствовать развитию здоровых коллегиальных отношений.

Напоследок хотелось бы поделиться планами на будущее. Их у колледжа много, и все они касаются укрепления роли колледжа в регионе, как образовательного и просветительского центра. Помимо планов выработки программы прикладного образования на базе кафедры иностранных языков и набора на специальность переводчика, начиная с осени 2003 года, имеются задумки расширения связей как с западными, так и с восточными вузами. В программе завязываемых отношений — обмен преподавателями и студентами, совместные проекты. Имеются планы по созданию летних лагерей русского языка для эстонцев, желающих лучше говорить по-русски, а в перспективе — организация таких лагерей и для иностранцев. Колледж также намеревается продолжить цикл публичных лекций, организацию выставок и ярмарок с целью приобщения населения региона к образованию и культуре.

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ НА ДНЕВНУЮ ФОРМУ ОБУЧЕНИЯ?

Заявления принимаются с 26.06 по 05.07 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже (Нарва, Кереса 14) и в главном здании Тартуского университета (Tartu, Ülikooli 18).

Необходимые документы

Приемной комиссии необходимо предоставить следующие документы:

- заявление (заполняется на месте подачи документов);
- документ о среднем образовании (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- свидетельство о сдаче государственных экзаменов (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- три фотографии 3x4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Вступительные экзамены

Вступительные экзамены для поступающих на специальность "педагог дошкольного и начального обучения" проводятся 8-17. июля 2002 г., зачисление на специальность "преподаватель гуманитарных предметов" проходит на основании результатов государственных экзаменов.

Если вы по какой-то причине не сдавали государственный экзамен по эстонскому языку, то вам необходимо предоставить свидетельство о сдаче экзамена на средний уровень владения эстонским языком, либо справку, подтверждающую сдачу этого экзамена.

Педагог дошкольного и начального обучения
- Собеседование на профпригодность.
- Русский язык (тест)
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения
- Эстонский язык как не родной — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Выпускникам школ с эстонским языком обучения
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

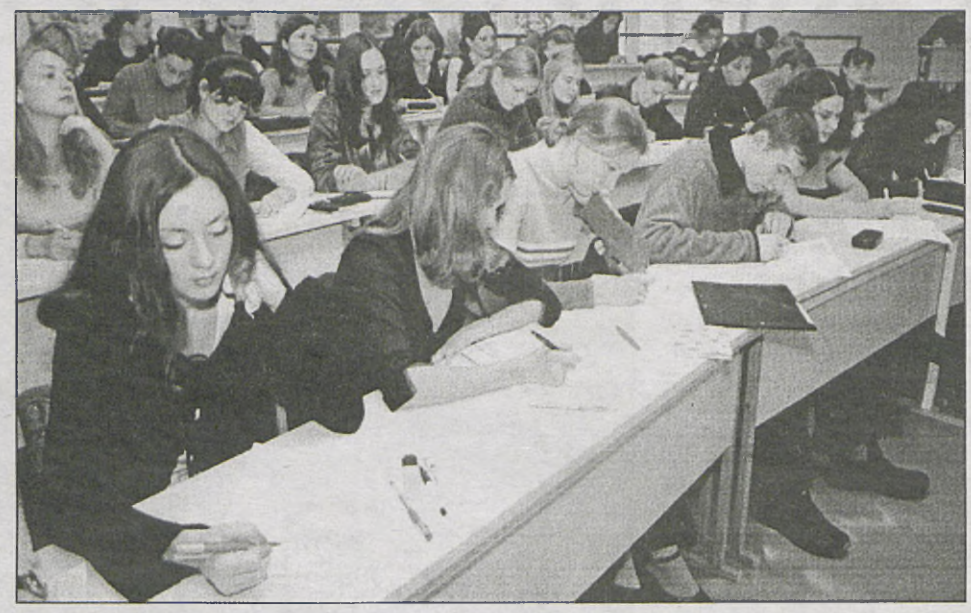
Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — английский язык
- Английский язык — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Что колледж может предложить тебе ...

Елена Богданова
студентка 3-го курса

Нарвский колледж — самый молодой колледж старейшего и крупнейшего университета в Эстонии. С 1999 года студенты получают здесь высшее образование на университетском уровне.

Колледж играет роль регионального центра повышения квалификации учителей. Кроме того, выполняет роль культурного центра в регионе, проводя открытые лекции, семинары и выставки. Стоит отметить, что это единственное к востоку от Таллинна учебное заведение, дающее государственное социально-гуманитарное образование на эстонском языке. Однако русский язык также является языком обучения в колледже. Это вполне понятно, если учесть, что около 90% студентов окончили школы с русским языком обучения. С каждым годом количество студентов увеличивается. В 1999 году в колледже училось 293 студента, в 2000 уже 530, а в 2001 году за знаниями и дипломом Тартуского университета пришло 658 студентов.

На лекциях всегда аншлаг.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

Что преподают в колледже?

В колледже можно получить три основные специальности: **преподаватель эстонского языка как второго языка, педагог начального и дошкольного обучения и преподаватель английского языка в основной школе**. А в добавок к основной специальности студент может выбрать одну из дополнительных специальностей, а таковых имеется пять: социальная педагогика, преподаватель эстонского языка как второго, преподаватель английского языка как второго, преподаватель русского языка как иностранного, преподаватель краеведения.

Студенты, учащиеся по специальности *педагог начального и дошкольного образования*, в течение первого года изучают общеобразовательные предметы. Изучают один иностранный язык и эстонский язык. В течение последующих трех лет студенты получают знания об особенностях преподавания в начальных классах, изучают методику преподавания родного языка, математики, природоведения и т.д. Большое внимание уделяется изучению эстонского языка.

Помимо этого студенты проходят педагогическую практику в школах и детских садах. Выпускники колледжа могут продолжить обучение для получения степени магистра и специальности классного учителя (1-6 класс).

Обучение студентов, чья специальность *преподаватель эстонского языка как второго* либо *преподаватель английского языка*, состоит из двух этапов: обучение на степень бакалавра – 3 года, а затем обучение на степень магистра – 2 года. В течение первого года студенты изучают общеобразовательные и базовые предметы по основной специальности (английский или эстонский язык), а также предметы дополнительной специальности. В течение второго года внимание концентрируется, в зависимости от выбранной специальности, на изучении эстонского либо английского языка и литературы. Изучается практическая грамматика, лексикология, фонетика, стилистика, морфология, синтаксис и теория перевода. При подготовке на степень магистра студенты получают необходимые знания психологии и педагогики.

Студенты, которые получили степень магистра, могут работать в основной школе или гимназии.

Выпускник колледжа имеет право работать как в русской, так и в эстонской школах, но это зависит от уровня владения языком.

Что делать после окончания колледжа?

Такое стремительное увеличение количества студентов вполне объяснимо. Ведь основанное на мощной научной базе академическое образование и багаж широких междисциплинарных знаний обеспечивают студентам высокую конкурентоспособность на рынке труда. К тому же при колледже совсем недавно была создана служба по трудоустройству, которая дает возможность найти или предложить работу. Создание такой службы свидетельствует о том, что колледж заботится о своих студентах не только во время их учебы здесь, но и после окончания ее, что особенно приятно. И опять немного статистики – в 2000 и 2001 году колледж окончило 90 студентов. из них: 48 работает учителями; 17 находятся за границей; 6 работают в социальной сфере; 5 в отпуске по уходу за ребенком; 4 продолжает образование; 10 занимается прочей деятельностью или ищет работу.

Как видите, более половины выпускников работают по специальности и это при том, что служба по трудоустройству в колледже еще не была создана. Однако, имея высшее педагогическое образование и свидетельство преподавателя, выпускники работают и в сферах, не связанных со специальностью. Итак, где же работают выпускники, которые не захотели посвятить себя работе в школах и детских садах региона? Это городской отдел социального обеспечения и его подразделения, крупные и малые предприятия и фирмы региона, департамент гражданства и митрации, различные проекты, средства массовой информации, Нарвский колледж и т.д.

В новом году все будет по-новому

Марви Микк
Помощник проректора ТУ по учебе

Студенты, начинающие свое обучение этой осенью, пройдут свой путь к диплому несколько иначе, чем их старшие коллеги.

В действующей до недавнего времени системе обучения завершивший 4-летнее обучение на степень бакалавра становился специалистом по определенной специальности; обучение на степень магистра было более ориентировано на занятие научной работой.

Преимущества новой системы

По новой системе образования ступень обучения на степень бакалавра поразумевает получение студентом базовых знаний по специальности, притом он еще не является законченным специалистом. Тот, кто хочет стать специалистом по определенной специальности, продолжает обучение в течение четвертого и пятого годов на магистерской ступени. Прогнозируется, что обучение на степень магистра продолжат 75% студентов, получивших степень бакалавра. Преимущества новой системы обучения студенты почвствуют и тогда, когда они поедут обучаться за границу, т.к. зачастую в странах Европы обучение на степень бакалавра и магистра длится в общей сложности пять лет.

Новое содержание

Есть мнение, что учебная система 3+2 — это девальвация ученых степеней бакалавра и магистра. В действительности это не так, т.к. новая система образования несет в себе новое содержание, основные понятия и цели обучения.

В течение первых трех лет студент получает некоторую подготовку для начала своей карьеры, имея в наличии подтверждающий высшее образование диплом. Но ожидается, что большинство выпускников все-таки продолжит образование на магистеской сьупени, где обучение узко специализировано.

Обширное обучение

Образование, получаемое по новым учебным программам ТУ на степень бакалавра, более обширно. Учебные программы выстроены по модульному принципу, что дает студенту больше возможностей комбинировать и самому определять содержание своего обучения. Все учебные программы разделены на 6 блоков: точные науки, естественные науки, затем гуманитарные, медицинские, спортивные, социальные и педагогические науки.

Многие учебные программы предоставляют несколько возможностей для выбора узкой специализации. Так, например, у учащегося по учебной программе государственных наук есть возможность выбрать среди следующих узких специализаций: общественные связи, сравнительная политика и международные отношения. В то же время студент, при желании, может выбрать вторую специализацию из учебных программ другого блока.

Новые программы — новые методы обучения.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

Дать обширное базовое образование, расширить кругозор, научить учиться и осознать необходимость обучения на протяжении всей жизни и есть основная задача бакалаврской ступени.

Также сменилась и цель обучения на степень магистра. Наиболее важным стало получение специальности, подготовка специалиста, а также подготовка к обучению на степень доктора наук. В прежней учебной системе обучение на степень магистра имело не прикладной, а научный характер. В новой же системе образования цель обучения на степень магистра - получение специальности, вследствие чего в учебной программе значительно увеличен объем предметов, связанных с будущей специальностью.

Изменение системы образования — постоянный процесс. Кончилось то время, когда, увенчанный неважно сколь высокого достоинства дипломом, выпускник мог, захлопнув последний учебник, решить для себя, что теперь он знаток своего дела на многие десятилетия, а, может быть, и на всю жизнь. Так и с обучением в университете, значение которого в формировании личности нельзя недооценивать. Тартуский Университет предлагает вам свои лучшие условия и возможности, а сумеете ли вы применить в жизни, зависит от вас.

А в Нарве оказалось интересно

Павел Куракин

На вопросы редакций отвечает Диана Ланно, студентка 3 курса НКТУ.

Диана, ведь ты не из Нарвы?

Нет. Я из Кохтла-Ярве, там окончила Ярвескую русскую гимназию.

Ты хотела поступить именно в Нарву?

Нет. Совсем не хотела поступать. Я хотела уехать в США – документы уже были почти готовы. Родители хотели, чтобы я поступала в ТУ на общественные связи. Сама же я хотела изучать дизайн. Получилось, что поехала в Нарву сдавать экзамены, хотя и старалась не поступить. Оказалось, что на экзаменах все прошло удачно. И в один из летних дней дома раздается звонок: «Хотите учиться в Нарвском колледже?». Трубку подняла мама: "Конечно" ответила. Так и попала я в Нарву.

Как тебя Нарва встретила? Изменилось ли что-то со временем?

Я была в шоке от Нарвы. Все было по-другому. Нарва была для меня как отдельное государство. Со временем отношение изменилось. И быть может не столько отношение, сколько сама Нарва изменилась. Сама Нарва развивается. И все же многого еще не достает. Мало развлечений для молодежи. Не хватает приличных и недорогих кафе. За покупками тоже приходится ездить в Таллинн, потому что в Нарве редко можно купить стильную вещь. Во многих магазинах товар в основном характерный для рынка.

На какую специальность ты поступала?

Да было в общем-то все равно, на какую специальность поступать. Учиться же не хотела. При подаче документов в качестве приоритетной выбрала специальность английский язык, в качестве запасного варианта – педагога начального и дошкольного образования. Поступила на последнюю. Потом была возможность перейти на английский язык, но я отказалась.

А появилось ли со временем желание получить образование?

На втором курсе еще хотела уехать, но потом поняла, что образование важно. Это необходимо для будущего. Появилась даже некоторая необходимость учиться. Скорее всего, я не остановлось на достигнутом и после окончания колледжа продолжу образование. Если удастся, хочу поучиться за рубежом.

Какие ассоциации возникают при слове «колледж»?

Ассоциации? Атмосфера замечательная, теплое отношение со стороны учебного отдела, преподавателей. У нас все друг друга знают. Преподаватели всех помнят в лицо. Студенты все разные: кто-то интернетом увлекается, кто-то книгами, кто-то семейный уже человек, но чувство общности не пропадает. Возникает ощущение, что ты член большой семьи.

По твоему мнению сам колледж меняется?

Да. Колледж становится более демократичным. Студенты становятся более свободными.

Студенты Нарвского колледжа пишут письмо турецкому султану.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

А не возникает чувства рутины от обучения?

Нет. Я живу в общежитии, а студенту, который живет в общежитии, не бывает скучно. В колледже проводятся различные мероприятия. Бывает даже возможность подработать. Например, во время проведения выставок. Потом, я часто езжу автостопом – мне это очень нравится. Объездила так очень много мест в Эстонии. Потому, наверное, реже участвую в учебных поездках- сама уже много где побывала.

А бывают ли скучные лекции?

Да, время от времени. Иногда преподаватели употребляют некоторые термины, которых мы не понимаем, или считают, что все должны сидеть дни и ночи напролет в библиотеке. Мне лично не очень нравятся лекции, на которых приходится много записывать. Больше нравится участие в семинарах, практических занятиях. Предметы, связанные с психологией, интересные.

Так ты довольна, что учишься в Нарвском колледже?

Да. Многие, кто уехал в Таллинн и Тарту, испортились - уехали от папы с мамой

Но ты же тоже уехала от папы с мамой

Да, но я уехала в Нарву. Кстати, когда я сюда ехала, то думала, что тут стреляют на улицах и на каждом углу продают наркотики. А приехала - увидела, что это не так. В Таллинне с подобным встречаешься даже чаще.

Можно ли сказать, что колледж пробудил в тебе интерес к образованию?

Да, можно и так сказать. Важным результатом явилось не только образование, но и то, что я здесь повзрослела.

Связала бы жизнь с Нарвой?

Да, здесь есть много возможностей. Первые полгода я ездила домой каждую неделю, а во втором семестре - 1-2 раза в месяц. А теперь хочу, чтобы мама переехала в Нарву.

Посоветовала бы ты выпускникам школ поступать в Нарвский колледж?

Безусловно.

Фотография "Елена на приеме у президента" получила I-ю премию на фотоконкурсе "Улыбки" Целевого Учреждения Интеграци.

ФОТО: МАРКО МУММ

"Родители моих учеников довольны моим дипломом"

Елена Шестак
Выпускница колледжа

Я выросла в Раквере, там окончила школу — Раквереую русскую гимназию. Училась хорошо. Часто принимала участие в различных конкурсах, олимпиадах, в том числе и по эстонскому языку. Занимала призовые места, за что получала дипломы и благодарности.

После окончания школы, в 1997 году, поступила в Нарвскую высшую школу на специальность классного учителя. Потом на базе Нарвской высшей школы был создан Нарвский колледж Тартуского университета. Так после второго курса мы стали студентами Нарвского колледжа.

В качестве одной из лучших выпускниц колледжа 2001 года я была приглашена на прием к президенту.

А сразу после окончания колледжа меня пригласили на работу в Нарвскую гуманитарную гимназию учителем эстонского языка (в колледже я получила право преподавания эстонского языка). Сейчас преподаю в школе эстонский язык в 1-5-х классах. Не знаю, что мне больше помогло устроиться на работу в такую престижную школу: рекомендации моих преподавателей из колледжа или диплом Тартуского университета. Думаю, что и то и другое. Но, во всяком случае, когда родители первоклассников решали, какому учителю доверить обучение своих чад эстонскому языку, то они были очень довольны тем, что я закончила Нарвский колледж и имею диплом Тартуского университета.

Коллектив в школе меня принял хорошо: они замечательные люди — всегда помогают мне советом.

Хочу и дальше жить и работать здесь, потому как чувствую, что во мне здесь нуждаются.

А если говорить о планах на будущее, то я хочу продолжить образование. Наверное, буду учиться дальше опять таки в Нарвском колледже, только на сей раз в открытом университете и по специальности "преподаватель эстонского как второго языка".

НАИБОЛЕЕ ЯРКИЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ

Составил Виталий Самойлюк

Этот шедевр мне придется стереть

В этом месте у читателя должна либо улыбка появиться, либо руки опуститься.

Задача всех трех курсов – восхищаться последним.

Он не видел свою невесту, а может она крокодильчик горбатый.

Вы так рассказываете свой билет, как будто что-то знаете... (долгая пауза) ... Как будто что-то знаете и не хотите мне это говорить.

Рано утром в двенадцать часов.

Теперь вы понимаете в чем вы оказались.

Чтобы ноги не висели на полу.

Вы слишком быстро читаете мои мысли.

Случай был одноразовый.

Люди разбегались как можно ближе.

Бесплатный сыр только в моей мышеловке. Там же и сладкий уксус.

Мама выполняет супрежеские обязанности папы.

Что вы там нагло перешептываетесь? Мне тоже интересно.

Я помогу вам разобраться в ваших конспектах. Где конкретно вы в них заблудились?

Будем промывать вашу засоренность речи.

У вас голос очень красивый, но я вам не завидую.

В субботу мы с вами приятно имеем поездку.

Постарайтесь попроще использовать наш могучий язык.

Сегодня начинается встанная часть моих интерсных лекций.

Я могу вас свести с умными мыслями.

Постарайтесь как можно ярче блеснуть перед нами вашими скромными знаниями.

Посмотрите по диагоналям круга.

Дама южно-африканского вида.

Не будем тормозить развитие фантазии этого автора.

Общаговская мудрость: «Кто раньше встает, тот лучше одевается»

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ В ОТКРЫТЫЙ УНИВЕРСИТЕТ?

Специальности открытого университета

- Педагог дошкольного и начального обучения
- Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность - эстонский язык как второй язык.
- Организация социальной работы
- Экономика

Прием заявлений

Заявления принимаются с 26.06 по 17.07 и с 05.08 по 30.08 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже и в главном здании Тартуского университета

Необходимые документы

Все специальности
- заявление (заполняется на месте);
- три фотографии 3х4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Все специальности, за исключением экономики
- Документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия.

Педагог начального и дошкольного обучения
- curriculum vitae
- если заявление подается имеющим среднее образование работающим в школе преподавателем на учебное место, финансируемое из государственного бюджета — рекомендательное письмо от школы;
- документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия;
- если государственные экзамены не сдавались в Эстонии и среднее образование получено за рубежом, то справку Государственного экзаменационного и квалификационного центра с результатами обучения, приведенными в соответствие с системой оценивания, принятой в Эстонии.

Вступительные экзамены

проводятся 7 сентября 2002 г.

Педагог дошкольного и начального обучения
- Собеседование на профпригодность
- Тест на профпригодность (письменно)

Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения
- Письменный тест по эстонскому языку
- Собеседование

Выпускникам школ с эстонским языком обучения
- Письменный тест по эстонскому языку

Экономика
- Академический тест

Организация социальной работы
- Академический тест

Учиться никогда не поздно

Яана Тонди
Руководитель проекта открытый университет

Открытый университет Нарвского колледжа Тартуского университета существует уже третий год. Образование в открытом университете на данный момент получают 212 студентов по четырем специальностям: 49 студентов изучают эстонский язык как иностранный, 17 получают специальность руководство социальной работой, 89 желают стать педагогом начального и дошкольного обучения, 57 изучает руководство бизнесом. В основном в открытом университете продолжают свое обучение те учителя школ и детских садов, которые уже работают, но не имеют высшего образования по специальности. Новые специальности — руководство бизнесом и руководство социальной работой — появились благодаря сотрудничеству Нарвского колледжа с факультетом экономики и Пярнуским колледжем Тартуского университета.

Работа, семья и другие обязанности легко совместить с обучением в открытом университете, так как место и время обучения студент может выбирать сам, скорость обучения не очень строго регламентирована. При поступлении в открытый университет нет ограничений по возрасту.

Обучение в открытом университете предполагает скорее самостоятельную работу с учебными материалами. Учебные сессии проводятся в основном в конце недели (по четвергам и пятницам вечером, а в субботу в первой половине дня), на специальности руководство бизнесом — два раза в месяц (вечер пятницы, суббота и воскресенье). Учебные сессии включают в себя слушание лекций, участие в практических занятиях и семинарах, работу в библиотеке и компьютерном классе. Получить образование в открытом университете приглашаются все, кто хочет:

- получить высшее образование;
- продолжить ранее прерванное образование;
- получить новую специальность;
- пополнить свои знания и развить навыки;
- получить дополнительные знания в какой-либо интересующей области.

Обучение в открытом университетет платное, в зависимости от набранных предметных пунктов (АР) до 16 000 крон в год. Оплата обучения производится в основном по семестрам. Обучение в открытом университете Нарвского колледжа одно из самых дешевых в Тартуском университете. Завершившие программу обучения в открытом университете ТУ получают соответствующий диплом Тартуского университета. Так что если у вас возникло желание поучиться, получить или продолжить образование – свяжитесь с открытым университетом и воплотите свои мечты в реальность.

“Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве?”

Юлле Мурманн
Студентка 1-го курса открытого университета

Я получила образование русского филолога в Таллиннском педагогическом университете. После окончания в 1992 году поступила на работу, но в качестве преподавателя эстонского языка. Это мне было ближе по духу. Годы шли, я преподавала эстонский язык, но однажды передо мною встала проблема. Для преподавания эстонского языка необходимы соответствующие бумаги. Выяснилось, что возможностей обучения не так уж и много.

В августе 2001 года до меня дошли слухи, что в Нарве есть филиал Тартуского университета и там есть интересующая меня специальность. Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве? В сентябре сдала вступительный тест и снова стала студенткой. Сердце щемило немного, т.к. живу и работаю в Таллинне. С трудом верится, но скоро уже заканчивается первый год обучения. Что сказать, своим выбором я довольна. На самом деле почувствовала это уже в сентябре, когда отвозила документы.

Бумажка, диплом то есть, конечно, важная вещь, но знания еще дороже. В течение первого года заметно пополнила багаж своих знаний.

Очень благодарна за помощь руководителю проекта открытого университета. Нельзя не упомянуть и то, что жители Нарвы – приятные и замечательные люди. Они открыты и дружелюбны.

Желаю успехов всем, кто не останавливается на достигнутом и находит в себе силы учиться и развиваться!

Курсы повышения квалификации

Татяна Бабанская
Главный специалист повышения квалификации учителей

Курсы повышения квалификации для работников учреждений образования — одно из серьезных направлений работы Нарвского колледжа Тартуского университета. Только в период осенней сессии 2001/2002 уч. года при колледже закончили такие курсы более 300 человек. Преподавателями курсов являются лучшие специалисты Тартуского университета и Нарвского колледжа. Проблемы русского языка и русской литературы, методики их преподавания освещают коллеги из Псковского государственного педагогического института, с которым подписан Договор о сотрудничестве.

Программы курсов составлены в соответствии с требованиями Министерства образования Эстонии и учебными стандартами ЕС; т.е. предусматриваются не только лекционные занятия, но и самостоятельная работа по осмыслению проблемы, описанию и изложению ее. По окончании курсов их участники получают очень солидный документ — свидетельство Тартуского университета.

В планах колледжа много курсов, которые проводятся и предлагаются в ближайшее время. Назовем некоторые из них:

· 160-часовой психолого-педагогический цикл лекций для работников дошкольных учреждений.

· 160-часовой курс повышения квалификации для спецпедагогов дошкольных учреждений, логопедов, коррекционных педагогов.

· 160-часовые занятия по психологии и педагогике для тех, у кого нет педагогического образования, но есть специальность, по которой хотели бы работать в школе. Эти курсы дают право преподавания в школе.

· 240-часовые курсы для руководителей школ предлагают 4 крупных тематических блока: руководство, политика образования и документация, правовые акты и экономика, организация работы школы.

Большое внимание уделяется курсам по совершенствованию методики преподавания предмета для учителей, работающих в школе. Удачными и полезными были курсы методики преподавания эстонского языка, методики начального обучения эстонскому языку как второму, методики преподавания русского языка и литературы в начальных классах, методики подготовки учащихся к экзамену по русскому языку в 9 классе и другие.

В дни весенних каникул учителей русской литературы ждет интересный курс - «Концепция преподавания литературы как предмета искусства». Осенью, в октябре, приглашаем всех учителей естественного цикла предметов на 160-часовой курс «Стратегия активизации мыслительной деятельности учащихся», в программе которого новые методы работы на уроке: мозговая атака, insert чтение, использование кубиков, карточка идей, работа по группам, репетиторство, проект-учеба, рабочий кабинет, дискуссия, диспут.

Все более ощутима необходимость использования инфотехнологий. Курс «Владение компьютером», который мы предлагаем, пользуется большим спросом. Одна группа успешно закончила его осенью. Две группы прослушают этот курс в марте и апреле.

Очень большой объем занимают курсы, связанные с проблемами психологии. Только в течение этого учебного года работники учреждений образования города и Ида-Вирумаа приняли участие в курсах «Практическая психология общения. Психотренинг», «Помощь детям с проблемным поведением», «Психофизиологические основы обучения чтению и письму», «Предупреждение использования наркотиков». В ближайших планах курсы: «Психологическое и психическое развитие ребенка от 6 до 18 лет», «Межкультурная коммуникация».

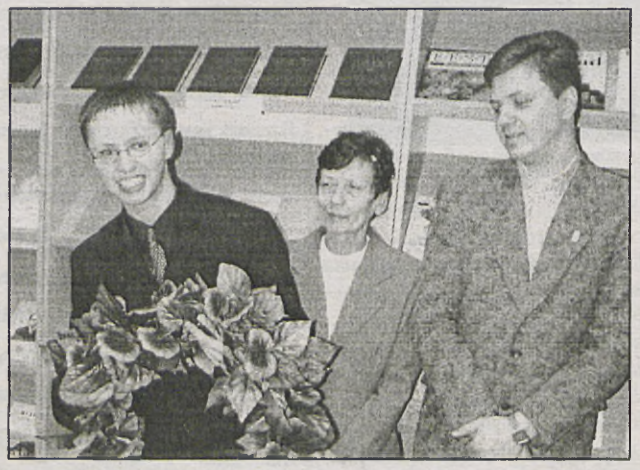
Eesti Kodu Narvas

Eesti Kodu Narvas, Эстонский Дом в Нарве – что это такое? Может быть некое скучное место, где от тебя требуют, чтобы ты говорил по-эстонски? Или место, где справляют Мартов и Екатеринин день? Надо ли туда идти? Найдется ли и для меня там что-нибудь интересного?

Эстонский Дом в Нарве порождает много вопросов. Как же выглядит Эстонский Дом? Дом – это одно помещение в колледже, где можно получить информацию об эстонском языке и эстонской культуре, где студенты проходят часть своей педагогической практики. Каждый интересующийся должен получить в этом информационном пункте помощь. Вместе с тем это и возможность поговорить на эстонском языке.

Эстонский Дом – это не просто одна большая комната или инфопункт. Эстонский Дом проводит различные мероприятия: презентацию и продажу книг, лекции, встречи, выставки и т.п. Цель этих мероприятий – познакомить с Эстонией, показать, что есть интересного в Эстонии; показать, чем эстонцы похожи на другие народа, а чем отличаются.

Чем для именно Вас Эстонский Дом в ближайшее время может быть интересен и полезен? Если Вы заканчиваете среднюю школу, то именно здесь можете расспросить о возможностях обучения в Эстонии. Если Вам в школе задали написать реферат об Эстонии на сложную тему, Эстонский дом постарается помочь. Если Вы учитель в школе, то именно здесь сможете расспросить об различных возможных курсах, темой которых является «Эстония».

Двери Эстонского Дома в Нарве открыты каждому, наши мероприятия, как правило, бесплатные. Добро пожаловать!

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Что это такое?
Послав письмо по этому адресу вы сможете подписаться на рассылку новостей от Нарвского колледжа Тартуского университета.

А каких новостей?
Самых разных: информация о вступительных экзаменах, выставках, книжных ярмарках, концертах, новых специальностях, результатах вступительных экзаменов, анонсы фильмов киноклуба и т.п.

А для чего это мне?
Теперь вы сможете узать о происходящем в колледже из первых рук. Информация будет приходить к вам лично по электронной почте. Если у вас есть желание буть в курсе событий в Нарвском колледже Тартуского университета – подключайтесь к нашей рассылке.

Для кого предназначена?
Прежде всего, для учащихся старших классов, тех кто интересуется колледжем и проводимыми в нем мероприятиями; затем для учителей, классных руководителей, руководителей по интересам, студентов колледжа. Ну и конечно всем, кто интересуется жизнью колледжа и проводимыми в нем мероприятиями.

Как подписаться?
Сделать это просто: пришлите пустое письмо на адресс subscribe@narva.ut.ee , в качестве темы письма укажите “subscribe”.

Как часто будет выходить?
Сразу же, как только у нас будет возможность сообщить вам что-нибудь интересное.

ОТЗЫВЫ ПОСЕТИТЕЛЕЙ О ВЫСТАВКАХ НАУЧНОГО ЦЕНТРА ТУ АХХАА

Выставка «Эстония в Нарве»

А мы из Таллинна – Ира и Руслан. Выставка хорошая. Мы специально сюда приехали из Таллинна, чтобы посмотреть. Вот! (22.04.00)

Выставка изумительна! Много интересного и познавательного. Мне просто было не увести детей. Особенно детей заинтересовал ткацкий станок, жернова и компьютеры. Благодарим за приглашение! (7.05.00, Детский дом)

Ослепительно интересно!!! Один из моих незабываемых дней. (Narva Paju Kool 10a)

АННАА, Нарвский колледж

Огромное спасибо за такую чудесную выставку. Вы показали нам как удивителен и огромен мир, который нас окружает! Еще раз большое спасибо! (Юлия Ауг, 13.10.01)

Это здорово! Вся семья довольна: и время провели, и удовольствие получили. Спасибо организаторам. (13.10.01)

И взрослым есть чему удивиться, ну а уж детям... Спасибо и до новых встреч. (15.10.01)

Выставка «Мистерия Древнего Египта»

Спасибо всем организаторам за такую великолепную возможность прикоснуться к истории древнего Египта. Нам очень понравилось, было очень много интересных экспонатов. И мы ощутили себя (на какой-то момент) жителями древней цивилизации на берегу Нила. (Мария Нестеренко и Светлана Николаева, НПГ, 21.02.02)

Дорогие организаторы, мне очень понравилась ваша выставка, посвященная Древнему Египту. Больше всего та комната, где показан быт древних египтян. Спасибо еще раз.
P.S. скучно мне здесь не было точно. Побольше таких выставок. (Юлия, 23.02.02)

Большое спасибо организаторам выставки. Это прекрасно, что в Нарве у детей появилась возможность соприкасаться с историей и прекрасным. Здорово, что дети могут все потрогать, попробовать. Спасибо! (Ученики 4б класса Пяхклимяэской гимназии)

Потрясающе!!! Главное, что все можно потрогать, поиграть, понюхать. И это правильно! (Фольклорный ансамбль «Супрядки», Нарва)

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

TOIMETUS
Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetus: Jelena Bogdanova, Tanel Mazur, Katri Raik, Andres Toode

Tõlked: Pavel Kurakin, Riina Laidvee, Tanel Mazur
Korrektuur: Maarja Hein ja Jelena Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 21. märts 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOL TASUTA

Narva Kolledži avatud uste päeva erinumber

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. *Universitas*ena peame andma mitmekesist haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimus, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame tublit täiendust.

Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor professor Jaak Aaviksoo

Tartu Ülikooli Narva Kolledži hoone.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

Meie anname Tartu Ülikooli haridust

Head abituriendid, tulge Narva õppima, sest meil on huvitav ja haridus korralik!

Narva kolledžis õpivad tulevased õpetajad, mis ei tähenda, et see on ainus hilisem töövõimalus. Pooled meie lõpetanutest töötavad koolis. Hea mitme keele oskus on andnud võimaluse leida rakendust eraettevõtluses või leida töökoht välismaal.

Kolledž püüab oma üliõpilastele õpetada keeli, sealhulgas eesti keelt, head arvutitundmist, valikainetena kultuurilugu ja sotsiaalteadusi. Võõrkeeltest õpetame inglise, saksa, rootsi, soome ja prantsuse keelt. Meie eesmärk on koolitada Eesti ühiskonnas hästi hakkama saavat inimest. Kes on hea ühiskonna liige, sellest võib saada ka hea õpetaja.

Kartused ja ka ootused kolledži suhtes seostuvad eelkõige keelega: ühest küljest peljatakse, et Narva on liialt venekeelne, ja teisalt jälle, et õppetöö toimub eesti keeles. Kolledž on hea õppimiskoht kõigile, rahvusest ja kodukohast sõltumata. Pange ka teie tähele, kes te kodus eesti keelt räägite! Narva pole kallis linn, elu on põnev. Vene keele saab selgeks päris kindlasti. See ei jookse mööda külgi maha.

Õppetöö käib kolledžis mitmes keeles. Tulevased eesti keele õpetajad õpivad muidugi eesti keeles ja inglise keele õpetajad inglise keeles; üldaineid on võimalik oma emakeele järgi valida. See on tõsi, et kolledži üliõpilastest 90% räägivad emakeelena vene keelt. Nii et vene keele kõnelejad satuvad kodusesse keskkonda. Eesti keele kõnelejad on oodatud vestluspartneriks.

Küsisin üliõpilasnõukogu esimehe Nikolai Gorbatšovi käest, miks tasub tulla kolledžisse õppima. Ta vastas, et esiteks on kõige tähtsam saada hea kõrgharidus, teiseks: elada lõbusat üliõpilaselu, kolmandaks: meie kolledž on lihtsalt parim. Mina omalt poolt lisaksin, et kolledž pole eriti suur, siin tunnevad kõik end ühise perena. Kolledžil on oma korralik arvutiklass, üha täienev raamatukogu ja loomisjärgus spordiklubi. Ja Narva on ilus ning põnev linn.

Eraldi tahan rõhutada, et me ei oota kolledžisse õppima ainult keskkoolilõpetajad. Kolledži juures töötab avatud ülikool, tasuline kaugõpe. Siin saavad õppida nii töötavad õpetajad kui ka sotsiaaltöö ja ärijuhtimise huvilised. Õpperühmad töötavad nii eesti kui ka vene keeles. Lähemat infot avatud ülikoolis pakutavate õppimisvõimaluste kohta leiate sellesama ajalehe külgedelt.

Hariduse andmine ei ole vaid auditooriumides üliõpilastele peetavad loengud, vaid kõik see, mis aitab laiendada silmaringi ja mõista paremini maailma. Oleme seepärast alati püüdnud pakkuda midagi ka Narva linna elanikele. Nimetame ainult selle nädala sündmusi. Kogu nädala on avatud näitus "Iidse Egiptuse müsteerium", mis on huvitav nii väikestele kui ka suurtele. Esimest täisnädalat töötab eesti keele ja kultuuri keskus Eesti Kodu, kolmel päeval oodatakse kooliõpilasi eestikeelsetele ettevõtmistele. Teisipäeval külastas kolledžit Ameerika Ühendriikide suursaadik, kolmapäeval aga Soome Instituudi direktor. Kolmapäeval oli kolledžis Soome päev, avati tuntud soome kunstniku Kaj Stendvalli näitus. Samal päeval näidati kolledžis Arvo Iho filmi "Impeeriumi lapsed". Täna on avatud uste päev. Toimuvad õpetajate täienduskoolituskursused ja Narva giidikoolitus. Maja on täis rahvast, nii suuri kui ka väikeseid!

Teie Katri Raik, kolledži direktor

FAKTE KOLLEDŽIST

- **650 üliõpilast, neist 450 põhiõppes**
- **6 eriala, neist kaks põhiõppes ja 4 avatud ülikoolis**
- **5 lektoraati, 25 õppejõudu**
- **37.000-köiteline õpperaamatukogu**
- **34 töökohaga internetiühendusega arvutiklass**
- **võõrkeeltekeskus ja spordiklubi**

Avatud ülikool aitab

Jana Tondi
avatud ülikooli projektijuht

Avatud ülikool tegutseb kolledžis juba kolmandat aastat, kusjuures õppijate arv on aastaaastalt suurenenud. Miks?

Seepärast, et avatud ülikooli õpe on paindlik: õppida saab töö, pere ja muude kohustuste kõrvalt, õppimise koha ja aja võib õppija valida ise, õppimise kiirus ei ole rangelt reglementeeritud. Ka ei ole avatud ülikoolis õppijale kehtestatud vanusepiirangut. Seejuures pole mingit vahet päevases õppes ja avatud ülikoolis saadud haridustunnistuse vahel, sest avatud ülikooli õpe vastab tasemelt ja nõudmistelt traditsioonilisele ülikooli õppele.

Avatud ülikoolis õppimine eeldab iseseisvat tööd õppematerjalidega, õppesessioonid toimuvad enamasti nädalalõppudel (ärijuhtimise erialal kaks korda kuus) ning sisaldavad loengute kuulamist, praktikumides ja seminaridides osalemist, tööd raamatukogus. Õppetöö on avatud ülikoolis tasuline, vastavalt kogutud ainepunktide hulgale kuni 16 000 krooni aastas (Narva Kolledži avatud ülikooli õpe on üks odavamaid Tartu Ülikoolis). Õppeteenustasu maksmine toimub üldjuhul semestrite kaupa. Avatud ülikooli raames TÜ õppekava täitnud saavad TÜ diplomi.

AVATUD ÜLIKOOLI TASEMEKOOLITUSES ÕPPIJATE ARV

eesti keel teise keelena	**49**
sotsiaaltöö korraldus	**17**
alushariduse pedagoog	**89**
ärijuhtimine	**57**
Kokku	**212**

Enamasti jätkavad avatud ülikoolis oma õpinguid need õpetajad ja lasteaiakasvatajad, kes juba töötavad, kuid kel puudub kõrgharidus. Lisaks õpetajakoolitusele on koostöös majandusteaduskonna ja Pärnu kolledžiga käivitunud uued erialad: ärijuhtimine ja sotsiaaltöö korraldus. Ootame kolledži avatud ülikooli kõiki, kes soovivad omandada kõrgharidust, jätkata katkenud õpinguid, õppida uut eriala, täiendada oma teadmisi ja oskusi või saada lisateadmisi mingis huvipakkuvas valdkonnas. Kui Teil on juba olemas konkreetne koolitussoov või Te soovite oma soove veel täpsustada, võtke julgesti ühendust avatud ülikooliga, et oma idee täide viia.

LÜHIDALT

Iidse Egiptuse Müsteerium jätkub

Näituse esimese kolme nädala jooksul on seda külastanud umbes 2500 inimest. näitus jääb avatuks kuni 5. aprillini.

Kunstinäitus

Narva kolledži esimese korruse koridoris on soome nüüdiskunstniku Kaj Stenvalli pardimaalide näitus. Näitus on tasuta.

2001. aasta sisseastumiskonkurss

Eelmisel aastal oli sisseastumisel konkurss:

- eesti keel teise keelena – 3,87 inimest kohale;
- inglise keele õpetaja – 4,4 inimest kohale;
- alghariduse pedagoog – 2,84 inimest kohale.

Prantsusmaa infopäev

4. aprillil toimub kolledžis Prantsusmaa ja Euroopa Liidu Infobüroo infopäev.

Teaduslikud konverentsid

25. aprillil toimub kolledžis teine üliõpilaste teaduslik konverents. Selle käigus esitavad tudengid ettekandeid oma uurimisaladelt.

Valmis ajaloo CD

Märtsikuus valmis kolledži tellimusel kakskeelne CD eesti ajaloost. CD valmistas kaardifirma Regio, tekstid koostas dotsent Hillar Palamets.

Raamatumüük

Iga kuu teisel ja kolmandal esmaspäeval 10.00-16.30 toimub kolledžis eestikeelsete raamatute müük.
Kolledži garderoobis jätkub iga päev nõukogudeaegsete raamatute müük, hind 1.- kroon tükist.

KVN – tudengimäng

Kolledži üliõpilased võtavad meelsasti osa KVN-i turniiridest ja on saavutanud ka mitmeid võite. Viimati jõuti KVN-i Balti Esiliigasse.

Kes on kolledži õppejõud?

Hetkel on kolledžis 25 õppejõudu. Enamus neist on noored spetsialistid (ligi 60% neist ei ole veel 35 aasta piiri ületanud). 2/3 õppejõududest jätkavad ka ise õpinguid doktorikraadi saamiseks. Lisaks peavad loenguid ka Tartu Ülikooli professorid.

Stipendiumikonkurssid

Kõikide stipendiumikonkursside kohta saab infot TÜ Sihtasutusest. Aadressil
http://www.ut.ee/sihtasutus
on saadaval taotlusvormid ja statuudid.
E-post: im@ut.ee

SISSEASTUMISEKSAMID

Põhiõpe

Sisseastumiseksamid toimuvad 8.–17. juulini 2002 alushariduse pedagoogi erialale kandideerimisel, humanitaarainete õpetaja erialale kandideerimisel arvestatakse vaid riigieksamite tulemusi.

Alushariduse pedagoog
- Kutsesobivuskatse
- Vene keel (test)
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelega koolide lõpetanutele
- Eesti keel kui teine keel - riigieksam
- Emakeele kirjand - riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Eesti õppekeelega koolide lõpetanutele
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala inglise keel
- Inglise keel – riigieksam
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam (inglise, saksa või prantsuse keel)

Avatud ülikool

Sisseastumiseksamid toimuvad 7. septembril 2002 a.

Alushariduse pedagoog
- Kutsesobivuskatse
- Erialatest

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelega koolide lõpetanutele
- Eesti keele kirjalik test
- Vestlus

Eesti õppekeelega koolide lõpetanutele
- Emakeele kirjalik test

Majandusteadus
- Akadeemiline test

Sotsiaaltöö korraldus
- Akadeemiline test

Uus aasta, uus õppesüsteem ja uus sisu

Marvi Mikk
TÜ õppeprorektori abi

Sügisest ülikoolis õpinguid alustavad tudengid jõuavad diplomini teisiti kui nende vanemad kolleegid.

Senikehtivas õppesüsteemis oli nelja-aastaste bakalaureuseõpingute lõpetanu erialaspetsialist, magistriõpe oli aga valdavalt suunatud teadustöö tegemisele.

Uue süsteemi eelised

Uues õppesüsteemis omandab üliõpilane bakalaureuseastmes erialased baasteadmised, kuid ta ei ole veel väljakoolitatud spetsialist. Kes soovib saada erialaspetsialistiks, jätkab õpinguid neljandal ja viiendal aastal magistriõppes. Pärast viit õppeaastat omandab ta magistrikraadi. Praeguste prognooside kohaselt oodatakse, et magistriõppes jätkaks oma õpinguid 75% bakalaureuseastme lõpetanutest.

Üha tihenevad sidemed eri maade ülikoolidega on suurendanud meie üliõpilaste võimalusi õppida semestri või rohkemgi teistes ülikoolides. Uuest õppesüsteemist on üliõpilasel kasu ka siis, kui ta läheb õppima välismaale, sest nii bakalaureuse- kui ka magistriõpe kestavad enamikus Euroopa riikides kokku viis aastat.

Uus sisu

Mõnikord on arvatud, et 3+2 õppesüsteemi puhul on tegemist bakalaureuse- ja magistrikraadi devalveerimisega. See pole nii, sest uus õppesüsteem toob endaga nii uue sisu, põhimõtted kui ka koolitamise eesmärgid.

Senikehtinud süsteemi puuduseks on peetud liiga pikka õppekava täitmiseks kulunud aega, samuti suurt ülikooliõpinguid üldse mittelõpetavate üliõpilaste hulka. Õppeaja pikaks venimine oligi üks põhjusi, miks Bologna deklaratsiooni koostades võeti aluseks just 3+2 õppesüsteemi rakendamine. Esimese kolme aasta järel on üliõpilane saavutanud mõningase valmisoleku tööturu jaoks ning omades kõrgharidust tõendavat diplomit, on tal soovi korral võimalik alustada iseseisvat karjääri. Enamikku lõpetajaid oodatakse aga magistriõppesse, kus õpe on suunatud kitsamale erialale.

Laiapõhjaline koolitus

Tartu Ülikooli uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Õppekavad on üles ehitatud moodulõppekavana, mis annab üliõpilasele laiema võimaluse kombineerida ja ise otsustada oma õpingute sisu üle. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvatel õppekavadel on vähemalt 16 ainepunkti mahus ühisosa. Paljud õppekavad sisaldavad enam kui ühte suunda ning üliõpilasel on võimalik valida, millises kitsamas valdkonnas ta soovib teadmisi omandada. Nii on näiteks riigiteaduste õppekava järgi õppijal võimalik valida avaliku halduse, võrdleva poliitika ja rahvusvaheliste suhete suuna vahel. Samal ajal võib üliõpilane soovi korral valida teise suuna mõnest oma või hoopis teise valdkonna õppekavast. Näiteks üliõpilane, kes

Uued õppekavad eeldavad senisest paremat kvaliteeti nii üliõpilastelt kui õppejõududelt.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

õpib majandust, võib valida teiseks suuna- ja erialamooduliks õigusteaduse, läbides eelnevalt õigusteaduse suunamooduli eeldusained. Bakalaureuseõppekava täitmisel tuleb valida ka kolm valikmoodulit (kokku 12 AP). Valikmoodulid võimaldavad üliõpilasel sooritada teise õppekava suunavõi erialamooduli eeldusaineid või omandada laiemaid teadmisi peaaines. Üliõpilasel on õigus valida, kumba varianti ta kasutab. Valikmoodulite ning suuna- ja erialamooduli valimine väljastpoolt oma õppekava annab üldjuhul lisavõimaluse teise eriala magistriõppesse kandideerimiseks.

Bakalaureuseastme põhieesmärkideks ongi anda laiapõhjaline baasharidus, avardada silmaringi, õpetada õppima ning teadvustada elukestva õppe vajadusi.

Samuti on muutunud magistriõppe eesmärk, kus olulisimaks on saamas erialaõpe ja spetsialistikoolitus ning ettevalmistus doktoriõppesse astumiseks. Kui senikehtivas õppesüsteemis oli magistriõpe teadusõppe esimene aste ning õppekava sisust poole täitis magistritöö koostamine, siis uues õppesüsteemis on magistriõppe eesmärk eeskätt erialase ettevalmistatuse andmine ning seetõttu on õppekavas tunduvalt suurendatud erialaõppe mahtu. Magistritöö on aga veerand kogu magistriõppe mahust.

Uus õppesüsteem ei too endaga esialgu kaasa olulisi muudatusi doktoriõppes, kuid lähiaastatel on kavas läbi vaadata ka kõik doktoriõppekavad. Uues õppesüsteemis on teaduskraadiks ülikooliõppe kõrgeim kraad – doktorikraad.

Haridussüsteemi muutumine on pidev protsess. Lõppenud on aeg, kus ükskõik kui kõrge diplomiga pärjatud õppija võis viimast õpikut kinni lüües endale kinnitada, et nüüd on ta valmis asjatundja mitmekümneks aastaks või kogu eluks. Nii on ka ülikooliõpingutega, mille olulisust inimese kujundajana on kindlasti raske üle hinnata. Tartu Ülikool pakub teile *universitasena* oma parimaid tingimusi ja võimalusi, siit saadu rakendamine on aga teie endi kätes.

Kuidas elab eesti tudeng Narvas?

Kristi ja Birgit
Narva kolledži tudengid

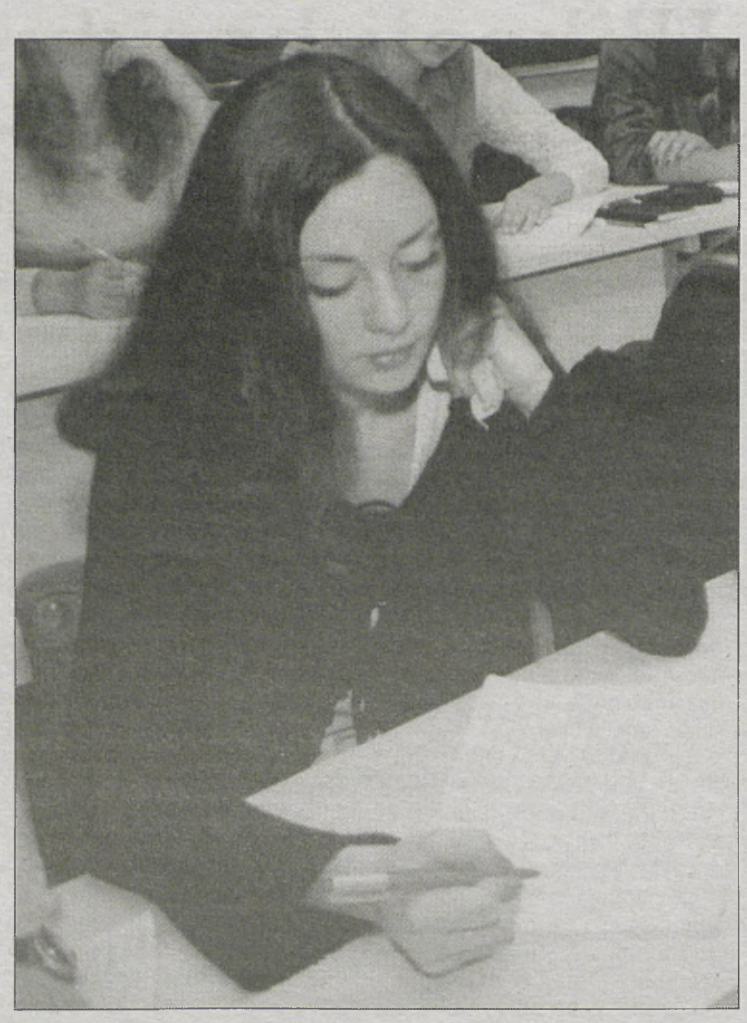
Eestlased on Narvas alati olnud vähemusrahvus, kuid kuidas nad siis elavad?

Tihtipeale tundub eestlaste elu Narvas teistele eestlastele küll väljastpoolt hirmutav, kuid seda vaid esmapilgul. Kui eestlane mujalt Eestist on end Narvas sisse seadnud, siis pole asi enam sugugi nii hull. Esialgsest puuvenekeelest saab poole aastaga juba arusaadav suhtlustööriist, ehkki mõningate, venelaste poolt küll täiesti aktsepteeritavate tõrgetega.

Narvas saab eesti keeles pea probleemideta hakkama. On muidugi ka apse ja möödapanekuid, kuid samas võetakse parandusettepanekuid väga altilt kuulda ja vigu püütakse parandada. Keele õppimine on saanud populaarseks, nii noorte seas kui vanemate inimeste hulgas.

Meie kolledžis on palju vene rahvusest töötajaid ja keeleõppimine edeneb nende hulgas väga jõudsalt. Meie püüame õppida vene keelt ja venelased jälle eesti keelt. On väga kena, et venelased suhtuvad Narva vähestesse eestlastesse väga sõbralikult. Niimoodi me siis üksteist aitamegi ja nii see elu käibki meie linnas. Meil, eestlastel, on tihti isegi veidi priviligeeritud tunne – meid on ju nii vähe.

Meie kolledž meie toreda direktori Katriga eesotsas on muutunud üheks eestluse edasiviijaks. Meil toimub palju konverentse, loenguid ja muud sarnast. Üheks

Eksamil on kõik tudengid võrdsed.

FOTO: IRINA KIVIMÄGI

teemaks on kindlasti eestlus Narvas. Sageli võtame vastu külalisi välismaalt. Ütleksime paljudele "komadele", et tulge Narva! Tulge ja vaadake meid ja meie ilusat linna ja kolledžit. Oleks tore, kui ka eestlased mujalt Eestist näeksid Narvat ja selle elu oma silmaga. Arvame, et paljud imestaksid ja leiaksid endale palju uut ja huvitavat.

Õppejõu pilguga

Vjatšeslav Konovalov
võõrkeelte lektoraadi juhataja

Tartu Ülikooli Narva Kolledž lõpetab sellel kevadel oma kolmanda tööaasta. Ja kuigi seni kolledžil «päris omad» vilistlased puuduvad, on juba kahe lennu lõpetajatele antud Tartu Ülikooli diplomid.

Kolledži töö edukust näitab minu arvates kasvõi see, et oma erialal tööle hakkavate lõpetajate protsent on väga kõrge, oluliselt kõrgem, kui teistes pedagoogilist kõrgharidust andvates Eesti koolides. Näiteks 2000. aastal inglise keele õpetaja eriala lõpetanutest töötab umbes 70 protsenti oma erialal. Kolledži selline tulemus annab lootust, et Eesti õpetajate vananemine on ajutine tendents.

Üleminek 3+2 õppele sundis uue pilguga üle vaatama ka õpetajakoolituse õppekavad. Kolledži juhtkond, nähes, et tulevased lõpetajad vajavad kvalifikatsiooni, mis võimaldab neil õpetada ka gümnaasiumiklassides, töötas välja uued õppekavad, mis on tänaseks saanud heakskiidu nii haridusministeeriumis kui ka ülikoolis eneses. Juba 5 aasta pärast ootame esimesi põhikooli õpetaja eriala lõpetajaid, kellel on magistrikraad. Loomulikult ei püstita sellised muudatused uusi nõudeid ainult üliõpilastele, vaid ka kolledži õppejõududele, eeldades neilt professionaalsuse kasvu. Just seepärast peab viie aastaga kasvama doktorite hulk õppejõudude seas vähemalt 40 protsendile.

Erilist tähelepanu väärivad kolledži sisesuhted. Kolledži põhiõppes õpib veidi üle 500 üliõpilase. Õppetöös on nad jagunenud paraja suurusega rühmadeks, mis minu arust mängibki võtmerolli üliõpilaste ja õppejõudu vahelise tulemusliku suhte kujunemises. Kindlasti mängivad siin rolli ka ligi 10 aasta vanused traditsioonid, osalt pärit juba Narva Kõrgkooli aegadest, aidates luua meeldivat "kammerlikku atmosfääri".

Minu arvates on kolledži õppejõud parimaks näiteks integratsioonist. Kahe aasta jooksul on kolledž aidanud õppejõududel omandada riigikeelt ja need jõupingutused on kandnud vilja. Ja ehkki TÜ Narva Kolledž on kõrgkool, kus paljusid aineid loetakse vene keeles, kasvab pidevalt nende ainete hulk, mida saab kuulata vaid eesti keeles. Kolledžis ei tule kunagi ette vaidlust, mis keeles üht või teist üritust korraldada, sest kõik osalised saavad aru nii eesti kui vene keelest. Keeletõkete kõrvaldamine selleks, et saavutada tähtsamaid eesmärke, aitab kollegiaalsete suhete arengule ainult kaasa.

Lõpuks tahaks rääkida ka tulevikuplaanidest. Neid on kolledžil palju ja nad kõik puudutavad kolledži kui haridus- ja kultuurikeskuse rolli kinnistamist Ida-Virumaal. Tihendame kontakte nii lääne- kui ka idapoolsete kõrgkoolidega, et elavdada õppejõudude ja üliõpilasvahetust ning korraldada ühisprojekte, näiteks luua tõlgieriala lisaõppevõimalus. Tulemas on vene keele suvekool eestlastele, kaugemas perspektiivis ka välismaalastele. Kõiki plaane siin üles lugeda pole kahjuks võimalik, seepärast: tulge külla, sest oma silm on kuningas!

Narva pakub palju valikuvõimalusi

Küsis Pavel Kurakin

Austraaliasse või Ameerikasse. Selline on paljude noorte eesti-venelaste unistus ja sihtpunkt. Paljutki kõigil ei õnnestu seda unistust teostada. Aga mõni üksik lööb läbi ja annab sellega innustust teistelegi. Meie omalt poolt avaldame allpool täieliku tõe selle kohta, miks üks (Kohtla-Järve) Ameerikasse ihanud tüdruk jäi õppima Narva kolledžisse.

Tatjanapäev on juba terve kümnendi Narva tudengitraditsioonide kulminatsiooniks.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

Diana, Sa ei ole ju Narvast pärit. Miks Sa siis Narva kolledžisse tahtsid tulla?

Nojah, ma ei ole tõesti Narvast pärit. Aga see ei tähenda midagi, sest ega ma Narvast väga kaugel ka ei ela, umbes 60 kilomeetrit, nimelt Kohtla-Järvel. Ja kolledžisse ei tahtnud ma üldse tulla, tahtsin hoopis Ameerika Ühendriikidesse sõita, dokumendid olid praktiliselt valmis. Tegin igaks juhuks Narvas eksamid, need läksid edukalt ja ühel suvisel päeval helises minu vanematekodu lauatelefon: "Kas soovite õppida Narva kolledžis?". Toru võttis ema: "Loomulikult!". Nii sattusingi Narva kolledžisse õppima. Kui oleks vaba valik antud, siis oleksin hoopis soovinud õppida disaini.

Kuidas Narva sind vastu võttis?

Esmalt olin šokis, Narva oli justkui eraldi riik. Aja jooksul see mulje muutus, võimalik, et mitte ainult mulje, vaid ka Narva ise. Ja ikkagi on veel Narvas palju asju puudu: noortele pole piisavalt meelelahutut, puudus on headest ja odavatest kohvikutest.

Millise eriala sa valisid?

Dokumente esitades märkisin esimese valikuna inglise keele, varuvariandina aga eel- ja algklasside õpetaja eriala. Sellele viimasele erialale sain ka sisse. Ühel hetkel avastasin, et kunagisest teisest valikust oli saanud esimene. Et. mulle meeldib õppida just algklasside pedagoogikat, lisaks meeldimisele sain ka aru, et see annab laiema hariduse. Ja lisaks kõigele – pedagoogika- ja arengupsühholoogia-alased teadmised kuluvad ka tulevases pereelus ära. Kuid ega huvi inglise keele vastu seepärast veel ei vähenenud.

Mis veenis Sind oma Ameerika sõidust loobuma?

Millal ma ümber mõtlesin, seda ma enam ei mäleta. Teisel kursusel tahtsin ikka veel ära sõita, kuid ühel hetkel mõistsin, et haridus on tähtsam. Ja nüüd olen ma otsustanud, et ei kavatse leppida seni saavutatuga, vaid tahan pärast kolledži lõpetamist edasi õppida. Olen mõelnud võimalusele jätkata oma haridust välismaal.

Nüüd õpid Sa Narva kolledžis. Mida see Sinu jaoks tähendab?

See tähendab suurepärast õhkkonda, õppeosakonna sooja suhtumist, õppejõudude mõistvat käitumist. Minu arvates on (just suurte koolidega võrreldes) kolledži plussiks see, et meil tunnevad kõik kõiki. Õppejõud mäletavad üliõpilasi nägupidi ja tudengid tervitavad õppejõude tänavaljuba kaugelt. Seda tunnet võiks nimetada sõnaga, millega tähistatakse Tartus mingi sõpruskonna, kursuse või üliõpilasorganisatsiooni ühtekuuluvust: ülikoolisõprus.

Võrreldes Tartu ülikooliga on Narva kolledž veel väga noor. Kas "ülikoolisõprust" on ka Narvas tunda?

Küllap ikka. Vähemalt nende jaoks, kes elavad ühiselamus. Elu seal on täpselt samasugune nagu Tartus, igav ei hakka kunagi. Kes on elanud, see teab, teistele pole mõtet seletada, vaid ainult soovitada: Elage ühiselamus ja saate teada, et ülikool on hoopis rohkem kui ainult loengute kuulamine ja eksamiteks õppimine.

Tegelikult ei olegi ühikas nii täthis, vaid ikkagi see keskkond, kus Sa õpid. Kolledžis toimuvad ju pidevalt erinevad üritused. See annab võimaluse nii ennast kui ka oma sõpru harida. See viimane on eriti tähtis.

Kas on ka igavaid loenguid?

Aeg-ajalt mõned ikka on. Mõnikord kasutavad õppejõud terminеid, millest me aru ei saa, või siis leiavad, et peaksime ööpäev läbi istuma raamatukogus. Minule isiklikult ei meeldi loengud, kus peab palju konspekteerima, rohkem meeldivad seminarid ja praktikad. Kindlasti pole see üldine arusaam, vaid pigem minu isiklik eelistus.

Mida Sa oma haridusega peale hakkad?

Tahan head töökohta. Tahan endale maja Narva-Jõesuus. Tahan maailma näha ja reisida.

Hea küll, ei ole mõtet ärrituda, liialdasin nimelt. Ka mulle meeldib kindlustunne (muuhulgas ka materiaalne), kuid minu arvates on ikkagi oluline enda arendamine, soov edasi liikuda ja püüd ennast harida. Piirduda kogu elu ainult sellega, et teenida raha maja või auto ostmiseks, on minu arvates lühinägelik käitumine.

Mida Sa teed pärast kolledži lõpetamist. Ehk seod oma elu Narvaga?

See pole sugugi võimatu, sest Narva pakub väga palju võimalusi. Tean, et tartlased ja tallinnlased ja tegelikult eestlased kogu ülejäänud Eestist peavad Narvat mahajäänuks. Küllap see ongi nii, kuid samas annab see mahajäämus erakordse võimaluse alustada Narvas paljut, mille alustamine on mujal Eesti linnades võimatu.

Märkamatult hakkan ka ise muutuma üha rohkem narvalaseks. Kui esimesed pool aastat sõitsin koju iga nädal, siis teisel semestril juba vaid paar korda kuus. Nüüd aga arvan, et minu lähedased võiksid ise Narva tulla. Kasvõi seepärast, et mõista: Narva on turvaline linn, siin on võimalik tööd teha ja ka meelt lahutada.

AVALDUSTE VASTUVÕTT

Põhiõpe

Alushariduse pedagoog
26. juuni – 5. juuli 2002 kell 10.00–16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena või inglise keel
26. juuni – 17. juuli 2002 kell 10.00– 16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Avatud ülikool

26. juuni – 17. juuli ja 5. august – 30. august 2002 kell 10.00–16.00 auditooriumis 101 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

VAJALIKUD DOKUMENDID

Põhiõpe

Vastuvõtukomisjonile tuleb esitada järgmised dokumendid:
- vormikohane avaldus (kohapeal);
- keskharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- riigieksamitunnistus (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmisel nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Vene õppekeelega kooli lõpetanul, kes ei ole sooritanud eesti keele kui teise keele riigieksamit, tuleb esitada eesti keele kesktasemeeksami tunnistus või tõend eksami sooritamise kohta.

Avatud ülikool

Kõik erialad
- vormikohane avaldus (kohapeal);
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmisel nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Kõik erialad, välja arvatud majandusteadus
- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri.

Alushariduse pedagoog
- curriculum vitae;
- kooli soovituskiri koolis töötaval keskharidusega õpetajal riigieelarvelisele õppekohale kandideerimisel;
- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse tõend õppetulemuste Eestis kasutatava hindamissüsteemiga vastavusse viimise kohta välismaal keskhariduse omandanul, kui riigieksamid ei ole sooritatud Eestis.

Minu õpilaste vanemad on rahul minu diplomiga

Jelena Šestak
TÜ Narva kolledži
2001. aasta lõpetaja

Kolledžit tutvustavates materjalides rõhutatakse, et siin antav diplom ei erine milleski Tartu Ülikoolis antavast diplomist – vastupidi, tegemist ongi Tartu Ülikooli diplomiga. Võin oma kogemustele toetudes kinnitada, et see tõesti nii on.

Kasvasin üles Rakveres ja lõpetasin seal ka kooli, Rakvere vene gümnaasiumi. Tublile tüdrukule tüüpiliselt (andku marakrattidest tublid ja halvasti õppivad poisid mulle andeks!) õppisin hästi. Võtsin tihti osa erinevatest konkurssidest ja olümpiaadidest (sealhulgas ka eesti keele omast), saavutasin auhinnalisi kohti, sain diplomeid ja tänukirju.

Pärast kooli lõpetamist astusin Narva Kõrgkooli klassiõpetaja erialale. Ühel hetkel sai Narva Kõrgkoolist ülikool – Tartu Ülikooli Narva Kolledž ja meist seega (pärast teise kursuse lõpetamist) Narva kolledži tudengid. Olin tubli edasi (seda küll öelda ei saa, et see lihtsalt tuli) ja ühe parima kolledži lõpetajana kutsuti mind 2001. aastal presidendi vastuvõtule. Lihtsalt kui hea lõpetaja. See, et hiljem sai presidendi vastuvõtul juhuslikust üles võetud pildist (vaata sedasama minu loo illustratsiooni) integreerumise fotokonkurssi "Naeratused" parim pilt, on fotograafi, aga mitte minu kiituseks. Mina olin üllatunud ja natuke kohmetu ning seda pilti vaadates tunnen end seniajani samamoodi.

Jelena Šestak presidendi vastuvõtul. See foto võitis Integratsiooni Sihtasutuse fotokonkurssil "Naeratused" I preemia.

FOTO: MARKO MUMM

Veel enne presidendi vastuvõttu ja kohe pärast kolledži lõpetamist kutsuti mind tööle eesti keele õpetajaks Narva Humanitaargümnaasiumisse. Olen seal 1-5 klassi eesti keele õpetaja. Ei teagi, mis mind rohkem aitas seda suurepärast tööd saada – kas minu kolledži õppejõudude soovitused või Tarut Ülikooli diplom. Küllap mõlemad. Ei taha küll kiidelda, aga kui esimese klassi lapsevanemad hakkasid otsutama, millise õpetaja hoole all annavad nad oma järeltulijad, siis olid nad väga rahul faktiga, et olin lõpetanud Narva kolledži ja et mul oli Tartu Ülikooli diplom. Kooli kollektiiv võttis mind väga hästi vastu – emotsionaalselt (aga samas ausalt) öeldes – nad on fantastilised inimesed, kes aitavad oma nõuannetega alati, kui mul mingeid probleeme tekib. Ja mõnikord neid probleeme ikka tekib – teadagi, uue ja noore ja värske õpetaja asi.

Veidike tulevikuplaanidest kah. Tahan oma õpinguid jätkata ja ilmselt teen seda Narva kolledži avatud ülikoolis. Miks? Aga seepärast, et tahan saada kvalifikatsiooni erialal, mida eestlased ise nimetavad üsna kohmaka nimega: "eesti keele teise keelena õpetaja".

Võib ju uuesti küsida: miks? Miks eesti keel? Aga kui teeks täna nii, et jätaks sellele küsimusele vastamise esitaja enda hooleks! Eesti keeles levinud väljendit kasutades: olgu see tänase päeva suure ringi küsimus. Teisisõnu: las igaüks vastab ise, miks on tal vaja eesti keelt. Kui vastata ei oska, siis mina olen valmis aitama!

Eesti Kodu Narvas

Jrmo Reitav
uhataja

esti Kodu Narvas – mis see on? Ningi igav koht, kus nõutakse, et a eesti keelt räägiks? Kas see oht, kus mardi- ja kadripäeva eetakse? Kas sinna peab mine- a? Kas seal on ka mulle midagi uvitavat?

Uus Eesti Kodu tekitab palju üsimusi. Kodu ise on üks ruum olledêis, kust saab informatsioo- i eesti keele ja kultuuri kohta, us üliõpilased teevad osa oma edagoogilisest praktikast. Iga uviline peab sellest infopunktist bi saama. Ühtlasi on see ka või- alus eesti keeles suhtlemiseks.

Eesti Kodu ei ole ainult ruum ga infopunkt. Eesti Kodu korral- ab erinevaid üritusi: raamatu- sitlusi ja –müüke, loenguid, koh- umisi, näituseid jne. Nende ette- õtmiste eesmärk on tutvustada estimaad, näidata, mis Eesti- naal huvitavat, mille poolest estlased teiste rahvustega sarna- evad ja mille poolest erinevad.

Mille poolest Teile isiklikult õiks Eesti Kodu lähimatel kuu- lel olla huvitav? Kui olete kesk- ooli lõpetamas, siis saate siit jä- ele küsida õppimisvõimaluste ohta Eesti erinevates kõrgkooli- es. Kui Teil on koolis sattunud eerulisevõitu referaadi teema esti kohta, siis püüab Eesti Kodu idata. Kui olete kooliõpetaja, siis urige just Eesti Kodust erinevate esti-teemaliste koolituste kohta.

Eesti Kodu Narvas uks on ava- ud kõigile, meie ettevõtmised on ldreeglina tasuta. Tere tulemast!

Hetk enne Eesti Kodu Narvas avamist. FOTO: IRINA KIVIMÄGI

Täienduskoolituskursused

Tatjana Babanskaja
täienduskoolituse peaspetsialist

Haridusasutuste töötajate täienduskoolituskursuste korraldamine on Tartu Ülikooli Narva Kolledži üks oluline töösuund. Ainuüksi 2001/2002.õ.a. sügissemestril võttis kursustest osa enam kui 300 inimest.

Kursuste programmid on koostatud vastavalt Haridusministeeriumi nõuetele ja Euroopa Liidu õppestandarditele. Õppejõududeks on Tartu Ülikooli ja Narva Kolledži oma eriala parimad, samuti õppejõud Pihkva Riiklikust Pedagoogilisest Instituudist, kellega on kolledžil koostööleping.

Kursuste lõpetanutele antakse Tartu Ülikooli tunnistus.

Kolledžil on rida kursuseid, mis toimuvad praegu ja planeeritakse ka järgmise aasta sügisel neile, kel seni pole olnud võimalik osa võtta.

Nimetagem siinkohal mõned neist:

- 160-tunnine psühholoogia-pedagoogika alane loengute tsükkel koolieelsete lasteasutuste töötajaile. Märtsis lõpetab kursuse 26 inimest. Sügisel korratakse sama kursust.
- 160-tunnine kursus lasteaedade ja koolide eripedagoogidele, logopeedidele ja korrektsioonipedagoogidele. Märtsis lõpetab edukalt kursuse 23 inimest. Sügisel planeerime sama kursuse organiseerida Herzeni-nimelise Venemaa Riikliku Pedagoogilise Ülikooli lektorite osavõtul.
- 160-tunnine kursus psühholoogiast ja pedagoogikast neile, kes omavad eriala, kuid puudub pedagoogiline haridus, millel sooviksid töötada koolis.
- 240-tunnine koolijuhtide kursus, mis sisaldab 4 mahukat temaatilist blokki: juhtimine, hariduspoliitika ja dokumentatsioon, õigusaktid ja majandus, töö organiseerimine koolis. Sel kursusel õpib 33 inimest.

Palju tähelepanu on pööratud koolis töötavate õpetajate metoodika kursustele. Edukad ja kasulikud olid eesti keele õpetamise metoodika, vene keele ja kirjanduse õpetamise metoodika kursused algklasside õpetajatele, 9.klassi õpilaste vene keele eksamiks ettevalmistamise metoodikakursus.

Kevadisel koolivaheajal toimub vene keele õpetajatele kursus "Kirjanduse kui kunsti õpetamise kontseptsioon".

Uue õppeaasta oktoobris kutsume kõiki õpetajaid täppisteaduste ainete (loodusõpetus, füüsika, geograafia, bioloogia, keemia) konstruktiivõppe kursustele.

Suur vajadus on arvutiõpetuse kursuste järele. Edukalt lõpetas kursuse üks grupp sügisel, praegu toimub kursus kahele grupile.

Ida-Virumaa ja Narva linna haridustöötajad on sel õppeaastal osa võtnud erinevatest psühholoogiakursustest, näiteks "Praktiline suhtlemispsühholoogia. Psühhotreening", "Abi probleemse käitumisega lastele", "Uimastikasutuse ennetamine", "Kirjutamise ja lugemise õpetamise psühho-füsioloogilised alused". Tulevikus on võimalik kuulata kursusi "Kultuuridevaheline kommunikatsioon", "6-18-aastase lapse psühholoogiline ja psüühiline areng".

MIDA ARVATAKSE NARVAST?

kolledži direktor **Katri Raik**

ELU NARVAS on sama turvaline nagu Tartus või Tallinnas – kui ikka hilisõhtul seal, kus pole vaja, ringi ei longi, end väljakutsuvalt ja provotseerivalt ülal ei pea, ei juhtu sinuga midagi. Ja mis kaugusesse puutub, siis Tartu on Narvast ja Tallinnast täpselt ühe kaugusel.

Õpetajate Leht 18. mai 2001

eesti keele lektoraadi õpetaja **Maarja Hein**

MA ARMUSIN sellesse linna. […] Olin aasta kolledžis ametis, siis läksin Tallinnasse tagasi. Ja, kujutage ette, ma ei saanud seal enam rahu. Oma unenägudes käisin lakkamatult mööda Narva vaikseid tänavaid, jõe ääres, kindluse juures… Tallinn ei olnud enam mu kodu. Kas ta oli seda kunagi olnudki?

Kodukolle, veebruar, 2002

KOLLEDŽI AVALIK INTERNETIPUNKT

Kerese 14, Narva

Ruum 205 (6 arvutit)

Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	suletud

Ruum 205 (10 arvutit)

Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	10.00–14.00

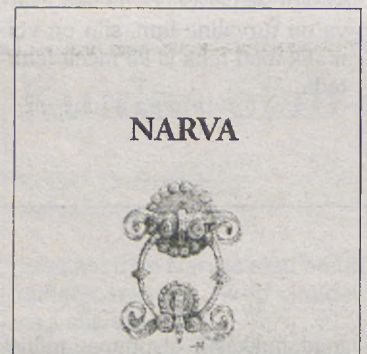
@ INTERNET

NARVA KOLLEDŽ SOOVITAB:

NARVA LEGENDID
ekstid valinud Mall Hiiemäe, kommentaarid ja eesõna Tanel Mazur ja Katri Raik
Narva: TÜ Narva Kolledž, 2002.
96 lk. Hind 30 kr.

Vähem kui nädal tagasi ilmus kolledži toimetamisel ja kirjastamisel raamat"Narva legendid". See fakt on seda oluliselm, et viimane eestikeelne legendikogumik Narva jutudega ilmus 1924. aastal August Tõnuristi sulest, pärast seda on "legendideturul" valitsenud vaikus. Raamat on mõeldud kõigile, iseäranis aga ajaloohuvilistele.

Värsklet trükist ilmunud raamatus on kokku 18 legendi, kõik varustatud sõnaseletuste ja ajalooliste kommentaaridega. Nii saab üheaegselt nii mõnusa lugemiselamuse kui ka teadmisi Narva ajaloost. Legendid on tänapäeva lugejale normaliseerinud Mall

Hiiemäe, kommentaaride ja eessõna autoriteks on Tanel Mazur ja Katri Raik.

Siinkohal ka üks lühem legend, saamaks ettekujutust, mida raamatust leida võib:

"Keiser Peeter I olnud Narvas. Käinud siin mõnes kohas, läinud ka Naroova jõe suhu. Aeg jõudnud lõunasse. Keiser tundnud söömaisu. Mis külakohas võtta? Keiser käskinud vasikat otsida ja praeks valmistada. Otsitud kõik küla läbi, aga vasikat ei ole saadud. Keiser pidanud tühja kõhtu kannatama. Sellepärast pannud ta sellele kohale nimeks Hungerburg, see tähendab, näljalinn, mida see koht ka tänapäevani kannab.

Hea kooliõpilane, õpetaja ja huviline

Eesti idapiiril on riigi suuruselt olmas linn – Narva. See on ilus roheline koht, millel on aukartstäratav ajalugu ning huvitav ilevikuperspektiiv. Tõsi, see linn n veidi teistmoodi kui enamus esti teisi paiku. Siin räägitakse aldavas enamuses vene keelt, ahjuks on ka tööpuudus Narvas ärkimisväärselt suurem kui ülenud Eestis. Samas hakatakse st Narvas ümber ehitama elektjaamu, kust tuleb meie kõikide bade valgus, siin toodetakse ka sti voodiriide kangas ja tehakse said käterätikuid.

Kahjuks arvatakse Narvast pim halba kui head. Räägitakse, et siin on palju narkomaane ja kuritegevust, ega osata eesti keelt. See on ilmne liialdus. Tulge, veenduge ise!

Me kutsume Teid Narva, tulge vaadake ise, külastage Hermanni kindlust ja heitke pilk üle piiri Venemaale. Te näete oma silmiga, kust on pärit Eesti 5-kroonise vaade. Peatuge Rootsi Lõvi juures ja kuulake kahest kangest valitsejast Karl XII ja Peeter I. Me korraldame Teile linnaekskursiooni, näitame kindlust, pakume lõunaööpi. Teid saadavad Tartu Ülikooli Narva Kolledži üliõpilased. Tulge Narva, tulge Eesti ja Vene irile. Me ootame Teid. Narva ei e "Eesti Siber", see on Tartust ma kaugel kui viimane Tallinst või Tallinnast sama kaugel ti pealinnast Võru.

Eesti Kodu Narvas

Tere tulemast Narva!
Eesti Kodu Narvas

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Mis see on?
Saates sellele aadressile kirja, saate kolledži elektrooniliste uudiste tellijaks.

Milleks mulle need uudised?
Et teada, mis kolledžis toimub ja milliseid võimalusi Teile ülikoolis pakutakse. Listi liikmena saate kolledži tegemistest teada esmasest allikast.

Kellele see mõeldud on?
Kõigile, kes huvituvad kolledžis toimuvast. Seega mitte ainult kolledži üliõpilastele, vaid ka vanemate klasside õpilastele, õpetajatele, klassijuhatajatele ja huvijuhtidele.

Kuidas liituda?
See on lihtne. Saatke aadressil subscribe@narva.ut.ee tühi kiri, kirja teemaks (inglise keeles on selle rea ette kirjutatud "subject") märkige "subscribe".

Ega see info mu postkasti lõhki ei aja?
Kindlasti mitte. Kolledži meililistis on ainult oluline info.

ÕPPEJÕUDUDE ÜTLUSED, KOGUTUD VITALI SAMOILJUKI POOLT

Järgmise loengu nimi on iseseisev töö

Te esitate oma piletit justkui te teaksite sellest midagi … (pikk paus) … justkui teaksite, aga ei taha seda mulle rääkida.

Kell kaksteist varahommikul.

Te loete minu mõtteid liialt kiirest.

Ema täidab isa abielulisi kohustusi.

Proovige meie kõikvõimsat keelt kasutada pisut lihtsamalt.

Täna algab minu huvitavate loengute sissejuhatav osa.

Vaadake selle ringi diagonaale.

Lõuna-Aafrika välimusega daam.

Ärgem pidurdagem selle autori fantaasia arengut.

Ühika vanasõna: Kes varem tõuseb, see paremini riides käib

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

TOIMETUS
Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetus: Jelena Bogdanova, Tanel Mazur, Katri Raik, Andres Toode
Tõlked: Pavel Kurakin, Riina Laidvee, Tanel Mazur
Korrektuur: Maarja Hein ja Jelena Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

22. märts 2002

NR. 11 (2089)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Karjääriteenistus aitab tööd leida

Illari Lään

Karjääriteenistus kogub regulaarselt andmeid Tartu Ülikooli lõpetajate kohta ja veendub üha enam, et tudengite seas kõrgelt hinnatud ülikooliharidus on edu pant tulevikus.

1999. aasta märtsis TÜs loodud karjääriteenistus oli Eestis esimene taoline struktuuriüksus, mille eesmärk oli toimida sillana üliõpilaste, ülikooli lõpetajate ja tööandjate vahel. Tänaseks on TÜ eeskujul sarnase osakonna loonud ka TTÜ jt kõrgkoolid.

Kolmeaastaseks saav karjääriteenistus pakub üliõpilastele ja vilistlastele erinevat teavet ning koolitust, mis aitaksid teha valikuid ja tööturul edukalt toime tulla. Teenistuse peaspetsialisti Kadrin Kergandi sõnul saavad tööandjad teenistuse kaudu kontakti võtta mitmekülgselt haritud ja võimeka tööjõuga. Kergand täpsustab: "Tudengitele ja lõpetajatele mõeldud tööpakkumiste arv on pidevalt suurenenud, ulatudes 20-30 töökohani kuus."

Õppekavade akrediteerimise ühe nõudena peab akadeemilistel üksustel olema piisavalt infot lõpetanute töökarjäärist ning nende tööandjate rahulolust lõpetanute haridustasemega. Seetõttu kogub karjääriteenistus süstemaatiliselt mainitud andmeid ja vilistlaste ning tööandjate märkusi lõpetanute taseme kohta.

TÜ kindlustab tööga

Info saamiseks lõpetanute edasise tegevuse kohta on karjääriteenistus läbi viinud postiküsitlusi. Käesoleva aasta küsitlus on juba kolmas, selle tulemused ning kokkuvõtted saadetakse dekaanidele.

2001. aasta TÜ lõpetajate seas tehtud küsitluse tulemusena selgub, et enamik lõpetajatest töötab, kusjuures töö on põhitegevuseks 44%-le ja 31% vastajatest õpib ning töötab samaaegselt. Suurim tööd leidnud vastajate protsent on õigus-, sotsiaal- ja arstiteaduskonna lõpetajatel, mis aga ei tähenda, et teistel teaduskondadel on töölesaajate hulk oluliselt väiksem. Kadrin Kergandi sõnade kohaselt on teiste teaduskondade lõpetanute seas lihtsalt rohkem neid, kes jätkavad õpinguid. Näiteks arstiteaduskonna puhul peavad üliõpilased internatuuris olemist osalt tööks ja osalt õppimiseks.

Edasiõppijate seas ongi Tartu Ülikool populaarseim, 85% jätkab õpinguid samas kõrgkoolis. Teistes Eesti kõrgkoolides ning välisriikide kõrgkoolides õpib edasi kokku 12% vastanutest, magistriõpingute lõpetanud õpivad enamasti just välismaal.

Tudengid hindavad õpitud erialade teadmisi ja kasutavad neid ka edasises elus, sest 87% küsitletuist on tööl tihedalt või osaliselt seotud õpitud erialaga. Mitteerialasel tööl on seega vaid 13% vastajatest.

Ootuspäraselt on kõige rohkem erialasel tööl (enamasti internatuuris) arsti-, hambaarsti- ja proviisoriõppe lõpetanuid. Väga head näitajad on ka õpetajakoolituse ning magistriõppe läbinutel: vastavalt 77% ja 70% vastanu töö on seotud erialaga ning 24% ja 15% osaliselt erialane.

Teaduskondadest ja kolledžitest on enim erialast rakendust leidnud õigus-, arsti-, matemaatika- ja bioloogia-geograafiateaduskonna lõpetanud. Kolledžitest paistavad silma Narva lõpetajad, kes töötavad kas täielikult või vähemalt osaliselt erialasel ametikohal.

Lõpetajate töökoht asub põhiliselt Tartus või Tallinnas, kus on ka kõrgemad palgatasemed teiste Eesti linnadega võrreldes. Ligi pooltel põhiõppe lõpetanutel on palgatase 4000-8000 krooni vahel, erinevused tulenevad eelkõige teaduskonniti ja õppeastmeti. Suhteliselt kõrgema palga saajaid (üle 8000 krooni) on kõige rohkem majandusteaduskonna ja üle 14 000 krooni teenijaid matemaatikateaduskonna lõpetajate hulgas. Rohkem kui pooled füüsika-keemia-, kehakultuuri- ja bioloogia-geograafiateaduskonna lõpetanutest teenivad 6000-8000 krooni kuus.

TÜ lõpetanud on rahul töö ja haridusega

Karjääriteenistuse peaspetsialisti Kadrin Kergandi sõnul küsiti 2001. aasta TÜ lõpetajate käest esmakordselt ka nende rahulolu praeguse töökohaga. Vastanutest oli 63% ehk tublisti üle poole vilistlastest rahul saadud tööga. Magistriõppe lõpetanute hulgas oli see protsent veelgi kõrgem – 74.

Eespool toodud numbritest lähtuvalt on mõistetav ka küsitletute suhteline rahulolu Tartu Ülikoolis omandatud haridusega. Hinnang õppetöö korraldusele, õppekavade ülesehitusele, eriala õpetamise tasemele, õppejõudude aine esitamise oskusele jm õppetegevusega seonduvale oli viie palli süsteemis (viis tähendab "väga hea" ning üks "halb") nelja ning viie vahepeal ehk pigem "hea" või "väga hea". Õpetamise tasemele anti keskmiselt koguni 4,8 palli.

Viimasele annavad kinnitust ka TÜ vilistlaste kommentaarid ja hinnangud. 2000. aastal sotsiaalteaduskonna, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna lõpetanud Tarmu Kurm hindab enim ülikoolis omandatud võimet analüüsida ning eristada olulist väheolulisest. Kurm töötab haridusministeeriumis erialasel ametikohal ning jätkab ajakirjandusõpinguid magistrantuuris. Kurm lisab: "Olen rahul sotsiaalteaduskonnast saadud laiapõhjalise haridusega ja mul on hea meel kuuluda Tartu Ülikooli vilistlaste hulka".

Vene filoloogia kolmanda aasta üliõpilane Krstiina Fried tuli ülikooli karjääriteenistusse küsima, kas tudengile ka mõni töökoht leidub. VARJE SOOTAK

KADRIN KERGAND
Karjääriteenistuse peaspetsialist

"Tudengitele ja lõpetajatele mõeldud tööpakkumiste arv on pidevalt suurenenud, ulatudes 30 töökohani kuus."

TÄNA LEHES

Tudengid arutasid Sankt-Peterburgis Eesti-Vene suhteid LK 3

Prof *emer* Helmut Piirimäe emeriitprofessoriaastatest LK 2

Majandusteaduskonna ja Hansapanga koostööleping LK 2

Ikooninäitus LK 3

UUDISED

Skytte medal Andrus Ansipile

Esmaspäeval, 25. märtsil autasustab TÜ Tartu linnapead Andrus Ansipit Skytte medaliga ülikooli ja linnavalitsuse viljaka koostöö edendamise eest. Autasu antakse üle ajaloo muuseumi valges saalis kell 14.

Rektor prof Jaak Aaviksoo avasõnade järel saab kuulata arhitektuuriteemalisi ettekandeid. TÜ arhitekt Martti Preem räägib ülikooli ajaloolise hoonestu kujunemisest 19. sajandil. Eesti Kunstiakadeemia professori Juhan Maiste ettekande teemaks on "Johann Wilhelm Krause ja revolutsiooniarhitektuur Tartus" ning prof Leo Lapinil "Klassitsism – Euroopa arhitektuuri päästerõngas".

Ülikooli pressinõunik on Illari Lään

8. märtsist töötab TÜ pressinõunikuna Illari Lään (sünd 1973).

Illari Lään (pildil) on lõpetanud 1991. aastal Tartu Miina Härma Gümnaasiumi ja 2000. aastal TÜ sotsiaalteaduskonna ajakirjanduse eriala. Oma bakalaureusetöös käsitles ta väliskapitali osa ja mõju Eesti meedias viimasel kümnendil.

Illari Lään on töötanud 7 aastat Tartu Raadios toimetaja-saatejuhina. Viimased 3 aastat oli ta ööklubi XS ja Tartu Bowlinguklubi direktor.

UT ilmub varem

Järgmine UT ilmub neljapäeva, 28. märtsi hommikul. Seepärast palume materjalid ära saata esmaspäeval, infot saab anda kolmapäeval kl 10ni.

Ohutusteenistuse juhatajaks sai Gero Kartau

Varje Sootak

Ülikoolis on loomisel ohutusteenistus, mille juhatajana asus tööle Gero Kartau (sünd 1946).

Gero Kartau (pildil) sõnul on üks tema ülesandeid välja töötada ja arendada ülikoolis ohutust tagavaid süsteeme ning korrastada olemasolevaid. "Loodav ohutusteenistus ühendab praegu tegutsevat turvateenistust, keskkonnakaitset ja tuleohutust, tulevikus ka tööohutuse korraldamist," selgitas Kartau. Ohutusteenistuse juhataja ülesanne on ka ülikooli suhtes toime pandud varavastaste kuri- või väärtegude ning kahju analüüs, ohutust tagavate ennetusabinõude ja valve organiseerimine jmt.

"Teenituse ülesanne on ühelt poolt kaitsta ülikooli, aga ka näiteks keskkonda ülikooli eest, st et ülikoolis peetaks kinni kõigist nõuetest."

Gero Kartau õppis Tartu 1. keskkooli lõpetamise järel NSVL Siseministeeriumi Akadeemias, kus omandas juristi eriala. Ta on töötanud 1990-1992 Tartu Linnapolitsei ülemana, seejärel oli siseministeeriumi kantsler ning politseinõunik ja siseministeeriumi atašee Peterburis. Viimati töötas Kartau Järva Politseiprefektuuri prefektina.

TÜ Kunstimuuseum sai ülikooli Voroneži kunstivara andmebaasi

Varje Sootak
Illari Lään

Eile andis Vene Suursaatkonna konsul Georgi Bolhovitin kunstimuuseumile üle ülikooli Voronežis asuva kunstivara digitaalse andmebaasi.

Georgi Bolhovitin ütles andmebaasi sisaldavat disketti üle andes, et tal on heameel järjekordse Eesti-Vene suhete tähise üle. Ta mainis, et teoks hakkab saama laevaliiklus Tartu ja Pihkva vahel ning et areneb koostöö kuulsusrikka Tartu Ülikooliga. "Loodan, et lähenev ülikooli taasavamise 200. aastapäeva tähistamine aitab kaasa ka Eesti-Vene suhete arendamisele." Venemaa suursaatkonna konsul Georgi Bolhovitin andis andmebaasi prorektor Kalmule.

TÜ Kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul koostavad Tartu Ülikool ja Voroneži Oblasti N. Kramskoi nim Kunstimuuseum kunstiteoste pilte, tehnilisi andmeid, kunstiteoste autorimääranguid jm vajalikku teavet sisaldava andmebaasi põhjal TÜ Voronežis asuva kunstivara täieliku illustreeritud kataloogi.

Kataloogi pealkiri tuleb eesti, inglise ja vene keelest, ent mitte sõna-sõnalises tõlkes, sest igal sõnal on teises keeles pisut erinev nüanss.

Eestikeelne pealkiri on "Dorpat-Jurjev-Tartu ja Voronež: ülikooli kollektsiooni saatus. Kataloog".

"Esimene köide sisaldab üle saja maali, üle 200 antiikaja vaasi ja skulptuuri ning üle 200 Egiptuse muistise, teise köitesse tulevad mündid. Iga eseme, maali jm kohta tuleb meil kirjutada tekst.

Fotod on voronežlaste tehtud, kataloogi kaanepildi sai muuseum kätte juba eelmisel aastal.

Esikaanele kavandatakse paigutada Saksi printsessi portree ülikooli kunstimuuseumi asutaja Karl Morgensterni kogust.

"Kõigepealt peame aga andmebaasi läbi vaadama," selgitas Inge Kukk. Seejärel moodustatakse kolleegium, kuhu kuulub mõlemast riigist kolm esindajat.

TÜ poolt on ülikooli ajaloo muuseumi teadusdirektor Ken Kalling, prof Peeter Tulviste ja Inge Kukk.

"Ja siis algab suur töö, mida me oma jõududega küll teha ei jõua, kindlasti on vaja kaasata erialaspetsialiste."

Kahe muuseumi vahel allakirjutatud koostööprotokolli järgi avalikustatakse Voroneži viidud ja seal säilinud ülikooli kunstivara esimest korda. Eesti, inglise ja vene keeles ilmuva kataloogi tiraaž tuleb tuhat eksemplari ja see jaotub võrdselt Eesti ja Venemaa vahel.

UUDISED

Tervise edendamise konverents

20. ja 21. märtsil toimus TÜ Raamatukogus teadus- ja aruandekonverents "Tervise edendamine Eestis VI".

Tervise edendamise konverentside eesmärgiks on lähendada teaduslikke uuringuid ning praktilisi terviseprojekte.

Konverentsi üks korraldajaid, TÜ tervishoiu instituudi tervise edendamise õppetooli hoidja dotsent Maarike Harro sõnul saab sellisel konverentsil ühtlasi hinnata tervist edendavate projektide tulemuslikkust. "See on ka võimalus kutsuda kord aastas kokku tervishoiu erinevate valdkondade esindajad."

Konverentsil osalesid nii sotsiaalministeeriumi, haigekassa kui ka teaduslike uuringute ja praktiliste tööde spetsialistid.

Noorteadlaste konverents "Etnoloogia hääled"

27. märtsil korraldab Eesti Rahva Muuseum koostöös Tartu Nefa rühmaga (noorte folkloristide ja etnoloogide ühendus) neljandat korda konverentsi "Etnoloogia hääled".

Konverents on mõeldud etnoloogia ja sellele lähedaste alade üliõpilastele ning magistrantidele oma tööde ning tegevuse tutvustamiseks nii ettekannete kui aktiivse diskussiooni vormis.

Ettekannete teesid on saadaval kohapeal ja ka ERMi koduleheküljel.

Info: Terje Anepaio, tel 421 279 või anepaio@erm.ee.

AHHAA! tuleb uus suurnäitus

TÜ teaduskeskuse AHHAA maikuus avatav suurnäitus kannab pealkirja "Ahhaa, meelega!"

AHHAA projektijuhi Tiiu Silla sõnul on seekord tegemist maitsmis-, nägemis-, kuulmis-, haistmis, tasakaalu- ja kompimismeele kasutamist tutvustava näitusega. "Külastajad saavad seda kõike ise proovida."

Esimene interaktiivne näitus toimus 1998. aastal, 1999 uudistati putukamaailma, siis inimest ja eelmisel aastal oli teemaks "Ahhaa, valgus!".

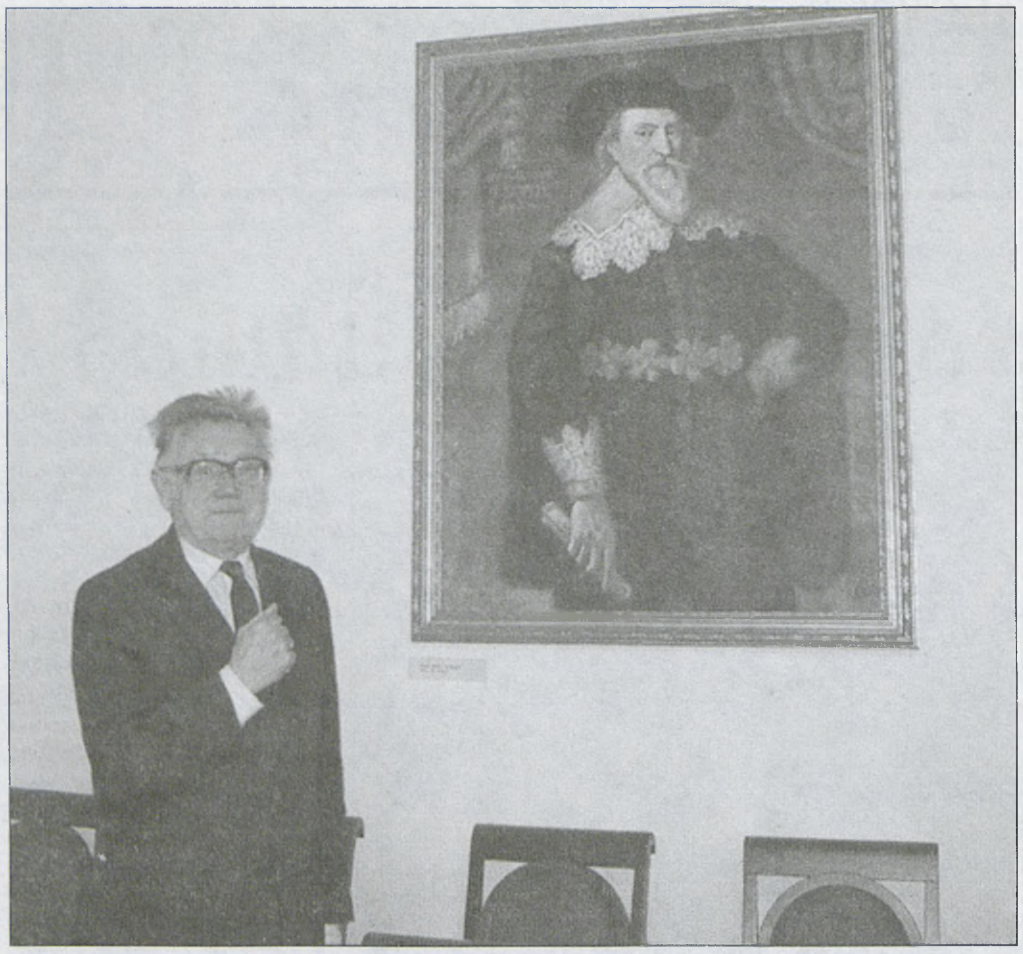

Kirjanduspreemia Jaan Puhvelile

Eesti Kultuurkapitali kirjanduspreemia pälvinute seas oli ka TÜ audoktor professor Jaan Puhvel (pildil) USAst.

Tänavu jaanuaris 70aastaseks saanud professor Jaan Puhvel sai kirjanduse sihtkapitali esseistikapreemia raamatu "Ulgvel ja umbes" eest, milles on autori enda sõnutsi "poole sajandi hajauitmeid, esseid ja arvustusi". "Ulgvel ja umbes" ilmus eelmisel aastal.

Jaan Puhvel on California Ülikooli klassikalise filoloogia ja indoeuroopa keeleteaduse emeriitprofessor.

Johan Skytte pildi kõrval seisev emeriitprofessor Helmut Piirimäe on põhjalikult uurinud rootsiaegse ülikooli ajalugu. VARJE SOOTAK

Korralisest professorist emeriidiks

Varje Sootak

Helmut Piirimäe, kellele anti emeriitprofessori nimetus 1995. aastal, leiab, et korralisest professorist emeriitprofessoriks saamisel võiks olla üleminekuaeg.

Sama aasta 1. juunil jõustus TÜ põhikiri, mille alusel lõpetatakse korraliste õppejõudude ja teadustöötajate tööleping vanuse tõttu nende 65aastaseks saamisele järgneva semestri alguseks. Ülikoolis on neil õigus edasi töötada erakorraliste õppejõudude ja teadustöötajatena, v.a konkursi korras täitmata korralistel ametikohtadel.

Emeriidiks liiga ootamatult

Helmut Piirimäe leiab, et mingisugune vanusepiir õppejõutöös peaks kindlasti olema. "Nagu sportlased lähevad erru ju veel päris heas vormis ega hakka end enam külavõistlustel teostama, nii on kujunenud enamikus maades arusaam ka professorite errumineku puhul," ütles Piirimäe.

Ta meenutab hiljuti saja-aastaseks saanud pedagoogikateadlast Aleksander Elangot, kes alles 83 aasta vanuses lakkas loenguid pidamast, aga samuti Paul Aristet, Voldemar Vaga ja Jaan Konksu. "Iga inimene vananeb eri moodi. Kindel on aga see, et ega ikka surmani õppejõud olla saa," on Piirimäe veendunud.

TÜs vanusepiiri kehtestamine 90ndate keskel tuli vanematele õppejõududele väga ootamatult, pealegi oli see ülikoolis murranguline aeg, kus endisaegseid struktuure ümber kujundati ja uusi loodi. Prof Piirimäel oli ajakirjanduses mõttevahetus rektor prof Tulvistega, mis Piirimäe arvates ei rikkunud nende häid suhteid. "Kui Tulviste ütles, et 65 aasta piiri kehtestamine oli konnatiigi puhastamine, siis mina vastasin, et kui tiigis ikka konnad elavad, on see tiik veel puhas," meenutab ajalooprofessor.

Prof Piirimäele tuli emeriitprofessoriks saamine liiga ootamatult ka seetõttu, et tema

SAMAL TEEMAL:

Ivar-Igor Saarniit "*Tenure* ja õppejõudude valimine" UT 1. märts 2002;

Atko Viru "Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgselt" UT 8. märts 2002

enda arvates oli ta just sel perioodil omamoodi tippu jõudmas. "Korraga oli niipalju kirjandust kättesaadaval, millest nõukogude ajal oli väga suur puudus, samuti sai nüüd ilma viguriteta rääkida ja kirjutada ning oleks tahtnud veel palju ära teha."

Piirimäe rääkis, et emeriitprofessori staatuse sisseseadmist põhjendati ka sellega, et igal erialal pole järelkasvu ette valmistatud. "Aga meie osakonnas võtavad ju riigiasutused palju lõpetajaid ära, pealegi makstakse neile seal suuremat palka kui ülikoolis," selgitab ta.

Piirimäe ei ole aga ülikoolist lahkunud noorte kolleegide üle mitte kurb, vaid rõõmus. Nende hulgas on näiteks Rootsis ja Saksamaal suursaadikuna töötanud Margus Laidre, kes on juba ka doktoriväitekirja kaitsnud, Eesti saatkonna esimene sekretär Pariisis magister Tiit Aleksejev, Eesti kaitseväeatašee Taanis, ajalookandidaat Villu Tamul, Toronto Ülikoolis töötav prof Jüri Kivimäe jt.

Korralisest professorist emeriitprofessoriks

"Ja seetõttu ma ei saanudki esialgu oma vabadust nautima hakata, sest peaaegu kõiki aineid tuli edasi lugeda. Ainus vahe oli palgas." Emeriitprofessori tasu moodustab 75% akadeemiku tasust. Selle kohta arvab Piirimäe, et miks peab seda akadeemiku tasust arvutama, peaks ikkagi professori omast.

Piirimäe rääkis, et mõned õppejõud olid tollal vanusepiiri kehtestamise üle solvunud ning lahkusid ülikoolist. Öeldud Piirimäelegi, et miks sa poed, tule ära. "Mina lugesin ikka ega olnud oma *alma materi* peale solvunud."

Kuna kõikides Eesti kõrgkoolides vanusepiiri polnud, pakuti Piirimäele õppetooli juhatamist pedagoogikaülikoolis. "Ma ei läinud sinna aatelistel kaalutlustel – olen oma ülikooli patrioot, töötanud siin 45 aastat."

65aastaseks saanutele hakkas rektor korraldama vastuvõttu, millest on saanud meeldiv traditsioon. "Pidulik ärasaatmine oli kena," meenutab ka Piirimäe. "Aga see, mis oli varem lubatud korralisele professorile, ei olnud enam lubatud emeriidile, nagu näiteks ka doktoritööde juhendamine, mis oli mul üks kõige peamisi asju enda arvates." (Õppekorralduseeskirja järgi määratakse doktorandi juhendajaks doktorikraadi või tasemelt sellele vastava kraadiga professor, dotsent või vanemteadur, kes töötab töölepingu alusel ülikoolis.)

Ettepanekuid

Professor Piirimäe pakub ühe võimalusena USAs toimuvaid valimisi, kus valitakse professorikandidaatide seast nooremad perspektiivikad ja võimekad, kuid kui nendest pole veel kedagi valida, siis võib vana korraline professor teatud aja edasi töötada. "Võib-olla sobiks ka Rootsi mudel, kus saab õppejõuaega veel kolmeks aastaks pikendada, kuid ei pruugi enam täiskoormusega töötada."

Vähemalt 90ndate keskel oleks viimane lahendus Piirimäe arvates ülikoolis parim olnud. "Aga ma ei nurise. Olen saanud loenguid pidada, konsulteerida, kui tullakse nõu küsima. Mul on oma kollektiiviga kokkupuuted."

Tööpuuduse üle pole prof Piirimäel tõesti kurta. Ta on esinenud ettekannetega teaduskonverentsidel, jt üritustel mitte ainult Eestis vaid ka välismaal. Samuti oli Piirimäe mitu aastat giidiks Euroopa bussiekskursioonidel, pidas loenguid giidide kursustel jne.

"Praegu olen põhiliselt arvuti taga, hiljuti sai valmis Eesti ajaloo IV köide. Osalen ka ülikooli juubeli puhul väljaantava ülikooli ajaloo köite koostamisel," tutvustas prof *emer* oma viimase aja tegemisi.

UT KÜSIB

Millal vana kohvik oma uksed külalistele avab?

Vastab OÜ Vana Kohvik projektijuht Taimi Akkel.

Kindlasti aprilli algul. Ootame külastajaid nii esimese korruse pubisse Krambambuli kui teise korruse lõunabufeesse ning kohviku kamina- ja rõdusaali.

Vana kohvik on läbi teinud põhjaliku remondi. Loodame, et julge värvilahendus ning sisustus meie külalistele meeldivad.

Esimese korruse pubi pakub meeldivat lõõgastust õlleklaasi ja krambabulipeekri taga, kus sagedasteks külalisteks saavad olema *live*esinejad. Pubi menüüvalik pakub kergeid suupisteid, maitsvaid ja taskukohaseid toite nii neile, kel sooviks ainult kõhtu täita, kui ka nõudlikumale maitsele.

Teise korruse kohvikus on aga lõunaajal võimalus ise oma taldrikule meelepärast toitu valida.

OÜ Vana Kohvik pakub teenuseid ka väljaspool oma maja. Meilt saab tellida nii toite kui ka teenindust kohapeale. Endiselt saab kohvikus koosviibimisi pidada – väiksemaid vastuvõtte erinevate kokteilsuupistetega, suuremaid koosviibimisi banketilaudadega, tähtpäevi eri meenüüga jne. Tellimusi võtame juba praegu vastu.

Sellisest savipeekrist saab krambambulit juua.

Loodame, et ülikooli uuenenud kohvik suudab olla meeldivaks partneriks kogu ülikooli perele mitmel erineval viisil. Püüame igati sammu pidada kõrgkooli mitmekesiste ja arenevate vajadustega.

Kohtumiseni uues vanas kohvikus!

Lepingule kirjutasid alla dekaan Jüri Sepp ja Hansapanga Tartu regiooni direktor Koit Semjonov. ENE KIVISIK

Majandusteaduskonna koostöö Hansapangaga

Ene Kivisik
TÜ majandusteaduskonna dekanaadi juhataja

Esmaspäeval sõlmisid majandusteaduskond ja Hansapank koostöölepingu, mille eesmärk on pakkuda majandusteaduskonnas õppijatele paremaid õppetinglmusi ning teadmiste rakendamist praktikas.

Kohustuste täitmist alustasid lepingupartnerid samal päeval. Pärast Hansapanga-nimelise auditooriumi avamist teaduskonna õppehoones võis panga Tartu regiooni direktor Koit Semjonov veenduda, et kaks teaduskonna omandisse antud arvutikomplekti on dekanaadis juba töökorda seatud. Leping näeb ette ka praktikavõimalusi üliõpilastele, osalemist kirjalike tööde juhendamisel ning panga töötajate loenguid. Ka esimese loengu aja leppis raha ja panganduse professor Mart Sõrg Koit Semjonoviga juba kokku.

Tänaseks on majandusteaduskond sõlminud mitu taolist lepingut. Nimeline auditoorium on Eesti Pangal, Tartu Linnavalitsusel, AS Sangar, Merita (praegusel Nordea) Pangal, vilistlasühingul Hermes.

AHTI PAE NIMELINE STIPENDIUM

Ahti Pae nimeline stipendiumifond asutati 1994. aastal ülikoolile antud Ahti Pae Mälestusfondi varadest. Mälestusfondi lõid 1987. aastal korp! Fraternitas Estica, Eesti Sõjaveteranide Sõprusühing Rootsis ja Rootsi Eestlaste Esindus eesti rahvuspoliitilises töös osalenud Ahti Pae mälestuseks.

Ahti Pae stipendiumi makstakse peaainena **ajakirjandust, õigusteadust, majandusteadust või sotsiaalteadusi (politoloogia, sotsioloogia, sotsiaal- või kultuurantropoloogia, avalik haldus)** õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele. Sel aastal antakse välja üks stipendium (5 000 kr). Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph, ruum 207) **6. maiks**: stipendiumitaotlus, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (keskmine hinne).

Tudengid Eesti-Vene suhetest

Aija Sakova
TÜ saksa filoloogia 3. aasta üliõpilane

Sankt-Peterburgis toimus konverents "Kultuuride konfliktid", mis oli ajendatud 11. septembri sündmustest ning toetus suures osas Samuel Huntingtoni raamatule "Tsivilisatsioonide kokkupõrge".

Osavõtjad Venemaalt, Ukrainast, Gruusiast ja Eestist arutasid konflikte Kaukaasias, islami rolli kaasaegses ühiskonnas, kasvatust ning ühiskonna mõju inimese identiteedi ja etnilise maailmapildi kujunemisel. Põhiküsimuseks tartlaste ning sanktpeterburglaste jaoks jäi ka väljaspool konverentsiruume Eesti ja Venemaa ning eestlaste ja venelaste suhete analüüs.

Sankt-Peterburgis arutasid üliõpilased Venemaalt, Ukrainast, Gruusiast ja Eestist kaasaja ühiskonna probleeme. ERAKOGU

Poliitika vaevab tudengite päid

Ilmselt ei julgeks keegi täna väita, et Eesti ja Venemaa suhted on väga head ning et Venemaa ei kujuta isegi mitte meie alateadvuses Eesti jaoks ohtu. Viimase mõtte olemasolu tunnistamine on täiesti normaalne ning psühholoogiliselt mõistetav. Küsimus on vaid selles, kas me otsime sellele hirmule ning vastumeelsusele ka lahendusi.

Nii eesti kui vene tudengitel tuli tõdeda, et ei Eesti ega ka Venemaa püüa piisavalt naaberriiklike suhete parandamise nimel. Eelkõige on Eesti kui väikeriik oma suurriigist naabri liialt silmast lasknud ning talle selja pööranud, vaadates vaid läände. Euroopa ning EL on ahvatlevad ning ihaldusväärsed, kuid kahtlen sügavalt, kas eestlane kunagi üldse tõeliseks eurooplaseks saab. Eesti on Euroopa piirialal ning on juba geograafiliselt palju tugevamalt põimitud Venemaa kui ühegi teise Euroopa riigiga. Kas juba see geograafiline seotus ei anna meile piisavat põhjust vaadata ka itta, mitte ainult läände?

Valu, mis tuleb ületada

Euroopas ringi sõites olen tihtilugu kogenud, et tõelised eurooplased, kes on juba aastakümneid elanud demokraatlikus ning kapitalistlikus ühiskonnas, jäävad mulle oma elutunnetuselt kaugeks ja võõraks. Samal ajal näivad endiste sotsialistlike maade kodanikud lähedasemad ning nendega on lihtsam suhelda.

Just seepärast tunnetan vajadust Eesti ja Venemaa ning eestlaste ja venelaste tihedamaks koostööks.

Põhitakistus, mille taha paljud rahvuste või etniliste gruppide vaheliste probleemide ja konfliktide lahtirääkimised pidama jäävad, piinlikkus ning soovimatus, tihti ka võimetus neid ületada. Just viimastega võitlesid ka Tartu, Tbilisi ning Sankt-Peterburgi tudengid, kui tuli rääkida ja arutada suurning väikeriigi ja suur- ning väikerahvuse heanaaberlike suhete võimalikkuse üle.

Raske oli välja öelda ning põhjendada inimestele, kellega olid juba kujunenud väga head suhted, miks eestlased venelastest halvasti mõtlevad või miks venelased näiteks grusiinidesse halvustavalt suhtuvad. Keeruline oli seletada oma venelasest sõbrale, miks sa tema riigi välispoliitilise tegevusega kuidagi nõus ei saa olla. Veelgi raskem oli venelastel tunnistada oma riigi ja valitsuse vigu ning püüda tagasihoidlikult õigustada või vähemalt tagamaid selgitada. Eestlastel tuli aga võtta vastutus Eesti venelaste kohatise ebaõiglase kohtlemise eest. Tuli tunnistada nii endale kui teistele, et Eestis on regioone, kus venelastel puuduvad võimalused täisväärtuslikuks eluks, rääkimata keeleõppest. Riik nõuab aga, et kõik siinsed venelased oskaksid riigikeelt.

Pingete kui paratamatuse tunnistamine erinevate rahvuste vahel ühe riigi sees aitab meid sellest konfliktist välja viia.

Arutelu oli tõeliselt raske ning rusuv, kuid rõõm probleemi tunnistamise, enese ning eelarvamuste ületamise ja ärakuulamisvõime üle oli mitmekordselt suurem.

Rahvus ei võrdu riigiga

Oluliseks kujunes küsimus, kuidas on võimalik, et tunded venelaste kui ühe rahvuse esindajate vastu saavad olla vägagi positiivsed, kuid need ei välista ega tee olematuks hirmu ning kohati isegi vaenu Venemaa kui riigi vastu.

Viimasest tulenevalt tundus kõigile konverentsil osalenutele mõistlik mitte ajada omavahel segi rahvust ja riiki või neid hoopiski võrduma panna. Riik on rohkem kui pelgalt ühest rahvusest inimeste kogum: tal on poliitilised ning majanduslikud huvid. Nii võib näiteks olla probleemide olemasolu Kaukaasias Vene Föderatsioonile poliitiliselt või majanduslikult kasulik nagu ka negatiivne propaganda Eesti vastu.

Enamiku seisukoht oli, et ei tohiks alahinnata poliitiliste ning majanduslike tegurite mõju ja osakaalu n-ö etniliste konfliktide tekkimisel.

Eesti venelased ja Venemaa venelased

Tartu tudengid küsisid endalt: miks on nii, et Venemaa venelastega on suhted väga positiivsed, kuid samal ajal jääb teatav ökas hinge, kui mõelda vene vähemusele Eestis.

Samal ajal ei ole eestlased ilmselt ainuke rahvas, kes kannab endas vaenulikku pilti vähemusrahvustest. Need pildid osutuvad aga tihtilugu klišeedeks, mis ei jõua meieni otsese kogemuse, vaid erinevate vahendajate (meedia, vanemad jne) kaudu. Kandes endas neid vaenulikke pilte, aitame me kaasa või isegi soodustame etniliste konfliktide tekkimist.

Ükskõik kui suure kogukonna võõras rahvus ka ühe riigi sees moodustab, jääb talle alati külge teatav varjund, mis on tingitud kogukonna teistsugususest. Vähemusrahvus tajub ise oma teiseks olekut, kuna tema kultuur, traditsioonid ning käitumismallid erinevad kohalike omadest. Tekib olukord, kus vähemusrahvuse esindajad ei soovigi sulanduda kohalikku kultuuriruumi, vaid püüavad teadlikult või alateadlikult oma eripära säilitada. Ka kohalikud tunnetavad vähemusrahvuste teistsugusust ning tihti ei mõista nad teise käitumise tagamaid, mistõttu võidakse seda seostada ohtlikkusega.

Seepärast on oluline teadvustada endale eestlaste ning venelaste kui vähemusrahvuse suhte olemust. Endale tuleb aga tunnistada, et kirjeldatud pinge erinevate rahvuste vahel ühe riigi sees on normaalne ning paratamatu. Alles selle paratamatuse tunnistamine saab meid välja viia sellest igavesest konfliktide labürindist.

Pesakastid botaanikaaia lindudele

Varje Sootak

Kevadisel pööripäeval sai botaanikaaed juurde mitu uut lindude pesakasti.

Botaanikaia Sõprade Selts oli kutsunud hommikul kella poole üheksaks botaanikaaeda linna ja ülikooli juhte ning teisi huvilisi. Ülikooli esindasid õppeprorektor prof Volli Kalm, bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan prof Ain Heinaru, prof Martin Zobel jt. Kohal olid ka linnapea Andrus Ansip ja volikogu esimees prof Aadu Must.

Botaanikaaia direktor Heiki Tamm ütles enne pesakastide paigaldamist, et botaanikaaeda tahetakse ka väiksemaid linde meelitada, nagu tihaseid, linavästrikke, kärbsenäppe ja teisi, kes aias kasu toovad.

Botaanikaaia Sõprade Seltsi esimees Georg Aher ütles UTle, et selts tegutseb alles lühikest aega ning et selle üritusega tahetakse endast ka rohkem märku anda. "Tore, et nii linnapea kui volikogu esimees innukalt pesakastide ülespanemise mõttest kinni haarasid. See läheb hästi kokku ka kokku linna haljastamiskavaga."

Selle pesakasti paigaldas lindudele botaanikaaeda õppeprorektor Volli Kalm. VARJE SOOTAK

Ikooninäitus ülikoolis

Eile avati TÜ Kunstimuuseumis ülikooli taasavamise 200. aastapäevale pühendatud näitus "Püha pilt – vene ikoone kunstimuuseumi kogust".

Väljapanek annab põgusa ülevaate tähtsamatest vene ikoonimaali teemadest 18.-19. sajandi ikoonide vahendusel. Muuseumi direktor Inge Kukk ütles, et TÜ Kunstimuuseumi vene ikoonikogu on üks suurimaid Eesti muuseumides.

Näitusel saab vaadata vanausulistele iseloomulikku ikoonimaali, külakunstnike primitivistlikku kunsti ja Euroopa kunstistiilide mõjutustega suurlinnade ikoonimaali töökodade loomingut. "Tahame selle näitusega lähendada Tartus eesti ja vene kultuuripublikut ning loodame, et ka vene keelt kõnelevad kultuurihuvilised meie muuseumi varadega tutvuma tulevad," ütles Inge Kukk.

15.-17. maini on avatud muuseumis ikoonirestaureerimise töötuba ning saab kuulata loenguid vene ikoonimaalist. Üritust aitavad korraldada Eesti Kunstiakadeemia ikoonirestaureerimise õppetool ning külalislektorid Riiklikust Vene Muuseumist Peterburis.

UUDISED

Professor Fr. G. von Bunge 200

13. märtsil avati Tallinnas Lai tn 31 majal TÜ prof Friedrich Georg von Bunge (1802-1897) mälestustahvel.

Akadeemia Nord professor Peeter Järvelaid ütles UTle, et Bunge oli üks 19. sajandi kuulsamaid Tartu Ülikooli juuraprofessoreid ja ning ajaloolasi. "Bunge on ka Balti eraseaduse kodifitseerija."

Pärast tahvli avamist majal, kus elas Tallinna justiitsbürgermeister, avati Eesti Ajaloomuuseumis Bunge 200. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

Näituse koostasid Tallinna Linnavalitsus, Tallinna Linnaarhiiv ja Eesti Ajaloomuuseum.

24. aprillist saab väljapanekut vaadata ka TÜ Ajaloo Muuseumis, 27. aprillil toimub ülikoolis konverents "Fr. G. von Bunge 200".

Looduskaitseringi aastapäev

Homme kell 12 algab TÜ geograafia instituudis (Vanemuise 46-327) Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 44. aastapäeva koosolek.

Ringi president Taavi Nuum teeb kokkuvõtte aastasest tegevusest. Taavi Pae peab ettekande "Looduskaitseringi sõprustalu Lanksaare".

Kauaaegse Eesti Looduskaitse Seltsi esimehe ning ringi asutaja ja juhendaja Jaan Eilarti ettekande teemaks on "ENSV looduskaitseseadus 45".

Ringi vilistlased meenutavad 60ndaid aastaid.

Kuulatakse presidendikandidaate ning valitakse uus president. Praegune president Taavi Nuum lubab uuesti kandideerida. "Veel on lubanud kandideerida Triinu Jainus ja Kadri Auväärt," ütles Nuum.

Üldkogus hääletatakse ka Tartu Keskkonnahariduse Keskuse ja Eesti FSC liikmeks astumist.

Pidulikul aastapäevaõhtul kl 18 Saksa Instituudi saalis (Kastani 1) on avatud fotonäitus ning näidatakse slaide ja filme ringi tegevusest.

Juristid esitlevad uut kirjandust

25. märtsil kell 15 esitletakse Avatud Eesti Fondis kogumikku „Kohtute sõltumatus ja kohtusüsteemi toimimise efektiivsus Eestis" ja ajakirja Rechtstheorie Eesti erinumbrit.

Taasiseseisvunud Eesti kohtusüsteem on toiminud ligi kümme aastat. Kohtusüsteemi efektiivse toimimise vältimatuks eeltingimuseks on kohtute sõltumatus. Kogumiku kümnekonnas artiklis esitatakse täitevvõimu, kohtunikkonna ja õigusteadlaste arvamused kohtute sõltumatuse, Eesti tulevase kohtusüsteemi, kohtuniku otsustusliku sõltumatuse ja kiirendatud kohtumenetluse problemaatikas.

Kogumiku on kirjastanud sihtasutus Iuridicum, kes üllitas ka raporti "Kohtuvõimu sõltumatus Euroopa Liiduga ühinemise protsessis. Kohtute sõltumatus Eestis" (kättesaadav Iuridicumi andmebaasi www.juridica.ee trükiste rubriigis).

Samas esitletakse K. Engischi, H. L. A. Harti, H. Kelseni, U. Klugi ja K. R. Popperi asutatud ajakirja Rechtstheorie Eesti erinumbrit. See on rahvusvahelise sümpoosioni „Seadusandlus ja õiguspoliitika" Tartu, september 2000 pinnalt ilmunud artiklitega.

ÕNNITLEME

Agu Tamm 60

Arstiteaduskonna korralistest professoritest ligi iga viies on lõpetanud ülikooli 1966. aastal. On see nüüd kambakraatia või asjaolude kokkulangemine. Pigem viimane, sest konkursisõelast läbipääsemine on selle ameti taotlemiseks piisavalt tõsine protseduur. Võimalik, et see illustreerib põlvkondade vahetust ülikoolis, kus kuuekümnendatel ülikooli lõpetanud on järglasteks neile, kel tuli täita tühjaksjäänud professuurid sõjajärgsetel aastatel. Kindlasti peegeldab see aga ka nimetatud kursuse tugevat taset. 25. märtsil tähistab oma juubelit ka 1966. aastal TÜ lõpetanud laborimeditsiini professor Agu Tamm, kelle tööraamat on igav – ainult Tartu Ülikool.

Tamm alustas meditsiini kesklaborist, mis hiljem muutus ÜMPIks, viimased 10 aastat aga on struktuuriüksuseks märgitud sisekliinik. Juubilar on kadestamisväärse järjekindlusega arendanud suhteid ja teinud koostööd ka rahvusvaheliselt. Esiletõstmist väärib laia tunnustust pälvinud koostöö Soome gastroenteroloogidega prof Kaljo Villako töörühmas ning laborimeditsiini arendamiseks TEMPUSe projekti elluviimine, akadeemilise laborimeditsiini õppetooli rajamine.

Teadusteemadest on olulisemad soole mikrofloora uurimine kaudsete meetoditega, krooniline gastriit, hüpolaktaasia, laborimeditsiini õpetamine. Epidemioloogilised uuringud hüpolaktaasia ja gastriidi levikul on Tammest teinud vilunud ekspeditsioonide korraldaja. Tamme tööd on tunnustatud kahe riikliku teaduspreemiaga.

Ka maailmaparandamine on tema elus olnud tähtsal kohal, ühisest tööperioodist ÜMPIs on meenutada, kuidas ta sageli kõiksugu koosolekutele tõttas, oli aktiivne IME-projekti osaline ja Tartu linna rahvasaadik.

Sisekliinikus püüab Agu Tamm igapäevasesse kliinilisse rutiini tuua sisse vajadust arstitöö ja laboritöö arusaamu lähendada ning saada üle meditsiini ülispetsialiseerituse seatud tõketest.

Eesti laborimeditsiinil on tänaseks suures osas tänu juubilari jõupingutustele kindel jalgealune. Residentuuri lõpetanud teevad juba ilma meie erialal ja mis peamine – konkurss residentuuri kohtadele on suur. See aga on kõikide meie praeguste laboriarstide unistuse täitumine.

Palju õnne sünnipäevaks!

Margus Lember
endine õpilane ja nüüdne Sisekliiniku juhataja

Ene Ora
kursusekaaslane ja kolleeg ühendlaborist

50

Hille Roots,
koordinaator – 23. märts
Judith Štrömpl,
erakorraline teadur – 25. märts

55

Irina Skrebova,
õpetaja – 24. märts
Juhan Kala,
meister – 27. märts

60

Helgi Oks,
vaneminsener – 24. märts

IN MEMORIAM

Jaan Simisker

16. nov 1937 – 17. märts 2002

Leinab perekond, leinab ülikool, leinavad sõbrad. Jaan Simiskeri võttis meilt raske haigus. Jaan töötas bioloogia osakonna lõpetamisest peale (1962) Tartu ülikooli teaduri, õppejõu ja prodekaanina. Ta oli jõudmas oma teaduslike arenduste tippu – bioplasti tehnoloogia väljaarendamiseni.

Ma meenutan teda siin kui kursusekaaslane ja sõber. Need mälestused algavad 1957. aastast, mil me astusime Tartu Riiklikku Ülikooli. Jaan, pärit Pärnu suurelapselisest perekonnast, paistis kursusekaaslaste seas välja märksa vanemana – oma teadmiste ja diskussioonivõimelisuse poolest. Jaani iseloomustas filosoofiline haardeulatus asjus, mida me alles hakkasime õppima. Ta oli nagu sündinud teadlaseks. 1960ndate alguses oli ta eestvedajaks vaidluskohtumiste korraldamisel Lõssenko-meelsete õppejõudude ja üliõpilaste vahel.

Jaan Simisker (huvitaval kombel oma õest Leenu Siimiskerist erineva perekonnanimega) jääb meie mälestusse toreda sõbra ja eeskujuväärina teadusmehena.

Mart Viikmaa
kursusekaaslane

TÜ TEADLASTE ANDMED LEKSIKONI

Teadusloolaste Eesti Ühendus ootab andmeid 4-köitelise "Eesti teaduse biograafilise leksikoni" II köitesse (tähed Kj-O), mis ilmub 2003. aastal.
Osa TÜ teadlasi on juba saatnud oma eluloolised materjalid ning hiljem neid täiendanud. Kuid osa, eriti noorema põlvkonna teadlasi, ei ole oma autobiograafiaid veel saatnud või pole lähetanud viimaste aastate tegevuse täiendmaterjale. Palume seda teha kindlasti lähematel kuudel.
Kuna I köide (A-Ki) on juba ilmunud, soovitame valida sealt oma eluloo koostamise malliks mõni teie erialale sobiv biograafia. Allkirjastatud autobiograafiale lisada elu- ning töökoha aadress ja telefoninumbrid, e-post.
Igas eluloos (kuni 2 arvutilehekülge) peaks olema:

- perekonna- ja eesnimi (kui perekonnanimi on muutunud, tuua ka endine nimi koos muutmise aastaga);
- sünniaeg ja -koht (sünniaegse administratiivsüsteemi järgi);
- oma teadusala nimetus(ed);
- mitte-eestlastel ka rahvus;
- perekondlik päritolu: vanemate amet võimalikult konkreetselt (arst, kooliõpetaja, tööline, sepp, jurist, teadlane jne, teadlasperekonna puhul märkida nimeliselt sugulusaste (isa/ema,poeg/tütar, õde/vend, abikaasa);
- haridustee: lõpetatud keskhariduskooli nimi lõpetamise aastal ja kõrgkoolid (täpsed nimetused) ning aspirantuur (kus, millal lõpetanud);
- teaduskraadid, kaitsmise aasta ja koht (asutus), väitekirjade originaalpealkiri (kui ilmus trükis, siis koht ja aeg);
- täiendõppus: kodu- ja välismaised teadusasutused ning kõrgkoolid, seal töötamise korral ka ametinimetused;
- teadustegevus: töökohad kronoloogiliselt kodu- ja välismaa teadusasutustes ja kõrgkoolides;
- teaduslooming: uurimisvaldkonnad ja -alad, koolkonnad, kuhu loete end kuuluvaks; teadustöö tähtsamad tulemused, avastused, leiutised, ekspeditsioonid; tähtsamad loengukursused;
- osavõtt kodu- ja välismaistest teadusorganisatsioonide tegevusest ja väljaannete toimetamisest;
- kodu- ja välismaised teaduspreemiad ning auhinnad;
- teadustrükiste arv, sh monograafiad ja õpikud, samuti teadust populariseeriv tegevus.

Biograafia lõppu tuua tähise T järel kronoloogilises järjekorras oma olulisemad teadustrükised (pealkiri originaalkeeles, ilmumisaasta ja -koht) ning tähise B järel Teie kohta avaldatud kirjutised, sh personaalnimestik, isiklik fond arhiivis, muuseumis või mujal.
Materjalid saata: Teadusajaloo ja Teadusfilosoofia Eesti Ühendus,Tallinn, 10143, Estonia pst 7 .
Info: tel 6 454 415, 6 454 594.

Prof Karl Siilivask
ETBL-i peatoimetaja

AKADEEMIA kultuuriajakiri **nr. 3**

Tiit Saare. Kust on pärit Eesti riigivapp?
Leonidas Donskis. Leedu poliitika ja kultuuri teine hääl: Kolme kõlbelise eluloo visand
Ott Kurs. Salme Nõmmik: Aeg, ruum, ideed
Jüri Talvet, Arturo Casas Vales. Galicia ja galeegid
Xosé Maria Alvarez Caccamo, Chus Pato, Emma Couceiro. Galeegi luulet
X. Luis Méndez Ferrin. Šahh. Matt
Denis Trapido. Kunsti tragöödia ja teaduse võidukäik
Donald Davidson. Kas ratsionaalsusteadus on võimalik?
Bruno Mölder. Anomaalne monism ja psühhofüüsilised seadused
Voldemar Teppich-Kasemets. Põrandaaluste juhi paljastusi. VII

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Tiigi 78 375 961 tyk@psych.ut.ee

EUROSTAT EUROINFORMATSIOONI KESKUSES

TÜ Raamatukogu Eurodokumentatsiooni Keskusel (EDK) on vormistatud parool tasuta juurdepääsuks Euroopa Ühenduste Statistikatalituse (Statistical Office of the European Communities) EUROSTATi kodulehel http://europa.eu.int/comm/eurostat/ olevate monograafiate täistekstidele, samas on võimalus ka materjalid kogumahus pdf-failina salvestada. EUROSTATi kodulehel on ka tasuta võimalik leida statistilist lühiinfot, kuid mitte mahukaid käsitlusi ühel või teisel teemal. Üldjuhul on monograafiate juures toodud vaid hind ja võimalus neid väljaandeid eurode eest tellida.
Toon mõned näited EDKs täies mahus kättesaadavate monograafiate kohta: *Disability and social participation in Europe, Patterns and trends in international migration in Western Europe, Employment and labour market in Central European countries, Consumers in Europe – Facts and figures.*

International Statistical Yearbook
Tänu majandusteaduskonnale on nüüd raamatukogu arvutiandmebaaside ruumis võimalik kasutada rahvusvahelise statistika kogumikku "International Statistical Yearbook 2000", mis sisaldab EUROSTATi, OECD, IMF, UNIDO *(United Nations Industrial Development Organisation)* andmestikke.

Ruth Tammeorg
Eurodokumentatsiooni Keskus TÜ Raamatukogus

PUHK-MÖRNERI NIMELINE STIPENDIUM

Puhk–Mörneri stipendiumi asutas TÜ Sihtasutuse juurde Aare Ruth (Puhk) Mörner ja Magnus Mörner ajaloo-, õigusteaduse- ja eriti õigusajaloo-alase uurimistöö toetamiseks TÜs. Sel aastal määratakse stipendium ühele TÜ **ajaloo** ja ühele **õigusteaduse**, iseäranis õigusajaloo magistrandile või doktorandile, kes on EV kodanik. Stipendiumite suuruseks on 20 000 krooni. Määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.
Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph II korrus, ruum 207) **14. maiks**: stipendiumitaotlus koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, ülevaade kavandatavast uurimistööst, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendiumi saaja teatatakse selle aasta sügissemestri alguseks.

TÜ RAAMATUPOOD TEATAB

26. märtsist 2. aprillini toimub TÜ raamatupoes soodushindadega meditsiini- ja psühholoogiaalase kirjanduse näitusmüük. Esindatud on kirjastuste Elsevier Science, Oxford University Press, Pearson Education, Springer Verlag, Thieme ja John Wiley & Sons väljaanded. Raamatuid saab katellida.

ACTA DIURNA

25. märtsil kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalepi "Akadeemia seminari" järgmine loeng "Ajakirja "Akadeemia" keelest". Info: Triin Lett, tel 375 669.

KAITSMISED

27. märtsil kell 12.15 kaitsevad Näituse 20-216 õigusteaduskonnas magistritöid:
Triin Bartels "Kontserni loomise õiguslik kontroll". Juhendaja prof P. Varul, oponent mag iur I. Nurmela;
Janno Lahe "Süü deliktiõigusliku vastutuse alusena". Juhendaja mag iur T. Tampuu, oponent mag iur M. Kingisepp.

12. aprillil kell 14.15 kaitseb Riia 23-217 TÜ MRI nõukogus doktoriväitekirja geneetika erialal Rita Hõrak "Regulation of transposition of transposon Tn4652 in Pseudomonas putida". Juhendaja: dots Maia Kivisaar (TÜ MRI). Oponent: Dr Harri Savilahti, Inst. of Biotechnology (Helsinki ülikool). Info: Siiri Altraja, tel 375 034.

LOENGUD

27. märtsil kell 18 "Kik oless justku eilä ollu" – Lõuna-Eesti keele- ja kultuuri-uuringute keskuse jututarõ külaliseks on näitleja ja luuletaja Lembit Eelmäe. Kõik huvilised on oodatud kuulama. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

TEATED

26. märtsil kell 10.15 tutvustavad Peeter Kukk ja Toomas Petersell Lossi 3-112 Euroopa suurimat infotehnoloogia messi CEBIT 2002.

SPORT

23. märtsil kell 11 on TÜ spordihoones (Ujula 4) Eesti üliõpilaste harrastajate korvpalliturniiri finaal 8 parima meeskonna ja 6 naiskonna vahel. Kohamängud 13.30-15.

24. märtsil toimuvad Tallinnas Paul Kerese malekeskuses Eesti üliõpilaste male meistrivõistlused. 9 vooru Šveitsi süsteemis ajakontrolliga 15 min mängijale. Võistkondlikus arvestuses 3 meest ja 1 naine samast kõrgkoolist. Mängus on väärt auhinnad. Registreerida saab ka kohapeal. Info: www.ut.ee/easl, tel 333 233.

26. märtsil on Tallinnas Kristiine spordihoones Eesti üliõpilaste saalijalgpalli meistrivõistlused. TÜst osaleb 3 võistkonda. Info: www.ut.ee/easl 07 333 233.

25. märtsil saalijalgpalli seminar Tallinna Tehnikakõrgkoolis (Pärnu mnt 62) Portugali jalgpallispetsialisti Pedro Diose eestvedamisel. Osavõtt tasuta, eelregistreerimine vajalik. Info: 07 333 233, easl@ut.ee, Tiina Beljaeva, EASL arendusjuht

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Neljapäeval, 28. märtsil kell 19 Bachi "Johannese Passioon" BWV 245 – Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, dirigent Paul Hillier (Inglismaa). Piletid 100, 150 kr.

KINOS ILLUSIOON

Kollide kompanii (2001). Kl 11, 12.45, 14.30, 16.15.
Võidusõit (2001). Kl 18, 20, 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

NR 4

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

28. märts 2002

NR. 12 (2090)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Skytte medal ülikoolilt linnapeale

Varje Sootak

Vaevalt aimas keemiatudeng Andrus Ansip dotsent Tullio Ilometsaga ülikooli ajaloo muuseumi tarvis vanavara tassides, et linnapeana aitab ta ise *alma materi* ajalugu põlistada.

Sellessamas ajaloomuuseumis andis rektor Jaak Aaviksoo talle linna ja ülikooli koostöö edendamise eest Skytte medali. Ülikoolil on 1995. aastast alates saanud meeldivaks tavaks tunnustada Skytte medaliga poliitika- ja ühiskonnategelasi, kes on eelmisel aastal oluliselt kaasa aidanud ülikooli ja kõrgharidu-se arengule. Rootsi kindralkuberner Liivi-, Karjala- ja Ingerimaal Johan Skytte oli Academia Gustaviana idee algataja ja ülikooli esimene kantsler.

Sümboolsest koostööst konkreetseni

Andrus Ansip arvab, et nii linn kui ülikool on olnud viimastel aastatel valmis konstruktiivseks koostööks. "Ma ei näe rivaalitsemiseks mingit põhjust, nagu nõukogude ajal konkureerisid mõlemad juhtkonnad ehituslimiitide ja fondide saamisel." Ta nendib, et Tartu oli, on ja jääb ülikoolilinnaks. Samas ei eita tänane linnapea enne teda toiminud koostööd, mille näiteks toob ta osaluse ülikooli staadioni renoveerimisel, Ujula tänava spordihoone tribüünide soetamisel jm.

Üheks tähtsamaks linna ja ülikooli ühistegevuseks peab Ansip Jaani kiriku tornikiivri taastamist. "See ei ole küll koostöö, kus linn ülikooli otseselt millegagi toetab, vaid koos rektoriga algatasime tornikiivri annetuste kogumise, mis rahva hulgas hea vastukaja leidis."

Üliõpilane on Tartu kodanik

Märkimata ei saa jätta ka Raatuse tänava ühiselamu kinnistut ja peahoone vastas asuvat kaht hoonet, mis linn ülikoolile tasuta võõrandas. Ansip hindab ühiselamu alla jäävat kinnistut umbes 10miljoniliseks kingituseks.

"Loodan, et ülikool on suuteline hooned Küütri2/Ülikooli13 ja Ülikooli 15 ka korralikult remontima. Kui ülikool vajab selleks riigi tuge, aitab linnavalitsus seda ka saada," ütles Ansip.

Linnavalitsus on maksnud vaatamata seaduste mitmesugustele tõlgendusvõimalustele pidevalt üliõpilastele toimetulekutoetust.

"Oleme rektoriga järjekindlalt seisnud selle eest, et üliõpilasi koheldaks kui riigi võrdväärseid kodanikke. Tudengite toimetulekutoetuste summaks prognoosib linnapea tänavu ligi 30 miljonit krooni. "Ma ei saa öelda, et linnapeana tudengite eest seismine oleks täiesti omakasupüüdmatu. Kui näiteks tudengid vormistavad end rahvastikuregistris Tartu linna elanikena, siis kaasnevad linnale riiklikud finantseeringud – kohaliku omavalitsuse toetusfond suureneb ja linnal on võimalik selle rahaga näiteks ühiselamute ehitamisel osaleda."

Linn toetab Tartu Üliõpilaskü-la ühiselamute projekti aastas 3 miljoni krooniga.

Nii ülikoolis sündivad innovatiivsed ideed, mille näiteks toob linnapea teadushuvikeskust AHHAA, kui teised TÜ pilkupüüdvad objektid on ka tartlaste ja turistide tarbeks.

Näiteks botaanikaaia uue kasvuhoone ehitamiseks ja laguneva müüri remondiks kavandas linn 900 000 kr.

Linnakassast on tänavu toetatud ülikooli raamatukogu esise haljastamise projekti 100 000 krooniga.

Ülikooli avatus linnakodanikule

Kestev koostöö ülikooliga on ka Toomkiriku varemete konserveerimisel. "Tööde kogumaksumust arvestades on esialgne 200 000 krooni küll väike raha, kuid selle rahaga sai asi käima lükatud – valmis projekt ja osteti esimesed kivid. Eelmisel aastal anti juba miljon krooni ja sama number on ka selle aasta eelarves. Loodame, et Tartus 2005. aastal toimuvateks hansapäevadeks on Toomkiriku varemed korda tehtud."

Linnavalitsus on ka ülikooli korvpallimeeskonna üks sponsoreid. Samuti toetatakse mais toimuvaid üliõpilasmänge.

"Kui AHHAA-keskuse interaktiivsed näitused toovad aastas ligi 50 000 külastajat, siis peame väga tõsiselt mõtlema, kuidas saaks AHHAA väljapanekud muuta püsiekspositsiooniks. Kui leiame partneri, kes ehitaks hoone, miks mitte erainvestori, oleme valmis ka rahaliselt toetama."

Ülikool ja Ansip

Andrus Ansip on lõpetanud Tartu Ülikoolis orgaanilise keemia eriala 1979. aastal. "Vist ükski "orgaanik" ei saanud kõrvale jääda orgaanilise keemia õppejõu Tullio Ilometsa aktsioonidest. "Tal oli igal pool oma "agentuur", nii et kui kuskil vana mööblit, aparatuuri vmt välja vahetama hakati, oli ta kohe jaol ja korjas väärtuslikuma ajaloomuuseumi jaoks. Olen koos temaga päris palju varandust muuseumi tassinud," meenutab tänane linnapea.

Ülikooli lõpetamise järel on Ansip töötanud orgaanilise keemia kateedris ning üld- ja molekulaarpatoloogia instituudis.

Tartu linnapea Andrus Ansip tunnistab, et elu linnas keerleb ülikooli ümber. JAAK NILSON

SKYTTE MEDALIGA AUTASUSTATUD

Peaminister Mart Laar (1995)

Sotsiaalminister Marju Lauristin (1995)

Riigikogu liige Mihkel Pärnoja (1996)

Rootsi suursaadik Katarina Brodin (1998)

Prantsuse suursaadik Jacques Faure (1998)

Norra suursaadik Kai Olaf Lie (1998)

Taani suursaadik Svend Roed Nielsen (1998)

President Lennart Meri (2001)

TÄNA LEHES

Intervjuu
Tartu ja Bergeni Ülikooli magistrandi Nele Holloga
LK 3

Tartu Üliõpilasmängud 2002
LK 2

Valitsus kiitis heaks 3+2 õppesüsteemi
LK 2

Lihavõttenäitus raamatukogus
LK 3

Hollandi restauraatorid TÜ Raamatukogus
LK 3

UUDISED

Tartu ja Groningeni ülikooli koostööst

19.-23. märtsini külastas ülikooli Groningeni Ülikooli välissuhete osakonna esindaja Regine van Groningen.

TÜ välissuhete talituse peaspetsialisti Lea Kivi sõnul sõlmiti Tartu Ülikooli ja Groningeni Ülikooli vahel 1995. aastal partnerlusleping, mis on olnud aluseks vastastikusele tihedale koostööle.

Groningeni Ülikooli esindaja külastas usu- ja filosoofiateaduskonda, kellega on välja kujunenud tihe ja pikaajaline koostöö. Koostöö toimib ka saksa filoloogia ja soome-ugri keeleteaduse vallas. Külaline otsis võimalusi mõlemale poolele kasulike uute kontaktide tekkeks, kohtudes õigus-, arsti-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna esindajatega. Ta viibis ka IT-osakonnas ning Eurokolledžis. Regina van Groningen ütles Tartust lahkudes, et nende ülikool on väga huvitatud koostöö jätkumisest ja arendamisest.

Lähenevad üliõpilasesinduse valimised

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse valimised toimuvad 23.-25. aprillini.

Kandidaate saab üles seada 10-12 ööpäeva enne valimiste algust.

Nimekirjad esitada üliõpilasesinduse ruumi Ülikooli 18b.

Info: üliõpilasesindusest Ülikooli 18b, tel 375 400.

Tähelepanu!

19. aprillil ilmub ka Universitas Tartuensise valimiste erinumber, mis tähendab, et kandideerivate nimekirjade soovikohased tutvustused ja fotod peab iga nimekirja koordinaator organiseerima toimetusesse hiljemalt reedeks, 12. aprilliks. Soovitav oleks kohe pildistama minna, sest internetifotod küljendamiseks ei sobi.

Tartu Ülikooli tudengid võitsid harjutuskohtu võistluse

Reet Oorn
Eesti Harjutuskohtu Seltsi juhatuse liige

Tänavuse harjutuskohtuvõistluse võidu pälvisid Tartu Ülikooli juuratudengid Kristina Vind, Indrek-Ivar Määrits, Kalev Mändmaa ja Martin Tamme.

Teise ja kolmanda koha hõivasid Õigusinstituudi võistkonnad. Parima oraatorina märkis kohtukolleegium ära Martin Tamme TÜ õigusteaduskonna võistkonnast. Seni on TÜ võistkonnad jäänud võitmatuks, sest varasemate aastate esikohad on samuti tulnud neile.

23. märtsil toimunud Eesti viiendal harjutuskohtuvõistlusel panid oma teadmised suulises voorus proovile kuus võistkonda ning esindatud oli neli õigusharidust pakkuvat kõrgkooli – Tartu Ülikool, Õigusinstituut, Akadeemia Nord ja Concordia Rahvusvaheline Ülikool.

Käesoleva aasta võistluseks koostatud kaasus oli EV Põhiseaduse 10. aastapäevaga seoses põhiseaduse ja riigiõiguse valdkonnast.

Võistlejate kirjalikke töid hindasid Kohtunike Ühingu liikmed. Suulises voorus hindasid võistlejate oskusi kohtunikest, teadlastest ja teistest tuntud juristidest koosnev 9liikmeline kolleegium. Sedakorda oli kohtukolleegium erakordselt aktiivne ning tudengite teadmised ja võistlusnärv pandi tõsiselt proovile. Võistluspingele vaatamata leidsid osalejad, et nad said igati huvitava ja kasuliku kogemuse.

Auhinnad pani välja Riigikohus, Concordia Rahvusvaheline Ülikool Eestis, Eesti Õiguskeskus, Eesti Advokatuur, ajakirja Juridica toimetus, OÜ Casus ning Eesti Kohtunike Ühing. Üritust toetasid mitmed tuntud advokaadibürood.

Eesti Harjutuskohtu Seltsi juhatuse liikme Martin Triipani sõnul asutasid üliõpilased seltsi 1997. aastal ja on selle eesmärgiks seadnud õigushariduse täiendamise läbi harjutuskohtuvõistluse.

Seltsil on ka oma kodulehekülg www.harjutuskohus.ee.

Martin Tamme.

UUDISED

Väitekiri kaltsiumipuudusest lindude sigimisel

TÜ Zooloogia ja Hüdrobioloogia Instituudi loomaökoloogia õppetooli doktorant Vallo Tilgar kaitses doktoriväitekirja, mille teemaks oli täiendava kaltsiumirikka toidu mõju põhja-parasvöötme metsades pesitsevate must-kärbsenäpi *Ficedula hypoleuca* ja rasvatihase *Parus major* sigimisnäitajaile.

Hapestunud regioonides pesitsevatel lindudel on raskusi munade moodustamiseks ja poegade luustiku kasvuks vajaliku kaltsiumi hankimisel. Kaltsiumipuudus võib piirata sigimisedukust ka mittehapestunud, looduslikult kaltsiumivaestes elupaikades. Hüpoteesi eksperimentaalseks kontrollimiseks söödeti lisakaltsiumi kahele parasvöötme mittehapestunud piirkonna metsades pesitsevale linnuliigile. Uurimistulemused näitavad, et Edela-Eesti männikute metsavärvulis-te jaoks on kaltsiuminappus tõepoolest spetsiifiline pesitsusedukust kitsendav tegur.

Vallo Tilgarile anti filosoofiadoktori kraad loomaökoloogias.

UT erinumber tiraažiga 19 000

Narva kolledži avatud uste päeva puhul anti möödunud neljapäeval välja Universitas Tartuensise erinumber, mille tiraaž on suurim ülikooli ajalehe ajaloos – 19 300 eksemplari.

TÜ Narva Kolledži projektijuhi Jaanus Villiko sõnul tutvustas ajaleht Narva kolledžit, õppimisvõimalusi nii päevases õppes kui avatud ülikoolis, vastuvõtutingimusi, tudengielu.

Erinumber ilmus kahes keeles, 16 600 eksemplari vene ja 2700 eksemplari eesti keeles. Põhiline osa tiraažist levis kohalike ajalehtede Narvskaja Gazeta, Severnoje Poberežije ja Põhjarannik vahel.

UT tavatiraaž on 3200 eksemplari, seni ilmunud eriväljaannete tiraažid on küündinud 5000 eksemplarini.

Lüneburg ootab Tartust postkaarte

Saksamaal asuv Tartu sõpruslinn Lüneburg seab kevadel oma endises veetornis üles oma sõpruslinnade näituse, mille korraldajad ootavad ka tartlastelt postkaarte ja kirju.

"Näituse eesmärk on eelkõige mulje sõpruslinnast, mitte kuiva info vahendamine," ütles linnavalitsuse välissuhete teenistuse peaspetsialist Ülle Külv.

Saata võib nii linnavaatega postkaarte kui ka enda tehtud fotosid kodulinna sündmustest ja inimestest. Teksti võib lisada mistahes keeles.

Tartlased saavad oma Lüneburgi-muljed saata 1. aprillini raekotta.

Postkaardid saata aadressil: Wasserturm, Ratsmühle 19, 21335 Lühneburg, Deutschland. Kirja muljetega sõpruslinnast Lüneburgist võib saata: Raekoda, Tartu, märgusõna "Lüneburg" või e-mailiga aadressil: kodu@raad.tartu.ee.

SELLi mängudele tuleb tuhat tudengit

Tiina Beljaeva
Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuht

Praegu on õige aeg registreeruda Soome, Eesti, Läti ja Leedu järjekordsetele üliõpilasmängudele (SELLI mängud) Tartu Üliõpilasmängud 2002, mis toimuvad 17.-19. mail Tartus.

SELLi mängud algasid 1923. aastal Tartus ja peatusid 1940. aasta märtsis Otepääl peetud talimängudega.

Eesti Akadeemiline Spordiliit (EASL) ja Tartu Ülikool taastasid SELLi mängud 1998. aastal Tartu Üliõpilasmängudega (800 osalejat 13 riigi 56 ülikoolist). Traditsiooni jätkasid Kaunas (1999 Leedu) ning Jelgava (2000 Läti).

Nüüd on ring täis saanud. Eesti Akadeemilise Spordiliidu eestvõtmisel toimuvad XVIII SELLi mängud maikuus Emajõe kallastel. Mängude direktori Jaak Raie kinnitusel tulevad seekordsed mängud suursugused ja kordumatud.

FISU andis patronaaži

Erinevalt eelmistest toimuvad seekordsed mängud FISU (Rahvusvaheline Üliõpilasspordiliit) patronaaži all ning samal ajal peetakse ka Euroopa Ülikoolide Spordiliidu (EUSA) juhatuse koosolek, mis näitab rahvusvahelist tunnustust EASLi kümne aasta tegevusele. SELLi mängude ajal korraldatakse ka rahvusvaheline teaduskonverents "Üliõpilane, ülikool ja sport", kuhu üliõpilased, magistrandid, doktorandid ja teadlased saavad esitada oma töid.

1998. aastal arutleti üliõpilasspordi üle muutuvas maailmas. Põhiteemaks oli üliõpilassport oma algusest Teise maailmasõjani ja üliõpilasspordi areng pärast 1945. aastat.

Võistluste kavas on korvpall, võrkpall, minijalgpall, sulgpall, saalihoki, kergejõustik, kreekarooma ja vabamaadlus, ujumine, judo ning orienteerumine.

Nendel aladel saavad Eesti üliõpilased võrrelda oma võimeid Läti, Leedu, Soome ning teiste riikide kõrgkoolide võistkondadega. Jõuproovid pakuvad põnevaid heitlusi võistlejatele ning meeleolukat kaasaelamist linnarahvale.

Kaugeid külalisi üle maailma

Tartusse on oodata aasta suurimale rahvusvahelisele spordiüritusele üle tuhande üliõpilassportlase 20 riigi ülikoolidest. Tänaseks on registreerunud 1400 üliõpilast 13 riigist. Kiirustama peaksid ka Eesti üliõpilased ainepunkti pärast, kerkis mitu kätt.

1998. aastal Tartus taastatud Soome, Eesti, Läti ja Leedu üliõpilasmängude lõputseremoonia. AAVO JUUS

XVIII SELL GAMES
TARTU STUDENT GAMES
2002
MAY 17-19

koolid, sest osaleda saavad vaid eelnevalt registreerunud tudengid.

Tartu Ülikooli osalejate nimekirja koostab ülikooli spordiklubi. Kes veel nimekirjas ei ole, peaks võtma ühendust spordiklubiga või otse EASLiga. Kõige kaugemad külalised tulevad Jaapanist, et Tartus sulgpalli mängida. Mitu ülikooli on Saksamaalt, Šveitsist, loomulikult Soomest ja teistest lähiümbruse riikidest.

Kui ligi kolmveerandsaja TÜ ja EPMÜ vabatahtliku atašeekandidaadi käest küsiti, kes tulid ainepunkti pärast, kerkis mitu kätt.

Kui aga küsiti, kes tulid õhtuste pidude ja sõprade leidmise eesmärgil, tõusid ausalt, aga kindlalt peaaegu kõik käed.

Õhtustel kultuuriüritustel leiab sõpru

Üliõpilaselule kohaselt toimub mängude ajal hulgaliselt kultuuriüritusi, mis on osalejatele kaelakaardi alusel tasuta. Spetsiaalsed õhtud toimuvad Tartu ööklubides, 18. mai õhtul on suur pidu ja sõbrunemine Ujula tänava spordihoones. Ava- ja lõputseremoonia valmib Vanemuise teatri lavastaja Ain Mäeotsa juhtimisel. Tema oli avatseremoonia lavastajaks ka 1998. aastal.

Avatseremoonial toimus vaatemäng, kus Tartusse saabus mängude maskott Sellike. Toimus ka ilutulestik.

Eesti tudengitele on kolm erinevat hinnapaketti. Registreeruge, osalege ja saate tubli portsjoni põnevust enne kevadel algavat sessi! Vastseid mängudelt leitud sõpru võid aga kohata hiljemalt aasta pärast, kui SELLi mängud toimuvad Kaunases Leedus.

Lisainfo: www.sell2002.ee.

DAADI EESTI STIPENDIAATIDE SELTS KUTSUB OSALEMA

12. aprillil kell 14 külastab DAADi Eesti Stipendiaatide Selts Tallinnas asuvat Friedrich Naumanni Fondi bürood (eelregistreerimisega).

2001. aasta kevadel asutatud DAADi Eesti Stipendiaatide Seltsi (Deutscher Akademischer Austauschdienst) eesmärk on aidata kaasa Eesti Vabariigi ja Saksamaa Liitvabariigi vahelise koostöö arengule hariduse, teaduse ja kultuuri valdkonnas, arendada koostööd DAADi keskorganite ja keskustega teistes riikides, Saksamaa Liitvabariigi kõrgkoolide ja teadusasutustega, Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkonnaga Eestis, teiste Saksamaa instituutsioonidega Eestis, luua tihedamaid sidemeid eri aegadel ja erinevates teadusvaldkondades DAADi stipendiumi saanute vahel jne.

Seltsi asutajaliikmetena registreerus üle paarikümne endise DAADi stipendiaadi erinevatest kõrgkoolidest. Selts on aga alati avatud ka uute liikmete vastuvõtuks.

Info saamiseks pöörduda aadressil sulev@staff.ttu.ee või seltsi juhatuse teiste liikmete poole (TÜs M. Luts, TTÜs A. Johannes või Akadeemias Nord M. Toimet).

14.-16. juunini toimub aga Tallinnas peaasjalikult Eesti, Läti ja Leedu DAADi stipendiaatide seminar "Haridusreform Euroopa integratsiooni teel", kus peaksid osalema ka kolme riigi haridusministrid.

Sulev Mäeltsemees
TTÜ prof,
DAADi Eesti Stipendiaatide Seltsi esimees

UT KÜSIB

Mida sisaldas Vene Saatkonna antud CD?

Vastab TÜ Kunstimuuseumi direktor Inge Kukk.

Andmebaas sisaldab TÜ Voroneži kunstikogu kataloogi 1. osa koostamiseks pilte Egiptuse muististest, antiikvaasidest ja skulptuuridest ning Lääne-Euroopa 15.-19. saj maalidest. Vastavalt eelnevale kokkuleppele pidi üle antama kogu pildimaterjal koos tööde tehniliste jm andmetega.

Tegelikult saime materjali, mis on esitatud üsna kaootiliselt: eraldi on kolme blokina pildifailid ja eraldi on nende juurde kuuluv tekst, kusjuures tekstide ja piltide järjestus ei lange kokku. Puuduvad ka märked, missugune tekst missuguse pildiga kokku käib. Kreeka vaasidest ja skulptuuridest on pilte 149 objektist, kuigi peaks olema üle 200 objekti. Nendele vastavaid kirjeldusi on kokku 61, kusjuures on kirjeldusi, millele pole pilti ja vastupidi.

Egiptuse kunstiesemed on pildistatud väga mitmes rakursis, üksikult ja grupiti ning tundub, et siin on üle antud kogu materjal. Piltide suure hulga juures on aga tekst esitatud tabelina, märkimata teksti juurde kuuluvate pildifailide nimetusi. Kuna tegemist on suhteliselt väikeste objektidega – 1-5 cm suuruste amulettide jt hauapanustega, siis originaale nägemata on väga raske materjalis orienteeruda. Esmakordselt nägime piltidena ka püha mardika – skarabeuse amulette, mis poolvääriskividesse lõigatuna olid muistses Egiptuses hauapanustena väga levinud.

Maalikogu pildid anti üle osaliselt, vastavalt kokkuleppele need, mis Voroneži hoidlas sai ise üle vaadatud, kuid maalide kohta puuduvad kõik tekstid, nii et nuputamist jätkub küllaga. Võtsime kontakti Vene FV Kultuuriministeeriumiga.

Valitsus kiitis heaks 3+2 õppesüsteemi

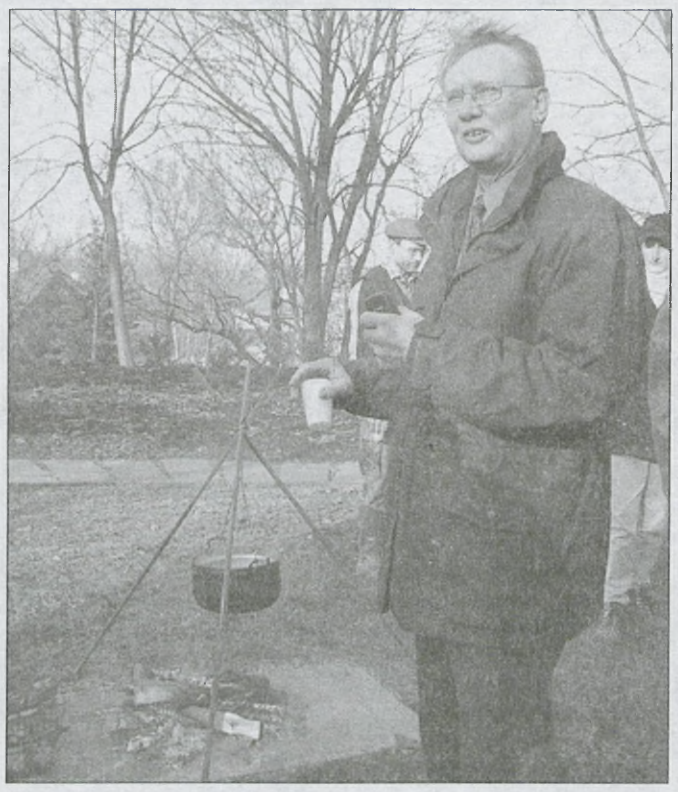
Illari Lään

EV valitsus kiitis 26. märtsil heaks kõrghariduse 3+2 õppesüsteemi, mille kohaselt omandab üliõpilane bakalaureusekraadi 3 aastaga ja magistrikraadi 2 aastaga.

Uus õppesüsteem käivitub juba käesoleva aasta sügisel.

Magistriks saamiseks tuleb õppida kokku 5 aastat. Doktoriõppe nominaalkestuseks kujuneb 4 aasta asemel 3-4 aastat. Kuna ülikoolides on uue õppesüsteemi ellurakendamiseks ettevalmistused tehtud, siis vastavad seadusemuudatused on koondatud ühte eelnõusse. Peale 3+2 õppesüsteemi rakendamisotsust saab haridusministeerium kinnitada ka järgmise aasta koolitustellimuse.

Uue seaduse rakendamine muudab haridusministri hinnangul Eesti kõrgharidussüsteemi võrreldavaks piirkonna teiste riikide süsteemidega. Tulemusena on võimalik aktiviseerida rahvusvahelist suhtlemist erinevate kõrgkoolide vahel ning kõrgkoolilõpetajad saavad parema võimaluse konkureerida Euroopa tööjõuturul.

Direktor Heiki Tamm pakkus kevade esimesel päeval pesakastide ülespanijaile hommikuteed. VARJE SOOTAK

Kingitus botaanikaaiale

Varje Sootak

Firma AA-Communications-Toshiba kontoritehnika esindaja Eestis kinkis Botaanikaaia Sõprade Seltsile koopiamasina Toshiba 1550.

Seadet saab botaanikaaia direktori Heiki Tamme sõnul loengumaterjalide paljundamiseks kasutama hakata juba 3. aprillil, kui kell 17.30 on botaanikaaias loeng ajakohasel teemal – toalillede kevadisest hooldamisest. Kuulama võivad tulla ka need huvilised, kes veel ei ole botaanikaaia sõbrad. Loengu peab aednik Diana Pärn.

4. aprillil sõidab direktor Heiki Tamm Guatemaalasse. Sõidu eesmärgiks on koguda koostöös sealse botaanikaaiaga kõrgetasemeline vihmametsade originaaltaimede kollektsioon.

Norra ülikool eestlase pilgu läbi 1.

Varje Sootak

Tartu ja Bergeni ülikooli magistrandi Nele Hollo üks meeldejäävamaid elamusi Norrast on nelja 8tunnise eksami kirjutamine hiiglaslikus spordihallis koos sadade tudengitega.

Eesti üliõpilane Nele Hollo seitsme mäe linnas Bergenis. ERAKOGU

Kuidas Norrasse sattusite?

Õppisin Tartus norra ja inglise filoloogiat. Seejärel astusin nii TÜ germaani-romaani filoloogia magistriõppesse kui põhjamaade filoloogia magistriõppesse Bergenis Ülikoolis.

Mõte Norras edasi õppida tekkis siis, kui kirjutasin Bergenis bakalaureusetööd.

Kui palju on Norras ülikoole?

Norras on 4 ülikooli: Oslos (www.uio.no), Bergenis (www.uib.no), Trondheimis (www.ntnu.no) ja maailma põhjapoolseim ülikool Tromsõs (www.uit.no). On ka palju teisi kõrgharidust pakkuvaid õppeasutusi, mida nimetatakse kõrgkoolideks ja mis on spetsialiseerunud peamiselt reaalaladele ning õpetajakoolitusele.

Milline on ülikoolide õppekorraldus?

Õppekorraldus sarnaneb üldjoontes Eesti ülikoolidele. Peamine erinevus on õppeastmete nimetustes ja hindamissüsteemis. Õpingud koosnevad neljast astmest: alg- *(grunnfag)* ja keskastmest *(mellomfag)*, magistrantuurist *(hovedfag)* ja doktorantuurist *(doktorgradsstudiene)*. Kuid see süsteem muutub peagi ka Norras bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppeks.

Kuidas saab Norras üliõpilaseks?

Täieõiguslikuks üliõpilaseks saamise tingimuseks on gümnaasiumihariduse olemasolu ja esimesel semestril toimuva kahe ettevalmistava kursuse edukas läbimine.

Humanitaaraladel on nendeks *examen philosophicum* ja kolmeosaline *examen facultatum*.

Kas õppimine on tasuline?

Kõrgharidus on tasuta. Siiski tuleb ülikoolides ja mõnes kõrgkoolis maksta semestrimaksu ja vahel ka paljundatavate materjalide eest.. Bergeni Ülikoolis on selle aasta kevadsemestri maks 355 ja Põhjamaade Instituudis koopiate tasu 200 Norra kr.

Milline on hindamissüsteem?

Hindeid pannakse arvskaala järgi. Humanitaarteadustes on selleks 1,0-4,0. Parim hinne on 1,0 ja viimane positiivne hinne on 3,9.

Eksamite tegemine erineb Eesti süsteemist täielikult. Eksameid on nelja tüüpi: 4tunnine kirjalik, 8tunnine kirjalik, suuline ja kodueksam.

Eksamitööde hindamine on rangelt tsentraliseeritud ja anonüümne. Igal tudengil on oma number, mille ta igale eksamitöö leheküljele kirjutab ja millega ta lõpuks ka hinde teada saab – kas teadetetahvlilt või tsensuuritelefonilt. Paberõpinguraamatut polegi.

Tartu Ülikooli akadeemilises vaimsuses kannab iga õppejõud ja üliõpilane endas edasi aastasadade vaimu ja traditsioone, mida just kaugel paremini mõistab.

Kuidas tudeng siis hindeid teada saab?

Õpinguraamat on virtuaalne ja eksisteerib üliõpilastalituse andmebaasides. Kui on vaja tõestada eksamite sooritamist ja ainepunktide olemasolu, tuleb tellida talitusest hinneteleht.

Mismoodi eksameid tehakse?

Koolitöö algab Norras juba augusti 3. nädalal ning seepärast on kogu ülikooli ühine eksamiperiood novembri 3. nädalast detsembri 2. nädalani.

Kuna kõik sooritavad oma eksameid ühel ajal, toimuvad need linna kõige avaramates ruumides: spordihallides, aulates, ka usuliste ühenduste suuremates saalides. See tähendab et kogu eksamiperioodi jooksul igal tööpäeval kl 9 -17 on eksamid.

Siis oleks ju nagu kogu linna eksamitegijaid täis?

Ongi nii. Näib, et kogu linn on eksamiärevuses ja nendega ühel või teisel moel seotud. Näiteks eksami läbiviijate ja -valvuritena töötavad pensionärid. Nad jagavad kätte ülesanded ja paki kolmekordseid koopiapabereid ning asuvad seejärel tudengeid valvama, tualetti või välja suitsetama eskortima.

Nelja 8tunnise eksami kirjutamine hiiglaslikus spordihallis koos sadade tudengitega ongi üks meeldejäävaim elamus, mille ma Bergeni Ülikoolist kaasa võtan.

Kõik eksamitega seonduv on rangelt reguleeritud ja formaalsused peensusteni välja töötatud.

Aga milline on siis üliõpilaste ja õppejõudude vaheline suhe?

Õppetööd ja üliõpilaste-õppejõudude suhet see nii väga ei puuduta. Siiani tundub mulle küll harjumatu siinne vaba suhtlemisstiil ja familiaarsus. See tuleneb kindlasti ka norra keele eripärast: "teie" öeldakse ainult kuningliku perekonna liikmetele ja väga auväärsetele inimestele. Professoritiitliga ei kõneta professoreid keegi. "Kuule, sina..." on igapäevane kõnepruuk. Eestis iseloomustab üliõpilase-õppejõu suhet pigem hierarhiapiiride tunnetamine.

Nelja 8tunnise eksami kirjutamine hiiglaslikus spordihallis koos sadade tudengitega ongi üks meeldejäävaim elamus, mille ma Bergeni Ülikoolist kaasa võtan.

Kuidas Norrast vaadates õpingud Eestis tunduvad?

Võrdluse aluse määrab dimensioonide vahe: Tartu Ülikool on eakas ja väike, Bergeni Ülikool on noor ja suur. Mõlemal on oma võlud ja puudused.

Tartus valitsevat akadeemilist vaimsust tunnetan ja mõistan just siin. Iga õppejõud ja üliõpilane kannab vaikselt endas edasi aastasadade vaimu ja traditsioone. Ühisuse tunne on pigem tehtavas töös ja mõtetes, mitte niivõrd nähtavalt reeglitega paika pandud.

Bergenis seevastu pannakse suurt rõhku ülikoolisiseste administratiiv- ja üliõpilasorganisatsioonide struktuurile, omavahelisele seotusele ja avalikule tööle. Norras on palju üliõpilas- ja noorteorganisatsioone, Bergenis umbes 150. Need on pigem poliitiliste huvidega kui akadeemilised. Eesti üliõpilasorganisatsioonid tunduvad rõhutavat just apoliitilisust ja aatelisust. Norra tudengid on tulised oma materiaalsete ja poliitiliste õiguste ning vaadete eest võitlejad.

Kuidas Norrasse õppima minna ning kuidas seal vastu pidada, sellest räägib Nele Hollo järgmise nädala Universitas Tartuensises.

UUDISED

Eerik Kumari 90. sünniaastapäeva näitus

Baeri majas Veski tn 4 on vaadata Zooloogia ja Botaanika Instituudi kauaaegse teadusdirektori ja sõjajärgse looduskaitse käimapaneja, TA Looduskaitse Komisjoni asutaja ja esimese esimehe prof Eerik Kumari (1912 - 1984) 90. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

Lisaks Kumari kirjutatud raamatute rivile on näiteid tema 1928. aastal alustatud (ja kogu elu peetud) fotograafiapäevikutest, fotokogust, välitööpäevikutest.

Tema kroonikakladedes (1946-1977) on ülidetailselt kirjas TÜ Zooloogiamuuseumi sõjajärgne taastamine, Teaduste Akadeemia algusaastad jm.

Näitus "Anne Franki lugu"

23. märtsist on TÜ Raamatukogu III korruse fuajees avatud näitus "Anne Franki lugu".

Anne Frank oli juudi rahvusest tüdruk, kellele kingiti 13. sünnipäevaks päevik, mida ta järgneva kahe aasta jooksul kuni oma surmani täitis. Näitus annab ülevaate tema elust, samuti teistestki juutidest, kes natsi-Saksamaal koonduslaagrites viibisid, seal hukkusid või siis ime läbi pääsesid.

Väljapaneku eesmärk pole ainult Anne Franki traagilise saatuse tutvustamine, vaid ka näituse külastajate ärgitamine järele mõtlema totalitarismi ning sallimatuse üle.

Näitus jääb avatuks 14. aprillini.

Looduskaitseringi presidendiks sai Jaan Pärn

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 44. aastapäeva kokkutulekule järgnenud üldkoosolekul valiti uueks presidendiks geograafia 3. aasta üliõpilane Jaan Pärn (pildil). Presidendiks kandideerisid ka senine ringi juht, geograafiatudeng Taavi Nuum, geoloogiatudeng Triinu Jairus ja EPMÜ loodusvarade ja kasutamise tudeng Kadri Auväärt. Napi häälteenamusega osutus valituks Jaan Pärn.

Taavi Nuumi sõnul otsustas ring üldkoosolekul astuda SA Tartu Keskkonnahariduskeskuse ja MTÜ Eesti FSC liikmeks. Pidulikult võeti vastu ka 24 uut ringi liiget.

Tammekannu villa sai rahvusvahelise tunnustuse

Kopenhagenis anti kõrge rahvusvaheline tunnustus – Euroopa Nostra medal restaureeritud Tammekannu villale.

1932. aastal valminud hoone on projekteerinud kuulus Soome arhitekt Alvar Aalto.

Mõni aasta tagasi renoveeritud villa kuulub praegu Turu Ülikoolile.

Näitus "Sitsiilia protsessioon"

Madis Orav
TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Teisipäeval avas TÜ Itaalia keele lektoraat raamatukogus näituse "U Iova Ssantu – Sitsiilia Protsessioon".

Väljapanek annab ülevaate lihavõttepühade traditsioonidest Ispica linnas Sitsiilia kaguosas. Fotod on peamiselt suure neljapäeva rongkäigust ja näitavad protsessiooni, mille tipphetkeks on Culonna kuju pühitsemine. Antakse ülevaade katoliku kiriku traditsioonidest. Pildid protsessioonist sümboliseerivad erinevate kirikute vahelise lepitamise tseremooniat. Itaalia keele lektori Pietro Lauretta sõnul tutvustab näitus Sitsiilia kultuuri ja ajalugu ka laiemalt.

Igas Lõuna-Itaalia ja Sitsiilia linnas toimub religioosseid pidustusi, millel on suur tähendus linna omapära säilitamisel. Ajalugu taaselustatakse nendel traditsioonilistel pidustustel vanade sümbolite ja kommete kaudu. *U Iova Ssantu* ehk suur neljapäev on Sitsiilia linna Ispica traditsiooni kohaselt aheldatud Kristuse piinu väljendav püha. Kristuse peksjateks olid juudid vastupidiselt evangeeliumis kirja pandud roomlastele, kes on riietatud saratseenideks. Viimased on olnud Ispica rahva põlisvaenlasteks, sest kuni 19. sajandi alguseni kannatasid rannikulähedased alad korduvalt nende röövretkede all. Ispica Kristuse kuju on kompositsioon posti külge seotud jumalapojast ja kahest peksjast, mida kutsutakse *culonnaks*. Culonna on Ispica Püha Maria kiriku sakraalteos.

Suure neljapäeva pidustuste tavade juurde kuulub ka linna peatänavail toimuv protsessioon ehk pühitsemisrongkäik, mis kestab 7-8 tundi. Üks protsessiooni kõige tähtsamaid momente on *Culonna* kuju ja kurvastava Jumalaema kuju kokku viimine. Selline tava sümboliseerib kahe kiriku lepitamisprotsessi. Erinevate kirikute vastasseis Lõuna-Itaalias on väga vana nähtus.

Ispica on väike 13 000 elanikuga linn Sitsiilias, mis on Tartu Ülikooli itaalia keele lektori Pietro Lauretta sünnikoht. Näituse koostajana on Lauretta üritanud anda ülevaate lihavõtteaja traditsioonidest ja Sitsiilia erinevate kultuuridega ajaloost. Tema enda sõnul peaks näitus olema eestlastele lähedane, sest ka meie ajalugu tunneb palju erinevaid kultuure ja on neist mõjutatud. "Üldises mõttes on näituse sõnumiks Euroopa kultuuride sarnane taust ja Eesti ning Itaalia lähedus teineteisele," lisas Lauretta.

Näitust aitasid koostada Fulvio Meguschar ja Niina Aasmäe itaalia keele lektoraadist. Näitus "Sitsiilia protsessioon" jääb Tartu Ülikooli Raamatukogus avatuks 23. aprillini.

Info tel: 053 812 129, Pietro Lauretta, TÜ itaalia keele lektor.

Hollandi tipprestauraatorid TÜ Raamatukogus

Madis Orav
TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Raamatukogu ennistuskeskust külastasid esmaspäeval Hollandi restauraatorid Jeff Clements ja Katinka Keus.

Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunstiosakonna külalistele näidati raamatukogu ennistuskeskust, mis on praktikabaasiks vastse kõrgkooli restaureerimiseriala üliõpilastele.

Ennistuskeskuse juhataja Ene Sarapi sõnul imetlesid Hollandi külalised meie restauraatorite käteosavust.

Neile avaldas muljet ka see, et raamatukogu restauraatorid on omandanud oma teoreetilised teadmised individuaalprogrammi järgi ja peamiselt Eestis.

Kõik praktilised oskused on saadud TÜ Raamatukogu ennistuskeskuses, millel on 30aastane restaureerimiskogemus.

Jeff Clementsi sõnul on Euroopas raamatute restaureerimise standardid ühtlustumas ning käsitööd jääb aina vähemaks.

Kurbusega tõdes ta, et näiteks Inglismaal pakutakse raamatute käsitsi köitmise kursust tänapäeval vaid veel Londoni Trükikolledžis.

"Meeldiv on tõdeda, et teil Eestis osatakse väärtustada käsitöö oskusi raamatute restaureerimisel," ütles Jeff Clements.

"Teie ülikooli raamatukogu haruldaste raamatute restaureerimise oskused on professionaalses mõttes maailmatasemel. Võin seda kinnitada, sest olen ise paljude riikide raamaturestauraatoritega kokku puutunud. Ärge laske sellistel oskustel hääbuda, sest see aitab teie ülikooli raamatukogus olevat vaimuvara säilitada tulevastele põlvedele," ütles Jeff Clements kokkuvõtvalt.

Raamatukogu unikaalseid köiteid tutvustas külalistele TÜ Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna töötaja Kadri Tammur.

Ennistuskeskuse tööd ja rahvusvahelisi projekte selgitas keskuse juhataja Ene Sarap.

Eelinfo tudengitele

KONKURSS "TUDENGILAUL 2002 "

Esmaspäeval, 29. aprillil kell 20 Sõbra Majas

Oled andekas laulja, oskad mängida pilli ja julged astuda rahva ette!

Valmista ette kolm laulu, mille saateks kasuta ainult akustilisi pille. Registreerimiseks saada oma loomingut ja selle esitajaid tutvustav kiri Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil mar@ut.ee 22. aprilliks. Ära unusta kontaktandmeid, sest Sinuga võetakse ühendust!

TUDENGIRALLI "BAMBUS" OMAVALMISTATUD LIIKURITE VÕISTLUS

Kolmapäeval, 1. mail kell 18 Postimaja kõrval

Asu kokku panema liikurit, mis on:

- omavalmistatud, kolme- või enamarattaline ning vabaveeremiskiirendusega;
- juhitav ja varustatud korraliku piduriga ning vastutusvõimelise kapteniga;
- pealtvaatajate ja pilootide elule ning tervisele täiesti ohutu.

Jäta mängust välja tanki, teerulli jt mootorsõidukite vrakid. Vea oma ime-(h)igiliikur 1. mail kl 17 Toidutorni ette parklasse registreerimiseks ja tehnoülevaatuseks.

INFO: Tartu Üliõpilasmaja
tel: 302 400
e-mail: student.days@ mail.ee
http://www.ut.ee/studentdays

TUDENGITE AASTALAAT

Laupäeval, 4. mail kell 13 Raekoja platsil

Tulge ostma, müüma ja vahetama kõike, mida süda ihkab!
Pole tähtis, kas seda kaupa silm seletab, kõrv kuuleb või hammas näksib.

TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD TUDENGIVÕISTKONDADELE

Laupäeval, 4. mail kell 14 Raekoja platsil – Küüni tänaval

- Võistkonda kuulub kuus kostüümis hinge.
- Teatepulgaks vali võistkonda iseloomustav asi, olend...
- Registreerimine kl13.30st Raekoja platsil.

KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL

Laupäeval, 4. mail kell 16 Atlantise ees

Kuulsad meremehed ja maismaarotid!
Hankige endale kummipaat ja vettpidav meeskond!
Toimub kaks starti – spordimeestele ja rahvaaerutajatele.
Registreerimiseks saada kiri (paatkonna nimi, -nimekiri, kas stardid spordimeeste või rahvaaerutajate sõidus) Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil student.days@mail.ee 2. maiks.
Ujuvvahendite ülevaatus ja turvakontroll kl15st kohapeal.
Ilma nõuetekohase päästevestita jõele ei lubata!
Meeskonna eest vastutab kapten!

50

Galina Schneider,
metoodik – 4. aprill

60

Hele Remmel,
assistent – 1. aprill
Ants Alumaa,
teadur – 4. aprill

65

Villu Laks,
valvur – 2. aprill

75

Arnold Kask,
liftimontöör – 4. aprill

ARTUR LINNU GEENITEHNOLOOGIA STIPENDIUMID

Eesti Geenikeskus kuulutab välja 2002/2003. õppeaastaks kaks 12 000 krooni suurust Artur Linnu nimelist stipendiumi. Stipendiume võivad taotleda kõik geeni- ja biotehnoloogia valdkonnaga seotud erialadel õppivad üliõpilased ja kraadiõppurid. Taotluste esitamise tähtaeg on **15. aprill**. Stipendiumid makstakse välja Geenikeskuse juurde loodud Artur Linnu stipendiumifondist.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb täidetud taotlusvorm koos akadeemilise soovituskirjaga saata või tuua tähtajaks SA Eesti Geenikeskus aadressil Riia 23, Tartu 51010. Tingimustega saab tutvuda Eesti Geenikeskuse kodulehel aadressil www.genomics.ee.

Artur Linnu Stipendiumifondi nõukogu (akad Richard Villems (Eesti Biokeskuse direktor), prof Tiina Talvik (SA TÜK Lastekliiniku juhataja), prof Erkki Truve (TTÜ Geenitehnoloogia õppetooli juhataja) ja Maris Väli (SA Eesti Geenikeskus projektijuht)) vaatab taotlused läbi 15. maiks.

Esimene Artur Linnu stipendiumikonkurss kuulutati välja koostöös ERGO Kindlustusega 2001 aasta detsembris. Konkursi võitjateks tunnistati TTÜ geenitehnoloogia doktorant Angela Ivask ja TÜ viroloogia eriala magistrant Valeria Sizemskaja. Konkursile laekunud avaldusi hinnanud zürii liikmed tunnustasid konkursile esitatud taotluste kõrget taset, mis näitab geenitehnoloogia valdkonna kiiret arengut Eestis. "Loodan, et stipendium võimaldab väljapaistvatel tudengitel veelgi põhjalikumalt pühenduda õpingutele ja uurimistööle," ütles prof Erkki Truve.

Sihtasutuse Eesti Geenikeskus 2001. aastal asutatud Artur Linnu Stipendiumifondi eesmärgiks on geenitehnoloogia valdkonna üliõpilaste ja teadustöötajate akadeemilise tegevuse toetamine sihtotstarbeliste stipendiumide kaudu. Fondi võivad annetusi teha kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes soovivad toetada geenitehnoloogia arengut Eestis. Fondi tööd juhib neljaliikmeline nõukogu, kes teeb ettepaneku igal aastal väljaantavate stipendiumide suuruse ja arvu osas lähtudes olemasolevatest rahalistest vahenditest ja taotlustest.

1999. aasta jaanuaris asutatud Sihtasutus Eesti Geenikeskus täidab Eesti ühiskonnas aktiivset geeni-ja biotehnoloogiasektori toetaja rolli, aidates kaasa informatsiooni ja teadmiste vahetamisele. Eesti Geenikeskuse missiooniks on luua Eestis soodsad tingimused geenitehnoloogia sektori arenguks rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele tasemele. Geenikeskuse eesmärgiks on luua informatsiooni ja teadmiste vahetamise keskkond, mis vastaks geenitehnoloogia valdkonnaga seotud huvigruppide vajadustele ja motiveeriks neid osalema Eesti geenitehnoloogia arenguprotsessis.

Lisainfo: Maris Väli, SA Eesti Geenikeskus projektijuht, tel 375 030, www.genomics.ee.

ROTALIA FONDI STIPENDIUMID

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi EV avalik-õiguslike ülikoolide (TÜ, TTÜ, TPÜ, TKÜ, EMA, EPMÜ) statsionaarses õppevormis õppivatele 2. ja 3. aasta põhiõppe üliõpilastele ja 1. aasta magistrantidele 2002/2003. õppeaastaks.

Kokku antakse 32 tuhandedollarilist stipendiumi, sh

- 17 Gerhard Treubergi nimelist,
- 10 Ene Silla nimelist,
- 3 Bruno ja Helge Laane nimelist*,
- 2 Enn Raidna nimelist.

Stipendiumi antakse üks kord õpingute vältel.

Taotlused saata hiljemalt **30. aprilliks** komitee sekretäri Sirje Margi nimele aadressil: Ülikooli 18-207, 50090 Tartu.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb esitada vormikohane sooviavaldus, mis sisaldab CV (koos fotoga), milles on esitatud: isikuandmed, hariduskäik, senine töökogemus, vabatahtlik tegevus rahvuslikes, heategevuslikes, kristlikes ning noorte- ja kultuuriorganisatsioonides (nt Kaitseliit, naiskodukaitse, noorkotkad, kodutütred, skautlus, üliõpilaskond, korporatsioonid, seltsid, kultuuriorganisatsioonid vms), teenistus EV kaitsejõududes, perspektiiv, kuidas taotleja kavatseb oma õpinguid kasutada ka Eesti riigi ja rahva hüvanguks, milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud või kuidas oma õpinguid varem finantseerinud.

Sooviavaldusele lisatakse:

- elulugu, käsitsi kirjutatud, mitte pikemalt kui ühel lehel,
- tõend õppimise kohta statsionaarses õppevormis,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust või hinnete kaardist koos ainepunktide äranäitamisega või samasisuline tõend,
- vähemalt ühe korralise õppejõu argumenteeritud soovitus.

Valikul arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust.

Sooviavalduse vorm on saadaval korp! Rotalia veebilehel www.Rotalia.ee või posti teel ülalpool olevalt aadressilt.

Stipendiumitaotlustele vastatakse 1. septembriks. Stipendiumisaajad avalikustatakse korp! Rotalia veebilehel. Stipendiaatidele saadetakse stipendiumitšekk septembrikuu jooksul.

* NB! Erandina antakse 2 Bruno ja Helge Laane nimelist stipendiumi Tallinna Nõmme Gümnaasiumi abiturientidele, kes alustavad 2002. aasta sügisel õpinguid Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides. Stipendium antakse pärast immatrikuleerimistõestuse esitamist komitee sekretäri aadressil.

Teave: Sirje Mark, tel 375 606, sirje.mark@ut.ee.

Rõõmsaid kevadpühi!
TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

ACTA DIURNA

28. märtsil kell 15 on Tartu Norra Seltsi kokkutulek Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroos (Raekoja plats 8).

LOENGUD

11. aprillil kl 15 algab Riia 23-217 seminar "Utilization of in vitro DNA transposition in molecular biology and gene technology", mida juhib Helsingi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudi dotsent Harri Savilahti. Info: Rita Hõrak, tel 375 015.

28. märtsil kell 18 räägib TÜ Raamatukogu aud 202 Keskerakonna Noortekogu loengusarja "Isamaa eest!" raames Mare Kõiva teemal "Muinasaja eestlane – kas kannibal, mitmenaisepidaja või nõid?". Kõik huvilised oodatud!

TEATED

Tähelepanu! Vastu tulles ülikooli kollektiivi liikmete soovile kuulutatakse lähemal ajal välja ülemaailmne sülearvutite hange. Oletatavaks hinnaks 1 GHz protsessoriga arvutitel kujuneb 100 eurot. Huvitatutel teatada oma nimi ja kontaktandmed kuulutuse ilmumisele järgneval esmaspäeval telefonil 375 279 või e-maili aadressil toplap@ut.ee.

27. märtsist kuni 28. aprillini on Saaremaa Muuseumis Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi näitus "Elu võluketastel". Info Mare Viiralt (tel 375 671), Riia Nelis (045 39 839).

TOEFL-harjutustesti on võimalik sooritada 2. aprillil kell 10-13 ja 16. aprillil kell 10-13. Eelnevalt registreeruda telefonil 427 243 või e-mailil merlit@ut.ee. Harjutustesti hind on 100 kr.

Veebruaris proovidega alustanud TÜ sümfooniaorkester võtab vastu uusi liikmeid järgmisel esmaspäeval kell 18 ph aud 102. Katseid viib läbi orkestri külalisdirigent Jürgen Schönfelder Hamburgi Ooperiteatrist. Orkester annab esimese kontserdi 3. mail ülikooli juubeliaktusel aulas.

MUUSEUM

"Ettevaatust, mürk!" – näitust mürkidest ja nende toime tagajärgedest. Koostaja Renata Sõukand, kujundanud Kärt Mikli. www.ut.ee/REAM/myrk.

Püsiekspositsioon "Tartu Ülikool 17. sajandist tänapäevani"

Avatud K-P, 11-17, gruppidele ka E-T.

Info: Renata Sõukand, 375 674, 375 677.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Neljapäeval, 28. märtsil kell 19 Bachi "Johannese Passioon" BWV 245 – Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, dirigent Paul Hillier (Inglismaa). Piletid 100, 150 kr.

FILMIFESTIVAL

1.-6. aprillini toimub XV Pärnu rahvusvahelise dokumentaal- ja antropoloogiafilmide festivali filminädal Eesti Rahva Muuseumis (J. Kuperjanovi 9). Pääse 15 kr.

ILLUSIOON

Kollide kompanii – kl 11 (R, L, P), 12.45, 14.30;
Printsessi päevikud – kl 16.15;
Teised – kl 18, 19.45, 21.30.

TÜ sportlased edukad

* Nädalavahetusel toimunud üliõpilaste harrastajate korvpalli finaalturniiril said kokku TÜ avalik haldus ja Õigusinstituut. Võitja oli TÜ avaliku halduse meeskond koosseisus Taivo Kitsing, Aardo Külaots, Kristjan Vanaselja, Tanel Viilol, Tanel Traks, Kaarel Suuk, Gert Rahnel, Andre Krull. Vahepeal turniiridel aitasid kaasa Andreas Kraas, Lauri Lugna, Lars Laanep ja Erik Plaan.

* Teist aastat järjest võitles end üliõpilaste saalijalgpalli meistrivõistlustel esikohale TÜ kehakultuuriteaduskond, alistades 1:0 Tallinna Tehnikakõrgkooli. TÜ tõid võidule Pirjo Peterson, Dimitri Sergejev, Marek Naaris, Risto Kivisikk, Norbert Hurt, Ivan O'Konnel-Bronin, Kristjan Tiirik, Janek Heim, Mart Raukas, Katrin Kaarna, Veiko Haan, Silver Rätsep, Taivo Idavain, Maiko Tamme.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine 50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida 10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida 5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulise teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

5. aprill 2002

NR. 13 (2091)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Ülikooli trükiseid juubeliaastaks

Varje Sootak

TÜ ajaloo komisjoni esimehe Peeter Tulviste sõnul ilmus viimane ülikooli ajaloo kogumik 1982. aasta juubeliks. Selle aasta juubel toob tänuväärset lisa.

Prof Tulviste selgitas, et juubeliaastal on igati põhjust ülikooli ajalugu uuesti välja anda: "Ei ole enam poliitilisi kitsendusi ning ajaloo kohta on lisandunud uusi teadmisi".

Ülikooli ajaloost

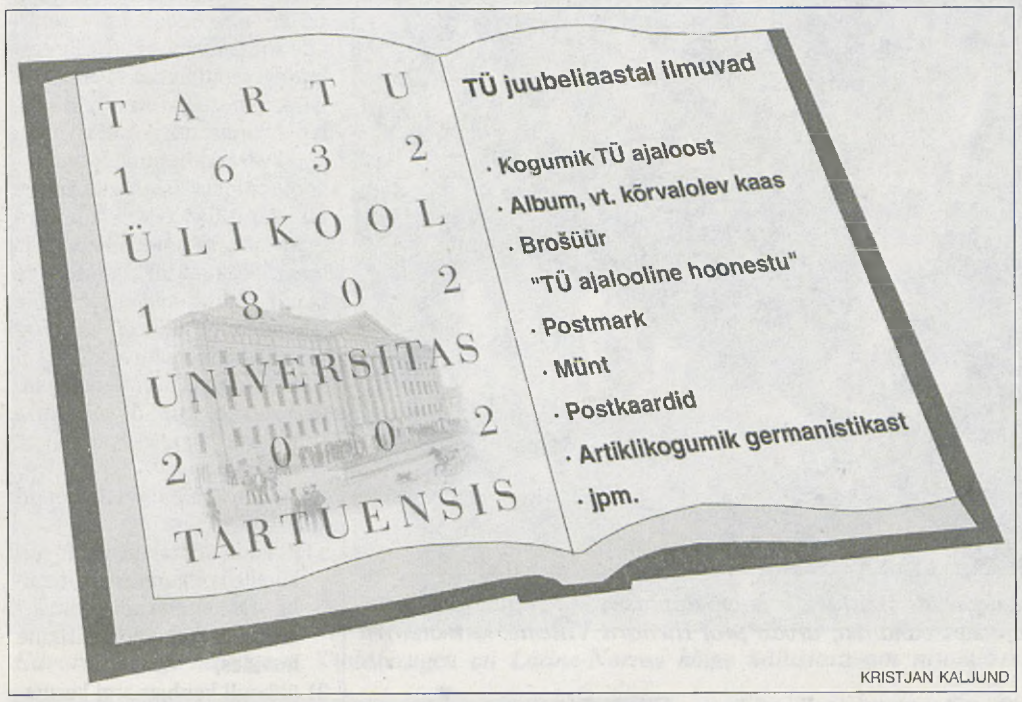
"See on ülikooli ajalugu läbi kõikide aegade, " tutvustas väljaannet prof *emer* Helmut Piirimäel. "Probleeme on palju, kuna tahame kogu ülikooli ajaloo Rootsi ajast kaasajani ühte köitesse ära mahutada." Kogumikus on ka uusi materjale 1920.-1930. ja ka 1940.-1990. aastate kohta.

Väljaanne sisaldab ohtralt fotosid.

Mahukas juubelialbum

Eriti fotorohke on aga Tullio ja Indrek Ilometsa ning Voldemar Trei koostatud 288leheküljeline album eesti, saksa, vene ja inglise keeles.

"Albumis esitatakse esmakordselt ühiste kaante vahel ülevaade Tartu Ülikooli teemalistest kollektsioneerimismaterjalidest – fotodest, postkaartidest, medalitest, märkidest, postmarkidest, ümbrikest, eritemplitest, rahadest ja suveniiridest," ütles Indrek Ilomets. "Raamat pakub silmarõõmu ja teadmisi ning selle sarnast ei ole teadaolevalt teiste ülikoolide kohta välja antud. Album näitab kui mõõtmatult suur osa on olnud Tartu Ülikoolil eesti haridus- ja kultuuriloos."

KRISTJAN KALJUND

TÜ JUUBELIÜRITUSI APRILLIS JA MAIS

- **24. aprillil TÜ Ajaloo Muuseumis näituse "Ülikoolilt Eestile" avamine ja juubelimarkide esitlus**
- **25. ja 26. aprillil rahvusvaheline konverents "Meditsiin, eetika ja ühiskond", 26. aprillil mündi esitlus**
- **3. mail aulas juubeliaktus, õhtul kontsert**
- **4. mail aulas konverents "Rahvusülikool – rahvusvaheline ülikool"**
- **5. mail ülikooli päev Toomel**
- **17. -19. maini SELLi mängud**
- **20. mail TÜ Raamatukogu 200. juubel**

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Albumis saab näha vanimaid ülikooli kohta leitud 30 fotot, samuti ligi 25 esimest postkaarti. Järgneb ligi 90 postkaarti, mille valik tehti Ilometsa sõnul ligi 4000 postkaardi ja foto seast. "Postkaardid aastaist 1894-2000 annavad hea läbilõike ka sellest, kuidas on arenenud fotode-postkaartide väljaandmine."

Albumis on ka 55 medalit, mille hulgas on selliseidki, mida pole ülikoolil ega muuseumil. "Ühe hõbemedali (konkursitööde medal aastast 1893, INGENIO ET STUDIO) kingivad 9 ülikooli vilistlast TÜ Ajaloo Muuseumile," ütles Ilomets.

Väljaanne annab ka 96 erinevat markide, eritemplite ja ümbrike näidist. Ilomets märkis, et esimesed Tartu filatelistid olidki ülikooli õppejõud ja tudengid. "Albumis on ära toodud kõik Eestis kehtinud ja kehtivad ülikooliga seotud margid, valik eritempleid ja huvitavaid ümbrikke. Valik tuli teha umbes paarisajast ühikust."

Ülikooli märke on albumis 97, müntide ja paberrahade näidiseid on 8.

Koostajad annavad ülevaate ka varasematest juubeliväljaannetest, alates 1827. aastast jm.

"Vastavalt kokkuleppele Eesti Panga, Eesti Posti ja ülikooliga on ära trükitud ka 24. aprillil ilmuv postmark (õigemini kaks postmarki vahekupongiga) ja käibele tulev 10kroonine hõberaha," lisas Ilomets.

Materjalid on aastate jooksul koostajate endi kokku korjatud. "Läbi on uuritud ka Filmiarhiiv, ERM, Tallinna Linnamuuseum, Ajalooarhiiv, Kirjandusmuuseum jm, samuti oleme konsulteerinud nende töötajate ning paljude kollektsionääridega."

Albumi väljaandja on Aasta Raamat OÜ, AS Vaal.

Ümbrispaberi siseküljele trükitakse ka 1905. aastal ilmunud eesti pikim postkaart-panoraam (kaheksa postkaarti üksteise kõrval), mida on Ilometsa teada säilinud kolm tükki.

Teisi väljaandeid

TÜ arhitekt Martti Preem on koostanud brošüüri Tartu Ülikooli ajaloolisest hoonestusest, selle ehitusloost, seisundist ja perspektiividest.

Saksa filoloogia õppetoolis tekkis juubeliaastal mõte koostada saksakeelne artiklikogumik germanistikast Tartu Ülikoolis esialgse pealkirjaga "200 Jahre Germanistik in Tartu". Koostaja Siret Rutiku sõnul tahetakse kogumikuga jäädvustada võimalikult erinevaid nägemusi germanistikast TÜs – sakslaste ja eestlaste, õppejõudude ja üliõpilaste, filoloogide ja mittefiloloogide jt perspektiivist nii ajaloos kui tänapäeval. "Kogumiku esitlemine on plaanis ühendada vastavateemalise kollokviumiga, üritus toimub selle aasta Academica raames septembris," selgitas Siret Rutiku.

Kogumiku väljaandmiskulud võttis kanda Deutscher Akademischer Austauschdienst, üritust toetab Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond Eestis. Ettevalmistavasse töögruppi kuuluvad veel Rene Kegelmann, Anne Arold, Erika Kärner ja Kai Kull.

Juubeliaastal tuleb trükist veel mitmeid väljaandeid, mida UTs tutvustada püüame.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Tartu ja Bergeni Ülikooli magistrandi Nele Holloga
LK 3

Prof Richard Villems *tenure*st ja emeriteerumisest
LK 2

Tullio Ilomets kirjutab peahooneesisest müürist
LK 3

TÜ valitsuse avaidus
LK 2

Boriss Sreznevski 145
LK 2

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul algaval TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada mitu õppekava, õigusinstituudi põhikiri ja matemaatika-informaatikateaduskonna arengukava ning teha muudatusi Euroopa kolledži põhikirjas.

Bioloogia-geograafiateaduskonnas on kavas luua bioinformaatika õppetool ja ümber nimetada hüdrobioloogia õppetool. Samuti on nõukogu päevakorras mitmed kinnistutega seotud küsimused jm.

Nõukogu kuulab ära ka informatsiooni ülikooli sporditegevuse korraldamisest.

Kõrgetasemeline delegatsioon Saksamaalt

Täna külastab oma Eesti-visiidi raames Tartu Ülikooli Saksa Riigipäeva asepresident dr Antje Vollmer.

Teda saadavad ülemaailmse kuulsusega Saksa kultuuritegelane, luuletaja ja esseist Hans Magnus Enzensberger ning Saksamaa suursaadik Eestis dr Gerhard Enver Schrömbgens.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtuvad külalised rektor Jaak Aaviksooga ja külastavad saksa filoloogia ning maailmakirjanduse õppetooli ja ülikooli tõlkekeskust.

Samuti on delegatsioonil plaanis teha tutvumiskäik ülikooli kunstimuuseumisse ning Biomeedikumi.

Pärastlõunal on kavas vestlus ülikooli vabade kunstide professori, saksa kirjanduse sügava tundja Ain Kaalepiga, mis leiab aset põhjaliku uuenduskuuri läbinud ja neil päevil külastajaile oma uksed avavas ülikooli vanas kohvikus. Päeva lõpetavad teatriõhtu Vanemuises, kus jälgitakse Fr. Schilleri kurbmängu "Salakavalus ja armastus" ning hilisõhtune eine kohvikus Wilde, mille juures ühineb külalistega ülikooli eksrektor Peeter Tulviste.

Tartu tudengid ja nende õppejõud Mart Raudsaar (paremal taga) kuulavad Felix Gilli näpunäiteid. ALAR SUIJA

Tartu ja Westminsteri ülikooli koostöö

Tartu Ülikooli ja Westminsteri Ülikooli meedia ja kommunikatsiooniosakonna koostööprojektil algas 3. aprillil esimene kevadülikool.

Selles osalevad Tartu ajakirjandus- ja avalikussuhete tudengid. Nii õpetavad 3.-9. aprillini õppejõud Briti uuema meedia stiile; Jim Latham BBC uudisebülletääni raadios, Felix Gill ja Rajan Malhotra veebibülletääni eri kultuuride stiilinäidete varal.

Et kevadkool keskendub multikulturaalsuse teemale, toimuvad neljapäeval, laupäeval, pühapäeval ja ka esmaspäeval kl 16.15 ph 135 dr Roza Tsagarousianou ja dr Spyros Sofose loengud Euroopa ühiskondade kultuuri- ja rahvusprobleemide kohta. Loengutele on oodatud kõik huvilised.

TÜ korraldas maavanemate päeva

Illari Lään
Varje Sootak

Eile toimus ülikoolis paariaastase vaheaja järel taas Eesti maavanemate päev.

Maavanemate päeva avaettekandega Eesti hariduspoliitilistest suundumustest regionaalpoliitika taustal esines rektor prof Jaak Aaviksoo.

Arendusprorektor prof Hele Everaus rääkis teemal "Miks tehnoloogiainstituut Tartu Ülikoolis?" ja avatud ülikooli direktor Aune Valk "Miks Tartu Ülikool tegeleb elukestva õppega?".

TÜ juhtkonna ja maavanemate ühisel arutelul käsitleti regioonide ja ülikooli uusi koostöövõimalusi, arvestades ülikooli üleminekut uuele 3+2 õppesüsteemile ning Eesti riigi haridus- ja regionaalpoliitilisi suundumusi.

Praegu on ülikoolil koostöölepingud 7 maakonnaga, ülikooli esindajad töötavad Hiiumaal, Saaremaal, Järvamaal, Ida-Virumaal, Võrumaal ja Tallinnas.

Nii Rapla maavanem Kalle Talviste kui Saare maavanem Jüri Saar toonitasid UTle maakonna ja ülikooli koostöö kasvavat tähtsust. "Ülikooli õppejõud käivad meil esinemas loengutega, õpetavad täienduskoolitustel, aga väga oluline on ka nii õppejõudude kui üliõpilaste osalemine mitmesugustes projektides," ütles Kalle Talviste. Samuti pidas ta väga tähtsaks, et rohkem Raplast pärit noori Tartu Ülikooli edasi õppima tuleksid.

Jüri Saar märkis, et aastaaastalt on koostöö ülikooliga sisukamaks muutunud. "Hindame väga seda, mida ülikool pakub – nii pedagoogide täienduskoolitust kui osalust Saaremaa arengule kaasaaitavates üritustes ja projektides. Ja õpilasi on meilt iga aastaga üha rohkem Tartu Ülikooli sisse saanud."

Kuressaares tegutseb ka Sihtasutus Ülikoolide Keskus, mille asutajate hulka kuulub ka Turu Ülikool. Tehakse koostööd Läänemere ümber paikneva 16 ülikooliga.

Rapla maavanem Kalle Talviste ja Saare maavanem Jüri Saar 4. aprillil Tartu Ülikoolis. KRISTJAN KALJUND

UUDISED

Esinduse valimised

TÜ Üliõpilasesinduse valimiste kandidaatide nimekirjade esitamise tähtaeg on 12. ja 15. aprill.

Nimekirju saab esitada kell 9-16.30. Nimekirjad tuua üliõpilasesindusse, Ülikooli 18 b.

Ülesseadmiseks vajalikke materjale küsida üliõpilasesinduse sekretärilt.

Info: TÜ Üliõpilasesindus, Ülikooli 18 b, tel 375 400.

Tähelepanu! 19. aprillil ilmub ka Universitas Tartuensise valimiste erinumber, mis tähendab, et kandideerivate nimekirjade soovikohased tutvustused ja fotod peab iga nimekirja koordinaator organiseerima ajalehetoimetusesse reedeks, 12. aprilliks. Soovitav oleks kohe pildistama minna, sest internetifotod küljendamiseks ei sobi.

Üliõpilasmängudele koolitatakse atašeesid

Rahvusvahelistele Tartu Üliõpilasmängudele on registreerunud üle 1500 üliõpilassportlase 14 riigist.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul on mängude juhid vabatahtlikeks delegatsioonide saatjateks ehk atašeedeks välja valinud 80 TÜ ja EPMÜ tudengit. "Üliõpilastele on tehtud keelekontroll. Aprillikuu jooksul toimub kolm seminari, kus tutvustatakse mängude spordiprogrammi, akrediteerimisprotseduuri ja transpordikorraldust," selgitas Beljaeva.

Eesmärk on võõrustada välisdelegatsioone professionaalsel tasemel, et Tartusse saabuvatel külalistel tekiks tahtmine Eestisse tagasi tulla ning et koju mindaks rahulolevatena. Atašeekandidaatidele on väljakutseks nii suurel rahvusvahelisel spordi- ja kultuurisündmusel osalemine kui ka suhtlemine ja ürituse kordaminekule kaasa aitamine.

Tartu Üliõpilasmängud, XVIII SELLi mängud toimuvad 17.-19. maini.

Tartu Üliõpilasteater Inglismaal

3.-8. aprillini võtab Tartu Üliõpilasteater osa Inglismaal Alsageris toimuvast rahvusvahelisest noorte- ja üliõpilasteatrite festivalist "Frontičres".

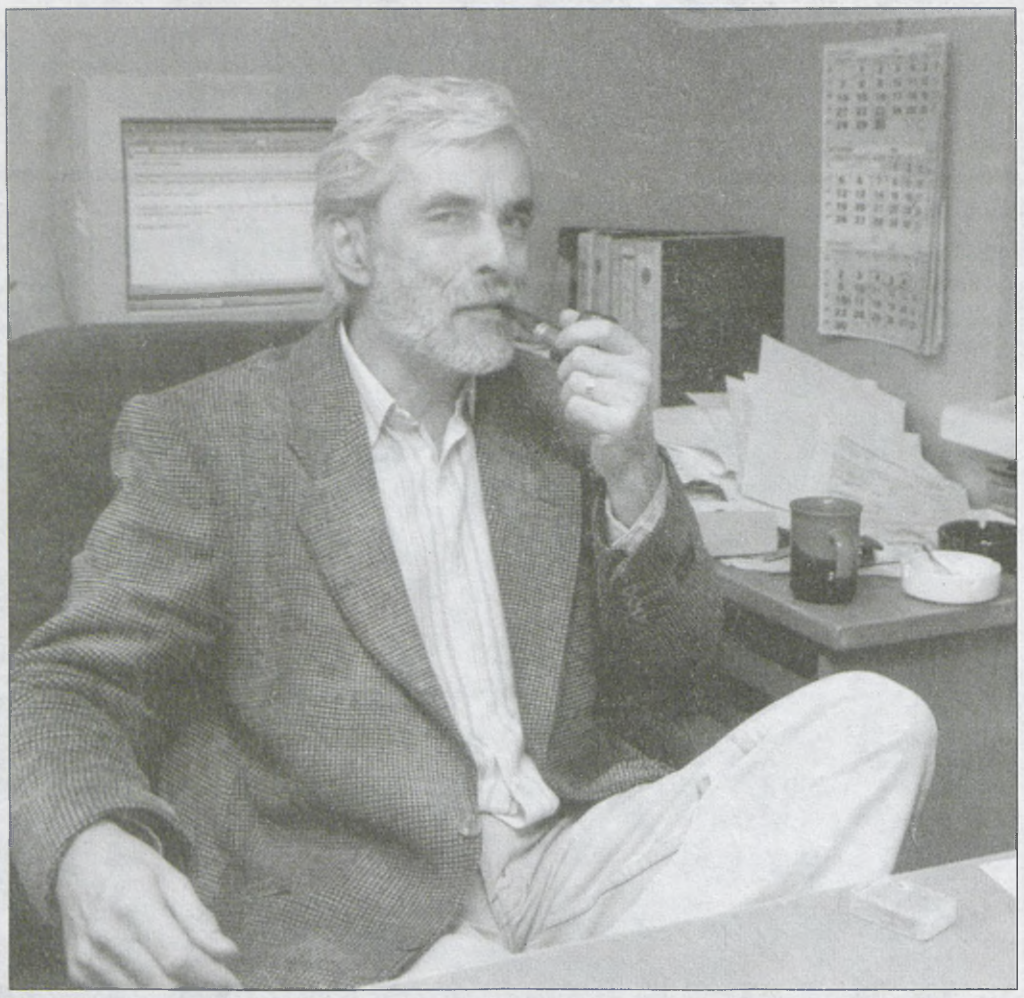
Festivali eesmärk on teatrikunsti abil ületada riikide- ja rahvastevahelisi piire, vahetada kogemusi, anda noortele võimalus tutvuda üksteise tööde ja meetoditega.

Üliõpilasteatri kunstilise juhi ja lavastaja Kalev Kudu sõnul olid tartlased festivalile kutsutud juba eelmisel kevadel, mil aga üritus kahjuks suu- ja sõrataudi tõttu edasi lükati.

Tartu tudengid esitavad festivalil kahest lavastusest (*zeni* lood ja "How do you voodoo") koostatud etenduse.

Kalev Kudu.

Ülikoolile on oluline tõsta just dotsendi staatust, mis on tipptasemeks riigis, kus on paljudel erialadel vaid 1-2 professori vakantsi, arvab prof Richard Villems. AIN PROTSIN / PM

Tenure, tenure track, emeriteerumine

Richard Villems
TÜ evolutsioonilise bioloogia prof, akadeemik

Professor kui *tenure'* (kaitstud staatus) positsioon on akadeemiline tava.

Akadeemiline laias mõttes, sest *tenure* on põhimõte, mis paljudes riikides rakendub "kõrgema astme" teadlastele sõltumatult ametikohast. See ei pea kaugeltki olema ülikool. Näiteid on kõige mitmekesisemaid.

Tenure

Ülikoolil on praegu paras aeg minna üle *tenure'*-printsiibile professuuri osas ja usutavasti on võimalik sõnastada selleks vajalikud kriteeriumid üsna lihtsalt. Kuivõrd meil ei ole kümneid ja kümneid kandidaate ühele professori kohale, ei ole mõistlik rakendada *tenure'*-printsiipi algusest peale, s.o esmavalimisel. Välja arvatud juhul, kui kandideerib juba silmapaistva akadeemilise karjääriga teadlane.

Üldjuhul võiks *tenure* olla avatud teisest valimisest – siis, kui professor on edukalt juhendanud mitut doktoranti. See peaks olema absoluutseks nõudeks, milles erandeid ei tohiks lubada. Kui dissertatsioonidele esitatud nõuetega on kõik korras, siis tähendab see automaatselt ka korralike publikatsioonide olemasolu, kuivõrd üldjuhul on juhendaja kaasautoriks. Ma ei soovitaks kehtestada nn *CC* vms artiklite/publikatsioonide arvmäärasid – see on liiga steriilne kriteerium – ainuüksi ajakirjade olulisus suvalise eriala siseselt on selleks liialt, lausa kümneid kordi varieeruv suurus, et arvu kui niisugust fetiišeerida.

Neid probleeme peab suutma lahendada neljakordne filter: teaduskonna ja ülikooli nõukogu, akadeemiline komisjon ning "eksperdid". Kui see ei tööta, siis on midagi nii kardinaalselt mäda, et kogu süsteem nõuab ümbervaatamist.

Professor professoriks – võimalik, et palju olulisem on atraktiivse akadeemilise *tenure track*i introdutseerimine. *Post-doc* ongi sammuks selles suunas, kuid vaid lüliks seni puuduvas ketis.

SAMAL TEEMAL:

* Ivar-Igor Saarniit "Tenure* ja õppejõudude valimine" UT 1. märts 2002;
* Atko Viru "Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgselt" UT 8. märts 2002;
* Varje Sootak "Korralisest professorist emeriidiks" UT 22. märts 2002.

Seda on aga lihtsam soovitada kui ellu viia. Eriti pisikeses riigis. Ma pole veendunud, kas saabki. Vahest muudab Euroopa teadusruumi rakendumine järgmise põlvkonna jooksul olukorda sedavõrd kardinaalselt, et kodukootud *tenure track*i ellukutsumine osutuks ülepea piduriks avatusele ja kvaliteedi kasvule.

Ometigi on juba praegu ülikoolile oluline tõsta just dotsendi staatust – *associated* -professor pole miski akadeemiline "ebaõnnestumine", vaid hoopis tipptasemeks riigis, kus paljudel erialadel ongi vaid üks-kaks professori vakantsi ülepea võimalikud.

Emeriteerumine

Üle Euroopa räägitakse rahva vananemisest ja vajadusest tõsta pensioneerumise iga. See olevat kogunisti paratamatu. Muidugi majanduslikult ja riikides, kus palk ja pension on lähedases mõõdus.

Näiteks praegune Itaalia ülisoodus pensionisüsteem, mida soovitakse reformida, leiab raevukat üleüldist vastupanu – võideldakse selle nimel, et säiliks õigus pensioneeruda märksa enne 65. eluaastat.

Akadeemiline emeriteerumine professori kohalt, see kui probleem, lähtub meil lausa vastupidiselt aluselt: võitlus on õiguse eest töötada pärast 65. eluaastat.

On päris selge, et tegemist on mitme, sõltumatu aspektiga: saada palka ja tegelda sellega, mis on paljudele olnud elu põhisisuks ülikooliaastatest peale. Kui sotsioloogid suudavad, võiksid nad üritada selgitada nende kahe stiimuli osakaalu.

Ma usun, et professori kohalt emeriteerumine 65. eluaasta kukkumisel on möödapääsmatult vajalik.

Küsimus pole ju selles, kui suures ulatuses on konkreetse inimese töövõime säilinud, vaid vajaduses vabastada mitteekspandeeruvas süsteemis koht järgmisele põlvkonnale. Sellest ei pääse üle ega mööda ning isegi palliatiivne muutus (näiteks nihe +2 aastat) oleks minu meelest vale signaal.

Grantid ja sihtfinantseerimine

Kuid edasine peaks olema omakorda ehitatud üles isereguleerivale süsteemile: kui 65 ja vanem teadlane on grantide ja sihtfinantseerimise turul konkurentsivõimeline nooremate kolleegidega, siis võiks ta töötada edasi just niikaua, kuni seda jaksu või huvi piisab.

Sihtfinatseerimise teemasid taotlevad teadusnõukogud, aga neid kirjutavad oma ideede alusel kokku konkreetsed inimesed. Grant on esmajoones granti väljastava organisatsiooni ja isiku vaheline tehing.

Tihe konkurents mõlemal rindel – grantid ja sihtfinantseerimine peaksid olema iseenesest piisav selleks, et välistada poliitbüroode efekti teket. Eriti järjekindla rahvusvahelise evalvatsiooni puhul.

Ja lisaks – enam-vähem ausalt ülesehitatud, konkurentsile toetuv süsteem, oleks avatud kõigile ega piirduks emeriitprofessoritega, kelle jaoks on 65. eluaastale maandumine siiski mõnevõrra pehmem kui akadeemilise redeli alumistel pulkadel olijaile.

Ilmumisjärge ootavad prof Tõnu Kollo ja Jaak Kikkase arvamused. Diskussioon avatud kõigile!

TÜ valitsuse avaldus

Ülikooli valitsus arutas 12. veebruari ja 26. märtsi istungitel ülikooli ja tema liikmete vahel ilmnenud huvide konflikti juhtumeid.

Ülikooli eesmärk on teaduse ja sellele tugineva kõrgema hariduse edendamine kõigis oma tegevusvaldkondades ning sellel põhinevate teenuste osutamine. Ülikooli (akadeemilise) töötajaskonna töölepingujärgne ülesanne on ülikooli eesmärgile kaasaaitamine, sh selle eesmärgi saavutamiseks vahendite hankimine. Seadusest ja ülikooli põhikirjast tulenevalt võib ülikooli varasid kasutada vaid ülikooli põhikirjaliste eesmärkide huvides. Ülikooli valitsusele on teatavaks saanud ülikooli ja tema üksikute liikmete huvide konflikti juhtumid ning nende lahendamine ülikooli ja teiste ülikooli liikmete huve kahjustavalt. Kohati on asjaosalistes allüksustes osutunud vajalikuks vahendite nappusel töötajate koondamine.

Huvide konflikt on ilmnenud alljärgnevas:

1) ülikooli töötajate poolt ülikoolile konkurentsi osutamine vahendite hankimisel enda või kolmandate isikute huvides,
2) ülikooli kaubamärgi kasutamine ülikooli nõusolekuta teiste isikute huvides,
3) ülikooli materiaalse vara (ruumid, seadmed jms) kasutamine ülikooli nõusolekuta teiste isikute huvides,
4) teiste ülikooli töötajate rakendamine kolmandate isikute huvides ülikooli ja tema töötajate asjakohase teavitamiseta,
5) ülikooli poolt tasustatud tööaja kasutamine teiste isikute huvides,
6) ülikoolile konkurentsi pakkuvate eraõiguslike juriidiliste isikute asutamine ja tegevuse laiendamine.

Valitsus on seisukohal, et nimetatud nähtused väärivad kõikidel juhtudel taunimist, sest see on kohati ülikoolile kõlvatu konkurentsi osutamine ning kujutab endast teatud juhtudel ka seaduserikkumist.

Valitsus ei pea hetkeolukorras vajalikuks toimunu suhtes administratiivsete meetmete rakendamist, vaid juhib sellele probleemile kogu ülikooli liikmeskonna tähelepanu ning loodab, et asjaosalised ülikooli ja kaastöötajate huvidest lugu peavad ning oma tegevust ise korrigeerivad.

Ühtlasi peab valitsus oluliseks:

- selgitada välja huvide konflikti ülikooli kahjuks lahendamise põhjused ning leida võimalused nende põhjuste kõrvaldamiseks,
- tegutseda vastastikuseid huve respekteerivalt aktiivselt ülikooli ja samas valdkonnas tegutsevate partnerite koostöö korraldamisel soovitavalt lepingulisel alusel,
- töötada välja reeglid ülikooli ja tema liikmete huvide mõistlikuks kooskõlastamiseks.

Tartus, 26. märtsil 2002

Muutused teadus- ja arendustegevuse vallas

28. märtsil käsitleti teadus- ja arendusnõukogu (TAN) istungil Eesti pikaajalise majanduskasvu aluseid.

Tõdeti, et Eesti tulevase majanduskasvu peamiseks aluseks peab saama tööviljakuse kasv läbi teaduskompetentsi parema kasutamise.

Otsustati, et teaduse finantseerimist tuleb kontsentreerida ja muuta sihipärasemaks. Ettevõtete ja teadusasutuste vahelist koostööd tuleb suurendada ning teadust rohkem ühiskonna vajadustele kohandada. Rohkem tuleb pöörata tähelepanu tehnoloogiakeskuste ja teaduse tippkeskuste arendamisele.

TAN on vabariigi valitsuse juures asuv kogu, kes nõustab valitsust teadus- ja arendustegevuse strateegia küsimustes.

LUGEJA KÜSIB

TEATED

Tähelepanu! Vastu tulles ülikooli kollektiivi liikmete soovile kuulutatakse lähemal ajal välja ülemaailmne sülearvutite hange. Oletatavaks hinnaks 1 GHz protsessoriga arvutitel kujuneb 100 eurot. Huvitatutel teatada oma nimi ja kontaktandmed kuulutuse ilmumisele järgneval esmaspäeval telefonil 375 279 või e-maili aadressil toplap@ut.ee.

Veebruaris proovidega alustanud TÜ sümfooniaorkester võtab vastu uusi liikmeid järgmisel esmaspäeval kell 18 ph aud 102. Katseid viib läbi orkestri külalisdirigent Jürgen Schönfelder Hamburgi Ooperiteatrist. Orkester annab esimese kontserdi 3. mail ülikooli juubeliaktusel aulas.

Kas UTs oli aprillinali?

Vastab UT tegevtoimetaja Varje Sootak.

Oli ikka, koguni kaks, ja mõlemad olid 4. lehekülje teated.

Sülearvutite hanget pidasid mitmed tõeseks. Mõnes tekitas see isegi pahameelt: "Tore, et kellelgi vähemalt lõbus oli … Endal küll mitte. Tegelikult mõjub üsna solvavalt, kui üliõpilaste probleemid (pole piisavalt arvuteid ja raha kah vähevõitu, kui üldse…) ja need keeratakse räigelt naljaks" (meilist toimetusele). Loomulikult polnud aprillinalja idee autoreil mõtteski kedagi solvata, kuid nähtavasti tabas see naelapea pihta, sest sülearvuteid soovisid nii akadeemikud kui tudengid. Soodsate sülearvutite nõudlus on suurem kui arvata võib.

Ka TÜ Sümfooniaorkestrit pole olemas, järelikult jäi uute liikmete vastuvõtt esmaspäeval peahoone aud 102 ära. Ometi on ülikoolis aegade jooksul olnud mitmesuguseid orkestreid. Kas ülikooli tiiva all üldse mõni orkester praegu tegutseb? Aga kui aastal 2003 ei kutsutakski TÜ sümfooniaorkestri proovi enam mitte 1., vaid näiteks 2. aprillil.

Meenutuseks, et UT 1999. aasta aprillinali avas Tallinnas TÜ Kolledži, ja ennäe imet, aastal 2002 ongi ülikoolil pealinnas oma õppeasutus, täna on ju TÜ nõukogu kavas vastu võtta TÜ Õigusinstituudi (asukohaga Tallinnas) põhikiri.

Norra ülikool eestlase pilgu läbi 2.

Varje Sootak

Suvel võib Edvard Griegi Muuseumis Troldhaugen gildi ja tõlgina kohata TÜ ja Bergeni ülikooli magistranti Nele Hollot.

Edvard Griegi muuseum Troldhaugen on Lääne-Norras kõige külastatavam muuseum. REPRO

Milliseid takistusi peavad ületama Eestist Norrasse õppima minejad?

Et üldse välismaale õppima minna, tuleb varuda tugevat tahet, kannatlikkust ja aega. Õpingute alustamiseks on vaja kahte tugisammast: õppekohta ja majanduslikke vahendeid. Probleemiks võib osutuda nende kahe omavaheline seotus: õppekohta ei anta, kui raha ei ole, ja stipendiume ei anta, kui õppekohta pole.

Mida siis teha?

Näiteks vahetus- ja muudes toetusprogrammides pakutakse ühe semestri kuni kahe aasta pikkust stipendiumi Norra kõrgkoolides õppimiseks, kuid ka sellel on omad puudused. Humanitaaraladel on pakkumisi vähe, konkurents tihe ja koduülikoolis peab olema väga hea edasijõudmine. Rahvusvaheliste programmide stipendiumid kõiki kulusid ei kata.

Teine võimalus on taotleda vastava eelhariduse olemasolu korral õppekohta ja riiklikku tagastamatut õppelaenu (www.lanekassen.no).

Tingimuseks on pärast õpinguid oma kodumaale tagasipöördumine ja sinna vähemalt kümneks aastaks elama jäämine. Minu puhul selguski, et põhjamaade filoloogia magistriõpe ei kuulu veel Quota-programmi ja kuna mul Norra kodakondsust pole, siis ei ole ka õigust laenule ning muudele riigipoolsetele hüvedele.

Kuidas siis alustasite?

Õpin Bergenis tavalise Norra tudengina, st et mul ei ole välismaalaste õppekava. Kui laenu ja stipendiumi ei anta, tuleb ise hakkama saada. Mulle tähendab see õpingute kõrvalt töötamist. Elamisloa saamiseks tuleb vastava rahasumma (aastaks um 70 000 Norra kr) olemasolu tõestada.

Tuleb kalliks pidada kõike head, mis Eestil on. Kuigi Norra on praegu minu reaalsus, on Eesti muinasjutumaa.

Mida soovitate?

Soovitan alustada kohapealsete kontaktide loomisest: küsida infot koolidest ja uurida lehekülgi Norra ülikoolide ja kõrgkoolide vastuvõtukeskuse (Universities and Colleges Admission Service) aadressil www.samordnaopptak.no.

Välismaalastele on õppekoha taotlemise tähtaeg 1. märts.

Kuidas ise toime tulete?

Hästi. Ennastsalgav töö ning lakkamatu võitlus bürokraatia ja muude raskustega on mind tugevaks teinud. Vastuseid leida ei ole lihtne, neid tuleb lakkamatult taga nõuda.

Nii et Norras ei ole kerge?

Välismaalasel ei ole tõesti kerge. Ka mu tuttavad sakslasest müügiagent, waleslasest kunstnik, eestlasest kirurg, ameeriklasest tudeng, marokolasest kebabimüüja, albaanlasest asüülitaotleja, juudist õpetaja jpt võivad seda kinnitada.

Eestile on see ühiskonna arenguetapp veel tulevik. Nende kahe aasta jooksul olen Norra ühiskonda hästi tundma õppinud ja selle kogemuse kaudu ka Eesti oma.

Ja milline on võrdlus?

Näen Eestit uues valguses. Kogen iga päev, et ainult rahaga õnnelikku ja õiglast ühiskonda ehitada ei saa. Tuleb kalliks pidada ja hoida seda head, mis meil on. Kes aktsepteeriks, et võib-olla kümne aasta pärast maksab kilo ökoloogilisi õunu 170 Eesti krooni nagu täna Norras? Norra on minu reaalsus, Eesti on muinasjutumaa.

Millal lõpevad Teie magistriõpingud?

Olen jõudnud neljanda semestrini. Lõpuks on mul võimalik täielikult oma õpingutele pühenduda. Sel kevadel on mul kavas lõpetada magistriõpingud nii Tartus kui Bergenis. Magistritöö valmib põhjamaade luule eesti keelde tõlkimisest.

Millega veel Norras tegelete?

Kui ma ühiselamutoas arvuti taga enam istuda ei jaksa, on hea mägedes ronimas käia – valida võib tervelt seitsme vahel. "Seitsme mäe linn" on Bergeni üks paljudest hüüdnimedest. Või siis ookeani äärde sõita ja karedal Atlandi tuulel ennast virgutada lasta.

Ka kultuurielu on Norras mitmekesine, huvitav ja kõrgetasemeline. Kes suvel Bergenisse satub, on lahkelt oodatud Edvard Griegi Muuseumisse Troldhaugen, kus ma giidi ja tõlgina töötan.

Kuidas töö meeldib?

Troldhaugen on Norra üks tähtsamaid kultuurimälestisi ja on külastajate arvu poolest Lääne-Norra suurim muuseum. Siin töötamine on väga pingeline, proovilepanev ja huvitav. Hooajal maist septembri lõpuni on muuseum lahti seitse päeva nädalas, 9-12 tundi päevas. Iga päev tuleb vastu võtta umbes 1000 inimest, mis on nii füüsiliselt kui psüühiliselt raske. Mul on võimalus töötada väga erinevate inimestega ning mitmekülgne keelepraktika. Saan uusi teadmisi nii teiste kultuuride kui Norra ajaloo ja rahva kohta, arendan rahvusvahelisi kultuurikontakte, annan oma panuse Bergeni kultuuriellu. See on meeldiv töökeskkond.

Peahooneesine müür ja vana kohvik

Tuulio Ilomets

1802. aastal taasavatud ülikooli peahoone ehituse alustamiseks oli vaja ehitusplats tasandada ja maapinda tõsta.

Selleks püstitati Jaani tänava äärde (praegune Ülikooli tn) J. W. Krause projekti kohaselt 1803. aastal kivimüür. 1804. aastal alustati 1708. aastal Põhjasõjas purustatud Maarja kiriku varemete lammutamist, tegemaks ruumi peahoone vasakule tiivale. Peahoone valmimise järel 1809. aastal kujundati ka müür. Müüri peale paigutati 20 graniitposti, mis omavahel ühendati raudkettidega.

Ülikool postkaartidel. 2 X REPRO

See kujundus on püsinud senini. Aegade jooksul on muutunud ainult müüri pealmise osa profiil ja kattematerjal. Tsaariaja lõpul oli müüril raudplekkkate. Praegu remondiga eemaldatavad katteplaadid ja müüri üldkujundus pärinevad Üliõpilasmaja renoveerimisajast.

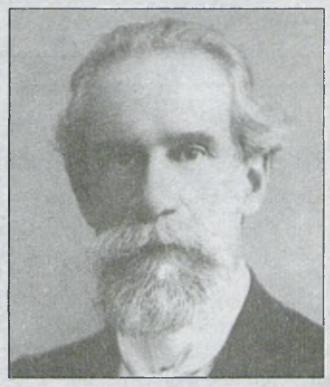
Peagi remondist tuleva vana kohviku hoone ostis ülikool 1924. aastal Üliõpilasmajaks. 1925 algasid hoones ülikooli arhitekti Paul Mielbergi (1881-1942) projektide alusel ja juhendamisel ümberehitustööd. Hoone esikülge ümbritsenud kivimüür asendati raudaia ja väravaga ning tõllakuurile sobiva välisilmega. Ilmselt samal ajal toimusid uuendustööd ka peahooneesise müüriga, sest kõik need objektid kokku moodustavad ühtse peahooneesise arhitektuurilise terviku. Töödega jõuti lõpule 1926. aastal.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Boriss Sreznevski 145

Toomas Pung

Meteoroloog ja klimatoloog Boriss Sreznevski jätkas Tartus eelkäijate tööd.

Boriss Sreznevski, füüsikadoktor *honoris causa*, Ukraina TA liige sündis 31. märtsil 1857 Peterburis. 1879 lõpetas ta Peterburi Ülikooli kandidaadikraadiga. Sreznevski oli Peterburis Füüsika Peaobservatooriumi füüsik ja Moskva Ülikooli dotsent. 1894 määrati ta Tartu Ülikooli füüsikalise geograafia ja meteoroloogia korraliseks professoriks, kellena töötas kuni ülikooli evakueerimiseni. Ta oli ka meteoroloogia observatooriumi juhataja ja mõnda aega dekaan.

Sreznevski alustas observatooriumi direktorina energilist tegevust: juhendas ise regulaarseid ilmavaatlusi ja algatas uusi vaatlusi. Ta juhendas alates 1900. aastast A. v. Oettingeni rajatud Baltikumi sademete mõõtmise jaamade võrgu tööd ja tegeles ka praktilise sünoptikaga.

Ta oli tuntud kui uute teadusaparaatide leiutaja: praktilist kasutamist on leidnud tema konstrueeritud hüpsomeetriline joonlaud ja lingtermomeeter, mida demonstreeriti 1900. aasta Pariisi näitusel.

Ta on avaldanud üle 60 artikli, näiteks andis ta kirjelduse rohkem kui 500 külmalaine kohta aastatel 1890-1909.

UUDISED

Narvas alustab tööd Saksa lektor

Robert Bosch Stiftung (Robert Boschi Fond Saksamaal, Stuttgardis) kinnitas möödunud nädalal, et nad toetavad Narva kolledži ühiskonnateaduste lektoraadi arendamist. Septembris alustab kolledžis tööd dr Karsten Brüggemann, kes õpetab ajalugu, ühiskonnateadusi ja saksa keelt.

Dr Brüggemann töötab praegu Hamburgi Ülikoolis õppeülesandetäitajana. Tema teaduslik uurimisteema on seotud Narvaga, Narva ajalooga Vabadussõja aastatel (1918-1920). Lektori ametikoha loomisega toetab Robert Boschi Fond kolledži rahvusvaheliste suhete edendamist ning teadustöö arendamist kolledžis.

Samuti toetatakse nii saksa keele õpetuse arendamist regioonis. Dr Brüggemann peab loenguid nii vene kui ka saksa keeles.

Robert Boschi Fond on üks Saksamaa suuremaid haridus- ja teadusprogrammide toetajaid Kesk- ja Ida-Euroopas.

Vene koolide eesti keele olümpiaad

Eile algas TÜs kahepäevane eesti keele olümpiaad vene koolide õpilastele.

Viiendat korda toimuva olümpiaadi korraldavad eesti keele (võõrkeelena) õppetool ja haridusministeerium. Lõppvooru on kutsutud 46 õpilast.

2001/2002. õ-a olümpiaadi teema on eesti keele sõnavara. Olümpiaadi eesmärk on ärgata huvi eesti keele sõna- ja sõnavaraõpetuse vastu, selgitada välja võimekamad õpilased, paremad koolid ja juhendajad.

Võitjatele on auhindadena väärtuslikud raamatud välja pannud kirjastus TEA ja Eesti Keele Sihtasutus.

Olümpiaadi korraldatakse vaheldumisi TÜs ja TPÜs, Tartus toimub eesti keele olümpiaad vene koolidele kolmandat korda.

Lasteraamatute illustratsioonide näitus

3. aprillil avati TÜ Raamatukogu kohviku ja õppesaali fuajees kunstnike Ülle Meistri ja Maarja Vannas-Raidi lasteraamatute illustratsioonide näitus.

Ülle Meister on lõpetanud Eesti Kunstiakadeemia raamatukujundaja erialal. Ta on osalenud enam kui 20 näitusel Eestis, Kolumbias, Leedus, Jaapanis jm.

Ta ise on öelnud, et ei oska täpselt öelda, kui palju raamatuid on kujundanud ja illustreerinud. "Pean oluliseks hoopis joonistamist, sest see on minu peamine eneseväljendusviis".

Maarja Vannas-Raid on samuti lõpetanud Eesti Kunstiakadeemia raamatukujundaja erialal ning osalenud ka mitmel rahvusvahelisel näitusel.

Põgenemise fotod

Eesti Rahva Muuseumis on avatud väliseestlase Eric Soovere fotonäitus "Põgenemine läände".

Homme kell 16 esitatakse näitusel luule-, jutu- ja laulupõimik, mis koosneb nii dokumentaalsest kui ka ilukirjanduslikust materjalist (Eino Tubin, Marie Under, Bernard Kangro jt).

Järgmine mängukord on 11. ja 18. aprillil kl 14.

Eelinfo tudengitele

KONKURSS "TUDENGILAUL 2002 "

Esmaspäeval, 29. aprillil kell 20 Sõbra Majas

Oled andekas laulja, oskad mängida pilli ja julged astuda rahva ette!
Valmista ette kolm laulu, mille saateks kasuta ainult akustilisi pille. Registreerimiseks saada oma loomingut ja selle esitajaid tutvustav kiri Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil mar@ut.ee 22. aprilliks. Ära unusta kontaktandmeid, sest Sinuga võetakse ühendust!

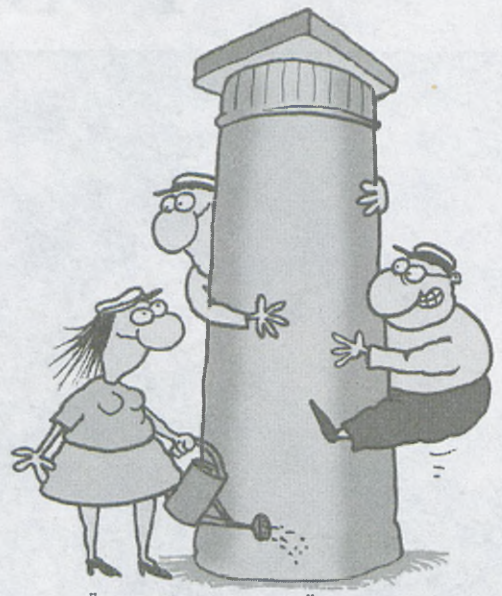
TUDENGIRALLI "BAMBUS" OMAVALMISTATUD LIIKURITE VÕISTLUS

Kolmapäeval, 1. mail kell 18 Postimaja kõrval

Asu kokku panema liikurit, mis on:

- omavalmistatud, kolme- või enamarattaline ning vabaveeremiskiirendusega;
- juhitav ja varustatud korraliku piduriga ning vastutusvõimelise kapteniga;
- pealtvaatajate ja pilootide elule ning tervisele täiesti ohutu.

Jäta mängust välja tanki, teerulli jt mootorsõidukite vrakid. Vea oma ime-(h)igiliikur 1. mail kl 17 Toidutorni ette parklasse registreerimiseks ja tehnoülevaatuseks.

INFO: Tartu Üliõpilasmaja
tel: 302 400
e-mail: student.days@ mail.ee
http://www.ut.ee/studentdays

TUDENGITE AASTALAAT

Laupäeval, 4. mail kell 13 Raekoja platsil

Tulge ostma, müüma ja vahetama kõike, mida süda ihkab! Pole tähtis, kas seda kaupa silm seletab, kõrv kuuleb või hammas näksib.

TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD TUDENGIVÕISTKONDADELE

Laupäeval, 4. mail kell 14 Raekoja platsil – Küüni tänaval

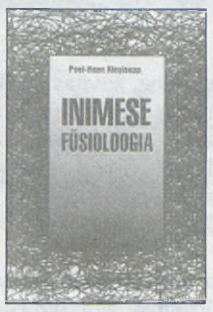
- Võistkonda kuulub kuus kostüümis hinge.
- Teatepulgaks vali võistkonda iseloomustav asi, olend...
- Registreerimine kl13.30st Raekoja platsil.

KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL

Laupäeval, 4. mail kell 16 Atlantise ees

Kuulsad meremehed ja maismaarotid!
Hankige endale kummipaat ja vettpidav meeskond!
Toimub kaks starti – spordimeestele ja rahvaaerutajatele.
Registreerimiseks saada kiri (paatkonna nimi, -nimekiri, kas stardid spordimeeste või rahvaaerutajate sõidus) Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil student.days@mail.ee 2. maiks.
Ujuvvahendite ülevaatus ja turvakontroll kl15st kohapeal.
Ilma nõuetekohase päästevestita jõele ei lubata!
Meeskonna eest vastutab kapten!

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Peet-Henn Kingisepp
"Inimese füsioloogia"
AS Atlex, Tartu 2001
265 lk.

Õppevahend on mõeldud eeskätt TÜ arstiteaduskonna farmaatsia ja stomatoloogia osakonna ning sotsiaalteaduskonna psühholoogia ja eripedagoogika osakonna üliõpilastele. Samuti saavad siit tarvilikke teadmisi teistes ülikooli teaduskondades õppijad, kelle õppekavades on füsioloogiakursus väiksema mahuga. Väljaanne on koostatud autori varem ilmunud "Inimese füsioloogia lühikursuse" alusel. Käesolevat väljaannet on varasematega võrreldes oluliselt muudetud ja täiendatud, lisatud on meeleelundite füsioloogia ning joonised on viidud teksti sisse.

Hans Trass
"Üksi ja ühes. Mnemograafia"
Ilmamaa, Tartu 2002,
255 lk.

Bioloogiadoktor akadeemik Hans-Voldemar Trass on sündinud 2. mail 1928 Tallinnas. Ta on lõpetanud 1947. aastal Tallinna 10. Keskkooli (Nõmme Gümnaasiumi) ja 1952. aastal TÜ, tegutsenud Tartu Ülikooli õppejõuna alates 1955. aastast ja juhatanud 1956-1991 taimesüstemaatika ja geobotaanika kateedrit. Eesti Looduseuurijate Seltsi president 1964-1973 ja 1985-1991, aupresident aastast 1991. 1978-1988 UNESCO rahvusvahelise programmi "Inimene ja Biosfäär" Eesti Komitee esimees. Peale arvukate teadustööde lihhenoloogia, geobotaanika, looduskaitse, ökoloogia, teadusloo jt valdkondadest on Trass avaldanud publitsistikat, reisikirju ja värsikatseid. Käesoleva raamatu abil jõuab lugejani Hans-Voldemar Trassi mälestusi, rännakute muljeid ning ka luuletusi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Endel Tulving MÄLU
346 lk., kõva köide. Hind 170.–

- Mälu
- Ülevaade "Episoodilise mälu elementidest"
- Mäletamine ja mineviku tundmine
- Inimese mälu kontseptsioonid
- Praimimine ja inimese mälusüsteemid
- Episoodilise mälu unikaalsus
- Kronesteesia
- Endel Tulvingu usutlus

Eessõna Endel Tulvingust ja mälust on kirjutanud ning artiklid tõlkinud prof. Jüri Allik. Toimetanud psühholoog Marika Rauk.

KAITSMISED

11. aprillil kell 16.15 kaitseb ajaloo osakonnas Lossi 3-406 Peep Pillak magistritööd "Otto Greifenhagen (1871-1938) ja tema tegevus Tallinna linnaarhivaarina (1900-1934)" *magister artium* (arhiivindus) kraadi taotlemiseks. Juhendaja: prof Aadu Must. Oponent: ajalookand. Väino Sirk (Ajaloo Instituut).

LOENGUD

8. aprillil kell 16.15 toimub keemiahoones aud 430 vanemteadur Indrek Renge venia legendi loeng teemal "Keemilised probleemid laseri valguses" (Chemical tasks in laser focus). Info: Virge Anso, tel 375 520.

8. aprillil kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud professori Ain Kaalepi "Akadeemia seminari" järgmine loeng "Laul, tants, luule". Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

10. aprillil kell 16-17 toimub Lossi tn 24 majas II korrusel haridustehnoloogia ruumis järjekordne seminar "Praktiline kogemus WebCT kasutamisel". Seminaril tutvustab avatud ülikooli direktor Aune Valk oma kogemusi WebCT-kursuse "Kultuurideväheline kommunikatsioon" läbiviimisel 2001. a sügissemestril. Kõik huvilised on oodatud!

10. aprillil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1200. avalik ettekandekoosolek. Päevakorras: Taavi Pae "Eesti kalmistute paiknemine 19. ja 20. sajandil". Info: Katrin Kello, tel 055 610 546.

10. aprillil kell 16.15 toimub ph 102 ülikooli karjääriteenistuse loeng "Ülikooli vilistlased tööturul – 2001. aasta lõpetanute küsitlustulemuste tutvustus". Info: Kadrin Kergand, tel 376 206.

10. aprillil kell 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse *jututarõ* külaliseks Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi perenaine Aimi Holto, kes räägib teemal "Kreutzwaldi maja täna ja homme". Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

13. aprillil kell 12 korraldavad Eesti Olümpiakomitee, Eesti Olümpiaakadeemia ja Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskond ülikooli raamatukogu konverentsisaalis teaduslik-metoodilise konverentsi, kus võetakse vaatluse alla ettevalmistus Salt Lake City 2002. aasta olümpiamängudeks ja Eesti sportlaste võistlemine seal.
Arutelus osalevad Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann ja peasekretär Toomas Tõnise, olümpiasportlased Kristina ja Katrin Šmigun, TÜ kehakultuuriteaduskonna õppejõud ja teadurid.
Üritus on tasuta ja kõik huvilised oodatud. Info: Mehis Viru, tel 375 368, e-post: viru@ut.ee.

TEATED

11. aprillil kell 15 toimub Tartu Ülikooli Raamatupoes aprilli algul TEA Kirjastuselt ilmunud Johannes Silveti "Inglise-eesti sõnaraamatu" neljanda täiendatud ja ümbertöötatud trüki Tartu-esitlus.

Samas on ka TEA Kirjastuse teatme- ja õppekirjanduse soodusmüük, mis kestab terve päeva (kl 9–19).

Välismaalasele anda rendile 2korruseline keskküttega möbleeritud maja Tammelinnas. Info: tel/faks (044) 41 147, Vanatoa2@hot.ee.

TÜ Psühhiaatriakliinik otsib vabatahtlikke osalemiseks teaduslikus uuringus. Oodatud on kehaliselt ja vaimselt terved mehed ja naised vanuses 18-35 aastat, kes ei tarvita ravimeid. Uuring sisaldab kahte visiiti, ühekordset ravimi manustamist ja vereproovi andmist. Osalejatele kompensatsioon.
Lisateave ja registreerimine K, N kl.11-13 tel 448 721, Katri.

NÄITUS

TÜ Raamatukogus

* Kataloogisaalis "Karl Ernst von Baer 210" ja Ilmar Kruusamäe aktimaalid "N-aine (sinine)" (kuni 4.04.).
* Teaduskirjanduse lugemissaalide fuajees "Aleksander Elango 100" ja "Anne Franki lugu".
* Konverentsisaali fuajees "U lova Ssantu – Sitsiilia protsessioon".
* UUS! Kohviku ja õppekirjanduse lugemissaali fuajees Ülle Meister ja Maarja Vannas-Raid "Lasteraamatute illustratsioonid". Avamine 3. aprillil kell 16.
* Raamatumuuseumis E-R 12-17 "Lääne Euroopa 16.-18. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus". Näituse tutvustuse tellimine gruppidele: Kadri Tammur, tel. 375 745, e-post: kadri@utlib.ee.
* Humanitaarraamatukogus (E-R 9-21, L 11-17) "Elupuu ja hiiehobune" (Gustav Ränga 100. sünniaastapäevaks).

TÜ Kunstimuuseumis näitus "Pühapilt (vene ikoonid kunstimuuseumi kogust)". Avatud E-R kl 11-17.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Reedel, 5. aprillil kell 19 džässisaalis sarja "Swing, swing..." lõppkontsert – Lembit Saarsalu (saksofonid), Olav Ehala (klaver), Toivo Unt (bass), Aivar Vassiljev (löökpillid), laulab Uno Loop.

Reedel, 12. aprillil kell 19 Tartu Raekojas Suur Muusikaakadeemia "Antonio Vivaldi ja tema kaasaeg" – Andres Mustonen (viiul), Ivo Sillamaa (klavessiin), Peeter Klaas (tšello).

Pühapäeval, 14. aprillil kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjas "Linna muusikud Linnamuuseumis" Tatjana Lepnurm (harf), Virgo Veldi (altsaksofon) – Gluck, Händel, Caccini, Martini, Schubert, Dvorák.

Kolmapäeval, 17. aprillil 19 TÜ Ajaloo Muuseumis "Upbeat" – Ainars Sablovskis (alt- ja tenorsaksofon, Läti), Sanita Sablovskaja (klaver, Läti). Kavas Skrjabin, Kalinkovitš, Capriccio, Variatsioonid Paganini teemale.

Pühapäeval, 21. aprillil kell 19 Euroopa tippsoliste – Lars Anders Tomter (vioola, Norra), Rahvusooperi Estonia sümfooniaorkester, kaastegev Henri-David Varema (tsello), dirigent Paul Mägi. Kavas Falla, R. Strauss.

KINOS ILLUSIOON

* Kollide kompanii, R-P kl 11, 12.45, 14.30; E-N kl 12.45, 14.30
* Printsessi päevikud, kl 16.15
* Teised, kl 18, 19.45, 21.30

EESTI RAHVA MUUSEUMI 43. AASTAKONVERENTS

Aastakonverents "Etnilised ja kultuurilised vähemused" toimub 11. ja 12. aprillil ERMi näitusemaja konverentsisaalis Kuperjanovi 9, Tartu.
Etniliste ja kultuuriliste vähemuste uurimine on pikka aega mitmete teadusharude uurijate tähelepanu köitnud. See on ammendamatu temaatika, mis pole ka tänapäeva globaliseeruvas maailmas kaotanud oma aktuaalsust. Pigem on märgatav tendents: ühtlustuvas maailmas otsitakse ja väljendatakse järjest erinevates vormides ja viisides oma mina.
Konverentsi töökeeled on inglise, vene ja eesti. Ettekannete kokkuvõtted tõlgitakse inglise või vene keelde.
Lisainfo: ERMi teadusdirektor Terje Anepaio, tel 421 279, anepaio@erm.ee.

EUROOPA LIIDU KÕRGHARIDUSPROGRAMMI ERASMUS INFOPÄEV

11. aprillil kell 16 peahoone 102

- Õppimisvõimalused välismaal;
- ERASMUS-programmi raames TÜ sõlmitud üliõpilasvahetuslepingud ELi partnerülikoolidega;
- Kuidas saada erasmuslaseks?

Info: Riin Kikkas, TÜ ERASMUS üldkoordinaator, tel 375 151.

Kõik huvilised on oodatud!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

12. aprill 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 14 (2092)

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TASUTA

Ülikooli vana kohvik avab uksed

Varje Sootak

Üks ülikooli sümboleid, vana kohvik, aga uues kuues, ootab tuleva kolmapäevast oma vanu ja uusi külastajaid.

Ajakirjanik püüdis tavaliseks Kohvikukülaliseks kehastuda ja sümboolse Kohvikuga enne avamist dialoogi pidada. Külastajale, kes on olnud mitukümmend aastat vana kohviku patrioot, pakkus Kohvik talle küllaga üllatusi.

"Räägime kohe selgeks, miks mul mitu nime ja mis on õiged," võttis Kohvik juba algul initsiatiivi enda kätte.

Külastaja arvates asub Ülikooli tänava majas 20 vana kohvik. "Jah, teisel korrusel on vana kohvik ja lõunasöögisaal. Aga maja kohta tervikuna võib öelda vana kohviku maja," saab ta vastuseks.

"Aga kohvik Krambambuli?" "Oi, oi, ongi kohe viga, sellist kohvikut ei ole, on lihtsalt Krambambuli."

Krambambuli

Ülikooli arhitekti Martti Preemi arvates on esimese korruse endise söökla asemel olev Krambambuli oma sisult üliõpilaskõrts, polevat ta ei iiri ega [illegible]oti pubi moodi. "Vanasti kutsuti selliseid kohti trahteriks, kõrtsiks, nüüd kipuvad eestikeelsed nimetused ära ununema."

Kohvikul endal pole üliõpilaskõrtsi vastu midagi, aga praegune ristinimi – Krambambuli on tema meelest päris uhke Tartu teiste taoliste paikade seas. Rohkem kui 150st nimepakkumisest valis kohviku juhtkond välja arsti Katre Maasalu ettepaneku anda uuele kohale kuulsa üliõpilasjoogi nimi.

Krambambuli nimega logo ilutseb savipeekreil, peekrikujulised on ka neist neli korda suuremad lühtrid.

Krambambuli saalidesse saab siseneda nii väljast Ülikooli tänava nurga poolsest uksest kui ka maja seest. Vana söökla kliendil jääb nüüd suu ammuli, sest neid ruume on võimatu ära tunda: mõnusad kollased seinad, allpool puitosad, kolmest laest üks tumepunane, teine tumeroheline ja kolmas tumesinine, kamin, kaks baariletti.

Tudengid piiluvad, milline Krambambuli seest välja näeb. ANDRES TENNUS

Vestluspartner Kohvik juhib tähelepanu üles lakke, kus mustad ventilatsioonitorud meenutavad Matthieseni raamatupoe stiili. "Ülikoolipoolsele seinale projekteeritakse edaspidi ka osa aula suursündmusi. Lauad on aga Eesti omad tooted," uhkustab Kohvik.

"Ahhetad praegu, kui puhtad, ilusad ruumid, aga mind huvitab hoopis, missugune aura siin tekib, missuguse õhustiku siin iga päev või ainult stipipäeval käivad tudengid tekitavad," toob Kohvik uudistaja jälle maa peale. Külastaja arvates oli oma aura siin ennegi: "Lahked põlised sööklatöötajad ja taskukohane söök vastandusid käestlastud ruumidele."

Rikas ajalugu

"Kas tead, mis ajast siin majas üldse süüa saab ja mis maja see ülepea on olnud?" uurib Kohvik Külastajalt.

"Kuskilt loetu põhjal oli see aadlielamu, ja söökla oli siin vist juba esimese Eesti Vabariigi ajal." Külastajale selgitatakse, et 1876. aastal projekteeriti tavaline linnakodaniku maja itaalia palee sarnaseks elamuks, mille 1924. aastal ostis ülikool oma üliõpilaskonnale.

Ajalukku on läinud 1957. aasta 2. november – siis avati teisel korrusel kohvik, seesama legendaarne vana kohvik, mis 45 aasta jooksul mitu uuenduskuuri läbi teinud.

Vana ja uue siduvust märgib ka Heli Tuksami vitraaž teisele korrusele viiva trepikoja välisseinal?.

Vana kohvik

Ruumijaotus on endine – parempoolsest uksest sisse astudes puhvetilett, rõdusaal, otseuksest kaminasaal.

Kohvik suudab Külastajale siin rõõmsa üllatus teha: "Avatud on ka kamina- ja rõdusaali vaheruum ning Ülikooli tänava poolne pikk läbikäik läbi nende kolme ruumi." Külastaja mäletab väga hästi nördimust, mis tekitati 1980ndatel aastatel remondiga – vahekäik suleti ja üliõpilased eraldati rõdusaali, õppejõud kaminasaali.

Kaminasaal sai siis Poola restauraatoritelt ka külmad marmorseinad, mis nüüd on eemaldatud. Marmorribad on jäänud vaid seinte alaäärde. Kaminasaal tundubki väga hele ja lihtne oma valgete kardinate ja õrnkollaste seintega. Martti Preemi sõnul hakkab rõdusaali sisustama samasugune mööbel, mis oli kohvikus selle avamise ajal 1957. aastal.

Kohviku teise korruse saalides on säilinud originaalsed lühtrid ja seinabraad, mille on disaininud Edgar Johan Kuusik.

Uuendusi

Kohvikumajja sisenedes jääb vasakut kätt juhtkonna ruum. Järgmine uks viib garderoobi. Nüüdisaegne köök asub esimesel korrusel Munga tänava poolses küljes. Toidu viib üles lift.

Samal kohal teisel korrusel, kus oli varem piljardisaal ja rektori vastuvõturuum, on serveerimis- ja teenindusruum. Rektori ruum on aga kolinud vaatega peahoone poole, sinna, kus varem läbi ava sai jälgida omleti tegemist.

Uuendusi on veelgi, kõigest ehitusfirma Rand&Tuulbergi renoveeritust saab akadeemiline pere osa koos vanade ja uute hõrgutistega juba tuleval nädalal.

Kohviku ja Krambambuli sisekujunduse on teinud Andres Kull.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Emeriitprofessor Atko Viru elutööst
LK 3

Jätkub diskussioon – *tenure* ja emeriteerumine
LK 2

Olümpiakonverents
LK 3

Loodi suhtekorraldustudengite liit
LK 2

UUDISED

Ülikoolis käis Prantsuse riigi delegatsioon

Eile külastas ülikooli Prantsusmaa välisministeeriumi delegatsioon, et arendada Eesti ja Prantsusmaa vahelist teaduskoostööd.

Visiidi tulemusena on kavas alla kirjutatada Prantsusmaa välisministeeriumi ja Eesti haridusministeeriumi vaheline leping, mille alusel moodustatakse mõlemas riigis hindamisning ühendkomisjon, mis valib välja rahastatavad teaduprojektid.

Külalised kohtusid TÜ juhtkonnaga ning käisid tutvumas mitme instituudiga.

Kolleegid Turu Ülikoolist

17.-19. aprillini külastab TÜ filosoofiateaduskonda Turu Ülikooli humanitaarteaduskonna delegatsioon eesotsas dekaani prof Riitta Pyykkö ja prodekaani prof Pekka Leimuga.

Filosoofiateaduskonna dekanaadi juhataja Maie Aitaja sõnul on külalised huvitatud Tartu Ülikoolis käivitunud õppekavade reformist ning soovivad saada uuele õppesüsteemile ülemineku kogemusi.

Külalistele tutvustavad uut õppesüsteemi infotunnis dekaan prof Birute Klaas ning ülikooli õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Ülle Hendrikson. Dekaanidega on lubanud kohtuda ka õppeprorektor prof Volli Kalm.

Üliõpilasesinduse valimiste tähtaeg

TÜ üliõpilasesinduse valimiste kandidaatide nimekirjade esitamise tähtaeg on 12. ja 15. aprill.

Nimekirju saab esitada kell 9-16.30. Nimekirjad tuua üliõpilasesindusse, Ülikooli 18 b.

Ülesseadmiseks vajalikke materjale küsida üliõpilasesinduse sekretärilt.

Info: TÜ Üliõpilasesindus, Ülikooli 18 b, tel 375 400.

Tähelepanu!

19. aprillil ilmub ka Universitas Tartuensise valimiste erinumber – materjalid toimetusse 12. aprilliks.

Kinnitati TÜ Õigusinstituudi põhikiri

Illari Lään

TÜ nõukogu kinnitas Tallinnas asuva Tartu Ülikooli Õigusinstituudi põhikirja.

Õigusinstituudi põhiülesanne on õppe-, teadus- ja arendustöö korraldamine õigusteaduse ja sellega sisuliselt seotud muude sotsiaalteaduste valdkonnas ning õppe-, teadus- ja arendustegevusel põhinevate teenuste osutamine.

Tartu Ülikooli Õigusinstituut asutati ülikooli nõukogu otsusega 21. detsembril 2001.

15. aprillil kell 15 algab Tallinnas Rahvusraamatukogu suures konverentsisaalis Õigusinstituudi teabepäev.

Rektor prof Jaak Aaviksoo peab ettekande"Eesti rahvusülikooli tulevik Euroopa kõrgharidusruumis" ja õppeprorektor prof Volli Kalm "Mida võidavad Õigusinstituut ja Tartu Ülikool ühinemisest?", Õigusinstituudi asutajadirektor prof Heiki Lindpere "Õigusinstituudi ja Tartu Ülikooli ühinemise tähendus Eesti õigushariduse maastikule" ja õigusteaduskonna dekaan prof Kalle Merusk "Laienenud õppimisvõimalused uues integreeritud struktuuris".

Sõnavõttudele järgneb pressikonverents ning arutelu.

UT KÜSIB

Kuidas kulges põhikirja arutelu?

Vastab TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor Heiki Lindpere (pildil).

Mis puudutab ülikooli nõukogus põhikirja analüüsi käigus tekkinud probleemidele lahenduse leidmist, siis pärast põhimõttelist kokkulepet, et Õigusinstituut kujuneb omaette asutuseks (mitte üheks õigusteaduskonna instituutidest, samas ka mitte konkureerivaks, vaid ühiste õppetoolidega teineteist täiendavaks), jäi vaieldavaks ainult üks küsimus.

Nimelt, põhikirja punkt 23, mis sätestab selle, kes valib instituudi õppejõud ja teadurid (professorid valib muidugi ülikooli nõukogu ise). Ettepanekuid oli mitmeid. Rektori selgitused ülikooli senisest praktikast näitasid, et on erinevaid lahendusi. Ühiste õppetoolide loogikast lähtuvalt võitis valdava toetuse sõnastus, mille järgi õppejõud ja teadurid valitakse instituudi nõukogu ja teaduskonna nõukogu poolt ühiselt.

Täpsema valimiskorra kinnitamine delegeeriti nendele nõukogudele samuti ühiselt. Valimisreeglite täpsustamise vajadus on ilmne, sest võib esineda olukordi, kus kaks nõukogu tulevad erinevale tulemusele, mistõttu edasised sammud peaksid olema teada. TÜ nõukogu kinnitatud põhikirja sõnastusega on rahul ka kõik SA Õigusinstituudi nõukogu liikmed, kelle kooskõlastus oli nõutav vastavalt 8. jaanuaril 2002. a. sõlmitud lepingu punktile 2.

UUDISED

Ernst Jaaksoni stipendium Ilona Nurmelale

TÜ Sihtasutuse usalduskogu määras Ernst Jaaksoni Mälestusfondi stipendiaadiks õigusteaduskonna doktorandi Ilona Nurmela.

Stipendiumi suurus on 186 000 kr, mis on suurim haridusele suunatud stipendium Eesti ajaloos. TÜ Sihtasutuse juhatuse liige Indrek Mustimets ütles, et stipendiaat Ilona Nurmela kasutab stipendiumit õpinguteks Cambridge'i Ülikoolis, kus ta kavatseb keskenduda rahvusvahelise eraõiguse doktoriõpingutele.

See valdkond on Eestis arengu algusjärgus ning Ilona Nurmelale stipendiumi määramine loob võimaluse uurimistööks ja lektorite vahetuseks ning kraadiga õppejõudude koolitamiseks.

TÜ õigusteaduskond kuulutas Ernst Jaaksoni Mälestusfond Tartu Ülikoolis konkursil teaduskonna prioriteetseks teadusvaldkonnaks rahvusvahelise eraõiguse. Ilona Nurmela on õigusteaduskonna rahvusvahelise eraõiguse lektor ja tema juhendajaks Tartu Ülikoolis on prof Paul Varul.

Koolinoorte keemia- ja füüsikaolümpiaadid

5.- 8. aprillini toimusid TÜs Eesti koolinoorte keemia- ja füüsikaolümpiaadide lõppvoorud.

Nii füüsikas kui keemias oli lõppvõistlusele kutsutud 100 paremaid tulemusi saavutanud õpilast.

Olümpiaadi parimad said võimaluse esindada Eesti noorkeemikuid Balti keemiaolümpiaadil Klaipedas ja rahvusvahelisel keemiaolümpiaadil Hollandis.

Gümnaasiumi vanuserühma absoluutne võitja füüsikas on vastavalt olümpiaadi statuudile kindlustanud endale koha suvel Indoneesias toimuva rahvusvahelise füüsikaolümpiaadi Eesti võistkonnas.

Leo Leesmenti sajas sünniaastapäev

18. aprillil kell 11 algab Pärnu Muuseumis ÕESi ja Pärnu Muuseumi konverents "Dr iur Leo Leesment 100".

Prof Peeter Järvelaid tutvustab TÜ kauaaegset õppejõudu Leo Leesmenti (1902-1986, pildil) õigusteadlasena, prof Ott Kurs kui geograafi ja koduloolasena, magister Märt Läänemets sinoloogina.

Mitmed ettekanded tutvustavad ka Leesmentide suguvõsa Pärnus ja sanitaarkindrali Hans Leesmenti (mag Aldur Vunk, dots Ago Pajur) jm.

Leesmentide kodumajal Aia 6 avatakse mälestusportreed.

Leo Leesment lõpetas TÜ 1925. aastal ja oli õppejõud alates 1928. aastast, (doktorikraad 1932).

ARVAMUS

Kas peab end lõputult tõestama?

Tõnu Kollo
TÜ matemaatilise statistika prof, matemaatilise statistika instituudi juhataja

Avaldan mõned mõtted emeriitprofessorite ja tenure' (kaitstud staatus) teemadel korralise professori ja instituudi juhataja vaatenurga alt.

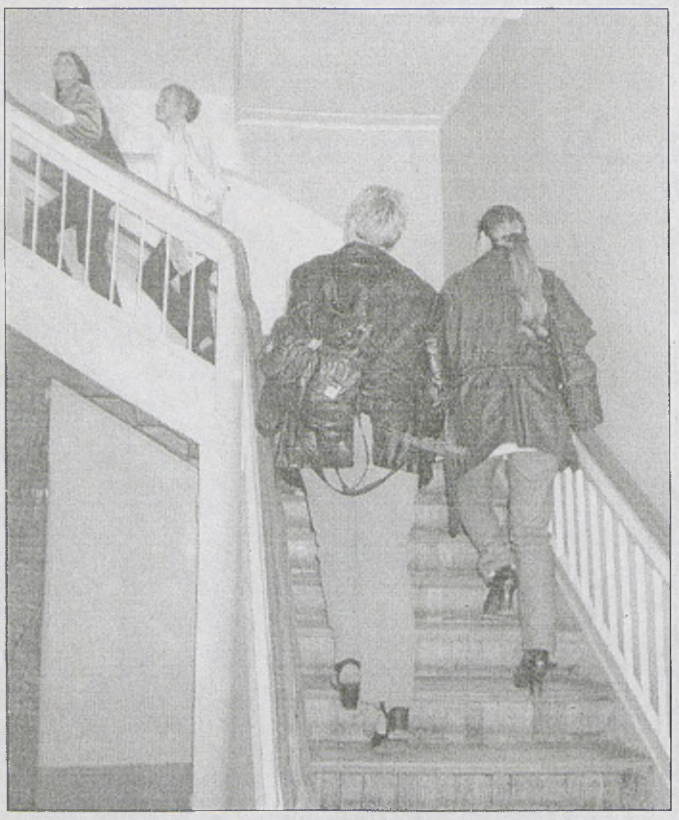
Tenure' plusse ja miinuseid vaagis põhjalikult akadeemiline sekretär I.-I. Saarniit 1. märtsi ajalehes ja lisada on siia vähe. Koos ettepanekutega *tenure'*-staatuse sisseviimiseks liiguvad ringi ka projektid vähese teadustöö või juhendamise kompenseerimiseks õpetamisega.

Tenure kolmandast tagasivalimisest

Need kaks asja koos tekitavad küsitavusi. Olukord Tartu Ülikoolis (Eestis) erineb põhimõtteliselt suuremate riikide omast: meil on enamik erialasid ainukordsed ja kui ühe professuuriga ei kaasne paarikümne aasta jooksul ainsatki doktoritööd, siis tähendab see, et kogu Eestis ei tule sel alal juurde ühtki kõrgtasemega spetsialisti. Suuremas riigis teevad selle töö teatud määral ära kolleegid teistes ülikoolides. Näiteid, et asjad aeg-ajalt niiviisi lähevad, leiab naabrite juurest Soomest ja Rootsist.

Samas ei peaks olema tarvis end lõpmatuseni tõestada. Valimiste (tagasivalimiste) puhul on tegemist kahesuguse olukorraga – on neid, kes vastavad kõigile nõuetele ja tihti ületavad neid, ja teised, kelle puhul jääb midagi vajaka, aga leitakse siiski, et inimene võiks jätkata oma ametikohal.

Sel viimasel juhul ametikoha põlistamine *tenure'* abil tundub küll kohatuna. Kui aga õppejõud vastab kõigile nõuetele mitmendat ametiaega, võiks näiteks kolmanda tagasivalimisega kaasneda juba eluaegne ametikoht.

Karjääriredel: magistrant – doktorant – assistent – lektor – dotsent – professor. VARJE SOOTAK

Pean silmas professoreid ja dotsente – erinevus nende kahe ametikoha nõuete vahel ei ole põhimõtteliselt erinev ja on aja küsimus, millal praegusel dotsendil on professorinõuded täidetud.

Selles suhtes on latt dotsendi jaoks kindlasti kõrgemal, kui seda nõudis kunagi atestatsioonikomisjon Moskvas.

Valida õppejõud instituuti

Ei saa päris nõus olla prof Richard Villemsi poolt pakutud doktorantide eduka juhendamise kui *tenure'*-kriteeriumiga, millest kõik muu tuleneb.

Siin võib erialati olla olulisi erinevusi. Matemaatikute puhul on näiteks loomulik, et doktorant saab ja avaldab oma olulised tulemused ainuisikuliselt, juhendaja mõtted-soovitused ei ole veel põhjus kaasautorluseks, seetõttu õppejõududele esitatav nõue publikatsioonide osas peaks ikkagi jääma.

Viimaste kvaliteedi üle otsustavad juba selleks seatud nõukogud ja komisjonid.

Emeriitprofessorite probleemid on paljus seotud kogu muu töökorraldusega ülikoolis. Mulle meeldis professor Atko Viru arutlus sel teemal 8. märtsi TÜ ajalehes.

Kuidas tagada, et "kõigil noortel teadussepürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp"?

Kahjuks ei suuda ka praegune karm 65 aasta piir seda tagada, kuid ühtki teist paremat nõuet ka ei tea.

Ametisoleval professoril või dotsendil on väga suured eelised valimistel enam-vähem võrdsete kandidaatide korral, selles suhtes toimib tegelik reaalsus *tenure'*-skeemi järgides, mis paraku lõikab ära noorte tee ametiredelil edasiliikumiseks.

Võib-olla muudaks meie jäiga toolide süsteemi mõnevõrra paindlikumaks see, kui õppejõud valitaks kohale instituuti ja mitte õppetooli, mängumaa oleks pisutki avaram?

Rääkides emeriitprofessorite õigustest on ebanormaalne, kui ülikoolis kehtiv kord takistab neid vajadusel kaasamast instituudi või õppetooli töösse.

Emeriitprofessorite õigustest

Emeriitprofessoril peaks olema õigus lähetustele samadel tingimustel nagu teistel töötajatel, samuti peaks olema võimalik maksta talle tasu töö eest erakorralise õppejõu või teadurina lühiajaliste lepingute alusel eelnevate pikkade põhjendamisteta. Meie üldise rahakitsikuse juures ei ole siin küll kuritarvitamist vaja karta.

Ka magistrantide ja doktorantide juhendamisele ei ole põhjust kategooriliselt vastu seista, kõik sõltub konkreetsest olukorrast.

Instituudi või õppetooli juhataja peab aga samas töö korraldamisel hea seisma ka selle eest, et kohtadele valitud õppejõududel jätkuks tudengeid, keda juhendada – mitte kõigil erialadel ei ole see probleem olematu.

SAMAL TEEMAL:

* Ivar-Igor Saarniit "*Tenure* ja õppejõudude valimine" UT 1. märts 2002,
* Atko Viru "Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgselt" UT 8. märts 2002,
* Varje Sootak "Korralisest professorist emeriidiks" UT 22. märts 2002
* Richard Villems "*Tenure, tenure track*, emeriteerumine", UT 5. aprill 2002

Vabamat akadeemilist liikumist

Jaak Kikas
TÜ füüsikaprofessor

Et vanusetsensused ühiskonnas eksisteerivad (eriti skaala nooremas otsas), küllap on see siis mõistlik.

Sügavam probleem Eesti (siis ka tema ülikooli) jaoks on nappiva inimpotentsiaali optimaalne kasutamine. Siit ei järeldu siiski paratamatult *contra* 65, st vastuseis vanusepiirangule. Kui mõni noorem võimekas inimene läheb "hapuks" assistendi, lektori või ka dotsendi seisuses ilma selge perspektiivita ametialaseks tõusuks, on see niisama suur potentsiaali raiskamine. Ühiskonna jaoks tervikuna vahest suuremgi kui lahkumine ülikoolist ja eneseteostus väljaspool *alma mater*'it.

Tuleb ka tõdeda, et kontrastina üliõpilaste horisontaalse mobiilsuse suurendamisele suunatud õppekavade reformile on (märkamatult?) kitsenenud õppejõudude kaadri akadeemilise liikumise võimalused. Peaaegu ainuvõimalikuks on muutunud lineaarne karjäärimudel kõigi astmete (assistent – lektor – dotsent – professor) järjestikuse läbimisega (õppekoormuse normide täitmise nõue). Paljude ülikoolidega riikides, kus taoline tee võib kulgeda läbi erinevate ülikoolide, on olukord ju kardinaalselt erinev situatsioonist, kus akadeemiline kasv on võimalik vaid ühe õppetooli (instituudi) raames. Selline sirgjooneline karjäärimudel ei teravda mitte ainult 65 aasta probleemi, vaid loob takistusi ka ülikooli muudes ettevõtmistes, mis vajaksid õppejõudude-teadurite suuremat akadeemilist mobiilsust (tehnoloogiainstituut jt).

Olles isiklikult 65 piirist veel paari ümbervalimise kaugusel (kui *tenure* nende arvu ei kahanda), tundub mulle, et argumendid vanusepiirangu kasuks kaaluvad *contra* üles. Muidugi eeldusel, et ka vanusepiiri ületanutele jäävad organisatoorsed vormid ja võimalused tegelemiseks nii neile endile, ülikoolile kui ka ühiskonnale tervikuna vajaliku tööga.

Loodi suhtekorraldustudengite liit

Ave Mellik
Helen Ennok
CERP Students Estonia asutajaliikmed

Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna PR-tudengid asutasid oma erialaliidu CERP Students Estonia.

Erialaliidu eesmärk on pakkuda tudengitele oma organisatsiooni kaudu erialase täiendamise võimalusi ning tutvustada laiemalt suhtekorraldust ja selle vajalikkust.

CERP Studentsi (Euroopa Suhtekorraldustudengite Assotsiatsiooni) alaliiduna on CERP Students Estonia (CSE) tegevuse üks prioriteete kontaktide loomine ja koostöö välisriikide suhtekorraldustudengitega.

Külalised Jyväskülä Ülikoolist

Lisaks kolm korda aastas erinevates Euroopa linnades toimuvatele PR-teemasid käsitlevatele CERP Studentsi kongressidele realiseerub see eesmärk CSE tihedates sidemetes eelkõige lähiriikide suhtekorraldustudengitega.

Esimese üritusena võõrustas CSE 8.-10. aprillini Jyväskylä Ülikoolikommunikatsioonitudengeid.

Selle ametliku osana toimus seminar, kus tudengid võrdlesid Eesti ja Soome suhtekorraldusvaldkonnas toimuvat.

Brändinguteemalisel loengul tutvustas ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna õppejõud Margit Keller Eesti brändi projekti ning Soome tudengid rääkisid Soome imago kujundamisest virtual.finland.fi internetilehekülje näitel.

Kohtumine Soome tudengitega oli erialaste kogemuste vahetamise seisukohalt väga tulemusrikas.

Aruteludest leidsime palju ühiseid jooni Eesti ja Soome suhtekorralduse tööturu probleemides.

Kõige valusama küsimusena tuli välja eriala akadeemilise hariduse ja praktika kohatine kaugus ning nendevaheline vähene koostöö.

Kui eestlased saavad seda puudujääki kompenseerida õppekavas sisalduva kolme kohustusliku suvepraktikaga, siis soomlastel on erialase praktika leidmise ja seetõttu hilisema tööturule sisenemisega suuri raskusi.

Eesti arenev tööturg pakub aga suhteliselt haruldast PR-haridust omavale noorele märksa prestiižemaid ning eneseteostust võimaldavaid töökohti, mille Soomes on juba hõivanud vanemad ning aastaid süteemis töötanud inimesed.

Järgmine üritus

CERP Estonia järgmine üritus toimub mai algul.

Eesti suhtekorraldustipud Peep Mühls (Hill&Knowlton), Kristi Liiva (Hansapanga Grupp) ja Aune Past (TÜ) on kutsutud TÜ tudengitele rääkima avalikkussuhete rakendamisest organisatsioonide juhtimisprotsessis, seda nii era- kui avalikus sektoris.

Lisainfo: CERP Students Estonia kohta: Ave Mellik, e-mail: avem@jrnl.ut.ee.

Wolfgang Drechsler sai Ühendriikides autasu

TÜ avaliku halduse prof Wolfgang Drechsler pälvis Ameerika Ühendriikides asuva Bridgewateri kolledži aasta vilistlase autasu Young Alumnus Award ja pidas 11. aprillil avaliku loengu sarjas "The Row Lecture".

Wolfgang Drechsler.

Esinemine toimus teemal "E-valitsemine, virtuaalne ühiskond ja internetil põhinev demokraatia: eeskuju, hädaoht või väljakutse".

Loengusarja peetakse alates 1984. aastast, mälestamaks aastaid Bridgewateri Kolledžis rahvusvaheliste suhete vallas töötanud pastor W. Harold Rowd.

Varem on samas sarjas esinenud Terry Waite, Kofi Annan ja Carlos Fuentes.

Saksamaalt, Marburgist pärit professor Drechsler on TÜ avaliku halduse õpetamise rajaja, arendades 1993. aastal esialgsest ühest kursusest tervikliku programmi bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe tasemel, millele rahvusvaheline õppekavade hindamise komisjon andis 1999. aastal kõrge hinnangu.

Drechsler lõpetas Bridgewateri kolledžis bakalaureuseõpingud *magna cum laude* 1985. aastal, hiljem kaitses magistrikraadi Virginia Ülikoolis ja doktorikraadi Marburgi Ülikoolis. 2001. a. mais pälvis prof Drechsler Alena Bronovska auhinna.

Elutööks on spordi arendamine

Varje Sootak

Emeriitprofessor Atko Viru, kes pälvis tänavu Eesti Vabariigi elutöö preemia, on koguaeg tähtsaks pidanud teadusuuringute õppetöösse siirdamist.

Miks võtsite vastu dekaani ameti, kui olite juba teadusele pühendunud, bioloogiadoktori kraadi kaitsesite 1970?

Sain küll aru, et see segab mu teadustööd, aga oli tahtmine kõike uuritut sporditeaduse arendamisse rakendada. Kõige raskem oligi teadlaseks jääda, sest enam ei olnud nii palju aega laboris töötada.

Kuidas kujundasite spordifüsioloogia koolkonna?

Selleks oli vaja tõeliselt oma erialast huvitatuid, kõrget taset, head meeskonda, järelkasvu. Järelkasvu koolitamisel püüdsin ise eeskujuks olla. Nii oli mul 1964. aastal juba kaks aspiranti – tublide treeneritena tuntud Alfred Pisuke ja Jaan Jürgenstein. Kuigi ise olin füsioloog, aga nemad pedagoogid, olidki esimesed kandidaaditööd pedagoogikast, uurimistulemuste kontrolliks kasutasime füsioloogilisi meetodeid.

Minu käe alt kasvas välja ka näiteks Paavo Kõrge, kes sai noorelt professoriks. Prof Kuno Kõrge pojana oli ta juba perekondlikult teadustööks ette valmistatud ning temast kujunes väga sügav teadlane.

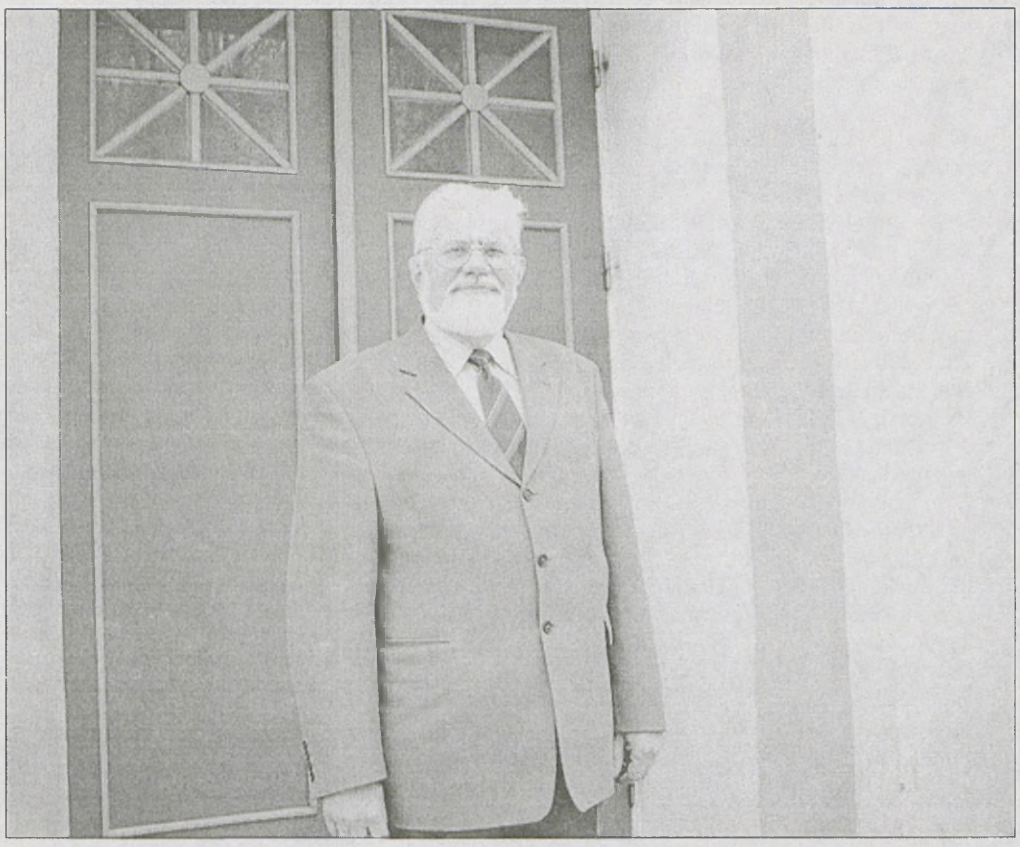
Kus ta praegu töötab?

Ta töötab juba kaua aega välismaal, praegu Los Angelese Ülikooli teadusprofessorina, tema artiklid ilmuvad kõige autoriteetsemates ajakirjades.

Rõhutasite ka kollektiivi osa.

1965 asutatud lihastalitluse labori ümber koondunud teadlastest tekkis tugev kollektiiv. Kahjuks ei tekkinud niisugust kollektiivi teiste ainete õppejõudude poolel. Iga kateeder polnud juhendamiseks veel vajalikul tasemel ning seepärast oli vaja teemasid, mis sobisid kogu teaduskonnale. See andis tulemusi ja nii tulid teadusesse Toivo Jürimäe, Ants Nurmekivi jt.

Meie teadlasi hakati varsti vajama ka arstiteaduskonnas, kuhu kutsuti tööle Enn Seppet, Aalo Eller, Raivo Masso jt. Võtsin seda algul üsna valulikult.

Sporditeaduse arengu eest seisjana on professor Atko Viru pidanud väga tähtsaks ka treenerite kasvatamist. VARJE SOOTAK

EMERIITPROF ATKO-NEEME VIRU (1932)

1955 lõpetas TÜs kehakultuuriosakonna
1963 bioloogikandidaat, 1970 bioloogiadoktor
1959. aastast töötanud TÜs kehakultuuriteaduskonnas, 1974. aastast professorina
1973-1989 dekaan
1977 Eesti NSV teeneline teadlane
1989-2000 Eesti Olümpiakomitee asepresident
1989-2001 Eesti Olümpiaakadeemia president

Hiljem sain aru, et see oli meile ka tunnustuseks.

Meie labori teadur Toomas Savist sai Tartu kehakultuuridispanseri peaarst, ka praegune dekaan Vahur Ööpik alustas teadurina.

Kas teiste erialade teadlased tajusid sporditeadlaste areenile tulekut?

Oli vaja võidelda meie mentaliteedi eest kogu Eesti spordis, et meisse kui teadusetegijatesse tõsiselt suhtutaks. Vähehaaval jõudis spordile teadusliku lähenemise hindamine ka spordijuhtideni. Eriti veel siis, kui saime spordikomitee juures luua teaduslik-metoodilise nõukogu, mille eesotsas olid juba meie teadlased, hiljem ka ma ise.

Suure tähenduse omandas iga-aastane teaduslik-metoodiline konverents.

Väga oluline osa oli ka meie tööde avalikustamisel. Selles suhtes tulid hästi kaasa ajakiri Kehakultuur ning Spordileht, mis avaldasid nii teavet meie teadlaste tegevusest kui ka populaarteaduslikke artikleid. Oluliseks avaldamiskohaks sai TÜ toimetiste sari "Töid kehakultuuri alalt". Mis aga puutub teiste erialade teadlaste suhtumisse, siis see kujunes koos meie artiklite ja raamatute ilmumisega.

Välismaal avaldamine ei tulnud vist kõne allagi?

Esmajoonelt püüdsime end sisse suruda üleliidulisse erialaväljaandesse, kus oli küll portfell alati pungil ja teataval määral valitses ka korruptiivne õhkkond.

Välismaal avaldamiseks tuli läbi käia väga keeruline bürokraatlik tee, mis vahel ka õnnestus. Esimesed rahvusvahelised publikatsioonid ilmusid 1969.

Aga välismaal õppimine?

Pidasin väga tähtsaks noorte teadlaste välismaal õppimist, 1970-1990 stažeeris välismaal 19 noort teadlast meie meeskonnast. Ise sain väljasõidukeelu nimekirjast välja (isa oli Norilskis maha lastud) tänu rektor Arnold Koobi abile alles 1976. aastal.

Suutsite sisse viia ka treenerite ettevalmistuse ülikoolis.

Olen koguaeg väga oluliseks pidanud treenerite ettevalmistust läbi teadusliku prisma. Algul kohandasime ümber üleliidulisi kogemusi, kuid neid arendades suutsime ka uut luua. Näiteks käivitasime uue aine "Spordibioloogia", töötasime välja treeneri kontseptsiooni ja asusime õppeaine kontseptsioonide sedastamisele.

Olin küll algataja, aga põhilise töö tegid Fred Kudu, Ilmar Kullam, Erna Abel, August Tähnas jt. Nemad olid praktikas tugevad, mina püüdsin juurde siirata teaduslikku lähenemist.

Meie lõpetajad on tööle läinud Soome, Rootsi jm, tööandjad ja spordijuhid on andnud neile positiivse üldhinnangu.

Kas emeriitprofessorina on Teil praegu võimalus teaduses osaleda?

Mul on ETFi kaudu juhendada kaks projekti, nendes saan ka endist meeskonda kasutada.

Kandidaaditöös uuritud teema kehalise pingutusega kohanemise iseärasustest võistlusolukorras viis hormonaalsete muutuste uurimiseni. Doktoritöös uurisingi neerupealiste koore funktsionaalset aktiivsust kehalistel koormustel.

Omaette suunana tekkis adaptiivsuse hindamine, st kui sportlane treenib, siis ta kulutab endast midagi ära. Seepärast koos võimete tõusuga väheneb võimalus edasiseks adaptatsiooniks. Ja see teeb ta nõrgemaks, et taluda mitmesuguseid mõjustusi, sh ka suuri spordikoormusi. Edasine treenimine võib olla juba ületreening. Selle kindlakstegemiseks tekkis meil oma hüpotees, mida praktikas tõestada suutsime.

Viimaste aastate suurim õnnestumine on koos poja, vanemteadur Mehis Viruga Ameerikas vastava monograafia avaldamine.

Olete üks Eesti Karskusliidu taastajaid ja Tartus AVE loojaid. Mida praeguses karskustegevuses oluliseks peate?

Eesti alkoholiseeritus lausa nõudis alkoholivastase liikumise käivitamist. 5. jaanuaril 2001 sündiski AVE. Nimepanijaks oli Riigikogu liige Ignar Fjuk, kes mõtestas AVEt Alkoholivaba Eestina.

Kõige rohkem tahame tegelda järeltuleva põlvkonnaga – õpetada lapsi oma tulevikku kujundama, et nad oskaksid vastata küsimusele, milleks elada, mida nad oma elus saavutada tahaksid.

Olete ka üks Eesti Olümpiakomitee taastajaid ja selle asepresidente ning Eesti Olümpiaakadeemia president. Kas tänu sportlaste headele tulemustele on ka olümpismiideedel suurem levik?

Lastel on spordipisik olemas, see sai selgeks, kui hakkasime korraldama kooli olümpiamänge. Olümpiaharidus toimib tänu tublile entusiastide kogule. Abi annavad meie andekad sportlased, kes käivad heameelega neid olümpiamänge avamas ja õpilastega kohtumas. Ja kui kõik lapsevanemad mõistaksid, et sportimine on keha, vaimu ja tahte ühtsus, jõuaksid tõeliselt andekad spordirajale.

UUDISED

Vaike Uibopuu.

Vilistlaskoori 10. aastapäev

20. aprillil annab TÜ Ajaloo Muuseumis juubelikontserdi TÜ naiskoori vilistlaskoor. Dirigent on Vaike Uibopuu.

Koori liikme Leeni Uba sõnul tulid kümme aastat tagasi kokku naiskoori mõned endised liikmed koos dirigent Vaike Uibopuuga. "Lauluhuvilised soovisid taas laulupeost lauljana osa saada. Eeskuju pakkus meile Tallinnas juba edukalt tegutsenud TÜ AN vilistlaskoor "Lubinokad," ütles Leeni Uba.

Kontserdil pakuvad vaheldust koori kammerkoosseis ja ansambel. Kaastegev on EMLS Tartu Meeskoor.

Viktor Masing.

Viktor Masingu mälestusnäitus

18. aprillil avatakse TÜ Türi Kolledžis Viktor Masingu (1925-2001) mälestusnäitus.

Näituse avamisel meenutavad akadeemikut abikaasa Linda Poots ning kunagine üliõpilane ja kolleeg Alar Läänelaid. Tänu prof Masingu lesele asub märkimisväärne osa tema isiklikust raamatukogust Türi kolledžis. Kogu sisaldab mitmesuguseid loodusteemalisi sõnastikke, sõnaraamatuid, taimemäärajaid jpm, näiteks „Eesti NSV floora" (11 köidet).

Viktor Masing on tuntud eesti botaanik, biograaf ja loodusteaduste populariseerija, kauaaegne TÜ õppejõud, Eesti TA akadeemik. Ta on uurinud mitmeid teadusvaldkondi, sh geobotaanikat, sooteadust, ornitoloogiat, maastikuteadust. Tema sulest on ilmunud enam kui 600 erinevat artiklit ja raamatut.

Näituse on koostanud TÜ Ajaloo Muuseumi näituste koordinaator Mare Viiralt.

Poksiturniir 2002

19.-24. aprillini toimub TÜ spordihoones Ujula 4 rahvusvaheline poksiturniir.

Võistlustele on registreerunud 80 poksijat. Osalevad mitmed Soome poksikoondise liikmed, Eesti poksikoondislased ja Leedu noortekoondis.

Turniiri on peetud 1964. aastast alates, olles sel ajal ainukeseks ja omanäoliseks üleliiduliseks noorteturniiriks kogu endises Nõukogude Liidus.

Turniiri korraldab TÜ Spordiklubi koos poksiklubiga.

Konverents Eestist ja põhjamaadest

Maarja Lõhmus
Elias Lönnroti Selts

19. aprillil kell 11 algab TÜ nõukogu saalis teine konverents Eesti ja põhjamaiste väärtuste teemadel.

Põhjamaade kultuuri üks tunnuseid on elav huvi ja austus omaenda kultuuripärandi vastu ning seda kultuuri viljeleva inimese väärtustamine. Selle üks võimas sümbol on näiteks "Kalevala" eepose koostaja Elias Lönnrot, kelle sünnist möödus 9. aprillil 200 aastat.

Põhjamaiseid kultuure iseloomustab ka kaasajal tugev orienteeritus omakeelsele kultuurile – nii Norras, Rootsis, Taanis kui Soomes on jõuline ja elav rahvuslik teadus- ja kultuurielu, mis on ka laialt tuntud kogu maailmas.

Neile ja paljudele muudele küsimustele otsitakse vastust

Elias Lönnrot.

Elias Lönnroti Seltsi ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo korraldataval konverentsil.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo juhataja Kalli Klement räägib Põhjala väärtushinnangute esiletulekust Eestis, prof *emer* Paul Alvre teemal "Eesti pilk Põhjamaade kultuuride poole", dr Lassi Saressalo Soomest Elias Lönnrotist, Peter Berglez Rootsist "Maailmasündmused ja põhjamaine identiteet" ning Peter Kyhn Taanist "Taani Põhjamaana ning suhted Eestiga".

Kell 13.30 jätkub konverents peahoone aud 234. Kuulata saab Sigrid Kaasiku ja Mart Raudsaare ettekannet "Põhjamaine dimensioon ja demokraatia", dots Heinike Heinsoo Eesti ja Soome kommunikatsioonierinevustest, Liina Tiiderma tutvustab erinevaid kultuure ja erinevaid kombeid, Juha-Matti Aronen rahvakultuuri Põhjamaades. Dr Maarja Lõhmuse ettekande teema on "Kultuurimudelid ja Põhjamaad".

Kell 15-16 juhib samas teemakohast arutlust dots Eero Medijainen.

Salt Lake City olümpiamängude konverents

Laupäeval, 13. aprillil kell 12 TÜ Raamatukogus algaval konverentsil võetakse vaatluse alla ettevalmistus 2002. aasta olümpiamängudeks ja Eesti sportlaste võistlemine.

Konverentsil käsitletakse treenimist (kasutatud treeningkoormused ja -intensiivsus, erinevad treeningvahendid ja -võtted) ja mitmesuguseid võistlemist puudutavaid probleeme.

Ettekannetega esinevad meeste murdmaasuusatamise koondise peatreener Mati Alaver, olümpiamedalist Jaak Mae, Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna vanemteadur Tõnis Matsin, meeste murdmaasuusatamise koondise füsioterapeut, TÜ doktorant Lauri Rannama, kahevõistluse koondise peatreener Allar Levandi ja laskesuusatamise koondise peatreener Hillar Zahkna.

Arutelus osalevad Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann ja peasekretär Toomas Tõniste.

Arutellu on kutsutud ka olümpiasportlased Kristina ja Katrin Õmigun ning TÜ kehakultuuriteaduskonna õppejõud ja teadurid.

Salt Lake City olümpiamängude konverentsi korraldavad Eesti Olümpiakomitee, Eesti Olümpiaakadeemia ja Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskond.

Üritus on tasuta ja kõik huvilised oodatud.

Info: Mehis Viru, tel 375 368, e-post: viru@ut.ee.

ÕNNITLEME

Dots Tõnu Mauring 60

Aja jõud on vääramatu. Ka nooruslik hing ei suuda täielikult leevendada aja toimet. 16. aprillil on sünnipäev majandusteaduskonna turunduse õppetooli dotsendil Tõnu Mauringul.

Ta on lõpetanud ülikooli 1965. aastal füüsikuna. Järgnesid viljakad teadustööaastad Füüsika Instituudis, mille tulemusena kaitses ta edukalt 1973. aastal füüsika-matemaatika kraadi.

Reaalteaduslik vundament on olnud heaks baasiks majandusteaduslikule pealisehitusele. 1981. aastast töötab Mauring majandusteaduskonnas, algul vanemõpetaja, hiljem dotsendina. Praegu õpetab ta turunduse aluseid, äri- ja teenuste turundust ning müüki ja müügijuhtimist.

Tõnu Mauring on üliõpilaste poolt kõrgelt hinnatud lektor ja uurimistööde juhendaja. Oma turundusalasid teadmisi on ta täiendanud USAs Bentley College´is, Inglismaal Keele´i Ülikoolis ja Rootsis Uppsala Ülikoolis. Tema kirjutatud õppevahendid "Turunduse alused I", "Isiklik müük" ja venekeelne "Marketingi alused" on leidnud tänulikke lugejaid ka praktikute seas.

Kolleegina on Tõnu Mauring meeldiv ja asjalik suhtleja, kelle poole võib alati pöörduda. Aktiivset eluhoiakut ja energiat jätkub tal nii endale kui ka kolleegidele süstimiseks.

Jätkuvat elurõõmu ja tervist paljudeks aastateks soovivad kolleegid juhtimise ja turunduse instituudist.

Imme Viidalepp 55

Armas Imme, imeline on Sinu habras kunstimeel, vaikse naljasoonega tõsidus ja järeleandmatu visadus.

Palju õnne sünnipäevaks!

Kolleegid

25

Ulvi Ragun,
laborant – 16. aprill

30

Liina Jürimaa,
klienditeenindaja – 13. aprill
Aivar Tarre,
teadur – 16. aprill
Kristel Ruutmets,
teadur – 17. aprill

35

Merike Kull,
lektor – 15. aprill

45

Tiiu Tarkpea,
referent – 17. aprill

50

Teet Uustare,
vanemteadur – 16. aprill

Akadeemia nr 4

Raimund Ubar
Ülikoolid akadeemilise kapitalismi tõmbetuules

Jüri Ruus
Kommunistide osakaal Eesti eliidis demokraatiale ülemineku perioodil

Jaak Pihlau
Aleksander Viidiku varjatud elu: Vabadussõjalasest NKVD tippagendiks

Axel Reetz
Baltimaade retseptsioon Saksa poliitikateaduses

Thomas Wolfe
Oodates kuulsust

Martti Paloheimo
Kas psühhiaatria valetab?

Hans-Joachim Klimkeit
Mani ja manilus

Aleksander Veingold
Metamodelleerimine ehk aksiomatiseeritud filosoofia: Aristotelese programmist "Filosoofia Elemendid"

Matt Ridley
Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis.

TÜ LOENGUSARI TALLINNAS

15. - 26. aprillil Eesti Rahvusraamatukogus

- **15. aprill kell 17, kuppelsaal**
- mag Priit Sander "Riski hindamine väärtpaberiturul"
- **16. aprill kell 17, kuppelsaal**
- mag Hasso Kukemelk "Innovatsiooni võimalikkusest hariduses"
- **17. aprill kell 17, nurgasaal**
- prof Jüri Tamm "Kütuseelement – tuleviku eneriaallikas"
- **18. aprill, kuppelsaal**
- kell 16 prof Helmut Piirimäe "Tartu Ülikool Rootsi ajal"
- kell 18 prof Jaan Sootak "Eesti karistusõigusreformi õigus-poliitilised valikud"
- **19. aprill kell 17, kuppelsaal**
- prof Peep Miidla "Millele toetub matemaatika"
- **22. aprill kell 17, kuppelsaal**
- prof Kalevi Kull "Looduse semiootika"
- **23. aprill kell 17, saal**
- dots Riina Salupere "Krooniliste maksahaiguste ravi arengusuundadest"
- **24. aprill kell 17, kuppelsaal**
- prof Toivo Maimets "Rakkude elust: kas kõik on kirjas meie geenides?"
- **25. aprill kell 17, kuppelsaal**
- vanemteadur Riho Altnurme "Uusi uurimissuundi Eesti kirikuloos"
- **26. aprill kell 17 , kuppelsaal**
- vanemteadur Tõnis Matsin "Treenerikoolitus ja teadustöö tipptreeneritega Tartu Ülikoolis"

Loengud on tasuta. Info tel 6 406 866 või 6 406 868.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Tiigi 78 375 961 tyk@psych.ut.ee

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Johannes Silvet
"Inglise-eesti sõnaraamat",
4. täiendatud trükk,
TEA Kirjastus,
Tallinn 2002,
1392 lk.

Eesti kultuuriloos ainulaadne legendaarne sõnaraamat on saanud tänapäevase sisu ja vormi. Eesti tuntuima inglise keele asjatundja Johannes Silveti (1895–1979) inglise-eesti sõnaraamat ilmus esimest korda 1939–1940. Autor täiendas ka sõnaraamatu 3. trüki käsikirja. Nüüdseks on Silveti sõnaraamatut trükitud korduvalt nii Eestis kui ka välismaal. Mullu augustis andis Johannes Silveti tütretütar Tiiu Käärma sõnaraamatu kirjastamise õiguse üle TEA Kirjastusele. Pärast seda on täiendanud ja toimetanud Eesti mahukaimat ja autoriteetseimat inglise-eesti sõnaraamatut mitmed spetsialistid, nende hulgas TPÜ inglise keele õppetooli juhataja Suliko Liiv, TÜ kauaaegne inglise keele õppejõud Nora Toots jt.

Et sõnaraamatu viimasest täiendamisest on möödunud juba 25 aastat, vajas suurteos põhjalikku ümbertöötamist. Toimetajad on lisanud tuhandeid märksõnu, väljendeid ja mõisteid, mis on viimase veerandsajandi jooksul käibele tulnud. Praegusest keelekasutusest lähtuvalt on tänapäevastatud nii inglise kui ka eesti keele esitus ja stiil, mõistete sisu ja maht. Tervikuna on uuendatud hääldussüsteemi. Seejuures on aga säilitatud Silveti sõnaraamatu tuttav struktuur ning sõnavara proportsioonid. Uus sõnaraamat on üheköiteline ning sisaldab üle 100 000 märksõna 1392 leheküljel.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

KARJÄÄRITEENISTUSE LOENG

17. aprillil kell 12.15 peahoones ruumis 102

ARIKO ReServi konsultant ja juhatuse esimees Igor Päss:

- Muutused Eesti tööjõuturul
- Karjääri planeerimine
- Kuidas efektiivselt tööd otsida
- Noorte positsioon tööjõuturule sisenemisel
- Mida tööandjad tähtsaks peavad
- Kuidas ennast tööandjale edukalt tutvustada

ACTA DIURNA

Loengukursus "Araabia Kalifaadi ja islami ajalugu" (1 AP). Loeng toimub Lossi 3-405 12.04. 15-19; 13.04. 10-14 ja 15-19; 14.04 11-15. Lektor: Kattri Türk (EHI, TPÜ). Korraldab: Eesti-Araabia Selts. Loengukursus on kõikidele üliõpilastele ja Eesti-Araabia Seltsi liikmetele tasuta, teistele 300 kr. Lisainformatsioon ja registreerimine: ears@ears.ee, tel 440 465, 053 905 137. Arveldusarve: Hansapank, a/a 221013183036. Loengukursuses käsitletakse islamimaade ajalugu alates islami-eelsest perioodist ning lõpetades Osmanite impeeriumi rajamisega.

KAITSMISED

19. aprillil kell 15.15 kaitseb nõukogu saalis kirjanduse ja rahvaluule osakonna nõukogu ees Anzori Barkalaja väitekirja teemal "Šamanismiteooria arenguvisandeid: Pimi jõe hantide usundilise süsteemi seostest läänemaise maailmapildiga" eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Juhendaja: prof Ülo Valk. Oponendid: prof Anna-Leena Siikala, Helsinki Ülikool ja prof Mihály Hoppál, Ungari Teaduste Akadeemia.

LOENGUD

16. aprillil kell 10.15 algab Riia 23 ruumis 217 seminar "Transfer RNA modification and reading frame maintenance," mida juhib Umeå Ülikooli professor Glenn Björk. Oodatud kõik huvilised!

17. aprillil kell 16-18 peab Aivar Põldvee, Eesti Ajaloomuuseumi teadusdirektor, Paabeli ruumis 305 (Skandinavistika raamatukogus) ettekande teemal "Kirik, kool ning rootsi ja eesti talupojad Harju-Madise ja Risti rootsiaegses kultuurimiljöös". Kõik huvilised on oodatud. Info: külalisprof. Jürgen Beyer, tel. 482 009.

17. aprillil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1201. avalik ettekandekoosolek "Brücknerite teadlasdünastia ja Tartu". Päevakorras Arvo Järvet: Eduard Brückner ja kliimamuutuste uurimise algus; Tiit Rosenberg: Alexander Brückner – TÜ üldajaloo professor; Sirje Tamul: Arthur Brückner, oftalmoloogiaprofessor.

19. aprillil kell 12.15 algab Riia 23 ruumis 217 seminar "Construction of the first-generation haplotype maps", mida juhib prof. Lon Cardon (Wellcome Trust Centre for Human Genetics, University of Oxford). Info tel 375 066.

19. aprillil kell 12.15 toimub Liivi 2-208 Merik Meriste venia legendi "Agendid tarkvaratehnikas".

KURSUSED

15.-28. aprillini viibib Tartus Hamburgi Ülikooli klassikalise filoloogia emeriitprofessor Dr. Walther Ludwig. Kõik huvilised on oodatud kuulama loengusarja ladina keele ja kirjanduse funktsioonidest Euroopas uusajal. Loengud toimuvad 16., 17., 19., 23. ja 24. aprillil kell 10.15 Uues Keeltemajas ruumis 414.

TEATED

17. aprillil kell 15 algab avatud ülikooli infotund Valga maavalitsuse saalis. Tutvustatakse avatud ülikooli koolituspakkumist põhiõppes ja täienduskoolituskursusi. Infotunnile järgneb arutelu maakonna juhtidega ülikooli ja Valga maakonna koostöö teemadel. Info tel 375 201 Aili Saluveer ja tel 375 603 Eeva Kumberg.

18. aprillil kell 16.15 toimub TÜ Ajaloomuuseumis TÜ professorite klubi ettekandekoosolek. Esineb prof Marika Mikelsaar "Tartu Ülikooli meditsiiniline mikrobioloogia maailmatuultes".

"Kuidas olla edukas tööjõuturul ning leida parim rakendus oma potentsiaalile ja erialastele teadmistele". Neljatunnine koolitusprogramm lõpetajatele ja tööd otsivatele tudengitele. Sisaldab Eesti tööandjate poolt enam kasutatud personalivalikutestide täitmist ning tagasisidet tulemuste kohta. Lektor: Maria Veltmann (BHR, vanemkonsultant). Võimalik on valida nelja grupi vahel: 03.05 kell 9-13 ja kell 14-18, 24.05 kell 9-13 ja kell 14-18. Kursuse maksumus 100 krooni. Info ja registreerimine 29.aprillini TÜ üliõpilaste karjääriteenistuses Ülikooli 20-301, TÜ kohviku hoone, 3. korrus. Kohtade arv piiratud!

Ülikooli raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute lugemissaal on remonttööde tõttu kinni 15.-21. aprillini.

KONTSERT

Pühapäeval, 14. aprillil kell 16 Tartu Linnamuuseumis Tatjana Lepnurm (harf), Virgo Veldi (altsaksofon) – Gluck, Händel, Caccini, Martini, Schubert, Dvorák.

Kolmapäeval, 17. aprillil 19 TÜ Ajaloo Muuseumis "Upbeat" – Ainars Sablovskis (alt- ja tenorsaksofon, Läti), Sanita Sablovskaja (klaver, Läti). Kavas Skrjabin, Kalinkovitš, Capriccio, Variatsioonid Paganini teemale.

Pühapäeval, 21. aprillil kell 19 Vanemuise Kontserdimajas Lars Anders Tomter (viiola, Norra), Rahvusooperi Estonia sümfooniaorkester, kaastegev Henri-David Varema (tšello), dirigent Paul Mägi.

Kolmapäeval, 24. aprillil kell 19 Salemi kirikus Sostakovitsi-nim Keelpillikvartett (Moskva) – Andrei Sislov (viiul), Sergei Pistsugin (viiul), Aleksandr Galkovski (altviiul), Aleksandr Kortsagin (tšello).

KINOS ILLUSIOON

* Kollide kompanii. Kell 11.15 (R, L, P), 13, 14.45;
* Amelie. Kell 16.30, 18.30, 20.30, 22.30.

ERASMUS ÜLÕPILASVEHTUS

TÜ kuulutab välja konkursi Euroopa Liidu kõrghariduse programmi ERASMUS üliõpilasvahetus õppe-kohtadele Euroopa partnerülikoolides. Stipendiumi taotlemise võimalus.

Avalduste esitamise tähtaeg on 3.mai, avaldused esitada teaduskondade koordinaatoritele.

Täpsem info sõlmitud lepingute ja kandideerimistingimuste kohta aadressil www.ut.ee/erasmus.

Info: Riin Kikkas , TÜ ERASMUS üldkoordinaator, Välisüliõpilastalitus (ph 104), tel. 375 151 või erasmus@ut.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Lõpetajad 2002

NR. 24 (2102), 21. JUUNI 2002 TASUTA

Head lõpetajad!

Õnne ülikooli lõpetamisel!

Palju tänu, et olite need aastad ülikooliga.

Edu teie edasistele ettevõtmistele!

Rektor

Jaak Aaviksoo

Usuteaduskond

Iti Aavik
Katrin Johanson
Karin Kanarik
Ahti Lyra
Liivo Niin
Ingrid Nuga
Andres Paesüld
Terje Pruks
Siiri Rebane
Merle Riistan
Tanel Tamm
Astrid Vaiksaar
Külli Vallimäe-Tuberg
Ave Vapper

Õpetajakoolituse kutseaasta

Liina Aavik
Ester Barkala

AVATUD ÜLIKOOL

Ene Paldre

Õigusteaduskond

Lauri Aasmann
Kristiina Albi
Kristi Aule
Triin Biesinger
Maria-Regina Blauhut
Grete Erma
Vadim Filimonov
Arvo Fjodorov
Liis Hallik
Tiina Ilus
Rolan Jankelevitš
Agnes Jõe
Joonas Jännäri
Veiko Kandla
Katrin Kask
Karin Kask
Kristel Kibus
Anneli Kilic
Tim Kolk
Berit Kondas
Aiki Koni
Eva Kruusmaa
Kairi Kurisoo – *cum laude*
Margus Kõiva
Kadri Kõressaar
Krista Laever
Leevi Laever
Margit Lahevee
Villem Lapimaa
Kaupo Lepasepp
Priit-Friedrich Lillemaa
Janika Lipson
Rita Malken
Irina Nikonorova
Tauno Novek
Ago Oder
Andres Ottender
Hanno Parksepp
Andres Parmas
Mari-Liis Parmas
Ago Pelisaar
Antti Perli – *cum laude*
Kaie Pihelgas
Lea Piirisalu
Triin Ploomipuu
Ingrid Podar
Pirkka-Marja Põldvere
Silvia Pärmann
Alar Rand
Juhan Raudam
Madis Reimand
Annika Rosin
Käthlin Sander
Juhan Sarv – *cum laude*
Mari-Liis Sepper
Mait Siigur
Kristjan Sikk
Gea Suumann
Marianne Toom
Mihhail Tširkov
Marju Uljas
Sille Uusna
Merle Veeroos
Elis Vija
Liisi Vuntus
Nikolay Yuferev

AVATUD ÜLIKOOL

Triin Bergmann
Kersti Jauhiainen
Meelis Juursoo
Reigo Kala
Heiki Kolk
Alar Kondratjev
Marge Krusealle
Indrek Metusa
Reet Oorn
Hanno Pevkur
Kirke Saar
Merike Tikk

Arstiteaduskond

ARSTITEADUS

Kristi Annist
Urmet Arus
Kristo Ausmees
Vladimir Borissov
Triin Eglit
Külli Erlang – *cum laude*
Irina Frolova
Igor Gorjatšjov
Ramacandra Shankare Gowda
Vahur Grünthal
Helka Meri Valpuri Hosia
Tuuli Igalaan
Kristin Jaigma
Meelis Jakobson
Diana Jeršova
Heili Jõgisoo
Katrin Kabur
Jana Kadastik
Airi Kapak
Aiki-Kadri Kask
Hannes Keemu
Kristi Kirotam
Kersti Kloch
Ave Kokk
Jekaterina Kotova
Viktoria Krjukova – *cum laude*
Kristel Krunks
Gerli Kuusk
Andres Külama
Kati Marjatta Kähkönen
Nonna Kärki
Kärt Käsk
Katrin Kõdar
Andrus Kõrgvee
Lauri Kõrgvee
Antti Pekka Launonen
Tanel Laurberg
Lauri Lemming
Kristi Lepik
Kaur Liivak
Margit Lill
Anneli Linnamägi
Niina Emilia Mikkonen
Tuomo Tapani Myllymäki
Veiko Mäesalu
Janika Naaber
Milla Marika Naumanen
Denis Nemtsev
Svetlana Netšaeva
Tuomas Paana
Mart Pais
Liina Pettai
Rebeca Pikkur
Severin Puss
Ulvi Ragun
Teele Raiend
Martin Ranna
Liina Raskasov
Veiko Reigo
Mari-Liis Riibak
Kadri Rohtla
Eva Roomets
Riina Saar
Riste Saat
Anneli Sainast
Sirja Sard
Siim Schneider
Elke-Signe Silivask
Katrin Sisa
Aleksander Sizarov
Gennadi Skvortsov
Inga Soveri
Eiki Strauss
Ene Strelkov
Anna Sõrovegina
Külliki Tammekand
Ele Tammemäe
Aleksei Teor
Viivika Tikk
Minna Johanna Toom
Heisl Vaher
Varju Vaher
Ingrid Veiksar
Maarit Veski
Janek Vilisaar
Triin Väli
Suranga Wickramanayake
Outi Ylönen
Julia Zjablova
Oleg Ületoa

HAMBAARSTITEADUS

Anu Alba
Aljona Balõtševa
Heidi Eomois
Mari-Liis Ernits
Reelika Filippov
Ragnar Ilp
Krista Injarabian
Sirli Kerge
Jekaterina Kim
Dmitri Komlov
Toomas Kullerkupp
Kadri Lembinen
Helin Luum
Aleksandr Masterov
Kristina Meleško
Jana Mervelt
Jaanas Metsa
Maria Možarova – *cum laude*
Karmen Muoni
Külli Mändmaa
Jana Ottas

Lõpetajaid saadavad lilled ja päike.

Uku Paal
Merike Pennar
Kristiina Puksoo
Piret Põder
Kätlin Reinart
Liis Saar
Pilleriin Saar
Leeni Sadam
Eva Sikk
Janne Tiigimäe – *cum laude*
Tambet Tähepõld
Karmo Vunk

PROVIISORIÕPE

Jüri Arjakse
Ave Arjukese
Kersti Ehrlich
Maire Häidkind
Leno Inno
Tiiu Jüriado
Krista Karjel
Kaidi Kelt
Margus Mõtus
Marit Olm
Iige Oras
Jaanika Paabo
Kaarel Parts
Kai Plinker
Natalja Poluektova
Inga Põru
Maia Remmelgas
Marje Saarsoo
Piret Stokkeby
Markus Toom

ÕENDUSTEADUS

Kristi Bender
Helika Hermlin
Helen Kattago
Reelika Kiivit
Marit Kiljako
Jaana Lanno
Ljudmilla Linnik
Merili Luik
Velli Roots
Kadri Saarma
Piret Sillaots
Jaana Sääsk
Kadi Tarasova
Marko Tiisler
Tiiu Tiivel – *cum laude*
Kristi Toode
Tiina Torma
Katrin Vijar

AVATUD ÜLIKOOL

ÕENDUSTEADUSE DIPLOMIÕPE

Tiina Freimann
Riina-Renate Int
Signe Järv
Viive Kaalep
Katrin Kaunissaar
Erika Kruup
Anita Kändra
Tatjana Oolo
Mirge Orasmaa
Laine Ottenson
Erle Remmelgas
Piret Sarjas
Külli Uibo

Üks etapp on läbi – kuhu edasi?

Haridusteaduskond

KASVATUSTEADUSED

Anti Alasi
Helin Arvola
Marin Jänes
Kaire King
Triin Laasi
Ingrid Leinus
Eve Mägi
Indrek Männiste
Kairi Solmann
Pille Tamm

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Triin Edovald
Margit Koor

ERIPEDAGOOGIKA

Merle Alamaa
Tiina Fuchs
Ly Heinpalu
Triin Heinsalu
Merle Herzmann
Kristel Lempu
Meelika Maila
Mairi Mandel
Ester Mitt
Marju Paas
Ülle Rästas
Kadri Rüütel
Helena Zimmermann
Monika Trükmann

ÕPETAJATE SEMINAR

KLASSIÕPETAJA

Ly Aas
Kristi Alt
Anne Andla
Krista Bernhardt
Aime Halgma
Merit Harju
Inga Heinaste – *cum laude*
Tiina Ilves
Merli Jallakas
Eve Jegorova
Krista Kadarpik
Maili Klassen
Reine Klettenberg
Kristi Kool
Angeelika Kruusla
Pirjo Kuldkepp
Sille Kupri
Karis Lipmeister
Kersti Loim
Christi Lõhmus
Gadi Lübek
Ave Mailaan
Avely Meier
Kristi Muru
Anu Mõtsla
Dagmar Mäll
Tea Nurmine
Gea Pedajas
Eno Pihla
Karin Raeste
Merike Rand
Jane Raud
Jaanus Sepp
Kaire Siimus
Kairi Sirendi
Evelin Teppo
Egle Tohver
Silja Trestip
Raili Udeküll
Ruth Valdmaa

PÕHIKOOLI EESTI KEELE KUI VÕÕRKEELE ÕPETAJA

Irina Aleksandrova
Julia Eskor
Hellika Ivanov
Danel Jantra
Olga Kulli
Olesja Kums
Seidi Lamus
Maria Markultšak
Marina Mohnatšova
Anna Muhhina
Irina Palk
Jekaterina Podolskaja
Anna Strutšalina
Oksana Skrõmova
Enel Suutre
Maris Treial
Jelena Vinogradova

MUUSIKAÕPETAJA

Jaana Danilson
Heli Järv
Julia Krõlenko
Raine Raadla
Jane Reiljan
Hälis Rooste

AVATUD ÜLIKOOL

ERIPEDAGOOGIKA

Maigi Kase
Kärt Kübar

KOOLIKORRALDUSE KUTSEMAGISTRIÕPE

Viljar Aro
Astrid Aus
Margarita Hanschmidt
Hilve Kivipõld
Tiia Krass
Indrek Peil
Sirje Sisask
Mai Sula
Krista Sunts
Toomas Takkis

ÕPETAJATE SEMINAR

KLASSIÕPETAJA

Leili Aasajärv
Kadri Alt
Ly Ambos
Vivian Haamer
Kaja Kiho
Kaja Kivisikk – cum laude
Ines Kurg
Halliki Kõiv
Riin Laja
Barbara Laul
Siret Lillemäe
Erkiine Meitsar
Tiia Peedumäe
Eliana Prangli
Heli Pundonen
Airis Roos
Anne Rosenberg
Kaili Salumäe
Luule Vaht
Eena Vlassova

Filosoofiateaduskond

AJALUGU

Agnes Aljas
Liis Allik
Kaarel Antons
Allan Aron
Aire Arras
Eero Epner – *cum laude*
Ilmar Ermus
Helena Grauberg
Arvi Haak – *cum laude*
Jevgeni Hapov
Siiri Hommik
Annika Hunt
Kersti Jaigma
Karolina Johanson
Pille Juhkam
Ivo Juurvee
Helena Järviste
Iris Jürjo
Andra Kalda
Linda Kaljundi
Kalev Koppel
Kersti Kruus
Kristi Kukk – *cum laude*
Katrin Kurvits
Varje Kuusik
Mairi Laanetu
Margot Laneman – *cum laude*
Kateriin Leini
Erko Lelov
Maris Leponiemi
Kersti Liblikmaa
Siimo Lopsik
Leen Lõhmus
Liina Maadla
Valdis Naaber
Milvi Martina Piir – *cum laude*
Kaarel Piirimäe – *cum laude*
Pilvi Põldmaa
Jan Rohtmets
Kristjan Roos
Reet Ruusmann
Indrek Sirp
Sille Sombri
Tõnis Taavet
Kaire Tooming
Vladimir Tšudajev
Kaidi Uibu
Laura Vaan – *cum laude*
Kristina Valdru
Kadri Viira
Virge Vijard
Evelin Väli
Nele Võsu

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Lilian Ariva
Andrei Baiterjakov
Liina Eskor
Kristel Illaste – *cum laude*
Mari-Liis Kalvik
Kati Kio
Agnes Männiste
Kati Pedaja
Kaija Pruel
Tea Raidsalu
Raili Remmelg
Leeni Silk
Silvia Sokk
Helina Tennasilm
Ivi Toluk
Helena Uleksin
Triin Viitamees

EESTI KEEL VÕÕRKEELENA

Raile Aripman
Tatjana Artemjeva
Olga Borovkova
Julia Grudkina + soome keel ja kirjandus – *cum laude*
Viktoria Homjakova
Anna Iljina
Julia Ivanova
Natalja Kabanova
Kristi Kapp
Jelena Katsuba
Eleonora Kozlova
Kristina Kurm
Olga Kuzero
Olga Kurkova
Natalja Ljutov
Elisa Martinez de Maranon
Irina Ossipova
Andrei Pappinen
Merle Puidak
Desiree Pärnoja
Natalja Solovjova + õpetajakoolitus
Irina Sössenko
Ljubov Štšerbakova
Veronika Timofejeva
Maria Tsvetkova
Jelena Tšerednikova
Olga Vlassova

FILOSOOFIA

Helen Eenmaa
Inga Härson
Koit Kelder
Tatjana Lissitsina
Kristi Lõuk
Lehor Meius
Kristjan Rubin
Armo Sepandi
Riin Sirkel
Kuldev Suits
Tarmo Tirol

HISPAANIA KEEL JA KIRJANDUS

Kai Karus
Margit Leibur
Liis Prikk
Pirkko Põdra
Kaie Suits

INGLISE KEEL JA KIRJANDUS

Evelin Gellert
Karina Kazintseva
Kadri Kont
Kai Kont
Kaili Külm
Triin Lillelaid
Kristina Meltsov
Minna Penkkala
Taavi Piibemann
Lauri Pilter – cum laude
Irma Põder
Kadri Põdra
Ain Rada
Kadri Rahu
Merili Tomikas
Kristi Ugam
Anna Ventmann

PRANTSUSE KEEL JA KIRJANDUS

Kristi Kollist
Päivi Leimus
Lembe Lokk
Kristel Maran
Jekaterina Panova
Olga Toots – *cum laude*

SAKSA KEEL JA KIRJANDUS

Kairi Anderson
Silja Helistvee
Eda Jaanson
Maarika Keerberg
Liesel Leimets
Elen Lepik
Astra Lõhmus
Maiu Lääne
Maive Meister
Maia Merelaine
Krista Müürsepp
Kristel Oinberg
Sigrid Parts
Ave Plukk
Margit Sakson
Grete Saldu
Kairi Sarvin
Tähti Siinmaa
Diana Sinelnikova
Maria Strauss
Mailis Sütt
Egle Tintse
Ave Toots
Eda Tursk
Katrin Täpsi
Kristel Vetemäe – *cum laude*

SKANDINAVISTIKA

Kai-Mai Aja
Marika Algus
Sigre Andreson
Renna Järvalt
Martin Karner
Kadri Koit
Katri Laev
Kristi Lemmik
Terje Möllits
Mari Poola
Marin Pärtel
Katrin Schönberg
Leanne Tamm
Mari Tampuu
Raili Tenneberg
Eneli Tomingas
Ülle Tuvikene

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Rait Avestik
Maarja Hollo
Triinu Hõbejärv+ psühholoogia bakalaureusekraad
Monika Järveoja
Kiti Kaur
Melika Kindel
Mare-Mai Kõnno
Ülle Kärner
Helen Luks
Hille Ojala
Krista Ojasaar
Eva-Liisa Palli
Krista Pilvik
Signe Põldsaar
Annika Pärnat
Elo Rebane
Reeli Reinaus
Ave-Piia Rohtla
Grethe Rõõm
Anne-Ly Sova
Kristen Simmo
Karin Tamm
Katrin Talts
Jaak Tomberg
Ave Tupits
Kristina Veidenbaum

MAALIKUNST

Kadri Ilves
Lii Jürgenson
Kadi Kängsepp
Rauno Thomas Moss
Sabrina Norlamo
Satu Piiroinen
Kärt Putk

VENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Roman Abisogomjan
Jelena Bida
Irina Bogdan
Maria Borovikova
Nadežda Gorjajeva
Katrin Ilves
Kai Kamja
Helen Kiviste
Jelena Levotška
Asja Morgunova
Julia Nedorezova
Anna-Maria Nizovtseva
Irina Osko
Katri Piiskop
Riina Poltan
Kadri Pungaste
Tatjana Rannaeere
Julia Sorokina
Jelena Šuvalova – *cum laude*
Oksana Zaitseva
Maria Zitinskaja
Julia Taratuhhina
Natalia Tšumakova
Natalja Vikultseva
Natalja Vinogradova

Õpetajakoolituse kutseaasta

Irina Danilova
Kersti Heek
Reet Hendrikson
Merille Hommik
Eva Ingerpuu
Agata-Adrija Janter
Kaisa Jõgi
Rille Jüriado
Tiina Kapper
Mari Kelve
Annika Kiuru
Evelin Kivilo
Andra Kulp
Kadri Kõrre
Mari Laan
Inga Laidna
Kaie Luik
Ülle Luisk
Marina Mihhedova
Maarja Must
Maigi Müürsepp
Riina Neeme
Reelika Niit
Kristina Noor
Iti Norralt
Kristiina Nurmis
Piret Paas
Helen Renter
Rain Roosileht
Sigrid Ruusa
Merike Seire
Rain Soosaar
Maia Sääs
Irina Tabakova
Liina Tilk
Erki Teder
Ülle Tensing
Jaanika Tiisvend
Airini Varula
Karin Veske
Maigi Vija
Mare Viks

AVATUD ÜLIKOOL

AJALUGU

Aare Ristikivi

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Irena Amraoui
Svetlana Godovnikova
Olga Ivanova
Maia Lust

SAKSA KEEL JA KIRJANDUS

Hanka Veetõusme-Kuusik

Kehakultuuriteaduskond

TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE

Ailar Anton
Toomas Artma
Taavi Arus
Pille Kams
Kristjan Küttis
Kätlin Liibert
Priit Mein
Viljar Pärnamäe
Kadri Pärt
Doris Sabre
Maili Tannbaum

FÜSIOTERAAPIA

Eveli Habakuk
Triinu Hurt
Toomas Kandimaa
Kati Kruusaauk
Helena Kutti
Iti Lauk – *cum laude*
Mari-Liis Luuk
Merle Merimaa
Karin Mõttus
Merit Männi – *cum laude*
Risto Rammul
Eva Sorga
Elin Suits

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED

Ranno Aun + õpetajakutse
Kristiine Ilves
Katrin Kaarna
Rain Kaldoja + õpetajakutse
Sirkka-Liisa Kivine
Margus Koor + õpetajakutse
Andres Kuhi
Triin Maller + õpetajakutse
Margus Muttik + õpetajakutse
Triin Pomerants
Rain Ruuder
Lauri Semevsky
Heiki Sorge
Helina Tomann
Samuli Vilander
Mari Visnap

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Jannar Tähepõld
Marti Soosaar

AVATUD ÜLIKOOL

TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE

Angela Ilus
Ebe Saarik
Tiit Visnapuu

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED

Anneli Goldberg
Aigor Kaibald
Reet Palm

Õigusteaduskonna lõpetajad viimast korda koos peahoone ees.

Bioloogia-geograafiateaduskond

GEOLOOGIA

Tiiu Klaos
Terje Kespre
Merje Malkki
Ulla Preeden
Ivo Sibul
Kadri Sohar
Marko Troon
Kati Tänavsuu

GEOGRAAFIA

Katre Daniel
Eve Harju
Mahe Heinmaa
Triin Jakimov
Jana Jõeveer
Kalver Keskküla
Anne Laas – *cum laude*
Kristi Laustam
Hanna Maran
Heli Müristaja
Helle-Mai Pedastsaar
Anu Printsmann
Liis Pruusapuu
Hendrik Puhkim
Andris Sprivul
Signe Sulbi
Riia Tampik
Katrin Tirman
Evelin Uibokand
Leelo Viita
Urve Vilk

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA

Margus Korsjukov
Kristo Kärmas
Alar Noorvee
Elar Põldvere
Kert Saar
Ingrid Tamm
Reelika Tammai
Antti Tooming
Christina Vohla

BIOLOOGIA

Rannar Airik
Valeria Aleksejeva
Aune Annus
Irina Durandina
Hela Help
Marina Kamenskaja
Kaili Kaseorg
Anri Kivil
Hele Klade
Eda Koskor
Margit Kumari
Merle Kuris
Natalia Kuznetsova
Lauri Laanisto
Alo Laas
Elge Leiten
Maarja Lillemäe
Ave Lind
Evelin Loit
Meeli Luik
Piret Markson
Elle Meier – *cum laude*
Triinu Mänd
Tiiu Pesur
Jelena Petrova
Kersti Pitk
Marta Putrinš
Aimar Rakko
Urmas Roostalu
Diana Sarik
Lauri Sild
Pille Säälik
Oksana Tarassova
Leho Tedersoo – *cum laude*
Helger Toom
Leelo Torp
Madis Tõns

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Jaan Eensaar
Galina Harko
Natalia Jerjomina
Oksana Kalugina
Deniss Krõlatov
Karl Kupits
Monika Laisaar
Angela Lobin
Manuela Pihlap
Damir Safiulin
Lilia Slivinskaja
Svetlana Vesselova
Juta Voist

GEENITEHNOLOOGIA

Pille Hallast
Ingrid Hääl
Kadri Janikson
Andrei Nikonov – *cum laude*
Mari Nelis
Tõnis Org
Olga Romantsova
Piia Serk
Kristiina Sild
Siim Sõber
Signe Värv

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Celia Hirmo
Piret Pungas

Füüsika-keemiateaduskond

FÜÜSIKA

Dmitri Bobkov
Vadim Boltruško
Yevgeny Chikeyev
Els Heinsalu
Vigen Issahhanjan
Erko Jakobson
Raavo Josepson
Gerrit Kanarbik
Aliisi Kazakevitš
Veera Krasnenko
Igor Linap
Dmitri Oništšik
Rainer Paat – *cum laude*
Birgot Paavel
Rain Purge
Ervin Põld
Martti Pärs
Tagne Ratassepp
Leho Roots
Marek Sokk
Toomas Velka
Urmas Vesi
Martin Vilbaste
Reemo Voltri

FÜÜSIKALINE INFOTEHNOLOOGIA

Uljana Boiko – *cum laude*
Maksim Petrov
Tatiana Polikarpova
Anna Pugatšova
Heija Pärtel

KEEMIA

Tõnis Aaviksaar
Juri Hahhalev
Eneli Härk
Heili Kasuk
Siret Lepasaar
Heili Lukas
Tarmo Mäll
Jaak Nerut + õpetajakoolitus – *cum laude*
Priit Pauskar
Marek Pohla
Liina Raus
Heleni Riik
Villu Ruusmann
Hannes Simuste
Zinaida Smolkina
Ruslan Svetlitski
Julia Traks
Katri Vaik
Argo Vonk
Kristi Õige
Andrus Ööpik

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Marina Aleksejeva
Tõnis Eensaar
Alesja Filippova
Olga Filtchenkova
Nadežda Frantsuzova
Jelena Gaitšenja
Julia Ivassjuk
Ksenia Jazeva
Heda Kees
Tatjana Kovaljova
Jekaterina Kukuškina
Oxana Nikolaeva
Mariann Reissaar
Natalja Romanenko
Svetlana Sidorova
Irina Smirnova
Tiina Tosens
Larissa Tšehhonina
Signe Uustal
Tatjana Vedehina
Tiina Õun

MATERJALITEADUS

Marko Lätt
Tanel Pärn
Valter Reedo

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Inga Ploomipuu
Meelis Lain
Irina Lankots

Majandusteaduskond

ETTEVÕTTEMAJANDUS

Anželika Akimova
Janita Andrijevskaja
Meelis Anton
Heiki Aulik
Dmitri Bahmatov
Annely Biene
Florian Biesinger
Vitali Bõlov
Indrek Ehaste
Gerli Eisberg
Anna Galstjan
Andrei Gapejev
Veronika Garmanova
Siim Gontmacher
Karina Gorgazjan
Nikolai Govenko
Raul Haavala
Julia Hinikadze
Maarja Härsing
Jan Jaanimäe
Ede Jaanso
Jana Jahhu
Jana Jalast
Kristi Janno
Mihhail Jegorov
Natalja Jevrassova
Katrin Johanson
Liina Joller
Reimo Juks – *cum laude*
Marek Jõgi
Mihkel Jäätma – *cum laude*
Krista Kaljuvee
Jatta Elina Kankaanrantta-Jännäri
Eduard Kanošin
Imre Karulin
Janno Kase
Jevgenia Kaširina
Indrek Katušin
Merke Kiivit
Raivo Kiivit
Marika Kirss
Sigrid Kool
Andrus Kotri
Inga Kredemann
Ero Kurjama
Tatjana Kutkina
Liina Kuum
Katre Kuusik
Margus Kõomägi – *cum laude*
Riina Leidik
Marit Lepp
Ingrid Loit
Kaspar Loog
Imbi Loomets
Marina Lukjanenko
Riina Lättemägi
Taavo Marran
Marek Mihhailov
Gerda Mihhailova
Grete Mustis
Margit Männik
Natalja Neborjakina
Kristiina Noorma
Aire Nurm
Esa Markus Nykänen
Galina Ossipenko
Olesja Ossipenko
Märten Padu
Helen Paju
Mailis Peek
Ene Peetre
Kristiina Pihlapsoo
Merle Puusepp
Marko Pöial
Rait Raal
Veiko Raime
Riin Randmets
Merje Rapp
Serle Roletsky
Piret Roos
Triin Roosalu
Oleg Rumjantsev
Liisi Ruus
Taavi Rõivas
Piret Rätsep
Ljudmilla Safošina
Silja Saks
Rimma Sang
Triin Sarapuu
Meelis Sedrik
Marge Seppo
Aveli Siivelt
Maria Silina
Uku Sillaste – *cum laude*
Maia Sokk
Siret Soots
Tatjana Spungina
Emilia Startseva
Pille Sööt
Marja Zaglada
Kaire Taimre
Karel Tali
Dorel Tamm – *cum laude*
Taavi Tapner
Katrin Tigas
Elina Tolmats
Ilja Treštšalov
Keith Trumm
Ruslan Tšertov
Jaanika Täpsi
Valdo Vaarik
Jaanus Vagel
Henri Vaher
Maria Vassina
Kristjan Veges
Margus Viiklaid
Margit Viks
Alar Voitka
Anu Volokitin
Sergei Volžinski
Egle Vään

RAHVAMAJANDUS

Vahur Afanasjev
Lauri Antalainen
Meelis Aunap
Monica Hankov
Hedy Hoomatalu
Margus Juhkam
Karin-Liis Kapp
Aveli Karja
Rasmus Kattai
Liis Kraut
Kristiina Kruusa
Taavi Kuntu
Lauri Laasik
Kristjan-Olari Leping
Reilika Liiv
Piret Nigols
Elo Parveots
Gerli Peedu
Marit Priinits
Annemari Päll
Veiko Ratas
Silver Salla
Kristi Sild
Liis Sild
Peeter Soidla
Natalja Žuravljova
Tuuliki Toll
Piret Toome
Lauri Õunmaa

MAJANDUSTEADUS

Tarmo Loorand
Alo Süvari

DIPLOMIÕPE

ÄRIJUHTIMINE

Andre Aitsen
Eva-Liisa Arro
Astrid Bachmann
Jaanus Beilmann
Siim Esko
Tatjana Glückmann
Janika Griffel
Siret Ilves
Raili Jäe
Kelly Kalev
Kaie Karist
Kristi Keemu
Margo Keerme
Jaan Kiisler
Eve Kirs – *cum laude*
Marek Kokk
Meelika Kuningas
Martin Käosaar
Urmet Külaots
Egon Leego
Vahur Lember
Eva Lepik
Kadri Lõhmus
Andres Madissoo
Triin Messimas – *cum laude*
Epp Mihkels
Kaire Miljan
Triin Mäeots
Olev Mäll
Tiina-Liina Märtsoo
Jaanus Mölder
Helle Nikopensius
Ülo Older
Ivar-Illimar Ots
Aune Paas
Ave Paavo
Tiina Paurson
Külli Pedari
Aleko Peipsi
Halje Piibeleht
Sirle Piirsalu
Ragne Ploom
Maie Ploompuu
Gerli Polding
Kai Poolakese
Tiina Praakle
Kristi Prits
Piia Pärsik
Küllike Reinvart
Tanel Ringo
Erik Saar
Koit Saareli
Signe Saarmets
Birgit Saluotsa
Krista Sarapuu
Toomas Siimsoo
Eva Sillaste
Kaia Sillaste
Merle Soha
Katri Suurmann
Krista Zeik
Aino Tamm
Merike Tammearu
Margus Tammsaar
Elina Truuväärt
Andrus Tubi
Hannes Unt
Rita Vana

Värsked lõpetajad vaatavad ootusärevalt tulevikku.

Ülikooliaed on haritud – diplom käes.

5 X VARJE SOOTAK

Sotsiaalteaduskond

AJAKIRJANDUS

Olesja Grinko
Hannes Hamburg
Sten Hansson
Risto Kukk
Urmo Kübar – *cum laude*
Kertu-Pirgit Ruus – *cum laude*
Liina Vahemets

AVALIKKUSSUHTED JA TEABEKORRALDUS

Maie Kiisel
Krista Männa
Siim Männik
Katre Ratassepp
Age Siemann
Anu Vares
Karmo Velling
Tex Vertmann
Maarja Ülper

AVALIK HALDUS

Karla Agan
Riivo Anton
Kristi Hakkaja
Jaanus Kase
Andre Krull – *cum laude*
Marius Kuningas
Risto Lehiste
Marko Lepik
Ly Lumiste
Kristi Mae
Boris Meldre
Enn Metsar
Kristjan Mikk
Meelis Niinepuu
Piret Raadom
Gert Rahnel
Rain Rannu
Aivar Roop
Nele Ruubel
Oliver Rätsep
Siim Saare
Aldo Uri
Raigo Uukkivi
Tauno Vahter
Helina Vallaste

POLITOLOOGIA

Tarmo Heinsar
Sven Illing
Kaari Kivikas
Siim Krispin
Kaarel Mikkin
Erik Moora
Piia Paasma
Rait Rodi
Tõnis Saag
Katre Sakala
Peeter Taim
Veronika Talviste
Kadri Vilder

SOTSIAALTÖÖ

Heli Arney
Marge Anderson
Ronald Gutmann
Rika Ilves
Triin Jääger
Kaido Kirspuu
Eneken Koka
Kätlin-Chris Kruusmaa
Terje Kõlamets
Toomas Laats
Kristina Oja
Tõnis Palgi
Mari Reilson
Indrek Rohtla
Karmel Saveljev
Katri Siemer
Halja Suss
Piret Tamm
Annika Veldre + bakalaureusekraad psühholoogias
Janika Viilma
Enel Vooder
Jane Väli

SOTSIOLOOGIA

Jaanika Hämmal – *cum laude*
Veikko Jürimäe
Kairi Kasearu
Inka Helena Koskenvuo
Mari-Liis Liiv
Risto Mets
Kadri Mäesalu
Maria Mälksoo – *cum laude*
Kaja Oras
Liis Palumets – *cum laude*
Uku-Mats Peedosk
Mikk Pärdi
Katre Savi
Indrek Soo
Kadri Soo
Janar Sutt

PSÜHHOLOOGIA

Aet Alttoa
Elis Aunaste
Arma Eensalu
Inga Ignatyeva
Maiken Jaanisk
Kei Karlson
Kristjan Kask
Marju Koor
Mari Susanna Luoto
Hendrik Luuk
Jari-Pekka Meskanen
Tanel Mällo
Nina Maimu Marja Niemeläinen
Ivi Niinep
Kätlin Peets
Mari-Anne Philips
Liina Puusepp
Maria Seeblum
Pille Strauss
Anu Taal
Agnes Taro
Andres Valk

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Kati Lindström – *cum laude*
Carol Ojasoo
Mari Peegel
Katrin Valge

AVATUD ÜLIKOOL

AJAKIRJANDUS

Manona Visnapuu

POLITOLOOGIA

Victoria Punga

Narva Kolledž

PÕHIKOOLI INGLISE KEELE ÕPETAJA

Viktor Bezzubov
Viktoria Brodneva
Irina Gorodnitševa
Natalja Gosteva
Elmira Hozjaitšikova
Oksana Ignatenkova
Anna Judina
Martin Neltsas
Julia Pavlova
Anna Petrova – *cum laude*
Kristi Ruusamäe
Tatiana Sakhapova
Vitali Samoiljuk
Sofia Tereštšuk
Natalia Trifonova
Julia Uspenskaja

KLASSIÕPETAJA

Jekaterina Aleksejeva
Julia Bukina
Bela Kotšua
Julia Lamsters
Veronika Mikulitš
Larissa Vassiljeva
Lilia Voronkova
Irina Gridina
Natalia Zhemchuznikova
Nadežda Mihhailova
Nadežda Mištšenko
Varvara Oglezneva
Viktoria Pavlova
Natalja Seleznjova
Diana Sergejeva
Julia Tamm

EESTI KEEL TEISE KEELENA

Virve Adamson
Irina Bahramova
Anna Baranovskaja
Sofja Degel
Jekaterina Gerassimjonok
Anne Illopmägi
Niina Jefstafiadi
Juri Jelistratov
Elna Juuse
Nadežda Kazanskaja
Veera Kazintseva
Ljudmila Kiir
Tatjana Kisselevitš
Kristina Kostina
Tatjana Kulakova
Kristina Kulakova
Kersti Kuslap
Kaidi Laanjärv
Olga Loginova
Natalja Ovsjannikova
Kristiina Paap
Marita Pilli
Irina Putkonen
Natalia Robonen
Kersti Tsirp
Helen Vares

PÕHIKOOLI VENE KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA

Julianna Birotsi-Poljanskaja
Nikolai Gorbatšov
Olga Mesilane
Aleksandr Netšajev
Polina Nikiforova
Irina Ponomarjova
Alina Tarassova

Türi Kolledž

KESKKONNATEADUS

Tiia Adamson
Maris Gevorkjan
Anneli Haljasorg
Triin Ivandi
Kristo Keevend
Kadi-Liis Kesler
Kea Kiidjärv
Merit Kindsigo
Triin Korb
Tanel Lepp
Triinu Leppik
Liis Liivamägi
Aire Martis
Tiina Orav
Helen Paabo
Brigita Pakosta
Kelly Postak
Swen Rannu
Keiu Ruus

Matemaatika-informaatikateaduskond

MATEMAATIKA

Ragnar Fortuna-Juks
Veronika Grigorjev + õpetajakoolitus
Aile Jair
Marek Kolk
Evelin Korobova
Aire Kuresson
Vadim Kutuzov
Joosep Lippus
Riivo Must
Darja Saveljeva
Tuuli Susi + õpetajakoolitus
Tanel Tärgla
Tõnis Vaga
Kerli Viidebaum
Tarmo Vikat

INFORMAATIKA

Markko Abel
Eduard Berdjugin
Jelena Bežanitskaja
Sergei Fedulov
Jüri Harju
Jaanus Jaeger – *cum laude*
Aleksandr Jatsuk
Silver Keskküla
Jelizaveta Kirillova
Meelis Kull – *cum laude*
Raido Kuusk
Julia Martjanova
Ireen Meho
Kadri Pirn
Sergei Pirožkin
Priit Salumaa
Veiko Sang
Aigar Sirel
Andrei Solntsev
Jaanis Sulg
Kaire Suut
Lauri Tammiste
Kersti Taurus
Tauno Treier
Margus Treumuth
Deniss Vorošnin

MATEMAATILINE STATISTIKA

Ivika Allekand
Tiia Arro
Piret Bild
Anna Bileva
Marina Faruškina
Kati Hoop
Mihhail Juhkam
Pille Kool
Tanel Lumiste
Piret Paomees
Ivika Puusepp
Kadri Ruusmaa
Ardo Säks
Risto Tamme
Taavi Tasuja
Anu Teeäär – *cum laude*
Randel Veerits

RAKENDUSINFORMAATIKA

Allan Borodin
Silver Keskküla
Peeter Maamets
Indrek Ott
Viljo Roolaht
Toomas Vananurm

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Jane Jostov
Rael Tenson
Inga Vellend

Pärnu Kolledž

SOTSIAALTÖÖ KORRALDUS

Ülar Aasav
Kätlin Alvela
Kristiina Eelmaa
Maarja Joala
Sander Jänes
Eva Kumpas
Kadri Kuura
Liina Käär
Tiina Liibert
Maria Murakas
Natalja Mõško
Vahur Mäe
Kristi Nõmmerga
Andres Ojanurm
Lauri Peeters
Irene Peterson
Aive Pirjo
Kaja Rebane
Reelika Rentnik
Raina Ruus
Ebe Saar
Kerttu Sikka
Kristi Tomikas
Ülle Urba
Ege Vaabel

TURISMI- JA HOTELLIETTEVÕTLUS

Triin Aermates
Triinu Akkermann
Mari-Ann Eensaar
Ulrika Hurt
Triin Kambek
Kristi Kasper
Carol Loor
Liia Lulla
Kairi-Maris Niinemets
Evelin Org
Iren Pritsu
Annika Raudsepp
Siiri Rebbase – *cum laude*
Tiina Reede
Kersti Silmer
Tiina Tamm
Natalja Tšulkina
Annely Tulvik

ÄRIJUHTIMINE

Alari Alviste
Reelika Ein
Katre Gostõllo
Kätlin Kalmu
Garry Kruusla
Lehar Kütt
Jan Landrat
Egeriin Leinsaar
Eilike Maarand
Kari Maripuu
Margit Oja
Ülar Olde
Kaidi Pari
Rauno Rändla
Kaisa Saar
Sigmar Sepman
Tiina Tuisk
Jaanika Udras
Margot Võsu

AVATUD ÜLIKOOL

SOTSIAALTÖÖ KORRALDUS

Virve Abakanov
Eve Atka
Sirje Just
Piret Koorep
Katrin Kuuseorg
Rünno Lass
Priidu Leok
Merike Merirand
Maret Põder
Urve Pääso
Kai Rannastu
Eda Salus
Margit Seppik
Kerli Sibrits
Aita Tsupiio
Helver Tõkke
Haidi Vahenurm

TURISMI- JA HOTELLIETTEVÕTLUS

Gristel Leetma

ÄRIJUHTIMINE II

Margus Alttoa
Jaanika Haljasmäe
Raul Jaaniste
Alvin Kuimet
Margit Kurn
Kristi Lilles
Marje Miil
Raivo Moon
Rauno Mändla
Signe Olli
Kaire Pärnsalu
Egle Rikas
Andri Soosaar
Heiko Talts

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

21. juuni 2002

NR. 24 (2102)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

VARJE SOOTAK

TÄNA LEHES

Lõpetajate lisaleht

Maalieriala lõputööd
LK 3

Lõputööd roheliisest keemiast
LK 2

Tartu Open 2002
LK 3

Ühed lähevad, teised tulevad

Varje Sootak

TÜ diplomiga astub tänavu kuue samba vahelt välja ligi 1500 lõpetajat, neist 51 kiitusega.

Kõige rohkem on neid ühes suuremas teaduskonnas, filosoofiateaduskonnas – 13.

Kolledžite üliõpilastest lõpetas kiitusega Anna Petrova Narva ja Siiri Rebbase Pärnu kolledžist.

Täna kell 11 võtab Eesti kõrgkoolide parimaid lõpetajaid Tallinnas Kadriorus vastu president Arnold Rüütel. TÜst on kutsutud 11 parimat lõpetajat.

26. juunil kell 14 võtab rektor TÜ 51 parimat lõpetajat vastu botaanikaias.

Lõpuaktuste jadagi jätkub – 28. juunil on filosoofiateaduskonna lõpukatus ja 29. juunil lõpetavad Narva kolledži tudengid.

Aga enne veel, kui lõpetajate järel peahoone uks sulgub, avavad selle 24. juunist uued ülikooli tahtjad.

Jätkugu neil oskust õige eriala valida ja sitkust õpingud lõpuni viia, kas siis kolme aasta järel bakalaureseõpe või viie aasta järel magistriõpe!

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna toimuval õppeaasta viimasel nõukogu istungil on kavas vastu võtta õppekorralduseeskiri, kinnitada keelekeskuse põhimäärus, ära kuulata rektorilt rektoraadi tööaasta aruanne ja hinnata selle tulemuslikkust ning kuulata arendusprorektorilt 2002/2003. õ-a arenduseesmärkidest.

Samuti on kavas valida botaanika professor, kelleks kandideerivad botaanika professor, biol-knd Jaanus Paal ning botaanika ja ökoloogia instituudi vanemteadur, PhD Meelis Pärtel, ja eksperimentaalpsühholoogia professor, kelleks kandideerib psühhofüüsika prof PhD Jüri Allik.

Nõukogu valib ka tehnoloogiainstituudi direktori. Kandideerivad teoreetilise keemia professor, keemia-knd Mati Karelson, Eesti Infotehnoloogia Sihtasutuse juhatuse liige, PhD Indrek Reimand, mikrobioloogia ja viroloogia professor, keemia-knd Mart Ustav ja Lundi Ülikooli külalisteadur, PhD Meeme Utt.

Teadusfilosoofia professor Rein Vihalemm

TÜ nõukogu valis teadusfilosoofia professoriks filosoofia osakonna dotsendi, filosoofiakandidaadi Rein Vihalemma (sünd 1938).

Vihalemm lõpetas TÜ keemiaosakonna 1963. kiitusega ja filosoofia alal aspirantuuri 1966. aastal. Filosoofiakandidaat 1969. aastast. Ta on töötanud TÜs 1966. aastast, dotsendina 1974. aastast. 1992-1997 valiti teadusfilosoofia professoriks, 1996-1998 oli ka filosoofia osakonna juhataja, 1997. aastast dotsent, teadusfilosoofia õppetooli hoidja.

Vihalemma peamine uurimisala on teaduse filosoofia ja teaduse ajalugu, toetudes peamiselt keemiateadusele jm.

Hollandi kroonprints külastas TÜd

Illari Lään

18. juunil külastasid Tartu Ülikooli Tema Kuninglik Kõrgus Oranje prints Willem-Alexander, Tema Kuninglik kõrgus printsess Máxima, Hollandi Kuningriigi suursaadik Eestis Tema Ekstsellents Joana M. P. F. van Vliet ja neid saatev delegatsioon.

Hollandi kuningakoja külalisi võtsid vastu rektor prof Jaak Aaviksoo, arendusprorektor prof Hele Everaus, TÜ Euroopa Kolledži direktor Michael Gallagher, asedirektor Raul Eamets ja TÜ rahvusvahelise koostöö juht Sirje Üprus.

Tartus viibides külastas Hollandi kroonprints Tartu linnavalitsust ja käis ka Balti Kaitsekolledžis.

Hollandi delegatsioon tundis suurt huvi TÜ euroteaduskonna vastu, kes samuti soovib arendada suhteid ja laiendada koostööpartnerite ringi.

Hollandi kroonprints Willem-Alexander ja printsess Máxima koos rektor Jaak Aaviksooga. VARJE SOOTAK

Hollandi Kuningriigi ja Tartu jätkuva koostöö kinnituseks oli ka eelmisel nädalal Tartu Ülikooli ja Hollandi firma Zernike Group BV vahel sõlmitud koostööleping, millega tähtsustati Tartu Ülikooli rolli ja potentsiaali tehnoloogilises arengus ja tehnoloogia siirdes.

TÜ Peterburgi Ülikoolis

Varje Sootak

TÜ 2002. aasta juubeliüritused jätkuvad 4.-6. juulini külaskäiguga St Peterburgi.

5. juulil peetakse ülikoolis mitu lühiloengut (prof Toomas Asser prof Ludvig Puusepast, Tartu Observatooriumi teadusdirektor Tõnu Viik W. Struvest, Baeri Majamuuseumi direktor Erki Tammiksaar K. E. von Baerist ning St Peterburgi Ülikooli ajaloo muuseumi direktor Igor Tihhonov Eesti ja Venemaaga seotud teadlastest.

Smolenski kalmistul mälestatakse rektor G. F. Parrotit ja teisi TÜga seotud isikuid.

Lisaks kunagistele ajaloolistele sidemetele on St Peterburgi Ülikooli ja TÜ vahel sõlmitud 1997. aastal koostööleping. Lepingu koordinaator prof Irina Külmoja ütles, et eelkõige toimub koostöö vene filoloogidel keele õppimise eesmärgil.

"Hiljem hakkasid Peterburgi vastu huvi tundma ka ajaloolased, saksa filoloogid, sotsioloogid, politoloogid, juristid, majandusteaduskonna rahvas," tutvustas prof Külmoja. "Aastas käib meilt Peterburgis 4-5 üliõpilast, 2-3 magistranti/doktoranti, 2-3 õppejõudu."

Prof Külmoja ise on pidanud lepingupartneri kutsel loenguid eesti-vene kontrastiivgrammatikast, kuid seal on käinud eesti keelt õpetamas ka eesti keele võõrkeelena õppetooli rahvas (lektorid Sirje Rammo ja Raili Pool). Möödunud aastal käis rühm Peterburgi tudengeid Tartus keele- ja kultuuripraktikal, nii ka sel kevadel. Samasugusel praktikal on seal käinud TÜ vene filoloogid. Prof Külmoja rääkis, et lõppeval õppeaastal täiendas end Tartus sealse soome-ugri õppetooli tulevane eesti keele lektor Larissa Mukovskaja.

Viimase kahe aasta jooksul on tehtud eeltööd ka eesti keele õpetamise ettevalmistamiseks St Peterburgi Ülikoolis.

Info: tel 375 607, Marika.Kullamaa@ut.ee

UUDISED

Majandusteaduskonna dekaani valimine

Rektor prof Jaak Aaviksoo kuulutas välja majandusteaduskonna dekaani valimise.

Kandidaate saab esitada TÜ akadeemilisele sekretärile 28. augustini.

Suvemängudelt jalgratas

5.-7. juulini Käärikul toimuvatel üliõpilaste III suvemängudel on kavas kõrgkoolidevahelised võistlused ja harrastusalad.

Auhinnalaud on rikkalik. Lisaks võitjatele spetsiaalselt disainitud trofeedele, saab üks õnnelik täispaketiga osaleja rattaomanikuks ning kaelakaardi omanikud saavad hiljem Tallinnast Authori rataste maaletooja kauplusest jalgratta ostul soodustust 10%. Lisaks loositakse osalejate vahel välja Simpel stardipakett koos 1000kroonise kõneajaga. Kavas on ka õppejõudude tunniviievõistlus ebatraditsioonilistel aladel.

EASLi president Jaak Aaviksoo on kutsunud rektorid taas osalema rektorite mitmevõistlusele 6. juulil kell 12. Suvemängudele jätkub soodsam registreerumine juuni lõpuni. Info www.ut.ee/easl, 333 233, 052 57 624, 052 00841.

Logopeedia professoriks valiti Aaro Toomela

TÜ nõukogu valis logopeedia ja õpiraskute teooria professoriks TPÜ dotsendi ja TÜ eripedagoogika osakonna külalisprofessori PhD Aaro Toomela (sünd 1961).

Toomela on lõpetanud TÜ arstiteaduskonna 1986, 1996 psühholoogia osakonna MSc ja 2000. aastal kaitses doktoriväitekirja.

Ta on töötanud TÜ lastekliinikus neuroloogina, psühholoogia osakonna lektori ja teadurina, 1998-2002 oli Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste sotsiaal- ja humanitaarainete õppetooli ülem.

Peamised uurimisvaldkonnad: ajukahjustuse tagajärjed, semiootiliselt vahendatud protsesside areng joonistamise näitel, kultuuri psühholoogilised toimemehhanismid jt.

UT TOIMETUSELT

Järjekordse akadeemilise aastaringi lõpul tänab toimetus kõiki, kes on ülikooli ajalehte informeerinud, oma kirjutistega rikastanud ja igatpidi lehe valmimisele kaasa aidanud.

Kindlasti toimub ka suvel nii üliõpilastel kui õppejõududel huvitavaid kokkusaamisi praktikal ja suvekoolides, Eestis ja kaugemal, millest võiks meile kirjutada juba järgmises UTs, mis ilmub 30. augustil. Sisukat suvepuhkust kõigile!

Roheline keemia on mõtteviis

Varje Sootak

Elle aulas keemikudiplomi saanud Marek Pohla ja Priit Pauskari sõnul ei ole roheline keemia uus keemiaharu, vaid mõtteviis.

"See on meetodite, tehnikate ja tehnoloogiate kogum selleks, et aidata keemikut ökosõbralikumate ja tulemuslikumate produktide ja protsesside uurimisel ning loomisel," selgitab Marek Pohla.

Definitsiooni järgi on roheline keemia niisugune keemia, mille üks eesmärke on vähendada ja isegi välistada ümbritsevat keskkonda kahjustada võivate ja ohtlike ainete kasutuse ja tekke. Need ainete omadused on mürgisus, tuleohtlikkus, plahvatusohtlikkus, aga samuti seos globaalsete kliimamuutuste tekkega ja loodusressursside ammendumisega. Rohelise keemia suund on parandada ja edendada nii kemikaalide valmistamist kui ka nende kasutamist ja see ei puuduta ainult tööstuslikku tootmist.

Miks roheline keemia?

Küsimusele, miks just rohelise keemia teema kasuks bakalaureusetöö valik langes, vastas Marek Pohla, et see andis võimaluse orgaanilise keemia sünteesi praktikumis kasutatavatele katsetele ja ainetele rohelisemaid, puhtamaid alternatiive leida. "Et vähendada jäätkide hulka ja hoida kokku kulutusi nende kõrvaldamiseks. Kus ja millal siis veel alustada kui mitte ülikoolis ja kohe praegu?"

Mareki arvates peab ka sellele mõtlema, kuidas sünteesidest üle jäävaid komponente mitu korda kasutada. "Praktikume ongi vaja nii edasi arendada, et jäägid oleksid minimaalsed ja et neid oleks võimalik regenereerida ning et ohtlikke aineid saaks asendada ohutumatega. Nii et tahtsimegi oma töös vaadata, kuidas saaks mõnda sünteesipraktikumis tehtavat tööd asendada," ütles Marek Pohla.

Ideest lõputööni

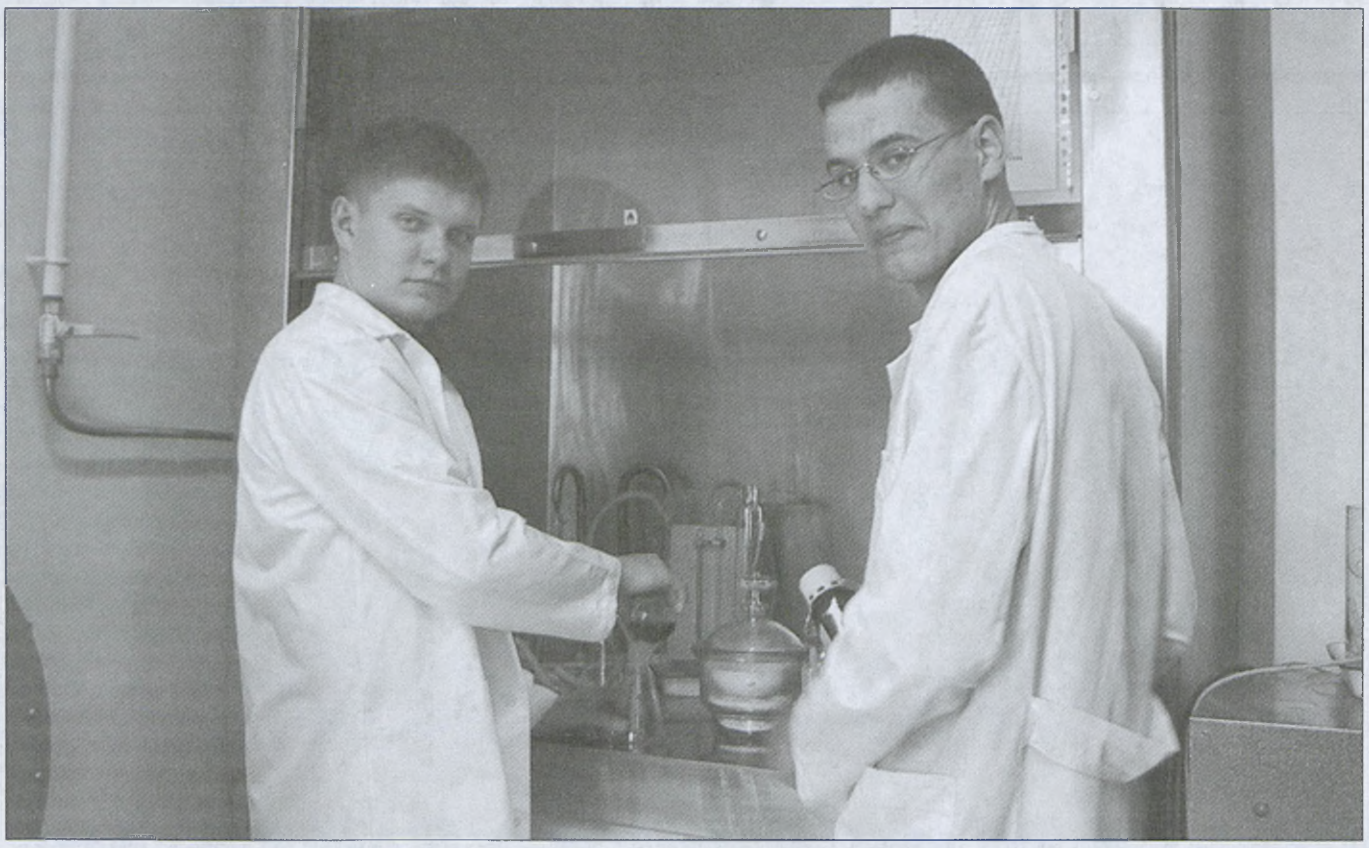
Rohelise keemia teemad pakkus välja orgaanilise ja bioorgaanilise keemia instituudi juhataja prof Jaak Järv. Nii tema kui lektor Säde Viirlaid olidki nende kahe töö juhendajad. Kui prof Jaak Järvelt oli sellise perspektiivse teema mõte haaratud, hakkasid noormehed oktoobris-novembris materjali otsima. "Esmalt oli tarvis ennast kurssi viia selle laia teema mõistete ja probleemidega ning seejärel uurida, kuidas neid eeliseid leida ja ära kasutada," ütles Priit Pauskar. "Esialgu valisime välja kaks kindlat reaktsiooni, mida proovisime järele teha ja ise midagi juurde pakkuda."

Marek Pohla lõputöö kandis pealkirja "Alkoholide katalüütiline oksüdatsioonireaktsioon vesikeskkonnas". "Tulemused jäid esialgu loodetust tagasihoidlikumaks. Seda põhjustas ajanappus. Aga nendega võib siiski rahule jääda ja suur eeltöö edaspidiseks on nüüd tehtud," ütles ta.

"Minu teemaks oli aromaatse tuuma nitreerimine tseoliitidel," tutvustas Priit Pauskar. "Töö vajab kindlasti veel edasiarendamist, enne kui seda praktikumis kasutada saab. Kuid jäätkide hulga vähenemine ja kasutatavate kemikaalide ohtlikkuse vähendamise võimalused on küll juba nüüd selged."

"Tulevikuks sai nii endale kui ka teistele eeltöö tehtud ja tõuge selle huvipakkuva ja perspektiivse mõtteviisi arendamiseks on igatahes antud," ütles Priit Pauskar.

Kaitsmisel said mõlemad tööd hindeks B.

Marek Pohla ja Priit Pauskar üritasid rohelise keemia mõtteviisi praktikumi viia. VARJE SOOTAK

"Eks esimestel minejatel ole alati raske olnud," kommenteeris seda hinnet prof Jaak Järv. Samas ta lisas, et nn rohelise keemia mõtteviis on Tartu keemikutele olnud omane juba pikemat aega. "Sellega saab seletada ka mitmete keskkonnaprobleemide lahenemist keemiahoones, vaatamata sellele, et senini ei ole leitud võimalusi parandada keemikute õppimise ja töötamise tingimusi," ütles Järv. Viimane suurem investeering teaduskonna arengusse oli tema meeldetuletuse järgi vist füüsikahoone akende vahetus ja keemiahoone katuse remont.

Rohelise keemia 12 printsiipi

- Parem vältida jäätmete teket kui neid kõrvaldada.
- Sünteesimeetodites peaks saama kõik kasutatud lähteained lõpp-produktiks muuta.
- Sünteesimeetodites tuleks kasutada inimese tervisele ja keskkonnale mittemürgiseid aineid.
- Keemilised produktid peaksid olema välja töötatud nii, et nad oleksid minimaalselt mürgised ja maksimaalselt efektiivsed eesmärgi saavutamisel.
- Abiühendite (solvendid, eraldusained jt) kasutamist tuleks vältida või valida ohutumad ühendid.
- Keemiliste protsesside energiavajaduste juures arvestada toimet keskkonnale ja majanduslikku tulemust. Võimalusel viia sünteesid läbi ümbritseval temperatuuril ja normaalrõhul.
- Kasutada uusi lähte- ja tooraineid.
- Mittevajalikke derivatiseerimisi (kaitserühmade kasutamist, kaitsmist, kaitserühmade eemaldamist) ära hoida või minimeerida, sest sellised vaheetapid vajavad lisareagentide kasutamist ja võivad tekitada jäätmeid.
- Katalüütilised reagendid (võimalikult selektiivsed) on paremad kui stöhhiomeetrilised reagendid.
- Keemilised produktid peaksid olema valitud nii, et pärast kasutamist laguneksid nad keskkonnale kahjututeks ühenditeks.
- Analüüsimeetodid tuleks eelnevalt välja töötada pidevaks protsessi jälgimiseks, et ennetavalt kontrollida ohtlikke ainete tekkimist.
- Keemilises protsessis kasutatavad ühendid tuleks valida sellised, et potentsiaalsete õnnetuste (plahvatused, tuleoht) tekkimise võimalus oleks minimaalne.

TÜ üliõpilasliidrite sotsialiseerumisõhtu

Kairi Saar
TÜ ÜE kultuuritoimkonna esimees

Tartus Emajõe kaldal üleeelmisel nädalal poolesaja üliõpilasliidri osavõtul peetud tutvumisõhtu eesmärk oli üliõpilasesinduste uute ja vanade liikmete tutvumine.

Kell on viis õhtul, üritus peaks algama, aga kus on tudengid? Ootame, möödub akadeemiline veerandtund, paanika! Kas kõrgkoolidevahelist integreerumist ei toimugi!? Rahuneme, sest peagi hakkab tuttavaid nägusid kokku liikuma igast suunast. Tunnise hilinemisega alustame tutvumisringiga ja edasi toimub sotsialiseerumine läbi erinevate spordivõistluste ja seltskonnamängude.

Stardipauk võistlustele antakse lõbusa naftapuurimise mänguga, mis paljudel tudengitel jalad alt võttis, sest kuue ringi tegemine ümber puutoika viis maa ja taeva kokku. Sellele järgnes köievedu, kus nii TÜ naiskond kui meeskond ülejäänud esinduste ühendvõistkondadele tuule alla tegid.

Tõsiseks tõmbenumbriks kujunes hoki liival, kus liivatolmust hoolimata rünnati, hambad ristis, vastase väravat.

Peale füüsilise vormi testimist pandi proovile ka üliõpilasliidrite vaimne pool laiahaardelises viktoriinis, kus küsimused ulatusid kartulisortide määramisest EÜLi liikmete nimedeni.

Fakt, et TÜ ja EPMÜ üliõpilasesinduste korraldatud sotsialiseerimisõhtul oli osalejaid lausa seitsmest Tartu ja neljast Tallinna kõrgkoolist, tõestab, et ka edaspidi tuleb korraldada taolisi tudengkondi ühendavaid üritusi. Üliõpilasesinduse igapäevatöö ei piirdu ainult oma kõrgkooli arenguprobleemides kaasa rääkimise ja tudengkonna heaolu eest seismisega, vaid üha enam tekib vajadus kogemuste vahetamiseks teiste kõrgkoolidega. Ühiselt jõuavad üliõpilasesindused kiiremini eesmärkideni.

LEA ELLER / TARTU LINNALEHT

Filoloogiatudengite näitemäng

18. juunil esitasid eesti keele (võõrkeelena) õppetooli üliõpilased Tampere maja hoovis Lydia Koidula näitemängu "Säärane mulk ehk sada vakka tangusoola".

Lavastus valmis ainekursuse "Eesti keele õppimine draamatekstide põhjal" raames, õppejõud ja lavastaja assistent oli Sirje Rammo.

Dekaani prof Birute Klaasi sõnul on taoline keeleõpe tudengitele väga otstarbekas ja arendav.

Etendus sobis prof Klaasi arvates väga hästi Tampere maja õuele. "Õppetool tänab nii Tampere Maja kui Vanemuise teatrit, kust üliõpilased tasuta kostüüme said laenata."

USA maineka teadusadministraatori loeng

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Teisipäeval, 9. juulil kell 11-14 toimub Lossi 3 õppehoones ruum 327 USA väga tunnustatud teadusadministraatori Lawrie Gordon Robertsoni esinemine teemal "Teadlase kujunemine professionaalseks teadusadministraatoriks – USA kogemuseks".

Loeng ja sellele järgnev arutelu on mõeldud kõigile õppejõududele, teadlastele, teadusadministraatoritele ning doktoriõppe üliõpilastele, kes tegelevad erinevat tüüpi projektidega ning kes on huvitatud lisafinantside taotlemisest USA mitmesugustest fondidest.

L. Robertson keskendub järgmistele teemadele:

1. Teaduse administreerimise korraldus USAs,

2. Teadusadministraatori professiooni võtmevaldkonnad (finantsjuhtimine, aruandlus, eelarve kujundamine ja kontroll, personalijuhtimine, läbirääkimised finantseerijatega),

3. Ameerika kogemustest teadlaste kujundamisel professionaalseteks teadusmänedžerideks.

Lawrie Robertson (MBA, MA sotsiaaltöö valdkonnas) on alates 1986. aastast olnud Fred Hutchinsoni Vähiuuringute Keskuse Rahvatervise teaduste osakonna juhataja. Osakonnas on kokku 890 teadlast ja töötajat, aastane sissetulek grantidest ja lepingutest ulatub 62 miljoni USA dollarini ning praegu on käsil 202 uurimisprojekti. Osakonnajuhatajana kuuluvad L. Robertsoni kompetentsi sellised valdkonnad, nagu osakonna eelarve planeerimine, personalitöö, töö grantide ja lepingutega, strateegiline planeerimine ja osakonna esindamine kogu keskust puudutavates küsimustes.

L. Robertson on SRA (Society of Research Administrators) liige ning esinenud arvukate loengutega teaduse administreerimise teemadel.

Tuntud väitlejad Enn Metsar ja Kristi Hakkaja oktoobris 1999. VARJE SOOTAK

Tudengid korraldavad väitlusturniiri

Reimo Sildvee
Tartu Openi avalike suhete juht

14.-17. juulini kogunevad tudengiväitlejad Euroopast ja ka kaugemalt Eestisse, et osaleda traditsioonilisel rahvusvahelisel väitlusturniiril Tartu Open, mille korraldab Tartu Üliõpilaste Väitlusklubi.

Tartu Open toimub kolmandat aastat, olles ainulaadne üritus Eestis ning üks suuremaid omataolisi Euroopas. Eelmisel aastal oli osavõtjaid 15st riigist, sh Austraaliast ja Haitilt. Tänavu oodatakse 80 üliõpilast, sh kohalikest Tallinna ja Tartu üliõpilaste klubidest kuni 30 osavõtjat.

Kesksuvine tudengiüritus ise ei ole aga kordagi tervikuna toimunud Tartu linnas – Tartu Open 2000 toimus samas kohas, kus selleaastanegi – Pühajärve Puhkekeskuses Otepääl, finaal Tartu Ülikooli aulas. Tartu Open 2001 toimus hoopis Nelijärvel ja finaal kohalike poliitiliste väitluste tandril Tallinna Linnavolikogu saalis.

Hariv turniir

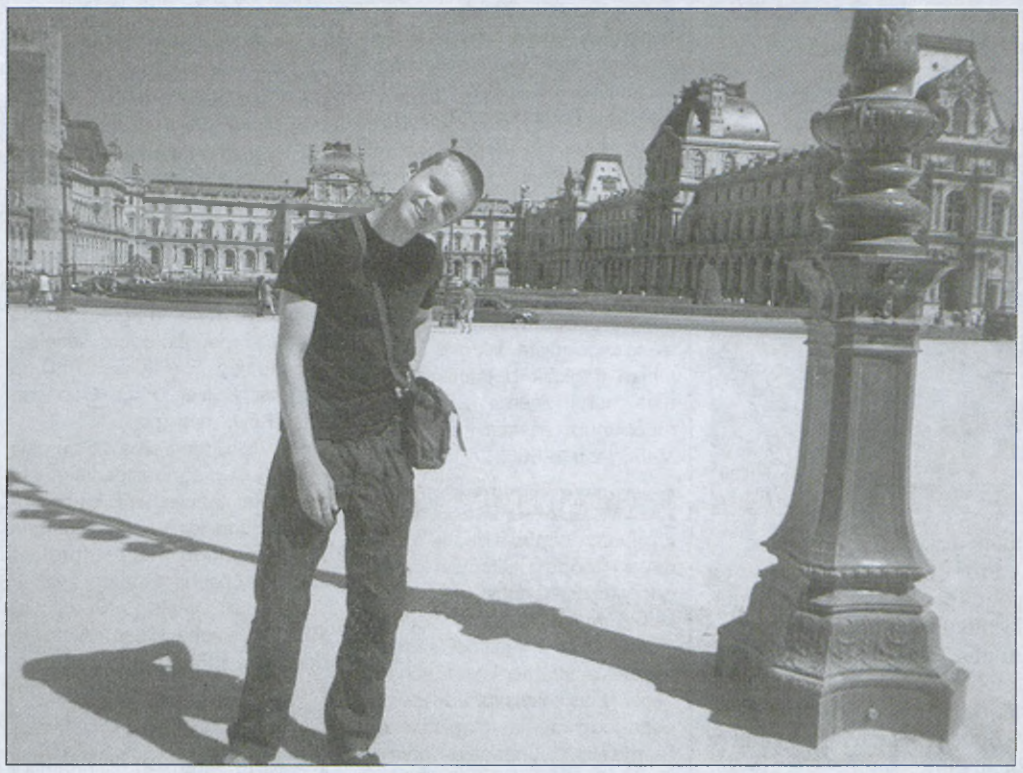
Tudengitevaheline mõõduvõtmine käib Briti parlamentaarses väitlusformaadis – ühes väitluses osaleb 4 võistkonda (2 valitsust ja 2 opositsiooni). Valitsused proovivad kaitsta mingit plaani, toetades seda omapoolse argumentatsiooni ja tõestusmaterjaliga. Opositsiooni ülesanne on, nagu päris parlamendis, valitsuse plaan nurjata, sellele vastu vaielda ja segavate vahemärkustega vastaspoolt segada. Väitlust juhib parlamendi spiiker, kes kutsub väitlejaid korrale, kui nad liiga üksteist kõnede ajal häirima kipuvad. Väitlused toimuvad tõsistel, maailmas aktuaalsetel teemadel – rahvusvahelised suhted, maailma majandus, poliitilised ja sotsiaalsed probleemid jne. Omavaheliseks ametlikuks suhtluskeeleks on inglise keel, kuigi vabal ajal võib igaüks suhelda vabalt valitud keeles.

Tartu Open 2002 on pidanud väärt ürituseks International Debate Education Association ja Tartu Maavalitsus, kes on toetanud ürituse toimumist. Koostööpartneriks on ka Soome Instituut.

Tule finaali vaatama!

Tartu Openi finaalväitlust on oodatud vaatama ka kõik huvilised. Finaalis osalevad turniiri neli parimat võistkonda, keda hindab aurväärne žürii, mis koosneb kogenud väitlejatest ja tuntud ühiskonnategelastest. Finaalväitlus on TÜ aulas 17. juulil kell 14.

Kõik, kes on huvitatud nägemast, kuidas tudengid oma seisukohti kaitsevad ja oma retoorikaoskused proovile panemad, on oodatud finaali vaatama.

Tartu Ülikooli maalitudengite teed viivad Pariisi – Rauno Thomas Moss Louvre'i kunstimuuseumi ees. ERAKOGU

Missioon kunstnike kasvatamisel TÜs

Rauno Thomas Moss
TÜ maalikunsti eriala lõpetaja 2002

Heites kiire pilgu TÜ maalikunsti eriala viilstiastele, näen seal mitmeid tänases Eesti ja ehk Tartu kunstielus tuntud ja enim mainitud nimesid.

Need on Peeter Allik (1993), Silja Salmistu, Sven Saag (1994), Imat Suumann (1995), Albert Gulk, Külli Suitso (1996), Evelyn Müürsepp (Mooste Külalismaja!), Priit Pajos (1998) ja Meiu Münt (1999). Paljud neist jäid veel mainimata ja paljude aeg veel tuleb. Ootusärevalt ja põnevil vaatame Eda Lõhmuse (2001) töid ja tegemisi, kellel on praegu Tallinnas Vaal galeriis ka suurem näitus. Ootama peab veel ka 2000. ja 2001. aasta lõpetajate järel, kellest enamik jätkab õpinguid magistrantuuris või õpetajakoolituses, ning on seega hõivatud kõige muu kui enese kunstnikuna teadvustamisest.

Mulle kui diplomandile annab see reaalset lootust ja teadmist, et need neli aastat põhiõpet maalierialal on olnud vähemalt pedagoogiliselt tugevad, andmaks mulle kindlat alust, kus jätkata iseseisvat kunstnikuteed. Me võime ju karta, et Eesti on Tallinna ja Tartu rohketest kunstialast kõrgharidust andvatest kõrgkoolidest ja nende kasvandikest üle ujutatud ning eksisteerib pidev n-ö valmis kunstnike üleproduktsiooni oht.

Kuid just TÜ maalieriala lõpetajate näitel olen eriti positiivne selle suhtes, mismoodi meid siin on kasvatatud. Igast lennust keskmiselt kaks-kolm reaalselt edasi töötavat kunstnikku, on parim taseme näitaja. Osa lõpetanuist on valinud tee õpetajakoolitusse, mis tähendab lootust omakorda tugevatele kunstiõpetajatele tulevaste kunstnike pealekasvuks. Kunstihariduse andmine on omamoodi spetsiifiline. Üks taseme näitajaid on n-ö tehnika valdamine. Tehnika väga laias mõttes: alates lõuendi ettevalmistamisest kuni isikupärase pintslilöögini. Kuid sel, mis kumab kõigest eelnevast algusest peale läbi ja jääb valmis töödele hingusena neist välja õhkama, on vaimne küpsus ja haritus. See on mõte ja idee, mida kunstnik oma meediumit kasutades vaatajani toob.

TÜs on maalitudengil mõlemaks suurepärased arenguvõimalused. Prof Jaan Elken ja dots Anne Parmasto on tööd teinud, et hariduslik pagas läbi kõrvalainete oleks siit lahkudes võimalikult tugev. Minu kogemusest lähtudes on rõhutud üheaegselt nii praktilistele kui teoreetilistele teadmistele. See kõlab küll intriigitsevalt, aga eks ole ju selline navitrolla-aapolik müügi- ja *lobby*-tööpoliitika tugevaks äratajaks kunstnikele ja kunstiüliõpilastele. Praeguses ajas seguneb eriliselt tugevalt heaks kunstnikuks olemine veel parema enese teadvustamisega ühiskonnas. Selline asjade käik on eriti riskantne ja ohuks on, et tasakaal nende faktorite vahel läheb uppi.

Siinkohal rõhutangi Tartu Ülikooli eriliselt tähtsat missiooni anda edasi haridust maalierialal. Kasvatada teadlikke indiviide, kes suudaksid olla adekvaatsed, hindamaks aega, milles nad elavad, ja arendamaks ennast kunstnikuna, kes võiksid otseselt või ehk vähemalt kaude kujundada ja stabiliseerida eesti kunstimaastikku.

Maalieriala bakalaureusetööd

Jaan Elken
TÜ maalikunsti prof

Tartu Ülikooli maalieriala bakalaureusetööde kaitsmine toimus 11. juunil Tartu Kunstimuuseumis.

Lõputööde kunstilistes eelistustes on selgelt tajutav mõõdukas konservatiivsus ja valikute sõltuvus koolis õpitust – nii domineeriski 12.-16. juunini avatud näitusel väga erineva kunstilise lähenemise ja stilistikaga figuraalne kompositsioon. Komisjoni, mida juhtis Tartu Kõrgema Kunstikooli rektor Ants Juske, otsusel loeti kõik 8 näitusel esindatud noort maalikunstnikku TÜ maalieriala lõpetanuks.

Kadi Kängsepa akrüülmaalide sari "Maatriks" (juh Jaan Elken) kannab tasemelt välja iseseisva näituse, autori popkunstist inspireeritud ja hooletu elegantsiga maalitud plakatlikule laadile lisandub üha maalilisi kvaliteete. Kängsepa mittepealepressiv sotsiaalsus ja leebe huumor võimaldavad tal sulatada ambivalentseks tervikuks mistahes viisijuppe – missivalimised, kuri kuningatütar, armeeteenistus, "koera elu", feministlik vaatepunkt jne.

Lii Jürgensoni kolmeosaline sari "Naise pahelisus. Pulla publica"(juh Jüri Kask) on lahendatud pruunikaspunases hõõguvas koloriidis, **Satu Piironeni** roostepunane polloclikult abstraktne sari "Naine ja aeg" (juh Jüri Kask) on inspireeritud Soome maastiku rütmidest ja faktuuridest.

Sabrina Normalo "Cats Worldi" (juh Anne Parmasto) kriiskav ja lajatav koloriit tundub pärit olevat pigem Soome maali kontekstidest, harmoniseerudes siiski üllatavalt hästi **Kärt Putki** koomiksilaadse, täistoone ja neoonvärve kasutava maalimaneeris sarjaga "Õpin lendama", (juh Anne Parmasto). Kärt Putki tunneb kunstiüldsus isiknäituste kaudu. Sel aastal võitis ta Lembit Rändi 10 000kroonise stipendiumi näituseprojektide eest.

Kadri Ilvese hüperrealismi sugemete ja frontaalsete ruumielementidega (aknad, uksed, rulood) "Ruumid" (juh Jaan Elken) on maalitud neutraaselt heledas, vaid sinkjaid varje registreerivas askeetlikus koloriidis. Figuuride psüühiline isoleeritus toob töödesse Hopperilaadse ootuse ja üksinduse teema.

Rauno Mossi renessansist ja manerismist inspireeritud kunstiajaloolistest tsitaatidest rikas kolmeosaline hiigelformaadis "Fatima jumalaema saladus" (juh Jaan Elken) on eksponeeritud eraldi kabelilaadse ruumiinstallatsioonina.

Anna Savihhina "Üks päev naise elust" (juh Anne Parmasto) ülistab igapäevast. Vaoshoitud koloriidiga kolmeosaline sari on maaliliselt pehme, pintslikäsitluselt ekspressiivne.

UUDISED

Rahvusvaheline majanduspoliitika konverents

27.-29. juunini toimub 10. majanduspoliitika konverents, seekord teemal "Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale".

TÜ majanduspoliitika professori Jüri Sepa sõnul on need rahvusvahelised teadus- ja koolituskonverentsid andnud oma panuse nii Eesti majandusteadusse kui akadeemilisse majandushariduse arengusse.

"Konverentsi eelretsenseeritud kogumikus on avaldatud 59 artiklit 82 autorilt. Teistest riikidest on oodata osalejaid eeskätt Saksamaalt (Erfurdi Ülikool, Greifswaldi Ülikool, Hamburgi Majandusuuringute Instituut, Kieli Rakendusülikool, Leipzigi Ülikool, Potsdami Ülikool) ja Soomest (Vaasa Kõrgkool)," ütles prof Sepp.

Plenaaristung toimub Economicumis, konverents jätkub Värskas kuue temaatilise istungiga.

Eesti tudengid maailmameistrivõistlustel

Üliõpilaste tippvõistlused universiaadid toimuvad paaritutel aastatel, paarisaastatel võisteldakse üliõpilaste maailmameistrivõistlustel.

Kui Aleksander Tammert 2001. aastal võitis Pekingis esimese universiaadikulla pärast EV taasasutamist, siis maailmameistrivõistlustelt on kuldse medaliga koju tulnud Maret Vaher orienteerumises (1998) ja Toomas Proovel kreeka-rooma maadluses (2000).

Sel aastal osalevad eestlased maailmameistrivõistlustel 8 spordialal: vabamaadlus, rannavolle, orienteerumine, sõudmine, judo, purjetamine, saalihoki ja bridž.

Tarkvarasüsteemide professoriks sai Jüri Kiho

TÜ nõukogu valis tarkvarasüsteemide professoriks arvutiteaduse instituudi dotsendi tehnikakandidaadi Jüri Kiho (sünd 1941).

Kiho on lõpetanud TÜ arvutusmatemaatika eriala 1964. aastal, tehnikakandidaat 1973. aastast.

Kiho on töötanud TÜ arvutuskeskuses 1965. aastast, 1970. aastast vanemteadurina, 1971. aastast matemaatilise statistika ja programmeerimise kateedris, 1977. aastast dotsendina, 1979-1992 kateedri juhataja, 1992-1997 tarkvarasüsteemide professor, 1997. aastast arvutiteaduse instituudi dots, tarkvarasüsteemide õppetooli hoidja 1998. aastast.

Peamised uurimisvaldkonnad: kvantitatiivse orgaanilise keemia alase infosüsteemi loomise põhimõtete väljatöötamine, molekulaargraafide töötlemise tarkvarapakett jm.

ÕNNITLEME

Prof Rein Ruutsoo 55

27. juunil tähistab 55. sünnipäeva sotsiaalteaduskonna politoloogia osakonna üldpolitoloogia professor Rein Ruutsoo.

Rein Ruutsoo asus politoloogia osakonda tööle 1998. aastal. Tema peamised uurimissuunad on kodanikuühiskond, sotsiaalsed liikumised ja sotsiaalne kapital. Nendel teemadel on Ruutsoolt ilmunud arvukalt publikatsioone, sealhulgas laiemale auditooriumile suunatud artikleid ajakirjanduses.

Teda on korduvalt tunnistatud rahvusvaheliste stipendiumite ja uurimistoetuste väärilisteks. 2002. aastal autasustas EV president Rein Ruutsood Valgetähe V klassi teenetemärgiga.

Rein Ruutsoo on olnud aktiivselt tegev mitmes teadusorganisatsioonis, teadusajakirjade toimetuskolleegiumites.

Prof Ruutsoo tegevus TÜs on politoloogia osakonda toonud kvalitatiivselt uue akadeemilise suuna. Tema juhtida on ka politoloogia doktoriõppe programm.

Soovime jätkuvat energiat ja palju õnne!

Sotsiaalteaduskonna politoloogia osakond

ÕNNITLEME

JUUNI

70

Hannes Peetso,
laudsepp – 20. juuni
Alma Uibokand,
arvutiklassi valvur – 30. juuni

60

Marju Salve,
raamatukoguhoidja – 26. juuni

55

Milvi Kaber,
koordinaator – 21. juuni
Rein Ruutsoo,
professor – 27. juuni
Tõnu Seilenthal,
dotsent – 28. juuni
Milvi Pihlik,
valvur – 30. juuni

50

Jüri Elken,
vanemteadur, merefüüsika sektori juhataja – 22. juuni
Aleksander Luštšik,
professor – 22. juuni

45

Ülle Kadastik,
assistent – 26. juuni

40

Aare Luts,
teadur – 22. juuni
Thomas Kämmerer,
erakorraline professor – 27. juuni

35

Tiia Lillemaa,
projektijuht – 29. juuni

JUULI

75

Ants Pari,
majahoidja – 15. juuli
Helga Hiir,
riidehoidja – 28. juuli

70

Endel Kõre,
majahoidja – 1. juuli
Helve Raik,
vanemasjaajaja – 14. juuli

65

Liivi Urm,
süsteemiadministraator – 4. juuli
Jüri Vahi,
insener – 13. juuli
Vello Kadakas,
teadur – 27. juuli

60

Eha-Mai Viitar,
lektor – 6. juuli
Ivar Lannes,
valvur – 8. juuli
Jaak Maaroos,
professor, kliiniku juhataja – 25. juuli

55

Eha Pille,
valvur – 17. juuli
Tõnis Matsin,
vanemteadur – 22. juuli

50

Madis Saluveer,
peaspetsialist – 2. juuli
Merle Rehand,
peaspetsialist – 5. juuli
Peeter Jerofejev,
assistent – 15. juuli

RAAMATUKOGUDE LAHTIOLEKUAJAD

Keemiaraamatukogu
25. juuni - 7. juuli - E-R 10-16, L-P kinni
8. juuli - 20. august - kinni
21.- 31. august - E-R 10-16, L- P kinni

Füüsikaraamatukogu
25. juuni-7. juuli - E-R 10-17, L-P kinni
8. juuli-25. aug. - kinni

Biomeedikumi raamatukogu
25.- 30. juuni - E-R 9-16, L-P kinni
1. juuli - 4. august - kinni
5. - 31. august - E-R 10.00 - 16.00, L-P kinni

Majandusraamatukogu
25.-28. juuni - 9-15
29. juuni - 1.sept. - kinni

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3500

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

ACTA DIURNA

26. juunil kell 14 toimub ülikooli botaanikaaias rektori vastuvõtt 2001/2002. akadeemilise aasta cum laude lõpetanutele. Üritus on kutsetega! Info: Kady Sõstar, tel 375 685.

27. juunil kell 17.30 on botaanikaaias (Lai 38/40) ülikooli Vilistlaskogu Tartu koondise piknik, kuhu on oodatud ka vilistlaskogu teiste koondiste liikmed. Kavas lühike ringkäik botaanikaaias ja eine murul. Teeme kokkuvõtteid möödunud aastast. Info: Sirje Mark, tel 375 606.

KAITSMISED

25. juunil toimub Ülikooli 16-102 magistritööde kaitsmine pedagoogika osakonnas:
kell 9 Marje Riis "Inimsuhetest tulenev kaitsetus ja selle seos toimetuleku strateegiate kujunemisega taasiseseisvunud Eestis" pedagoogika magistrikraadi saamiseks. Juhendaja dots I. Kraav. Oponent lektor E. Pilli.
kell 10 Anne Keerberg "Õppija toetus võrguõppes" pedagoogika magistrikraadi saamiseks. Juhendaja prof J. Mikk. Oponent lektor T. Marandi.

25. juunil toimuvad zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Vanemuise 46-301 magistritööde kaitsmised hüdrobioloogia erialal:
kell 9 Kersti Kangro "Fütoplanktoni liikide konkurents kihistunud järves". Juhendaja Peeter Nõges, knd.biol. Oponent EPMÜ ZBi vaneteadur Reet Laugaste, knd.biol.
kell 10 Helen Künnap "Zooplanktoni toitumine ja selle mõju madalate ja eutroofsete järvede Kaiavere ja Võrtsjärve ökosüsteemile". Juhendaja Tiina Nõges, knd.biol. Oponent Taavi Virro, PhD
kell 11 Helen Tammert "Aktiivsete, inaktiivsete ja surnud veebakterite värvimismeetodite võrdlus". Juhendajad Veljo Kisand, PhD, Tiina Nõges, knd.biol. Oponent EPMÜ ZBI teadur Peeter Pall, MSc
kell 12 Kristiina Mardi "Biological quality in Estonian running waters: creating database of reference areas on the basis of taxonomical composition of macroinvertebrates". Juhendajad: Henn Timm, knd.biol, Nikolai Friberg, PhD (National Environmental Reseach Institute, Silkeborg, Taani), Peeter Nõges, knd.biol. Oponent Taavi Virro, PhD.
kell 13 Anu Kisand "Settefosfori vormid, nende jaotumise seaduspärasused ning vabanemine kolmes eutroofses järves". Juhendaja Peeter Nõges, knd.biol. Oponent TTÜ GI vaneteadur Atko Heinsalu, PhD.

26. juunil kl 10 kaitseb Tiigi 78-118 magistritööd eripedagoogika alal Dina Bethere (Liepaja Pedagoogikaakadeemia, Läti) "Grammatitsheskaja struktura latõshkovo zhestovovo jazõka gluhhihh" (Läti viipekeele grammatiline struktuur). Juhendaja Karl Karlep, ped dr. Oponendid: Reigina Toom, MA ja Linda Lauze, fil. kand. (Liepaja Pedagoogikaakadeemia). Info tel 375 919.

26. juunil kell 10.15 kaitseb Näituse 20-216 Kadri Siibak õigusteaduskonnas magistritööd "Finantssektori turvameetmete süsteem ja riikliku finantsjärelvalve õiguslik korraldus". Juhendaja prof A. Almann. Oponent doctor iuris Lasse Lehis.

Magistritööde kaitsmised psühholoogia osakonnas 25. ja 26 juunil 2002 Tiigi 78 –127:
25. juunil
kl 10.15 Elen Kihl "Alkoholi tarvitamise küsimustiku loomine" (magistriprojekt kliinilise psühholoogia erialal). Juhendaja Aleksander Pulver, PhD. Oponent Lembit Mehilane, knd (med).
kl 11.15 Kadri Järv "Eelkooliealiste ja algklasside laste tavaettekujutused lahustumisest" (magistriprojekt koolipsühholoogia erialal). Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Tiia Tulviste, PhD.
kl 12.15 Lemme Haldre "Õigusrikkujate tüdrukute psüühilised probleemid ja treeningprogrami väljatöötamine"(magistriprojekt kliinilise psühholoogia erialal). Juhendajad Eve Kikas, PhD ja Dagmar Kutsar, PhD. Oponent: Kristi Kõiv, mag (ped)
kl 13.15 Liina Sema "Sclerosis Multiplex'i diagnoosiga inimeste rehabilitatsiooniks vajaliku neuropsühholoogilise testipatarei adapteerimine"(magistriprojekt kliinilise psühholoogia erialal). Juhendaja Maie Kreegipuu, MSc, kaasjuhendajad Aleksander Pulver, PhD ja Katrin Gross-Paju, dr (med), PhD. Oponent Anneli Kolk, PhD, knd (med)
26. juunil
kl 10.15 Karmen Linnamägi "The cultural dimension of tightness-looseness: comparison of Greece and Estonia". Juhendaja Anu Realo, PhD. Oponent Aune Valk, PhD
kl 11.15 Kaia Laidra "Intelligence and personality as predictors of academic achievement". Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Aavo Luuk, knd (psühhol)
kl 12.15 Anne Must "Association of Five Factor Model personality traits with genetic markers of serotonin and dopamine systems". Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Eero Vasar, dr (med)
kl 14.15 Kätlin Nummert "Structure of verbally and facially expressed affect". Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Toomas Niit, MSc
kl 15.15 Margus Tõnissaar "Serotonergic regulation of social behaviour of rats in the social interaction test". Juhendaja Jaanus Harro, dr (med). Oponent Andres Soosaar, knd (med)
Info: tel 375 902.

26. juunil toimub Tähe 4-207 magistritööde kaitsmine füüsikaosakonnas:
kell 9.15 eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi magistrant Kersti Peedo "Spiroanalüsaatori SA-03 evalveerimine hingamisköverate generaatori abil" rakendusfüüsika erialal. Juhendaja dots Peet-Henn Kingisepp (med.kand.). Oponendid vanemteadur Rein Raamat (tehn.kand.) ja Rain Jõgi (TÜ Kliinikumi Kopsukliinik).
ca kell 10 teoreetilise füüsika instituudi magistrant Mait Müntel "Termotuumaplahvatuste modelleerimine akretseeriva neutrontähe pinnal 2-tsoonilise mudeliga" astrofüüsika erialal. Juhendaja prof Ene Ergma (f.-m. dr). Oponendid vanemteadur Tõnu Kipper (Tartu Observatoorium, f.-m. dr) ja teadur Anna Aret (Tartu Observatoorium, MSc astron.).
ca kell 10.45 eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi magistrant Taavi Jantson "Er:YAG kilede kasvatamine impulss-lasersadestusega ja sadestusprotsessi optiline monitooring" rakendusfüüsika erialal. Juhendaja vanemteadur Raivo Jaaniso (f.-m.kand.). Oponendid teadur Jaan Aarik (MSc füüs.) ja Vambola Kisand (PhD).
ca kell 11.30 eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi magistrant Urmas Tamm "Interaktiivne füüsika käsiraamat" rakendusfüüsika erialal. Juhendaja dots Kalev Tarkpea (f.-m.kand.). Oponendid vanemteadur Henn Käämbre (f.-m.dr) ja vaneminsener Jüri Raud (MSc füüs.).

27. juunil algusega kell 9 toimub Ülikooli 17 – 103 magistritööde ja –projektide kaitsmine germaani-romaani filoloogia osakonnas:
Magistritööd
Anni Silk „Kontrastive semantische Analyse polysemer Verben am Beispiel von führen und juhtima". Juhendaja dots Anne Arold. Oponent Mari-Ann Palm.
Heete Sahkai „Demonstrative Doubling in Spoken Estonian in a Cross-linguistic Perspective". Juhendaja prof Helle Metslang (TPÜ). Oponent dots Renate Pajusalu.
Magistriprojektid
Margit Laidvee „Põrandakatted. Saksa-eesti terminoloogiline sõnastik". Juhendaja dots Anne Arold. Oponent lektor Mari-Ann Palm (MA).
Sirje Nakkurt „Eesti toitlustusasutuste menüüde sõnavara". Juhendaja Kersti Meinart (MA). Oponent dots Enn Veldi.
Karina Reimets „Saksa – eesti maaturismi sõnastik". Juhendaja dots Anne Arold. Oponent dots Mari Tarvas.
Ülle Sihver „Eesti – saksa põllumajandussõnastik". Juhendaja dots Anne Arold. Oponent dots Mari Tarvas
Helen McLennan (Türk) „Eesti – inglise – eesti olulisemate ja enimkasutatavate eestvedamisalaste terminite sõnastik". Juhendajad Kersti Meinart (MA) ja Kulno Türk (PhD). Oponent Terje Teesalu (MA).
Info: Milvi Kaber, tel 375 228.

27. juunil toimub ph aud 228 magistritööde kaitsmine kirjanduse ja rahvaluule osakonnas:
kell 12 Janika Oras "Vaateid Muhu vanemale rahvalaulule: helikõrguslik ja rütmiline organisatsioon" eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Oponent Taive Särg (MA);
kell 13 Piret Noorhani "Postmodernsed mängud: iroonia, paroodia, grotesk" eesti kirjanduse alal. Oponent Ele Süvalep, knd (filol);
kell 14 Rutt Hinrikus "Eesti kirjandus diasporaas" eesti kirjanduse alal. Oponent Janika Kronberg (MA).

27. juunil kell 15.15 kaitseb Epp Annus ülikooli nõukogu saalis doktoritööd "Kuidas kirjutada aega". Juhendaja prof emer Karl Muru. Oponendid dr Jaan Undusk ja prof Rein Veidemann. Info: Hille Roots, tel 375 223.

28. juunil kell 8 algab ph aud 234 magistritööde kaitsmine eesti ja soome ugri keeleteaduse osakonnas:
Krista Strandson "Vestluskaaslase algatatud reformuleeringud eesti vestlustes: reformuleeringualgatuse vahendid ja põhjused". Juhendaja teadur Andriela Rääbis (MA). Oponent teadur Liina Lindström (MA);
Ljudmilla Taleeva "Metodika obutõenija nenetskomu jažõku kak inostrannomu na natõaljnom etape". Juhendaja prof Ago Künnap. Oponent dots Tõnu Seilenthal;
Valts Ernštreits "Liivi keele sõnavarakogude analüüs ning liivi-läti ja läti-liivi sõnaraamat". Juhendaja prof Tiit-Rein Viitso. Oponent prof Karl Pajusalu;
Mari Allik "Lõuna-Rootsi noored eestlased: nende keel ja identiteet". Juhendaja prof Birute Klaas. Oponent Anna Verschik (PhD);
Info: Tiia Margus, tel 375 221.

28. juunil kell 15 Lossi 3-406 kaitseb Timur Guzairov magistritööd "Vene ajaloo kontseptsioon V. •ukovski teoses "Vene riigi ajaloo jooned"" vene kirjanduse alal. Oponendid: Pavel Reifman, emeriitprof ja Roman Leibov, PhD, lektor.

3. juulil algusega kell 11 toimub Tiigi 78-236 magistritööde kaitsmine avaliku halduse osakonnas: Kadri Kallas "Technological Change and Institutional Development of Social Policy after World War II" (Tehnoloogia areng ja sotsiaalpoliitika institutsionaalne areng pärast Teist maailmasõda). Juhendaja dr Rainer Kattel. Oponendid dr Toomas Gross ja Vello Pettai, Mphil.
Tarmo Kalvet "ICT as Techno-Economic Paradigm Leader: General Issues and the Case of Estonia" (Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kui tehnoloogilis-majandusliku paradigma liider: üldised küsimused ja Eesti kaasus) MPA kraadi saamiseks. Juhendaja prof dr Wolfgang Drechsler. Oponendid dr Rainer Kattel ja dr Erik S. Reinert.
Maarja Soo "Ideology and Ideologization in the Work of Albert Camus: Origins, Consequences, and the Options of State and Individual" (Ideoloogia ja ideologiseerumine Albert Camus loomingus: põhjused, tagajärjed ja võimalused indiviidi ja riigi kontekstis). Juhendaja prof dr Wolfgang Drechsler. Oponendid prof dr Marju Lauristin ja prof dr Rein Ruutsoo.

3. juulil toimub Jakobi 5-302 magistritööde kaitsmine kehakultuuriteaduskonnas liikumis- ja sporditeaduste erialal:
kell 11.15 Keiti Põldaru "Ühepoolse puusaliigese osteoartroosiga patsientide pre- ja postoperatiivne kehaline seisund." Juhendaja lektor, MSc Priit Eelmäe. Oponent lektor, biol knd Reet Linkberg;
kell 12.30 Tiina Beljajeva "Kahevõitlusalade sportlaste toitumise analüüs." Juhendaja prof, biol knd Vahur Ööpik. Oponent lektor, MSc Ando Pehme;
kell 13.45 Mai Müür "Suurenenud mehhaanilise koormuse mõju kiiret tüüpi skeletilihase regeneratsioonile." Juhendajad MSc Jaanus Järva ja teadur, MSc Raivo Puhke. Oponent vanemteadur, biol knd Mehis Viru.

5. juulil toimub õigusteaduskonnas Näituse 20 aud 216 doktoritööde kaitsmine:
kell 10.15 Margus Kingisepp "Kahjuhüvitis postmodernses deliktiõiguses". Juhendaja prof P. Varul. Oponendid prof I.-M. Orgo ja õigustead. knd. Jüri Raidla.
kell 12.15 Vallo Olle "Kohaliku omavalitsuse teostamine vahetu demokraatia vormis: kohalik rahvaalgatus ja rahvahääletus". Juhendaja prof K. Merusk. Oponendid prof R. Narits ja prof A. Almann.
Info: Anu Laumets, tel 375 392.

10. juulil kell 10.15 kaitseb TÜ Füüsika Instituudis Helle Kaasik doktoritööd teoreetilise füüsika erialal "Nonperturbative theory of multiphonon vibrational relaxation and nonradiative transitions" (Mitmefoononilise võnkerelaksatsiooni ja kiirguseta üleminekute mittehäirituslik teooria). Juhendaja prof Vladimir Hi•njakov (TÜ). Oponendid dr hab Götz Seibold (Brandenburgi Tehnikaülikool) ja dr Mati Haas (TÜ FI). Info: Hanno Ohvril, tel 375 553.

26. juulil kell 15.15 kaitseb filosoofia osakonnas Lossi 3-427 Roomet Jakapi doktoriväitekirja "Berkeley, Mysteries, and Meaning: A Critique of the Non-Cognitivist Interpretation". Juhendajad prof Ülo Matjus ja dr Madis Kõiv. Oponent prof Timo Airaksinen, Helsingi Ülikool.

19. augustil kell 14.15 kaitseb filosoofia osakonnas Lossi 3-427 Endla Lõhkivi doktoriväitekirja "The Sociology of Scientific Knowledge: A Philosophical Perspective". Juhendaja prof. emer. Eero Loone.
Oponent dots Margareta Hallberg, Göteborgi Ülikool.

KINOS ILLUSIOON

Kelgukoerad. Kell 14, 15.40
Südametemurdjad. Kell 17.30, 19.30, 21.30

APH

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

30. august 2002

NR. 25 (2103)

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TASUTA

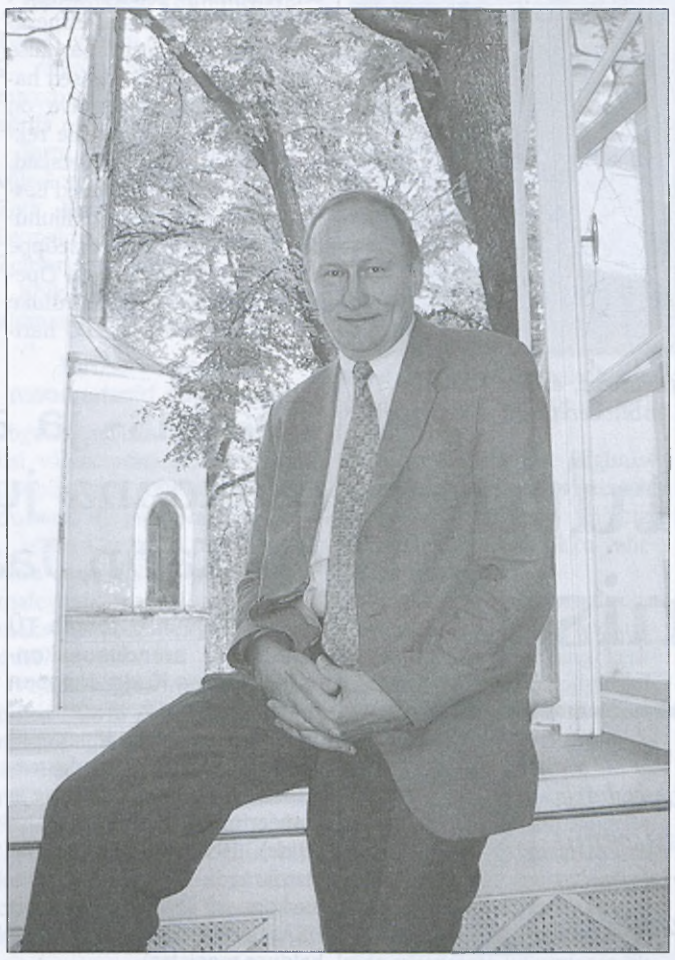
Tartu Ülikool alustab 371. aastat

Jaak Aaviksoo
TÜ rektor

Kevadised juubelipüritused andsid ülikoolile võimaluse vaadata tagasi kuulsusrikkale ajaloole ning mõelda eelseisvatele aastakümnetele ja aastasadadele.

Veel sel aastal peaks TÜ suutma need vaated ja mõtted kokku panna arengukavaks aastani 2010. Vajame uut arengukava ja sihte, et luua iseendale oma eesmärkides selgust ja sisendada kindlustunnet partneritele.

Ülikoolil on, millele tuginedes edasi minna, ehkki viimased aastad ei ole olnud hariduselu edendamiseks kõige paremad. Usun, võime olla kindlad selles, et TÜ näeb oma arengukavas ette võimalused akadeemilise staatuse edendamiseks tasemele, nagu ise tahaksime näha ja meilt ootab kujunev Euroopa kõrgharidusruum. See ei ole lihtne ülesanne – kujunevas Euroopa kõrgharidus- ja teadusruumis kasvab päris ilmselt konkurents, käib võitlus teadusuuringute rahade, aga ka üliõpilaste pärast.

Rektor Jaak Aaviksoo sõnul vajab ülikooli ajalooline hoonestu, ka peahoone, uusi investeeringuid. VARJE SOOTAK

Tartu Ülikool võrdväärseks Euroopa teadusülikoolidega

Kaduvad piirid ja vähenevad keelebarjäärid loovad suurepäraseid võimalusi ka Eesti üliõpilastele, asumaks õppima Euroopa ülikoolidesse. Seda protsessi igati tervitades mõtleme ometi sellele, et samasugusel moel peaks siia tulema üliõpilasi teistest Euroopa riikidest, saamaks osa Tartu Ülikooli haridusest.

Julgeksin arvata, et lähemal kümnendil pole meil tähtsamat ülesannet, kui kinnistada ennast Euroopa teadusülikoolide peres võrdväärse liikmena ja osaleda selle kaudu kogu maailma akadeemilises elus.

Tahaks loota, et kogu eesti rahva seisukohalt oluline eesmärk ei lähe silmist mitte ainult meil endil, vaid ka laiemal Eesti avalikkusel, sest üksinda, avalikkuse toetuseta, on selle ülesande täitmine ilmvõimatu.

Ometigi on meil ka konkreetsemaid ülesandeid. Alustame veel sel aastal uute, nn Bologna protsessi raames õppekavadega, mis peavad näitama meie tegelikku suutlikkust ajaga kaasas käia.

Esmakordselt alustab TÜ kaubamärgi all tööd õigusinstituut Tallinnas.

Tervitades tuhatkonda uut Tartu Ülikooli üliõpilast Tallinnas, peame olema kindlad, et me suudame nende ootustele ja iseenda plaanidele väärilselt vastata.

Tehnoloogiline teadustöö ja arendustegevus

Eelseisval aastal ootab meid tõsine üleeuroopaline mõõdu-võtt, osaledes VI raamprogrammi projektides.

Vaevalt eksime, kui väidame, et TÜ konkurentsivõime teadusmaastikul laiemalt ja tingimuste loomine teadustööks ülikooli sees, määratletakse suuresti meie suutlikkusega hankida lisavahendeid ja osaleda rahvusvahelistes projektides.

Lähemal kümnendil pole meil tähtsamat ülesannet, kui kinnistada end Euroopa teadusülikoolide peres võrdväärse liikmena ja osaleda selle kaudu kogu maailma akadeemilises elus.

Lisaks VI raamprogrammile ja Euroopa tegevussuunale, on eelseisval aastal vaja saavutada kvalitatiivne läbimurre ka rohkem kui aasta tagasi alustatud tehnosiirde struktuuride väljaehitamisel.

Tahaks loota, et käivituv tehnoloogiainstituut koostöös teiste tehnosiirde struktuuridega leiab oma eesmärkide saavutamisel toetust nii ülikooli sees kui ka ülikoolivälistelt partneritelt. Tehnoloogilist teadustööd ja arendustegevust on Eesti majanduse edendamiseks vaja täpselt niisama palju, kui seda on vaja ülikooli enda, kohati liialt akadeemiliseks muutuva uurimistegevuse kaasajastamiseks. Oleme tehnosiirde struktuuride väljaarendamisele seadnud ambitsioonikad eesmärgid ja tahaks loota, et hiljemalt aasta jooksul suudame tehnoloogiainstituudi tegevuseks käiku anda ka esimesed laboripinnad. Ühtlasi loodame, et EV Valitsuse tasemel antud lubadus arendada tehnosiirdekeskuste jaoks vajalik infrastruktuur Tartus ja Tallinnas täidetakse lähiaastail reaalse sisuga. Investeeringuteta suurusjärgus 500 mln krooni on vaevalt võimatu saavutada põhimõtteline läbimurre ettevõtlusele suunatud teadus- ja arendustegevuses.

Eelnevate aastate investeerimisprojektidest tahan kindlasti märkida ühiselamute programmi käivitumist ja kahe – ühe uue ja ühe vastrenoveeritud ühiselamu käikuandmist ning eelseisvat matemaatika-informaatikateaduskonna hoone kasutuselevõttu. Samal ajal on ülikooli kui ligi sadat hoonet haldava asutuse ehituste üldine olukord kahjuks viimastel aastatel investeeringute vähesuse tõttu läinud halvemaks.

Ajalooline hoonestu vajab investeeringuid

Kõige tõsisemat muret teeb ülikooli ajalooline hoonestu, mille puhul ei ole suudetud leida vahendeid isegi peahoone vundamentide vajumise peatamiseks. Oleme ette valmistanud lähtematerjalid ajaloolise hoonestu komplekssseks renoveerimiseks ja tahame loota, et haridusministri esialgsete toetusavalduste abil on võimalik veel sel sügisel käivitada TÜ ajaloolise hoonestu renoveerimise ja arhitektuuriväärtuste säilitamise riiklik programm.

Ülikooli arengus on eelseisev aasta oluline ka selle poolest, et toimuvad järjekordsed rektori valimised. Need annavad ülikoolile võimaluse põhjalikult kaaluda viimaste aastate arengut ja võimalikke tulevikusuundumusi. Loodan, et ülikooli nõukogu, teaduskonnad ja asutused kasutavad seda võimalust eelkõige ülikooli arengu kriitiliseks ja konstruktiivseks analüüsiks. Valitud rektor peab andma ülikooli arengule täiendava hoo.

Soovin kogu ülikooliperele, aga eelkõige esmakursuslastele töist, tulemusrikast ja meeldivat aastat!

TÄNA LEHES

Täna UT 6 lk!

Prorektor Volli Kalm uuest õppeaastast
LK 2

Tartu Ülikooli vastuvõtust 2002
LK 5

Mida tehti ülikoolis suvekuudel
LK 3

Algab rebasenädal
LK 4

Ülikooli uued juhtivad töötajad
LK 2

UUDISED

Administratsioonidirektor on Reet Mägi

Alates juulist töötab TÜ administratsioonidirektorina Reet Mägi (sünd 1966).

Reet Mägi on lõpetanud 1989. aastal TÜ ajaloolase ning ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetajana. 2002. aasta juunis kaitses ta Euroopa õpingute magistrikraadi.

Reet Mägi töötas 1989-1995 Eesti Kirjandusmuuseumis vanembibliograafina, alates 1995. aastast töötab ta TÜs. 1995-1998 oli Mägi rektori vastutav sekretär, 1998-2002 rektori abi ja rektoraadi juhataja.

Administratsioonidirektori töövaldkonda kuuluvad üld- (kantselei, arhiiv, teabetalitus, ajalehe toimetus), personali- ja infotehnoloogia osakonna tegevuse juhtimine ning arendamine.

TÜ avaaktus on esmaspäeval

2. septembril kell 10 algab aulas ülikooli avaaktus.

Rektor Jaak Aaviksoo tutvustab avasõnade järel uutele üliõpilastele ülikooli valitsuse liikmeid.

Seejärel võtavad sõna haridusminister Mailis Rand, linnapea Andrus Ansip, üliõpilasesinduse integratsioonitoimkonna esimees Allan Adojaan ja sotsiaalteaduskonna esmakursuslane Evelils Kurs. Aktusel laulab TÜ Akadeemiline Naiskoor.

Tiigi 14 ühiselamus on 253 kohta. VARJE SOOTAK

Avatakse Eesti moodsaimad ühikad

Illari Lään

Täna kell 14 avatakse vastrenoveeritud Tiigi tänava ja kell 15 Raatuse tänava uus üliõpilaselamu, mis on Eesti kaasaegseimad tudengite elamispaigad.

Avamisele on kutsutud peaminister Siim Kallas, haridusminister Mailis Rand, linnapea Andrus Ansip jt riigiametnikud.

253kohalise Tiigi tänava elamu renoveerimisel uuendati kogu maja.

TÜ haldusdirektori Riho Illaku sõnul on renoveeritud üliõpilaselamul senise ühe kitsa sissekäigu asemel neli eraldi püstakut ja trepikoda.

710kohalises Raatuse tänava üliõpilaselamus on selvepesula, valvega jalgrattaparkla, kohvik ja ruum erinevate ürituste läbiviimiseks ning avarad korterid.

Tudengitel tuleb kahekohalise üliõpilastoa eest maksta kahepeale ligi 1600 krooni, millele lisanduvad kommunaalmaksud.

Üliõpilasesindus paneb sügisel põhirõhu tutvustuskampaaniale

Alo Raun
TÜ ÜE teabetoimkonna aseesimees

TÜ Üliõpilasesindus (TÜ ÜE) plaanib septembri alguses toimuva tutvustuskampaaniaga tuua end tudengile lähemale.

Kampaania toob igale rebasele esindust tutvustava voldiku, erinevaid debatte ja avatud uste päevad esinduse ruumides.

TÜ ÜE teabetoimkonna esimehe Matti Orava sõnul korraldab esindus septembri keskel erakondadevahelise debati hariduspoliitikast. "Üritame selgitada välja erakonna, kes pakub parimaid lahendusi tudengielu valukohtadele."

Kultuuritoimkonna esinaise Kairi Saare sõnul algab septembrist ka igakuine loengusari nooruslikule ja intelligentsele üliõpilasele. "Tuntud tegelased räägivad tudengitele huvitavatel teemadel, nagu näiteks ulmekirjandus ja filmikunst."

Egle Pullerits tutvub esinduse voldikuga.

Esinduse esimehe Jüri Herman-Tennosaare sõnul on rebasenädalal ka üliõpilasesinduse avatud uste päevad. "Esinduse ruumid võiksid olla justkui tudengi teine kodu – koht, kus ta on alati teretulnud, kus teda oodatakse ning kust ta leiab igale oma murele lahenduse." Esindus asub ülikooli peahoone ja Krambambuli kohviku vahel aadressil Ülikooli 18b ning on argipäevadel avatud kümnest poole viieni.

"Ostes üliõpilasesindusest ISIC-kaardi, pääsed tasuta septembri keskel toimuvale suuremale tudengite ristimisüritusele," lausus Saar.

Herman-Tennosaare sõnul on tutvustuskampaania osa plaanist tuua järgmistele üliõpilasesinduse valimistele vähemalt poole rohkem hääletajaid kui tänavu. Eelmistel valimistel osales veidi üle 2000 tudengi.

"Analüüsisime esinduse häid ja halbu külgi ning leidsime, et põhiprobleem peitub selles, et esindus asetseb tudengitest liiga kaugel," ütles esimees, kes on seadnud selle probleemi ületamise praeguse esinduse üheks põhieesmärgiks.

"Suurem toetus tudengitelt annab meile vabamad käed üliõpilaste õiguste eest seismiseks nii rektori kui ministri ees," rääkis Herman-Tennosaar.

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil tutvustab rektor Jaak Aaviksoo eelolevat akadeemilist aastat.

Kavas on ümber nimetada kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika instituut spordipedagoogika ja treeninguõpetuse instituudiks ning likvideerida spordikeskus.

Nõukogu valib ka treeninguõpetuse professori, kelleks kandideerivad spordibioloogia instituudi teadur, PhD Jaak Jürimäe; dots, ped-knd Jaan Loko ja dots, ped-knd Ants Nurmekivi ning vanemteadur, PhD Mehis Viru.

Juunikuu TÜ nõukogu istungil

Nõukogu hindas rektoraadi töö tulemuslikkust 2001. aastal hindega B (väga hea).

Võeti vastu TÜ 2002/2003. õppeaasta arendusülesanded, kinnitati veterinaarmikrobioloogia doktoriõppekava jm.

Botaanikaprofessoriks valiti TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi vanemteadur, PhD Meelis Pärtel, eksperimentaalpsühholoogia professoriks psühhofüüsika prof, PhD Jüri Allik ning TÜ Tehnoloogiainstituudi direktoriks mikrobioloogia ja viroloogia professor, keemia-knd Mart Ustav.

TÜ teadlased Lapimaal

LAPBIAT-projekti raames uurisid TTÜ mäeinstituudi teadlased Enn Pirrus ja Ülo Süstra koos TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi lektori Alar Läänelaidiga geoloogilise tagapõhja mõju bioloogilisele mitmekesisusele ekstremaalsetes kaugpõhja tingimustes Helsingi Ülikooli Kilpisjärve Bioloogiajaama ümbruskonnas.

Välitööd kestsid kolm nädalat. Tänu aluspõhja keerulisele geoloogilisele ehitusele Eelkambriumi ja Paleosoikumi piirialal ning Kvaternaarisetete väikesele paksusele on see Lapimaa ala Läänelaiu sõnul bioloogilise ja geoloogilise mitmekesisuse uurimiseks üks kõige informatiivsematest Fennoskandias.

Rektori assistent on Mart Laidmets

Alates augustist töötab rektori assistendina Mart Laidmets (sünd 1975, pildil), kes on ka MTÜ Rektorite Nõukogu sekretär.

Mart Laidmets on lõpetanud TÜ ajaloo osakonna 2000. aastal, 2001-2002 läbis ta Uppsala Ülikoolis magistrikursuse.

Laidmets on töötanud Riigikogu Kantseleis fraktsiooni nõunikuna, peaministri abina ja haridusministeeriumi üldosakonnas.

TÜ õpingute ajal oli Laidmets TÜ nõukogu liige ja üliõpilasesinduse aseesimees. Ta on ka Eestiootslaste Kultuuri Seltsi esimees.

Mitu aastat ülikoolis õppinud Ülle Ainjärv ja Erki Kurrikoff leiavad, et kui üliõpilane saab ise oma õppekava kombineerida, on ta hoopis rohkem motiveeritud. VARJE SOOTAK

Tarkust ja vastutust valikute tegemisel

Volli Kalm
TÜ õppeprorektor

Algamas on uus akadeemiline aasta, mis toob ülikoolile kaasa rea väga olulisi uuendusi.

Neist tähtsaimana nimetaksin kõrgharidusreformi käigus koostatud uute õppekavade rakendumist koos uute, lõppeval suvel vastuvõetud üliõpilaste õppima asumisega. 1999. aastal 29 Euroopa haridusministri allkirjastatud Bologna deklaratsioon pani aluse Euroopa ühtse kõrgharidusruumi loomisele, mille üks põhiteese on võrreldavate ning kergelt mõistetavate kraadide süsteemi kehtestamine ning kaheastmelisele kõrgharidussüsteemile üleminek.

Uuenev bakalaureuseharidus

Väliselt nähtavaim muutus seisnebki selles, et praeguse 4aastase bakalaureuseharidus tasemelt kandub ülikooli lõpetamise põhiraskus magistriõppe tasemele, mille läbimiseks kulub 5 aastat. Vastsed üliõpilased alustavadki oma õpinguid uute põhimõtete järgi väljatöötatud õppekavade alusel, mille tulemusel omandatakse kolmeaastaste õpingute järel bakalaureuse- ning kokku viieaastaste õpingute järel magistrikraad. Erandiks on siin vaid mõned arsti- ja haridusteaduste valdkonda kuuluvad õppekavad.

Uuenev bakalaureuseharidus on senisest tunduvalt laiapõhjalisem ning õppekava võimaldab paindlikumat erialavahetust, ümberspetsialiseerumist, erinevate õppekavade kombineerimist, õpingute jätkamist teiste riikide ülikoolides.

Uued õppekavad annavad üliõpilastele tunduvalt suurema vabaduse ise oma hariduse täpsema sisu kujundamiseks.

Sellega seoses on aga kasulik meeles pidada, et vabaduse suurenemisega kaasneb ka suurenev vastutus oma õpingute sisu ja otstarbekuse eest. Akadeemiline haridus ei garanteeri tingimata edukust, kuid see on kindlalt üks võtmeist edukuse saavutamisel.

Eelnevaga tahan kõigile üliõpilastele, eriti aga esmakursuslastele soovida edu ülikooliõpingute alustamisel ning tarkust õigete valikute tegemiseks.

VOLLI KALM

Uued õppekavad annavad üliõpilastele tunduvalt suurema vabaduse ise oma hariduse täpsema sisu kujundamiseks.

Õppekavad reformitud

Uute õppekavade rakendumine pole kaugeltki ainus uuendus algaval akadeemilisel aastal. Uuesti, ligikaudu kümneaastase vaheaja järel on ülikool, eelkõige aga õppejõud, taas mõneks aastaks olukorras, kus paralleelselt on käigus mitu õppekava. Soovin nii õppejõududele kui üliõpilastele rahulikku meelt ja ratsionaalseid otsuseid sellise olukorraga hakkama saamisel. Samas olen täiesti kindlalt veendunud, et ettevõetud õppekavade radikaalne reform oli vajalik ning teaduskondade tugeva toetuse leidnud põhimõttelised muudatused olid suuremad, kui võimaldanuks vanade õppekavade evolutsiooniline ümberkujundamine.

Õppeinfosüsteem tälustub

Sügissemestril lõpeb kaua ja paljudega koostöös projekteeritud õppeinfosüsteemi juurutamine. Pika rakendusperioodi jooksul on nüüdseks kõik olulisemad süsteemi moodulid praktilises kasutuses läbi proovitud. Jätkub töö süsteemi kasutajasõbralikumaks tegemisel ja ilmnenud vigade kõrvaldamisel. Juba on planeeritud rida täiendusi, mida projekteerimisel ei osatud ette näha.

Vaieldamatult annab õppeinfosüsteem senisest tulemusrikkama võimaluse õppetöö- ja üliõpilastega toimuva mitmekülgseks statistiliseks analüüsiks, mis on vajalik põhjendatud muudatuste sisseviimisel õppetegevusse.

Tudengid saavad paremad elamisvõimalused

Aastaid on elu ülikooli ühiselamutes meenutanud etappi ellujäämisõppusest ja jäänud meelde kui pilt lõputust kulumisest. Viimastel aastatel on ülikool teinud koos riigi- ja linnavõimudega tõsiseid pingutusi, et seda olukorda parandada ning järjekordsed ja praeguseks suurimad viljad on valminud just akadeemilise aasta alguseks. Kasutusse tuleb kokku ligi tuhat uut (Raatuse tänaval) või põhjalikult renoveeritud (Tiigi tänaval) ühiselamukohta. Üle mitme aasta on Üliõpilaskülla taas võimeline majutama mõnisada esmakursuslast, milleks varem praktiliselt puudus võimalus. Lisaks suurenenud majutusvõimsusele on tegemist tipptasemel tingimustega ühiselamutega, mida ülikool ei pea häbenema mistahes külalise või üliõpilase ees.

Ühiselamute renoveerimise programm aga jätkub ja peagi ootab oma renoveerimisjärge Narva mnt 25 tornühiselamu.

Ligi 3000 uut tudengit

Erinevatel õppeastmetel alustab sel sügisel ülikoolis õpinguid ligikaudu 4500 üliõpilast. Kui kraadiõppes või õpetajakoolituses alustajad on paljuski varasemad ülikooli kasvandikud, siis ligikaudu 3000 on ülikooli jaoks päris uued bakalaureuse- või diplomihariduse algusest alustajad. Nendega seoses on järjekordselt põhjust rääkida ülikooli sissesaamise taseme tõusust. Ligikaudu pooltele (24) õppekavadele kandideerides oli riigieelarvelisele (tudengile tasuta) õppekohale saamiseks vaja täita vähemalt 80% maksimaalselt võimalikust tulemusest.

Soovin kõigile vastuvõetutele kiiret kohanemist ülikoolieluga ning edu sisseastumisel näidatud efektiivsuse hoidmiseks ülikooli õppekava läbimisel.

Soovin kogu ülikooliperele edukat akadeemilist aastat ning meeldivat õppe- või õpetamistööd!

UT KÜSIB

Miks toimub juba teine hariduskonverents?

Vastab TÜ haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno.

Pühapäeval, 1. septembril kell 13 avab rektor prof Jaak Aaviksoo TÜ aulas hariduskonverentsi "Hea hariduspoliitika – selge, lihtne ja usaldusväärne". Kui möödunud aastal esinesid konverentsil "Eesti hariduse viis probleemi" EV endised haridusministrid, siis tänavu on ettekandjate hulgas peale rektorite ka koolijuhte ja õpetajaid. Konverentsi korraldavadki Eesti Teadlaste Liit, Eesti Koolijuhtide Ühendus, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing, Eesti Õpetajate Liit, Eesti Lasteaednike Liit. Üritust toetavad TÜ haridusteaduskond ja Rektorite Nõukogu ning Eraülikoolide Rektorite Nõukogu.

Konverentsi eesmärk on arutada uuesti hariduse olukorda ja selle kitsaskohti ning seda, mida saaks praktiliselt ette võtta.

Avaettekande Eesti hariduspoliitikast teeb haridusminister Mailis Rand. Esinejate seas on rektorid, TÜ haridusteaduskonna lektor Jüri Ginter, Kuressaare Gümnaasiumi direktor Toomas Takkis, Eesti Päevalehe vastutav väljaandja Aavo Kokk, Tallinna Majaka Teeninduskooli direktor Erkki Piisang Pikakannu Põhikooli õpetajad jt.

Konverentsi kava vt UT 4. lk.

Teadus- ja arendusosakonna juhataja on Karin Jaanson

Alates 25. juunist töötab TÜ teadus- ja arendusosakonna juhatajana Karin Jaanson (sünd 1960).

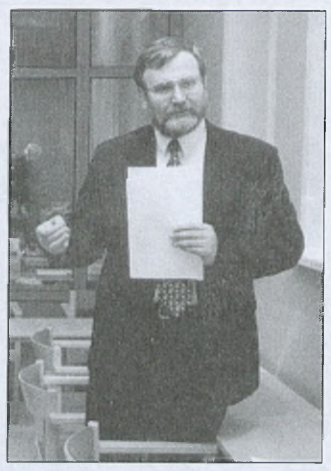
Karin Jaanson on lõpetanud 1983. aastal TTÜ majandusteaduskonna tööstuse juhtimise ja planeerimise eriala (*cum laude*). 1999 omandas ta magistrikraadi TÜ majandusteaduskonnas, 2000-2002 õppis USAs Georgia Ülikoolis (avaliku halduse magister).

Karin Jaanson on töötanud Elva Metsamajandis insenerökonomistina, Elva linnavalitsuses abilinnapeana ning Tartu Maavalitsuses arengu- ja planeeringuosakonna juhatajana asetäitjana.

Jaanson on osalenud Eesti regionaalarengu strateegia ja rahvusliku arengukava väljatöötamisel ning olnud Tartu Ärinõuandla nõukogu esimees, SA Tartu Teaduspargi nõukogu liige, Tartu Innovatsiooni ümarlaua koordinaator jne. Ta on täiendanud end USAs (kohaliku omavalitsuse toimimine), Taanis (regionaalne areng) ja Iirimaal (ELi struktuurifondid ja regionaalne areng).

Tehnoloogiainstituudi direktor on Mart Ustav

TÜ nõukogu valis juunis TÜ tehnoloogiainstituudi direktoriks mikrobioloogia ja viroloogia professori Mart Ustavi.

Mart Ustav (sünd 1949) on lõpetanud TÜ keemiaosakonna 1972., keemiakandidaadi kraadi molekulaarbioloogia erialal sai 1979., vanemteaduri kutse 1984. aastal.

Ta on töötanud TÜ onkogeneesi labori juhatajana, TÜMRI õppetooli juhatajana, 1996-1999 TÜMRI juhatajana, 2001. aastast Eesti TA akadeemik.

Prof Ustav on saanud Eesti teaduspreemia valgu biosünteesi mehhanismide (1980) ja papilloomiviiruste replikatsiooni ja onkogeenide toimemehhanismide uurimise eest (1996).

Ülikooli raamatukogul on uus koduleht

Helki Epner
TÜ Raamatukogu
tehnoloogiadirektor

Tartu Ülikooli Raamatukogu koduleht (www.utlib.ee) on uuendatud.

Senist asutusekeskset lähenemist asendab funktsioonikeskus, et muuta ligipääs vajalikule informatsioonile võimalikult lihtsaks ja kiireks. Süsteemi täiendamine jätkub.

Selleks, et asi funktsioneeriks nii hästi kui võimalik ja veel paremini, on palve kõigile kasutajaile oma ettepanekud meile saata. Kõik head, väga head ja geniaalsed ideed on oodatud.

Iseäranis kasulikud on teated konkreetse infootsingu puhul kohatud raskustest, ebaloogilisusest, mitteleidmisest ja muudest ebameeldivustest.

Ettepanekud ja kriitika palume saata ittoimkond@utlib.ee.

Mida tehti ülikoolis juulis ja augustis?

TÜ Õigusinstituut alustas tööd

1. juulil alustas Tallinnas tööd Tartu Ülikooli Õigusinstituut.

Instituudi direktorina jätkab asutajadirektor, õigusteaduse kandidaat Heiki Lindpere, kes valiti direktori kohale tagasi TÜ nõukogu 31. mai istungil.

Õppe- ja teadustöö TÜ Õigusinstituudis ja TÜ õigusteaduskonnas toimub ühiselt. Instituudil ja teaduskonnal on ühised õppetoolid, millest osa on Tartus, osa Tallinnas ning mille kaudu toimub õppe- ja teadustöö koordineerimine.

Tallinnas toimus Balti rehabilitatsiooni kongress

4. juulil toimus Tallinnas Balti Rehabiliteerimisassotsiatsiooni BAR III kongress. Iga kahe-kolme aasta tagant ühes Balti riigis korraldatav kongress on arstide, füsio- ja tegevusterapeutide, sotsiaaltöötajate, logopeedide jt eripedagoogide, kutseala- ja kliendiorganisatsioonide ühisforum.

Balti Rehabiliteerimisassotsiatsioon loodi 1995. aastal Tartus (BARi president oli prof Jaan Kõrgesaar, kes nüüd on asepresident). Selle kongressiga lõppes BARi kaheaastane Eestis paiknemise periood, mille jooksul tugines BAR Tartu Ülikoolile ja Eesti Psühhosotsiaalse Rehabilitatsiooni Ühingule. Järgmine kongress on Kaunases.

Uus sponsorleping Saku Õlletehasega

4. juulil kirjutasid ülikooli korvpallimeeskonna Rock uue hooaja peasponsorlepingule alla TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatuse esimees Riho Illak ja Saku Õlletehase ASi juhatuse esimees Cardo Remmel.

Riho Illaku sõnul on see leping veelgi parem kui varasematel aastatel ning võimaldab meeskonda edukamalt edasi arendada.

AEGEE konverents

4.-7. juulini toimus Tartus tudengiorganisatsiooni AEGEE rahvusvaheline konverents "Non-formal education – the role of NGOs".

Tartu Ülikooli aastapäev St. Peterburis

5. juulil tähistas Tartu Ülikool oma aastapäeva Peterburis. Peterburi Riiklikus Ülikoolis esinesid ettekannetega Tartu ja Peterburi teadlased.

Smolenski kalmistul mälestati 1802. aastal taasavatud Tartu Ülikooli esimese rektori F. G. Parrotit tema 235. sünniaastapäeval jt TÜga seotud isikuid.

Peatselt külaskäigust UTs pikemalt.

Kääriku mängud

Üliõpilaste III suvemängude rändkarikas jäi teist aastat järjest Sisekaitse Akadeemiasse. Suurima esindusega võistelnud Tallinna Tehnikakõrgkool oli Tartu Ülikooli ees teine.

11 kõrgkooli esindused katsusid jõudu jalgpallis, rannavolles, tänavakorvpallis, ujumises, takistusriba läbimises, teatetriatlonis, teatejooksudes ja rattakrossis.

Rektorite mitmevõistlusel oli parim Sisekaitse Akadeemia esindaja Epp Jalakas, teine oli TÜ kehakultuuriteaduskonna dekaan Vahur Ööpik.

TÜd külastas USA teadusadministraator

9. juulil külastas ülikooli USA tunnustatud teadusadministraator Lawrie Gordon Robertson, kes pidas loengu "Teadlase kujunemine professionaalseks teadusadministraatoriks – USA kogemus".

TÜ tudengid matemaatikaolümpiaadil kolmandad

19.-25. juulini toimus Varssavis 9. rahvusvaheline üliõpilaste matemaatikaolümpiaad, millest võttis osa 182 üliõpilast.

Tartu Ülikool oli esindatud võistkonnaga koosseisus Indrek Zolk, Konstantin Tretjakov ja Leopold Parts teadur Maria Zeltseri juhendamisel.

Kõik võistkonna liikmed said kolmanda koha auhinnad.

Noorarheoloogid moodustasid suvemaleva

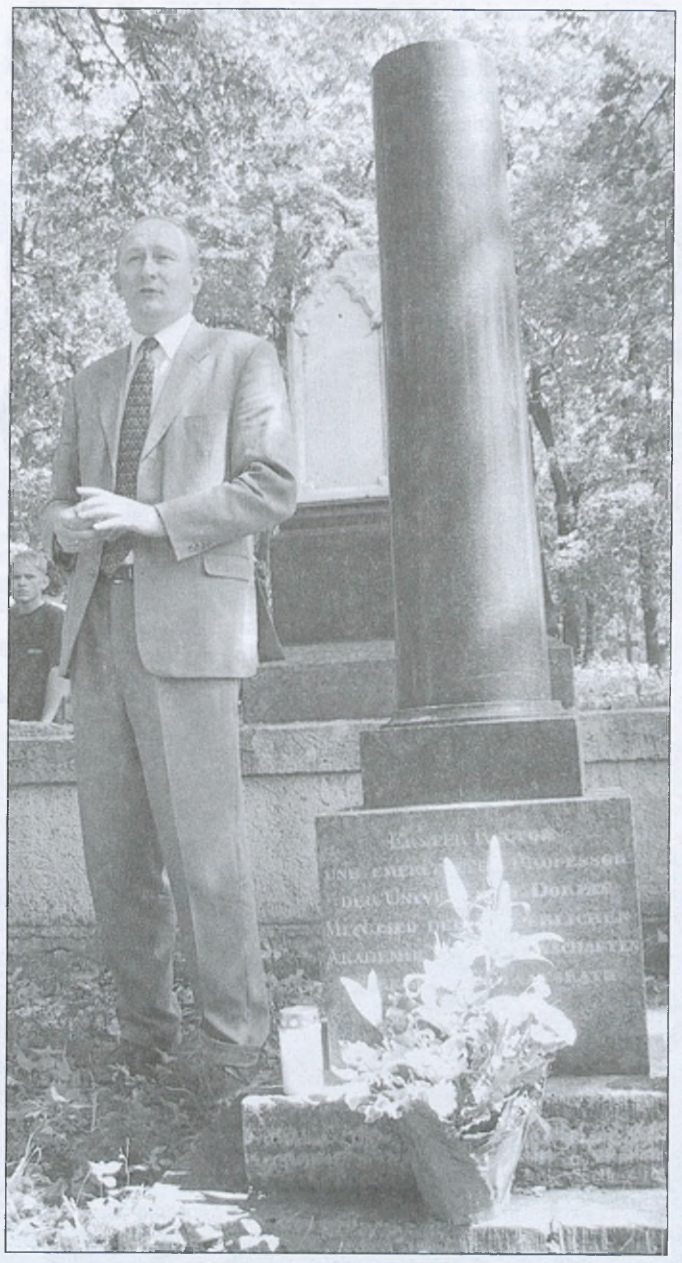
Jõgevamaal Laiusel arheoloogilisi väljakaevamistöid teinud üliõpilased ja gümnasistid moodustasid suvemaleva.

Maleva loomisel püüti arvestada vanu õpilas- ja üliõpilasmalevate traditsioone, leidmaks noortele suveks rakendust.

Arheoloogilisi väljakaevamisi juhtis Tartu Linnamuuseumi arheoloogia osakonna juhataja, arheoloog Rünno Vissak. Suvemaleva projektijuhi Mairo Rääski sõnul pole Laiuse ordulossis varem arheoloogilisi väljakaevamisi tehtud ning siiani on ebaselge linnuse vanus, mis kõigub 13. - 15. sajandini.

Rahvusvaheline plasma sümpoosion

21.-25. juulini korraldas TÜ eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi gaaslahenduse labor Pühajärve puhkekeskuses sümpoosioni "Madalatemperatuurilise kõrgrõhuplasma keemia – Hakone 8", kus osales sada teadlast ning õppejõudu 15 riigist.

Jaak Aaviksoo meenutab rektor F. G. Parroti haual tema teeneid. VARJE SOOTAK

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi hääletamisvõistlus

22.-25. juulini testisid üliõpilased turvalise hääletamise süsteemi ja tutvustasid Eestimaad. Võistluse võitsid Kalev Pärt ja Triin Soomets (pildil), kes läbisid 30 kontrollpunktist 29.

Hääletamisvõistlusel tuli segapaaridel läbida pöidlaküüdiga sadu kilomeetreid Eestis.

Teist aastat korraldatava hääletamisvõistluse eesmärk on tutvustada maailmas uudset lahendust turvalisemaks hääletamiseks: mobiilpositsioneerimist.

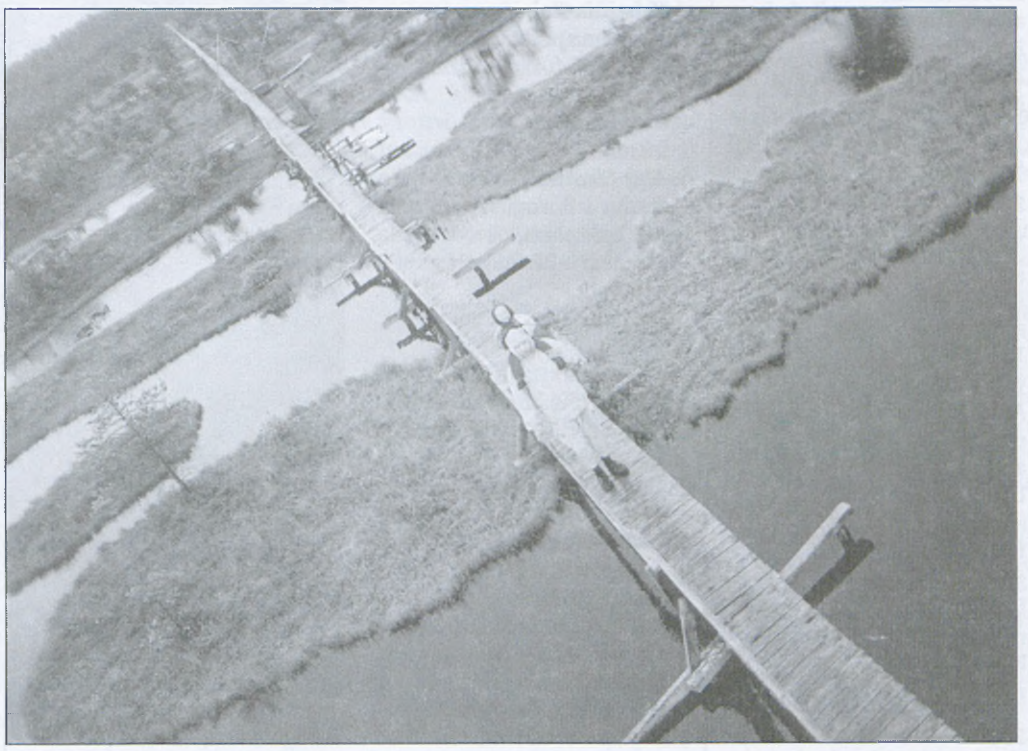
Testitava liikumise jälgimise süsteemiga võiks tulevikus olla võimalik liituda enne hääletama minekut või ohtlikku vahemaad läbides.

Võistluse kõrvalteemad olid Eestimaa tundmise parandamine tudengite seas ning keskkonnakaitse. Kontrollpunktideks valiti looduskaitseliselt ja kultuurilooliselt huvitavaid objekte.

Koostöös mobiilsidefirmaga Radiolinja ja kaardifirmaga Regio sai iga hääletajapaari mobiiltelefoni pideva positsioneerimise abil reaalajas internetiaadressil www.rle.ee/matk jälgida võistlejate liikumist ja fikseerida kontrollpunktide läbimise.

Botaanikaaias rooside päev

27. juulil toimus botaanikaaias heategevusüritusena rooside päev. Avati roosiõite uuemate sortide näitus, oli võimalik tutvuda rooside kollektsioonidega ja saada konsultatsiooni.

Kui globaalne kliima soojeneb ja meretase tõuseb, kaovad vee alla ka meie haruldased sood. 52meetrise tõusu puhul laguneb Eestimaa juba kindlalt saarteks. VARJE SOOTAK

Eesti asub kliimamuutustest enim mõjutatud piirkonnas

TÜ geograafia instituudi teadlastel valmis ulatuslik uurimistöö kliimamuutuste mõjust Euroopas ja Eestis. Euroopa Komisjoni V raamprogrammi uurimisprogrammis "POSITIVE" osaleti koos nimekate Saksa, Prantsuse, Vene, Austria ja Šveitsi uurimisgruppidega. Eestis on geograafide koostööpartner Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut (EMHI).

Uurimistöös tuvastati, et viimase 100 aasta Maa kliimamuutuste taustal on eriti palju muutunud kliima Läänemere piirkonnas ja sealhulgas Eestis. Seda regionaalset efekti seostatakse Atlandi ookeanilt pärinevate õhumasside mõju suurenemisega ja Läänemere seisundi muutumisega.

Teadlaste töögrupp, kuhu kuulusid filosoofiadoktor Rein Ahas grupi juhina, dotsent Jaak Jaagus, erakorraline teadur Anto Aasa jt, juhib tähelepanu Eesti jaoks olulisele uuele teabele, et meie looduses ja ühiskonnas toimuvad kliimamuutuste protsessid on ühed Euroopa suurimad.

Ülikooli külastas Rootsi Kuninglik Tehnoloogia Instituut

23. augustil külastas ülikooli kõrgetasemeline Rootsi Kuningliku Tehnoloogia Instituudi delegatsioon eesotsas rektori prof Anders Flödströmiga.

Tutvuti ülikooli hoonete ja ajaloo muuseumiga ning kohtuti TÜ esindajatega.

Näitus "Oleviste raamatukogu 450"

22. augustil avati raamatukogu näitustesaalis Tallinna Oleviste raamatukogu 450aastase ajaloo ülevaate näitus.

Juubelinäituse valmistasid ette Eesti Akadeemiline Raamatukogu ja Tallinna Linnaarhiiv.

Näitusel saab tutvuda esindusliku valikuga Eesti Akadeemia Raamatukogu baltikakogus säilitatavatest 16.-18. sajandi raamatutest ning Tallinna Linnaarhiivile kuuluvatest Oleviste raamatukogu ajalugu dokumenteerivatest arhivaalidest.

Näitus jääb avatuks 2. oktoobrini.

V rahvusvaheline Balti psühholoogia konverents

22.-25. augustini toimus TÜs V rahvusvaheline Balti psühholoogia konverents.

Esinejate hulgas olid nii teadlased kui praktiseerivad psühholoogid Eestist, Lätist, Leedust ja ka mujalt maailmast. Ürituse korraldasid Eesti Psühholoogide Liit, TPÜ ja TÜ psühholoogia osakonnad.

Eesti geograafia suurmeeste teaduskonverents

23.-24. augustini toimus TÜs Eesti geograafia suurmeeste J. G. Granö 120. ja Ed. Kanti 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvaheline teaduskonverents.

Konverentsile registreerus üle 60 osaleja 10 Euroopa riigist ning kokku peeti 27 ettekannet.

Eesti Post andis Ed. Kanti 100. sünniaasta puhul konverentsi avapäeval välja ka eritempli.

Konverentsi värvikaim osaleja oli IGU (The International Geographical Union / Rahvusvahelise Geograafia Liidu) president prof Anne Buttimer Dublinist, kes Ed. Kanti talendi suure austaja ja omaaegse kolleegina pidas põhiettekande "Edgar Kant – Balti pioneer". Teise avaplenaarettekande pidas kauaaegne Turu Ülikooli kantsler, TÜ audoktor akadeemik Olavi Granö (pildil).

Johannes G. Granöt võib pidada Eesti geograafiateaduse rajajaks.

Edgar Kant oli Granö andekamaid õpilasi ja ühtlasi Eesti esimene majandusgeograafia professor.

Rahvusvaheline maastikukonverents

25.-30. augustini korraldas TÜ geograafia instituut Tartus ja Pühajärvel Euroopa ruraalmaastike uurimise püsikonverentsi järjekordse sessiooni.

Konverentsil keskenduti maastikes toimunud ajaloolistele minevikuprotsessidele ja nende õppetundide kasutamisele tulevikus. Käsitleti ka maastikuplaneerimist ja hooldust jt teemasid.

Osales teadlasi 18 riigist.

Rahvusvaheline arheoastronoomia konverents

27.-30. augustini korraldasid Eesti Kirjandusmuuseum ja Tartu Observatoorium rahvusvahelise arheoastronoomia alase teaduskollokviumi, mis tähistab ühtlasi maineka Euroopa Arheoastronoomia Seltsi (SEAC) 10. tegevusaastat.

Soome teadusajakirjanikud Tartus

30. augustil külastab Tartu Ülikooli 40 Soome teadusajakirjanikku.

Delegatsiooni juhib Soome Kirjanduse Seltsi peasekretär Jussi Nuorteva (pildil), kes on ka Soome Haridusministeeriumi teadusinformatsiooni nõukogu esimees. Ta on töötanud Soome Akadeemia kultuuri ja ühiskonnateaduste osakonna peasekretärina.

Rektori vastuvõtule järgneb kohtumine ülikooli teadlastega. Võetakse osa uue ühiselamu avamisest ning külastatakse ülikooli ajaloo muuseumi. Õhtul kuulatakse Soome akadeemiku Olavi Granö ettekannet prof Johannes Gabriel Granö Tartu perioodist.

ÕNNITLEME!

25

Piret Plotnik,
administraator – 10. august
Eda Pärnpuu,
koordinaator – 12. august
Margit Tago,
karjääriteenistuse spetsialist – 27. august

30

Merle Muda,
lektor – 2. august
Kaia Kask,
assistent – 5. august
Jüri Raud,
vaneminsener – 6. august
Anne Reppo,
erakorraline assistent – 8. august
Lasse Lehis,
lektor – 15. august
Heidi-Maarja Melts,
giid – 23. august
Liile Jõgi,
infosekretär – 28. august
Maarika Teral,
spetsialist – 28. august

35

Priit Kaasik,
lektor – 3. august
Simmo Savisaar,
assistent – 7. august
Katri Sööt,
laborant – 7. august
Mare Tender,
assistent – 8. august
Larissa Russakova,
koristaja – 10. august
Mairi Kõrvel,
assistent – 19. august
Ija Talja,
laborant – 20. august
Kristiina Pai,
osakonna juhataja – 21. august

40

Merle Lupp,
lektor – 7. august
Alar Sünter,
teadur – 8. august
Aet Lukmann,
assistent – 22. august
Ülo Valk,
professor – 25. august
Jelena Vider,
vanemlaborant – 25. august

45

Ülle Kitsik,
haldusjuht – 2. august
Andres Meos,
erakorraline vanemassistent – 4. august
Marlit Veldi,
erakorraline teadur – 6. august
Ain Lankov,
erakorraline teadur – 15. august
Anu Laas,
projektijuht – 19. august
Ruth Pooga,
laborant – 22. august
Ragne Jõgeva,
lektor – 25. august

50

Kalevi Kull,
dotsent – 12. august
Lumme Kadaja,
teadur – 17. august
Anne Laumets,
bibliograaf – 27. august

55

Malle Viik,
tehnoloogia spetsialist – 6. august
Heli Asuküll,
koristaja – 11. august
Asta Kuha,
raamatukoguhoidja – 17. august
Mare Must,
keemik – 30. august

60

Mare Vadi,
assistent – 2. august
Leili Kostabi,
lektor – 5. august
Mare Raudkats,
koristaja – 5. august
Juha Ehrlich,
dotsent – 22. august

65

Hannes Tammet,
emeriitprofessor – 5. august
Maiga Pärn,
valvur – 27. august
Arnold Rosental,
vanemteadur – 29. august

70

Maie Kalnin,
emeriitprofessor – 21. august

80

Juhan Tuldava,
emeriitprofessor – 23. august

KOOLIAASTA ALGUSE ERIPAKKUMINE TUDENGITELE!

Kuni septembri lõpuni saad Tartu Kaubamajas vormistada Partnerkaardi endale ja oma tudengist sõbrale ühe kaardi hinnaga (üliõpilaspiletid kaasa)!
Kaardi soetamise päeval võidad igalt ostult 10%!

*partner annab

Kõik kaubad Kaubamajas alati 5% soodsamalt

* kehtib nii Tartu kui Tallinna Kaubamajas
* igakuised eripakkumised
* sünnipäevasoodustus 10%
* soodustused Kaubamaja partneritelt
* kehtivus 2 aastat

pöördu Tartu Kaubamaja infoletti ja kaardi saad kätte kohe

Kaubamaja

Tartu Kaubamaja Riia 2A

Rebasekostüümides giidid tutvustavad uutele tudengitele Tartut ja ülikooli.

Rebasenädal 2002

2.-5. septembrini Tartu Ülikoolis

Rudolf Osman
üldkoordinaator

Rebasenädalal tutvustatakse vastsetele üliõpilastele Tartu linna ja ülikooli.

Sel korral pööratakse rohkem tähelepanu üliõpilaste huviringide tegevusele. Rebasenädal pakub meelelahutust ning püüab integreerida eesti, vene ja inglise keelt kõnelevaid tudengeid. Viimasel päeval on võimalus osa saada jumalateenistusest Tartu Jaani kirikus.

Üritust toetavad Balti Investeeringute Grupp, AS Sebe, EELK Tartu praostkond ja AP Trading. Auhinnad loosimistele ja meelelahutusüritustele on välja pannud Pappa Pizza ja Tallinna Karastusjoogid.

Rebasenädalat korraldavad kuuendat aastat Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus ja kristlik tudengiorganisatsioon Agape Eesti koostöös TÜ õppe- ja üliõpilasosakonnaga.

E, 2. september

9-15 infopunktid ülikooli peahoones (Ülikooli 18), TÜ raamatukogu fuajees (W. Struve 1) ja Vanemuise tänava õppehoones (Vanemuise 46). Infopunktidest saab tudeng esmavajalikku teavet õppekavade, tunniplaani, majutuse, õppelaenu, auditooriumide vms kohta. Jagatakse põhjalikku infot rebasenädala erinevate ürituste kohta ja korraldatakse auhindade loosimisi.

18.15 ekskursioon kahes grupis Tartu olulistesse kohtadesse algab TÜ peahoone eest. Giidideks neli silmapaistvat (rebasekostüümides) tudengit.

19.15 integratsiooniõhtu "Palju toredaid inimesi" kehakultuuriteaduskonna spordisaalis (Jakobi 5). Õhtu kujuneb lõbusaks salatikausiks eesti, vene ja välistudengitest. Eesmärk on end üksteisele tutvustada ja erinevaid kultuure lähemale tuua. Püüame vältida paljudele tudengitele saatuslikuks saanud kultuurišokki ja näidata, et asjad ei käi õigesti ja valesti, vaid õigesti ja teisiti.

T, 3. september

9.-15 infopunktid.

17.15 Hillar Palametsa ekskursioon Toomemäel (algus Pirogovi ausamba eest). Hillar Palametsa häält tunneme kõik, kuid eelnevate aastate kogemused näitavad, et ekskursiooni ajal on teda suure rahvamassi tõttu väga halb kuulda. Soovitame varem kohale ilmuda.

19.15 professorite *talkshow* "No Signal" keemiaringis (Jakobi 2-226). Ameerikalik *talkshow*, mille peaosalised on tuntud professorid Tõnu Lehtsaar, Aadu Must, Eero Vasar ja Atko Viru ning veetlev õhtujuht Peep-Ain Saar. Teemaks on, kuidas professorid tudengitega suhtlevad ja kuidas nad omavahel kontakti saavad. Õhtule lisavad vürtsi piinlikud juhtumid professorite elust ja lustakad kommentaarid videoprojektori vahendusel. Meeleolu aitavad luua muusikud.

23.30 jalutuskäik kesköisel surnuaial algab kogunemisega TÜ peahoone eest (algus Raadi kalmistul kl 00.00). Ekskursioon Tartu linna jaoks ja ajalooliselt oluliste inimeste haudadel. Surnuid püüab tõrviku ja huvitavade seikadega ellu kutsuda üks ajaloohuviline tudeng.

K, 4. september

9.-15 infopunktid.

9.15 hommikupalvus ülikooli peahoones (Ülikooli 18-227). Palvust peab usuteaduskonna dekaan professor Tõnu Lehtsaar. Hommikupalvustega taastatakse vene ajal soiku jäänud ja ära keelatud oikumeeniliste palvuste traditsiooni Tartu Ülikoolis. Edaspidi hakkavad palvused toimuma kord nädalas samal ajal. Iga kord kutsutakse kõnelema kedagi Tartu koguduste vaimulikest või usuteaduskonna professoritest.

16.15 rebaste orienteerumine Tartu kesklinnas algab XSi eest (Vaksali 21). Vaheldusek teevad rebased ka sporti. Orienteerumine on omamoodi jätk ekskursioonile "Olulised kohad". Rebased lastakse lahti Miina Härma Gümnaasiumi vahetus läheduses ja parimaid orienteerujaid ootavad muidugi auhinnad.

19.15 Hillar Palametsa diskoloeng peahoone aulas. Õhtustes tuledes särav aula kõneleb oma vanu lugusid. Omapärast hõngu aitab luua vastrenoveeritud ruum, DJ Palametsa asjakohased kommentaarid ja konkurentsitu plaadivalik.

21.15 Ülikooli Filmiklubi avaõhtu uue anatoomikumi ringauditooriumis (Näituse 2). Filmiklubi selle aasta avaõhtul tehakse midagi enneolematut — vaadatakse filmi! Filmiklubi õhtud kulmineeruvad diskussiooniga filmikunsti teemadel, nii et tegemist on hariva ja samal ajal ka meelelahutusliku üritusega.

N, 5. september

9-15 infopunktid.

16.15 ülikooli korporatsioone tutvustav ekskursioon "Korporantlik Tartu" algab peahoone eest. Koos korp! Indla ja korp! Fraternitas Liviensise giididega käiakse vaatamas Tartu linna korp! hooneid, kirjeldatakse tudengiorganisatsioonide ajalugu ja tutvustatakse praegusi võimalusi organiseerumiseks.

18.15 õppeaasta avajumalateenistus Tartu Jaani kirikus. Traditsiooniks kujunenud oikumeenilisel tudengite õppeaasta avajumalateenistusel jutlustab Tartu Salemi baptistikoguduse pastor Meego Remmel. Vaimulike lauludega teenib ansambel Holy Sisters Band.

19.15 Tartu üliõpilaste looduskaitse ringi avakoosolek botaanikaaias (Lai 38). Ilusa ilmaga toimub koosolek vabas õhus.

Tegemist on ringi algava hooaja avakoosolekuga, kus tutvustatakse ringi tegevust ja nauditakse botaanikaaia loodust.

Tartu Ülikooli vastuvõtt 2002

Aime Randveer
TÜ vastuvõtutalituse
peaspetsialist

Tartu Ülikoolis soovis sel aastal keskhariduse baasil õpinguid jätkata 4675 noort, neist võeti vastu 2565.

Riigi finantseeritavale 1309 õppekohale esitati 8344 avaldust. 2001 aastal esitati 1215le riikliku koolitustellimuse õppekohale 8007 avaldust. Keskmiselt laekus 6,4 avaldust ühele õppekohale, mis on 0,2 võrra vähem kui aasta varem.

Riigieelarvevälistele õppekohtadele esitati tänavu 2727 avaldust, vastu võeti 1312 inimest. Vastuvõetutega lepingute sõlmimine ei ole lõppenud ning seepärast ei ole veel selge riigieelarvevälistele õppekohtadele immatrikuleeritute arv. Eelmisel aastal immatrikuleeriti riigieelarvevälistele õppekohtadele 703 üliõpilast.

Tartu Ülikooli finantseeritavatele õppekohtadele võeti vastu 37 üliõpilast, nendest 27 üleriigilistel või rahvusvahelistel õpilasolümpiaadidel saavutatud tulemuste põhjal, 5 silmapaistvate sporditulemuste põhjal ning 5 maalikunsti erialale.

Konkurss riigieelarvelistele õppekohtadele

Kõige rohkem avaldusi, 527, laekus majandusteaduse erialale kanideerimiseks. Kõige suurem konkurss (27,2 soovijat ühele riigieelarvelisele õppekohale) oli õigusteaduse erialal TÜ Õigusinstituudis. Kõige vähem, 12 avaldust, esitati muusikaõpetaja erialale astumiseks. Kõige vähem avaldusi ühe riigieelarvelise õppekoha kohta (1,2) esitati samuti muusikaõpetaja erialale.

Tartu Ülikooli riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetud üliõpilastel oli punkte keskmiselt 77% maksimaalselt võimalikust. Võrreldes eelmise aastaga on keskmine vastuvõtuks vajalik punktide arv 2% võrra kõrgem. Õigusteaduse erialale õigusteaduskonda astujail oli vähemalt 92% ning TÜ Õigusinstituuti samale erialale astujail vähemalt 91% maksimaalselt võimalikust punktide arvust. Kõige vähem punkte, 26% maksimaalselt võimalikust, oli vaja muusikaõpetaja riigieelarvelisele õppekohale vastuvõtuks.

Tartumaalt pärit Triin Sepp alustab sügisel õpinguid arstiteaduskonnas. VARJE SOOTAK

Konkurss riigieelarvevälistele õppekohtadele

Riigieelarvevälistele õppekohtadele laekus kõige rohkem avaldusi, 247, majandusteaduse erialale astumiseks ning riigieelarvevälistele õppekohtadele on seal ka vastuvõetuid kõige rohkem – 232. Majandusteaduskonda riigieelarvevälistele õppekohtadele võetakse vastu kõik, kellel oli vastuvõtueeskirjaga kehtestatud punktisumma. Kõige vähem oli vastuvõetuid semiootika ja kulturoloogia, materjaliteaduse ja geoloogia erialal, kuhu võeti vastu 3 üliõpilast igale erialale. Haridusteaduste (loodusteaduslikud ained), klassiõpetaja vene õppekeelega koolis ja muusikaõpetaja eriala riigieelarvevälistele õppekohtadele astuda soovijaid ei olnud.

Riigieelarvevälisele õppekohale vastuvõetul oli punkte keskmiselt 52,9% maksimaalselt võimalikust. Vähemalt 78% maksimaalselt võimalikust punktide arvust oli informaatika eriala riigieelarvevälistele õppekohtadele vastuvõetutel. Sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika erialale riigieelarvevälisele õppekohale vastuvõetutel oli vaid 19% maksimaalsest punktide arvust.

Vene õppekeelega kooli lõpetanud

Tänavu laekus avaldusi 59 vene õppekeelega koolist 876, vastu võeti 230. Eelmisel aastal laekus avaldusi 67 vene õppekeelega koolist küll vähem, 652 üliõpilaskandidaadilt, kuid sissesaajaid oli rohkem kui tänavu – 257. Vene õppekeelega koolidest laekus enim avaldusi (60) ning ka võeti vastu enim üliõpilaskandidaate (29) Narva Pähklimäe Gümnaasiumist. Teisel kohal 42 soovija ja 15 vastuvõetuga on Narva Humanitaargümnaasium.

Vene õppekeelega koolide lõpetanuid, kellel eesti keele kui teise keele riigieksami hinne oli alla 60 palli ning kellel oleks selle tõttu võimalik ülikoolis lisaks nominaalsele õppeajale ühe aasta jooksul õppida eesti keelt, kandideeris 117. Neist vastuvõetuks osutus 17 üliõpilaskandidaati, kuid täiendaval eesti keele õppeaastal riigieelarvelisel õppekohal õppima asuda soovis 8 üliõpilast: Tartus 3 ning Narva kolled•is 5.

Üllõpilaskandidaatide ja vastuvõetute päritolu

Tartu Ülikooli kandideeris 4675 isikut. Esindatud olid kõik maakonnad. Enim soovijaid, 1148 ehk 24%, oli pärit Tartumaalt, järgnes Harjumaa 1044 avalduse esitajaga (22%). Hiiumaalt laekus avaldusi 24 isikult, seega vähem kui 1% soovinutest. Riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetud tudengitest 349 (27%) on Tartumaalt ja 331 (25%) Harjumaalt.

Üliõpilaskandidaatide hulgas oli 3 välismaal kooli lõpetanut, riigieelarvelisele õppekohale võeti vastu 1 üliõpilane.

Tartu Ülikooli astuda soovijaid oli kokku 242 koolist. Hugo Treffneri Gümnaasiumi lõpetanutelt laekus avaldusi 195. TÜ riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetuid oli 183 koolist. Hugo Treffneri Gümnaasiumi lõpetanutest võeti vastu 104 üliõpilast.

Koole, millest kandideeris vaid 1 lõpetanu, oli 24 ning koole, millest sai sisse vaid 1 kandideerinu, 48.

Välisüliõpilased Tartu Ülikoolis

Ülle Tensing
TÜ välisüliõpilastalituse
peaspetsialist

2002. aasta kevadel laekus välisüliõpilastalitusse 194 avaldust, k.a väliskülalis- ja vahetusüliõpilastelt. Enim avaldusi oli arsti- (55), filosoofia- (42) ja sotsiaalteaduskonda (31). Arstiteaduskonna ingliskeelsesse gruppi, kus ainsana peavad välismaalased konkursi läbima, oli ühele kohale 2,3 soovijat.

Sooviavaldusi tuli 33 riigist, enim Soomest – 92 ja Saksamaalt – 19. Avaldusi tuli ka eksootilisematest riikidest: Bangladesh, Egiptus, Kamerun, Nigeeria ja Süüria, kuid õppima asuvad siiski vaid Egiptuse ja Kameruni esindajad.

Uuel õppeaastal alustab Tartu Ülikoolis õpinguid 162 uut välisüliõpilast, neist 35 põhi-, 7 magistri- ja 3 doktoriõppes. 23 põhiõppe üliõpilast liitub arstiteaduskonnaga. Keelekeskusesse tulijate arv on sellel aastal kasvanud, eesti keelt hakkab õppima 48 välisüliõpilast. Ka kõrgharidusprogramm ERASMUS on hoogu juurde saanud, sügisel asub Tartu Ülikoolis õppima 30 erasmuslast ning 29 üliõpilast on vahetuslepingute vahendusel valinud oma õpingute jätkamiseks Tartu Ülikooli.

Sellel sügisel saab alguse uus idaeestlaste programm, mille eesmärgiks on igal aastal pakkuda endise NSVL territooriumil elavatele eesti päritolu noortele õppimisvõimalusi Eesti kõrgkoolides. Tartu Ülikoolis alustab 3 üliõpilast, kes aastase keeleõpingu järel jätkavad bakalaureuse- ja magistriõppes.

UUDISED

Olga Aleksejeva sai hõbemedali

TÜ spordistipendiaat, kehakultuuriteaduskonna tudeng ja TÜ Akadeemilise Spordiklubi sportlane Olga Aleksejeva saavutas Lissabonis vehklemise MM-võistlustel hõbemedali.

TÜ Akadeemilise Spordiklubi tippspordi juhi Marko Luki sõnul alistas avaringis Eesti naiskond Austraalia 37:26, seejärel saadi jagu Hispaaniast 16:15. Otsustava torke tegi Aleksejeva. Veerandfinaalis alistati Prantsusmaa 42:36, poolfinaalis oldi parem valitsevast maailmameistrist Venemaa esindusest 20:18.

"Taas oli heas hoos Aleksejeva, kes viis Eesti finaali kaotusseisust 13:14," üles Lukk.

Finaalkohtumist alustas Eesti naiskond hästi ja kolme matši järel oldi taga vaid 8:9, kuid järgnevalt suurenes kaotusseis 18:25. Eesti naiskonda kuulusid veel Maarika Võsu, Heidi Rohi ja Irina Embrich. Tänavu tuli maailmameistriks Ungari.

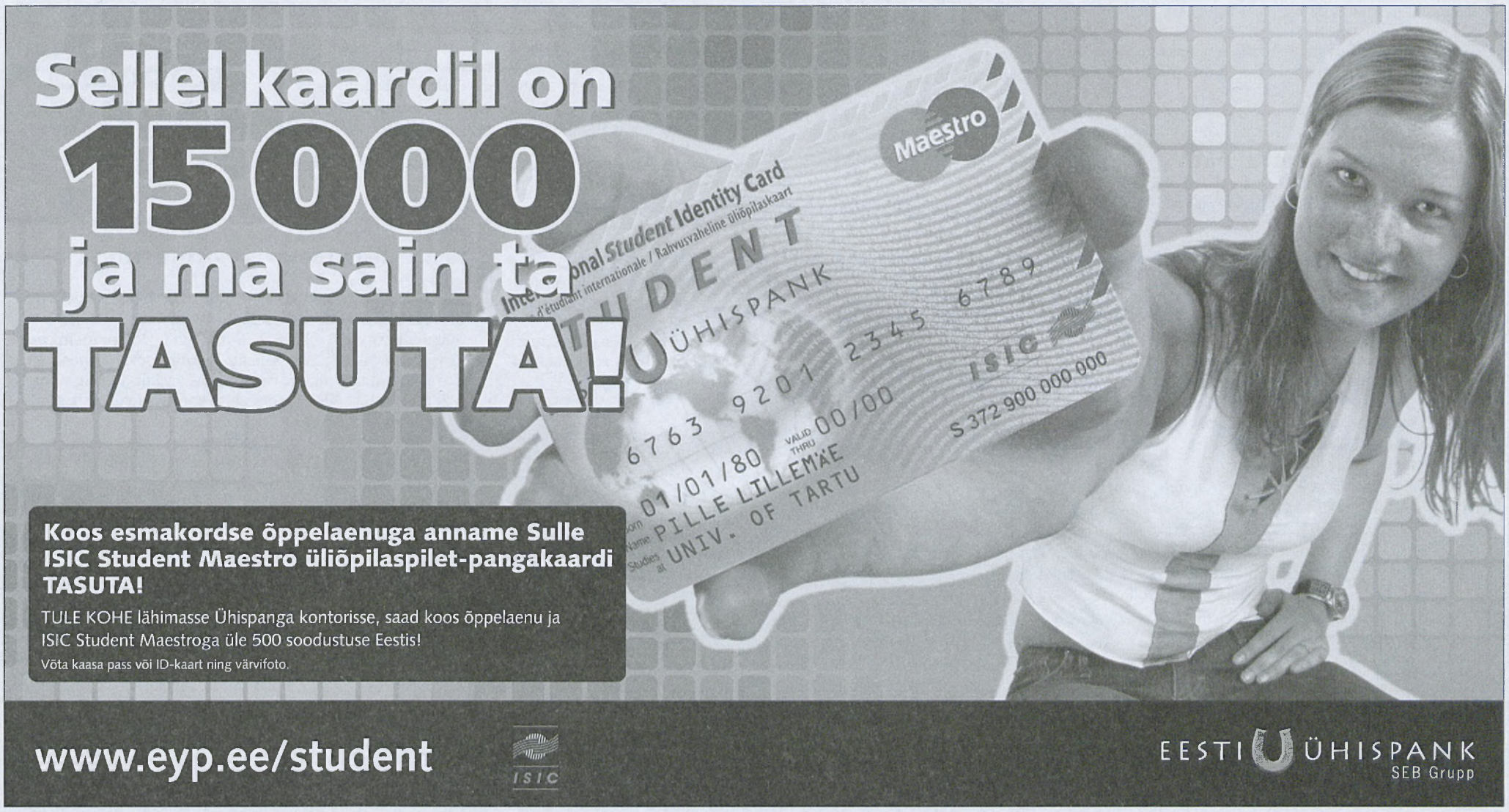

Üliõpilaste sõudmise MM-ilt medal ka Eestisse

Inglismaal Nottinghamis toimunud üliõpilaste MM-võistlustelt tuli pronksmedaliga tagasi Eesti paariskahene.

Jarek Mäestu (TÜ, pildil) ja Indrek Peterson (TPÜ) saavutasid poolakate ja sakslaste järel 3. koha, kaotades võitjale 5 sekund.

Eesti delegatsiooni juhi Urmas Heina sõnul oli tase ühtlaselt kõrge ja võitjateks pärjati MK-etappidel edukalt esinenud sõudjad.

IN MEMORIAM

Henn Elmet

4. aprill 1941 -

29. aug 2002

Eile suri Eesti Põllumajandusülikooli rektor professor Henn Elmet.

Mälestab Tartu Ülikool

ÕNNITLEME

30

Tatjana Nahtman,
erakorraline teadur – 3. september

40

Robert Szava-Kovats,
teadur – 3. september
Andres Lehestik,
taksidermist – 4. september

45

Oili Suvi,
sekretär – 2. september
Marju Medar,
Pärnu kolledži õppedirektor – 6. september

50

Mihhail Lotman,
vanemteadur – 2. september
Sirje Kallastu,
sekretär – 3. september
Ülle Pärli,
dotsent – 5. september
Helve Schasmin,
laborant – 7. september

55

Aino Vindi,
valvur – 8. september

65

Jüri Tammaru,
lektor – 2. september
Aino Punnar,
töökeskkonnaspetsialist – 3. september
Edvitar Leibur,
professor, stomatoloogia kliiniku juhataja – 4. september
Eevi Maiste,
dotsent – 4. september

70

Atko-Meeme Viru,
emeriitprofessor – 7. september

75

Kalju Pihlamäe,
koristaja – 4. september
Leida Sikka,
riidehoidja – 5. september

PÕHJA-AMEERIKA ÜLIKOOLIDE TEABEKESKUS PAKUB TÖÖD

2-le vabatahtlikule (assistent ja IT-abiline) vabalt valitud tööajaga keskuses.

Eeldame:
- head inglise keele oskust,
- kohusetundlikkust ja täpsust,
- nädalas mitte vähemalt 4 t tööd keskuses.

Tublile abilisele pakume:
- vajadusel nõuetekohast soovituskirja sisseastumiseks USA kõrgkooli või stipendiumitaotlemiseks,
- praktilist kogemust TÜ struktuuris töötamisel,
- tasuta testiõpikute (TOEFL, SAT, GRE jne.) laenutamist,
- tasuta paljundamist,
- tasuta interneti kasutamist.

CV koos sooviavaldusega esitada 6. septembriks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse. Info Merli Tamtik, tel 427 243, merlit@ut.ee.

TEADMISTE PÄEVA HARIDUSKONVERENTS

1. septembril kell 13 Tartu Ülikooli aulas, Ülikooli 18

13 Avamine – TÜ rektor akadeemik Jaak Aaviksoo
13.15 "Eesti hariduspoliitikast" – EV haridusminister Mailis Rand
13.45 "Hariduse, teaduse ja professionaalsuse väärtustamine" – TPÜ rektor prof Mati Heidmets
14.15 "Fakti-ja õpetajakesksest koolist oskuste ja pädevuskesksesse kooli" – Kuressaare Gümnaasiumi direktor Toomas Takkis
14.45 "Praktilised sammud haridusparadigma muutmiseks koolis" – Pikakannu Põhikooli õpetajad Eve Säre ja Annely Nagel
15.30 "Kutseharidus ja üldharidus" – Tallinna Majaka Teeniduskooli direktor Erkki Piisang
16 "Võimalusi Eesti hariduselu paremaks finantseerimiseks" – TÜ haridusteaduskonna lektor Jüri Ginter
16.30 "Haridus kõrvalseisja pilgu läbi" – Eesti Päevalehe vastutav väljaandja ja peadirektor Aavo Kokk
17 "Hea hariduspoliitika - selge, lihtne ja usaldusväärne" – TÜ rektor akad Jaak Aaviksoo

Tartu Ülikool võtab rektoraati tööle

rektori abi,

kelle ülesanne on rektori assisteerimine, rektoraadi töö koordineerimine ning TÜ valitsuse asjaajamise korraldamine.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus,
- administratiivtöö kogemus,
- väga head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- väga hea analüüsi- ja algatusvõime,
- väga hea võõrkeelteoskus,
- arvutioskus.

Kasuks tuleb ülikooli töökorralduse tundmine ning projektijuhtimiskogemus.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 2. septembril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 375 145, personal@ut.ee.

KONKURSS "ÕPIOTSTARBELINE CD"

Konkurss kuulutatakse välja motiveerimaks ja kaasaaitamaks ülikooli õppejõudude õpiotstarbeliste CD- de väljaandmisel.

Osalemiseks tuleb 1. oktoobriks esitada ideekavand, mis:
- annab ülevaate CD-l esitatavast kursusest,
- planeeritud sihtgrupist,
- kasutamisvõimalustest igapäevases õppetöös ülikoolis või üldhariduskoolides.

Ideekonkursi võitja(te)le makstakse välja preemia 3000 kr, kui ta annab 15. oktoobriks CD-le planeeritud materjalid üle multimeediakeskusele CD kujundamiseks. Tekstiline materjal tuleb vormistada MS Wordis; graafikute, illustratsioonide ja fotode tegemisel aitavad autorit multimeediakeskuse töötajad. Valmis CD esimesed 100 eksemplari kingitakse võitjale.

Täiendav info Peeter Kukk, tel 375 590, pkukk@ut.ee.

TÜ ARVUTIVÕRGU KASUTUSÕIGUS

Tartu Ülikooli arvutivõrgu kasutusõigust saab vormistada infotehnoloogia osakonna võrguadministraatori juures uuel aadressil Ülikooli 18a, avatud E R 9-12 ja 13-16.

Mälestustahvel kriminaalõiguse professorile

1. septembril avab justiitsminister Märt Rask mälestustahvli Karl Saarmanni (1893-1948) sünnimajal Tallinnas Paldiski mnt 3a.

Karl Saarmann oli Akadeemia Nord professori Peeter Järvelaiu sõnul esimene eestlasest TÜ kriminaalõiguse professor, EV riigikohtunik ja üks karistusseadustiku põhiautoreid. 2002. aastal on juba avatud mälestustahvlid mitmele Eestis tegutsenud juristile: prof Fr. G. von Bungele (1802-1897), prof Leo Leesmendile (1902-1986) ja Carl Gustav Jochmannile (1789-1830).

KUNSTIDE OSAKONNA KURSUSED

FL kunstide osakond kuulutab välja alljärgnevad valikkursused kõigile soovijatele:
- EESTI FILMI AJALUGU (FLKU. 00.079, 2 AP), õppejõud Lauri Kärk, E kell 16-20 keemiaring, algus 9. sept.
- MUUSIKATEOORIA JA SOLFED•O I (algkursus) (FLKU.02.009, 2AP) õppejõud Elvi Oolo, E ja K kell 16-18 Lai 34-72, algus 3. sept.
- MUUSIKATEOORIA JA SOLFED•O II (edasijõudnutele) (FLKU. 02.012, 2 AP) õppejõud Elvi Oolo, T ja N kell 16-18 Lai 34-72, algus 4. sept.
- PRAKTILINE SOLFED•O (FLKU. 02.016, 2 AP), õppejõud Elvi Oolo, E kell 14-16 Lai 34-72, algus 9. sept.
- EESTI RAHVALAUL: AKUSTILISI JA PSÜHHOLOOGILISI VAATEID (FLKU. 02.018, 2 AP), õppejõud prof Jaan Ross , N kell 12-14 Lai 34-72, algus 5. sept.
- JOONISTAMINE (FLKU.00.094, 2 AP), õppejõud Jaan Punga, E ja K kell 16-18 Lai 34 I k, algus 4. sept.
- MAALIMINE (FLKU.00.092, 2 AP), õppejõud dots Anne Parmasto, T ja N kell 16-18 Lai 34 I k, algus 3. sept.

Info kunstide osakonnas Lai 34 III k, tel. 375 669 Triin Lett, registreerimine ÕIS-is või kunstide osakonnas.

KEELEKESKUSE INFOPÄEV

4. septembril kell 12-18 ülikooli raamatukogu fuajees W. Struve 1

Registreerimine kõikidele üld- ja erialakeele kursustele sügissemestriks:
- inglise, rootsi, itaalia keel
- saksa, prantsuse, ladina, jaapani, türgi keel
- eesti, soome, vene keel

Info ja registreerimine jooksvalt ka keelekeskuses Näituse 2, 375 357, keeled@ut.ee.

ACTA DIURNA

1. septembril kell 13 algab ülikooli aulas teadmistepäeva hariduskonverents. Kõik huvilised on oodatud! Info: Ülle Tillmann, tel 343 617. Kava aadressil http://www.ut.ee/ht/kutse/

2. septembrist on taas avatud ülikooli kohvikumaja II korrusel asuv kohvik. Kohvik avab oma uksed hommikul kell 9.
Kohvikumaja aias ja "Krambambulis" toimub 2. septembril kell 11 suur avaaktuste joot:
* liha küpsetab eesti barbecue vanaisa doktorant Habicht
* jootu joodab Krambambuli - ostad ühe, saad kaks
* pubi seinal otseülekanne aula avaaktustelt
* toimub veinide degusteerimine
* sünnib Krambambuli
* pubiviise mikserdab üliõpilane Möls

KURSUSED

"Feminist Political Philosophy", praktilise filosoofia õppetooli erikursus (4 AP), külalisprofessor Lynda Lange Toronto Ülikoolist. Toimumisaeg (al.09.09.2002) E ja N 18-20, Lossi 3-223. Kursus kestab kuu aega ja toimub inglise keeles. Keskendutakse valitud kanooniliste filosoofiateoste (Platon, Aristoteles, Hobbes, Locke, Rousseau, Hegel, Marx, jt) feministlikule kriitikale. Avatud kõigi erialade üliõpilastele.

Semiootika osakond kutsub kõiki huvilisi kuulama Tartu-Moskva semiootikakoolkonna ühe rajaja prof Boris Uspenski loengukursust "Kommunikatsioon ja mõistmine" (SOSE.01.182, 1 AP, rvestus) auditooriumisTiigi 78-118.
Registreerumine 2. ja 3. 09 Tiigi 78-307. Info: U.Urm, 375 933.

Võru keel II (FLLE.00.006, 2AP). Õppejõud Sulev Iva.
Kursus on mõeldud neile, kes on läbinud kursuse Võru keel I (FLEE.02.067) või mingil muul moel võru keelega varemgi kokku puutunud. Muu hulgas proovitakse kursusel ka võru keeles kirjutada. Eesmärgiks on võrukeelse väljendusoskuse põhialuste omandamine.
Kursus toimub 3.-12. n (algus 20.09) R 8–10 Ülikooli 18 – 244. Kokkuleppel võidakse aega ka muuta. Lisainfo: tel 375 422.

TEATED

5. septembril kell 14 toimub Toomel Valges saalis haridusteaduskonna tehnikavaldkonna õpetaja eriala lõpuaktus. Tegu on Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli ühise õppekava esimeste lõpetajatega. Info: Annika Konsap tel 343 056.

Austatud organiseerumata meestudeng, korporatsioon Fraternitas Liviensis ootab Sind oma külalisõhtutele 5. ja 19. septembril kell 20 meie konvendikorteris Tähtvere 2-IV.

KONVERENTSID

5. – 7. septembril toimub spordipedagoogika õppetooli korraldusel rahvusvahelise sporditeadlasi ühendava organisatsiooni ICPAFR iga kahe aasta järel toimuv sümpoosion "Kehalise võimekuse, kehalise aktiivsuse ja tervise mõõtmine ja testimine: uued suunad", mis algab 5. sept kell 18 ülikooli aulas, 6. ja 7. sept algavad istungid kell 9 Biomeedikumis. Täiendav info: Terje Sööt, tel 375 372.

6. septembril tähistatakse Tartu Ülikooli kauaaegse eesti keele professori (1955-1975), Emakeele Seltsi esimehe (1968-1982) akadeemik Arnold Kase 100. sünniaastapäeva. Kell 14 pannakse lilled Arnold Kase kalmule Raadil. Kell 15 algab TÜ nõukogu saalis ettekandekoosolek, kus Arnold Kasest räägivad Reet Kasik, Kristiina Ross ja Karl Pajusalu. Info: Mare Sepp, tel 375 224.

KAITSMISED

11. septembril kell 16.15 toimub matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-512 Kadri Ohvrili magistriprojekti "Raseda kehamõõtude muutumise statistiline mudel ja lapse sünnikaalu prognoosimine" kaitsmine rakendusstatistika magistrikraadi saamiseks. Juhendajad: emer prof Ene-Margit Tiit ja projektijuht Helje Kaarma. Oponent: dots Krista Fischer. Info: dots Leiki Loone, tel 375 863.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Ühikakutid kl 14.
Eksperiment kl 16, 20.
Amelie kl 18.
Koletise ball kl 22.

TÜ EETIKAKESKUSE DOKTORISTIPENDIUMID

TÜ Eetikakeskus kuulutab välja 2002/2003. õ-a Volkswagen Stiftungi toetusest makstava doktoristipendiumi konkursi.

Taotleda võivad TÜ kõigi teaduskondade doktorandid eetikaküsimustega tegeleva projekti kirjutamiseks. Stipendium määratakse kuni 5 doktorandile üheks aastaks ja selle suurus on 2800 kr kuus. Edukate õpingute korral on võimalik saada stipendiumi kuni 3 aastat.

Stipendiaat peab elama Eestis, pidama ettekandeid oma tööst ja osalema eetikakeskuse interdistsiplinaarsetes kollokviumides ja külalislektorite seminarides.

Nõutavad dokumendid (inglise või saksa keeles): CV ja publikatsioonide nimekiri, eetikaalase uurimistöö projekt (3-5 lk), juhendaja soovitus, avaldus (vabas vormis, koos põhjendusega) stipendiumi saamiseks.

Dokumendid esitada hiljemalt 23. sept TÜ filosoofia osakonda, Lossi 3-230, sekretär Ruth Jürjole, tel 375-314. Lisainfo: kirsti@ut.ee, 375-427.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine 50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida 10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida 5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

6. september 2002

NR. 26 (2104)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SÕNDEKSEMISLAB

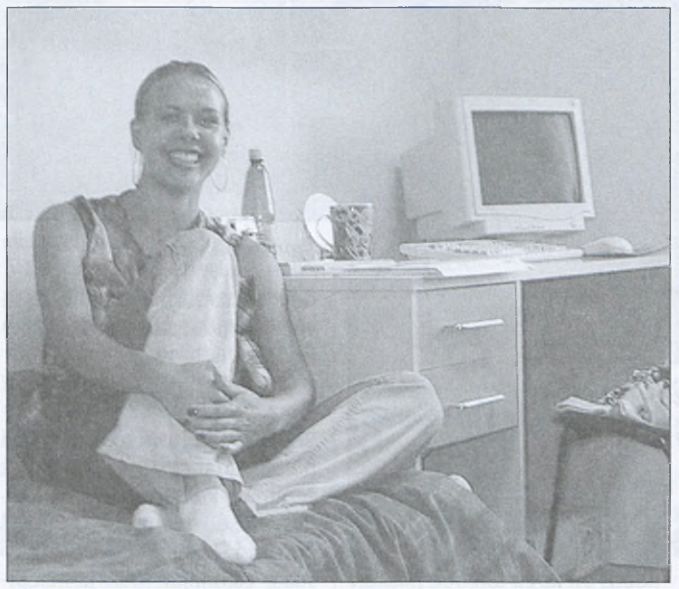
Tudengid kodustavad ühiselamut

Kristjan Kaljund

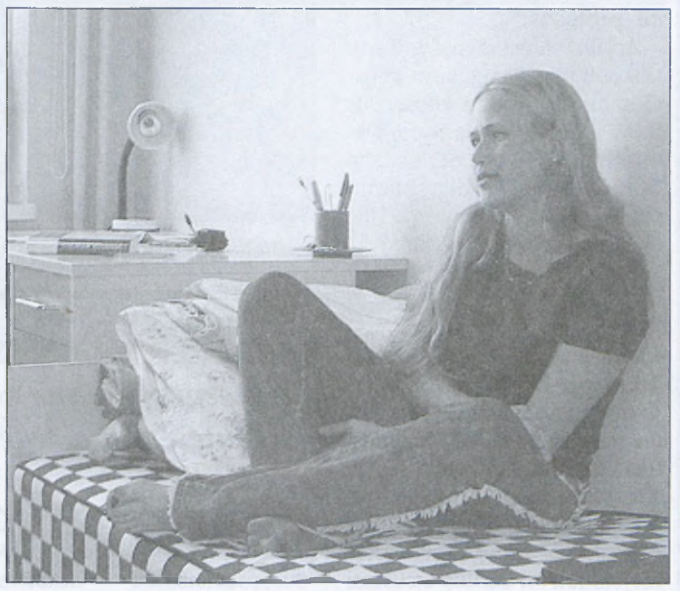
Raatuse tänava ühiselamu tudengid on oma uue koduga rahul, puudu jääb vaid hubasusest ning ruumist külmkapis.

"Olen väga rahul," ütleb avatud ülikoolis õigusteadust õppiv Margo Loor. "Eriti välisilmega – see ei ole tavaline karp, vaid on veidi ka arhitektuuriga vaeva nähtud."

Vaeva nägija, arhitekt Andres Siim jäi samuti lõpptulemusega rahule. Projekti arenedes kärbiti küll pisut eelarvet, mistõttu jäi maja plaanitust 25 meetri ja ühe trepikoja jagu lühemaks. Sellegipoolest on Siim rõõmus, et hoone suurus andis hoopis teistlaadi töökogemuse. "Ka sadamas, kus seisavad kõrvuti kaks laeva – suur ja väike –, tõmbab suur rohkem tähelepanu," võrdleb arhitekt. "Ühiselamu sisemine struktuur on kindla rütmiga, välimusega on aga võimalik mängida."

Masendavhallist seinavärvist hoolimata on Katrin Kahn rõõmus – uksed on ju punased.

"Kui kuskil mingi tümakas on, siis boksi välisukse taga seda ei kuule," kiidab Maarja Reineberg. 3 X KRISTJAN KALJUND

Hotell või haigla?

"Mõni ütleb, et elu on justkui hotellis," vahendab varem Narva mnt 27 ühiselamus töötanud majajuhataja Heili Reinart tudengitelt kuuldut.

Ent mitte kõik pole uuest majast heal arvamusel. "Kehv," iseloomustab juuratudeng Paul Angerjärv oma esmamuljet. "Tuba on steriilne nagu haiglas. Kõik on lukus ja kinni. Terve maja peale on vaid üks lift ja see ka ei tööta."

Majajuhataja Heili Reinart ei mõista tudengite kurtmist: "Mida nad peavad silmas steriilsuse all? Kõik on puhas! Seinad on valged ja mööblit on vähe – siis on just avarust rohkem. Kodutunnet saab ju igaüks ise tekitada, panna kardinad ette ja vaiba põrandale."

Maja on taustaks

Angerjärv ütleb, et tema suurt hulka asju tuppa kuhjama ei hakka. "Juurde ei viitsi siia midagi tuua, sest kolimine näitas, et asju tassida on rõve ja seda tuleb vältida," ütleb ta pärast viimase raamatukasti tuppa viimist.

Arhitekt Andres Siim ütleb, et vormistas maja teadlikult neutraalse taustana, mis ei anna stereotüüpe.

"Üle maailma kokku tulnud noored toovad sinna elu sisse," usub ta. "Inimesed tekitavad sidemeid, panevad maja elama." Siim lisab, et oleks põnev poole aasta pärast majas ringi käia ja vaadata, milline miljöö uste taga avaneb. "Iga ukse tagant algab kodu ja see on igaühel erinev."

Sahtlist tuleb suitsu

Elamist hubasemaks muuta saavad tudengid näiteks kardinate, vaipade ja toalilledega. Mööblit välja viia ei tohi, küll aga juurde tuua, kui mahub. Elevandipiltidega lemmiktapeeti seina kleepida ei lubata, samuti on keelatud seintesse auke puurida.

Maja ehitajate esindaja on ühikas kogu aeg kohal ja jooksvad probleemid, näiteks tilkuv WC-pott, saavad kiirelt lahendatud.

Kõik küsitletud elanikud kurtsid köögi üle. Kui akna puudumine veel andestatakse, siis imetillukesse külmkappi kuue inimese toitu mahutada ei oska keegi. Ka võib kuue peale nappida kahest pliidiplaadist.

"Kõvasti on raha pandud põrandaküttele, aga köök on, nagu ta on. Kui pliit sisse lülitada, hakkab sahtlist suitsu tulema, sest mingit isolatsiooni vahel pole," kurdab ajalootudeng Maarja Reineberg veel üht probleemi.

"Miks ehitatakse nii võimalikult odavalt? Ühikaid on ju kogu aeg vaja ja selle asemel, et igal aastal remontima hakata, võiks juba ehitada korralikult," arvab tema toanaaber, juuratudeng Katrin Kahn.

Uksed on uues ühiselamus lukus ja avanevad valikuliselt. "Turvasüsteem on eeskujulik, kolm korda tuleb kiipkaart välja võtta, enne kui toa ukseni jõuad," kiidab Margo Loor.

Iga elanik pääseb Raatuse ühiselamus vaid oma korrusele. Tartu Üliõpilasküla majutusjuhi Janika Hango sõnul on see vajalik vastutuse piiritlemiseks – kui koridoris midagi lõhutakse, ei pea süüdlast otsima kogu majast vaid ainult sellelt korruselt.

Külla vaid kutsutud

Katrin Kahn ja Maarja Reineberg meenutavad oma elu Narva mnt 25 ühikas. "Tuppa minnes oli alati kümme sõpra ees, kes olid kuidagi sisse saanud," ütleb Kahn.

Uude ühiselamusse külla minnes tuleb visiit varem kokku leppida või siis mobiiltelefoniga oma kohalejõudmisest märku anda, sest majas pole uksekella ega fonolukku.

Raatuse ühikas elamist peavad tudengid pisut liiga kalliks. Koos kommunaalmaksudega tuleb koha eest välja käia veidi üle tuhande krooni kuus. "Kvaliteet ja hind ei ole vastavuses – ta ei ole nii palju vanadest parem kui palju ta kallim on," arvab Reineberg.

Järjekorrad kahanevad

Kolmapäeval elas 710 inimest mahutavas Raatuse ühikas 439 tudengit. Paljud, kes olid ühikajärjekorras n-ö igaks juhuks, on loobunud ja järjekorras edasi liikudes võtab lepingute sõlmimine lihtsalt aega.

Ühiselamu fuajees avatakse lähiajal kohvik, viedolaenutus, kontoritarvete pood ning paljundus.

Sügisest hakatakse renoveerima Narva mnt 25 ühiselamut, selle valmimise järel ootavad oma korda Narva 27 ja 89. Nooruse 7, Pepleri 23 ja Purde 27 ühiselamutes üliõpilasküla kapitaalremonti teha ei plaani.

Elukohasooviga on üliõpilasküla järjekorras praegu 739 inimest, kes soovivad kohta renoveerimata ühiselamutesse, pisut alla saja on tahtjaid renoveeritud majadesse.

Tiigi ühikas on mugav

Tiigi 14 renoveeritud ühiselamu 253st asukast oli kolmapäevaks sisse kolinud 164, kes on uue elukohaga väga rahul.

"Ruumi on piisavalt ja uus kortersüsteem on väga mõnus," räägib filosoofiatudeng Kristjan Kool.

Sarnaselt Raatuse turvasüsteemile peaks Tiigiski iga elanik pääsema vaid oma trepikotta, aktiivsemad tudengid teavad aga rääkida, et tegelikult avab magnetkaart kõik välisuksed.

Külmkapi- ja pliidipinda on Tiigi tänaval kaks korda rohkem kui Raatuse ühikas. Ka saavad Tiigi ühiselamu asukad nautida suurest köögiaknast avanevat vaadet. Maani ulatuvat akent avades on tunne peaaegu nagu rõdul.

Ühikaelanikele külla minek on aga problemaatiline siingi – võõrad välisuksest sisse ei pääse ning uksekellad puuduvad.

Rotalia Fondi stipendiaadid teada

Sirje Mark
Rotalia Fondi stipendiumide komitee sekretär

Täna kell 18 antakse korp! Rotalia majas kätte 2002/2003. õppeaasta Rotalia Fondi 1000dollarilised stipendiumid.

TÜst pälvis stipendiumi 17 tudengit. Gerhard Treubergi nim stipendiumi said: Uljana Boiko (füüs infotehnol), Mark Kantšukov (ettevõttemaj), Johanna Kase (geenitehnol), Priit Kilgas (zool ja hüdrobiol magistrant), Emilia Käsper (informaatika), Alari Paulus (rahvamaj), Luule Rand (ajaloo magistrant), Ave Rannik (inglise filol), Toomas Silla (molekulaarbiol ja geneetika magistrant), Valeria

Martin Traks.

Sizemskaja (viroloogia magistrant);

Ene Silla nim stipendium: Kaisa Aardevälja (psühhol), Jane Järvalt (avaliku halduse magistrant), Kaido Kurrikoff (psühhol), Ringa Raudla (avalik haldus), Andres Vosman (ajalugu), Merit Voore (ajalugu);

Bruno ja Helge Laane nim stipendiumi sai Martin Traks (keemia).

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond andis EV avalik-õiguslike ülikoolide päevases õppevormis õppivatele 2. ja 3. aasta üliõpilastele ja 1. aasta magistrantidele kokku 32 stipendiumi (a' 1000 dollarit).

Kokku vaagis komitee 186 sooviavaldust, neist 105 TÜ üliõpilastelt.

Stipendiumide kätteandmisele on oodatud stipendiaadid, pereliikmed, õppejõud, sõbrad, kursusekaaslased.

Uued testimismeetodid sporditeaduses

Toivo Jürimäe
TÜ spordipedagoogika instituudi prof

Eile algas Tartus rahvusvaheline sporditeaduste sümpoosion "Kehalise võimekuse, kehalise aktiivsuse, tervise mõõtmine ja testimine: uued suunad".

Tänu Tartu sporditeadlaste üha suurenevale tuntusele maailmas on TÜ kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika õppetoolile antud võimalus korraldada rahvusvahelise sporditeadlasi ühendava organisatsiooni ICPAFR (International Council for Physical Activity and Fitness Research) regulaarselt kahe aasta järel toimuv sümpoosion (ICPAFR International Sport Science Symposium).

23. konverentsile on registreerunud 70 välismaalast 20 riigist, sh Kanadast, USAst, Austraaliast, Taist, Hiinast, Jaapanist, LAVist. Ülevaateloengutega esinevad sellised maailma sporditeadlaste tippu kuuluvad professorid, nagu N. Armstrong Inglismaalt, D. Bailey Kanadast, A. P. Hills Austraaliast, P. V. Komi ja R. Laukkanen Soomest ning J. F. Sallis USAst.

Ürituse avamine toimus eile TÜ aulas, täna ja homme algavad istungid kell 9 Biomeedikumis.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Õpetajate seminari direktor Toomas Kink: õpetajaametit on vaja väärtustada.
LK 3

Käivitub Tartu Ülikooli arenguplaani arutelu
LK 2

Ülikooli koorid ootavad uusi liikmeid
LK 3

Uus botaanikaprofessor on Meelis Pärtel
LK 3

UUDISED

Rektor nõustus kandideerima

Rektor Jaak Aaviksoo teatas 30. augustil TÜ nõukogu istungil oma kandideerimisvalmidusest ka järgmiseks ametiajaks.

Aaviksoo valiti rektoriks 1998. aasta 27. veebruaril, tööle asus ta 1. juunil. Kandidaatide esitamine lõppes 5. veebruaril. Selleks ajaks oli esitatud kolm kandidaati – peale prof Aaviksoo tollane rektor prof Peeter Tulviste ja prof Jüri Allik, kes loobus kandideerimisest. Rektori valimiskogu nimekiri kinnitati jaanuarikuu nõukogus. TÜ akadeemilise sekretäri Ivar-Igor Saarniidu sõnul tuleb reglemendi järgi uus valimine välja kuulutada hiljemalt selle aasta lõpus.

Tähistatakse prof Arnold Kase 100. sünniaastapäeva

Täna tähistatakse TÜ kauaaegse eesti keele kateedri juhataja (1955-1975), Emakeele Seltsi esimehe (1968-1982) akadeemik Arnold Kase 100. sünniaastapäeva.

Kell 14 pannakse lilled prof Arnold Kase kalmule Raadil. Kell 15 algab TÜ nõukogu saalis ettekandekoosolek, kus esinevad Reet Kasik ("Arnold Kask Tartu Ülikoolis"), Kristiina Ross ("Arnold Kask ja kirjakeele ajaloo tulevik") ja Karl Pajusalu ("Arnold Kasest murdeuurijana").

Info: Mare Sepp, tel 375 224.

Professor Arnold Kask.

UUDISED

Lõpetasid esimesed TÜ ja TTÜ tehnikaõpetajad

Eile oli ajaloomuuseumis TÜ ja TTÜ esimeste tehnikaõpetajate lõpuaktus.

Riigieelarvelisele kohale võetud 60 tulevast tehnikaõpetajat jagunevad kahe ülikooli vahel võrdselt, esmaste lõpetajatena väljus ülikooli sammaste vahelt 51 tehnikavaldkonna õpetajat.

Ainulaadne koostöö annab pedagoogilise ja metoodilise ettevalmistuse töötamiseks kutseõppeasutuste tehniliste erialade õpetajana. TÜ õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelgi sõnul on esmakordselt kahel Eesti suurimal ülikoolil nii mahukas ühine õppekava.

Õppekava läbimisel antakse üliõpilasele vastava valdkonna (kas ehitus, energiatehnika, geotehnoloogia, informatsioonitehnika, keemia- ja materjalitehnoloogia, logistika, mehaanika või tehniline füüsika) õpetaja kutsetunnistus ning akadeemiline õiend.

TÜ kergejõustiklased Eesti parimad

4. septembril Tallinnas toimunud Eesti kergejõustikuklubide karikavõistlustel võitis esikoha TÜ Akadeemiline Spordiklubi 173,5 punktiga, teine oli Tallinna Kalev ja kolmas kergejõustikuklubi VIKE.

Spordiklubi spordidirektori Harry Lembergi sõnul oli üks edukamaid kergejõustiklasi oli tänavu TÜ kehakultuuriteaduskonna lõpetanud Sirkka-Liisa Kivine, kes võitis kaugushüppe isikliku rekordiga 6.28 ja kolmikhüppe tulemusega 13.50.

Käivitub TÜ arenguplaani arutelu

Erik Puura
arengukava koostamise töörühma juht

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Tartu Ülikoolis käivitus kogu ülikooli liikmeskonda haarav strateegilise planeerimise protsess.

Aprillis alustas tööd Tartu Ülikooli uue arengukava väljatöötamise töörühm koosseisus Erik Puura, Reet Adamsoo, Viktor Muuli, Peeter Burk, Jaan Ginter, Tõnu Meidla, Martin Hallik, Madis Saluveer, Ülle Hendrikson ja Aune Valk.

Senised etapid

Arengukava väljatöötamisel oleme läbinud juba mitu etappi.

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni enesehinnagu programmi raames on SWOT-analüüsi teel läbi viidud ülikooli välis- ja sisekeskkonna uuring ja antud sellele hinnang ning selgitatud võimalikke arengustsenaariume, samuti on uuritud otsustusi nõudvaid olukordi.

Oleme kogunud taustinformatsiooni ja analüüsinud nii ülikoolisiseseid kui ka -väliseid arengudokumente.

Oleme analüüsinud mitmekümne välisülikooli arengustrateegiaid ning planeerimist, arengukava koostamise kontseptuaalseid aluseid, oleme tutvustanud rektoraadile ja erinevatele komisjonidele ning administratiivallüksustele, samuti kogu ülikoolile teaduse infolehe Sammas kaudu. Pidevalt oleme arvestanud ka töörühma töösse kaasatud teaduskondade arendusprodekaanide sisuliste kommentaaridega.

Mõttetalgutel Uuskülas pandi paika arutatava arengukava kontseptsioon. ANDRES SALU

MICHAEL PORTER
Harward Business Review, nov-dets 1966

Strateegia olemus seisneb valikutes, mida tegemata jätta.

Strateegiline arenguplaan

Töörühm leidis, et erinevalt paljudest Euroopa ja eriti Ida-Euroopa ülikoolidest on enamikul USA ülikoolidel olemas tulevikusuundi määratlev kõige kõrgema taseme dokument, mille otsene tõlge eesti keelde on strateegiline arenguplaan (*institutional strategic plan*). Sõna "strateegiline" all mõistetakse seejuures väliskeskkonna muutuste arvestamist siseeesmärkide saavutamisel. Strateegiline planeerimine ülikoolis on kogu ülikooli hõlmav ühine mõttetegevuse ja otsustamise protsess pidevalt muutuvates demograafilise, intellektuaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja poliitilise väliskeskkonna tingimustes.

Rõhutamaks nii protsessi kui ka valmiva dokumendi tähtsust ja erilisust, nimetame seda "Strateegiliseks arenguplaaniks aastaiks 2003-2010". Töö viiakse läbi kindla metoodika alusel, millest järgmises UTs.

Arengukavade all mõistame dokumente, millega allüksused konkretiseerivad strateegilise arenguplaani eesmärke ja nende täitmist, kavandades tegevused mõneaastaseks ajaperioodiks.

Seminar Uuskülas

26. ja 27. augustil toimus Peipsi põhjakaldal asuvas Uuskülas seminar, kus strateegilise planeerimise metoodika alusel püüdsid 18 ülikooli eri allüksuste esindajat luua kontseptsiooni ning defineerida ülikooli põhiväärtused, missiooni, visiooni ja üldeesmärgid, mida hakata edasi arutama kogu ülikooli liikmeskonnaga. Lisaks töörühma liikmetele osalesid veel Raul Eamets, Kalle Hein, Karin Jaanson, Kristi Jõesaar, Kalle Kisand, Toomas Liivamägi, Martti Preem, Andres Salu ja Raivo Valk.

Arutelude tulemusena peaks valmima dokument, mis aitaks kogu ülikoolil teha valikuid, mida teha ja mida tegemata jätta. Strateegilise arenguplaani rakendusmehhanism peab sisaldama võimalusi jälgida eesmärkide täitmise edukust – ka vastavad strateegiad ja edu indikaatorid olid arutlusel.

Kõigi arvamused oodatud

Käesolev artikkel avab UT uue rubriigi, millega käivitub analüüsi tulemuste, ideede ja strateegiate arutelu kogu ülikooli tasandil. Olulisemad arvamused ja seisukohad avaldatakse.

Kõik arvamused, kommentaarid ja ettepanekud ilmuvate artiklite kohta palume saata teadus- ja arendusosakonda (TAO) Madis Saluveeri nimele (soovitavalt elektroonselt Madis.Saluveer@ut.ee). Lisaks ajaleherubriigile avab TAO oma kodulehel samateemalise rubriigi, kuhu paigutatakse teie saadetud konstruktiivsed kommentaarid, arvamused ja ettepanekud.

Kutsume aktiivsele ja konstruktiivsele arutelule ning mõttejulgusele!

ARVAMUS

TÜ üliõpilasesinduse sabakergituskampaania

Kristjan Kaljund

Eelmises lehes tutvustas üliõpilasesindus oma tegevuskava alanud õppeaastaks. Positiivsete plaanide (debatt hariduspoliitikast, loengusari üldhuvitavatel teemadel) kõrval jäi häirima sügiseks püstitatud peaeesmärk – tutvustuskampaania.

Tudengeid esindava kollektiivi põhitegevus peaks mu meelest olema teist laadi – üliõpilaste arvamuse vahendamine kõrgematesse sfääridesse ning tudengite huvide eest seismine. Loomulikult peab valijaskond valitute tegevusest teadma ning mõistlik kogus PRi on tarvilik, ent see saab siiski olla vaid enesestmõistetav kõrvalprotsess, mitte kampaania korras läbi viidav üksikaktsioon.

Mida arvaksite, kui riigikogu (samuti esindusorgan) teataks, et seaduste väljatöötamise asemel keskenduvad nad sel aastal enesereklaamile, või linnavolikogu pühenduks liikmete postrite tootmisele?

Paraku tundub tihtipeale, et esindus enese tundmaõppimisest ja tutvustamisest kaugemale ei jõuagi. Sagedaste valimistega vahetuvad esinduse liikmed ja ehk seetõttu pole mahti sisulistesse probleemidesse piisavalt süüvida, saati siis veel neid lahendada.

Loodan siiski, et esinduse tegevus ei piirdu järjekordse voldiku – tingimata kriitpaberil ja värvitrükis – väljaandmisega, millest saab teada, et esinduses on koopiamasin ja isegi mõni ajaleht.

Tudengite meeskoor

Meelis Jõesaar

Tartu Akadeemiline Meeskoor (TAM) alustab oma 91. hooaega.

Septembris võetakse proovides (esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 18.30 Ülikooli 16 II korrus) vastu uusi laulumehi.

Ehkki koori peamine eesmärk on hästi laulda, on koorielus laulmisega niisama tähtsal kohal ka seltskonnaelu – 70 tegevliikmega meeskoor pakub uue suure sõpruskonna, läbi aasta kümnetes Eesti ja välismaa kontserdisaalides esinemisvõimalusi jm.

Eelmisel sügisel võttis koor ette pika kontserdireisi Poolasse ja Austriasse. Kevadel tähistas koor aga oma 90. juubelit. Anti välja ka koori album, 400 lauluga lauluraamat, lindistati raadiosaade ning anti mitu kontserti, mis on salvestatud ka CD-plaadil.

Seltskonnaüritustest toimuvad traditsiooniliselt lisaks koorisisestele laagritele koorilaagrid talvel TTÜ Akadeemilise Naiskooriga ning suvel TÜ Akadeemilise Naiskooriga.

Algaval semestril on plaanis kontserdireis Eestis ning ka raja taga. Kevadeks valmistub koor osa võtma Eesti Meestelaulu Seltsi korraldataval võistulaulmisel. Eelmisel võistulaulmisel saavutas meeskoor harrastuskooride hulgas II koha.

Ebapiisava muusikalise tausta, kuid hea viisipidamisega uutele liikmetele antakse lisakoolitust ja hääleseadet.

Info: http://tam.org.ee, kus on võimalik kuulata ka linti lauldud lugusid ning vaadata pilte; või siis tel 052 59694 (Meelis Jõesaar) ja tam@ut.ee.

Konkursieelsed hetked Veszprémis. KADRI VIDER

Camerata Universitatis

Kadri Vider

Kammerkoor Camerata Universitatis osales Ungaris Veszprémis koorifestivalil "Vivace 2002".

Augusti alguses viis buss 24 lauljat kolmeks päevaks Veszprémi koorifestivalile „Vivace 2002", mille juhtmõtteks oli väljendada elurõõmu igal võimalikul vokaal-muusikalisel moel. 8 koori eri maadest olid kõik mõelnud ka silmaga nähtavale ja vürtsitanud esinemist liikumise või lausa teatrinumbritega. Tormise „Ingerimaa õhtud" olid meie koori lauljate esituses isegi ebaugrilikult ekspressiivsed ja jõudsid üsna hästi ka peamiselt ungarikeelse publikuni. Vahetult enne meid esinenud Osseetia neidudekoori me ületada ei suutnud – nende rahvuslikest pulmalauludest kava oli lummav nii vokaalselt kui sellega tihedalt seotud tantsude väljendusrikkuse poolest. •ürii preemia läks õigustatult osseedi neidudele, publikule aga meeldis veelgi rohkem tuliste kreeklaste ülesastumine.

Õhtud kujunesid spontaanseks ja lõbusaks rahvaste paabeliks, kus näiteks eestlased tantsisid soomlaste pilli järgi kreeka tantsu.

Kestev lauluhimu toob koori lauljad ka sel sügisel esmaspäeviti ja kolmapäeviti proovi. 11., 16. ja 18. septembril kell 18 ootame ph aud 139 endi sekka uusi liikmeid, sest tudengikoorina tabab meidki kevadel pereheitmine. Tule ja võta oma laul kaasa!

"Eestimaa kõigi aegade õpetajate aukivi seminari ees on kui õpetajatööd väärtustav sümbol," arvab direktor Toomas Kink. VARJE SOOTAK

Õpetaja ametit on vaja väärtustada

Varje Sootak

Gümnaasiumidirektor Toomas Kink, kes 1. juulist õpetajate seminari juhtima asus, loodab, et õpetajaametit ühiskonnas rohkem väärtustama hakatakse.

Kas Teil gümnaasiumis ka tunde oli?

Olen õpetanud geograafiat, majandusgeograafiat, majandust, elus toimetuleku programmi. Olin ka klassijuhataja.

Miks koolijuht ja õpetaja väljakutse vastu võttis ja õpetajaid õpetama hakkas?

Miks ka mitte. Kui 12 kooliaastat läbi saab, lahkub õpilane koolist. Mul sai ka 12 aastat Lähtel läbi. Tegelikult on see ühelt poolt enda proovilepanek, teiselt poolt tunnen teatud kohustust. Olen ülikoolis juba kolmandat korda – kaks korda olen TÜ lõpetanud. Olen siit nii palju saanud, et äkki oleks mõistlik ka midagi vastu pakkuda. Ma ei häbene tunnistada, olen Tartu Ülikooli fänn. Ükskõik kui kehvad ajad siin on olnud, olen alati sellest asutusest väga lugu pidanud.

Üks põhjus on ka see, et olen sõna võtnud õpetajate ettevalmistuse kohta. 15aastase koolis töötamise kogemuse põhjal arvan teadvat, milline peaks olema õpetaja ettevalmistus.

Selle nimel, millist õpetajat vaja, ei ole paha ise tööd teha.

Millist õpetajat on siis vaja?

Head. Mitmekümne positiivse omadusega, ta peaks lausa üliinimene olema, aga tegelikkus on muidugi midagi muud.

Peale heade isikuomaduste peavad õpetajal olema ka mingite valdkondade teadmised.

Hariduses on näiteks mõned piirid kohutavalt täpselt paika pandud, nii et emakeele õpetaja tegeleb ainult emakeelega ja matemaatikaõpetaja matemaatikaga.

Aga kui veidi laiemalt vaadata, siis näeme, et enamik teadusharusid on kahe või mitme aine sümbioos. Hea õpetaja peaks saama interdistsiplinaarse hariduse. Ühiskond vajab täna teistsuguse ettevalmistusega inimesi.

TÜ ÕPETAJATE SEMINARI DIREKTOR TOOMAS KINK (SÜND 1960)

1983 lõpetas TÜ majandusteaduskonna rahanduse ja krediidi eriala.
1993 lõpetas filosoofiateaduskonna pedagoogika eriala.
Töötanud Tartu linna TK SAO sotsialistliku omandi riisumise vastu võitlemise osakonnas, komsomolisekretäri ja ajalooõpetajana kutsekeskkoolis.
1990. aastast töötas Lähte keskkoolis huvijuhina, 1995. aastast Lähte ühisgümnaasiumi direktorina.
Õpib TÜ haridusteaduskonna magistrantuuris.

Keda koolitab siis õpetajate seminar?

Klassiõpetajaid (neile kehtib praegu veel mitu õppekava, aga me läheme üle uuele, 3+2 süsteemile), muusikaõpetajaid ja alushariduse õpetajaid, ka avatud ülikoolis õppijaid.

Mis saab neist, kes uue süsteemi järgi vaid kolm aastat õpivad? Kõik ju kaheaastasesse magistrantuuri ei mahu.

Tõenäoliselt kolm aastat õppinud ikkagi kooli minna ei saa. Loodame, et neil on võimalik oma õpinguid jätkata. Juba praegu on ilmnenud terve hulk läbirääkimata küsimusi, ka õpetajakoolituse raamnõuded ei ole veel täpselt paika pandud. Kui vastav komisjon oma töö lõpetab, hakkame rohkem selgust saama.

Kas siis 3-4 aasta pärast polegi koolidel kuskilt õpetajaid saada?

Kahjuks on üleminekuperioodil veel palju selgusetut.

Me ei tea sedagi, kas nõuded, mis täna vastu võtame, on viie aasta pärast sobilikud. Kuid selleks, et ajaga kaasas käia, peab saama õppekava muuta.

Kuidas hindasite koolijuhina eemalt vaadates seminari liitumist ülikooliga?

Seminarile on see kindlasti kasulik, sest ta eksisteeris suletud miniühiskonnana. Seminari ees avanesid ülikooli ressursid ja nii on tudengil võimalus paremat haridust saada.

Nüüd saab ju võtta aineid erinevatest teaduskondadest. Kindlasti on see kasulik ka õppejõududele, sest ülikool on teaduspõhine õppeasutus. Seni tegelesid seminari õpetajad teadusega suhteliselt vähe. Nüüd laienevad ka nendele akadeemilisele personalile kehtivad nõuded.

Milline oli üliõpilaste konkurss?

Mina ei ole kunagi millegagi rahul. Kui vaadata, et mõni aeg tagasi peaaegu polnudki konkurssi, siis nüüd on väike edasiminek olemas.

Usun, et konkurss läheb suuremaks, ja eriti siis, kui õpetajaamet hakkab ühiskonnas väärtustuma. Sõnades ju tunnistatakse õpetajaameti tähtsust, kuid kui paljudeni jõuab see, mida tähendab ikkagi 12 aastat noore inimese õpetamist ja kasvatamist.

Millised probleemid on uuel töökohal?

Selles ühes Tartu ilusaimas majas Salme 1a, kus on ka linna üks kaunima kõlaga saale, valitseb ruumikitsikus. Väljast paistab maja küll suur, kuid kasulikku pinda on vähe, ainuüksi seinad on meetripaksused. Nii et hoone vajab renoveerimist. Aga see on tavaline jutt, et raha vähe.

Minu jaoks on hoopis olulisemad inimesed ise ja neisse tuleks kõige rohkem investeerida. Et nad täna on Tartu Ülikooli õppejõud, paneb neile teatud vastutuse ja annab teatud õigused. Meil on väga tublisid inimesi, kes õpivad magistrantuuris ja doktorantuuris, loota on väärikat järelkasvu. Praegu on pedagoogika Eestis veel suhteliselt nõrgalt arenenud.

Millised on üliõpilased?

Head. Olen näinud noori meeldivaid inimesi, kellel silmad säravad ja kes tahavad õppida. See vana maja on täis noori, kes õpetuseandjaid endidki noorena hoiavad ja end pidevalt täiendama sunnivad.

UUDISED

Dekaani kandidaadiks prof Jüri Sepp

Majandusteaduskonna dekaani kandidaadiks esitas praegune dekaan, majanduspoliitika prof Jüri Sepp rahvusvahelise ettevõtluse prof Urmas Varblase. Professorid Mait Miljan, Tiiu Paas ja Mart Sõrg esitasid kandidaadiks prof Jüri Sepa.

Nõusoleku kandideerida andis Jüri Sepp.

Geenitehnoloogia foorum 2002

Tuleval reedel algab Tartus kaks päeva kestev rahvusvaheline geenitehnoloogia foorum. Konverentsi avab kell 9 Vanemuise Kontserdisaalis rektor Jaak Aaviksoo. Kolmanda foorumi teemaks on "Personaalne meditsiin: müüt või tegelikkus".

Käsitletakse geeni- ja biotehnoloogia sektoris toimuvaid arenguid maailmas, mis on saanud hoogu seoses inimese genoomi järjestuse määramisega.

Põhiteemad on geneetika, genoomika ja komplekshaigused, geneetiline informatsioon ja uus majandus, genoomika ja bioeetika, geenivaramu projekt.

Esinevad tippteadlased, eksperdid ja ärimaailma taustaga valdkonna võtmeisikud Euroopast ja Põhja-Ameerikast. TÜ teadlastest on ettekanne prof Andres Metspalul.

Avati suhtlevate maalide näitus

TÜ Raamatukogus saab vaadata *new age*-kunstniku Salme Allikheina (sünd 1948) nn suhtlevate maalide näitust.

Allikheina maalid on positiivse energia kogumid, mille vaatamise võtmeks on enda südamesilmaga nägemine. Maalid on sündinud inspireerituna loodusest ja meditatsioonis või mõtluses olemisest.

Allikhein on õppinud Tartus kujutava kunsti kaugõppekursustel Kaja Kärneri juhatusel. Ta on osalenud ühisnäitustel Eestis ja Soomes, tema isikunäitused on olnud mitmel pool Eestis.

Meelis Pärtel on botaanikaprofessor

TÜ nõukogu valis juunis botaanika professoriks Meelis Pärteli.

Meelis Pärtel (sünd 1969) lõpetas TÜ bioloogia eriala 1992, magistritöö kaitses 1993, filosoofialitsensiaadi kraadi sai Uppsala Ülikoolist 1994, doktorikraadi kaitses TÜs 1997. Ta on töötanud TA ZBIs ja ökoloogiainstituudis ning TÜ botaanika ja ökoloogiainstituudis, 1998. aastast vanemteadur, 1999-2001 järeldoktor Kanadas Regina Ülikoolis.

Uurimisvaldkonnad: liigifondi hüpoteesi kontrollimine, niidukoosluste dünaamika, liigirikkus ja struktuur, taimekoosluste kaitse jmt. Pärtel on Pärandkoosluste Kaitse Ühingu mõtte algataja Eestis.

Meelis Pärtel.

ÕNNITLEME

Jüri Sepp 50

9. septembril tähistab oma esimest juubelit majandusteaduskonna dekaan, majanduspoliitika õppetooli juhataja prof Jüri Sepp.

1975 lõpetas ta ülikooli *cum laude*, kandidaadiväitekirja kaitses Eesti TA Majandusinstituudis 1982 ja professori kohale asus 1994. Väga tähelepanuväärv on juubilari tegevus majandusteaduskonna arendamisel nii prodekaani 1993-1996 kui dekaani ametis 1996. aastast. Ta on jätkanud teaduskonna kujundamist kaasaegseks.

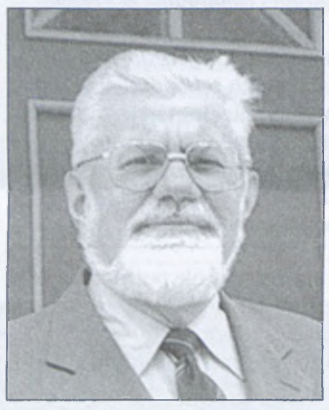
Kindlasti ei ole administratiivtöö ühele tugevale teadusmehele kõige meeldivam kohustus, kuid ta on suutnud seda teha niisamasuguse põhjalikkusega, nagu ka oma teadustegevust arendanud. Dekaanina on Jüri Sepp olnud silmapaistev teaduskonna esindaja kõikvõimalikes ülikooli komisjonides ja nõukogudes. Keerulisi juhtimisprobleeme lahendades tuleb sageli esile tema majanduskäiberneetiku haridus, mis võimaldab välja tulla probleemi kirjeldava mudeliga, millega saab probleeme terviklikult ja hästi põhjendatult lahendada. Seetõttu on isegi ülikooli tasemel tihti räägitud nn Sepa mudelitest, mis on leidnud tunnustamist.

Ta on osalenud aktiivselt ka Eesti majanduse arendamisel kaubandusministri asetäitjana. Praegu on ta Eesti Panga nõukogu liige ja EV presidendi majanduskomisjoni esimees. Jüri Sepp on Eesti Majandusteadlaste Seltsi president ning vilistlasühingu Hermes juhatuse liige. Suurele töökoormusele vaatamata on tal jätkunud alati kadestamisväärselt tasakaalukust ja optimismi.

Palju õnne sünnipäevaks!

Kolleegid majandusteaduskonnast

Atko-Meeme Viru 70

7. septembril on juubel väljapaistval sporditeadlasel ja spordiliikumise tegelasel, emeriitprofessoril Atko-Meeme Virul.

Atko Viru lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna 1955. 1963 kaitses ta bioloogiakandidaadi ja 1970 bioloogiadoktori kraadi, professorikutse on tal alates 1971. aastast. Tema eestvõttel loodud lihastalitluse laboris tehtud uuringud pälvisid rahvusvahelise tunnustuse.

Sügavale ja mitmekülgsele teadushuvile liitub juubilaril väljapaistev juhtimisanne, mida ta on näidanud spordimeditsiini kateedri ning spordifüsioloogia kateedri ja õppetooli juhtimisel ning dekaanina.

Prof Viru loengukursused on hõlmanud füsioloogiat, spordibioloogiat, teadustöö aluseid ja terviseõpetust.

Atko Viru oli olümpialiikumise traditsioonide jätkajaid taasiseseisvunud Eestis ning 1989-2000 Eesti Olümpiakomitee asepresident ja Eesti Olümpiaakadeemia asutaja ning president aastani 2001.

Juubilari aktiivset eluhoiakut tunnustati 2002. aastal riikliku spordi elutööpreemiaga. Praegu jätkab Atko Viru oma kauaaegset karskusliikumise ja tervete eluviiside edendamise tööd ühingu AVE presidendina. Mainida tuleb ka Viru sportlikke saavutusi – ta on kolmekordne Eesti meister korvpallis.

25

Kristi Fomatškina,
laborant – 10. september

30

Riho Teras,
teadur – 11. september

35

Inga Vainumäe,
assistent – 15. september

45

Riia Nelis,
TÜ esindaja Saaremaal – 12. september
Marika Liivamägi,
referent – 13. september
Hannes Veinla,
lektor, keskkonnaõiguse õppetooli hoidja – 13. september

50

Gennadi Timberg,
vanemassistent – 11. september

55

Aino Vindi,
valvur – 8. september

60

Jaak Jaagola,
elektrik-automaatik – 10. september
Heidi-Ingrid Maaroos,
professor, polikliiniku juhataja – 12. september

65

Margareete-Helge Otter,
dotsent – 9. september

75

Jevgenie Kade,
koristaja – 10. september

EESTI RAHVUSKULTUURI FONDI STIPENDIUMIDE KONKURSS

Eesti Rahvuskultuuri Fond on eraldanud 2002/2003. õppeaastaks TÜ **filosoofiateaduskonnale** järgmised stipendiumid:

- 6 stipendiumi oma erialal väljapaistvatele bakalaureuseõppe üliõpilastele (1000 kr kuus, 10 000 aastas),
- 6 stipendiumi magistrantidele (1500 kr kuus, 15 000 aastas).

Stipendiaatidega sõlmib ERF lepingu. Õppeaasta lõpul esitavad stipendiaadid ERFile aruande möödunud õppeaasta tegevuse kohta. Stipendiumide määramisel võetakse aluseks õppeedukus ja erialane tegevus. Taotlused esitada rektori nimele õppe- ja üliõpilasosakonda (ph ruumi 120, Helina Riisalu) hiljemalt **13. septembriks.**

Taotlejal esitada:

- isiklik avaldus, milles toodud isikuandmed, hariduslik tagapõhi (koolid, kursused, tööpraktika, uurimistööd), plaan algavaks õppeaastaks, aadress, telefon, elektronposti aadress ja pangarekvisiidid (panga nimi, isikukonto number);
- tõend õppetulemuste kohta (õppeainete läbimisel saadud ainepunktid ja hinded, väljastab dekanaat); magistriõppe I aasta üliõpilasel koopia bakalaureuseõppe akadeemilisest õiendist;
- soovituskiri vastava eriala õppejõult (magistrandi puhul korraliselt professorilt).

Info: Ülle Hendrikson, tel 375 623; Helina Riisalu tel 375 622.

ÜLIÕPILASTELE RAVIKINDLUSTUSEST

1. oktoobrist hakkab kehtima uus ravikindlustuse seadus, mis toob muudatusi ka üliõpilaste ravikindlustuses:

- üliõpilane ei pea haigekassakaardi pikendamiseks ise haigekassa poole pöörduma, üliõpilaste andmed esitab haigekassale haridusministeerium;
- akadeemilise puhkuse ajaks ravikindlustus peatub. Erandid kehtestatakse sotsiaalministri määrusega (tervislikud põhjused jm);
- üliõpilase ravikindlustus kehtib tema nominaalõppeaja ulatuses. Üle nominaalaja õppivad üliõpilased ei kuulu enam ravikindlustatud isikute hulka. Nende kindlustuskaitse lõpeb üks kuu pärast nominaalõppeaja möödumist;
- üldjuhul kehtib ravikindlustus veel kolm kuud pärast ülikooli lõpetamist;
- enne tähtaega ülikoolist eksmatrikuleeritud üliõpilaste kindlustuskaitse lõpeb üks kuu pärast eksmatrikuleerimist.

2002. aastal ülikooli astunud üliõpilaste ravikindlustuse andmed esitab haridusministeerium haigekassale 5. oktoobril. Seega ei pea tudengid ise septembris haigekassasse pöörduma.

Need, kes soovivad ravikindlustust pikendada mingil põhjusel enne 1. oktoobrit 2002, peavad esitama ise haigekassale tõendi üliõpilasstaatuse kohta (tõendi saab dekanaadist). Kaasa võtta pass ja seni kehtinud haigekassakaart.

Helina Riisalu
TÜ üliõpilasnõustaja, tel 375 622

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd 2002/2003. õppeaastal.

Kaheköiteline kataloog annab lühiülevaate TÜ ajaloost ja struktuurist ning infot õppesüsteemi kohta.

Kataloogi põhiosa moodustavad 2002/2003. õppeaastal ülikoolis õpetatava 4993 õppeaine kirjed. Teise köite lõpuosas on toodud õppeainete register ning inglise ja vene keeles õpetatavate ainete loetelud.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

Kui sulle meeldib reisida...
Kui tahad suhelda tudengitega üle Euroopa...
Kui soovid akadeemilisele haridusele lisa...

...SIIS ON SINU JAOKS AEGEE!!!

AEGEE-Tartu infotunnid toimuvad teisipäeval, 10. ja neljapäeval, 12. sept kl 18 TÜ ph r 102. Vaata www.ut.ee/aegee.

ANDREAS JA DR ELMERICE TRAKSI NIM STIPENDIUM

Eesti Abistamise Komitee USAs (Estonian Relief Committee, Inc) poolt asutatud stipendiumile võivad kandideerida TÜ arstiteaduskonna doktorandid ja majandusning sotsiaalteaduskonna poliitilis-riiklike erialade magistrandid ja doktorandid. Stipendium on mõeldud õpinguteks või praktiseerimiseks USAs või Euroopa riikides. A. ja dr E. Traksi nim stipendiumifond moodustub annetustest, selle suurus on 4000 dollarit.

education USA
The U.S. Government Affiliated Educational Advising Center

Kandideerimiseks esitada:

- CV (koos kontaktandmete ja pangarekvisiitidega);
- väljavõte õpinguraamatust (kinnitatud dekanaadis);
- juhendaja soovitus;
- stipendiumi kasutamise projekt (eelarve);
- vastuvõtva teadusasutuse nõusolek.

23. septembriks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse (TÜ Raamatukogu, Struve 1-325. Keskus avatud E-N 13-16, tel 427 243, merlit@ut.ee).

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, motivatsioon edasiõppimiseks ja oma teadmiste hilisem rakendamine Eestis, samuti aktiivsus üliõpilaskonnas ning ühiskondlik tegevus. Komisjon saadab parimate kandidaatide dokumendid lõpliku otsuse tegemiseks Eesti Abistamise Komiteele.

ACTA DIURNA

9. septembril kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud professori Ain Kaalepi loengukursuse "Peatükke eesti kultuuriloost" sissejuhatav loeng. Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

KURSUSED

"Feminist Political Philosophy", praktilise filosoofia õppetooli erikursus (4AP), külalisprofessor Lynda Lange Toronto Ülikoolist. Toimumisaeg (al 9.9.) E ja N 18-20, Lossi 3-223.

Kursus kestab kuu aega ja toimub inglise keeles. Keskendutakse valitud kanooniliste filosoofiateoste (Platon, Aristoteles, Hobbes, Locke, Rousseau, Hegel, Marx, jt) feministlikule kriitikale. Avatud kõigi erialade üliõpilastele.

LOENGUD

Külalisprofessorite loengud spordipedagoogika õppetoolis:

9. septembril Jakobi 5-302:
10 Don Bailey (Kanada) "Physical Activity and Bone Density"
11 Omri Inbar (Iisrael) "Anaerobic Capacity"
10. septembril Jakobi 5-302:
10.30 Omri Inbar (Iisrael) "Cardiopulmonary Exercise Testing – Clinical Diagnosis and Functional Evaluation".

KAITSMISED

18. septembril kell 16.15 kaitseb nõukogu saalis Jelena Gerškevitš doktoritööd "Formation and evolution of binary systems with compact objects" (Kaksiktähtede süsteemide moodustumine ja evolutsioon kompaktse objektiga).

Juhendajad prof Ene Ergma (TÜ) ja dr hab Marek Sarna (Poola TA CAMK). Oponendid dr (füüs-mat) G. S. Bisnovatyi-Kogan (Moskva Kosmiliste Uuringute Instituut) ja PhD Laurits Leedjärv (Tartu Observatoorium). Info: Hanno Ohvril, tel 375 553.

TEATED

Austatud organiseerumata meestudeng! Korporatsioon Rotalia ootab sind tutvuma meie traditsioonide ja liikmetega 11. ja 19. septembril kl 20 meie ajaloolises konvendihoones Tähe 3. Riietus soliidne.

TÜ Rahvakunstiansambel ootab endisi ja uusi tantsijaid ja muusikuid! Tutvumistreening 9. septembril kell 18 Tartu Üliõpilasmaja suures saalis.

Treeningud hakkavad toimuma samas kohas igal esmaspäeval ja kolmapäeval kell18. Kõik huvilised on oodatud!

Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor võtab vastu uusi lauljaid! Repertuaar ulatub kirikukoraalidest eesti rahvalauludeni, barokkaja suurteostest populaarsete muusikalideni. Koori juures tegutseb ka ansambel.

Kui sind hakkas asi huvitama, siis katsed toimuvad 3., 5., 10., 12., 17., 24. ja 26. septembril ph aud 128, algusega kell 17.

Ette palume valmistada ühe laulu omal valikul. Tule, laula ja sära! Info: Helen, 052 09 733, www.ut.ee/TYAN

Alates 4. septembrist asub Tehnoloogiainstituut Riia tn 185 ruumides.

Uus kontakttelefon: 07 307 000. Postiaadress endiselt Ülikooli 18, Tartu 50090.

TARTU ÜLIKOOLI AKADEEMILINE SPORDIKLUBI

Ujula tn 4 II korrus, e-post: sport@ut.ee, www.tysk.ee

Marko Lukk – võistlusspordi juht, tel 375 371, e-post: marko@tysk.ee

Karine Rüütel – harrastusspordi juht, tel 375 370, e-post: karine@ut.ee

MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi pakub harrastus– ja võistlusspordiga tegelemise võimalusi kõigile huvilistele. Treeningud toimuvad Tartu Ülikooli spordibaasides.

NB! Alates 2002/2003 õppeaastast ei saa treeningu eest ainepunkte!

Eesti üliõpilaste kergejõustiku meistrivõistlustes on muudatus: toimuvad 11. sept TÜ staadionil kell 16. Info www.ut.ee/easl ja 333 233, 052 57 624.

Tantsukoolitus Hugo Treffneri Gümnaasiumis.

Algkursus esmaspäeviti kell 19.30 ja kolmapäeviti kell 20. Algajate jätkukursus teisipäeviti kell 19.30. Info: tel: 474248, 05286482 ja ilmetiik@hot.ee ning triin_j@hotmail.com.

TÜ kunstide osakond vajab mees- ja naismodelle. Tel (056) 601 719 Rein.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Ühikakutid – kl 14;
Amélie – kl 18;
Koletise ball – kl 22;
Eksperiment – kl 16, 20.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

13. september 2002

NR. 27 (2105)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

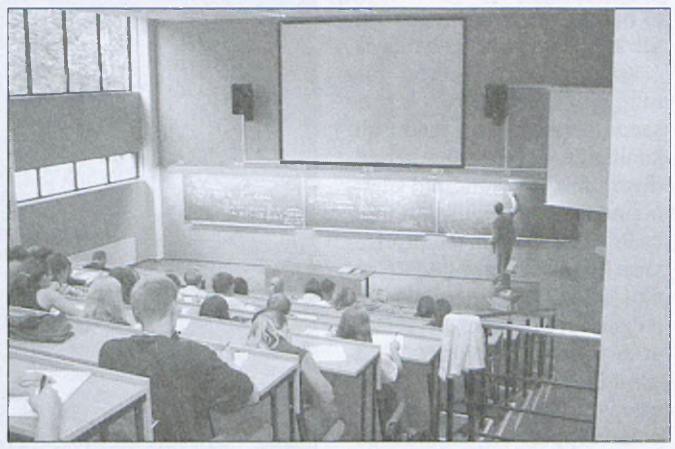
Teaduskond keldriruumidest mäe otsa

"See maja on meie teaduskonna unistuste tipp," ütleb dekaan Toivo Leiger 24 meetrit kõrge maja katuseterrassil.

Kõrvalmaja saab valmis jaanuaris.

Suurim auditoorium mahutab 150 inimest. 3 X VARJE SOOTAK

Varje Sootak

Peaaegu kogu matemaatika-informaatikateaduskond alustas tööd uues majas Liivi 2.

"See maja on matemaatikute unistuste tipp. Teaduskonnale hakati uut maja projekteerima juba 1967. aastal. Vahetunud on asukohad, muutunud maja suurus jne," räägib dekaan prof Toivo Leiger. Kuid alles aasta tagasi pandi nurgakivi arvutuskeskuse lammutatud majaossa ning sinna kerkinud uus hoone on tudengeid täis, enamik õppejõude on üle kolinud.

Vanemuise 46 majja jäävad Leigeri sõnul kuni kõrvalmaja valmimiseni dekanaat ning teoreetilise mehaanika ja matemaatika didaktika õppetool. "Siis saame siinpool end rahulikumalt sisse seada ja pole mitmekordset kolimist," selgitab dekaan.

Nutikalt planeeritud

Dekaan on majaga väga rahul: "Ehitajad on kvaliteedile palju rõhku pannud ja hoone on, arvestades suhteliselt väikest pinda päris mahukas". Maja projekteerinud firma AS RTG Projektbüroo projektijuhi Alar Peedo sõnul oligi töö neile huvitav selle poolest, et suhteliselt mahukas hoone tuli paigutada Toomele nii, et ta harmoneeruks ümbritsevate hoonete ja kõrghaljastusega.

Leigeri arvates on maja päris nutikalt planeeritud: "Pole suuri pikki koridore, koridorid ja fuajeed on liigendatud omapäraste nurgakestega, ümber liftide ja WC-de kulgeb teine väiksem koridor, kahe viimase korruse ühel osal on ühine väike klaaslagi, värvilahendus on rõõmus ja julge".

"Tänu Toomel paiknemisele avaneb hoone katuseterrassilt ka suurepärane panoraamvaade Tartule," märgib projektijuht Peedo. "Hoone kõrgus on 24 meetrit (absoluutkõrgus on 91 m ja 26 cm)."

Informaatikaüliõpilase Valmar Everti meelest ei saa uusi ruume vanadega võrreldagi. "Kontrast Vanemuise 46 keldriruumidega on väga suur ja lõpuks hakkavad kõik ühes kohas paiknema," ütleb Evert.

Suur auditoorium

Dekaan tõmbab lahti maja kõige suurema auditooriumi ukse esimesel korrusel: "Selles kaldauditooriumis on 150 kohta, oleks vaja paarisajakohalist, kuid kasutame jätkuvalt ka Vanemuise 46 suurt auditooriumi." Auditooriumi õppetehnilise sisustuse ostis teaduskond ise. "See läks päris kalliks, aga siin ei ole mõtet kokku hoida," räägib Leiger. Ta toonitab, et ka tavaline kriit ja tahvel ei kao matemaatika õpetamise juurest kuskile, need tuleb vaid kombineerida uuemate vahenditega.

Võidab õpetamine

Nullkorrusel on kõige suurem arvutiklass, mida saab ka vaheseintega eraldada. Küsimusele, kas arvutikohtade poolest teaduskond võitis, vastab dekaan, et mitte väga palju, sest teaduskonna arvutiklasse Laias tänavas nad ise enam ei kasutanud. Suuremat võitu loodab dekaan arvutite poolelt, et õppetöö kvaliteet võidaks. "Kuigi oleme ise uusi arvuteid ostnud ja abi saanud nii ülikoolilt kui ka väljastpoolt, ei jätku igasse klassi uute arvutite ostmiseks raha. "Teise korruse arvutiklassi on aidanud võimsate kaasaegsete arvutitega sisustada firma Sun Microsystems," märgib dekaan.

Tema sõnul olid aga kõige kehvemas seisus õppejõud, igaühel polnud oma töölaudagi. "Nüüd on professoritel ja dotsentidel omaette kabinet, teised jagavad ruumi kahepeale."

MATEMAATIKA-INFORMAATIKA-TEADUSKONNA ÕPPEHOONE

Maksumus üle 33 mln kr, koos kõrvalmajaga üle 45 mln kr.
6 korrust, pluss soklikorrus, üldpind – 3820 m2.
Ehitaja AS Rand&Tuulberg.
Projekteerija AS RTG Projektbüroo, projektijuht Alar Peedo, arhitekt Jelena Beljaeva

Nullkorrusel on kaks arvutiklassi ja otsapidi jääb sellesse ka kaldauditoorium. Esimesel korrusel käib kohviku sisustamine. Teisele korrusele tulevad peale dekanaadiruumide põhiliselt auditooriumid ja arvutiklassid.

Kolmandal korrusel paikneb arvutiteaduse instituut, praegu on seal koha leidnud ka need töötajad, kes kõrvalmajas asuma hakkavad.

Neljandal korrusel on põhiliselt suuremad auditooriumid, aga allpool asuvatest ruumidest kõrgema laega. Projektijuhi Alar Peedo sõnul tegigi projekteerimise keerukaks suure ruumiprogrammi mahutamine etteantud alale ja uue hoone sidumine olemasoleva maja trepikojaga. "See tingis ka korruste kõrguse neljal esimesel korrusel. Neljas korrus on aga juba kõrvalhoonest kõrgemal," märkis Peedo.

Viies korrus kuulub matemaatilise statistika instituudile.

Samal korrusel on ka kaks tudengite seminariruumi.

Viimasele korrusele on ennast sisse seadnud puhta matemaatika instituut.

Jaanuaris teine maja

Dekaani sõnul hakkab kõik päriselt toimima alles uue aasta algul. "Kõrvalmaja valmimise tähtaeg on 15. jaanuar."

"Suured klaasaknad on küll väga valgusküllased, kuid kuumade ilmadega lähevad ruumid liiga palavaks," seletab dekaan. Üliõpilast Valmar Evertit häiris samuti liigne suvekuumus: "Pealegi ei saa suuri aknaid lahti teha."

Dekaan muretseb ka parkla puudumise pärast: "Arutusel on olnud mitu varianti, loodame ikka parima lahenduse leida."

Valmar Everti arvates peaks uues majas kindlasti ka suitsetajatele ja jalgratastele koha leidma.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Geenivaramu projektijuht Taavi Lai õpib TÜ doktorantuuris
LK 3

Jätkub ülikooli uue arengukava planeerimise teema
LK 2

Prantsuse Teaduslik Instituut 80
LK 3

Teaduste Akadeemia esimesed uurijaprofessorid
LK 2

UUDISED

Dekaaniks valiti uuesti Jüri Sepp

11. septembril valiti majandusteaduskonna dekaaniks uuesti majanduspoliitika prof Jüri Sepp. Teaduskonna valimiskogu 35 kohal olnud liikmest hääletas Sepa poolt 30.

Prof Jüri Sepp on dekaan kolmandat korda.

Rahvusvahelise välissuhtluse konverents

11.-14. septembrini toimub Portos (Portugal) Rahvusvahelise Hariduse Euroopa Assotsiatsiooni 14. konverents, kus osaleb ka TÜ delegatsioon eesotsas rektoriga.

TÜ rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse sõnul on see ülikoolide välissuhete aasta kõige tähtsam üritus. "Konverentsil osalevad peale Euroopa ülikoolide välissuhete töötajate ka kolleegid Aasiast, Austraaliast, Ameerikast jm," selgitas Üprus.

Ülikooli delegatsiooni kuuluvad veel õppeprorektor, välissuhete talituse ja õppeosakonna töötajad. Rektor prof Jaak Aaviksool oli kavas ettekanne.

Tartu Ülikool tutvustab ennast Portugalis ka näitusega.

Academica VI

Saksa-Eesti akadeemiline nädal toimub ülikoolis 28. septembrist 3. oktoobrini. Tänavu on teemaks "Ülikooli teadustraditsioon: kohustus, eelis või väljakutse?".

Kavas on aulaloeng, diskussioon ja loengud teaduskondades.

Eesti Pangaliidu kaugkoolitus nüüd TÜs

Mart Sõrg
TÜ professor

6. septembril allkirjastasid TÜ rektor akadeemik Jaak Aaviksoo ja Eesti Pangaliidu juhatuse esimees Indrek Neivelt Eesti Pangaliidu kaugkoolituse Tartu Ülikoolile üleandmise lepingud.

Kaugkoolitusprogrammi jätkatakse majandusteaduskonna rahanduse ja arvestuse instituudis, kuigi koolitus ise toimub Tallinnas Õigusinstituudi ruumides.

Kaugkoolituskursustel on alates 1996. aastast osalenud 5900 õppurit finantssektorist, eeskätt pangatöötajaid. Praegu on õppijaid 151. Neli korda aastas registreeritakse kursustele uusi õppijaid, juba septembris toimub järgmine vastuvõtt.

Kaugkoolituse ületulekuga loodavad mõlemad osapooled saavutada kaugkoolituse kvaliteedi ja populaarsuse edasist tõusu. Sünergilist efekti saavutatakse eeskätt integreerimisega ülikooli teiste õppekavadega. Kaugkoolitusprogrammi raames õpetatavaid finantsdistsipliine saaksid majandusteaduskonna üliõpilased õppida ka vabaainetena.

Õppekavade konverents TÜs

Illari Lään

12.-14. septembrini korraldavad TÜ haridusteaduskonna pedagoogika osakond ja õppekava arenduskeskus Hilda Taba (pildil) 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvahelise õppekavakonverentsi.

Plenaarettekanded käsitlevad nii õppekavade arendamise päevaprobleeme kui annavad ka tagasivaateid.

Eesti pedagoogidel on hea võimalus kuulata ettekandeid õppekavadest Soomes, Saksamaal ja Sloveenias. Sektsioonides arutatakse õpetamismeetodeid, põhioskuste problemaatikat, koolituse põhimõtteid jm.

Hilda Taba oli maailmakuulus Eesti päritolu pedagoogikateadlane, kes lõpetas 1926. aastal Tartu Ülikooli, kuid kelle edasine elu- ja teadustegevus seostub põhiliselt Ameerikaga. Hilda Taba ideed kõlavad värskena ka tänapäeval, seda eriti õppekava n-ö alt üles arendamise metoodikate (koostöös õpetajatega) ja õpilaste mõtlemisoskuste arendamise osas kodanikuõpetuse vahendusel. Tema põhiteos "Õppekava arendamine: teooria ja praktika" (1962) sisaldab palju kasulikku ka tänastele õppekavategijatele. Taba üldistusi ja mõtteavaldusi tsiteeritakse uusimates õppekava raamatutes. Konverentsi töökeeleks on inglise keel.

Info: www.ut.ee/curriculum, 07 376 125 või jyrimae@ut.ee, Huko Laanoja, tel 07 376 125, huko@ut.ee.

UUDISED

Treeninguõpetuse professoriks valiti Ants Nurmekivi

TÜ nõukogu valis nelja kandidaadi seast treeninguõpetuse professoriks kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika instituudi dotsendi, pedagoogikakandidaadi, endise tippsortlase Ants Nurmekivi (sünd 1941).

Nurmekivi lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna *cum laude* 1963, ped-knd 1974. Nurmekivi töötab TÜ kergejõustiku kateedris 1974. aastast, 1981. dotsendina, 1992. treeninguõpetuse instituudi juhataja ja professorina, 1997. aastast dotsendina.

Peamised uurimissuunad: erinevate treeninguvahendite ja -meetodite toime, kesk- ja pikamaajooksjate funktsionaalse ettevalmistuse struktuur jmt. Nurmekivi on üks Eesti Olümpiaakadeemia asutajaliikmeid.

Eesti TA valis esimesed uurija-professorid

6. septembril kirjutasid kolmepoolsele lepingule alla esimesed uurija-professorid TÜ taimefüsioloogia õppetooli juhataja, prof akadeemik Agu Laisk ja TÜ keemilise füüsika instituudi vanemteadur Asko Uri ning TA president Jüri Engelbrecht ja TÜ rektor Jaak Aaviksoo.

Võimekad teadlased on valdavalt koormatud õppetööga ülikoolides või uurimisrühmade korralduslike küsimustega. Uurija-professori ametikoht võimaldab professoritel ja uuringuid juhtivatel ning doktorante juhendavatel oma eriala tunnustatud teadlastel määratud aja jooksul kontsentreeruda teadusuuringutele ja jõuda kiiremini uute teadustulemusteni.

Uurija-professori tööga seotud kulutused kaetakse kuni 5 aasta jooksul riigieelarvest eraldatud vahenditega.

Valik toimus 15 kandidaadi hulgast.

Keskkonnanäitus "Miks mina?"

18. septembril avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis keskkonnanäitus "Miks mina?".

Lasteaialastele ja kooliõpilastele mõeldud väljapanekul on näha keskkonnajaama mudel, -jaamade kaart, prügimull, kompostiussid jpm. Samuti saavad lapsed mängida prügi sorteerimise mängu, arvestada, kui palju vett läheb kaduma tilkuvast kraanist, joonistada jne.

Näituse eesmärk on õpetada väikestele kodanikele keskkonnasõbralikku eluviisi.

Uus peasekretär

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni uue peasekretärina töötab alates septembrist Lesley Wilson, tema asetäitjaks sai Andreé Surcock.

Strateegiline planeerimine algab välis- ja sisekeskkonna analüüsist

Erik Puura
uue arengukava koostamist koordineeriva töörühma juht

Tõnu Meidla
geoloogia instituudi juhataja

Euroopast vaadatuna on Tartu Ülikooli positsioon Eestis 2002. aasta septembris kummaline.

Arenenud Euroopa ääremaal paiknevas pidevalt kahaneva rahvaarvuga väikeriigis, kus iga 20 000 elaniku kohta on üks kõrgkool, koolitab TÜ umbes 70 euro eest kuus spetsialiste, kelle haridusest ja haritusest sõltub kogu riigi ja rahvuse tulevik.

Kui vaadata olukorda ühe nurga alt, siis on ülikooli soov saada arvestatavaks teadusülikooliks Euroopa teadus- ja haridusruumis juba kandnud vilja – oleme Euroopa tipus, kui indikaatorina kasutada teadustegevuse finantseerimist ühe CC artikli kohta. Tartu Ülikooli "strateegilised mõõdud" – umbes 40% Eesti kõrghariduse turuosast, üle 50% teaduspublikatsioonidest ning 2/3 edukast doktoriõppest on administraatoreile pilkupüüdvad. Kahjuks aga on absoluutarvud sellised, et Euroopas asetub Eesti ikkagi vähem arenenud ossa.

Kuidas edasi?

Meie kehtiv arengukava on oma põhiolemuselt positiivse alatooniga dokument, mis tõstab esile ülikooli tugevaid külgi ning rõhutab temaga seonduvaid väärtusi. Samas ei ole suures ja killustatud ülikoolis pidevalt muutuvate väliskeskkonna tingimustes primaarne mitte mahuka dokumendi omamine, vaid strateegilise planeerimise protsess. Näiteks võib tudengikoha maksumuse ning sisemajanduse koguprodukti suhte jätkuv langus torpedeerida mistahes arenguplaane ja muuta iseenesele seatud vastutuse koormaks.

Ülikooli eesmärgid ja tegevused on määratletud seaduste ja põhikirjaga. Strateegilise plaani eesmärk ei ole neid korrata, vaid defineerida strateegilise arengu eesmärgid, mis aitaksid teha valikuid nii väljakutsete vastuvõtmisel kui ka kitsaskohtade lahendamisel.

Valmistuda muutusteks

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni enesehinnangu programmi raames valminud aruande koostamisel analüüsisid käesoleva artikli autorid TÜ positsiooni Eestis ja Euroopa haridusmaastikul senisega võrreldes erinevast lähtekohast. Ülikooli senise tegevuse analüüs SWOT konfrontatsiooni metoodika alusel näib osutavat teatud ühekülgsusele – me viitame meelsasti TÜ tugevatele külgedele (millest väljapaistvaim on hea imago), kuid probleemidele eelistame pigem mitte tähelepanu pöörata. Nõrkuste sihiteadlik vähendamine võib osutuda vähemalt niisama efektiivseks arengumootoriks kui tugevate külgede toetamine.

Ülikooli tänast arengumudelit võiks iseloomustada kui ekstensiivset kasvu, mis põhineb järsult laienenud vastuvõtul ja teaduse kiirel arengul. Selline teadlik kurss võeti 1998. aastal uuendatud arengukavas, mis nägi eelnevaga võrreldes ette tunduvalt radikaalsemat vastuvõtu kasvu. Praegu on seda isegi edestatud. Tänases demograafilises situatsioonis võiks sama mudeli alusel toimuv areng edukalt jätkuda veel 4-5 aastat. Siiski tuleks valmistuda muutusteks ning teha strateegilised valikud lähitulevikus.

Quo vadis, *Tartu Ülikool? Üliõpilased 2. septembril 2002.* ANDRES TENNUS

Ootame arvamusi!

Ülikool vajab ühtset strateegilist platvormi kõigis olulisteks peetavates valdkondades, olgu need siis õppetöö kvaliteedi tagamine, tehnoloogiavaldkonna ülikooli integreerimine või laboribaasi uuendamine.

Ilmselt on otstarbekas otsida võimalusi ülikooli struktuuri optimeerimiseks, sest ligi 3000 töötajat ühendav 129 struktuuriüksusest koosnev süsteem kaldub juba olemuslikult muutuma käsitamatuks. Samas on oht, et suur osa sisemisest energiast kulutataksegi struktuurimuudatustele. Kõik, mida ülikool suudaks saavutada – leida võimalusi akadeemilise potentsiaali suurendamiseks, taotleda kõigi vahenditega kõrghariduse süsteemi tänasest paremat reguleerimist – on tulevikus tema jätkusuutlikkuse olulisteks garantiideks. Loodame, et neid tulevikunägemusi realiseerides suudame leida vastuse ka vanale eksistentsiaalsele küsimusele "kuidas arendada ülikooli samaaegselt rahvusülikoolina ja rahvusvahelisel tasemel konkurentsivõimelise teaduskeskusena".

Ootame kogu ülikoolilt arvamusi, kommentaare ja visioone.

Tagasiside: Madis Saluveer, madis.saluveer@ut.ee.

Millised on kolm põhimuutust

Eesti kõrghariduspoliitika jätkuva umbmäärasuse taustal on siiski kolm selgelt prognoositavat muutust, mis määravad nii TÜ kui kogu rahva tuleviku.

KOLM MÄÄRAVAT MUUTUST

- **Euroopa haridus- ja teadusruumi jätkuv avanemine.**
- **Kõrghariduse nõudluse vähenemine Eestis.**
- **Teadlaskonna vananemine.**

1. Euroopa haridus- ja teadusruum avaneb üha rohkem.

Konkurentsi ja ekstensiivse kasvu tingimustes pole ülikoolil olnud kapitali ega sisemist energiat selle teemaga seonduvate võimaluste ja ohtudega sihipäraselt tegeleda, kuigi vajadust on tunnetatud aastaid. Selle tõenduseks on ka ülikooli praegune arengukava, millesse kirjutatud tudengite arv on ammu ületatud, kuid samal ajal on välistudengite osakaalu hüppelise kasvu asemel toimunud hoopis Eesti tudengite osakaalu kasvust tingitud protsentuaalne langus. Samas, Tartu jääb Tartuks ka Euroopa Liidus ning ülikool peab end muutuvas süsteemis strateegiliselt positsioneerima. Kindlasti ei ole uuenenud 3+2 õppesüsteem kaugeltki optimaalne. Selle järkjärgulisel arendamisel tuleb varem planeeritu kõrval silmas pidada nii internatsionaliseerimise võimalusi kui ka taotleda kompromissitult üha kõrgemat kvaliteeti. Viimast ohustab piiride avanemine, mis meelitab hea keeleoskuse ja parima teaduspotentsiaaliga järelkasvu end realiseerima hea sissetuleku, kaasaegse teadusaparatuuri ning rahuliku turvalise tööatmosfääri tingimustes mujal, kui need tingimused pole Tartus täidetud.

2. Teiseks mõjustab meid see, et sisenõudlus kõrghariduse järele peagi väheneb.

Selle aluseks on sündimuse langusest tulenev kindel demograafiline suundumus, mis seab esmalt ohtu maapiirkondade väikekoolid ning viib lõpuks ka Eesti kõrghariduse kardinaalsele ümberkujunemisele. Prognoosid näitavad, et üliõpilaskandidaatide arv hakkab aastatest 2006-2007 vähenema ning see suundumus süveneb kiiresti. Kasvule orienteeritud arengumudel kaldub vastuvõtuarvude võimalikul vähenemisel andma mitmesuguseid negatiivseid tagajärgi. Mitmed ülikooli tänased tugevad küljed – eelkõige õppevormide ja kavade paljusus – muutuvad uuenevas olukorras probleemaatiliseks. Saavutatud taseme säilitamine (head produktiivsusnäitajad, kõrge doktoriõppe potentsiaal, edukas tasuline õpe) läheb muutuvas olukorras üha raskemaks. Puudulikult reguleeritud kõrgharidussüsteem vaid võimendab tekkivaid probleeme ja ülikool peab ise leidma teid nende lahendamiseks.

3. Kolmandaks paratamatuseks on teadlaskonna üldine vananemine.

Selle eest pole kaitstud ka TÜ inimkapital, sest kogu riigi haridus- ja teadusasutustes tekkivad järjepidevuse lüngad on vaja kuidagi katta. Süvenev doktorikraadiga spetsialistide nappus ning nõrk haritlaste tööturg viivad selleni, et üha teravamalt tunnetame potentsiaalsete liidrite puudust. See tundub mõnevõrra üllatav olukorras, kus tudengite arv lööb üha uusi rekordeid. Kujunenud olukord on vähemalt osaliselt Eesti kõrgkoolide, sh ka TÜ senise tegevuse tulemus ning selle põhjusi on vaja kriitiliselt analüüsida. Loomulik oleks vaja spetsialisti kutseoskuste arendamise kõrval pöörata senisest rohkem tähelepanu haritud, arenemisvõimelise ja loova mõtlemisviisiga, juhiks sobiva isiksuse kujundamisele, kuid see on ülesanne, mida on kaugelt lihtsam sõnastada kui täita.

Teadlaskonna üldise vananemise probleem puudutab ka ülikooli akadeemilist potentsiaali. Olukorras, kus ülikooli arengu määravad eelkõige tema materiaalsed ja intellektuaalsed ressursid, oleme tavaliselt harjunud esile tõstma esimese nappust. Intellektuaalsest ressursist kõneldes rõhutame tavaliselt positiivset poolt – tugevaid õppe- ja teadusinstituute ja väljapaistvaid tippteadlasi.

Ülikooli asend Eestis ja Euroopas kujundab ometigi reaalsuseks ka paiguti täitmata professuurid, ülekoormatud liidrid ja piiratud tippkaadri reservi. Kuna intellektuaalne ressurss on ülikooli seisukohalt kriitiline (ei ruumid, laborid ega raha, omaette ega koos, loo ülikooli), siis peame otsima võimalusi selle suurendamiseks.

Esiletoodu pärineb uue strateegilise arenguplaani koostamist koordineeriva rühma töömaterjalist.

AHHAA näitus paneb meeled proovile

Illari Lään

16. septembril avab Tallinnas Kalevi kommivabrikus uksed TÜ teaduskeskuse AHHAA interaktiivne koguperenäitus "Ahhaa, šokolaadilabor!".

Avatava haridusnäituse teemad on inimese meeled ja ajutegevus. Külastajail on võimalus end proovile panna erinevates olukordades, jõudes kohati tõdemuseni, et näiline ja tegelik ei pruugi just alati kokku langeda.

Näitus on tänavu olnud juba Tartus ja Pärnus, seda on kokku külastanud 30 tuhat inimest.

AHHAA teaduskeskuse juhataja Tiiu Silla sõnul on kõige menukam olnud maitsemeelt käsitlev osa "Magus Euroopa", mis annab pildi ELi rahvastest nende šokolaaditraditsioonide kaudu. Kohapeal on ka külastajail võimalus proovida oma kätt šokolaadi valmistamisel. Tooraine eraldas Kalevi kommivabrik, oma toetuse näitusele on andnud Euroopa Komisjon.

Lisaks šokolaadilaborile on võimalus seigelda peegellabürindis, pikutada naeltel fakiirivoodis jms.

Üks põnevamaid asju on kivitunnel, mille seinad pannakse liikuma. Tunnelis viibijal hakkab ka põrand jalge all tugevasti "kõikuma", ehkki tegu on vaid meelepettega.

"Ahhaa, šokolaadilabor!" jääb avatuks 13. oktoobrini. Näitusele pääseb Kalevi muuseumi kaudu, sissepääsuga Kohila tänavas, iga päev kell 10-18.

Lisainfot saab aadressilt www.ahhaa.ee.

Jalgpalliturniir 2002

Aigar Aab
jalgpalliturniiri 2002
peakorraldaja

Veel enne Tartu tudengite sügispäevi toimub Tartu kõrgkoolide tudengitevaheline jalgpalliturniir 2002.

Jalgpalli üha suureneva populaarsusega on jalgpall ka tudengite seas kogumas aina suuremat hoogu. Iga-aastasest EPMÜ teaduskondadevahelisest jalgpalliturniirist on välja kasvanud Tartu kõrgkoolide vaheline turniir. Sellel aastal teeb EPMÜ Üliõpilasesindus koostööd Eesti Akadeemilise Spordiliidu ja ööklubiga XS. Tegemist ei ole kõrgkoolide esindusvõistkondade omavahelise heitlusega, vaid see on suunatud kõikidele tudengitele. Seoses sellega on ka võistkondade koosseis tavapärasest erinev. Võistkond koosneb 7 mängijast: 5 mehest ja 2 naisest. Ametlik avamine on 26. septembril ööklubis XS, kus võistkondade kaptenid loosivad end alagruppidesse. 27. septembrist 3. oktoobrini toimuvad algrupi, poolfinaal- ja finaalmängud.

Jalgpalliturniir lõppeb autasustamisega ja *afterparty*ga 3. okt õhtul ööklubis XS. Võistluste täpsem reeglistik on üleval õppehoonetes ja üliõpilasesindustes. Võistkondi saab registreerida TÜ ja EPMÜ üliõpilasesindustes.

Peale tõsiste võitlusheitluste oodatakse tudengite algatust oma võistkonna atraktiivsel riietumisel, ning fännklubi kaasamist. Loomulikult peaksid olema fännidel ka omad lipud, pasunad, trummid. Nii avamiskui lõpetamispeol toimuvad mitmesugused võistlused jalgpallihimulistele tantsusõpradele ning fännid saavad oma häält lahti karjuda kisavõistlusel. Lisaks kolmele parimale jalgpallimeeskonnale, autasustatakse parimat väravakütti, väravavahti, parimat naisjalgpallurit ja atraktiivsemat võistkonda.

See jalgpallivõistlus on väärt osalemist, sest peale spordi ja meelelahutuse on võimalus saada osaliseks soliidsest auhinnalauast.

Vt: www.eau.ee/~epmyyv/.

"Studia Latina"

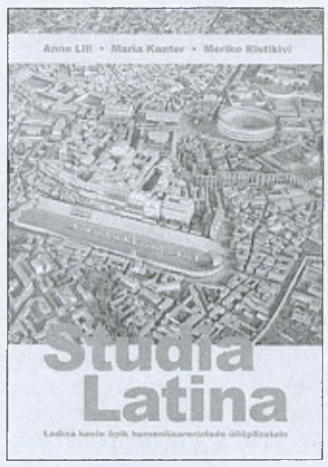
Tiit Ariko
TÜ klassikalise filoloogia 4. aasta üliõpilane

Kirjastuselt Eesti Keele Sihtasutus ilmus uus ja väärikas õppevahend, ladina keele õpik humanitaarerialade üliõpilastele "Studia Latina".

Selle autorid on TÜ professor Anne Lill ning TÜ klassikalise filoloogia eriala lõpetanud Maria Kanter ja Merike Ristikivi. Õpiku ettevalmistamisele ja väljaandmisele aitasid kaasa paljud, teiste hulgas prof Suliko Liiv initsiaatorina ning Martin Ehala TPÜ arenduskomisjonist, kes hoolitses projekti rahalise külje eest.

"Studia Latina" autorid on lähtunud just õppija praktilistest vajadustest ning õpik, mis on mõeldud ka iseseisvaks harutamiseks, on esimene omataoline just eestikeelsele õppijaskonnale.

Õpikusse on lisatud põhjalikke selgitusi ning näpunäiteid ladina keele grammatikaga tutvumiseks, mida hõlbustavad ka asjakohased võrdlused eesti, inglise ja saksa keelega. Toodud on ka kasulikke nõuandeid ladinakeelse teksti tõlkimiseks ning samuti antiikautorite tekste, mille peal õpitut praktiseerida.

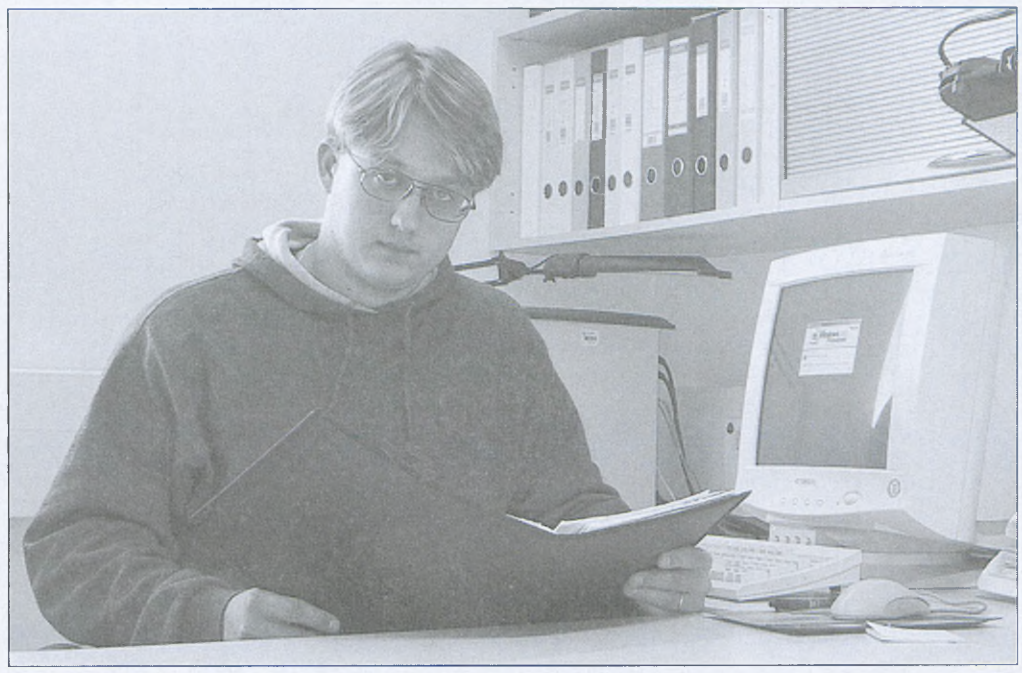

Euroopa kultuuri ja kirjanduse lätete tundmaõppimiseks on nüüdsest märksa suuremad võimalused.

KONTSERT

neljapäeval, 19. sept kell 19 TÜ aulas

Düsseldorfi Heinrich Heine nim Ülikooli sümfooniaorkester, dirigent Silke Löhr. Kavas: R.Wagneri 3. vaatuse sissejuhatus ooperist "Parsifal", A. Pärdi Sümfoonia nr.1 (Fratres), F. Mendelssohn-Barthoidy Sümfoonia nr.5. Piletid 25 ja 50 kr kohapeal.

Geenivaramu projektijuht Taavi Lai sirvib küsimustikku, mis paberkujul võtab enda alla 50 lk, elektrooniliselt kulub selle täitmiseks kuni üks tund. KRISTJAN KALJUND

Geeniuuringu kohta küsitakse liiga vähe

Kristjan Kaljund

Sihtasutuse Eesti Geenivaramu projektijuht ja TÜ tervishoiukorralduse doktorant Taavi Lai räägib oma tööst ja õpingutest.

Kuidas Geenivaramul läheb?

Ma arvan, et Geenivaramul läheb hästi. Praegu on testperiood, mille käigus Geenivaramu kontrollib kõigi andmekogumis- ja andmetöötlussüsteemide, sealhulgas logistika töövalmidust.

Esimesed vereproovid peaksid jõudma laborisse septembrikuus.

Kuidas töö Geenivaramus välja näeb – skafandrid ja sõrmejäljeskännerid nagu *action*-filmides?

Mina töötan ainult arvutiga ja saan seda teha mulle sobival ajal ja mulle sobivas kohas. Laborisse pole mul põhimõtteliselt vajadust minna.

Milline on Teie roll Geenivaramu projektis?

Olen peaaegu aasta tegelenud Geenivaramu terviseseisundi küsimustiku koostamisega ning uurinud erinevaid võimalusi selle läbiviimiseks. Geenivaramu on ka suur rahvastikuküsitlus, mis tähendab, et küsimustik peab töötama väga erinevates tingimustes.

Andmete kogumine toimub inimgeeniuuringute seadusega lubatud piires. Seaduse erinevaid tõlgendusvõimalusi oleme arutanud andmekaitseinspektsiooniga ja tänaseks jõudnud kokkuleppele ka nendes punktides, kus esialgu arvamused lahknesid. Vastavalt sellele on ka küsimustikku muudetud.

Kas pidite seadusepiirangute tõttu küsitlusest ka midagi välja jätma?

Geneetikud oleksid soovinud küsida rohkem sugulaste, eelkõige külgsuunas sugulaste – õdede ja vendade – kohta.

Seadus ütleb aga selgelt, et küsimusi võib esitada vaid ülenevate ja alanevate sugulaste – laste ning vanemate ja vanavanemate – kohta. Inimgeeniuuringute seadus ei luba geneetilist sugupuud avaldada isegi mitte geenidoonorile, seega on sugupuu kohta kogutavad andmed mõeldud vaid geenikaartide koostamise hõlbustamiseks.

Kas küsimustik on nüüd lõplikult valmis?

Pilootprojekti puhuks oleme joone alla tõmmanud, aga pärast seda mingid muutused kindlasti tulevad. Eelkõige selleks, et teha vastamist veelgi lihtsamaks ja mugavamaks.

Kuivõrd andmeid kogutakse niivõrd paljudelt inimestelt, on küsimustik elektrooniline, mis tähendab, et andmeid ei pea sisestama topelt.

Kõik küsimused on eelkodeeritud – neile on olemas valikvastused, sest teisiti oleks miljoni inimese andmeid väga keeruline töödelda.

Kas ja kuidas Tartu Ülikool Geenivaramuga seotud on?

Otsest seost ei ole, küll aga on mitmed TÜ spetsialistid aidanud ja konsulteerinud küsimustiku koostamisel. Laiemas plaanis vaadates on TÜ-l Kliinikum, kust esialgsete ideede kohaselt võiks kunagi vastavate kokkulepete ja ühiskondliku konsensuse korral geenidoonorite andmeid täpsustada ja täiendada, nagu see ka seadustes kirjas on.

Tartu on Geenivaramu asukohaks väga sobilik, kuivõrd siin on nii geneetika kui teised teadusharud piisavalt hästi esindatud – see on projekti läbiviimiseks hädavajalik.

Lisaks on ju Tartu ainus koht, kus Eestis meditsiiniharidust saab.

Geenivaramu projekti puhul on meditsiiniharidus vaid üks valdkond. Korraldusliku ja majandusliku poole jaoks on aga ka teiste erialade spetsialistid väga vajalikud.

Kui projekt alguse sai, oli ülekaalus eelkõige teaduslik pool. Käimasaamiseks tuli suuremat tähelepanu pöörata majanduslikule poolele. Hiljem tõuseb otse loomulikult esiplaanile taas teadus – andmete kogumine, analüüsimine ja tõlgendamine.

Kuidas kommenteerite inimeste hirmu, et geeniandmed võivad lekkida kindlustusfirmadele, tööandjatele jt?

Selles osas kaitseb inimesi seadus. Kõige olulisem punkt on siin hoopis mujal – kellele geenidoonor ise annab loa oma andmeid kasutada. Sellise loa andmise puhul peaks geenidoonor kindlasti põhjalikult järele mõtlema.

Mind üllatab, kui vähe küsimusi inimesed selle projekti kohta esitavad. Arvan, et see on suuresti seotud meie lähiminevikuga, mil küsimuste esitamine ei olnud eriti soositud.

Geenivaramu saab küll andmeid jagada, aga see, mis alustel ja milliseid andmeid, peaks lähtuma suuresti just inimeste soovidest.

Millised on Eesti võimalused maailma ulatuses geeniuuringutes kaasa rääkida?

Positiivseid näiteid Eesti geeniuuringute tasemest on palju. Ka Geenivaramu projekt on ainulaadne selles mõttes, et haarab peaaegu kogu elanikkonda. See loob hea pinnase edasisteks uuringuteks.

Eesti teadusasutused saavad Geenivaramu andmeid kasutada tasuta, mis loob Eesti teadlastele head arenguvõimalused.

Kuidas töö õpingutega haakub?

Kuivõrd minu doktorantuuri teemaks on küsitlusuuringud, täiendavad kool ja töö teineteist väga hästi. Juhendan üht praktikarühma ja äsja algas ka meditsiinieetika kursus.

Huvi meditsiinieetika vastu ongi suuresti tänu Geenivaramule esile pääsenud, kuna iga küsimustiku koostamisel ja uuringu läbiviimisel peab igakülgselt kaaluma, kuidas see võib mõjutada neid inimesi, kes on nõus osalema. Teadliku nõusoleku ja inimeste informeerimise küsimused on hetkel minu jaoks väga aktuaalsed. Näiteks sugulaste kohta küsimuste esitamise teemal oli aasta alguses TÜ Eetikakeskuses arutelu, kus ma esinesin ettekandega ja sain kinnitust oma senistele arusaamadele.

Ka tulevastele geenidoonoritele võib soovitada, et nad arutaksid sellega seonduvad probleemid sugulastega läbi.

Kavatsete ka ise Geenivaramusse verd anda?

Eks aeg näitab.

GENEETIKAGA SEOTUD KODULEHEKÜLGI:

www.geenivaramu.ee
www.genomics.ee
www.egeeninc.com
www.geneforum.ee
www.ebc.ee
www.estshg.ebc.ee

UUDISED

Esseekonkursi võit tuli Tartu Ülikooli

Geenitehnoloogia Foorumi raames korraldatud tudengite esseekonkursil "Eesti edu eeldus" sai I koha (auhind 10 000 kr) TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna II aasta üliõpilane Martin Meltsas. Teisele kohale (5000 kr) tuli Marko Saag TÜ Õigusinstituudist.

Prantsuse Teaduslik Instituut 80

21. ja 22. septembril toimub TÜ Raamatukogus Prantsuse Teadusliku Instituudi 80. juubelile pühendatud interdistsiplinaarne konverents "Relecture et découverte. Ülelugemine ja avastamine".

Konverentsi eesmärk on viia kokku erinevate tekstide lugejaid, et jagada ja arutada tõlgendamisalaseid kogemusi. "Miks ma sellest aru ei saa?", "Miks mulle tundub, et mind ei mõisteta?", "Millest on õieti jutt?" jms on küsimused, mis ühendavad eri distsipliinide uurijaid.

Kirjanduslike, juriidiliste, ajalooliste, loodusteaduslike ja matemaatilis-formaalsete tekstide tõlgendamisest kõnelevad Danielle Risterucci-Roudnicky, Jean-Pascal Ollivry, Francis Segond, Leo Võhandu, Marge Käsper, Tanel Lepsoo, Marju Luts, Aadu Must, Raivo Mänd, Jaanika Päll, Silvi Salupere, Katre Talviste ja Jan Willemson. Vaadeldavate probleemide võimalikult mitmekülgseks valgustamiseks on pärast iga ettekannet kavas arutelu.

Vt: www.tdl.ee/~tanel/pti.

Muudatusi TÜ sporditegevuses

TÜ nõukogu likvideeris kehakultuuriteaduskonna koosseisus oleva spordikeskuse.

Dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on juba mõnda aega toimunud ülikooli sporditegevuse ümberkorraldamine, mille eesmärk on koondada sporditegevusega seotud funktsioonid ühtsesse struktuuri – MTÜsse TÜ Akadeemiline Spordiklubi. "Spordikeskuse ülesanne oli teaduskonna õppekavadele vastava õppetöö läbiviimine, millega tegeldakse edasi, ning TÜ sporditöö korraldamine. Uuest õppeaastast täidab viimast ülesannet akadeemiline spordiklubi," selgitas Ööpik.

TÜ jäi teiseks

Üliõpilaste kergejõustikuvõistluste rändkarika võitis EPMÜ (üks punkt TÜst rohkem).

Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul olid TÜ sportlased mitmel alal esimesed: Maidu Laht jooksis 100 m 11,10 (-0,4) ja 400 m 48,75, Riho Kallaste ületas teivashüppes 4.00 m, Ahti Peder lennutas oda 66.96 m. Neidudest oli 100 m jooksus kiireim Jane Kalda 13,11, Jaanika Meriküll läbis 100 m tõkkeid ajaga 14,49, Lea Saapar hüppas teivast 3.40, Terje Matsik tõukas kuuli 11.29 ning heitis ketast 41.64, Gudrun Kaukver viskas oda 39.50. 4x100 m teatejooksu võitis TÜ ajaga 47,57 (Julia Krasnova, Jane Kalda, Oliver Lukasson, Maidu Laht).

"Mitmele üliõpilaskergejõustiklasele on eesmärgiks jõuda 2003. aasta suveuniversiaadile Lõuna-Koreas Daegus. Enne seda saab head vormi näidata rahvusvahelistel SELLi mängudel maikuus Kaunases," märkis Beljaeva.

ÕNNITLEME

Margareete Otter 65

9. septembril tähistas 65. sünnipäeva farmakoloogia instituudi dots Margareete-Helge Otter, kes on olnud tervele põlvkonnale Eesti proviisoritele ja ka paljudele arstidele farmakoloogiaalaste algteadmiste andja ning hilisem täiendaja lektori ja kirjutiste autorina.

Farmaatsiaõpingute käigus tekkinud esimene kokkupuude farmakoloogiaga sai Otteri erialaks 1977. aastal TÜ psühhofarmakoloogia laborisse teadurina tööle asudes. Sellele eelnes kandidaadikraadi kaitsmine ja mitmeteistaastane teadustegevus taimebiokeemia vallas TA Eksperimentaalbioloogia Instituudis. 1986. aastast oli Otter TÜ farmakoloogia instituudi dotsent.

Teadustööd käsitlevad psühho-, käitumis- ja kronofarmakoloogiat. Eraldi uurimissuunaks on olnud ealine ja arengufarmakoloogia ning viimastel aastatel narkootikumide kasutamise levimus ja selle muutused Tartu üliõpilaste hulgas.

Otter on aktiivselt tegelnud Eesti rohuteaduse ja arstiteaduse ajaloo uurimisega.

Olulise osa M. Otteri kirjutistest moodustavad populaarteaduslikud artiklid ja raamatud rohuteaduse erinevate aspektide kohta.

Kolleegid TÜ farmakoloogia instituudist

Arne Laos 65

14. septembril on sünnipäev kehakultuuriteaduskonna õppejõul Arne Laosel, kes on tudengitele korvpalliõpetust jaganud mitme aastakümne vältel.

Juubilar lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna 1961. aastal ning jõudis 15 aastat hiljem siia õppejõuna tagasi. Vahepeale jäi sportlasekarjäär ning töö noortetreenerina Tartus. Arne Laos mängis Tartu Kalevis ajal, mil meeskond osales suurriigi meistrivõistlustel – 1964 ja 1965 tuldi kuuendaks. Eesti meistritiitli on Arne Laos saanud TÜ võistkonna koosseisus kahel korral – 1958. ja 1959. aastal. 1976 asus Laos tööle kehakultuuriteaduskonna sportmängude kateedris ning on sellest ajast treeninud ülikooli mitme koosseisu korvpallimeeskondi.

Arne Laose tegevuse edukusest õppejõuna annavad tunnistust tema käe alt sirgunud arvukad treenerid, kes Eesti korvpallielu edasi viivad. Juubilari aastakümnetepikkust tööd korvpalliteoreetiku ja -praktikuna kroonis kaua oodatud "Korvpalliõpik", mis möödunud aastal ilmus.

Heino Variku 50

Igal sügisel ja kevadel küsid Sa meilt suuri silmi: kas tudengipäevad tulevad või ei? Aastad seda Sinult ei küsi – nemad lihtsalt kuhjuvad.

Olgu Sul kanda või pool sajandit, ikka tiirlevad Su ümber noored. Ja me ütleme Sulle, miks: Sinu elurõõm, särts ja sihikindlus innustavad meidki tegudele.

Soovime Sulle jõudu Tartu vaimu kandmisel!

Sinu kultuuriklubilased

TÜ võtab TÜ Õigusinstituudi raamatukokku tööle

klienditeenindaja,

kelle ülesanne on lugejate teenindamine, töö teavikutega ning kogu korrashoid.

Edukal kandidaadil on:
- kesk(eri)haridus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- vähemalt ühe võõrkeele oskus suhtlustasandil,
- arvutioskus,
- soovitavalt teenindusalane töökogemus.

Töökoht asub Tallinnas.
Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt 17. septembril TÜ personaliosakonda (rvalk@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel (07) 375 141, e-post personal@ut.ee.

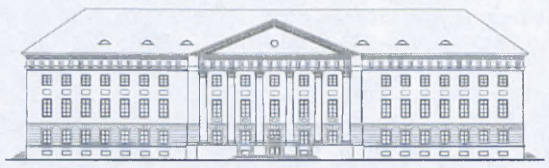
TÜ võtab üld- ja molekulaarpatoloogia instituuti tööle

laborandi,

kelle ülesanne on geneetikalaboris toimuva teadustöö assisteerimine ning geneetika praktikumide ettevalmistamine.

Edukal kandidaadil on:
- erialane keskeri- või kõrgharidus (meditsiin, bioloogia, keemia),
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- hea võõrkeel(t)eoskus,
- hea arvutioskus,
- hea käeline täpsus.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 16. septembril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel (07) 375 145, e-post personal@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

19. septembril kell 12 TÜ aulas

"Kuidas saada raha?"

Sihtasutuse stipendiumikonkurssidest, rahataotlemisest ja sihtasutuse ülesehitusest räägivad sihtasutuse juhatuse liikmed Sten Soosaar ja Indrek Mustimets.

Esitlus on tasuta. Oodatud on küsimused ja ettepanekud! Info: Indrek Mustimets 050 63 076 ja im@ut.ee.

FOREIGN TEACHERS/SCHOLARS!

Two years ago the former foreign lecturer from Hungaria took the initiative to gather all foreign university teachers working in Tartu, to a meeting at Wilde. That was the new start of a union or club for foreign teachers in Tartu - later often called "*Dorpater Dozentenabend*" after a similar institution in Dorpat/Tartu, in the 1930s.

We want to continue this tradition. It was announced to those participating in the reception for foreign students and teachers, given by the Rector on Monday 2nd September. Then Rector Aaviksoo promised to sponsor wine for our first meeting. Later on, the International Office has shown interest in this activity, and they will probably support us in the future.

The first meeting this autumn will take place at "Paabel", Ülikooli 17 (just opposite the main entrance of the main building, on Wednesday the 18th of September, at 19.00. Just check on the third floor (Skandinavistika) where exactly the meeting will be held.

Preliminary programme:
- Opening adress by professor Stig Örjan Ohlsson.
- Dr Jürgen Beyer opens the bottles from the rector.
- The participants present themselves.
- Discussion about activities of the "Dorpater Dozentenabend".
- When the bottles are emptied the meeting is over.

We suggest that everybody brings some snacks for common use - specialities from the different countries of the participants are very welcome!

Please give a note to all those who might be interested in joining the club! And, please, let us know that you will come, by a short e-mail, headed Dorpater Dozentenabend, to viivikav@ut.ee

Jürgen Beyer, Ph.D., külalisprof, Germany
Rene Kegelmann, Dr.Phil., külalislektor, Germany
Stig Örjan Ohlsson, Fil.dr, külalisprof, Sweden
Elina Waris, Fil.dr, külalisteadur, Finland

30

Maarja Öpik,
laborant – 17. september

35

Inga Vainumäe,
assistent – 15. september
Merike Petuhov,
vanemlaborant – 17. september

40

Valdo Kuusemets,
vanemteadur – 17. september

45

Arne Sellin,
dotsent – 16. september
Krista Lukka,
raamatukoguhoidja – 18. september

50

Leida Rõivassepp,
metoodik – 16. september
Urve Liin,
assistent – 18. september
Heino Variku,
direktor – 18. september
Raul Narits,
professor, instituudi juhataja – 19. september

55

Kaur Alttoa,
lektor – 14. september
Jaanus Paal,
erakorraline professor – 16. september
Tiia Rosenberg,
vanemlaborant – 19. september

60

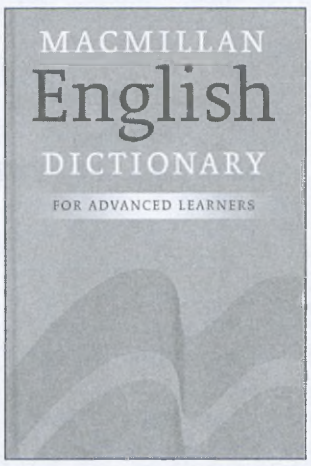
Tiina Tenno,
teadur – 16. september

65

Margareete-Helge Otter
dotsent – 9. september
Arne Laos,
erakorraline õpetaja – 14. september
Elvi Roots,
valvur – 17. september

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners,
Macmillan 2002

Mahukas ja kaasaegne õppuritele mõeldud sõnaraamat sisaldab üle 100 000 märksõna. Sõnaraamatut on lihtne kasutada: seletused on lühikesed ja konkreetsed, eraldi on välja toodud aktiivsesse sõnavarra kuuluvad sõnad, lisatud on märkused sünonüümide, metafooride, kollokatsioonide ja enamlevinud vigade kohta. Üle tuhande sõna on seletatud piltide abil. Lisatud on lühiinfo arvutialase terminoloogia ja äriinglise keele kohta.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

KURSUSED

TÜ kunstide osakond koostöös Eesti Muusikaakadeemiaga kuulutab välja sügissemestriks alljärgneva valikkursuse kõigile soovijatele:
EESTI MUUSIKA AJALUGU (FLKU.02.011, 2 AP, E), õppejõud Tiia Järg. Toimumise ajad E, T 16.-17. sept., 7.-8.okt., 11.-12. nov. ja 2.-3. dets: esmaspäeviti kell 14.15-17.30 ja teisipäeviti kell 10-14.
Loengud toimuvad Lai 34-72. Info kunstide osakonnas Lai 34 III k., tel 375 669 Triin Lett, registreerimine ÕIS-is või kunstide osakonnas.

FLLE.00.006 Võru keel II, 2AP
Õppejõud Sulev Iva
Kursuse eesmärgiks on võrukeelse suulise ja kirjaliku väljendusoskuse põhialuste omandamine. Kursus on mõeldud neile, kes on läbinud kursuse Võru keel I (FLEE.02.067) või mingil muul moel võru keelega varemgi kokku puutunud. Kursusel korratakse ja õpitakse juurde võru grammatikat ning harjutatakse võru keeles lugemist ja loetu ümberjutustamist. Iseseisva tööna proovitakse ka võru keeles kirjutada. Kursus lõpeb arvestusega. Loengud toimuvad 3.—12. n (1. loeng 20. sept) R 8–10 ph-244. Lisainfot saab TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskusest Lossi 38 (tel. 375 422) või eesti keele õppetoolist.

Kolmapäeviti kell 17 hakkab Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses taas koos käima võru keele vestlusring. Esimene kokkusaamine on 25. septembril.

Ladina keelt õppida soovijad (valik- või vabaainena, algajad ja edasijõudnud) saavad end registreerida klassikalise filoloogia õppetoolis, Ülikooli 17 (4. korrus), ruum 412 (kuni 26. sept). Õppetöö algab 1. oktoobril.

KONVERENTSID

20. ja 21. septembril toimub TÜ Ajaloo Muuseumis rahvusvaheline konverents teemal "Tying together both ends of the Baltic Sea: historical contacts between Denmark and Estonia". Kõik huvilised on oodatud. Info: külalisprof Jürgen Beyer, tel. 375 304 ja 482 009.

TEATED

TÜ Kammerkoor ootab oma ridadesse uusi lauljaid. Helista ja lepi kokku proovilaulmise aeg! Dirigent Triin Koch 052 71 105.

Korp! Filiae Patriae selle semestri külalisõhtud toimuvad 17., 19. ja 24. septembril kell 19 meie konvendis, aadressil Struve 4.

Korp! India selle semestri külalisõhtud toimuvad kolmapäeviti, 18. ja 25. septembril kell 20 meie konvendis, aadressil Tähtvere 4.

TÜ kunstide osakond vajab mees- ja naismodelle. Tel 056 601 719 Rein.

KINOS ILLUSIOON

illusioon
www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan – Tagasi Eikunagimaal – kl 13, 14.15, 15.30
Ühikakutid – kl 16.45
Herilasepesa – kl 18.15, 20
Amélie – kl 21.45

Rebasenädal kinos Illusioon 13.-19. september – kõikidele esmakursuslastele kõik seansid ainult 25 krooni. Võta matrikkel kaasa!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

20. september 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 28 (2106)

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TASUTA

Välistudengid kiidavad Tartut

Kristjan Kaljund

Tartu Ülikoolis õppivad välistudengeid on on üllatunud ja rahul siinse sõbraliku õhkkonnaga.

Hollandist pärit majandustudeng Tim Joris Kaiser istub Krooksus kahe õlleklaasi taga. "Pilsner on magusam kui Originaal," ütleb ta pärast kaht võrdlevat lonksu.

Tartu Ülikooli sattus Kaiser juhuse tõttu. "Minu koduülikoolil on lepingud tohutu hulga ülikoolidega üle maailma. Kukkusin statistikaeksamil läbi ja see kahandas mu valiku kolmele – Tartu, Praha ja Budapest," räägib Kaiser. "Kahes viimases linnas olen käinud, Tartu tundus kõige põnevam."

Kaiser uurib ajaleheartiklit m-pileti kohta. "Vaat sellised asjad mulle Eesti juures meeldivad!" Üllatusi pakub talle Eesti väiksus. "Isegi ministrid kõnnivad teil tänaval," imestab Kaiser.

Tartu pani paari

Kaiseril on veel teinegi põhjus rahul olla. Tartusse tulemata oleks ta vaevalt kohtunud oma praeguse tüdruksõbra – Peterburist vahetusüliõpilasena rahvusvahelisi suhteid õppima tulnud Elena Fofanovaga.

Fofanova on põgusalt Eestis käinud kümmekond korda, nüüd aga jääb korraga pooleks aastaks. Siis seisab ees bakalaureusekraadi kaitsmine Peterburis, seejärel kaalub ta Eestisse naasmist, et siin magistrantuuri astuda. Lisaks plaanib ta tulevikus kindlasti Eesti kohta mõne teadusliku töö kirjutada ning õpib kohalikest oludest paremini aru saamiseks eesti keelt.

Belgia noormees Bart Cosyns tuli siia aga vene keele õpinguid jätkama. Ta kaalus ka Venemaale minekut, ent seal oli väga vähe vabu kohti, lisaks tuli kõige eest ise maksta. Eesti kohta oli Cosyns varem kuulnud oma kooli professoritelt, kes kinnitasid, et Tartu Ülikool on tasemel. Loomulikult pole võõras ka Juri Lotmani nimi. Tulevikus tahab Cosyns Brüsselis kirjaliku tõlgina tööle hakata.

ELENA FOFANOVA
Vahetusüliõpilane Peterburist

Erinevalt Peterburist on Tartus kõik väga abivalmid, teretavad ja küsivad, kas nad saavad kuidagi aidata.

Küsimusele, mis talle Eestis ei meeldi, vastab Cosyns häbelikult: "Külm on!" Lisaks valmistasid talle ebameeldiva üllatuse Eesti hinnad. "Arvasin, et hinnavahe Belgiaga on suurem."

Küllap on Eesti hinnatase halva üllatuse valmistanud nii mõnelegi välistudengile, sest õppimisprobleemide kõrval on TÜ välisüliõpilastalituse peaspetsialisti Ülle Tensingu sõnul just majanduslikud raskused põhjuseks, miks mõned välistudengid siit plaanitust varem lahkuvad.

Tartu kohta ütleb Cosyns, et see on hubane linn, mitte liiga suur. Võrreldes Balkaniga, kus Cosyns samuti õppis, on Tartu puhas ja kaasaegne. Inimesed on sõbralikud ja naised ilusad.

Inimeste sõbralikkust ei suuda ära imestada ka Fofanova. "Mul on kahe nädalaga tekkinud nii palju tuttavaid! Erinevalt Peterburist on kõik on väga abivalmid, teretavad ja küsivad, kas nad saavad kuidagi aidata."

Tudengist mainekujundaja

Samas möönab ta, et enamik inimesi Peterburis suhtub Eestisse eelarvamusega. "Kõik on veendunud, et eestlased on venelaste vastu vaenulikud, ja kardavad seepärast siia tulla." Fofanova ütleb, et on tutvusringkonnas palju promotööd teinud ja pärast seda põlevad kõik soovist ise Eestis ära käia.

Cosyns elab Pepleri 14 ühikas ja on sellega väga rahul, kurdab vaid, et õhtuti on fuajee täiesti tühi ja pole kellegagi suhelda. "Pidusid ei korraldata, inimesed ei tunne üksteist."

Fofanova ütleb, et kõik sõltub sellest, kuidas sa ise inimestega suhtled. "Kui oled avatud ja rõõmsameelne, vastatakse samaga." Vahel isegi itaallaseks peetud Fofanoval peokaaslastest puudu ei tule.

Kehv keeloskus

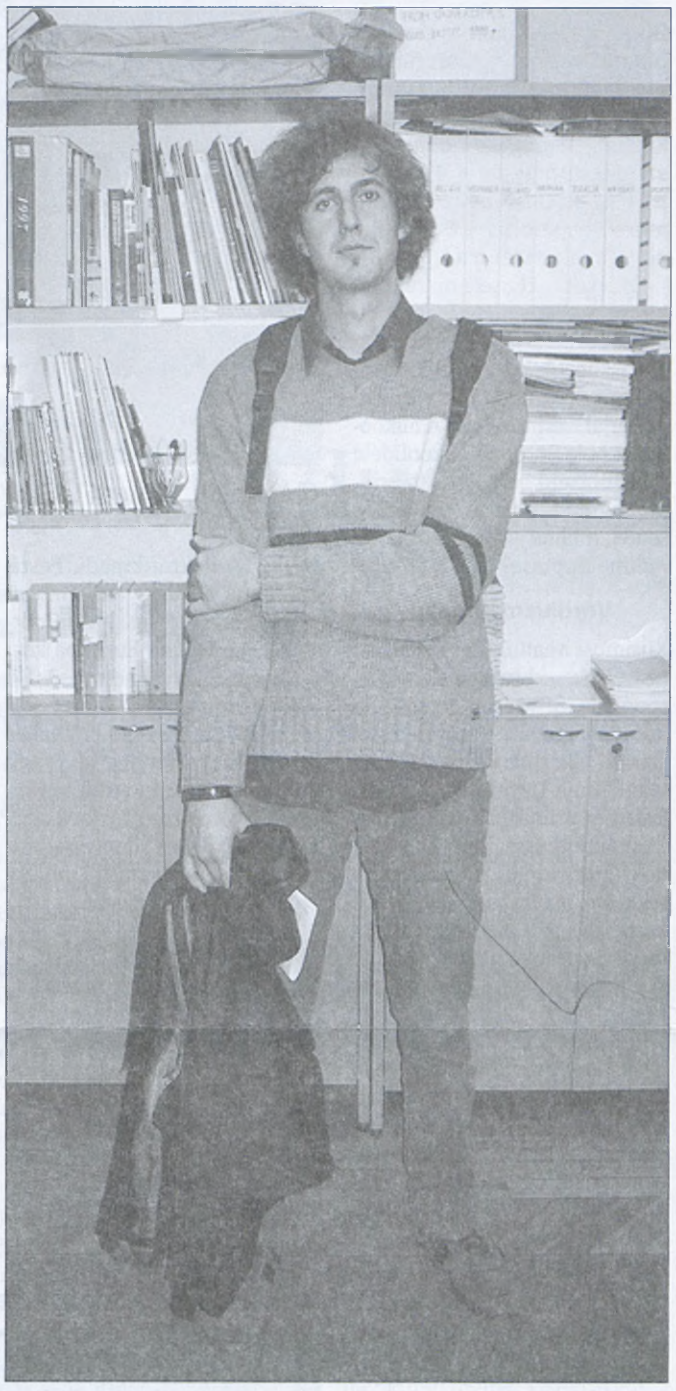
"Odavus, hea haridus, hea mainega ülikool, tudengisõbralik linn ja tuttavate käest saadud soovitused," loetleb TÜ välisüliõpilastalituse peaspetsialist Ülle Tensing põhjusi, miks välismaalased siia õppima tulevad.

Samas on õppijate arv viimastel aastatel muutumatuna püsinud. Kõige rohkem tullakse TÜsse õppima Soomest – Tartu on kodule lähemal ja keelebarjäär on soomlastel väiksem.

"Uudsus, mis tõmbas välisüliõpilasi 90ndate keskel, on nüüdseks taandunud," vastab Tensing küsimusele, miks välistudengite arv viimasel ajal kasvanud pole. "Ülikool peab tõstma ingliskeelsete programmide ja kursuste arvu, nagu ka rektor Aaviksoo rõhutanud on. Selleks viiakse läbi võõrkeelsete ainekursuste konkursse."

Ka Tim Joris Kaiser ütleb, et ingliskeelseid kursusi võiks rohkem olla, samas on nii mõnelgi õppejõul keelega raskusi. "Kui ta auditooriumi ees järgmist sõna otsides viis korda eelmist kordab, tekib küll tahtmine ütelda, et räägi, kurat, edasi," kurdab Kaiser.

Praegu õpib TÜs 410 välistudengit, mis on mitu korda vähem ülikooli arengukavas mainitust. "*Good luck*," ütleb Tim Joris Kaiser selle peale kerge naeruturtsatusega.

Belgiast pärit Bart Cosyns plaanib Tartus õppida nii vene kui ka eesti keelt. KRISTJAN KALJUND

VÄLISÜLIÕPILASED TARTU ÜLIKOOLIS

Sellel sügisel võeti vastu 158 uut välistudengit 23 riigist (Soome, Venemaa, Saksamaa, USA, Itaalia, Rootsi, Ungari, Hispaania, Kanada, Holland, Hiina, Prantsusmaa, Tšehhi, Belgia, Egiptus, Pakistan, Norra, Ukraina, Inglismaa, Korea, Turkmeenia, Läti, Leedu).

UT KÜSIB

Millised on rebaste probleemid?

Inge Mesek
arsti-teaduskond

Põhilised probleemid on seotud süsteemist arusaamisega, sest kõik oli uus – valik-, vaba- ja kohustuslikud ained, keegi meist ei teadnud, mida need tähendavad, kus ja kuidas neile registreeruda.

Omajagu segadust tekitas ka matriklite ja üliõpilaspiletite kättesaamine. Meie teaduskonnas sai neid alles alates teise nädala lõpust ning seepärast sõideti sinnamaani koju täispiletiga, kuigi oleks pidanud juba soodustust saama. Tahaks loota, et tulevikus hakkavad asjad veidi kiiremini liikuma.

Jelena Rjazanova
Õpetajate Seminar

Tulin õpetajaks õppima. Tahan tõesti õpetajaks saada. Õpetajate Seminaris õpivad klassiõpetajaks vene õppekeelega koolis põhiliselt eestlased, venelasi on vaid 4-5.

Esialgu on raske loengutest arusaamise ja konspekteerimisega, kõike ei jõua üles kirjutada.

Aga probleeme üldiselt pole. Õppejõud on vastutulelikud ja püüavad kõike seletada.

Kuna elan Tartus, siis ei ole mul ka igapäevaseid olmeprobleeme. Ja ülikoolis mulle meeldib.

Maarja Torga
õigus-teaduskond

Kuna see va rebase raske elu on tegelikult juba teist aastat käsil, on enamik muresid lihtsalt ära jäänud. Linn on vajalikul määral selge ja ülikooli paberimajandusest ka arusaam olemas.

Eelmisest aastast on kõige hullema asjana meeles registreerimise "tore" protsess, mis tundub ka selle aasta rebaste jaoks kõige rohkem probleeme valmistavat. Seda nii vormilise (matriklinumbrite ja õppeinfosüsteemi kasutajaparoolide saamise) kui ka sisulise (millistele ainetele täpselt registreerida) poole pealt.

TÜ Raamatukogu sai väärtusliku täienduse

Kertu Uri
TÜ Raamatukogu väliskirjanduse osakonna juhataja

Juuli lõpus jõudis TÜ Raamatukokku osa Göttingeni Ülikooli emeriitprofessori, Tartu Ülikooli audoktori Gert von Pistohlkorsi raamatukogust.

Dr G. von Pistohlkorsi nimi on Eesti ajaloolastele ja ülikooli inimestele kindlasti hästi tuttav, sest ta on uurinud Eesti ja teiste Balti riikide ajalugu. Ka raamatukogul on G. v. Pistohlkorsiga pikaajalised kontaktid – ta on aastaid saatnud raamatukogule nii tema enda koostatud või kirjutatud raamatuid, Balti Ajalookomisjoni väljaandeid kui ka muid Saksamaal ilmunud Eestit ning Baltimaid käsitlevaid teoseid. TÜ Raamatukogule osutatud teenete eest anti Pistohlkorsile seoses raamatukogu 200. aastapäevaga raamatukogu teenetemärk.

Suvel siia jõudnud saadetis on aga oma mahult tunduvalt suurem kui senised ja moodustab osa tema isiklikust raamatukogust. Kingitud kogu sisaldab peamiselt Saksamaa ajalugu ja ajaloo teooriat puudutavaid väljaandeid ning ajakirja Zeitschrift für Ostforschung TÜ Raamatukogus seni puudunud aastakäike. Kingitud raamatud on märgistatud templiga "Ex libris Dr. Dr. h. c. Gert von Pistohlkors, Göttingen".

Raamatute saatmist Eestisse aitas korraldada Sachsen-Anhalti Liidumaa kultuuri- ja haridusministeeriumi raamatukogunõunik dr Jürgen Heeg, finantseeris Saksamaa Liitvabariigi välisministeerium.

TÄNA LEHES

Tartu Ülikool käis Peterburi Ülikoolis
LK 3

Eesti ja TÜ Euroopa teadusruumis
LK 2

Ernst Jaaksoni stipendium Ilona Nurmelale
LK 2

UUDISED

Academica VI

Järjekordne Saksa-Eesti akadeemiline nädal toimub ülikoolis 28. septembrist 3. oktoobrini.

Tänavuse Academica teema on: "Ülikooli traditsioonid: kohustus, eelis või väljakutse?"

TÜ välissuhete talituse peaspetsialisti Lea Kivi sõnul toimuvad põhiüritused esmaspäeval, 30. septembril. "Aulaloengut pidama on kutsutud Volkswagen AutoUni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerl teemal "Euroopa ülikooli kolm muutumist – ajaloo puudumine kui õnnistus ja traditsioon kui võimalus". Nagu juba tavaks on muutunud, toimub ka nüüd Eesti ja Saksa teadlaste vahel teemakohane diskussioon," ütles Lea Kivi.

Samuti on kavas juba populaarseks saanud infopäev, kus tutvustatakse õppimisvõimalusi Saksamaal.

Järgnevatel päevadel on rõhk teaduskondades toimuvatel üritustel.

Academica ürituste sarjas toimub 1. oktoobril närvikliinikus raamatu "Eetika meditsiini argipäevas" esitlus (koostaja ja kahe peatüki autor on Lüübeki Meditsiiniülikooli prof Dietrich von Engelhardt).

Esimene Academica toimus viis aastat tagasi eesmärgiga tihendada kontakte kahe maa teadlaste vahel ning pakkuda kogu ülikooliperele võimalust kuulata silmapaistvate Saksa teadlaste loenguid ja osaleda seminarides.

Infotehnoloogia osakond kolis uude kohta

TÜ infotehnoloogia osakond kolis sel nädalal täies koosseisus uutesse ruumidesse vanasse keeltemajja Ülikooli 18a teisele korrusele. Varem oli neis ruumides keelekeskus, mis asub nüüd uues anatoomikumis Näituse 2.

Osakonna juhataja Andres Salu ütles, et uutest ruumidest on heameel: "Viimati olime ju Liivi tänava majas ajutisel pinnal."

Enamik osakonna töötajate telefoninumbreid on samaks jäänud, muutunud pole ka e-posti aadressid.

Arvutiabi telefon on 375 500, e-posti aadress ak.abi@ut.ee.

Arvutiprobleemidest saab teada anda ka veebivormi kaudu aadressilt www.ut.ee/it.

UUDISED

Mälestuspäev on 2. oktoobril

Tartu Ülikool mälestab ülikoolipere lahkunud liikmeid kolmapäeval, 2. oktoobril Raadi kalmistu keskväljakul.

Mälestuspäev on kujunenud ülikooli traditsiooniliseks ürituseks.

Kergejõustiku rändkarikas TÜsse

Eesti üliõpilaste kergejõustiku meistrivõistlustel võitis rändkarika Tartu Ülikool (43 p), mitte EPMÜ. Teine oli EPMÜ (48 p) ja kolmas TTÜ (49 p).

"Vahetult pärast võistlust kuulutati võitjaks EPMÜ (nii oli ka eelmises UTs – toim), punktiarvestuses ilmnesid aga ebatäpsused," vabandavad Eesti Akadeemiline Spordiliit ja võistluste läbiviijad.

Euroopa keeltepäev "Elukestev keeleõpe"

24. septembril kell 11 algab haridusministeeriumis Euroopa keeltepäev.

Haridusministri Mailis Ranna tervituse järel kõneleb kantsler Peep Ratas teemal "Keel kui pere" ja keelepoliitika nõunik Jüri Valge "Keeleõpe – elukestev looming".

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras juhatuse esimees prof Talvi Märja räägib elukestvast õppest.

Itaalia keelest tänases maailmas kõneleb TÜ itaalia keele lektor Pietro Lauretta ja hispaania keelest Peruu Vabariigi aukonsul Eestis Ricardo Mateo.

Kell 14.30 jätkuval keelepäeval räägib ladina keele tähtsusest TÜ vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalep, Euroopa keelemapist TÜ inglise keele lektor Ülle Türk, eesti keelest maailmas ministeeriumi poliitikaosakonna keeletalituse ekspert Piret Toomet ja eesti keelest teise keelena Eestis ministeeriumi poliitikaosakonna siseintegratsiooni nõunik Maie Soll.

Võru Instituudi spetsialisti TÜ doktorandi Sulev Iva ettekande teema on Euroopa ja Eesti põliste paikkondlike keelte olukord.

Kirjastused tutvustavad ka keeleõppematerjale.

Info: Tõnu Tender, haridusministeeriumi keeletalituse juhataja, tel 350 223, 051 54 365, Tonu.Tender@hm.ee.

Sporditeated

Eesti Akadeemiline Spordiliit alustab registreerimist Eesti üliõpilaste harrastajate korvpalliliigasse (kuni 7. okt); Eesti üliõpilaste meistrivõistlustele korvpallis (27. okt) ja võrkpallis (26. okt). Registreerumine 1. oktoobrini www.ut.ee/easl, easl@ut.ee ja 07 333 233, 052 57 624.

Wado-ryu Akadeemia ootab kõiki huvilisi uuel hooajal jaapani traditsionaalse võitluskunsti wado-ryu treeningutesse E ja N kell 18 (vanuses 8-13 aastat) ja 19 (al. 14 a.) Tartu Kommertsgümnaasiumi võimlas. Lisateave www.wadoryu.ee või tel: 055 677 467 (WAE peainstruktor Tanel Lihtmaa).

Mälumäng

25. septembril kell 18.30 alustab Tartu Üliõpilaste Mälumänguklubi kohvikus Heller oma kolmandat hooaega.

Info: www.hot.ee/eria ja aolesk@ut.ee.

Eesti ja TÜ Euroopa teadusruumis

Erik Puura
uue arenguplaani koostamise töörühma juht

Viktor Muuli
teadustalituse peaspetsialist

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Uut strateegilist arenguplaani koostav töörühm ei ole hetkekski vaidlustanud ülikooli praeguses arengukavas püstitatud eesmärki saada tipptasemel haridus- ja teaduskeskuseks Läänemere regioonis, Euroopas ning kogu maailmas.

Sellele püüdlusele on rajatud ka tulevase arenguplaani valikud.

Siiski ei ole eesmärgi seadmisel mõtet, kui puudub võrdlusmaterjal – erinevalt USA ülikoolidest pole Euroopa ülikoolidele seni ühtseid võrdluskriteeriume loodud. Kuidas siis teada saada, milline võiks olla kesk- ja milline tipptase?

Võrdlusmaterjalid

Küsimust analüüsides selgus, et peamiseks abimaterjaliks Euroopa teadusruumi teadus- ja arendustegevuse võrdlemisel saavad olla riike võrdlevad näitajad. Kuna Tartu Ülikool annab Eestis suurima panuse nii teadusloomingusse kui ka uute doktorikraadiga spetsialistide tekkesse, määrab ülikool ühtlasi kogu riigi näo. See võrdlusmaterjal on praegu olemas kõikide ELi liikmesriikide, USA ja Jaapani kohta veebiaadressil www.cordis.lu/rtd2002/indicators/, nende sisu selgitav ülevaatedokument asub veebiaadressil europa.eu.int/comm/research/era/pdf/benchmarking2001.pdf. Praegu ei sisalda ülevaade kandidaatriikide andmeid, kuid need lisanduvad süsteemiadministraatorite sõnul peagi.

Eesti ja TÜ hetkeseis

Missugune on siis Eesti ja Tartu Ülikooli hetkeseis?

Selgub, et eesmärki olla üle keskmise taseme on märksa lihtsam saavutada Euroopa kui Põhjamaade dimensioonis, kus Soome ja Rootsi domineerivad enamiku näitajatega. Samas ei ole tase üle keskmise veel kindlasti tipptase. Soovitame ülikoolipere liikmetel ülaltoodud materjaliga tutvuda, siin kommenteerime ainult ülikooli seisukohalt tähtsamat.

Üks peamine näitaja on uute doktorikraadide arv 1000 elaniku kohta vanuserühmas 25-34. Aastal 2001 anti Tartu Ülikoolis 50 doktorikraadi, Eestis tervikuna 83, mis annab Eesti vastavaks näitajaks 0,45. Rootsis oli see näitaja Euroopa kõrgeimana 1999. aastal 1,17, Soomes teisena 0,97, madalaimana Portugalis 0,23 ja Itaalias 0,17. ELi keskmine oli 0,55. Suund tugevdatud doktoriõppele peaks olema riigi jaoks primaarne, pidades silmas ka Eesti teadlaskonna vanust, milleks on keskmiselt 47 aastat.

Eelmisel aastal anti TÜs 50 doktorikraadi. Ülikooli aastapäevaaktusel sai rektorilt doktoridiplomi ka Euroopa Kolledi tollane asedirektor Raul Eamets. JAAK NILSON

Teaduspublikatsioonid

Teine oluline näitaja on teaduspublikatsioonide ning enim tsiteeritud publikatsioonide arv. Esimene näitab teadustöö kvantiteeti (küll eelrefereeritavuse tingimusega) ja teine teadustöö kvaliteedi tippu. Euroopa teaduse kvaliteedi üks näitajatest arvestab ainult Institute of Scientific Information (ISI) Science Citation Indexi (SCI) poolt refereeritavates ajakirjades avaldatud artikleid. Artiklid, kus autorid on kahest või mitmest riigist, lähevad täisartiklina kõikide osalejate riikide arvestusse. TÜ teadlased avaldasid 2001. aastal SCI refereeritavates ajakirjades 372 artiklit. Kokku oli see arv Eestis 592, seega avaldati 433 artiklit miljoni elaniku kohta. Aastal 1999 oli vastav arv Rootsis 1431, Taanis 1214 ja Soomes 1157; mahajäänumatena Kreekas 340 ja Portugalis 248. ELi keskmine oli 613.

Kõige rohkem tsiteeritud publikatsioonid leitakse, kui kõigi riikide enim tsiteeritud artiklid jagatakse riikide arvestuses tagasi. Kuna Eesti veel selles süsteemis pole, ei saa seda praegu hinnata.

Võrdluspilt on kurvem, kui hinnata tehnoloogilist arengutaset – ülikool kui regionaalne teadus- ja innovatsioonikeskus peaks olema suuteline andma tugeva panuse riigi tehnoloogilisse arengusse.

Tehnoloogiline tase

Euroopa patentide arvus miljoni elaniku kohta on kindlas esirinnas Rootsi, Soome ja Saksamaa, kus 1999. aastal olid vastavad näitajad 289, 265 ja 244. Siin on mahajäänutega eriti koloriitne vahe. Kreekas ja Portugalis olid need näitajad vastavalt 6 ja 3 (ELi keskmine 125). Sama laadi on USA patentide arvnäitajad. Eestis anti aastal 2001 välja 14 patenti ehk 10 patenti miljoni elaniku kohta.

Ehk on rõõm teada, et väike *Euroopa Komisjoni ettekandes hinnatakse Eesti teaduspotentsiaali kõrgeks.*

Eesti ei ole Euroopa teadusruumi võrdlusnäitajates liikmesriikidega võrreldes viimasel kohal. Just teaduse ja tehnoloogia areng peab olema põhjamaise riigi majanduslikuks aluseks, loendamatule turistide voolule ei luba kliimaolud lihtsalt loota… Meie mahajäämus Soome, Rootsi ja Saksamaa keskmise tasemega võrreldes on väga suur. Euroopa teadusruumis osalemine eeldab ka riigi enda panuse otsustavat suurendamist.

Kokkuvõtteks

Euroopa Komisjoni ettekanne "European Trend Chart on Innovation. Country report: Estonia (January 2001-June 2001)" hindab Eesti teaduspotentsiaali kõrgeks. Selle tõestuseks tuuakse Eesti teadlaste edukas osalemine ELi teadus- ja arendustegevuse 5. raamprogrammis, milles Eesti projektitaotlusest on heaks kiidetud keskmiselt 24%. See on võrreldav ELi liikmesmaade keskmisega ja on parem kui ülejäänud Kesk ja Ida-Euroopa riikidel. Samas konstateeritakse, et Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutused on teiste ELi riikidega võrreldes väga madalad, keskmiselt 0,6% SKPst aastatel 1995-1999. See on vaid kolmandik ELi maade keskmiselt 1,9% SKPst. Sellise finantseerimistasemega jääb Eesti maha Sloveeniast, Ungarist, Tšehhist, Poolast ja Maltast, olles ühel tasemel Rumeenia ja Bulgaariaga ning edestades Lätit ja Leedut.

Eesti teadus- ja arendustegevuse finantseerimine 1995-2004*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Kogufinantseerimine (mln EUR)	16,2	19,5	24,8	28,8	36,6	33,9	47,3 (32,5)	78,5	100,4	125,8
Sh riiklik finantseerimine (mln EUR)	11,8	14,0	16,6	19,7	22,9	23,4	37,8 (25,9)	58,9	75,3	88,1
Riikliku finantseerimise suhe kogufinantseerimisse (%)	71	72	67	68	63	69	80	75	75	70
Finantseerimise suhe SKPsse (%)	0,64	0,60	0,58	0,61	0,76	0,62	0,75 (0,55)	0,80	0,90	1,10
Riikliku finantseerimise suhe SKPsse (%)	0,45	0,43	0,40	0,42	0,48	0,43	0,63 (0,44)	0,90	1,05	1,12
Riikliku finantseerimise suhe riigieelarvesse (%)	2,08	2,15	2,07	2,05	1,99	1,28	1,99 (1,36)	2,89 (2,38)	3,44	3,70

* 2002-2004 aasta arvnäitajad on hinnangulised ja tuginevad Eesti teadusstrateegia dokumendis "Teadmistepõhine Eesti" väljendatud eesmärkidel. Sulgudes on toodud 2001. aasta tegelikud näitajad. ALLIKAS: EUROOPA KOMISJON (2001)

Eile andis TÜ Sihtasutus õigusteaduskonna rahvusvahelise eraõiguse lektorile, Cambridge'i Ülikooli doktorandile Ilona Nurmelale (fotol koos dekaani prof Kalle Meruskiga) kätte Ernst Jaaksoni Mälestusfondi stipendiumi (186 000 kr). Ilona Nurmela kasutab stipendiumi doktoriõpinguteks Cambridge'i Ülikoolis. VARJE SOOTAK

TOEFL-testil muutused tulekul

Merli Tamtik
Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus

54. NAFSA konverentsil San Antonios, Texases tutvustati uut TOEFL-testi (Test of English as a Foreign Language) struktuuri ja räägiti tulevikumuutustest inglise keele testimises.

ETS (Educational Testing Service) peakorteritega Princetonis ja Ewingis USAs on ametlik testimisfirma TOEFL-, SAT-, GRE-, GMAT-, CLEP- jt sisseastumistestidele Ameerikas. 2004. aastal tähistab ETS TOEFL-keeletesti 40. sünnipäeva, tuues turule uue struktuuriga TOEFL-testi.

Uus test koosneb 4 osast. Varem sisaldunud kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisosale lisandub alates juulist 2004. a testile ka inglise kõnekeele oskuse kontroll, mis siiani puudus. Eesmärk on inglise keele taseme võimalikult kompleksne ja interaktiivne testimine, mis testitegijale tähendab eelkõige suhtlemisjulgust arvutiga. Arvuti esitatud küsimustele (suuliselt või kirjalikult) tuleb ettenähtud aja jooksul suuliselt vastata. Piiootuuringud on näidanud, et uus test on endisest keerukam, nõudes väga head kõnekeele oskust, kuid mitmekülgsem testi ülesehitus muudab testi huvitavamaks sooritajale. Seoses uue TOEFLi kasutuselevõtuga võib muutuda ka senine skoorimissüsteem ja testi maksumus, mis praegu on veel 110$. Varasema testi skoorid kehtivad ikka 2 aastat.

Testimisaastal 2001/2002 sooritas TOEFL-testi 223 eestlast, kelle keskmiseks tulemuseks mõõdeti 585 677st. Oma tulemuste poolest oleme paremad lähinaabritest lätlastest, leedulastest ja venelastest, kuid inglise keele taseme poolest jääme alla soomlastele.

Kõiki, keda huvitab enesetäiendamine mõnes USA või Kanada kõrgkoolis, oodatakse Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse TÜ Raamatukogu ruumis 325 E-N 13-16, tel 427 243, merlit@ut.ee.

Tartu Ülikool tähistas aastapäeva Peterburis

Varje Sootak

5. ja 6. juulil tähistas Tartu Ülikool oma 375. asutamise ja 200. taasasutamise tähtpäeva Peterburis.

Peterburiga seovad ülikooli nii ajaloolised sidemed kui ka praegune koostöö ülikoolidevahelise lepingu alusel.

Bussitäis ülikooliinimesi erinevatest teaduskondadest eesotsas rektor Jaak Aaviksooga alustas oma Peterburi-reisi Tartust 4. juulil, külastades ka Narva kolledžit.

5. juuli hommikupoolikul oli võimalus enne aulaettekandeid veidi aega ka Peterburi ülikooliga tutvuda.

Seda võimalust kasutasid UT toimetus ja teabetalitus sealse ajakirja toimetuse ja infoosakonna uudistamiseks.

TÜ rektori Jaak Aaviksoo ja Peterburi ülikooli rektori Ljudmila Verbitskaja sõnavõttude järel esinesid ettekannetega sealse ülikooli ajaloomuuseumi direktor Igor Tihhonov ja ajaloolise geoloogia kateedri asejuhataja Andrei Dronov.

TÜ prof Toomas Asser kõneles prof Ludvig Puusepast, K. E. von Baeri muuseumi direktor Erki Tammiksaar Baerist, Tartu Observatooriumi asedirektor Tõnu Viik W. Struvest.

Seejärel otsisime Smolenski luteri usu kalmistul üles mitme Tartuga seotud isiku haua.

Õhtul võttis meid vastu EV peakonsulaat Peterburis.

Järgmisel päeval oli võimalus taastutvuda Neevalinnaga ja käia Kroonlinnas.

Erki Tammiksaar, Jüri Trei ja Kristjan Kaljund otsivad olematut Wiedemanni hauda. VARJE SOOTAK

Smolenski kalmistul

235 aastat tagasi sündis 1802. aastal taasavatud Tartu Ülikooli esimene rektor G. F. Parrot.

Rektor Jaak Aaviksoo ütles tema kalmul, et täpselt täna, 5. juulil 235 aastat tagasi Prantsusmaal sündinud, Saksamaal õppinud, Tartus ja Peterburis töötanud füüsik Parrot on üks näide Euroopa akadeemilisest ühtsusest.

Asetasime kunagise rektori mälestuseks tema kalmule lilled ja süütasime küünlad.

Sellele kalmistule on maetud ka mitmeid Tartu Ülikooli teadlasi ja kasvandikke, nagu füüsik M. H. Jacobi ja botaanik K. I. Maksimovitš, keemik H. Hess, A. J. Kupfer, keeleteadlane F. Wiedemann, TÜ kuraator F. M. Klinger, kelle matmispaiku samuti otsisime Peterburi konsuli Jüri Trei juhatusel.

Kahjuks on luteri kalmistu rohtu kasvanud ja paljud hauamonumendid lõhutud. Akadeemik Wiedemanni hauda näiteks polegi enam võimalik üles leida, sest sellele kalmistuosale on ehitatud tuletõrjehooned.

Lootust, et kalmude eest siiski ka edaspidi hoolitsetakse, annab suvel surnuaias töötanud Eesti kooliõpilaste suvemalev.

UT KÜSIB

Milline on ülikoolidevaheline koostöö?

Vastab Peterburi ülikooli rektor prof akadeemik Ljudmila Verbitskaja, kes juhib ülikooli 1994. aastast.

Oleme Venemaa vanim ülikool, mis asutati Peeter I ukaasiga 1724. aastal. Ülikool hakkas kaadrit andma ka teistele õppeasutustele, nagu näiteks Herzeni nim instituudile (praegu pedagoogiline ülikool), polütehnilisele ülikoolile jt.

Oma pika ajaloo jooksul oleme tihedalt seotud olnud paljude ülikoolidega, ka Tartu ülikooliga – mitmed teadlased on õppinud või töötanud mõlemas ülikoolis, nad on olnud Peterburi TA liikmed.

Mul on väga hea meel, et just täna, G. F. Parroti sünniaastapäeval on siin teda meeles pidamas nii palju tartlasi. Parrot on palju kaasa aidanud meie füüsikute koolitamisele, ta rajas siin professorite instituudi, tegi palju ülikoolide autonoomia saamiseks.

Ka tänapäeval on meil Tartu Ülikooliga sõbralikud sidemed, eriti tänu koostöölepingule.

Loodan, et pärast tartlaste külaskäiku jätkub koostöö veelgi sisukamalt.

Peterburi Ülikooli välissuhete osakonna juhataja Natalia Nossova (paremal) võtab vastu külalisi Tartu Ülikoolist. VARJE SOOTAK

Lepingud soodustavad koostööd

Irina Külmoja
TÜ vene keele professor, koostöölepingu kuraator

Tartu ja Peterburi ülikooli vahel 1997. aastal sõlmitud koostööleping on olnud kasulik mõlemale poolele.

Kes soovivad kevadsemestril õppida või täiendada Peterburi ülikoolis, peavad dokumentide esitamisega kiirustama.

Nagu teisteski sellistes lepingutes, oli ka siin ette nähtud üliõpilaste ja õppejõudude vahetus, vastastikune konverentsidel ja teadusväljaannetes osalemine jms.

Taasalustasid politoloogid ja filoloogid

Kuna tookord olid meie ülikoolis teadussidemed Venemaaga säilinud vaid politoloogidel ja slavistidel, siis hakkasid just need kaks osakonda aktiivsemalt tegutsema.

Juba 1998. aasta sügissemestriks läksid Peterburgi esimesed vene filoloogia üliõpilased. Tagantjärele pean tunnistama, et ootasin neid tagasi teatud ärevusega. Oli ju Venemaal parajasti majanduskriis, ka Peterburi ülikooli majandusolukord polnud kiita – olmetingimused olid palju halvemad kui Tartus. Tudengite tagasi saabudes selgus, et minu kahtlused olid asjatud, noored jäid suure kultuurikeskuse eluga väga rahule. Teatrid, kontserdid, muuseumid, uued tutvused ja uus keskkond korvasid mõned olmeebamugavused täielikult.

Üliõpilasvahetuse kvoot – kaks inimest üheks semestriks – kipub viimasel ajal väikeseks jääma vaatamata asjaolule, et mõnikord on nende välissuhete osakond meie soovidele vastu tulnud ning rohkem kui neli üliõpilast aastas vastu võtnud.

Peale vene filoloogide ja politoloogide on semestri vältel Peterburis õppinud ka ajaloo, sakasa filoloogia ja sotsioloogia osakonna ning majandus- ja usuteaduskonna tudengid. Praegu on seal üks semiootika osakonna bakalaureuseõppe tudeng ja üks politoloogia osakonna magistrant. Peterburist on vahetuse korras meie ülikooli tulnud sealse filoloogia- ja rahvusvaheliste suhete teaduskonna üliõpilased.

Koostöö laieneb

Uus suund kahe ülikooli koostöös hakkas kujunema 2000. aastal, kui Peterburi ülikooli filoloogiateaduskonna dekaani prof Sergei Bogdanovi algatusel hakati soome-ugri filoloogia osakonna tudengitele õpetama kõrvalainena eesti keelt. Eesti keele lühikursusi on läbi viinud TÜ eesti keele (võõrkeelena) õppetooli lektorid Sirje Rammo ja Raili Pool, allakirjutanu on pidanud loenguid eesti ja vene keele kontrastiivsest grammatikast.

Sel suvel allkirjastati Peterburi ülikooli ja EV Haridusministeeriumi vaheline leping, mille tulemuseks on Peterburis praegu Eesti riigilt palka saav eesti keele lektor.

Juba kaks rühma eesti keele huvilisi on käinud Tartus keele- ja kultuuripraktikal. Samasugusel praktikal on käinud Peterburis ka TÜ vene filoloogid, viimati augustis. Vahetuses osalevad ka kraadiõppurid – magistrandid ja doktorandid, kes käivad raamatukogudes ja arhiivides ning 2-3 nädalat Peterburi spetsialistidega konsulteerimas.

Ka Tartu Ülikoolis võib kohata Peterburi aspirante. Viisanõue tingib aga olukorra, kus vahetuse edukaks toimimiseks tuleb dokumendid esitada 5-6 kuud enne õpingute algust, seega kevadsemestriks juba septembris, sügiseks aga hiljemalt märtsis.

Dokumentidega tuleb kiirustada

Ootangi soovijailt põhjendatud avaldust, teadusjuhendaja soovituskirja ja passi koopiat lähipäevil vene keele õppetoolis Näituse 2-217, tel 375 352.

Kandidaatidega soovin vestelda vene keeles, mida peab Peterburi ülikooli minnes oskama, kuna ingliskeelseid loenguid on vähe. Õppetöö toimub vene keeles, keelt saab ka kohapeal juurde õppida, kuid mitte nullist alustades.

Vahetusüliõpilased saavad Peterburi ülikoolilt tasuta ühiselamukoha, makstakse ka stipendiumi. Praegu on see 600 rbl kuus (um 300 krooni), mis on küll sümboolne, kui arvestada suurlinna elamiskulusid.

Veidi tagasihoidlikum on olnud õppejõudude vahetus. Eriti aktiivselt on kutsunud Tartusse külalisesinejaid politoloogia osakond, koostöö on olemas geoloogidel ja vene filoloogidel. Kahjuks on mõni lektor jäänud tulemata raskesti kättesaadava viisa pärast.

Oleksin tänulik õppetoolidele, osakondadele ja teaduskondadele uute koostööettepanekute eest. Vajaduse korral aitaksin jõudumööda leida ka kontakte.

Peterburis ajalehe asemel ajakiri

Varje Sootak

Peterburi Ülikoolis ilmub 1995. aastast traditsioonilise väikese ajalehe asemel ajakiri "Sankt-Peterburgskii Universitet".

"Kuna ülikool ostis endale uued trükimasinad ja linnas läks trükkimine kallimaks, olime sunnitud ajalehe formaati muutma. A5 ei ole aga ajaleheks sobiv formaat ning otsustasime hakata paar korda kuus ajakirja välja andma," selgitas ajakirja peatoimetaja Natalia Kuznetsova.

Kuznetsova leiab, et ajakirja ilmumisel on nii plusse kui miinuseid: "Kaob operatiivsus, kuid teemasid saab käsitleda sügavamalt". Ta viitab ülikooli infoosakonnale, kes on loonud väga hea elektroonse uudistesüsteemi.

"Sügisest on võimalik 2000-list tiraaži kaks korda suurendada. Ülikoolis on üle 20 000 tudengi ja üle 5000 õppejõu," rääkis Kuznetsova. Toimetuses on 16 töötajat (sh 8 ajakirjanikku). See on ka ajakirjandusüliõpilaste praktikabaasiks.

UUDISED

Noore teadlase preemia

Sihtasutus Vabariigi Presidendi kultuurirahastu kuulutas välja 2002. aasta noore teadlase preemia (40 000 kr) konkursi.

Preemia on mõeldud 35aastasele või nooremale Eesti päritolu doktorikraadiga teadlasele, kes teeb uurimistööd Eesti või välismaa teadusasutuse või ülikooli juures. Kandidaate võivad esitada nii noored teadlased ise kui ka nende juhendajad, tööandjad jt, samuti rahastu nõukogu liikmed.

Kandideerimiseks esitada kirjalik avaldus koos isikuandmete ja lühikese elulooga, teadustöö kirjeldus, asjasse puutuvate avaldatud teadustööde loetelu ning vähemalt kaks soovitust töö juhendajalt või õpetajalt.

Preemia saaja püüab saavutada Eesti kõrgkoolidega kokkuleppe, et pidada aasta jooksul tasuta vähemalt kaks uurimisteemalist akadeemilist loengut. Võimaluse korral on eelistatud loengud Eesti kõrgkoolide kolledzites Narvas, Pärnus, Haapsalus või mujal väljaspool Tallinnat ja Tartut.

Dokumendid saata 30. septembriks presidendi kultuurirahastule: Weizenbergi 39, 15050 Tallinn. Eelmise aasta preemia sai TÜ farmakoloogia instituudi erakorraline vanemteadur, meditsiinidoktor Allen Kaasik.

Eesti TA uurija-professori stipendiumide konkurss

Eesti TA kuulutab välja uurija-professori teise konkursi.

Uurija-professori ametikoht (3 aastat) võimaldab teadus- ja arendusasutuses või ülikoolis uuringuid juhtival ning doktorante juhendaval tunnustatud teadlasel koonduda teadusuuringutele.

Kandideerida võib isik, kellel on Eesti doktorikraad või sellele vastav välisriigi akadeemiline kraad, kes on töötanud vanemteaduri või ülikooli professorina kokku vähemalt 10 aastat ning kelle juhendamisel on kaitstud doktoriväitekirju. Kandideerijalt nõutakse jätkuvat rahvusvahelisel tasemel teadustööd ja edukat uurimistoetuste täitmist.

Vajalikud dokumendid esitada hiljemalt 1. novembriks.

Esimeses konkursis osalenud võivad esitada vaid avalduse.

Info: tel 6 444 739, vt ka www.akadeemia.ee.

Botaanikaaias pargipäev

Laupäeval, 21. septembril toimub ülikooli botaanikaaias pargipäev.

"Kuna on oodata erakordselt halba ilma, siis toimub pargipäeval vaid kaks ekskursiooni, kell 12 ja 14. See-eest on aia külastus ja ka ekskursioon tasuta," ütles botaanik Jaak Palumets.

IN MEMORIAM

Heino Variku

18. sept 1952-16. sept 2002

Esmaspäeva õhtul suri kauaaegne Tartu Üliõpilasmaja direktor Heino Variku, kes kaks päeva hiljem oleks tähistanud oma 50 aasta juubelit.

Aastaid Heino Variku kõrval töötanud kolleegid meenutavad teda lõputult tööka, järjekindla, sportliku ja energilise inimesena, kes oma seisukohtadele kindlaks jäädes oli alati sõbralik ja humoorikas.

Kultuuritöö valdkonnas on tema nimi teada ja tuntud kogu Eestis. Lõpetanud 1975. aastal Tallinna Pedagoogilise Instituudi kultuuriharidustöötajana, tuli ta juhatama ülikooli ametiühinguklubi. Sealsetele kaastöötajatele meenub ta endiselt lahtise ja mõistva inimesena, kes ei kartnud kaasa minna uute ja nooruslike ideedega.

Püsiva sihikindlusega on Heino Variku edendanud Tartu kultuurielu. Tema eestvedamisel ja koordineerimisel on Tartu kultuurikalendris märkimisväärse koha omandanud üli-kooli kevad- ja sügispäevad. Samas on Variku pikkade aastate jooksul oma kultuuritöös kokku puutunud nii üliõpilaslaulupeo Gaudeamuse, Tartu laulupeo kui ka erinevate kultuurifestivalide ja kontsertide korraldamisega. Kõikvõimalike suururi-tuste juhendamisel polnud Variku jaoks ka raskeimal hetkel väljapääsmatut olukorda.

Heino Variku ärasaatmine toimub laupäeval, 21. septembril kell 12 Tartu Üliõpilasmajas (Kalevi 24) ning muldasängitamine Raadi kalmistul.

Tartu Ülikool,
Tartu Üliõpilasmaja, Tartu Akadeemiline Meeskoor,
TÜ Akadeemiline Naiskoor,
TÜ Rahvakunstiansambel,
Tartu Üliõpilasteater

UT toimetus jääb Heino Varikut mäletama kui Tartu üliõpilaste kultuurielu eestvedajat, meeldivat koostööpartnerit ja väga sõbralikku ning toredat inimest.

ÕNNITLEME

Prof Raul Narits 50

19. septembril sai 50aastaseks kauaaegne õigusteaduskonna õppejõud ja tunnustatud õigusteadlane prof Raul Narits.

Lõpetanud 1976. aastal *cum laude* TÜ õigusteaduskonna, keskendus Narits õiguse teooria küsimustele. Kandidaadiväitekirja kaitses ta 1987. aastal. Juubilar töötab õigusteaduskonna õppejõuna 1981. aastast, ta on olnud vanemõpetaja ja dotsent ning pidanud ka õppeprodekaani ametit.

1992. aastast on Narits professor ja võrdleva õigusteaduse õppetooli juhataja, 1993. aastast ka avaliku õiguse instituudi juhataja.

Praegu on Raul Naritsa peamised uurimisvaldkonnad võrdlev õigusteadus, õiguse metodoloogia ja tõlgendamine, praktiline juriidiline semantika.

Lisaks mitmesuunalisele teadustööle täidab juubilar arvukaid teaduslik-organisatsioonilisi ülesandeid. Ta on Rahvusvahelise Õigus- ja Sotsiaalfilosoofia Ühingu Eesti sektsiooni president jne.

Prof Raul Narits on aktiivselt osalenud Eesti õigusloomes ning ta on juristide täienduskoolituse tunnustatud lektor.

Õnnitleme ning soovime jätkuvat reipust ja ettevõtlikkust!

Kolleegid
õigusteaduskonnast

25

Mihkel Nõges,
arvutispetsialist – 21. september

30

Kaili Reinumägi,
sekretär – 23. september

40

Eili Lubja,
kontrolör – 22. september
Mati Marits,
referent – 25. september

45

Ljudmila Kutkina,
koristaja – 22. september
Inta Ööpik,
usuteaduskonna dekanaadi juhataja – 26. september

50

Katrin Pavlov,
pearaamatupidaja asetäitja – 25. september
Silvia Annama,
koristaja – 26. september

55

Varpo Redi,
tehnik – 22. september

TÜ RAAMATUPOE OKSJON

TÜ Raamatupood korraldab laupäeval, 16. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones kuuenda raamatuoksjoni teemadel:

- **Eesti luuleraamat,**
- **Eesti teatmeraamat,**
- **Eesti vanem ja/või haruldane raamat.**

Teemal "Eesti luuleraamat" võetakse ilmumiskohta piiramata vastu Eesti autorite eesti või algupäraselt ka mõnes muus keeles ilmunud luuleteoseid, sh ka laste- ja vaimulikku luulet, samuti nende tõlkeid mis tahes keelde. Mitte-Eesti autorite eesti keelde tõlgitud luuleteoseist võetakse vastu vanemaid või haruldasi mugandusi või muus suhtes eriti väärtuslikke. Vastu võetakse ka antoloogiaid, antoloogia tüüpi või mitme autori kogumikke, laulikuid jms. Eestis ilmunud trükiste ilmumisaja tinglik ülempiir on reeglina 1960. aasta.

Teemal "Eesti teatmeraamat" võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid Eesti kohta käivaid teatmetrükiseid. Siia kuulub *lexica et biographica,* st kõikvõimalikud entsüklopeediad, leksikonid ja sõnaraamatud (*excl* mitmekeelsed tõlkesõnaraamatud) ning isiku- ja elulootrükised; edasi aadressiraamatud, kataloogid ja bibliograafiad, kalendrid ja aastaraamatud, käsiraamatud, juhendid ja õpetused; seejärel asutuste ja tegevusalade ajalood, ülevaated ja käsitlused; viimaks *localia* ehk paikkonnatrükis, st trükis, mis käib tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta ajaloo või maateaduse seisukohalt.

Teemal "Eesti vanem ja/või haruldane raamat" võetakse ilmumiskohta piiramata vastu kõiki eestikeelseid või Eestis ilmunud võõrkeelseid trükiseid ilmumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast kuni tänapäevani ainult haruldasi või väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud või Eesti kohta käivaid võõrkeelseid trükiseid. Trükiseid võetakse oksjonile ainult valikuliselt, silmas pidades nende väärtust, seisundit ja nõutavust. Peale raamatute on oodatud ka perioodika, trükigraafika, väiketrükised jms, samuti dokumendid ja käsikirjad.

Vastuvõtt toimub raamatupoes (tel 441 102, faks 441 465) Ülikooli 11 2. korrusel poe lahtioleku aegadel (E-R 9-19, L 10-16) kuni laupäeva, 12. oktoobrini (*incl*).

KONKURSS "ÕPIOTSTARBELINE CD"

Konkurss kuulutatakse välja motiveerimaks ja kaasaaitamaks ülikooli õppejõudude õpiotstarbeliste CD- de väljaandmisel.
Osalemiseks tuleb 1. oktoobriks esitada ideekavand, mis:
- annab ülevaate CD-l esitatavast kursusest,
- planeeritud sihtgrupist,
- kasutamisvõimalustest igapäevases õppetöös ülikoolis või üldhariduskoolides.

Ideekonkursi võitja(te)le makstakse välja preemia 3000 kr, kui ta annab 15. oktoobriks CD-le planeeritud materjalid üle multimeediakeskusele CD kujundamiseks. Tekstiline materjal tuleb vormistada MS Wordis; graafikute, illustratsioonide ja fotode tegemisel aitavad autorit multimeediakeskuse töötajad. Valmis CD esimesed 100 eksemplari kingitakse võitjale.
Täiendav info Peeter Kukk, tel 375 590, pkukk@ut.ee.

Kaks arvutit ühe hinnaga

Microlink Essentia alates 7 320.-
LCD monitorid alates 6 860.-
17" monitorid alates 2 690.-

Kaks arvutit ühe hinnaga - viiele esimesele reklaamkomplekti ostjale kaasa pihuarvuti Siemens IC-35

Õpilastele ja õpetajatele tavahinnast soodustus kuni 5%.

Canon BJ S200
Hind 1 067.-

* *Arvutite remont ja hooldus*
* *Arvutivõrgud ja IT tugi*
* *Müügisüsteemid ja raamatupidamistarkvara*
* *Internetilahendused*
* *Programeerimine*

CD ROM	450.-
CD kirjutaja	1 225.-
CD Toorikud	3.90

MicroLink Arvutid
PC expert ARVUTISALONG

Riia 26, Kauburi kaubamaja
Kastani tn.tiivas
Telefon: 40 99 99

ACTA DIURNA

20. septembril kell 16.15 esineb J. Liivi 2-111 firma "Linux International" tegevdirektor Jon Hall. Ettekande teema on "Linux and Freedom of Software in Education and Government". J. Hall on maailma tuntumaid Linuxi spetsialiste, kes on paljude artiklite autor ning on esinenud ettekannetega paljudes maailma paikades. Ootame aktiivset osavõttu.

23. septembril kell 16 avatakse TÜ raamatukogus Tartu noore graafiku Nerva näitus "Päikesele lähemal".

24. septembril kell 19 toimub Naiskodukaitse Tartu ringkonna lahtiste uste päev Riia 12 Kaitseliidu majas. Sissepääs Võru tänavast. Ootame kõiki huvilisi.

KURSUSED

Moraaliteoloogia (US00.02.011, 1 AP), prof Lars Reuter, Aarhusi Ülikool. Kursus toimub 14.-18. oktoobril, eesmärgiks on tutvustada eetikakäsituse aluseid ja selle rakendamist tänapäeval. Inglise keeles. Vajadusel eestikeelsed kommentaarid. Kursuse alguses saadaval õppematerjal. Eksam toimub sooritajale sobivas keeles (inglise, saksa, eesti).

Prantsuse Teadusliku Instituudi prantsuse keele kursustele on veel vabu kohti! Eriti oodatud on need, kes veidi juba õppinud, aasta või natuke enam, ning tahaksid oma teadmisi värskendada ja täiendada. Kursuste hind on 800 kr semestris. Tunnid toimuvad: algajatele E ja K 18.15; edasijõudnutele T ja N 18.15 Ülikooli 17-218. Õpetajateks Tiina Jaksman ja Madli Kütt. Registreerimine: madli.kytt@hot.ee.

LOENGUD

24. septembril kell 18.15 kõneleb Lossi 3-223 eetikakeskuse kollokviumil dr Michael Haspel (Marburgi Ülikooli sotsiaaleetika dotsent) "Human Rights and Humanitarian Intervention: Current Problems of the Ethics of International Relations". Oodatud on kõik huvilised!

25. septembril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1205. ettekandekoosolek. Päevakorras: Ott Kurs: Läänemeresoome põlisasustusest Rootsis. Info: tel 055 610 546.

25. septembril kell 18 on jututarõ külaline Jaan Kaplinski, kes räägib võru keelest ja meelest. Kõik huvilised on oodatud kuulama. Samal päeval kell 17 alustab uut hooaega ka võru keele vestlusring – ootame nii endisi kui uusi huvilisi. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

SEMINARID

25. septembril kell 14 peab Riia 23-217 prof Valeri Nosikov (National Research Centre "GosNII genetika", Moskva) seminari "Association of candidate gene polymorphic markers with diabetic nephropathy and neuropathy in Russian patients with type 1 diabetes mellitus". Info: prof Andres Metspalu, tel 375 066.

27. septembril kell 11 peab Riia 23-218 prof David Reisman (Department of Biological Sciences, University of South Carolina) seminari "Expression of the p53 tumor suppressor gene and potential consequences of mutant p53 in tumor cells". Info: prof Toivo Maimets, tel 375 028.

KAITSMISED

27. septembril toimub Vanemuise 46-301 ZHIs magistritööde kaitsmine ihtüoloogia ja kalanduse erialal:
10.15 Aare Verliin – Merisiig Eesti rannikumeres: vormid, kasv, toitumine, viljakus. Juhendaja: Toomas Saat, biol-knd Oponent: Tiit Raid, PhD.
kell 12.15 Väino Vaino – Peipsi-Pihkva järve kalandus. Juhendaja: Toomas Saat, biol-knd Oponent: Mart Kangur, biol-knd. Info: Janika Ruusmaa, tel 375 835.

TEATED

Akadeemiliselt organiseerumata eesti soost meestudeng! Korporatsioon Vironia ootab Sind 24. septembril toimuvale külalisõhtule oma konventi aadressil Lai 30. Algus kell 20. Riietus korrektne.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor ootab kõikidesse häälerühmadesse uusi lauljaid. Vastuvõtukatsed toimuvad 24. ja 26. septembril ph aud 128 kell 17.

Iganädalased Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti kell 9.15-9.45 ph aud 227. 25. septembril peab palvust EMK Tartu Püha Luuka koguduse pastor Priit Gregorios Tamm.

Ülikooli Kunstimuuseum avab 25. septembril Pärnu muuseumis näituse "100 kaunist kreeka münti". Välja on pandud valik kunstipärastest mündivalanditest ülikooli kunstimuuseumi 3000 valandist koosnevast kogust. Näituse koostas Laidi Laiverik, kujundas Anne Arus. Näitusega saab tutvuda 20. oktoobrini. Info: tel 375 384 Laidi Laiverik.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

L 21 septembril kell 19 hooaja avakontsert – Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, solist Reka Szilvay (viiul, Soome), dirigent Nikolai Aleksejev. Kavas: Tormise avamäng nr 2, Sibeliuse viiulikontsert, Debussy "La Mer", Raveli "La Valse".

T 24. septembril kell 18 esineb festivalil Credo ansambel Rustavi, kunstiline juht Anzor Ergomaishvili (Gruusia, Tbilisi). Kontsert avab publikule 1665aastase Gruusia õigeusu kirikumuusika eksootika.

K 25 septembril kell 19 festival Klaver: Angela Hewitt (klaver, Kanada). Kavas: Bachi Goldbergi variatsioonid BWV 988, "HTK" II vihikust Angela Hewitti esituses festivalil Klaver 2000 räägitakse seniajani. Nüüd on paljude meelest meie aja suurim Bachi-interpreet ja Glenn Gouldi troonipärija tagasi Eesti publiku ees, ühe oma lemmikteosega Bachi loomingus "Goldbergi variatsioonidega". Hewittit on nimetatud oma põlvkonna Bachi-pianistiks *par excellence*" (Sunday Times) ja pianistiks, kes defineerib, milline on Bachi esitamine klaveril lähitulevikus" (Stereophile, 1998).

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan – Tagasi Eikunagimaal – kl 13 (R, L, P); 14.15; 15.30
Paras punt – kl 16.45; 20.40
Amélie – kl 18.40
Herilasepesa – kl 22.30
Hispaania filmipäevad (Amélie asemel). Kõigile tasuta!
23. sept keli 18.40 – Tere, oled sa üksi?
24. sept kell 18.40 – Monos

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

27. september 2002

NR. 29 (2107)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
EKSEMPLAR

Esmaspäeval algab Academica VI

Varje Sootak

Saksa-Eesti akadeemiline nädal teemal "Ülikooli traditsioonid: kohustus, eelis või väljakutse?" toimub 28. septembrist 3. oktoobrini.

30. septembril kell 12 on aulas Academica pidulik avamine. Aulaloengu "Euroopa ülikooli kolm muutumist – ajaloo puudumine kui õnnistus ja traditsioon kui võimalus" peab Volkswagen AutoUni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerli.

Kell 17 algab aulas teemakohane diskussioon, kus osaleb kolm Eesti ja kolm Saksa teadlast. Diskussiooni juhib rektor Jaak Aaviksoo. Väitluslaua taga osalevad professorid Jüri Talvet, Wolfgang Drechsler, Dietrich von Engelhardt jt.

Diskussioon

Prof Jüri Talvet ütles teemat kommenteerides, et kahju, kui kellelegi Tartu Ülikooli traditsioon koormana tunduks. "Traditsioon kui eelis on igaühele selge. Loodan, et peagi võetakse haridusministeeriumis ülikoolide statuudid koos nimetustega päevakorda ja Tartu Ülikool nimetatakse ametlikult Tartu Rahvusülikooliks," ütles Talvet.

Ta lausus öeldu põhjenduseks, et eestlastele on TÜ sisuline rahvusülikoolina toimimine endastmõistetav, ent ajal, mil nii palju tähelepanu pööratakse välistele märkidele, mainele, imagole jne, tuleks ka selle külje eest hoolt kanda.

"Pealegi teeks see Eesti avatuse tingimusis välismaalastele märksa kiiremini selgemaks meie ajaloolise koha Eesti haridus- ja kultuurimaastikel. Ma ei kahtle, et enamik meist, kes me siin oleme ja kes on olnud, ei ole traditsiooni eales teisiti mõistnudki kui vastutuse ja päevpäevase väljakutsena," lausus prof Talvet.

Teaduskondades

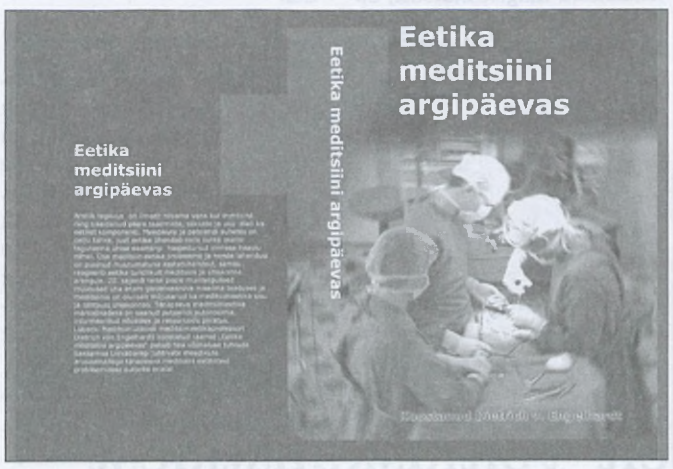
Kell 11-17 on peahoones ka infopäev, kus antakse teavet õppimis- ja stipendiumivõimaluste kohta Saksamaal.

Teisipäeval ja kolmapäeval esinevad Saksa teadlased loengutega teaduskondades ja raamatukogus (vt kava UT 4. lk). Kokku on akadeemilise nädala külalisi Saksamaalt ligi paarkümmend.

Academica ürituste sarjas toimub 1. oktoobril raamatu "Eetika meditsiini argipäevas" esitlus.

Esimene Academica toimus viis aastat tagasi eesmärgiga tihendada kontakte kahe maa teadlaste vahel ning pakkuda kogu ülikooliperele võimalust kuulata silmapaistvate Saksa teadlaste loenguid ja osaleda seminarides.

Eelmistel Saksa-Eesti nädalatel on teemaks olnud Euroopasse integreerumine, kõrghariduse tulevik ja kvaliteet, teaduse eetilisus jm.

Ilmub raamat „Eetika meditsiini argipäevas"

Andres Soosaar
TÜ arstiteaduskonna dots

Raamatu "Eetika meditsiini argipäevas" esitlus toimub Academica ürituste raames teisipäeval, 1. oktoobril kell 11 närvikliiniku auditooriumis. Tõlkeraamatu andis välja TÜ Kirjastus (340 lk, hind *ca* 100 krooni).

Lübecki Meditsiiniülikooli meditsiini- ja teadusajaloo ning bioeetika professori Dietrich von Engelhardti koostatud „Ethik im Alltag der Medizin" (1997) sisaldab Saksa akadeemilise meditsiini esindajate töö- ja isiklikust kogemusest lähtuvaid mõtisklusi ning seisukohavõtte paljudel meditsiinieetika aktuaalsetel teemadel.

Lübecki Meditsiiniülikoolis toimub igal aastal õppepäev, kus peetakse ettekandeid ja diskuteeritakse õppejõudude, klinitsistide ja üliõpilaste osavõtul mõne aktuaalse meditsiinieetika probleemi üle. Oluline osa raamatu peatükkidest on sündinud just erinevate aastate õppepäevade ettekannete ja diskussioonide tulemusena.

Lisaks meediku vaatevinklile erinevate kliiniliste alade konkreetsetele eetilistele aspektidele, sisaldab väljaanne ka peatükke arsti ja patsiendi suhte sagedastest probleemidest ning ka patsiendi ootustest-lootustest meedikute ja meditsiini suhtes. Teos on tõlgitud mitmesse keelde.

Eestikeelse tõlke ilmumine on Tartu ja Lübecki ülikooli aastatepikkuse koostöö tulemus ning kaalukas panus siinse meditsiinieetika edasiseks arenguks.

Uurimisobjekti püüdmiseks võib zooloogidel tarvis minna nii paati kui mitmesuguseid kalapüügiriistu, sealhulgas suurt noota. ERAKOGU

Zooloogia arengusuunad Eestis 2002

Jüri Kärner
TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi juhataja, üldzooloogia prof

Ülikooli tänavune juubeliaasta jõuab zooloogidel kõrgpunkti 28. septembril oma konverentsiga.

PROF JÜRI KÄRNER

Zooloogia uurimine on rikastunud uute meetoditega, see võimaldab püstitada probleeme sügavuti.

Lisaks üleülikoolilistele teetähistele 370/200 on meil veel omad juubelinumbrid. Nimelt saavutas meie ülikooli zooloogia arvestatava iseseisvuse aastal 1822, kui J. F. Eschscholtzi eestvedamisel eraldati zooloogilised kogud muudest teaduskollektsioonidest iseseisvaks kabinetiks ning alustati zooloogia süstemaatilist õpetamist. Zooloogia korralise professuuri täitmiseni jõuti alles 1843. Niisiis oleksid zooloogide juubelinumbrid 180 ja peaaegu 160.

Ajaloo algusaastatest teeb konverentsil avaettekande "Tartu Ülikooli zooloogiakateedri rajamine (1843) ja selle eellugu" Erki Tammiksaar. Ettekandest selguvad huvitavad seigad toonase kaadripoliitika kohta, milles on nii mõnigi sarnasus kaasajaga.

Eelmine samateemaline konverents peeti 1994, arengusuundi vaagiti tõsiselt zooloogide päeval 1993.

Suured muutused

Mis on siis tänaseks muutunud? Kui võrrelda eelmisi programme ja teese praegustega, siis tänases Eesti zooloogias on oluliselt rikastunud metoodika, mis võimaldab püstitada probleeme sügavuti.

Loomade arengubioloogia, evolutsiooni, süstemaatika ja populatsioonigeneetika uurimisel on jõuliselt maad võtnud molekulaarbioloogilised ja -geneetilised meetodid (Illar Pata, Alar Karis "Transgeensed loomad kui mudelid zooloogias ja biomeditsiinis", Urmas Saarma "Erinevate loomarühmade evolutsioon, süstemaatika ja populatsioonigeneetika", Heli Talvik "Parasitoloogilise uurimistöö suunad ja hetkeseis", Riho Gross jt "Lõheliste fülogeograafilised, populatsioonigeneetilised ja molekulaarökoloogilised uuringud Eestis", Ülo Väli "Konnakotkaste molekulaargeneetilised uuringud").

Loomaökoloogid, kes on usinad publitseerijad, rakendavad ökoloogilises uurimistöös füsioloogia, immunoloogia ja parasitoloogia meetodeid (Indrek Ots, Peeter Hõrak "Vereparasiitide mõju rasvatihaste tervislikule seisundile ja ellujäämisele", Dalial Freitak jt "Immuunkompetentsuse looduslik varieerumine suure kapsaliblika nukkudel", Peeter Hõrak jt "Pesitsevate rasvatihaste karotinoidne sulestikuvärvus peegeldab vereparasiitidega nakatumist ja ellujäämist", Juhan Javoiš, Toomas Tammaru "Munemise selektiivsus niiduvaksikul: seosed populatsioonidünaamika ja füsioloogilise seisundiga", Raivo Mänd, Vallo Tilgar "Kaltsium, linnud ja keskkond" ja palju teisi).

Loomaökoloogide juhtgrupp (Raivo Mänd, Peeter Hõrak, Toomas Tammaru, Indrek Ots) tutvustab põhjalikumalt oma viimaste aastate loomingut, mille eest neid pärjati tänavu Eesti teaduspreemiaga.

Meie kalauurijad on moodsa seire rakendamise kõrval süüvinud ka kalade sigimisbioloogiasse ja patoloogiasse. Toomas Saat kõneleb kalauuringutest Eestis, Vello Kadakas jt lõhilaste proliferatiivse neeruhaiguse tekitajast.

Näitus Eesti loomastikust

Rõõmu teeb arheo- ja paleozooloogia, mis kümne aasta eest meil arglikult pead tõstis ja nüüd oma jätkuvat elujõudu demonstreerib (Lembi Lõugas "Pleistotseeni faunast ja arheozooloogia tulevikust"). Arheozooloogia töötulemusi saame konverentsipäeval nautida kell 14 avataval näitusel zooloogiamuuseumis "Eesti loomastik läbi aja".

14 000 aasta jooksul on Eesti loomastik läbi teinud pika arenguloo. Siit on läbi käinud või siia paika jäänud üsna suur ja kirju loomastik. Paljudest on meieni säilinud vaid luud ja hambad. Luuleiud on tänapäeva uurijale ürikuteks ja info allikaks ning tihti ainsad dokumendid, mis tõestavad ühe või teise loomaliigi eksisteerimist selles paigas.

Zooloogia arengusuundade arutamise kõrval on oluline kuulda meie tegutsevate zooloogide (registreerunud on juba ligi 100) arvamust ülikooli töö kohta.

Viimastel aastatel 15 uut doktorit

Konverentside vahepealsel ajal on ülikooli zooloogid nimetatud kahe tippteaduskeskuse koosseisu, on lisandunud 15 uut filosoofiadoktorit, 68 uut teadusmagistrit, kasutusele võetud uued õppekavad ning värskelt renoveeritud õpperuumid ning teaduslaborid.

Traditsiooniliselt kuulub konverentsi kavva lahkunud õpetajate haudade külastamine Raadi kalmistul.

Nagu ikka, lõpeb päev ülikooli vanas kohvikus, seekord aga selle uues Krambambulis. On kuhjaga meenutada kunagisi ülikoolipäevi, diskuteerida päeval kuuldud teadusprobleemide üle või imetleda slaidiprogramme loodusest ja loomadest.

Ja lõpuks. Zooloogid on heasüdamlik ja seltsiv rahvas, mis juba iseenesest on ürituse kordamineku hea tagatis.

TÄNA LEHES

Ülo Niinemets:
Iseseisva õppe osa peab suurenema
LK 3

Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemise mõjudest
LK 2

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts 15
LK 3

Kultuuriloengud tudengitele
LK 3

UUDISED

Tartus Rootsi ajaloo päevad

Täna kell 14 algavad aulas kaks päeva kestvad Rootsi ajaloo päevad.

Plenaaristungitel ja sektsioonides käsitletakse Skandinaavia ja Baltikumi ajaloolisi sidemeid viikingite ajast külma sõja lõpuni. Põhjalikumalt peatutakse 16.-17. saj ajalool, s.o perioodil, mil tänane Eesti ja osa Lätist kuulus Rootsi suurriigi koosseisu. Arutuse all on ka kultuurisuhted.

Rohkem kui 300 osaleja hulgas Rootsist, Soomest ja Eestist on ka Carl Bildt, Mart Laar, Toomas Hendrik Ilves jt tuntud ühiskonnategelased. Avaettekande peab president Lennart Meri.

Rootsi ajaloo üritus ühendab professionaalseid ajaloolasi ja ajaloohuvilisi.

Päevade peakorraldaja on Rootsi Riigiarhiiv, kelle põhipartneriks Tartus on Rahvusarhiiv. Ürituse korraldamist toetavad TÜ, Tartu linn, välisministeerium ja Põhjamaade MN Eesti esindus.

Kava vt: www.dsh.se/.

Mälestuspäev Raadi kalmistul

2. oktoobril mälestab ülikoolipere oma lahkunud liikmeid.

Rektoraadi liikmed mälestavad Pauluse ja Uue Jaani kalmistul ning Raadil ka ülikooli varasemaid rektoreid.

Kell 16 toimub mälestushetk Raadi kalmistu keskväljakul: süüdatakse küünlad, kõneleb ülikooli koguduse õpetaja Urmas Petti ning viiakse lilled ülikooli töötajate haudadele. Eelmise aasta 1. oktoobrist alates on lahkunud emeriitprofessorid Elmut Laane ja Kaljo Villako, prof Savvati Smirnov, dotsent Uno Podar, vanemteadur Jaan Simisker, assistent Ester Kõrgesaar, direktor Heino Variku ja koristaja Laine Viigipuu.

UUDISED

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumi saajad

Bakalaureuseõppe stipendiumi said Jane Remm (maalikunst), Saale Sünd (saksa keel ja kirjandus), Olga Trofimova (vene ja slaavi filoloogia), Hiie Saumaa (inglise keel ja kirjandus), Janet Laidla (ajalugu) ja Maarja Klaas (ajalugu).

Magistriõppe stipendiumi said Nele Rand (ajalugu), Arvi Haak (ajalugu), Kaija Pruel (eesti ja soome-ugri keeleteadus), Ave Tupits (kirjandus ja rahvaluule), Jelena Sidorova (vene ja slaavi filoloogia) ja Toomas Lott (filosoofia).

Kolledžid süvendavad koostööd

24. septembril sõlmisid TÜ Pärnu ja Narva kolledž ning Viljandi Kultuurikolledž heade kavatsuste kokkuleppe.

Kavas on ühiselt arendada õppekavu, korraldada üliõpilasvahetust ja uurimisprojekte. Osapooled juhinduvad koostöös kaks aastat tagasi sõlmitud Viljandi Kultuurikolledži ja TÜ koostöölepingust. Kokkulepe puudutab õppekavade arendamist, üliõpilasvahetust, personalikoolitust, multikultuurse ühiskonna uurimist. Viljandi Kultuurikolledži ja Pärnu kolledži juhid rõhutasid eelkõige soovi arendada koostööd kultuuriettevõtluse ja turismi õpetamisel ning ühist õppetööd. Narva kolledž on esialgu huvitatud üliõpilasvahetusest.

Treenerikoolitus tähelepanu all

23. septembril toimus ülikoolis neljapoolne nõupidamine TÜ (rektor Jaak Aaviksoo, dekaan Vahur Ööpik, prof Ants Nurmekivi), Eesti Olümpiakomitee (president Mart Siiman), kultuuriministeeriumi (minister Margus Allikmaa) ja Eesti Treenerite Ühenduse (esimees Jaak Salumets, treener Mati Alaver) esindajate vahel.

Nõupidamisel tõdeti, et heade treenerite lisandumine Eesti sporditegevusse ei tohi olla ainult soov, vaid see on vältimatu eeldus edu saavutamiseks järgnevates olümpiatsüklites.

Esimeseks viivitamatuks sammuks peeti spordiseaduse muudatuse seaduseelnõu ettevalmistamist, mis tagaks treenerite viieastmelise litsentseerimise rakendusskeemi toimimise. Ühtlasi leiti vahendid treeneriks õppiva tudengi pearaha tõstmiseks ja täiendkoolituse jõuliseks rahastamiseks.

Struve meridiaanikaar 150

26.-28. septembrini toimub Tallinnas ja Tartus rahvusvaheline konverents "Struve meridiaanikaar 150".

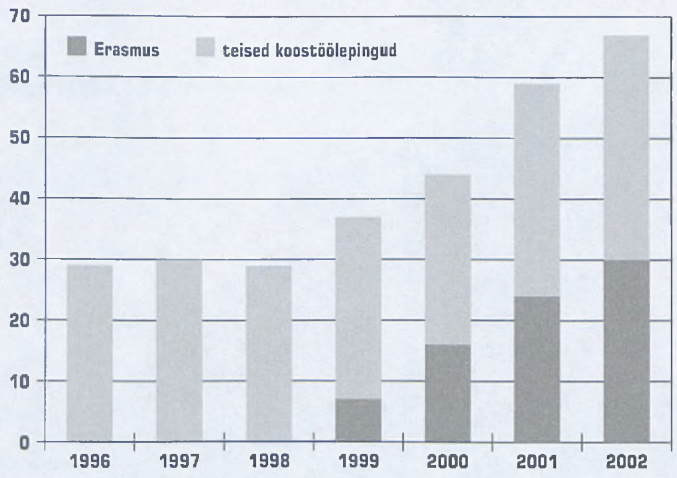
150 aastat tagasi lõppesid W. Struve ja C. Tenneri juhendamisel trigonomeetrilised välitööd Tartu meridiaanikaare määramiseks. See läbis tänapäeva 10 riigi territooriumi Põhja-Jäämerest Doonau suudmeni. 1993. aastal algatati säilinud punktide rahvusvahelise kaitse alla võtmine ja nende kuulutamine UNESCO kultuuripärandi hulka.

28. septembril kella 15st tutvuvad konverentsist osavõtjad teemakohase näitusega TÜ Raamatukogus, avavad mälestustahvli tähetornis ja lõpetavad konverentsi ülikooli ajaloo muuseumis.

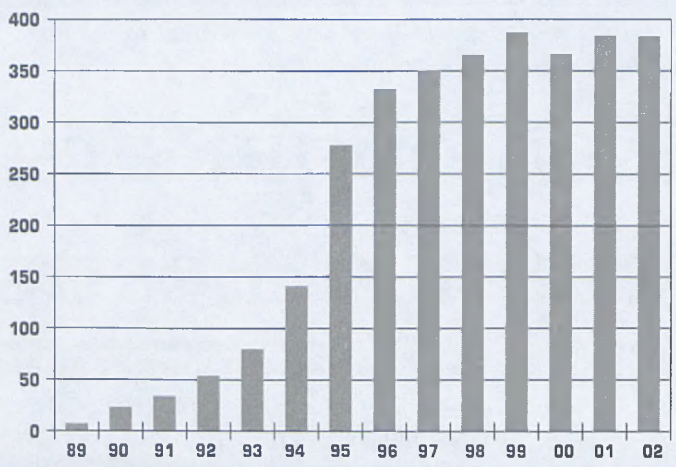
Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemise mõjud

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Vahetusüliõpilased TÜs 1996-2002

Välisüliõpilased TÜs 1989-2002

UT 13. septembri artiklis arengustrateegia mõjurite kohta oli esimesena mainitud Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumi avanemist. Vaatleme seda tegurit pisut lähemalt.

Euroopa teadusruum on planeeritud välja kujundada aastaks 2006. Selleks on ELi teadus- ja arendustegevuse 6. raamprogrammis ette nähtud terve rida tegevusi, mis on suunatud teadusruumi aluste tugevdamisele ja ruumi struktureerimisele. Kõrgharidusruum peaks Bologna deklaratsioonist tulenevalt välja kujunema aastaks 2010.

Võimalik finantsmõju

Hinnanguliselt hõlmavad ELi raamprogrammid ainult 4-6% Euroopa teaduskuludest, 94-96% kulutustest teadus- ja arendustegevusele tehakse rahvuslike teadusfinantseeringute kaudu. TÜ teadlaste edukas osalemine 5. raamprogrammis loob eeldused edukaks kaasalöömiseks ka 6. raamprogrammis.

Esiteks. Seni on Eesti investeeringud raamprogrammidesse arvestuslikult tagasi toonud kuni kolm korda rohkem raha. Jääb küsimus, kuivõrd suudavad Eesti teadlased tagasi teenida 6. raamprogrammi investeeringuid, kui kandidaatriikidele kehtestatud soodustused kaovad?

Teiseks. Arvestades asjaolu, et 6. raamprogramm on seadnud üheks eesmärgiks valmistada ette rahvuslike teadusprogrammide avamist teiste maade, sh ka Eesti teadlastele (tulenevalt ELi lepingu §-st 169), omandab edaspidi kogu Euroopa teadusruumi jaoks hoopis suurema tähtsuse § 169 rakendamine. See eeldab Euroopa Komisjoni ja riikide vahel vastastikuseid programmide avamise kokkuleppeid. Ülikooli jaoks on eriti oluline see, kuidas meie valitsus kavatseb neid mitmepoolseid kokkuleppeid ette valmistama hakata, millal esimesed lepingud sõlmitakse ning kuidas see mõjub konkurentsile Eesti teadusturul.

Kolmandaks. Lissaboni tippkohtumisel seati eesmärgiks tõsta aastaks 2010 ELi liikmesriikide teadus- ja arendustegevuse kulud keskmiselt 3%-ni SKPst. Ehkki Eestil on eesmärk jõuda aastaks 2006 1,5%-ni SKPst, nõuab see väga suurt poliitilist tahet (vt ka 21. sept UT tabel Eesti teadus- ja arendustegevuse finantseerimise kohta). Kas seda tahet jätkub, et jõuda edaspidiseks kavandatud 3%-ni SKPst, sest iga protsendipunkti taga on miljonid teadusesse tulevad kroonid?

Euroopa haridusruumi tekkimine endaga otseseid finantsmõjusid kaasa ei too, küll aga on mõjud kaudsed Sokratese programmi kaudu, mis soodustab ülikoolide vahel jätkuvalt üliõpilaste ja õppejõudude mobiilsust. See omakorda loob eeldused välisüliõpilaste hulga suurendamiseks ülikoolis. Välisüliõpilaste arvu tegelik suurenemine sõltub samas ikkagi ülikooli poolt pakutavast ja selle atraktiivsusest Euroopa haridusturul.

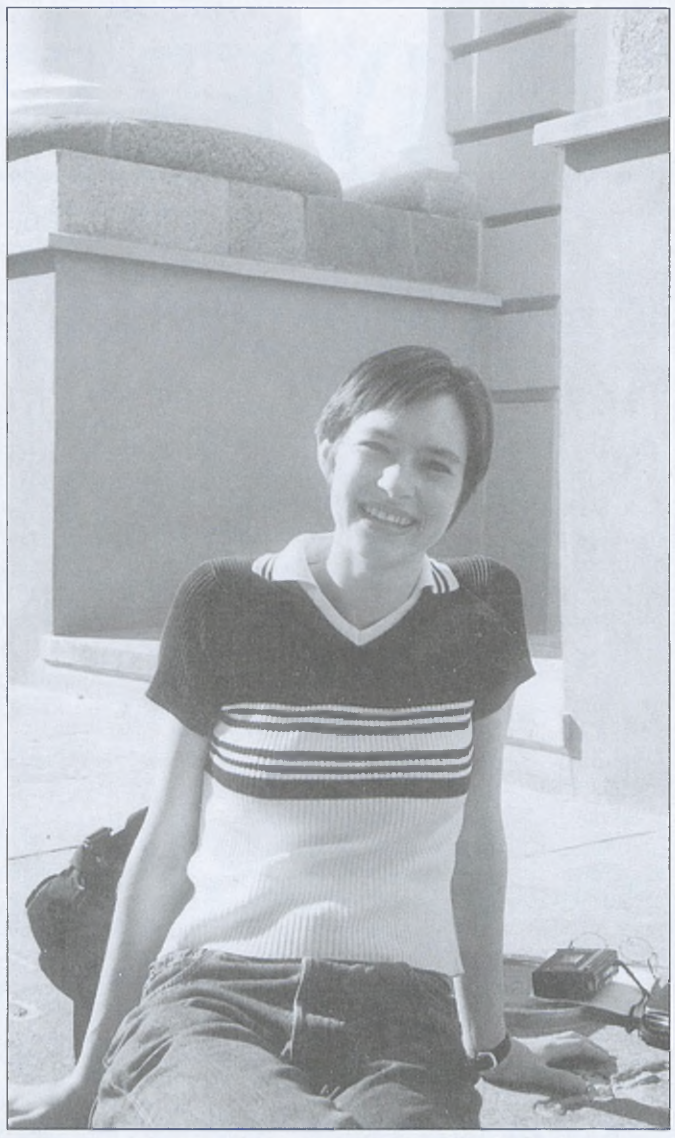
Muud mõjud

Euroopa kõrgharidusruumi teke eeldab, et on tagatud võrreldavad kõrgharidusastmed ja -kraadid, diplomite ja muude kõrgharidusdokumentide ning kraadide vastastikune tunnustamine, võrreldav kvaliteedi tagamise süsteem ning tudengite ja õppejõudude vaba liikumine. Väljundid on kindlasti ka ülikoolidevahelised magistriõppeprogrammid, mis eeldavad ingliskeelseid magistrikursusi, õppejõude, kes neid inglise keeles ka loevad, ja osade õpingute sooritamist välisülikooli(de)s. Ühtne kõrgharidusruum toob samas kaasa konkurentsi kasvu ülikoolide vahel nii tudengite kui ka haridusrahade pärast.

Euroopa teadusruumi teke soodustab samuti eelkõige teadlaste mobiilsust, sest kaotatud on 5. raamprogrammis kehtinud vanusepiirangud ning soodustatakse kolmandate riikide teadlaste sissetoomist ELi riikidesse. Oluline uus osa on Marie Curie stipendiumiprogrammis ettenähtud lühiajalised toetused, mis võimaldavad ülikoolidel taotleda rahasid, et "sisse osta" spetsialiste kiiret edendamist vajavatel aladel.

Kokkuvõtteks

Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumi teke toob endaga kaasa teadusrahade kasvu ja õppimisvõimaluste laienemise ning tööjõuturu avanemise. Kuid samuti toob see kaasa ka kasvava konkurentsi üliõpilaste ja õppejõudude ning rahade pärast, tudengite, õppejõudude ja teadlaste mobiilsuse ning kasvavad kvaliteedinõuded.

Postimehes artikleid kirjutav Verena Gorris Kölnist oli 1999. aastal TÜ välisüliõpilane. VARJE SOOTAK

Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumi avanemine toob kaasa teadusrahade kasvu ja õppimisvõimaluste laienemise, aga ka suurema konkurentsi.

Kohtumine Euroopa Liidu eksperdiga

Priit Tamm
ELi ja ettevõtlussuhete talituse spetsialist

7. oktoobril kell 11-13 tutvustab Euroopa Liidu ekspert Alasdair Reid (pildil) TÜ nõukogu saalis ekspertgrupi esmaseid järeldusi Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni finantseerimise hindamise kohta ning jagab soovitusi struktuurifondidest teadus- ja arendustegevuse meetmete kavandamise kohta.

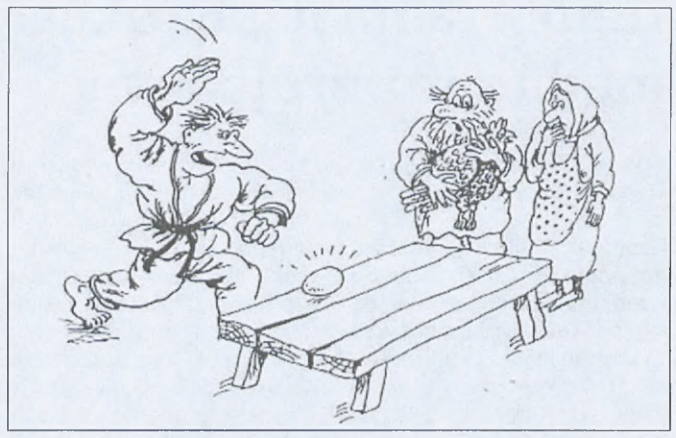
Eesti astumisega Euroopa Liitu muutub oluliselt ka Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ELi-poolne toetusmehhanism.

Pärast liitumist saab taotleda projektide finantseerimist ELi struktuurifondidest. Struktuurifondide rahastamine hakkab põhinema rahandusministeeriumis koostataval Eesti riiklikul arengukaval (Single Programming Document – SPD). Phare 2001 projekti raames aitab ekspertgrupp majandusministeeriumil hinnata ettevõtluse tugistruktuure ning kujundada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni meetmeid selle arengukava jaoks.

Üritus on inglise keeles.

Akadeemiliselt võitluskunstidest

Tanel Lihtmaa
Wado-ryu Akadeemia Eesti peainstruktor

Kumba eelistada – kas akadeemilist või kutseharidust? Selle küsimuse võib püstitada ka võitluskunstide kohta.

Spetsialiseerudes kohe ühele kitsale tehnika ja taktika lõigule võib üsna lühikese ajaga saavutada käegakatsutavaid tulemusi ja neid praktikas rakendada. Pole kahtlust, et paar aastat hea treeneri käe all poksi või *kickboxing*ut harjutanud isik on võitluses üle sama kaua traditsionaalset võitluskunsti (jujitsu, aikido) praktiseerinud kaaslasest. Samas ei ole aga suuremat eksitust, kui hakata sellise näite põhjal koostama võitluskunstide paremuse või efektiivsuse pingerida, sest vanade jaapani sõjakunstide lähenemine on kaasaegsetest võitlusaladest erinev nagu akadeemiline õppeviis kutseõppest.

Esiteks on tehniline arsenal palju rikkalikum sisaldades traditsiooniliselt viit osa: löögitehnikad, heited, liigesetehnikad, kägistusvõtted ning erinevad relvatehnikad (mõõk, kaigas, nuga jne).

Teiseks on tehnikad ainult üks osa iidsete võitluskunstide terviklikust õpetusest, mis hõlmab ka meditatsiooni ja keskendumisharjutusi ning tervistavaid harjutusi.

Meisterlikkuse saavutamine eeldab ka inimese anatoomia ja biomehaanika tundmist ning teadmisi võitluskunstide ajaloost, teooriast ning filosoofiast. Õpetamise eesmärk on pakkuda võimalikult põhjalikku ülevaadet kõigist võitluskunstidega seonduvatest teemadest ja anda hea põhibaas nii tehnika kui teooria alal, millele tuginedes igaüks saab hiljem spetsialiseeruda just talle sobivale ja huvipakkuvale kitsamale erialale.

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts 15

Tullio Ilomets
AMSi esimees

Ille Palm
AMSi abiesimees

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts (AMS) asutati 23. septembril 1987 keemiahoone ringauditooriumis toimunud tormilise koosoleku tulemusena.

Säilinud registreerimislehtede järgi võttis koosolekust osa 247 inimest, kellest suurem osa oli üliõpilasi. Pikema ülevaatega muinsuskaitse olukorrast esines Eesti Muinsuskaitseklubide Nõukogu esimees Trivimi Velliste. Sõnavõtte oli palju ja ägedaid. Valiti seltsi volikogu, kes samal päeval valis esimesel koosolekul seltsi esimeheks prof Sulev Vahtre, aseesimeheks dots Tullio Ilometsa ja kesktoimkonna esimeheks Mati Lauri.

AMS registreeriti ülikooli nõukogus ja linna kultuuriosakonnas 240liikmelisena. 11. jaanuaril 1989 asutati AMSi 90liikmeline vilistlasklubi, mis muutus Eesti Muinsuskaitse Seltsi iseseisvaks allseltsiks.

Viimaseil aastail on seltsi liikmete arv püsinud 40 piires.

AMS on pidanud ettekandekoosolekuid, lindistanud mälestusi isamaalistest ettevõtmistest, teinud päevakajalistel teemadel ja kultuuripärandi kaitsmise kohta avalikke pöördumisi, inventeerinud kalmistuid, alustanud ülikooliga seotud isikute kalmude restaureerimise ning korrastamisega jne.

Õnnitleme kõiki AMSi liikmeid tähtpäeva puhul!

Botaanikaaia koostöö teiste ülikoolidega

Tartu ja Tallinna botaanikaaedades arutati koostööd välismaiste botaanikaaedadega.

Tartus viibis ka Minnesota Ülikooli maastikuarboreetumi direktor prof Peter Olin.

TÜ botaanikaaia direktori Heiki Tamme sõnul on plaanis arendada mitmekesist koostööd nii Minnesota kui Tveri ja Petrozavodski ülikooli botaanikaaiaga. "Koostöös Minnesota kolleegidega tahame teha seal aretatud uute dekoratiivtaimede sordivõrdluskatseid, rajada botaanikaaia Põhja-Ameerika osakonda Minnesota salu ning tugevdada meie materiaaltehnilist baasi," ütles Tamm.

Minnesota botaanikud on huvitatud Venemaa Kaug-Ida taimede seemnetest ja aklimatisatsiooni tulemustest Eestisse ning ühisekspeditsioonist Kaug-Itta.

Koos Tveri kolleegidega on plaanis rajada ekspositsioon Kesk-Vene taimestikust meil ja Eesti taimedest seal, Petrozavodski kolleegidega saaks arendada Ida-Euroopa botaanikaaedade andmebaasi ja selle otsingusüsteemi.

Botaanikaaedade esindajad kohtuvad järgimine kord hiljemalt tuleva suvel TÜ Botaanikaaia 200. aastapäeva juubelikonverentsil.

Tartu Ülikooli botaanikaaed asutati 1803. aastal. Esimene asukoht oli Tiigi tänava pargi kohal. 1806. aastast asub botaanikaaed praeguses kohas Laias tänavas.

2. oktoobril esineb tudengitele Ilmar Raag. PEETER LANGOVITS

Kultuur ei kopita!

Kairi Saar
Kristjan Sander
TÜ Üliõpilasesinduse kultuuritoimkond

2. oktoobril kell 18 algab keemiaringis TÜ Üliõpilasesinduse kultuuritoimkonna korraldatava loengusarja "Kultuur ei kopita" esimene loeng.

Ilmar Raag peab loengu "Tudengist filmiloojaks", milles võrdleb Eesti ja USA tudengite filmitegemise võimalusi. Loengu alapealkirjaks võiks olla küsimus "Kas nappide vahenditega saab teha head filmi?" Näitena kasutatakse Õ-Fraktsiooni "Tapja õllejogurti rünnakut". Rühmituse Õ-Fraktsioon moodustab kimbuke TÜ politoloogiatudengeid. Õ-Fraktsioon tekkis 1998. aastal politoloogiat õppima asunute seas justkui iseenesest ning ka selle asutajad on siiani kahtleval seisukohal ühenduse loomise motiivide osas.

Teisele loengule on kutsutud esinema tõlkija ning literaat Jüri Kallas. Loengu üldteemaks on ulmekirjandus. Jüri Kallas on tegutsenud toimetaja ja tõlkijana, olnud Eesti Ulmeühingu president ja kuulub Eesti suuremate fantastilise kirjanduse asjatundjate hulka.

Kolmandas loengus esinevad lavakunstiakadeemia äsja lõpetanud lendu kuuluvad noored näitlejad, kes räägivad oma esimeste etenduste käigus ette tulnust.

Sarja eesmärk on alternatiivsemate kultuurikihistuste tutvustamine ning esinemisvõimaluse andmine noortele tegijatele. Loengud toimuvad kord kuus.

Iseseisva õppe osa peab suurenema

Ülo Niinemets
TÜMRI taimefüsioloogia õppetooli dotsent

Oma välisülikoolides töötamise kogemuse põhjal leian, et auditoorse õppetöö osakaal võrreldes iseseisva tööga on meil ikka veel liiga suur, samuti kasutame liiga vähe IT-võimalusi.

Canterbury Ülikoolis (Uus-Meremaa) on õppetöö korralduses väga heal tasemel IT-rakendused. Iga kursuse jaoks on eraldi list, kust tudengid saavad operatiivset infot tunniplaanimuutuste, ruumide kohta jne. Samas võib õppejõud postitada sellesse listi järgmise loengu materjali, kodulugemist jms. Selline list sobiks ka eksamitulemuste teatamiseks. Loomulikult on võimalik kõike teha ka vähem tsentraliseeritult, kuid kogemus õpetab, et teaduskonna üldisest listist pole kõrge mürafooni tõttu olulise eraldamine just kerge. Lisaks võtavad tudengid aineid ka teistest teaduskondadest ja seetõttu oleks hea, kui kogu ülikoolis oleks ühine standard.

Loengu asemel seminar

Väga kasulik Canterbury Ülikooli arvutivõrgus oli iga kursuse juurde käiv fotodega tudengite andmebaas (salasõna abil ligipääsetav). Kuna elu on ülikoolis läinud pinnapealsemaks, võiks ka TÜs kaaluda sellise õppejõududele orienteeritud andmebaasi loomist.

Teiseks tundub mulle pärast Uus-Meremaal viibimist, et TÜs on auditoorse töö osakaal võrrelduna tudengite iseseisva töö ja seminarilaadis õppevormiga ikka veel liiga suur. Eelkõige just magistri- ja doktoriõppes, kus tihtipeale on loengute külastamine vajalik ainepunktide täissaamiseks. Teadusülikoolides on väga oluline õppetöö vorm just temaatiliste artiklite lugemine, koos diskuteerimine, ettekannete pidamine ning esseede kirjutamine. Olen veendunud, et oma mõtete avaldama õppimine on kõige olulisem asi, mida tudeng võiks oma *alma materist* saada. Võib-olla peaks TÜs üleüldiselt vähendama auditoorse töö ning suurendama seminaride osakaalu. Suur seminaride ja iseseisva töö osakaal on omane anglo-ameerika kõrgharidusmudelile. Samas kasvab isegi sellise konservatiivse ülikoolisüsteemiga maal nagu Saksamaa seda tüüpi õppetöö osakaal jõudsalt.

Teaduseks ei ole aega

Väliskolleegidega mõtteid vahetades tundub, et TÜs on õppejõudude koormus liiga suur. Samas on tudengite iseseisev töö ja kirjanduse lugemine tagasihoidlik. Kolme aasta jooksul on mul ilmunud 17 CC artiklit tipperialaajakirjades, kuid eelkõige on see saavutatud varasema tööga väljaspool TÜd. Uued ideed leiavad loomulikult samuti varem või hiljem väljundi, kuid pikas perspektiivis on suure õppetöö koormuse kõrval raske välisülikoolide teadlastega konkurentsis püsida.

Keskmisele TÜ üliõpilasele on tihti takistuseks piiratud keeleoskus. Minu eelnev kogemus õppejõuna Tallinna Pedagoogikaülikoolis näitab, et inglise keel ei valmistanud absoluutselt mingit probleemi 90%-le tudengitest. Samuti on võõrkeelte oskuse tase tohutult kõrge Põhjamaade tudengite seas. TÜs paraku ingliskeelset kirjandust vähemalt bioloogidele üldjuhul soovitada ei saa. Eriti katastroofiline on lugu avatud ülikooliga, kus võõrkeelsete õpikute soovitamine tekitab auditooriumi hulgas vaid muigeid.

Ülo Niinemets (laenatud talaaris) usub, et doktoritööde kaitsmine peaks olema väga pidulik sündmus. ERAKOGU

ÜLO NIINEMETS

Sündinud 19. märtsil 1970.
2000. aastast TÜ õppejõud.
2002. aasta veebruar-aprill – külalisprof Canterbury Ülikoolis.
1993. aastal kirjutas essee, milles esitatud ettepanekutest (ülikooli õppeainete teatmik, ühiselamute probleemid, ülikooli ja linna tihedam suhtlemine) on enamik tänaseks teoks saanud.

Tippu vaid võõrkeeles

Olen kogu aeg tudengitele rääkinud, et tipptasemel eestikeelseid ülikooliõpikuid kõigi ainete jaoks ei ole ega tule ilmselt enam kunagi.

Kümme aastat tagasi õppisime biokeemiat, molekulaarbioloogiat, geneetikat, mikrobioloogiat venekeelsete tõlkeõpikute järgi, sest originaale TÜ Raamatukogus polnud. Praegu on parimad ingliskeelsed õpikud kättesaadavad, kuid raamatute kasutamise kultuur on vahepeal kaotsi läinud. Kas ei oleks võimalik seada inglise keele oskust üheks ülikooli vastuvõtukriteeriumiks? Ma ei tahaks avada debatti, kas TÜ on rahvus- või teadusülikool, sest üks ei välista teist. Tänapäeva tippteadus on rahvusvaheline ja selles kaasamängimiseks on vaja mõningaid elementaarseid oskusi.

KOMMENTAAR

Ettepanekud on õiged

Jaak Aaviksoo

Kõik on üldjoontes igati õige. Probleem pole mitte niivõrd selles, et ei ole teada, mis suunas minna, vaid selles, kuidas minna.

Auditoorset nädalakoormust on vähendatud kümne aastaga 32 tunnilt 16-20 tunnini. Võiks olla 12-16 tundi, ent oluliselt suurema individuaaltöö koormuse korral. See eeldab ka õppejõududelt oluliselt teistsugust lähenemist – ettevalmistamata samm vähendab suuresti õppe kvaliteeti. Probleemiks on loomulikult ka inglise keele oskus – kas ülikool on õigustatud nõudma inglise keele oskust, kui paljudes koolides seda vajalikul tasemel ei õpetata? Mida arvab sellest avalikkus, mil määral saame siis rääkida emakeelsest kõrgharidusest, raamatute olemasolust ja kättesaadavusest. Jne, jne. Need küsimused vajavad esmalt avalikku vastust ja siis tegutsemist.

Ülikool koostab oma arengukava – kas peaks toodud ettepanekutele selles ruumi tegema?

UUDISED

Toomemäel keskkonnatelk

29. septembril kell 14-17 tegutseb Tähetorni juures TÜ teaduskeskuse AHHAA keskkonnatelk.

Teaduskeskuse juhataja Tiiu Silla sõnul saab tudengite abiga lähemalt uurida Tartu linnakeskkonna olukorda. LabPro moodsa koolilabori abil hinnatakse näiteks Emajõe vee kvaliteeti enne ja pärast linnapiiri ning tutvustatakse teisigi katseid. Samuti saab osa võtta viktoriinist, paremini vastanuid ootavad magusad auhinnad.

Lastele pakutakse põnevat meisterdamistegevust.

Üritust toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus, tehnika on hangitud Tiigrihüppe ja Avatud Eesti Fondi abil.

13. oktoobrini kestab Tallinnas Kalevi Kommivabrikus AHHAA näitus "Ahhaa, šokolaadilabor!". "Näituse esimese nädala lõpuks olid koolid kõik planetaariumi- ja laboriajad juba kinni pannud, eelmisel nädalalvahetusel oli üle 1500 külastaja," ütles Tiiu Sild.

Naiskoori vilistlaskoor

2. oktoobril alustab hooaega kevadel 10aastaseks saanud TÜ Akadeemilise Naiskoori vilistlaskoor.

Võetakse vastu uusi liikmeid, kel on olemas varasem laulukogemus kas ülikooli naiskoorist või mõnest teisest kontsertkoorist. Proovid toimuvad ülikooli peahoone aud 232 esmaspäeviti ja kolmapäeviti kell 18-20. Dirigent on Vaike Uibopuu.

Lauldakse peamiselt eesti kooriloomingut ja rahvalauluseadeid, repertuaaris on teiste rahvaste laule ja nii tänapäevast kui vana koorimuusikat. Eelmine lauluaasta lõpetati Riidaja torupillitalus, suvel tunti rõõmu reisist Šotimaale.

Tarkusepäev raamatukogus

Täna kell 12 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis tarkusepäev, mis viib kokku tulevased ja praegused teadlased.

Tarkusepäeva avab bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan prof Ain Heinaru. Kell 12.15 saab kuulata teadur Rein Ahase akadeemilist loengut kliimamuutuste mõjust loodusele ja ühiskonnale.

Loengule järgnevad ekskursioonid raamatukogus ja kohtumised teaduskondades.

Tarkusepäeva eesmärk on anda n-ö lapsteadlastele võimalus tutvuda ülikooliga ja saada kokku huvipakkuvate ainete spetsialistidega.

Osalevad Valga-, Põlva-, Viljandi-, Võru- ja Jõgevamaa parimad ainetundjad.

Debatt hariduspoliitikast

30. septembril kell 18 korraldab TÜ Üliõpilasesindus Vanemuise 46 ringauditooriumis debati "Kas tudeng peab olema vaene!?".

Kuue erakonna haridusspetsialistid annavad hinnangu 3+2 süsteemile ja tudengite sotsiaaltoetustele.

Esinevad Mailis Rand (Keskerakond), Tõnis Lukas (Isamaaliit), Marju Lauristin (Mõõdukad), Hannes Astok (Reformierakond), Berk Vaher (Res Publica), Lembit Nei (Eestimaa Rahvaliit). Debatti juhib Toomas Roolaid.

ÕNNITLEME

30

Kristi Jõesaar,
haridusteaduskonna dekanaadi juhataja – 30. september

Pille Kõiv,
õppekava spetsialist – 1. oktoober

50

Hiie Sarv,
vanemlaborant – 27. september

Sulev Ingerpuu,
dotsent – 1. oktoober

55

Marie Prints,
tuletõrjevalvur – 2. oktoober

60

Anne-Mai Pullerits,
koristaja – 27. september

Tartu Ülikool võtab infotehnoloogia osakonda tööle

andmebaasi administraatori,

kelle ülesanne on Oracle'i-põhise andmebaasi haldamine ning arendamine.

Edukal kandidaadil on:
- andmebaasidega töötamise kogemus,
- kõrgharidus (soovitavalt erialane ja lõpetatud),
- head programmeerimisteadmised ja -oskused,
- hea analüüsivõime,
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus.
- Kasuks tuleb programmeerimiskeelte PL/SQL ning JAVA kasutusoskus.

Pakume:
- väljakutsuvaid ülesandeid innovaatilises meeskonnas,
- tööd tipptasemel IT seadmetega,
- töötulemustest sõltuvat konkurentsivõimelist palka.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, haridust tõendava dokumendi koopia ning elulookirjeldus palgasooviga hiljemalt 7. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 375 613, Andres.Salu@ut.ee või 375 141, rvalk@ut.ee.

Tartu Ülikool võtab kaugkoolituskeskusesse tööle

nõustaja,

kelle ülesanne on TÜ tegevuse tutvustamine, koolituse vahendamine ja korraldamine ning nõustamine õppeküsimustes. Töö on 0,5 koormusega TÜ Tallinna esinduses.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus (võib olla omandamisel, soovitavalt TÜs), administratiiv- või organiseerimistöö kogemus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- hea arvuti- (tekstitöötlus) ja võõrkeel(t)eoskus.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, haridust tõendava dokumendi koopia ning elulookirjeldus palgasooviga hiljemalt 4. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 375 603, airev@ut.ee või 375 141, rvalk@ut.ee.

ACADEMICA VI LOENGUD JA SEMINARID

Tartu Ülikooli teaduskondades ja raamatukogus
30. september - 3. oktoober

USUTEADUSKOND

1. oktoober
Prof emer Martin Greschat
"Karl Barth ja "dialektilise teoloogia" teke" (sks k) ph aud 307 kl 10.15.
"Karl Holl ja "Lutherirenessansi" algus" (sks k) ph aud 307 kl 12.15

2. oktoober
Prof emer Martin Greschat
"Stuttgarti süütunnistus 1945" (seminar sks k) ph aud 307 kl 10.15.
"Kirikud külmas sõjas: 1956 aasta" (sks k) ph aud 307 kl 12.15.
Soovijatele kohapeal kirjalik tõlketekst eesti k, diskussioonis võib kasutada ka inglise keelt.

ÕIGUSTEADUSKOND

1. oktoober
Prof Joachim Rückert
"Vaba ja sotsiaalne: sajandiprogramm õigusele ja riigile" (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 103 kl 10.15.
Prof Christian Joerges
"Vabadusõigused ja poliitilised õigused eraõiguses: Miks tuleb Euroopa õigust mõista kollisiooniõigusena?" (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 103 kl 12.15.

2. oktoober
Prof Christian Joerges
"Komisjoni 2001.a juuli Valge raamat "Valitsemisest Euroopas": Ebaõnnestunud algatus tulevikuks" (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 117 kl 10.15.
Prof Joachim Rückert
"Koodeks ilma perspektiivideta? Saksa tsiviilseadustiku ja selle printsiipide saatusest pärast 1900. aastat" (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 117 kl 12.15.
"Elav õigus ja juriidiline meetod. Sissejuhatus. Nn. mõistejurisprudents (Windscheid ja Enneccerus), huvijurisprudents (Jhering, Heck), vaba õiguse liikumine, natsiajastu ja 1945. aasta järgne väärtusjurisprudents (Nipperdey, Larenz)" (seminar sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 117 kl 16.15.
Prof Christian Joerges
""Riigid ilma turgudeta" "turuks ilma riigita"? Saksamaa LV riikluse kaitsmisest eurointegratsiooni vastu SLV Konstitutsioonikohtu Maastrichti-otsuses " (seminar ingl k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 114 kl 16.15.

ARSTITEADUSKOND

1. oktoober
Kl 11 TÜ Närvikliiniku aud (2. k) prof Dietrich v. Engelhardti raamatu "Eetika meditsiini argipäevas" esitlus.
Prof Dietrich v. Engelhardt
"Informeeritud nõusolek ja arsti-patsiendi suhted" (ingl k) L. Puusepa 8, A. Linkbergi nim aud kl 15.

FILOSOOFIATEADUSKOND

30. september
Prof Manfred Görlach
"Anglitsismid Euroopa keeltes" (ingl k) ph aud 128 kl 12.15.
Prof Ludwig Wenzler
"Siire jumala ideelt jumala kogemisele Edmund Husslerli fenomenoloogias" (sks k) Lossi 3-215 kl 18.15.

1. oktoober
Prof Ludwig Wenzler ""Suremine nähtamatu eest" – ajalugu kui totaalsus ning selle ületamine Emmanuel Levinas´ mõtlemises" (sks k) Lossi 3-215 kl 18.15.

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND

30. september
Prof Ferdinand Hucho
"Valu molekulaarsed alused" (ingl k) Biomeedikum aud 1006 kl 16.

1. oktoober
Prof Helmut Schwarz
"Elementaarstaadiumid keemiliste sidemete aktiveerimisel metallidega: eksperimendi ja teooria kokkupuutepunktid" Kh aud 430 kl 10.

2. oktoober
Prof Helmut Schwarz
""Kättesaamatute" molekulide otsinguil: pühad graalid gaasifaasi keemias ja molekulaarfüüsikas" Kh aud 430 kl 16.

HARIDUSTEADUSKOND

1. oktoober
Prof Tilman Albert
"Õpetaja professionaalne identiteet ning õpetajakoolituse institutsionaalne raamistik" (ingl k) Lossi 3-217 kl 10.

2. oktoober
Prof Tilman Albert
"Sissejuhatus perekonna sotsioloogiasse" (ingl k) Lossi 3-217 kl 12.

3. oktoober
Prof Wolf-Rüdiger Walburg
"Eripedagoogika – teadus ilma traditsioonita?" (sks k) Tiigi 78-119 kl 16.15.

KEHAKULTUURITEADUSKOND

1. oktoober
Prof Jürgen Steinacker
"Hormoonid ja tsütokiinid adaptatsioonil (vastupidavus) treeningule" (ingl k) Jakobi 5-302 kl 10.15.
"Ületreeningu hormonaalmarkerid" (seminar ingl k) Jakobi 5-302 kl 16.15.

2. oktoober
Prof Jürgen Steinacker
"Leptiini ja IL-6 tähtsus treeningprotsessis ja ületreeningu korral" (seminar ingl k) Jakobi 5-302 kl 10.15.
Prof Dorothee Alfermann
"Noortespordi psühholoogilised probleemid" (ingl k) Jakobi 5-302 kl 16.

MAJANDUSTEADUSKOND

1. oktoober
Prof Peter Horvath
"Strateegilise controllingu arengusuunad – ettevõtete ja avaliku sektori organisatsioonide aspektid" (ingl k) Narva mnt 4-B306 kell 10.15-12.45.

2. oktoober
Prof Dieter B. Pressmar
"Kaasaegsete algoritmide rakendamine ettevõtte planeerimisprotsessis" (ingl k) Narva mnt 4-A313 kl 10.15.

MATEMAATIKA-INFORMAATIKATEADUSKOND

1. oktoober
Prof Wolfgang Gaul
"Matemaatilised mudelid turunduses" (inglise keeles) J. Liivi 2-202 kl 10.15.
Prof Lothar Profke
"Matemaatikaõpetus Saksamaal TIMSSi ja PISA tulemuste taustal" (sks k) J. Liivi 2-202 kl 12.15.

2. oktoober
Prof Wolfgang Gaul
"Veebikaevanduse väljakutse e-ärile" (ingl k) J. Liivi 2-402 kl 10.15.

SOTSIAALTEADUSKOND

1. oktoober
Prof Heiner Meulemann
"Identiteedi kujunemine ja säilitamine – üleminek noorukieast varasesse täiskasvanuikka Saksa paneeluuringus 16. ja 43. eluaasta vahel" (ingl k) Tiigi 78-125 kl 10.15.

RAAMATUKOGU

1. oktoober
Sabine Wefers
"Aimanuks Goethe seda: uued uurimisvaldkonnad kui ülesanne raamatukogudele" (sks k) W. Struve 1-202 kl 10.

2. oktoober
Sabine Wefers
"Multimeediumraamatukogu Jena Ülikooli ja Tüüringi Liidumaa Raamatukogu näitel" (sks k) W. Struve 1-202 kl 10.

KURSUSED

Linnart Mälli loengukursus "Hiina, Taiwan ja Hiina RV" (FLAJ.07.153, 2 AP) toimub 7.-18. okt kl 16-18 Lossi 3-427. Kursus käsitleb omariikluse kujunemist Taiwanil XX sajandi II poolel ning Taiwani arengut demokraatlikuks ja liberaalseks õitsva majandusega riigiks. Vaadeldakse ka selle protsessi aluseks olnud religioosseid, filosoofilisi ja poliitilisi ideid, eelkõige konfutsianismi ja budismi. Loenguid illustreerivad audio-videomaterjalid. Kursuse avab esmaspäeval, 7. okt Taiwani esindaja Baltimaades hr. Weber Shi.

LOENGUD

4. oktoobril kell 16.15 esineb Lossi 3-223 eetikakeskuse külalisõppejõud Lynda Lange (Toronto Ülikool) loenguga "Women and the Problem of Philosophy". Oodatud on kõik huvilised!

TEATED

Iganädalased Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti kell 9.15-9.45 ph aud 227. 2. oktoobril peab palvust EKEK Harkujärve koguduse diakon Jaanus Kangur.

Tartu Vabatahtlike Keskus, mis vahendab vabatahtlikku tööd Tartu linnas, korraldab 2. oktoobril kell 11-16 TÜ raamatukogus infopäeva ja kell 15 infotunni. Kui soovid teha huvitavat ja kasulikku vabatahtlikku tööd, siis tule kuula lähemalt!

Kolmapäeviti alustab taas tööd koolieelikute muusikaring. Esimene kokkusaamine 2.oktoobril kell 17 TÜ Raamatukogu fuajees. Oodatud on nii varem osalenud kui ka uued lapsed. Info: TÜ Ametiühing, Maila Orav, tel 423 804.

3. oktoobril kell 16 avatakse ülikooli kunstimuuseumis näitus "Ülo Sooster ja eesti sürrealism". Näitus põhineb M. Lepa ja R. Kuulmani erakogudel ja esitab nii eesti sürrealismi klassiku, Ülo Soosteri loomingut kui kaasaegset eesti sürrealistlikku kunsti. Kunstinäitust saab vaadata kuni detsembrikuu alguseni. Info: Inge Kukk, tel 375 384.

Seltskonnatantsu kursused algajatele Hugo Treffneri Gümnaasiumis kolmapäeviti kell 20. Esimene tund 9.oktoobril. Teave ja registreerimine tel: 052 864 82, 474248 ja ilmetiik@hot.ee või triin_j@hotmail.com.

KONTSERT

Vanemuise kontserdimajas

L 28 septembril kell 19 "Mart Saar 120". Esinevad Eesti Filharmoonia Kammerkoor, (dirigent Mikk Üleoja), Eesti Koorijuhtide Naiskoor (dirigent Ants Sööt) ja Eesti Rahvusmeeskoor (dirigent Ants Soots).

KINOS ILLUSIOON

illusioon

www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan – Tagasi Eikunagimaal. Kl 13 (R, L, P), 14.15, 15.30
Herilasepesa. Kl 16.45, 22.30
Amélie. Kl 18.40
Paras punt. Kl 20.40

Alates oktoobrist tudengitele ja õpilastele uued hinnad: kuni kl 17.59 kõik filmid 30 kr, alates 18 kõik filmid 40 kr.

I:SICLUB

Mis:	I:siclub rebased risti!
Kus:	klubis Atlantis
Millal:	teisipäeval 1. oktoobril
Kellele:	kõikidele Tartu kõrgkoolide tudengitele
DJ:	Kert Klaus
Kui palju:	ISIC kaardiga 30.-, teistele 40.-.
Mis toimub:	võistlustulle astuvad 7 Tartu kõrgkooli rebased ja toimub ühine ristimisvande andmine
Õhtut juhivad:	hõberebased
Auhinnad:	Ühispank, Pool Kuus, Aura, Taffel, ISIC

Tule kohale ja võta sõbrad sappa!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 4. oktoober 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 30 (2108) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Traditsioon sõltub tõlgendamisest

VI Academica otsis traditsioonide rolli ülikoolis ja heitis pilgu ülikooli tulevikku

Kristjan Kaljund

Saksa ja Eesti professorite diskussioonil leiti, et traditsioonidest tuleb välja valida parimad ning need pluralistlikus maailmas enda kasuks tööle panna.

"Euroopa ülikoolide probleem on suutmatus vabaneda teadmisest, kui edukad nad kunagi olid," möönis VI Saksa-Eesti teadusnädala Academica aulaloengus Volkswagen Auto-Uni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerli. "Me ei suuda mõista, et maailma vaim on liikunud lääne suunas ja praegu on tooni andmas Ameerika ülikoolid."

Traditsioonidekoormat vedavad ülikoolid ei suuda tihti olla piisavalt paindlikud, et muutustega kohaneda ja võtta omaks innovaatilisi ideid. "Kui 18. sajandil tugineti enneköike üksmeelele, siis tänapäeva ülikoolis peab olema võimalik mõelda hoopis teistmoodi. See on ka innovatsiooni sünonüümiks – innovatsioon pole võimalik teisitimõtlemiseta," rääkis prof Zimmerli oma loengus.

Ettevõtlik ülikool

Euroopas on täheldatav tendents, et ülikoolid muutuvad riigi ideoloogia kandjatest majanduse ideoloogia kandjateks. Ka aulaloengule järgnenud diskussioonil pälvis ettevõtliku ülikooli mõiste suurt tähelepanu. Osalenud olid nõus, et ülikoole tuleks juhtida nagu ettevõtteid, see aitaks kaasa nende dünaamilisele noorenemisele.

"19. sajandil poleks saanud seda teha, ent täna saab ja peab," kinnitas professor Zimmerli. "Kui ma juhtisin Witten/Herdecke eraülikooli, helistas mulle üks Suurbritannia investeerimispank ja küsis, palju ülikool maksab. Arvasin, et neid huvitab, kui suur on õppemaks, ent selgus, et nad tahtsid tõepoolest teada, kui palju ülikool ise maksab, kuna tahtsid haridusse investeerida. Toona ma siiski ülikooli maha ei müünud."

Ettevõtluse printsiibid tuleb üle võtta juhtimises, mitte ülikooli sisu hindamisel ega igapäevases töös. "Ettevõtlus ei tähenda, et filoloogiaprofessor peab luuletusi müüma – Petrarca tõlgetega raha ei teeni – vaid seda, et ma ei istu elevandiluust tornis, vaid osalen aktiivselt *scientific communitys*," ütles meditsiiniprofessor Dietrich von Engelhardt Lüübeki Meditsiiniülikoolist.

Patendiamet on kalmistu

"Ent ka neis valdkondades, kus esmapilgul tunduvad olevat head rahateenimise väljavaated, varitsevad ohud. Näiteks arstiteaduses tähendaks kliinikute lahutamine ülikoolist seda, et rohkem hakatakse tegelema akuutsete haigetega ja vähem rehabilitatsiooni, ning krooniliste ja haruldaste haigustega, kuivõrd need ei tasu end ära," lisas Engelhardt.

Professor Zimmerli arvates ei maksa ülikoolil ka intellektuaalsest omandist kiiret kasu loota. "Võtab 20 aastat, enne kui ülikool intellektuaalsest omandist kasu saab. Patendiametid on tõelised surnuaiad edutute patentide jaoks – umbes üks patent 10 000st on majanduslikult edukas," rääkis ta.

Traditsiooni võib müüa

Maailma Kaubandusorganisatsiooni hinnangul on kasumile orienteeritud hariduse maht kasvanud kolm korda kiiremini kui kasumit mittetaotleva hariduse oma. Tehakse järeldus, et kõrghariduses saavutavad lähiajal juhtpositsiooni täiesti tavalised ärilettevõtted. "Kuidas peaks sellisele väljakutsele reageerima üks klassikaline traditsioonidega ülikool?" küsis diskussiooni juhtinud rektor Jaak Aaviksoo kolleegidelt.

Stuttgardi Ülikooli majandusprofessor Peter Horvath leidis, et ka traditsioon võib olla edukas müügiartikkel, sest uutel tegijatel lihtsalt pole midagi samaväärset pakkuda.

Professor Drechsler nõustus Horvathiga, lisades, et traditsioon iseenesest on neutraalne. "TÜ väga paljude traditsioonide hulgast võime valida, millisele toetuda ja millisega töötada."

Professor Engelhardt (paremal) kuulab süvenenult, mida professor Horvath ülikoolidest arvab.

Academica teadusnädalal räägitu huvitas lisaks õppejõududele ka noori. 3 X ANDRES TENNUS

TÜ on heas seisus

Walther Ch. Zimmerli

Euroopa ülikool teab ehk paremini kui Ameerika oma, et pole olemas üht rahvuslikku ja teaduslikku tõde, eri võimalustest õige valimine on diskussiooni ja katse-eksituse meetodil otsimise küsimus.

Ülikool peab sellist argumenteerimis- ja diskussioonioskust õpetama ning Euroopa ülikool on selleks oma pluralistliku mineviku tõttu eriti sobilik.

Tänu oma katkendlikule ajaloole ja geograafilisele positsioonile eri maade ja eri kultuuride ristteel võiks Tartu Ülikool olla ka sillaks Skandinaavia, Aasia ning Euroopa vahel.

Tartus on tegutsenud erinevad ülikooli tüübid erinevate traditsioonidega – Saksa aadlikud said siin oma traditsioone (näiteks vehklemiskunst) alal hoida, siin koolitati sotsialistlikku kaadrit, praegu liigutakse euroopaliku ülikooli suunas.

Kus mujal on nii palju ajaloolist kogemust? Kus mujal on nii palju mitmekesisust? Seda kõike kasutaksin ma ära.

Iga hinna eest peaks vältima eelarvamust, et ülikoolil on üks ajalugu, mis sunnib minema ainult ühes suunas. Vältima peaks ka vääraid võrdlusi teiste ülikoolidega.

Tartu Ülikool, kui arvestada siinsete üliõpilaste ja enamiku õppejõudude taset, suudab teistega väga hästi konkurentsis püsida. Küsimus on ressurssides ja ma ei mõtle siinkohal vaid raha – inimressurss on Tartu Ülikoolis väga hea.

UT KÜSIB

Milline peaks olema auditoorse ja iseseisva õppetöö osakaal?

Pille Sims
usuteaduse 3. aasta üliõpilane

Lähtuma peab aine spetsiifikast. Täppisteaduste puhul võib auditoorse töö maht olla väiksem, humanitaarainetes (eriti keeled) on auditoorne töö aga määrava tähtsusega.

TÜs peaks maksimaalselt kasutama õpikeskkonna WebCT võimalusi. Iseseisvast tööst suurema protsendi võiks moodustada grupitöö. Näib olevat unustatud, et pärast lõpetamist läheb pigem vaja grupitöö oskust, tööle asudes võib tekkida suhtlusprobleeme.

Henri Laasner
usuteaduse 2. aasta üliõpilane

Mõnele professorile meeldib refereerida enda kirjutatud teost. Sellisel juhul võiks üliõpilasel loeng olla võimaluseks arusaamatuks jäänud probleemidele lahendusi küsida.

Töötava tudengina eelistan võimalikult suurt iseseisva töö osa (väidetavalt töötab Eestis kolmest tudengist kaks!). Samas olen sunnitud tõdema, et üliõpilase esmane töö on õppida, mistõttu pole erilist vahet, kas teha palju tööd kodus või pingutada loengus.

Kaspar Küünarpuu
avalikkussuhete ja teabekorralduse 3. aasta üliõpilane

Auditoorse töö osa määrab, kas aine on omandatav iseseisvalt või õppejõuga. Ka lektor tunneb oma ainet ja võimeid loengupidajana. Iga ekspert pole kahjuks särav kõnemees. Tapvalt tüütu on olla loengus, kui lektor midagi konspektile ei lisa. Tudeng on väga nõudlik. Lektori kompetents (eksperdi ja lektorina) määrab üliõpilase häälestuse juba kursuse algul. Kuna materjali saamiseks ei pea alati loengus olema, nõuab see rohkem ka õppejõult.

Arstiteaduskonna päevad tulekul

9. oktoobril kell 9 Biomeedikumis (aud 1006) algav üliõpilaste teaduskonverents on arstiteaduskonna selle aasta päevade avaüritus.

10. oktoobril kell 10 algab Biomeedikumis õppejõudude, teadurite, doktorantide ja magistrantide teaduskonverents ning raamatukogu konverentsisaalis teaduskonverents "160 aastat iseseisvat farmaatsia instituuti".

Kell 13 on Biomeedikumis kavas Oswald Schmiedebergi nim loeng "Integratsioon arstiabis: kaasaegse farmakoteraapia eeldus" emeriitprofessor Ain-Elmar Kaasikult.

11. oktoobril kell 9 avatakse TÜ nõukogu saalis farmakoloogia instituudi 200. aastapäeva pidulik konverents.

Kell 10 toimub Biomeedikumis konverents "Kliiniline patoloogia".

Kell 14 algab TÜ aulas arstiteaduskonna päeva aktus, kus akadeemilise loengu "Geenvaktsiinide konstrueerimine" peab prof Mart Ustav.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Jaan Sootak: "Karistus ei pärsi kuritegu" LK 3

Eesti kõrgharidusruumist LK 2

Täiskasvanud üliõpilased LK 2

Vana kohvik teeb uuendusi LK 3

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil esitab arendusprorektor Hele Everaus TÜ institutsioonilise evalveerimise aruande, rektor Jaak Aaviksoo tutvustab 2003. aasta finantseerimispõhimõtteid ja tehnoloogiainstituudi direktor Mart Ustav instituudi arengusuundi.

Kavas on vastu võtta otsus tehnoloogiakeskuse ühendamise kohta tehnoloogiainstituudiga. Ülevaate 2002. aasta vastuvõtust teeb õppeprorektor Volli Kalm.

Maalikunsti professoriks kandideerib maalikunsti prof Jaan Elken ning ihtüoloogia ja kalanduse professoriks hüdrobioloogia prof, biol-knd Toomas Saat.

Filosoofiateaduskonna dekaani valimine

Rektor Jaak Aaviksoo kuulutas välja filosoofiateaduskonna dekaani valimised.

Kandidaate saab ülikooli akadeemilisele sekretärile esitada 13. novembrini. Valimised toimuvad 27. novembril.

UT küsimusele, kas praegune dekaan prof Birute Klaas kandideerib dekaani ametikohale, vastas viimane, et on teaduskonna nõukogus andnud lubaduse uuesti kandideerida.

Teaduskonna põhimäärus lubab ühel isikul olla dekaaniks kaks valimisperioodi. "See seab õnneks ajalised piirid, sest paraku tuleb tunnistada, et dekaani töö ei turguta minu teaduslikku potentsiaali," ütles prof Klaas.

Avatud ülikool avab uue aasta

Täna kell 15 algab aulas TÜ avatud ülikooli 2002/2003. akadeemilise aasta avaaktus.

Aktuse traditsiooni loomise kaudu tahab avatud ülikool rõhutada oma üliõpilaste kuulumist Tartu Ülikooli akadeemilisse perre ja tähtsustada nende kui akadeemilise pere liikmete rolli. Rektor Jaak Aaviksoo avasõnade järel tutvustatakse dekaane. Sõna võtavad Järva maavanem Theo Aasa, avatud ülikooli direktor Aune Valk ja avatud ülikooli 1. aasta magistrant Meelis Pai.

UUDISED

Õpetajakoolituse konverents

3.-5. oktoobrini toimub TÜ Ajaloo Muuseumis rahvusvaheline õpetajakoolituse teaduskonverents "New Perspectives of Teaching and Learning".

Arutatakse õpetajakoolituse ja selle reformiga seotud küsimusi, innovatsiooni õppimises, õpetamises ja õpetajakoolituses, diskuteeritakse õpetaja kvalifikatsiooninõuete üle jne. Konverentsil osalevad USA, Soome ja Eesti teadlased.

Esinevad Eesti ja Soome haridusministeeriumi esindajad, haridusametnikud, õpetajakoolituse spetsialistid jt.

Konverentsi sihtgrupiks on eelkõige õpetajad, nende koolitajad, haridusametnikud ning pedagoogikateadlased, kuid oodatud on ka teised haridusprobleemidest huvitatud isikud. Konverentsi peamised korraldajad on Tartu Ülikooli haridusteaduskond ja prof Kari Niinistö Turu Ülikoolist.

Konverentsi töökeel on inglise keel.

10 aastat sotsiaaltöö õpetamist TÜs

Täna kell 10.15 algab raamatukogus rahvusvaheline konverents "Tagasipöördumine Lääne ühiskonda – 10 aastat sotsiaaltöö õpetamist TÜs".

Konverentsist võtavad osa Saksamaa, Itaalia, Suurbritannia, Soome, Norra, Rootsi ja Eesti teadlased ning sotsiaaltöö eksperdid.

Homme jätkub konverents Tiigi tänava õppehoones töötubadega, kus antakse ülevaade viimaste aastate parimatest bakalaureuse- ja magistritöödest, diskuteeritakse Tartu Sotsiaaltöö Üliõpilaste Ühingu arengusuundade ja sotsiaaltöötajate liidu loomise vajaduse üle jne.

Konverentsi korraldavad sotsiaalpoliitika õppetool ja Tartu Sotsiaaltöö Üliõpilaste Ühing.

Mälumängu meistrivõistlused

9. oktoobril kell 18 algavad Vanemuise 46 suures auditooriumis järjekordsed Tartu linna mälumängu meistrivõistlused.

Osalevad 4liikmelised võistkonnad, osavõtumaks tudengivõistkonnale 400 kr, teistele 1000 kr võistkonna pealt. Kokku mängitakse 10 vooru, millest 7 paremat läheb arvesse. Meistrivõistlused lõpevad aprillis, mil mängitakse ka ühevooruline karikamäng. Kõik voorud peetakse kolmapäeviti üle nädala. Igas voorus küsitakse 30 küsimust. Küsimusi valmistavad ette erinevad mängujuhid.

Info: 051 617 12.

Detsembris TÜ ajaloo konverents

TÜ Ajaloo Muuseum korraldab teaduskonverentsi seoses ülikooli taasavamise 200. aastapäevaga teemal "Keiserlik Tartu ülikool (1802-1918)".

Muuseum ootab kõigi teaduskondade esindajate ettekandeid, mis puudutavad tolleaegse ülikooli kasvandikke ja õppejõude, ülikooli mõju lähemal ja kaugemal, sisemisi arenguid ja väliseid mõjutegureid, õppetoolide väljakujundamist ja Tartu ülikooliga seotud teaduskoolkondi.

Ettekande pikkus on kuni 25 min + 5 min küsimustele. Konverents toimub 6. detsembril. Muuseum ootab 25. oktoobriks ettekannete teese aadressil: lleppik@ut.ee või tel 375 672.

Nüüdisaegsed auditooriumid soodustavad ka avatud ülikooli õpet. ANDRES TENNUS

Täiskasvanud üliõpilased Eestis

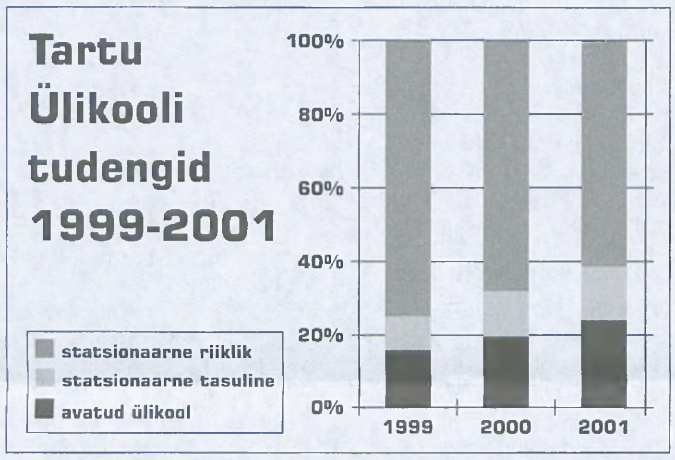
Aune Valk
TÜ avatud ülikooli direktor

Aastal 2001 õppis Saar Polli uuringute andmetel vanusegrupis 15-74 umbes 130 000 inimest ehk 13% mingis täiskasvanuhariduse vormis (kaug-, õhtune, täiendus-, ümberõpe), enamik vanuses 20-60 aastat.

2001/2002. õppeaastal õppis Eesti kõrgkoolides 45 765 üliõpilast statsionaarses õppevormis, 4479 õhtuses õppes ja 10 165 kaugõppes. Seega õpib *ca* ¼ kõigist üliõpilastest n-ö mittestatsionaarsena ehk on täiskasvanute koolituse seadusе järgi täiskasvanud õppijad. Arvestades, et mitmed kõrgkoolid on immatrikuleerinud oma töötavad ning õhtuti või nädalavahetuseti õppivad tudengid õppelaenu saamiseks statsionaari, siis tõenäoliselt on täiskasvanud üliõpilaste hulk veel oluliselt suurem, võib olla isegi kuni 1/3 kõigist tudengitest. Eesti *ca* 60 500 tudengist on umbes pooled riigieelarvevälised ehk tasuvad oma õpingute eest ise või teeb seda nende tööandja.

Täiskasvanud üliõpilased Tartu Ülikoolis

TÜ tudengitest õpib umbes veerand avatud ülikoolis kaugõppijana, neist vaid väike osa – *ca* 13% on riigieelarvelised üliõpilased. Avatud ülikooli tulemise peamiseks põhjuseks on pere ja töö, mis ei luba igapäevaselt õppida, vaid väga väike osa ei ole statsionaari sisse saanud. Avatud ülikooli üliõpilased on klassikalises mõttes täiskasvanud õppijad, enamasti üle 20 aasta vanad, keskmiselt 29 aasta vanused.

Nii avatud ülikooli üliõpilaste kui ka riigieelarveliste statsionaarsete üliõpilaste osakaal on ülikoolis aasta-aastalt kasvanud (vt joonis). TÜ riigieelarvelistest üliõpilastest tasub suur osa oma õpingute eest ise, nende hulk on aasta-aastalt kasvanud, samuti on kasvanud avatud ülikooli avalduse esitajate hulk (2002 – 1954 avaldust, 2001 – 1750).

Avalduste arvu kasv on seotud eelkõige uute erialade avamisega. Valdaval enamikul "vanadel" erialadel on sisseastumisavalduste arv vähenenud. Populaarsed on n-ö avatud (saab astuda erineva põhiõppe baasilt) ja interdistsiplinaarsed magistriõppekavad, mille pakkumine võikski olla avatud ülikooli üks prioriteete.

Täiskasvanute kõrghariduse probleemid

Need on eelkõige seotud riigi ebajärjekindla, täiskasvanud õppijale kohati ka ebasoodsa poliitikaga. Kui tasemekoolituse eest tasub tööandja, siis käsitletakse seda erisoodustusena ja asutus maksab lisaks koolituse maksumusele ligikaudu 80% erisoodustusmaksu riigile.

Mittestatsionaarsed üliõpilased, kes suures osas tasuvad oma koolituse eest ise või kelle eest tasub tööandja, ei saa riiklikku õppelaenu. Seega on neil võrreldes statsionaarsete riigieelarveliste tudengitega kahekordne koormus. Samuti on nii kehtiva kui ka planeeritava ülikooliseaduse järgi riigil võimatu tellida osakoormusega (ehk täiskasvanutele sobivat) õpet.

Eesti kõrgharidusruum

Ülle Hendrikson
TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja kt

Eesti kõrghariduskeskkond vajab ühist kontseptsiooni.

Kui vaadelda õppetegevuse väliskeskkonda Euroopa kontekstis, siis mitmekülgse koostöö ühistes eesmärkides leppisid kõrghariduse eest vastutavad ministrid kokku 1999. aastal Bolognas.

Bologna deklaratsioon seab Euroopa kõrghariduse eesmärkideks võrreldavad kõrghariduasatmed ja -kraadid, kõrgkoolidevahelist liikuvust soodustava võrreldava ainepunktide süsteemi (ECTS) ja diplomi lisa (Diploma Supplement) kasutuselevõtu. Samuti on sihiks koostöö edendamine, et tagada õppetöö kvaliteet ning saavutada nn Euroopa dimensioon ühisõppekavade, institutsioonidevahelise koostöö ning üliõpilaste, õppejõudude ja töötajate mobiilsuse kaudu.

Eesti kontekst

Eesti kõrghariduse viimaste aastate suund on olnud kõrgharidust andvate õppeasutuste (1996 – 32, 2001 – 51) ning üliõpilaste arvu (1996 – 30 000, 2001 – 60 000) pidev kasv. Põhiliselt on kasvanud riigieelarvevälistel õppekohtadel õppijate hulk ja seda eeskätt tööturul hinnatumates valdkondades (ärindus ja õigus).

Kuid ka kõigis teistes valdkondades on riigieelarvevälistel kohtadel õppijad olemas alates 1997. aastast.

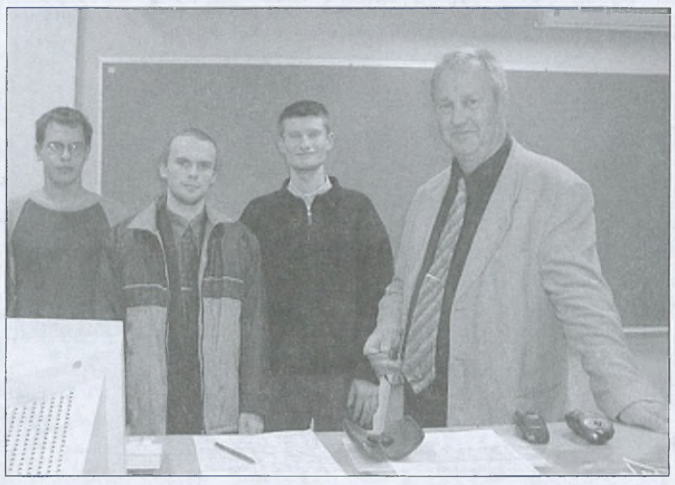
Kõrghariduse omandanute valdkondlikku jaotumist vaadates paistab Eesti muu maailma kontekstis silma ärinduse ja õiguse valdkonna lõpetamise suure hulgaga (1999 – 44% lõpetajatest, 1998 – 30%, 1996 – 23%). Vähenenud on humanitaaria ja kunstide, loodusteaduste ning ravi ja tervishoiu valdkonnas lõpetanute osakaal. Riigieelarveliste õppekohtade struktuuri kõigis õppeastmetes iseloomustab põllumajanduse ning sotsiaalteaduste, ärinduse ja õiguse valdkonna õppekohtade proportsiooni vähenemine. Riigieelarveliste õppekohtade koguarv on püsinud suhteliselt muutumatuna.

Vajalik ühine kontseptsioon

Eesti demograafilist olukorda vaadates ei saa üliõpilaste arv igavesti kasvada, pigem on oodata kahanemist alates 2006/2007. õppeaastast. TÜ 2002. aasta sisseastunute põhjal võib öelda, et lisaks värsketele keskkoolilõpetajatele saab ülikooli sisse ka varasematel aastatel keskkooli lõpetanuid, kes moodustavad sissesaanutest (nii riigieelarvelistele kui ka riigieelarvevälistele kohtadele) ligikaudu 25%. Selline võiks olla potentsiaalsete üliõpilaste reserv lisaks uutele keskkoolilõpetajatele.

Kogu kõrghariduse arengut Eestis iseloomustab praegu ilmselt üsna hästi olukord, kus üldisemaid suundumusi kajastavad arengukavad on küll olemas mõningate projektidena (nt Õpi-Eesti), kuid kooskõlastatud ühise kontseptsiooni puudumiseni on liikumissuunad pigem aimatavad kui kõigile selgesti näha.

* Artiklis on kasutatud Statistikaameti ("Haridus 2001/2002") ja haridusministeeriumi ("Kõrghariduse riikliku koolitustellimuse kavandamine", 2001) andmeid.

Füüsika-keemiateaduskond Narvas

26. septembril tutvustas füüsika-keemiateaduskond oma uusi õppekavasid Narvas. Üritusest võttis osa ligi kakssada Narva kooliõpilast ja õpetajat. Dekaani prof Jaak Järve (pildil paremal) sõnul olid arutelu keskpunktis venekeelsete üliõpilaste õppimisvõimalused teaduskonnas ja Tartu Ülikoolis üldse.

Avalik-õiguslike ülikoolide õppeprorektorid pidasid nõu

Marvi Mikk
TÜ õppeprorektori abi

26. ja 27. septembril toimus Pühajärvel avalik-õiguslike ülikoolide õppeprorektorite nõupidamine.

Nõupidamisele olid kutsutud ka haridusministeeriumi kõrghariduse talituse juhataja Heli Aru ja ülikoolide peaekspert Tiia Kurvits ning ülikoolide õppeosakondade juhatajad.

Nõupidamise päevakorras olid ECTSi (European Credit Transfer System) rakendamisega seotud küsimused ja kavandatavad ülikooliseaduse muudatused. Arutati varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise põhimõtteid õppekava täitmise osana ning jagati kogemusi, kuidas on ülikoolides reguleeritud üle nominaalaja õppijate käest õppeteenustasu küsimine.

Eesti ECTSi koordinaatorid TÜ õppeprorektor Volli Kalm ja EKA õppeprorektor Lylian Meister andsid ülevaate seni toimunust ning ühiselt nenditi, et kõrgharidusreformi raames on otstarbekas minna Euroopa ainepunktide ülekandmise süsteemile üle võimalikult kiiresti, arvestades kõiki sellega kaasnevaid nüansse. Õppeprorektorid tegid ettepaneku, et ECTSi ainepunktisüsteemile minnakse üle alates 1. septembrist 2004 ning vastav säte viiakse sisse ülikooliseadusesse.

Enim vaidlusi ja küsitavusi tekitasid kavandatavad ülikooliseaduse muudatused. Arutluse all oli rakenduskõrgkoolide soov viia rakenduskõrgkoolides läbi magistri- või meistriõpet, mis oleks eelneva taseme õppega võrreldes kitsamalt spetsialiseeritud. Nenditi, et nn uue õppe (meistriõppe) rakendumisega hägustuks senine kraadide süsteem veelgi ja tehti ettepanek korraldada vastav õpe täienduskoolituse raames.

Arutlusel oli ka küsimus, mitu korda peaks üliõpilane saama õppida riigieelarvelisel õppekohal samal õppeastmel. Siin oli arvamus ühene, et samal õppeastmel peaks saama riigieelarvelisel kohal õppida ühe korra.

Tehti ettepanek täiendada ülikooliseaduses ülikooli mõistet selliselt, et veelgi enam rõhutada ülikoolides teaduse rolli olulisust.

Kõrgharidusreformi rakendumisega on üha aktuaalsemaks muutumas vajadus tunnustada varasemaid õpinguid ja töökogemust (suur hulk eri pikkuse ja sisuga kõrgharidusastmeid). Otsustati, et ülikooliseadusesse tuleb viia säte, mille kohaselt saab õppekavast täita kuni 50 protsenti varasemaid õpinguid ja töökogemusi arvestades.

Õppeprorektorite nõupidamisel oli kõne all ka viimasel ajal meedias palju kõneainet tekitanud Tartu Ülikooli soov hakata üle nominaalaja õppivate üliõpilaste käest küsima õppeteenustasu. Kevadel on vastavad regulatsioonid välja töötatud TTÜs ning õppeteenustasu lubab küsida ka sügisel EPMÜ nõukogus kinnitatud õppekorralduseeskiri. Seni puuduvad vastavad regulatsioonid EMKs, TPÜs ja TÜs.

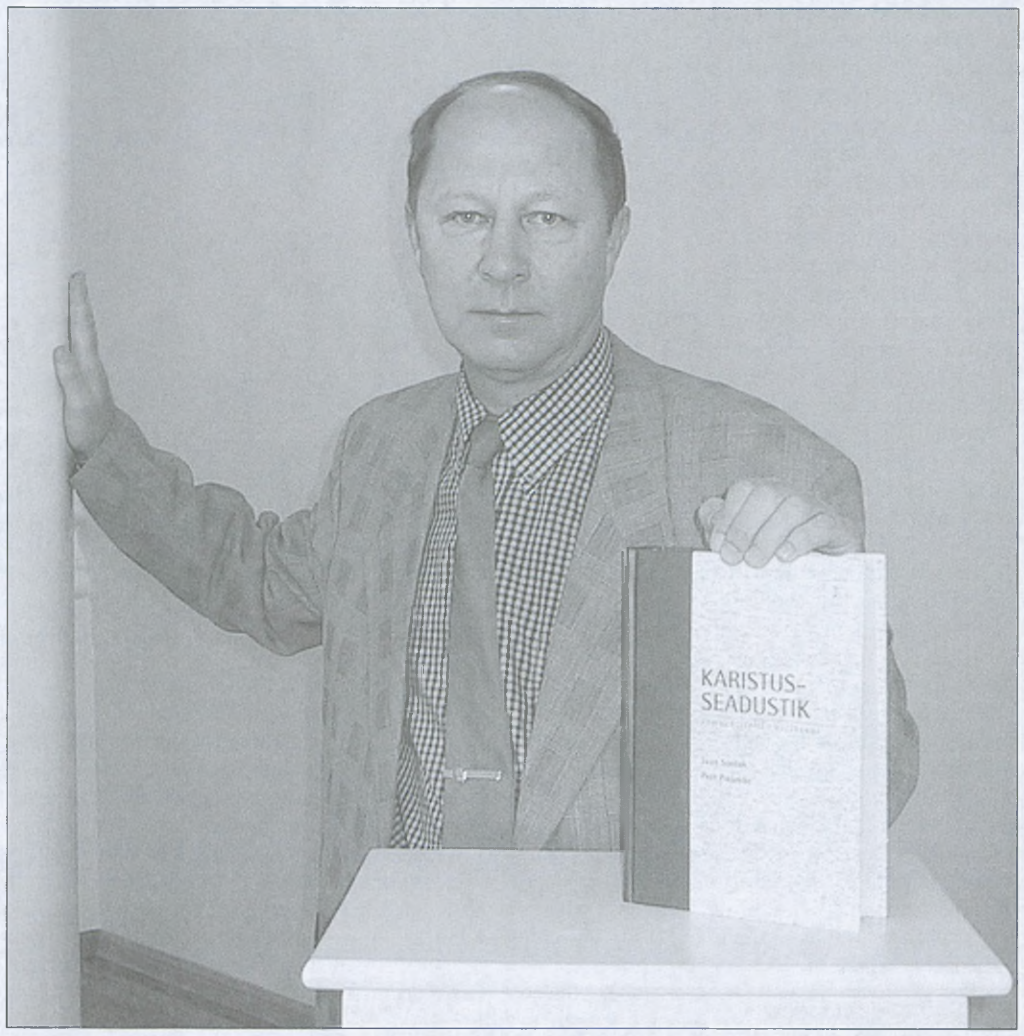
Täna arutab TÜ nõukogu ülikooli valitsuses ja õppekomisjonis heakskiidu pälvinud üle nominaalaja riigieelarvelisel kohal õppijatele õppeteenustasude rakendamise põhimõtteid.

Range karistus ei pärsi kuritegu

Konverents "Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses"

Jaak Laats

Uue karistusseadustiku väljatöötamise töögrupi juhi prof Jaan Sootaki arvates ei hakka inimene seadust täitma seadust lugedes ja karistusähvarduse pärast värisedes, vaid õpib seda oma käitumisega kogu elu.

Prof Jaan Sootak 1. septembrist jõustunud karistusseadustikuga. VARJE SOOTAK

PROFESSOR JAAN SOOTAK (S. 1948)

1971 lõpetas TÜ õigusteaduskonna.
1980 õigusteaduste kandidaat.
1974. aastast töötab õigusteaduskonnas, 1992. aastast kriminaalõiguse professor.
Olnud viie seaduseelnõu koostamise töögrupi juht (kõrgemate riigiametnike kriminaalvastutuse seadus, kunstliku viljastamise ja embrüokaitse seadus jt), kuulunud 8 seaduseelnõu töögruppi.

Mis on konverentsi eesmärk, on see teaduslik või rohkem praktikale orienteeritud?

Üritusel on kolm eesmärki. Esiteks tahame koos välismaa kolleegidega analüüsida karistusseadustiku põhilisi lahendusi tänapäeva õigusteaduse tasemel võrdlev-õiguslikult. Teiseks üritame määratleda põhilised rakendusprobleemid ja neid selgitada. Kolmandaks loodame uut seadust lihtsalt tutvustada. Väliskülalisi tuleb ligi 20 – Lätist, Leedust, Poolast, Prantsusmaalt, Rootsist, Saksamaalt ja Soomest, kokku võib arvestada ligi 200 osavõtjaga. Huvi on suur.

Kas suur huvi võib olla seotud ajakirjanduses tähelepanu pälvinud probleemidega karistusseadustiku ümber?

Konverentsi kavandamine algas juba ammu enne seadustiku jõustumist, mistõttu arutamisele tulevate probleemide ring ei ole kuidagi seotud ajakirjandusliku käraga. Samuti loodan, et see ei mõjuta konverentsi teaduslikku taset ning et huvi konverentsi vastu on sisuline, mitte kõmuline. Kuivõrd aga paljudel pressis tõstatatud probleemidel on selge õiguspoliitiline taust, ei ole seda laadi küsimuste käsitlemine näiteks sanktsioonisüsteemile pühendatud sektsioonis välistatud.

Millised on siis need õiguspoliitilised probleemid?

Karistusseadustik räägib küll karistamisest, kuid see ei tähenda, et järgitaks õiguspoliitilist joont, mis näeb karistamises ja võimalikult ranges karistamises kõikide probleemide lahendamise imevitsa. Eestis ebaseaduslikult viibiv välismaalane tuleb siit välja saata, maksupetturilt tuleb kõigepealt maks kätte saada. Ajakirjandus tahab selle asemel hoopis ranget karistust, olgu probleemi sisulise lahendamisega kuidas on.

Teaduslikult on ammu kindlaks tehtud ja praktikas kontrollitud, et range karistus ei pärsi kuritegu. Kui me hakkame ühiskonnas kumuleerunud probleeme, paljude inimeste viha ja kibestumist ühe kohtu all oleva inimese peale välja valama, oleks selline tegu sotsiaalpsühholoogiliselt ehk mõistetavgi, ajalooliselt tähendaks see arhailises õiguses kasutusel olnud ohverdamist. Demokraatia, õigusriigi ja õiglase kohtupidamisega ei oleks siin aga midagi pistmist.

Töökeeled on eesti ja saksa. Kuidas on kõrgetasemeline rahvusvaheline teadusüritus võimalik inglise keeleta?

Just sellepärast, et tegemist on kõrgetasemelise teadusüritusega. Täpne ja üksikasjaline õigusdogmaatika ei ole inglise keeles võimalik. Näiteks lause "Koosseisupärase teo süülisus on välistatud keelueksimuse tõttu" tõlkimine saksa, prantsuse või vene keelde ei valmista erilisi raskusi. Inglise keelde tõlkides tuleb aga sellest segapuder, millel puudub selge õiguslik sisu. Inglise keeles ei olegi sellist sõna, nagu süüteokoosseis, seega ka tuletisi (näiteks koosseisupärasus). Ma ei taha muidugi langeda teise äärmusse ja hakata halvustama inglise keelt ja õigust. Uuemad seisukohad näitavad, et tänu anglo-ameerika karistusõigusteaduse püüdlustele on ka Kontinentaal-Euroopa õigusteadus saanud uusi impulsse mitme seni lahendamata või mõneti ummikusse jõudnud probleemi käsitlemisel (näiteks õigushüve kontseptsioon, samuti positiivse üldpreventsiooni teooria).

Eesti keel on siis teaduskeel ja Eesti õigusreformi üks eeldusi on ka meie keeleline võime töötada välja uus õigus, ka uued mõisted?

Ei ole mingi saladus, et ühe olulise eeskujuna kasutasime Saksamaa *Strafgesetzbuch*'i, aga ka Prantsusmaa *Code pénal*'i. Eriti saksa õigusteadust ja -keelt iseloomustab detailne mõisteline läbitöötatus. Püüdsime saksa õigusele omast täpsust ja süsteemset lähenemist kasutada eelnõu koostamisel.

Eesti keel on teaduskeel, meie keel võimaldab nii teadlastel kui praktikutel töötada täpsete mõistetega ja süsteemselt. Muidugi on sisuline reform ka süsteemi mõisteline ja terminoloogiline täiustamine, seega keeleline probleem. Meil on nüüd sellised uued keelendid, nagu karistusõigus, süütegu, väärtegu, süüvõime, õigushüve, ebaõigus, hoolsuskohustus, teoainsus, varakäsutus jne.

Kas siit ei tulene konverentsi veel üks eesmärke, nimelt õigusliku mõtlemise täpsuse ja süsteemsuse edendamine?

See on tegelikult kogu õigusreformi eesmärk ja konverentsid on vaid üks osa selles töös. Karistusõigusreform kestis üle kümne aasta, viimati ilmus kriminaalkoodeksi kommenteeritud väljaanne 20 aastat tagasi. Selle ajaga on meie juristide õigusteaduslik tase teatud määral maha käinud. Vähene kirjandus ja reformi venimisest tingitud ebakindlus hakkas ilmselt mõjutama ka õppetööd.

Uus seadustik kujutab endast juristi kui spetsialisti käsutuses olevat töövahendit. Ühiskond peaks ju olema huvitatud sellest, et tegemist oleks täpse ja tänapäeva õigusteaduse tipptasemele vastava instrumendiga. Ei tasu sattuda paanikasse, et lihtinimene ei tea, mida näiteks tähendab hoolsuskohustus ja kuhu see keelend õigussüsteemis kuulub. Iga inimene oskab (kui ta tahab) käituda hoolsuskohustust rikkumata. Seda on ta õppinud ja õpib ka edaspidi kodus ja koolis, mitte aga seadust lugedes ja karistusähvarduse ees värisedes.

Geopoliitiline kogumik

7. oktoobril kell 15 toimub TÜ Õigusinstituudi aulas Tallinnas, Kaarli pst 3 TÜ dots Eiki Bergi koostatud raamatu "Eesti tähendused, piirid ja kontekstid" esitlus (artiklite autorid on Eiki Berg, Saima Oras, Jaanus Veemaa ja Jussi S. Jauhiainen).

Raamat keskendub geopoliitilise mõtestamise avamisele taasiseseisvunud Eestis ajavahemikul 1991-2000. See annab ülevaate tähendustest, mida Eesti riigile annavad inimesed, kes elavad Eestis ja tema piirialadel.

Eesti-Vene piiriga seonduv temaatika tugineb erinevate ideede, huvide ja tegevuste analüüsile, hindab välispoliitiliste sammude tulemuslikkust, osalejate institutsioonilist pädevust ning ka vastastikku koordinatsiooni ja koostöövõimalusi. Ajaline, isikuline ja institutsiooniline kontekst võimaldab lugejal mõista seda, kuidas mitmetimõistetav ja tähendusrikas Eesti osales piiriläbirääkimiste protsessis, kinnitas varasemaid diskursiivseid praktikaid ja lõi (eba)soodsa pinnase seni kehtinud teadmiste taastootmiseks. Tõstatades küsimused, kuidas ning millistel eesmärkidel on konstrueeritud rahvuslik aeg-ruum, kuidas sünnivad õpikud ja kooliatlased, ajaloolised ideekavandid ja geograafilised kontseptsioonid, mida õppetöös kasutatakse, seab raamat eesmärgiks analüüsida sotsialiseerumisprotsessi toimumist.

Vana kohvik teeb uuendusi

Varje Sootak

Kolmapäeva hommikul vanas kohvikus tasuta saadud maitsekohv vaniljega maitses hästi.

Kohviku juhataja Elina Kask, miks pakkusite tasuta maitsekohvi ja suupisteid?

Tahame oma kohvikukultuuri edasi arendada ja pakkuda peale masina- ja kannukohvi ka teisi sorte.

Me vabandame, et kohvi tuli kaua oodata. Ei osanud arvata, et nii palju rahvast tuleb, pealegi telliti põhiliselt *moccachino*'t, mille valmistamine võtab rohkem aega.

Püüame ka kondiitritoodete sortimenti iga kuu uuendada. Põhitooted, rahva lemmikud, jäävad alles.

Kas ülikooli inimesed on vana kohviku uuesti omaks võtnud?

Tundub, et on, aga peame rohkem reklaami tegema. Külastajaid on keskmiselt. Loodame, et ka neljapäevaõhtused kontserdid toovad rahvast juurde. Tõnis Mäge olid paljud kuulama tulnud. Mujal eriti selliseid võimenduseta kontserte polegi.

Infotehnoloogia tudeng Aron Jalakas leidis aega kohvi jooma tulla.

KONTSERDID VANAS KOHVIKUS

Algus kell 19.30, hind 50 kr
10. oktoobril Riho Sibul ja Jaak Tuksam
17. oktoobril Jaak Johanson
24. oktoobril Jaan Sööt (Krambambulis)
31. oktoobril Kait Tamra

Kas hinnad ei võiks odavamad olla?

Alguses olid hinnad tõesti väga kallid, oleme neid alla lasknud. Praegu pole hindade langetamine enam majanduslikult võimalik, samal ajal tegutseme suunas, mis tulevikus ka odavamat hinnapoliitikat võimaldaks. Soodsam lõunatamisvõimalus on *buffet*'s, kus saab oma toidutaldriku ise vastavalt hinnaklassile ja maitsele komplekteerida. Pubis pakutakse äripäeviti ka soodsamaid ekspressroogi.

Iga päev kell 17-18 toimub ka *happy hour*, kus saab kaks Saku Rocki ühe hinnaga. Samuti on võimalik suurelt TV-ekraanilt spordivõistlusi jälgida.

UUDISED

Konverents karistusõigusest

10. ja 11. oktoobril toimub ülikoolis rahvusvaheline konverents ja XXVI õigusteadlaste päev teemal "Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses".

Plenaaristung algab 10. septembril kell 12.15 TÜ aulas. Käsitletakse karistusõiguse arengusuundi Euroopas. Töö jätkub järgmisel päeval sektsioonides TÜ Raamatukogus ja Eesti Õiguskeskuses. Väliskülalisi osaleb Lätist, Leedust, Poolast, Prantsusmaalt, Rootsist, Saksamaalt ja Soomest.

Konverentsi korraldavad TÜ õigusteaduskond, justiitsministeerium, Eesti Akadeemiline Õigusteaduse Selts ja Eesti Juristide Liit. Sponsor on Hansapank, rahaliselt toetavad mitmed advokaadibürood.

Raamat Eesti rahvussuhete uuringutest

2. oktoobril esitlesid TÜ Kirjastus ja autorid ülikooli kunstimuuseumis raamatut "The Challenge of the Russian Minority". Prof Marju Lauristini sõnul võiks raamatu pealkirja tõlge olla "Vene vähemus – väljakutse Eesti ühiskonnale".

Ürituse avas rektor prof Jaak Aaviksoo, kes haridusministrina toetas ligi kuus aastat tagasi raamatu koostamise projekti ettevõtmist. Raamatu on toimetanud TÜ meediaõppejõud Marju Lauristin ja TPÜ prof Mati Heidmets, 16 autori hulgas on TÜst prof Rein Ruutsoo, Triin Vihalemm, Veronika Kalmus, Valeria Jakobson, Larissa Vassilitšenko jt.

Eesti sürrealism kunstimuuseumis

Eile avati TÜ Kunstimuuseumis näitus "Ülo Sooster ja eesti sürrealism" Mart Lepa ja Rene Kuulmanni kunstikogudest.

Kõrvuti eesti sürrealismi klassiku Ülo Soosteri (1924-1970) joonistuste ja kollaažidega saab vaadata tema põlvkonnakaaslaste Henn Roode, Valdur Ohaka, Olav Marani jt loomingut, Soosterist mõjustatud 60.-70. aastate eesti kunsti ning sürrealismi vaimu edasi kandva noorema põlvkonna Eesti kunstnike töid. Kunstikoguja Mart Lepale kuulub suurim erakogu Eestis, rõhuasetusega 20. sajandi eesti kunstil.

Kollektsioneerinud kunsti alates 60. aastatest, on Lepp koostanud oma kogust ligi 80 näitust, lisaks on ilmunud kunstnike loomingut tutvustavaid albumeid. Rene Kuulmanni kõrgeklassilisele kogule pandi alus 90. aastatel.

Loosiauhinnaga saab raamatuid

TÜ Kirjastus on käivitanud TÜ Raamatupoes õppeaasta lõpuni kestva raamatute ostmisega kaasneva auhinnakampaania.

Iga kuu loositakse eelneval kuul TÜ Kirjastuse raamatuid ostnute vahel välja mitu auhinda. Loosimisel osalemiseks tuleks raamatu ostmisel täita kohapeal vastav kupong. Peaauhinnaks on võimalik valida tasuta 500 kr väärtuses mistahes raamatuid.

Kirjastuse direktori Vaiko Tigase sõnul osales 1. oktoobri loosimisel 55 kupongi, lisaks peavõidule loositi välja kolm 300kroonist ja 10 lohutusauhinda.

ÕNNITLEME

25

Viktoria Lugna,
valvur – 9. oktoober

40

Tõnu Margus,
süsteemiadministraator – 9. oktoober

45

Veera Kuznetsova,
koristaja – 7. oktoober

50

Tiia Laak,
projektijuht – 6. oktoober

Merike Reino,
valvur – 8. oktoober

Elo Tulmin,
klienditeenindaja – 6. oktoober

55

Ulla Peterson,
laborant – 10. oktoober

65

Luule Philips,
vanemlaborant – 4. oktoober

Jaan Salm,
vanemteadur – 8. oktoober

VÕRU LINNA STIPENDIUM

Linnavalitsus tahab stipendiumiga (6000 kr) toetada Võru linnast pärit üliõpilasi ja magistrante. Võru linna aktuaalseid probleeme ja arengut käsitleva diplomi-, bakalaureuse- või magistritöö eest antava stipendiumi taotlused esitada hiljemalt 1. novembriks Võru Linnavalitsusse, Jüri 11, 65620 Võru.

Taotlus peab sisaldama:

- diplomi-, bakalaureuse- või magistritöö laiendatud kava koos instituudi või õppetooli soovitusega;
- CV;
- ülevaadet erialasest tegevusest;
- isiku arveldusarve numbrit, panga nimetust ja koodi.

Möödunud aastal pälvis stipendiumi EPMÜ maastikuarhitektuuri IV kursuse tudeng Hele Möllits töö eest "Võru linnakalmistu uue kalmistuosa eskiisprojekt". Kokku esitati kuus tööd, stipendiumi määramisel arvestati kõige rohkem seda, et tööl oleks praktiline väärtus linna probleemide lahendamisel.

Info: tel 078 50 900, vlv@vorulinn ee, www.vorulinn.ee.

AKADEEMIA kultuuriajakiri nr 9

Rein Taagepera
Siinai veelahe valitsemise ajaloos

Paavo Roos
Trooja sõda, Paabeli torn ja keelemõistmine

Maarja Lõhmus
Totalitaarne, osalev ja liberaalne tekst: Avaliku teksti transformatsioone Eestis (1940-2000)

Ilmar Tomusk
Riigikeele oskuse nõudest rahvaesindajaile ja selle kaotamisest

Jerrold J. Katz
Chomsky lõpetamata revolutsioon

Alexander George
Katz eksiteel

Hans Primas
Kas keemiat saab taandada füüsikale?

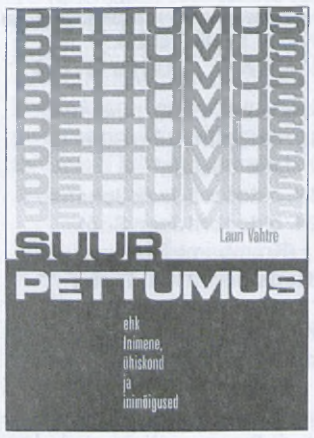
Jaan Malin
Luulet

Enn Sarv
Vorkuta - vangide maa

Matt Ridley
Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. VI

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Lauri Vahtre
"Suur pettumus ehk Inimene, ühiskond ja inimõigused"
Varrak 2002.

Põhjalik ja kaasakiskuv essee käsitleb küsimust inimeseksolemisest ja kaitseb seisukohta, et vähemalt siiamaani on inimeseks-olek võimalik olnud vaid läbi kõlbluse, kultuuri, keele, sugudevahelise tööjaotuse, mille tänapäevased humanismikuulutajad meeleldi üle parda heidaksid kui hunniku häbiväärseid igandeid. Ega me ometi valel rajal pole? – küsib Vahtre oma raamatus ja leiab, et juba käesolev sajand peaks meile andma vastuse, kas arenenud läänemaailma tabab suur triumf või suur pettumus.

Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

Ülikooli spordiklubi areneb raskuste kiuste

Illari Lään

MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi moodustati käesoleva aasta kevadel eesmärgiga arendada sihipäraselt ülikooli mitmetahulist sporditegevust ja kasutada otstarbekalt olemasolevaid ressursse.

Selle tulemusena koondati ülikooli sporditegevuse edendamisega seotud funktsioonid mainitud katusorganisatsiooni alla. Tänaseks päevaks, mil ümberkujundatud spordiklubi tegevuse algusest on möödas ligi pool aastat, võib öelda, et ümberkorralduste otsus on ennast õigustanud.

TÜ Akadeemilisel Spordiklubil on õnnestunud täita kolme eelnevalt lahus olnud spordiüksuse – ülikooli spordibaaside, kehakultuuriteaduskonna spordikeskuse ja ülikooli spordiklubi funktsioone ühtse juhtimise ja sihipärase tegevuse kaudu. Spordiklubi kindel soov on edendada sporditegevust tasakaalustatult, luues sportimisvõimalusi nii harrastussportlastele ja kui ka vajalikud tingimused klubi saavutussportlastele, mis on eelduseks edu saavutamisel üle-eestilistel võistlustel ja tagaks konkurentsivõimelise esinemise rahvusvahelisel areenil.

Spordiklubi meedia huviorbiidis

Kahtlemata pole spordiklubi esimene poolaasta möödunud tagasilöökideta, mis on meedia kõrgendatud huvi tõttu jõudnud ka laiema avalikkuseni.

Ajakirjanduse huviorbiidis on olnud nii Tartu Ülikooli korvpallimeeskonna uue liikme Vallo Allingu Tartusse tulek kui ka

TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatuse liikme Harry Lembergi sõnul vajab lisaks sportmängude saali põrandale vahetamist ka kergejõustikumaneei rajakate. VARJE SOOTAK

ülikooli spordihoone sportmängude saali põranda ehituse riigihanke konkurss.

Liigsest meediakärast ja sellega kaasnenud segadusest hoolimata on ülikooli spordihoone põranda ehituse riigihanke konkurss tänaseks lõppenud nii lepingupartneri väljaselgitamise kui ka lepingu allkirjastamisega.

Ülikool ei ole siin rikkunud riigihangete seadust ega käitunud ebakorrektselt, nagu võib olla jäänud mulje ajakirjandusest. Pigem on tegemist olnud emotsionaalsete argumentidega, millest meedia on kinni haaranud.

Määrav on tõsiasi, et ühtki riigihangete seadusele vastavat protesti spordihoone põranda ehituse hankekorralduse kohta esitatud ei ole ja ülejäänu on spekulatsioonide mängumaa.

Samuti on tänaseks sõlmitud juriidiliselt korrektne leping korvpallimeeskonna uue noormängijaga Vallo Allingu ja korvpalliklubiga Rakvere, et arendada koostööd Eesti korvpallitaseme tõstmiseks. Allingu on oma arengupotentsiaali juba Tartu kodumeeskonna esimeste võidukate mängude jooksul ka tõestanud.

Ülikooli huvid ennekõike

Spordiklubi on paratamatult meediale kõneainet pakkunud, kuna tihti pole juba vastu võetud, ent möödapääsmatud otsused laiemale üldsusele meeltmööda. Viimase näiteks on kas või spordisaali rendihindade tõstmine, mis on arvutatud erinevate kuluartiklite liitmisel. Hindu tõstes tekib spordihalli kasutajates paratamatult meelehärm, ent see on vältimatu otsus, kui tahta turumajanduslikes tingimustes ellu jääda, parandada kehakultuuriteaduskonna tudengite õppe- ja treeningutingimusi ning ülikooli liikmeskonna sporditegemise võimalusi. Ülikool ei pea muude tegevuste arvelt (teadus- ja õppetöö) finantseerima ülikooliväliste rentijate sporditegevust.

Eespool mainitut arvesse võttes on TÜ Akadeemiline Spordiklubi saanud tänaseks kogemuste võrra rikkamaks ja tugevamaks ning üritab jätkuvalt täita enda õlgadele võetud kohustusi, kanda nende täitmise eest vastutust ja liikuda teadlikult seatud eesmärkide poole.

Harrastajate korvpall

Tiina Beljaeva
EASLi arendusjuht

7. oktoobrini saab registreeruda harrastajate korvpalliturniirile.

Igal aastal osaleb turniiril ligi 30 meeskonda ja kümmekond naiskonda, kellest parimad pääsevad 19. jaanuaril toimuvale lõppvõistlusele.

Turniir vältab alagrupi- ja vaheturniiridega kokku 4 kuud ning pakub mängurõõmu ja närvikõdi pikaks ajaks. Harrastajate korvpalliturniirist saavad osa võtta kõik tudengid, kel on üliõpilaspilet ning lisaks 2002. aasta lõpetanud. Võistkonna suurus on kuni 12 mängijat ja 1 treener-esindaja.

Iga õppeasutus võib esineda piiramata arvu võistkondadega. Mängijad peavad õppima samas kõrgkoolis ning üliõpilaste meistriliigas mängijad ei saa osaleda harrastajate liigas. See on ka loomulik, sest võrdne ja aus mäng on kõikidele osavõtjatele põnevaim.

Turniirile saab registreeruda EASLis, internetis www.easl.ee, kus on ka täpsem juhend ja sügissemestri spordikalender. Osavõtt maksab 200 kr võistkonnalt ja läheb täies osas auhinnafondi.

Eelmisel aastal olid parimad meeskonnad TÜ avalik haldus, õigusinstituut, TTÜ ja naiskondadest EPMÜ, TÜ harrastajad. 7. oktoobrini saab end kirja panna ka Eesti üliõpilaste korvja võrkpalli meistriliigasse.

Info: tel 333 233, 052 57 624.

NÄITUSED EESTI RAHVA MUUSEUMIS

Täna kell 16 avatakse Eesti Rahva Muuseumis kaks uut näitust: ERMi teaduri Indrek Jäätsi koostatud fotoülevaade kolhoosielust Õisu piirkonnas Järvamaal ning skulptor Jaan Luige tööd soome-ugri rahvaste märkidest ja sümbolitest. Viljandi Kultuurikolledži ülevaateväljapanekuga rahvusliku käsitöö eriala õppetöödest avatakse 8. oktoobril kell 17.

TOIMETUS VABANDAB

segaduse tekitamise pärast eelmise nädala UTs uudisega "Akadeemiline Muinsuskaitse Selts 15". AMS ei ole mitte ise alustanud ülikooliga seotud isikute kalmude restaureerimist ja korrastamist, vaid neid töid on ülikool alustanud seltsi ettepanekute põhjal (avalikud pöördumised, kalmude inventeerimine jmt).

ACTA DIURNA

Eetikakeskuse külalisõppejõud Lynda Lange (Toronto Ülikool) esineb 4. oktoobril kell 16.15 Lossi 3-223 loenguga "Women and the Problem of Philosophy". Oodatud on kõik huvilised!

Professorite klubi hooaja avaüritus toimub kolmapäeval, 9. oktoobril algusega kell 16.15 TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis. Ettekandega esineb prof Raik Mikelsaar teemal "Tartu Ülikool ajapeeglis".

TÜ vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalepi järgmine loeng "Peatükke Eesti kultuuriloost" toimub esmaspäeval, 7. oktoobril kell 16 TÜ peahoone auditooriumis 102.

9. oktoobril kl 14 algab Riia 23 ruumis 218 bioinformaatika seminar. Seminari juhib Jaak Vilo, teemaks on "Bioinformaatika – andmed, algoritmid ja bioloogia." Info: Jaak Vilo, vilo@ut.ee.

10. ja 11. oktoobril toimub Tartus rahvusvaheline õigusteaduse konverents ja XXVI õigusteadlaste päev ühisnimetusega "Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses".

Lüneburgi ülikooli prof dr iur Joachim Sandeni loengud ja seminarid luridicumis:
* loeng "International and European Environmental Law" – 14. okt kl 16-18 r 217,
* seminar "Recent developments of European Law (First Part)" – 15. okt kl 16-18 r 203,
* seminar "Aktuelle Entwicklungen im Europarecht" – 15. okt kl 14-16 r 203,
* loeng "Einführung in das deutsche Staats- und Verwaltungsrecht" – 14. okt kl 14-16 r 217.

TEATED

Kunstikursus Kunstimajas (Vanemuise 26 E kl 17, L kl 11). Info: tel 056 90 32 90, www.art.ee/kursus. Võimalik saada 2 AP.

Seltskonnatantsu kursused algajatele Hugo Treffneri Gümnaasiumis kolmapäeviti keli 20. Esimene tund 9. oktoobril. Teave ja registreerimine tel: 052 864 82, 474248 ja ilmetiik@hot.ee või triin_j@hotmail.com.

Vajatakse üheks aastaks lapsehoidjat Rootsi 13aastasele tüdrukule. Tasuta elamine, toit ja rootsi keele kursus + 3000 rootsi kr kuus. Vajalik juhiluba ja tervisekindlus.
Info: Margareta.Steen@x.lst.se.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97, tel 402 602
www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan – Tagasi Eikunagimaal, kl 14.15; 15.30
Manitou saabas, kl 16.45, 22.30.
Amélie, kl 18.40.
Paras punt, kl 20.40.
Alates oktoobrist tudengitele ja õpilastele uued hinnad: kuni kl 17.59 kõik filmid 30 kr, alates kl 18 kõik filmid 40 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

11. oktoober 2002

NR. 31 (2109)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

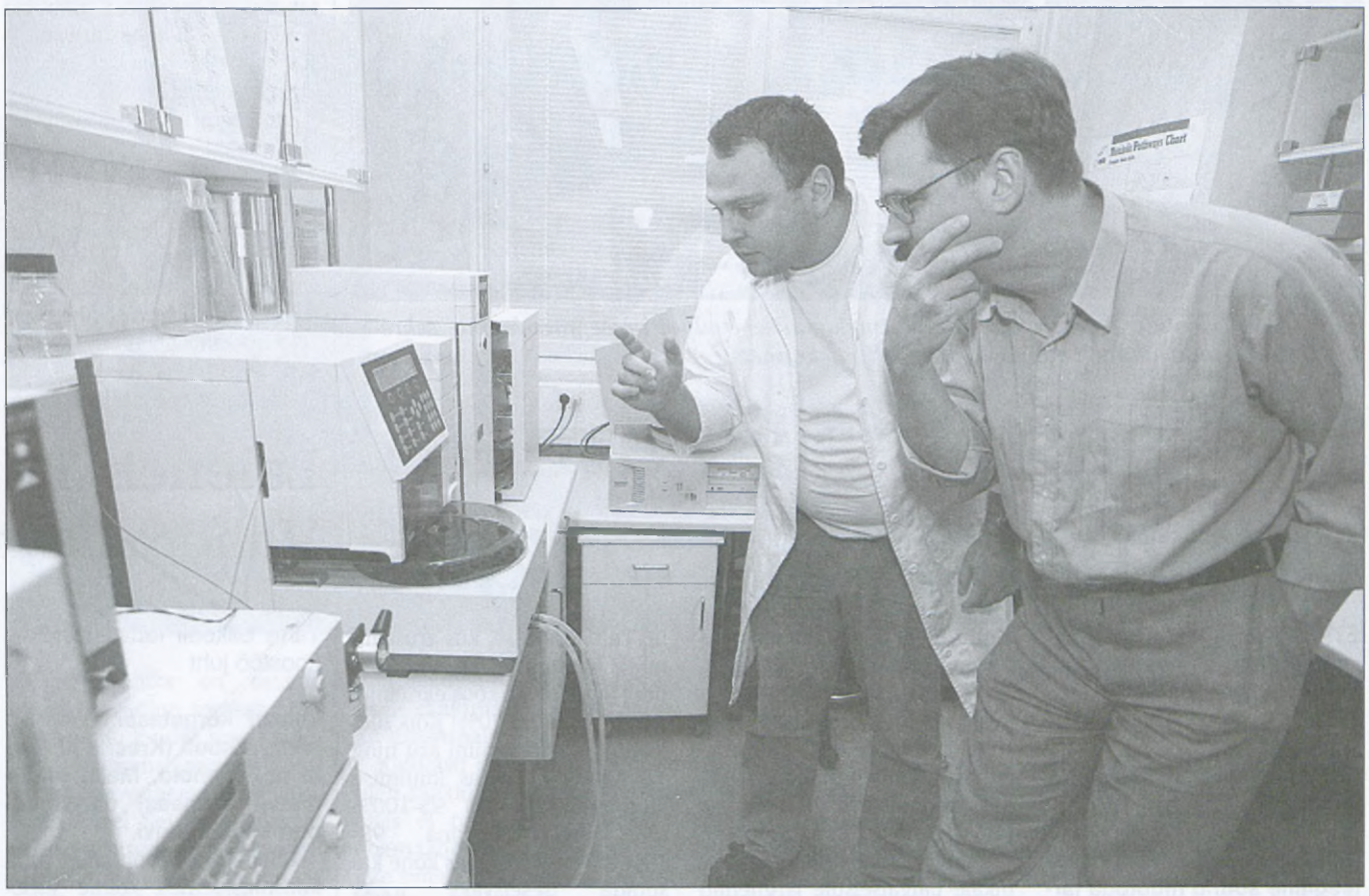
Arstiteaduskond uuel õppeaastal

Toomas Asser
TÜ arstiteaduskonna dekaan, professor

Viimaste aastate muutused ühiskonnas, seadusandlik taust ja eurointegratsiooni nõuded mõjutavad oluliselt arstide, proviisorite ja hambaarstide ettevalmistust.

Oma värvingu annab asjadele ka Eesti ühiskondliku arengu ebaühtlus ning seda kajastav ajakirjandus. Meditsiinisüsteemi arengust rääkides ilmnevad vastuolulised arusaamad. Kliinilist meditsiini õpetavad arstõppejõud on seotud nii muutuva haridus- kui ka tervishoiusüsteemiga ning tajuvad ehk kõige enam kõrghariduse ja teaduse eelisarendamisel kujunenud raskusi.

Praktilises arstiõppes on materiaalseid vahendeid järjest vähem. Järelikult tuleb leida kliinilise õppe- ja teadustöö arendamiseks uusi võimalusi. Kliiniliste erialade õppejõudude motivatsiooni suurendamise ainus sisuline võimalus on määratleda selgemalt arst-õppejõu staatus.

Farmakoloogia instituudi vanemassistendid meditsiinidoktorid Vallo Matto (vasakul) ja Paavo Pokk arutavad kinureniinide määramist HPLC-aparatuuriga. ANDRES TENNUS

Õppetöö

1997. aastal alustati arstiõpet Euroopa Liidu nõudeid arvestava õppekava alusel. Sel õppeaastal lõpetavad esimesed uue õppekavaga alustanud üliõpilased. Kolm aastat tagasi alustatud rahvatervise õppekava andis kevadel uued magistrid. Tänavu lõpetasid esimesed uue õppekavaga õppinud proviisori ja hambaarsti üliõpilased. Uues vormis algas ka õendusteaduse magistriõpe.

Akrediteerimiseks koostatud teaduskonna eneseanalüüsi aruande ja protsessi alusel saadud teadmised võeti aluseks õppekomisjoni töö korraldamisel. Õppekomisjoni töö tulemusena valmis põhjalikult läbitöötatud 6. kursuse lõpueksami korralduse reglement, vajalik on ka kogu õppeaasta jooksul toimuv arstiõppe pidev analüüs.

Teist aastat on teaduskonnas järgitud doktoriõppe struktureeritud korraldamise ning ka doktorantuuri edukuse hindamise ühtseid nõudeid. Käivitunud on neuroteaduste doktoriõppe kava, mis toimib kraadiõppekooli printsiibil ja mille tugevuseks on interdistsiplinaarsus – biomeditsiini ja kliinilisi erialasid ühendav õpe. Esimese aasta tulemused näitasid, et nelja teaduskonna (arsti-, sotsiaal-, bioloogia-geograafia- ning füüsika-keemiateaduskond) koostöö on olnud tulemusrikas, seda saab kindlasti veel laiendada.

Teadustöö

Moodustati molekulaarse ja kliinilise meditsiini tippkeskus, mis sai vabariiklikul konkursil potentsiaalse tippkeskuse nimetuse. See on võimaldanud teadus- ja arendustegevust senisest rohkem koordineerida. Teaduskonna baasil moodustatud tippkeskus lülitati Euroopa 6. raamprogrammi tippkeskuste võrgustikku.

Arstiteaduskonnas täidetakse 29 sihtfinantseerimise teemat, 75 ETFi granti, 4 ESTAGi granti ja 11 välislepingut jm. Traditsiooniliselt tugevad uurimisrühmad töötavad biokeemia, farmakoloogia, mikrobioloogia ja füsioloogia instituutides ja ÜMPI õppetoolides. Kliinikutest paistsid eelneval aastal paremate tulemustega silma lastekliinik, närvikliinik ja nahakliinik. Olulisemad uurimistööd on seotud närvisüsteemi ja vaimuhaigustega, endokriinsüsteemi autoimmunoloogiliste kahjustuste, allergiahaiguste ja oksüdatiivsest stressist tingitud kudede kahjustustega.

Edukas on olnud teadustulemuste praktiline rakendamine, tulemuseks mitme patenditaotluse esitamine.

Eesmärgid

Lähiaastate põhieesmärk on kliinilise meditsiini ja farmaatsia eriala õppe- ning teadustöö kaasajastamine ja vastava materiaalse baasi ning infrastruktuuri tekitamine.

Oluline ning aastatega süvenev probleem on akadeemilise jätkusuutlikkuse kindlustamine kõikides meditsiini põhivaldkondades ehk noorte õppejõudude ja teadlaste järelkasvu koolitamine, sest jätkuvalt on täitmata suur arv professuure.

Vältimatu on Maarjamõisa meditsiinilinnaku edasine arendamine nii uute vajalike ehitiste kui ka infrastruktuuri mõttes. Kiiresti on tarvis teha TÜ ja TÜ Kliinikumi hoonekompleksi edasise arendamise strateegilised otsused ning need ka ruttu ellu viia.

TOOMAS ASSER

Lähiaastatel on vaja kaasajastada kliinilise meditsiini ja farmaatsia eriala, luua materiaalne baas ja infrastruktuur.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Liivi Liivlaid räägib arstiteaduskonna üliõpilaste teaduskonverentsist
LK 3

Aasta 2003 – saame rahvusvaheliseks
LK 2

Farmakoloogia instituut 200 ja farmaatsia instituut 160
LK 3

Vene ja slaavi filoloogia konverents
LK 2

UUDISED

Arstiteaduskonna päeva aktus

Täna kell 14 algab aulas arstiteaduskonna päeva aktus, millest võtab osa ka sotsiaalminister Siiri Oviir. Akadeemilise loengu "Geenivaktsiinide konstrueerimine" peab prof Mart Ustav. Premeeritakse parimaid üliõpilaste ja doktorantide töid ning aasta jooksul residentuuri lõpetanutele antakse kätte eriarsti kutsetunnistused.

Arstiteaduskonna medaliga autasustatakse prorektor prof Volli Kalmu ja prof Mart Ustavit.

Kliinilise patoloogia konverents

Kolmapäeval alanud arstiteaduskonna päevad jätkusid täna konverentsiga "Kliiniline patoloogia".

"Traditsioonilisest patoloogilisest anatoomiast on arenenud palju kaasaegseid tehnoloogiaid ja meetodeid kasutav haiguste võimalikult täpsele diagnostikale suunatud meditsiinieriala patoloogia," ütles prof Toomas Asser.

Vastavate erialaspetsialistide kujunemise peab Asseri sõnul tagama kaasaegse kliinilise meditsiini vajadusi arvestav koolitussüsteem ja meditsiinipoliitika. "Teaduskonna ja Eesti arstkonna ühise arutelu teemaks on aga valdkond seepärast, et tegelik olukord nendele soovidele ei vasta," märkis prof Asser.

Üle nominaalaja õpe tasuliseks

TÜ nõukogu tegi ülikooliseaduse ja TÜ põhikirja alusel muudatusi TÜ õppekorralduseeskirjas. Riigieelarvelisel õppekohal õpingute pikendamist taotlenud üliõpilased on kohustatud hüvitama ülikoolile oma õppekulud. Otsus puudutab neid üliõpilasi, kes on astunud ülikooli pärast 1999. aastat. Tasuta on lubatud välja võtta akadeemilised puhkused. Aastamaksuks on 6300 kr. Taoline otsus on tehtud ka TTÜs.

UT KÜSIB

Kas Te suudate ja tahate ülikooli nominaalajaga lõpetada?

Ramon Loik
haridusteaduskonna
2. aasta
doktorant

N-ö normaalsed inimesed kirjutavad doktoritööd 7-8 aastat. Kui vahepeal ebanormaalsuse märke ilmutan, siis võib see töö kõrvalt 5-6 aastaga õnnestuda.

Seni olen kõik haridusastmed lõpetanud nominaalajaga. Magistritöö TPÜs valmis töö kõrvalt semestri võrra varem.

Ei leia, et semestrid ilma rahata oleksid ebatäiuslikumad kui nüüd. Rahapuudus on õpetanud kulutusi kokku tõmbama ning pikaajaliselt planeerima. Haritud inimese tunnuseks peetakse pingutuste eest tasu saamise lükkamist tulevikku.

Marit Ruuda
ajakirjanduse
4. aasta
üliõpilane

Kindlasti tahan ülikooli nominaalajaga ära lõpetada. Kuid kuna praktiseerisin üle poole aasta välismaal, siis on enne lõpetamist veel palju teha ja praegu ei ole päris kindel, et kevadeks kõik tehtud saab.

Nominaalajaga lõpetada ei ole sugugi raske, kui inimene saab end pühendada vaid õppimisele.

Enamjaolt jääb paljudel õigel ajal lõpetamata just töö tõttu, kuid nii mõnigi suudab töö kõrvalt edukalt ka ülikooli lõpetada, küsimus on vaid suhtumises ja tahtmises.

Alan Adojaan
avalikussuhete ja
teabekorralduse
3. aasta
üliõpilane

Jah, soov nominaalajaga lõpetada on küll. Ilmselt pean siiski lootma jääma lisa-aastale, sest kahel esimesel kursusel töötasin Tallinnas.

Kuna tegemist oli ööklubi juhtimisega, siis kippus tööpäev 12tunniseks. Seetõttu jäid ka mitmed eksamid sooritamata, mis tuleb nüüd tagantjärele teha. Seega on päevase töötamise kõrvalt, asugu see või Tartus, suhteliselt võimatu korralikult koolis käia. Praegu olen töösuhted lõpetanud ja üritan õhust ja armastusest elades kooli ära lõpetada.

Kairi Saar
geograafia
5. aasta
üliõpilane

Üldjuhul suudab iga intensiivselt õppiv tudeng õigel ajal ülikooli lõpetada.

Mina nominaalajaga ei lõpetanud, sest leidsin, et silmaringi laiendada tahtes ei saa piirduda ainult oma teaduskonnas pakutavate õppeainetega, vaid tuleb teha ka valikuid teistest teaduskondadest.

Nominaalajaga ei lõpeta ka aktiivsemad tudengid, kes arvavad, et ülikoolis käimine ei tähenda ainult õppimist, vaid ka sotsiaalvõrgustiku loomist, st kuulumist erinevatesse tudengiorganisatsioonidesse.

Hanno Nilov
ajaloo
3. aasta
üliõpilane

Ülikoolis olen ajalootudengina juba 1998. aastast ja lõpetama oleksin pidanud sel aastal. Kahjuks on lõpetamine lükkunud määramatusse tulevikku.

Arvan, et nominaalajaga lõpetamine on täiesti võimalik, kuid kahjuks ei toeta seda riigi haridus- ja sotsiaalpoliitika.

Olgem ausad, kui tudeng peab valima õigel ajal lõpetamise ja enda materiaalse ülalpidamise vahel, siis olen ma kindel, et enamiku valik langeb viimase poole. Seni kuni riik ei väärtusta haridust ega üliõpilast, ei näe ma ka mingit lahendust.

UUDISED

Tehnoloogia-instituudi arengusuunad

TÜ nõukogu kiitis eelmisel reedel heaks tehnoloogiainstituudi arengusuunad.

Pikemalt tutvustas arengusuundi instituudi direktor prof Mart Ustav. Ustavi sõnul on instituudi tegevuse põhieesmärgiks patendisuutliku teadus- ja arendusasutuse loomine, mis tegutseks infotehnoloogia, biomeditsiini- ja keskkonna- ning materjalitehnoloogia vallas.

Nõukogu otsusega ühendati TÜ Tehnoloogiakeskus TÜ Tehnoloogiainstituudiga.

Üliõpilaste õigusbüroo jätkab

Esmaspäeval alustas taas TÜ õigusteaduskonna üliõpilaste õigusbüroo.

Üliõpilased annavad tasuta õigusabi neljandat aastat.

Vastuvõtuajad Iuridicumis Näituse 20 on esmaspäevast reedeni kell 16-19 ning laupäeviti kell 10-13.

Vastuvõtule palutakse ette registreerida. Vastuvõtuaegadel saab büroosse ka helistada tel 375 995.

Konverents "Trükiväljaandest digitaalseni"

Pühapäeval kell 11 algab TÜ Raamatukogu juubelikonverents "Trükiväljaandest digitaalseni. TÜ Raamatukogu 200".

Avaistungil saab kuulata raamatukogu direktori Toomas Liivamäe ettekannet TÜ Raamatukogust täna ja tulevikus. Saksamaa kolleegi Elmar Mittleri ettekande teema on "Raamatukogude tulevik: ülemaailmse elektroonilise informatsiooni infrastruktuuri osa" ning Jens Thorhauge Taanist peatub ülikooliraamatukogu osal võrgupõhises õpikeskkonnas.

Kell 15 tutvustatakse ettekannete kogumikku ning räägitakse ülikooli- ja teadusraamatukogudest.

Avatakse ka juubelinäitus "Rara Bibliothecae 200".

Esmaspäeval kell 9 konverents jätkub, põhilised ettekandeteemad on digitaalsetest kogudest. Esmaspäeval toimub ka õpikoda.

Liina Saarele eripreemia

ELi noorteadlaste 2002. aasta konkursil võitis TÜ üliõpilane Liina Saar (pildil) eripreemia.

14. korda toimuval rahvusvahelisel konkursil oli Eesti esindatud esmakordselt Liina Saare tööga, kes oli selle koostamise ajal Saaremaa Ühisgümnaasiumi õpilane, praegu bioloogia-geograafiateaduskonna keskkonnatehnoloogia 2. aasta üliõpilane. Eripreemiaks oli 2-nädalane stipendium Norra Polaarinstituuti Svalbardis, kus toimuvad Arktika keskkonnauuringud.

TARTU ÜLIKOOLI ARENGUKAVA

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni institutsionaalse evalveerimise meeskonna sekretär John Davies ülikooli nõukogu istungil ettekannet tegemas. VARJE SOOTAK

Iga aastaga saame rahvusvahelisemaks

Erik Puura
strateegilise arenguplaani töörühma juht

Karin Jaanson
teadus- ja arendusosakonna juhataja

Ülikooli arenguplaani strateegiline suund muutuda järjest rohkem rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud teadusülikooliks nõuab erilist tähelepanu kõigilt struktuuriüksustelt.

Küsimus pole niivõrd hetkesituatsioonile hinnangu andmises kuivõrd ühtses tegevusplaanis, mille tulemusena ülikool oskab parimal moel orienteeruda jätkuva haridus- ja teadusruumi avanemise tingimustes.

Väliseksperdite soovitused

4. oktoobril toimunud ülikooli nõukogus tutvustasid Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni eksperdid oma visiooni ülikooli arenguvõimaluste kohta.

Mahuka materjali hulgas, millest valmib ka kokkuvõttev aruanne, jooksis nõuannetest üldiselt läbi rahvusvaheliseks saamise võimaluste motiiv kui üks põhilisi ülikooli arengumootoreid. Teemat peeti nii oluliseks, et tehti ettepanek kaaluda koguni vastava prorektori ametikoha loomist.

Lisaks välismaailmaga vastastikuste suhtlemis- ning külastusvõimaluste kasvule on olemas territoriaalsest paiknemisest ning hetkeajast tingitud erilised võimalused. Näiteks ei paikne väliseksperdide arvates Tartu mitte kaugel ääremaal, nagu Tallinna-hirmus mõnikord väidetakse, vaid geograafilisel ristteel lääne ja ida vahel. Kahetunnine tee Tartust Tallinnasse võib tunduda pikana ainult meie oma väikeses mõtteruumis, paljudes suurlinnades kulub see aeg äärelinnast keskusesse jõudmiseks. Oskus suhelda mitmes keeles suurendab võimalusi omada ka teadussaavutuste transiitkeskuse funktsiooni.

On terve rida valdkondi, kus pikale paigalseisule järgnenud viimase aastakümne jooksul toimunud ülikiired muutused pakuvad suurt rahvusvahelist huvi – näiteks majanduslikud, poliitilised, sotsiaalsed ja looduskeskkonna muutused.

On valdkonnad, kus meie tase ka Euroopa teadustipus olevate Põhjamaadega võrreldes on kindlalt konkurentsivõimeline, samas õpetame veel märkimisväärselt odavamalt. On valdkonnad, kus oleme võrreldes ida- ja lõunanaabritega teinud märksa kiirema arenguhüppe. Kas sellisest analüüsist ei kasva iseenesest välja arenguideed?

Kas tudengkond on inglise keeles õppesuutlik?

Teaduspõhine doktoriõpe juba toimubki suures osas ingliskeelsena. Väliseksperdid esitasid aga küsimuse, kuivõrd valmis oleks ülikool 3+2 süsteemi puhul muutma näiteks mingi osa magistriõppest ingliskeelseks.

Käesoleva artikli esimene autor korraldas väikese eksperimendi keskkonnageoloogia kursust kuulanud 37 geoloogia- ning keskkonnatehnoloogia 2.-4. aasta tudengi seas, esitades väikese tekstiosa inglise keeles ning hiljem sama teksti rääkides ja samal ajal ekraanile näidates. Tudengeil paluti konspekteerida eesti keeles ning hinnata oma arusaamise protsenti.

Tulemused olid hämmastavad – mittearusaajaid ei olnudki ning vaid neli tudengit kuulus kategooriasse, kus arusaam teksti kuulamisel oli alla 50% ning kuulamisel koos ekraanile näitamisega 50-70%! Kõik ülejäänud said paremini aru ning 11 tudengit hindas kuulmise järgi arusaadavaks 95-100% ning eksponeerituna 98-100%! Test võimaldas kohe kasutada iseseisvaks tööks internetipõhist referaadivormi.

Missugune aga on potentsiaal ülikoolis tervikuna, nii akadeemilist personali kui ka tudengkonda silmas pidades? Kas allüksustel on huvi luua rahvusvaheline õpikeskkond, mis rikastaks ilmselt meie tudengite keeleoskust, haritust ja silmaringi rohkem, kui me hetkel oskame arvata? Kas tudengid äkki isegi soovivad seda – see oleks ju parimaks ettevalmistuseks erialaseks enesetäiendamiseks mujal maailmas? Kas ei arene sellelt pinnalt välja järjest kasvavad välisvahetused ja koostöövormid?

Arvamused on hädavajalikud

Loomulikult ei saa mööda minna ka ohust eesti keelele, lisaks on alati räägitud ajude äravoolust. Kuivõrd tõsised need probleemid on?

Strateegilise arenguplaani koostajad peavad teadusülikooli jätkuvat rahvusvaheliseks saamist tähtsaks arenguteeks, võimaluste ja ohtude analüüsiks aga on vaja teha uuringuid, kuid kindlasti kõigepealt kuulata ära allüksuste seisukohad. Mõte on nimetada 2003. aasta rahvusvaheliseks saamise aastaks ootusega, et nii akadeemilised kui ka tugistruktuurid selle temaatikaga tõsiselt tegeleksid.

Ootame nii individuaalseid kui ka allüksuste asjakohaseid kommentaare: madis.saluveer@ut.ee.

Arenguplaanist lähtuv rubriik

Varje Sootak

6. septembrist on UT teist lehekülge täitnud teadus- ja arendusosakonna artiklid.

Koostöö käivitamise ajendiks oli ülikooli strateegilise arengukava väljatöötamine ja selle arutelu. Artikliseeria avasid arengukava koostamise töörühma juht Erik Puura ning ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist Madis Saluveer, kes tutvustasid arengukava kontseptsiooni väljatöötamist.

13. septembri UTs analüüsisid Erik Puura ja prof Tõnu Meidla strateegilise planeerimise alustamiseks vajaminevat välis- ja sisekeskkonda.

20. septembri ajalehes vaadeldi Eesti ja Tartu Ülikooli osa Euroopa teadusruumis (Erik Puura, Viktor Muuli ja Madis Saluveer), 27. septembri numbris Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemise mõjusid (Madis Saluveer).

Eelmisel nädalal tutvustasid õppeosakonna juhataja Ülle Hendrikson ja avatud ülikooli direktor Aune Valk Eesti kõrgharidust.

UT KÜSIB

Millal hakati TÜs vene keelt õpetama?

Vastab rahvusvahelise teaduskonverentsi korraldustoimkonna esimees prof Aleksandr Dulitšenko.

Slaavi keeli ja kirjandust hakati siin õpetama paarsada aastat tagasi, seepärast toimubki konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogiat Tartus" TÜ 200. juubeli ürituste sarjas.

Konverentsil on 45 esinejat, ettekanded on pühendatud slavistikale Tartus ning käsitlevad Tartu slaavi keele ja kirjanduse teadustöö kujunemise varasemat perioodi, slaavi rahvaste keelte, kirjanduse, ajaloo ja kultuuri uurimise ajalugu.

Konverents algas eile, avamisest võtsid osa ka Venemaa, Poola, Valgevene jt riikide saadikud. Vene ja slaavi filoloogia osakonnas Näituse 2 avati ka tänutahvel eraisikutele ja organisatsioonidele, kes toetasid uute ruumide sisustamisel.

Täna kell 10 algab ph aud 140 1883.-1893. aastatel Tartus töötanud silmapaistvale keeleteadlasele ja slavistile Baudouin de Courtenayle pühendatud istung. Enne ettekandeid külastatakse maju, kus ta elas, ning peahoone ruumi 138, kus ta töötas. Õhtupoolikul ja homme jätkuvad ettekanded Näituse 2 ringauditooriumis.

Juubelikonverentsi materjalid avaldatakse kogumikuna.

Info: www.ut.ee/yritused/konferentsija.htm.

Laieneb TÜ koostöö Vahemeremaadega

Sirje Üprus
Tartu Ülikooli rahvusvahelise koostöö juht

Mitmel kõrgetasemelisel visiidil ülikooli (Kreeka ja Malta presidendid, Malta parlamendi esimees) on ilmnenud koostööhuvi.

Ülikoolil on võimalus luua koostöösidemed kolme Vahemere regiooni ülikooliga – Tours'i François-Rabelais', Ateena ning Malta ülikool.

Lepete laiem eesmärk oleks TÜ traditsioonilise koostöövõrgustiku avardamine, nii et see ulatuks lisaks senistele partnerpiirkondadele (eeskätt Saksamaa ja Skandinaavia riigid) ka Vahemeremaadesse – ülikoolide sünnipaika.

Maltaga seob Eestit ka ühine Euroopa Liidu kandidaatmaa staatus.

Kokkuleppe saavutamise korral vahetataks esimesed tudengid ja teadlased juba 2003/2004. õppeaastal.

Palume kõigil teaduskondadel, kes huvituvad koostööst nende ülikoolidega või kellel on nendega juba toimivaid koostööprojekte, sellest teada anda. Oodatud on kõik ettepanekud ja soovitused.

Vt ka: www.univ-tours.fr/, www.uoa.gr/, www.um.edu.mt/.

Info: Sirje.Uprus@ut.ee.

NB! Asume sellest nädalast peahoone ruumis 301.

Kes soovib kohta verivärskes Raatuse tänava üliõpilaselamus, esitagu kiiresti avaldus. KRISTJAN KALJUND

Raatuses vabad kohad

Kristi Kuningas
Tartu Üliõpilasküla administratiivjuht

Raatuse 22 üiiõpilaselamus on veel vabu kohti. Koha taotlemiseks tuleb pöörduda üliõpilasküla majutusosakonda Vallikraavi 25.

Sel sügisel valmis uus üliõpilaselamu Raatuse tänavas ning lõppes Tiigi 14 renoveerimine. Tudengid, kes olid esitanud Tartu Üliõpilaskülale avalduse, et saada kohta renoveeritud üliõpilaselamusse, on endale Raatuse 22 või Tiigi 14 majas elamispinna ka saanud.

Kui varem pidi uues majas koha saamiseks ootama vähemalt aasta, siis sel sügisel on järjekord kadunud.

Ka kõigil renoveerimata üliõpilaselamutes elavatel üliõpilastel on soovi korral võimalus kolida vastvalminud Raatuse 22 majja.

Ümberkolimise soovist tuleb teada anda kas majajuhatajale või majutusosakonda.

Renoveerimata majades (Narva mnt 27, 89, Pepleri 23, Nooruse 7 ja Purde 27), kus üürihind on madalam, vabaneb kohti harva. Üksikud vabad kohad on vaid Narva mnt 89.

Paljud üliõpilased hoiavad end majutuskoha järjekorras igaks juhuks ning kohta tegelikult ei vaja.

Üliõpilasküla juhatus võttis vastu otsuse: kui üliõpilane on kolm korda loobunud pakutavast majutuskohast, kustutatakse tema avaldus järjekorrast.

Konverents populariseerib teadust

Kristjan Kaljund

Arstiteaduskonna üliõpilaste teaduskonverentsi korraldaja Liivi Liivlaid räägib UTle, miks tudengid teadust teevad.

Liivi Liivlaidi sõnul huvi teaduskonverentsi vastu kasvab.

Reio Lauritsa ettekanne antibakteriaalsetest seepidest oli üks väheseid, mis võõrsõnade arvu poolest ka tavakuulajale arusaadav. 2 X KRISTJAN KALJUND

Kuivõrd on tudengite teadustööd mängu- ja kuivõrd päristeadus?

Tegu on ikkagi päristeadusega. Osa töid on lõik mingist suuremast projektist, mida teevad juba "suured ja targad" – doktorandid või professorid. Aga ka tudengid on oma tööde jaoks laboris istunud või hulga haiguslugusid läbi töötanud. Referatiivsete tööde osa järjest kahaneb.

Üliõpilane, kes on süvendatult mingi probleemi kallal süvendatult töötanud, saab tulevikus kindlasti paremini hakkama ka praktiseeriva arstina. Teadustöö kogemusega meedik suudab erinevaid probleeme laiemalt käsitleda.

Mis suunas teemad liiguvad?

Esiplaanil on prekliinilised* teemad, 26 tööst on vaid 5-6 kliinilistel teemadel, ülejäänud kõik prekliinilistel – farmakoloogia, immunoloogia, biokeemia jmt. Prekliinilisi teemasid soodustab ka Biomeedikum ning sealsed võimalused. Kui üliõpilane seal nagunii terve päeva kohal on, siis pole mingi probleem veel paar tundi teadustööle pühendada.

Kui suur on tudengite huvi konverentsi vastu?

Kuulajaskonna vähesuse üle kurta ei saa. Lisaks pakub Biomeedikum ülekande võimalust Internetis ja seega ei pea konverentsist osasaamiseks tingimata kohal olema. Samas saab kuulamise eest pool ainepunkti ja seega on kasulik oma nimi kohapeal kirja panna.

Osalemise vastu tuntakse samuti üha suuremat huvi. Eks siingi on omakasu mängus – teadustöö eest saab hästi palju ainepunkte.

Kas esinejad saavad ka erietevalmistuse? Üks asi on teadustööd teha ja teine asi seda atraktiivselt ette kanda.

Traditsiooniks on saanud triaad: kevadine seminar, kus õpetatakse, kuidas teese kirjutada, sügisene seminar, kus õpetatakse esinema, ning konverents ise. Sel aastal õpetas näiteks lavastaja Tiit Ojasoo esinemisnärvist lahti saama ja publikut paeluma; alati tutvustab mõni arvutispetsialist tehnilisi võimalusi.

Kindlasti pingutab ka esimest korda suurele auditooriumile rääkiv tudeng rohkem kui professor, kes räägib samamoodi nagu ta ikka aastakümneid loengut lugenud on. Samas on õppejõudude huvi koolituse vastu üha kasvanud.

Kas "inimene tänavalt" ka konverentsilt midagi põnevat leida võiks?

Neile konverents siiski suunatud pole, kuivõrd "inimene tänavalt" ei saa tihtipeale töö pealkirjastki aru, eriti just prekliiniliste teemade puhul. Küll aga oleme mõelnud kaasata näiteks kehakultuuritudengeid.

Kas asjadest peabki nii keeruliselt rääkima või saaks seda ka lihtsamalt teha?

Kindlasti on võimalik lihtsamalt rääkida, aga ise asja sees olles ei pane neid võõrsõnu enam tähelegi. Enamiku kuulajate ning žürii jaoks on asi samuti arusaadav.

Samas on konverents mõeldud esimesest kuuenda kursuseni, seega võiks ehk mõelda nii, et kui esmakursuslased aru saavad, on kõik korras. Liiga maakeelseks ka minna ei saa, muidu kuluks kogu ettekanne töö pealkirja lahtimõtestamisele.

Miks on konverentsile žüriid vaja?

Kuivõrd auhinnafond – sel aastal 18 000 krooni – on samuti üks osalemise motivaatoreid, peab keegi selle raha ka välja jagama.

Millised on suurimad takistused teadustöö tegemisel?

Ennekõike ajapuudus. Teadustööd tegevad üliõpilased kipuvad olema sellised, kes veel öösiti kuskil tööl käivad, ja siis on raske kõige jaoks aega leida. Teadustöö tegemine võiks olla õppekavas sees.

Mõni õppejõud on väga koostöövalmis – pruugib vaid ideega tema juurde minna ja kohe on toetus olemas.

* prekliiniline – haiguse puhkemisele eelnev; enne kliinilist õpetust toimuv (üliõpilane veel haigetega kokku ei puutu).

ARSTITEADUSKONNA ÜLIÕPILASTE TEADUSKONVERENTS 2002

Korraldatakse 1996. aastast, arstiteaduskonna päevade raames 1998. aastast.
Sel aastal 26 ettekannet 48 tudengilt.
EAUSi teadusgrupi preemiad (6000 kr) said:
- **Kaie Soo ja Kristin Sepp "Klebsiella pneumoniae epidemioloogiline uuring Tartu lasteintensiivravi osakonnas" ning "Kas perearstid on piisavalt informeeritud suu- ja hambahaigustest?";**
- **Maarika Liik "Guillan-Barré sündroomiga patsiendid TÜ Närvikliinikus 1990-2001";**
- **Triin Treial ja Kristi Talvik "MRSE kandlus Tallinna Lastehaigla laste anestesioloogia ja intensiivravi osakonna personalil".**

Arstiteaduskonna preemiad said:
- **Urho Abramov,**
- **Mart Kull, Airi Oeselg ja Helen Puusepp,**
- **Aleksandr Peet.**

Toetajad: SA TÜ Kliinikum, AstraZeneca, Meditar, Väike-Maarja apteek, dekanaat, OÜ Ortopeedia Keskus, Tallinna Lastehaigla.

UUDISED

Psühholoogiaõpik gümnaasiumile

8. oktoobril esitleti TÜ Kunstimuuseumis raamatut "Psühholoogia gümnaasiumile", mille on toimetanud TÜ prof Jüri Allik ja psühholoogia osakonna juhataja Marika Rauk. Raamatu andis välja TÜ Kirjastus.

Värske õpik on esimesi katseid koostada Eesti koolidele psühholoogia alusteadmisi hõlmav nüüdisaegne õppevahend. Lisaks raamatu toimetajatele on autoriteks veel prof Jaanus Harro, prof Peeter Tulviste, dots Eve Kikas, Maie Kreegipuu jt.

Õpikust võib abi olla ka psühholoogiat üldainena õppivatele kõrgkoolide esmakursuslastele, kes pole ainet gümnaasiumis varem õppinud.

Keemiahoones tuleb päästeõppus

16. oktoobril toimub keemiahoones päästeõppus ohtlike ainetega seotud õnnetuste korral. Õppuse eesmärk on harjutada päästeteenistuse, kiirabi, politsei ja õppehoone teenindava personali koostööd, kontrollida evakuatsiooniteede ning päästetehnika kasutamise võimalusi.

Osalevad Tartumaa Päästeteenistus, Lõuna-Eesti Häirekeskus, Tartu Üksik-Päästekompanii, politsei, kiirabi ja ülikool.

Õppuse hooneks valiti keemiahoone kui keemilisi aineid sisaldavate hoiuruumide ja laboritega õppehoone, kus õnnetusel võivad olla traagilisemad tagajärjed võrreldes peamiselt auditooriume sisaldava majaga.

Õppuse korraldab Tartumaa Päästeteenistuse väljaõppe- ja treeningukeskus koos TÜ ohutusteenistusega.

Üliõpilaste mälumäng uues kohas

Tartu Üliõpilaste Mälumänguklubi järgmine kohtumine toimub uues kohas – tudengipubis Krambambuli.

Saame kokku kolmapäeval, 16. oktoobril kell 18 ning endiselt on oodatud kõik kilvahuvilised.

Lisainfo: www.hot.ee/eria.

Farmakoloogia instituudi 200. aastapäev

Lembit Allikmets
emeriitprofessor,
farmakoloogia kateedri
juhataja 1971-2001

Täna tähistab arstiteaduskonna farmakoloogia instituut rahvusvahelise teaduskonverentsiga oma 200. aastapäeva.

Tartu Ülikooli taasavamisega 1802. aastal loodi arstiteaduskonnas viis instituuti (kateedrit), mille hulgas oli üks tähtsamaid teoreetilisi kateedreid raviainete õpetuse (*materia medica*), dieteetika ja meditsiiniajaloo kateeder. 1865. aastal nimetati see ümber farmakoloogia, dieteetika ja arstiteaduse ajaloo instituudiks.

Algul tegeldi põhiliselt õppetöö, ravimtaimede ja preparaatide kirjeldamise, ravimite ja ravimtaimede näidiste kogumisega. Eriti suure süstematiseeritud kogu korraldas Johann Friedrich Erdmann (juhatas instituuti 1828-1842), kes tõi ka aine õpetamisse näitlikkust.

Rudolf Buchheim rajas Tartusse maailma esimese eksperimentaalse farmakoloogia labori, tegevus jätkus aktiivse eksperimentaalse farmakoloogia arenguga.

Farmakoloogia instituudi doktorant Katrin Pruus harjutab laborihiiri käitumiskatseks. ANDRES TENNUS

Tartus rajati kaasaegne eksperimentaalne farmakoloogiateadus. Mitmed Buchheimi järglased olid samuti väga aktiivsed eksperimentaalse farmakoloogia ja toksikoloogia viljelejad.

EV Tartu Ülikooli Farmakoloogia Instituudis arenesid eriti suguhormoonide, valuvaigistite ja vereloome farmakoloogia-alased uuringud.

Nende töödega olid seotud ka hilisemad eesti soost professorid Georg Kingisepp ja Elise Käer-Kingisepp. Koos ülikooli farmaatsiainstituutidega anti välja "Eesti Farmakopöa" (1937). Georg Kingisepp oli ka esimeste eestikeelsete farmakoloogiaõpikute autor, ta arendas ka südame glükosiidide, uinutite ja valuvaigistite farmakoloogiat.

1960ndate keskpaigast arenes Tartus tugev neuro- ja psühhofarmakoloogia uurimissuund ning koolkond, mis seisnes farmakoloogia kateedri, meditsiini kesklabori, psühhofarmakoloogia probleemlabori, psühhiaatria kateedri ja 1979 rajatud ÜMPI koostöös.

Professorid Lembit Allikmets, Leo Nurmand, Aleksander Žarkovski, Märt Saarma, Lembit Rägo, Jaanus Harro, Eero Vasar, Raul-Allan Kiivet jt on oma kraadid kaitsnud neuropsühhofarmakoloogia erialal.

1971/1972. õppeaastast alustati kliinilise farmakoloogia õpetamist üliõpilastele ja regulaarsete täienduskursustega arstidele ja proviisoritele.

Praegu on farmakoloogia instituudis kolm õppetooli: farmakoloogia, kliinilise farmakoloogia ja toksikoloogia õppetoolid. Viimase 20 aasta jooksul on farmakoloogia instituudi koosseis koos kraadiõppuritega olnud 25-30 inimest ja instituut on olnud teadusliku töö aktiivsuselt teaduskonna juhtivaid allasutusi.

Farmaatsia instituut 160

Toivo Hinrikus
dotsent

Ain Raal
dotsent

Farmaatsia õpetamine sai alguse varsti pärast ülikooli taasavamist 200 aastat tagasi.

1803. aastal luges farmaatsiat keemiaprofessor A. Scherer ning 1820. aastast oli ülikooli põhikirjas teoreetilise ja praktilise keemia ning farmaatsia professuur. Iseseisva farmaatsia instituudi sünd oli seega keemia ja farmaatsia lahutusprotsess.

Edaspidi pidid farmaatsialoenguid kuulama nii tulevased apteekrid kui arstid, apteegitöötajaid valmistati ette kogu Venemaa tarbeks.

Esimene farmaatsiaprofessor Eduard Siller alustas tööd arvatavasti 1843. Siin on töötanud C. Schmidt, ruteeniumi avastaja C. Claus, G. Dragendorff, keemikuna tuntud I. Kondakov.

Eesti ülikoolis alustas õppetööd baltisaksalane J. Stamm, järgnesid H. Parts, N. Veiderpass, A. Tomingas jt. Sel ajal jagati instituut kolmeks. 1966 ühendati kateedrid farmaatsia kateedriks.

1990ndate algul avati taas instituut. Saime tagasi õppetööks olulised ülikooli apteegid. Uut elu alustas üle 50 aasta vaikinud erialaajakiri "Eesti Rohuteadlane". Kümmekond aastat jätkunud töö sai 2001. aasta akrediteerimisel positiivse hinnangu. Seoses EV liitumisega Euroopa farmakopöa konventsiooniga oleme aastaid tegelnud ettevalmistustega. See puudutab ka mitme õppejõu osavõttu Euroopa farmakopöa vastavate komisjonide tööst. Uudne õppetöö vorm on proviisoriõpe meditsiinikooli lõpetanud farmatseutide baasil avatud ülikoolis.

Olulisemad teadusuuringud on ravimpreparaatide biofarmatseutiliste karakteristikute uurimine, parandamine, ravimtaimede bioloogiliselt aktiivsete ainete uurimine jt.

1994. aastast on instituudis kaitstud 3 doktori- ja 12 magistriväitekirja.

IN MEMORIAM

Zdzislaw Kleinrok

1928-2002

30. septembril kaotas farmakoloogide pere raske haiguse tagajärjel ühe oma armastatuima ja auväärseima liikme – Lublini Meditsiiniakadeemia professori, TÜ audoktori Zdzislaw Kleinroki.

Kleinrok töötas 30 aastat Lublini Meditsiiniakadeemia farmakoloogia-toksikoloogia kateedri juhatajana, oli sh arstiteaduskonna dekaan, Poola Farmakoloogia Seltsi esimees, akadeemia rektor jne.

Tal on väljapaistvaid teadussaavutusi krambivastaste ainete, psühhotroopsete ainete, silelihasorganite toonust mõjustavate ainete farmakoloogia alal. Ta on avaldanud kaks monograafiat, on 4 mahuka õpiku koostaja või kaastoimetaja.

Koostöö TÜ farmakoloogia instituudiga algas 1976. aastast. Prof Kleinrok on pidanud TÜs korduvalt loenguid, tema initsiatiivil toimub 1986. aastast nii teaduskoostöö kui ka üliõpilaste menetluspraktika rühmade vahetus. 1990. aastal valiti ta TÜ audoktoriks.

Mälestame head ja sõbralikku inimest, teotahtelist ja sihikindlat teadlast.

TÜ arstiteaduskond
farmakoloogia instituut
Eesti Farmakoloogia Selts

ÕNNITLEME

Jaan Salm 65

8. oktoobril sai 65 TÜ keskkonnafüüsika instituudi vanemteadur Jaan Salm, omaaegse aeroioonisatsiooni ja elektroaerosoolide probleemlabori esimene palgaline töötaja. Tänaseni on tema uurimisobjektiks jäänud õhuosakeste füüsika, täpsemalt aeroioonide liikuvusspektromeetria. Jätkugu juubeleid!

Kolleegid füüsikud

30

Jaan Liira,
teadur – 11. oktoober

35

Lennart Raudsepp,
dotsent, spordipedagoogika instituudi juhataja – 16. oktoober

40

Kaja Tampere,
lektor – 12. oktoober

60

Maive Ots,
sekretär – 13. oktoober

ÜLIÕPILASESINDUS JAGAB PAPPI!

TÜ Üliõpilasesindus ja TÜ Sihtasutus korraldavad teist aastat tudengite projektikonkursi.

Projektide esitamiseks on aega kaks nädalat ehk siis 14.- 25. oktoober. Seejärel tegeleb juhatus nädal aega projektide läbivaatamise ja hindamisega ning kuulutab novembri algul välja tulemused.

Oodatud on kõikvõimalikud projektid. Oluline on, et tegevus oleks suunatud tudengkonnale ja et sellel oleks ka mingi põhjendatud mõte või vajadus. Tuttpüttidele pesakastide tegemine pole ilmselge prioriteet, kuigi iseenesest väga armas ettevõtmine.

Eelmisel konkursil said toetust mitmed seminarid ja konverentsid nii ruumiüüri kui ka materjalide valmistamiseks. Saadud toetuse eest anti välja mitu õppematerjali, näiteks tekstikogumik "Eesti filosoofia – mis see on?" Rahalist abi said ka mitme ürituse korraldajad. Näiteks Korp! Amicitia maiball, kaks jalgpallivõistlust, huumorifestival ja Pärnu kolledzi sünnipäevaüritus. Suurima toetussumma pälvis Tartu Üliõpilasteatri kevadine teatriprojekt.

Nii et teemavaldkond on lai, kõik huvi- ja vähemusgrupid võivad osaleda, kedagi ei ahistata. Oluline on, et projekt oleks korrektselt kirjutatud, sisaldaks eelarvet, eesmärki, sihtgruppe, näitaks ära toimumisgraafiku ja võimaliku jätkusuutlikkuse. Ei teeks paha ka võimalike ohtude kalkuleerimine ja teiste sponsorite kaasamine, sest meiepoolne finantseering on mõeldud toetusena, mitte täielikult projekti katma.

Jõudu projekti kirjutamisel, aega on kaks nädalat!

Tudengite sügispäevad võtavad tuure üles

Mari-Liis Hüvato

Tudengite sügispäevad jõuavad Tartusse ka sellel aastal, kinnitas tudengipäevade projektijuht Taimi Sild, lubades, et ka tänavu tuleb traditsioonilistele üritustele vahele kamaluga üllatusi.

12. novembril algava tudengisügise oodatuima ürituse, tudengibändide esinemisega jätkub aegumatu traditsioon. Agaramad muusikakollektiivid on juba asunud võistluseks lugusid välja valima. Oma ühe kuni kahe üllitise esitamiseks on veel aega **5. novembrini**, mil žürii valib välja parimad bändid, kes pääsevad edasi finaali.

Kolmandat aastat toimub tudengipäevadel ka parima tudengifilmi konkurss, mis on Taimi Silla sõnul olnud eelnevatel kordadel üle ootuste menukas. Selleaastase tudengifilmi idee on viia Eesti filmikunst Ollivuudi.

Et kõik parimad filmid jõuaksid avalikkuse ette ja et nende vaatamiseks ei kuluks mitu päeva, on korraldajad seadnud filmidele ka ajalise piirangu – pikkuseks kuni viisteist minutit.

Oma värvilised, täpilised, ruudulised või must-valged lühifilmid peab valmis saama hiljemalt **5. novembriks**, mil filmikunsti spetsialistid valivad kõigi suurepäraste linateoste seast välja parimad. Viimaseid saab näha aga tudengipäevade filmiõhtul.

Kellele muusika- või filmitegemine pinget ei paku, võib kaela riputada fotokaamera ja minna tabama tudengielu peidetud, või miks ka mitte nähtavaid külgi. Kui fotod ilmutist väljavõetuna vaatamist kannatavad, oleks igati mõistlik saata need hiljemalt **28. oktoobriks** Sõbra Majja.

Seal valitakse kaunimate seast välja kauneimad ja riputatakse näituseks üles TÜ Raamatukokku.

Kel meeles veel läinudaastane salli kudumine rektor Jaak Aaviksoole, see ehk mäletab ka rektori rõõmu. Tänavu ootab aga vaibakojas kudumist suur ja tudengivaimust kantud vaip. Kellele see vaip kingitakse, jääb Taimi Silla sõnul esialgu veel saladuseks.

Muidugi ei pea tudengipäevad olema üks ilmatu rabelemine ja võistlemine. Neid, kes tahavad lihtsalt istuda ja puhata, meelitab Sild muuseas Kiigelaulukuuiku või Jaan Tätte ja Tõnu Raadiku sügiskontserdiga.

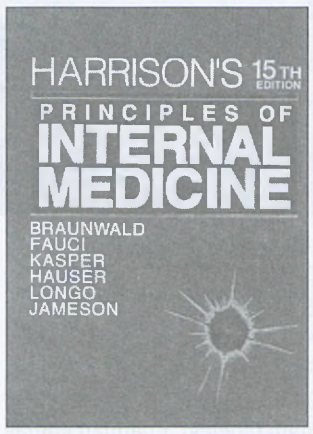
Täieliku info selleaastaste tudengite sügispäevade kohta võib leida Internetiaadressilt www.ut.ee/studentdays.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Braunwald, Fauci, Kasper, Hauser, Longo, Jameson

Harrison's Principles of Internal Medicine

15th Ed, McGraw-Hill 2001.

TÜ Raamatupood, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16,
www.ut.ee/Raamatupood.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

EESTI SOTSIAALTEADUSTE III AASTAKONVERENTS

22. ja 23. novembril toimub TTÜ humanitaarteaduskonna õppehoones J. Sütiste tee 21 Eesti sotsiaalteaduste III aastakonverents teemal "Usaldus. Vastutus. Sidusus".

Konverents on tasuta. Osalemissoovist teatada 25. oktoobrini: conference@hum.ttu.ee, faks 620 2665 või aadressil: Korraldustoimkond, TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituut, J. Sütiste 21, tuba 301B, Tallinn 13419.

Ürituse korraldavad TPÜ sotsiaalteaduskond ja TTÜ humanitaarteaduskonna humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituut.

Lisateave: www.ttu.ee/hum/conference/.

ÜLIKOOLI AJALOOMUUSEUM
ANNAB TEADA
ESMAKURSUSLASTELE
Ülikooli ajalooteemaline sari
AJA SISSE MINEK
Vastused küsimustele
•milline on see meie aima mater, kuhu Te olete õppima asunud,
•millele rajaneb meie ülikooli tuntus,
•kes olid mineviku säravamad persoonid,
•millised on olnud väljapaistvamad saavutused Sinu valitud erialal,
•milline oli üliõpilane minevikus
jne, jne.
OOTAME TEID
tulevased arstid 21. oktoobril kl. 16.15
teoloogid 25. oktoobril kl.15.15
keemikud 28. oktoobril kl. 18.15
loodusteadlased 29. oktoobril kl. 14.15
ajaloolased 4. novembril kl. 12.15
füüsikud 1. ja 8. november kl 14.15
.....järgneb
Külastame muuseumi ekspositsioonisaale, tutvustame ülikooli ajalugu, näitame oma kogusid, eriti aga seda millist esemelist materjali on Teie erialal sinna kogutud, joome kohvi ja kuulame Teie teaduskonna targa inimese juttu.
TULGE JA OLGE LAHEDAD!
Alles siis saab Sinust tõeline tudeng kui Sa tead oma ülikooli ajalugu. Sest selle üle Sa võid uhke olla!

NALJA! NALJA!

Sa oled hea joonistaja. Sa õpid Tartu Ülikoolis. Sulle meeldib loengu ajal inimestest pilte sikerdada. Sul on oma lemmikõppejõud, kellel on koomilisi omadusi, mis vääriksid jäädvustamist. Sa tahaksid hõlpsasti teenida 1000 krooni. Sa loed õiget üleskutset.

Üliõpilasesindus kuulutab välja sügiskonkursi karikatuuride või lihtsalt tabavate joonistuste leidmiseks TÜ õppejõududest. Kuna tegemist on sõbraliku huumoriga, siis ei oota me solvavaid ja halvustavaid pilte, vaid sõbralikke žarze.

Osaleda võivad kõik üliõpilased, tehnika ja formaatide suhtes me piiranguid ei sea. Arvesse võetakse tabavust ja leidlikke lahendusi.

Peaauhind on 1000 krooni, lisaks veel kaks 250kroonist lohutusauhinda. Oma tööd palume tuua kuni 20. novembrini üliõpilasesindusse Ülikooli 18b. Lisada kontaktandmed. Tööd pannakse näitusele ja novembrikuu jooksul saavad ka tudengid oma lemmiku valida. Näitusele lähevad tööd anonüümselt.

ACTA DIURNA

11. ja 12. oktoobril toimub vene ja slaavi filoloogia osakonna korraldamisel rahvusvaheline konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogiat Tartus". Loengud toimuvad ph 140 ja keelekeskuses Näituse 2. Info: Siiri Vomm, tel 375 351.

KAITSMISED

24. oktoobril kell 15.15 kaitseb matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-315 arvutiteaduse instituudi doktorant Eno Tõnisson doktoritööd "Solving of Expression Manipulation Exercises in Computer Algebra Systems" *doctor philosophiae* (matemaatika) kraadi saamiseks. Juhendaja: dots Rein Prank, Tartu. Oponendid: prof Peeter Normak, Tallinn ja dr Bernhard Kutzler, Linz, Austria. Info: dots Leiki Loone, tel 376 406.

LOENGUD

14. oktoobril kell 18.15 Lossi 3-223 kõneleb eetikakeskuse kollokviumi raames prof Eric Matthews (Aberdeeni Ülikool) teemal "The philosophy of psychiatry". Oodatud on kõik huvilised!

16. oktoobril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek: Kersti Taal räägib Evald Blumfeldti 100. sünniaastapäeva tähistamise puhul teemal "Evald Blumfeldt ja Eesti ajaloo bibliograafia".

16. oktoobril kell 18.15 toimub keemiaringis (Jakobi 2-226) rahvusvaheliste suhete ringi avalik loeng: "Eesti välispoliitika tulevik". Ettekandega esinevad:

* Kristiina Ojuland – "Eesti välispoliitilised valikud", EV välisminister;
* Lauri Mälksoo – "Eesti välispoliitika idealismi ja realismi vahel", TÜ rahvusvahelise õiguse külalislektor.

Seminari juhatab TÜ politoloogia osakonna lektor Rein Toomla.

TEATED

17. oktoobril kell 19 toimub TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses (Lossi 38) mulgi luule CD "Ku pikässillast üle saa" esitlus. Plaadil kõlavad erinevate autorite mulgikeelsed luuletused Vanemuise näitleja Lembit Eelmäe esituses. Lähem info: tel 375 422 (Triin Iva) või www.ut.ee/lekeskus.

24. oktoobril kell 18 toimub Academia Gustaviana 370. aastapäeva puhul Viljandi kultuurikolledži rahvamuusikagrupi kontsert Türi kolledžis.

OOTAME PATSIENTE!
Sihtasutus TÜ Kliinikum, Stomatoloogia kliiniku HAMBARAVI. Puusepa 1a kab 4077, tel 319 458. Dr Kadri Rätsep ja dr Eha Vendla.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan - Tagasi Eikunagimaal. Kl 14.15.
Manitou saabas. Kl 15.30.
Märgid (v.a 14. okt). Kl 17, 19, 21.
Amélie (viimast korda 14. okt). Kl 17, 19, 21.
Alates oktoobrist tudengitele ja õpilastele uued hinnad: kuni 17.59 kõik filmid 30 kr, alates 18.00 kõik filmid 40 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–
Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

18. oktoober 2002

NR. 32 (2110)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Üliõpilasteatril kaks uuslavastust

Varje Sootak

Kolm aastat tagasi kirjutas UT, et üliõpilased asutavad oma teatri. Kolmapäeval oli Tartu Üliõpilasteatril järjekordne esietendus.

1999. aasta sügisel ütles Tartu Lasteteatri näitleja ja lavastaja Kalev Kudu, et tudengite ja publiku huvi teatri vastu on väga suur.

Tänane Tartu Üliõpilasteatri juht Kalev Kudu ütleb, et kolme aastaga on teater nagu laps, kes korralikult käima õppinud. "Paigas on teatri administratiivne pool – Tartu Üliõpilasmajas on kindel saal, kus harjutame, meid toetavad linn ja ülikool, ka Eesti Kultuurkapital suhtub meisse jätkuvalt positiivselt," selgitab Kudu.

Peamiseks toob üliõpilasteatri juht aga seda, et on tekkinud tudenginäitlejate tuumik ja igal semestril tuleb välja uus täispikk lavastus.

Selle sügise lavastused

Kolmapäeval esietendus Karl Ristikivi loomingul põhinev luuleetendus "Kõigi teede pikkus ajas on võrdne".

Kudu arvates tajusid üliõpilased 15 aastat tagasi Ristikivi luulet luuleteatri Valhalla esituses kindlasti teisiti kui praegused noored. "Okupatsioon ja eestlaste olukord selles oli väga reaalne," räägib Kalev Kudu. "Praegu levib pigem sisemine okupatsioon, millest inimene tahab leida väljapääsu turvalisse keskkonda, mis ongi lavastuse sõnum."

14. novembril esietendub Mehis Heinsaare "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist", mille sõnumiks on Artur Alliksaare read "Olematus võiks ka olemata olla".

Koos viimati mainituga on üliõpilasteater kolme aasta jooksul välja toonud üheksa suuremat lavastust.

Kes mängivad?

Selle semestri algul teater uusi tudengeid vastu ei võtnud. "Tahtsin teha uue lavastuse veel vana koosseisuga, sest üks generatsioon vahetub varsti paratamatult teise vastu." Kudu sõnul on praegune näitlejate põhituumik püsinud üllatavalt kaua aega. "Näiteks Sven Heiberg on jõudnud koguni magistrantuuri lõpetada, ülikooli on lõpetamas Sven Paulus jt."

Tartu Üliõpilasteatri näitlejad Sven Heiberg, Andreas Aimse ja Tairi Leis uue lavastuse "Artur Kuu" proovis. KRISTJAN KALJUND

Kalev Kudu.

ÜLIÕPILASTEATRI ETENDUS "KÕIGI TEEDE PIKKUS AJAS ON VÕRDNE"

18., 23. ja 30. oktoobril kell 19 Teatrilaboris Jaama 14.

Küsimusele, milliste erialade tudengid on rohkem teatritegemisest huvitatud, vastas Kudu, et statistika järgi on rohkem reaalalade üliõpilasi.

Kus mängivad?

Praegused mängupaigad on olnud vana anatoomikum, Lutsu teatrimaja, Teatrilabor, Tampere Maja keldrisaal jt. "Kevadel proovisime ära ka Sadamateatri, kuid see osutus meie jaoks liiga suureks. Iga lavastus igale poole ei sobi." Kõik need mainitud kohad tuleb üürida ja üliõpilasteatri eelarvet arvestades pole üürid sugugi väikesed.

Kudu toob näiteks Soome üliõpiõpilasteatrid, millega ta on mitmel korral tutvunud, ning ütleb, et enamikul ülikoolidel on oma üliõpilasteater koos oma majaga. Ja nii ei olevat mitte ainult Soomes, vaid üldse Euroopas. Helsingi tudengiteater on asutatud 1926, Turus 1951 jne. Neil on oma maja koos kõige sinna juurde kuuluvaga, ka palgaliste töötajatega – teater toodab oma lavastuse ise. Tartlastel tuleb aga kõik n-ö põlve otsas teha. Kalev Kudu räägib, et neil pole isegi arvutit, keegi neist teeb lihtsalt kuskil midagi valmis jne. "Meid on küll mitmelt poolt toetatud, näiteks Vanemuiselt saame rekvisiite ja kostüüme, endal polekski kuskil neid alaliselt hoida, kui päris oma maja puudub," seletab Kudu.

Võib-olla taastuks koos oma majaga ka aastatetagune üliõpilasteatrite festival, mida hiljuti lahkunud üliõpilasmaja direktori Heino Variku eestvõttel kevadpäevade aegu korraldati.

"Variku kindel eesmärk oli see traditsioon taastada. Minagi kirjutasin tollal ülikoolis õppides ühe oma esimese arvustuse Leedu tudengiteatri Becketti lavastusest," ütles Kudu. Tartu Üliõpilasteater ise osales kevadel Inglismaal rahvusvahelisel festivalil. Eesti harrastusteatrite festivalilt on aga ära toodud kolmas koht.

"Ka ülikooli teatriteaduse eriala üliõpilastega tahame kontakte tihendada, miks mitte teha teksti kallal üheskoos analüütilist tööd või klassikalist draamat läbi mängida," avab Kudu edaspidiseid plaane.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Elmar Mittler räägib tuleviku raamatukogust
LK 3

Rahvaluule-tudengid tegid välitööd Karula rahvuspargis
LK 2

Päästeõppus
LK 2

Televisiooni mõjust lastele
LK 2

Juri Lotmani stipendiumi konkurss
LK 3

Põhja-Ameerika teabekeskuse infopäev
LK 3

UUDISED

Rektori uus abi on Saima Oras

Rektori abina tööle asunud Saima Oras (sünd 1977) lõpetas TÜ politoloogia osakonna *cum laude* 1999. aastal. Geopoliitilise teadvuse arengute teemal Eestis on veel tänavu kavas kaitsta magistritöö.

Saima Oras on töötanud TÜ Euroopa Kolled•is ja euroteaduskonnas õppe- ja teadustöö assistendina ning siseministeeriumi välismaalaste osakonnas vanemspetsialistina.

Saima Oraselt on ilmunud artikleid kogumikus "Eesti piiritlemine läbirääkimistel", ajakirjades "Political Geography", "Akadeemia" jm.

Saima Oras on Eesti Naisüliõpilaste Seltsi liige.

Ülikooli külastasid välisriikide diplomaadid

Eile külastas ülikooli paarikümneliikmeline diplomaatide delegatsioon, kuhu kuulusid Helsingis ja Stockholmis resideeruvate saatkondade majandus- ja kultuuriataseed.

TÜ rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse sõnul on ülikoolil tihe side paljude saatkondadega, kes aitavad kaasa ülikoolide koostöösidemete arendamisele.

Külalised kohtusid rektoriga ning käisid ülikooli ajaloo muuseumis ja euroteaduskonnas.

Pühapäeval on valimised

Pühapäeval, 20. oktoobril toimuvad kohaliku omavalitsuse volikogude valimised.

Tartus on üks ringkond, kuhu kandideerib 488 kandidaati.

Mitme erakonna esinumbrid on TÜ õppejõud. Keskerakonna esimene kandidaat on praegune volikogu esimees prof Aadu Must, Rahvaerakond Mõõdukatel prof Marju Lauristin, Isamaaliidul prof Peeter Tulviste.

Nimekirjades on rohkesti teisigi ülikooli töötajaid ja üliõpilasi.

Valimisjaoskonnad on avatud kell 9-20. Hääletada saab üksnes oma elukohajärgses jaoskonnas.

Kui tervise või mõne muu mõjuva põhjuse pärast ei saa hääletamisruumis hääletada, võib taotleda kodus hääletamist hiljemalt 20. oktoobril kl 16ni.

Tartu Ülikooli Tallinna esindus kolis uude kohta

Varje Sootak

TÜ Tallinna esindus kolis Müürivahe tänavast Kaarli puiestee majja nr 3 (ruum 102), kus asub ka TÜ Õigusinstituut.

TÜ esindaja Gerda Tammeriku sõnul on esindusel Kaarli puiesteel rohkem ruumi ning samas majas on võimalik korraldada ka ülikooli kaugkoolituskeskuse kursusi, seminare jt üritusi. Esindus tegeleb ka avatud ülikooli üliõpilastega. Avatud ülikooli nõustaja korraldab eri kursusi nii keskkoolilõpetajatele kui ka teistele.

Gerda Tammerik ütles, et Tallinna esinduses on võimalik residentidel ja internidel pikendada ka üliõpilaspiletit. "Põhimõtteliselt võiks Tallinnas pikendada ka teiste teaduskondade üliõpilaspileteid, kuid selleks peaks teaduskond ise sooviga Tallinna esindusse pöörduma," täpsustas Tammerik.

1998. aastast toimib ülikooli koostööleping Tallinna linnaga. Peale muu koostöö korraldavad Tartu Ülikool ja Tallinna Linnavalitsus ka õpilaste esseekonkursse. Sellesügisese konkursi teemad on "Tartu Ülikool kui tulevase elu alussammas", "Kuidas tagada võrdsed võimalused kõigile õppuritele?", "Tuuled muudavad teeviitade suunda" ja "Tallinnas õpivad kõik!".

Ülikooli Tallinna esindaja ametikoht loodi 1994. aastal.

TÜ esindajad töötavad veel Saare- ja Hiiumaal, Võru-, Järva- ning Ida-Virumaal.

Tallinna esindus on avatud esmaspäevast reedeni kl 9-12 ja 13-16. Info: tel ja faks 6271 896, esindus@tallinn.ut.ee.

TÜ Tallinna esindaja Gerda Tammerik tutvustab pealinnas alma materit *ja korraldab ka üritusi.* VARJE SOOTAK

UUDISED

Maalikunsti professoriks Jaan Elken

TÜ nõukogu valis maalikunsti professoriks uuesti Jaan Elkeni (sünd 1954). Elken lõpetas Eesti Riikliku Kunstiinstituudi 1977 arhitektuuri erialal. Ta on töötanud 1988-1997 kunstiakadeemia õppejõuna, 1999. aastast on Eesti Kunstnike Liidu president, 1981. aastast Eesti Kunstnike Liidu liige. 1997 valiti ta TÜ maalikunsti professoriks.

Elken on esinenud TÜ kunstide osakonna professorina töötades uute teostega 14 isikunäitusel ja paljudel rühmanäitustel. Ta on ka üliõpilased edukalt kunstiellu lülitanud. Õppetooli juhatajana on ta kujundanud selle teovõimeliseks üksuseks.

Multikultuurne kool Eestis

Eile toimus TÜ Narva Kolledžis rahvusvaheline seminar "Multikultuurne kool Eestis". Arutluse all olid Eestis enamlevinud mitmekeelse hariduse mudelid. Sektsioonides oli kavas keelekümblus, vene õppekeelega klassi teema eesti õppekeelega koolis, mitmekeelse kooli õpetajate ettevalmistus jm. Oma kogemusi tutvustasid Läti kolleegid.

Seminari korraldas kolledž koos haridusministeeriumi ja Integratsiooni Sihtasutusega.

Füsioterapeutide ümberõppe leping

14. oktoobril kirjutas TÜ kehakultuuriteaduskonna dekaan prof Vahur Ööpik koos SA Tallinna Lastehaigla ja Lastehaigla Toetusfondiga alla kolmepoolsele lepingule, mille maht on veerand miljonit krooni.

TÜ spordibioloogia ja füsioteraapia instituut korraldab füsioteraapia-alase täienduskoolituse ja ümberõppe kursuse 16 lastehaigla töötajale, mida finantseerib Tallinna Lastehaigla Toetusfond.

Lepingu allkirjastamise juures viibis teiste hulgas ka Hollandi Kuningriigi Suursaatkonna esindaja Eestis, kuna saatkond on projekti toetanud rohkem kui 100 000 krooniga.

Külas on Soome psühholoogid

Eile ja täna on ülikooli psühholoogia osakonnas külas Soome psühholoogia doktorikooli delegatsioon, kuhu kuulub ligi 20 doktoranti ja 10 juhendajat (sh prof Risto Näätänen, Liisa Keltikangas-Järvinen, Kimmo Alho, Pentti Laurinen, Jukka Hyönä jt). Külalised esindavad psühholoogia eri valdkondi, sh kognitiivset psühholoogiat ja neuroteadusi, isiksuse- ja arengupsühholoogiat, liikluspsühholoogiat.

Soome doktorantidel olid eile kavas posterettekanded, täna jätkavad ettekandeid TÜ doktorandid.

Rahvaluulerikas Karula pakub huvi

Tartu Ülikooli folkloristikatudengid tegid välitööd Karula Rahvuspargis

Reeli Reinaus
magistrant

Käesoleva aasta suve eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli välitööd toimusid ajaloolisel Võrumaal Karula Rahvuspargis, mis asub endises Karula kihelkonnas.

Juba 20. sajandi algul on mööda külasid käivaid ning vanu lugusid ja laule koguvaid folkloriste päevavarasteks ja muiduleivasööjateks peetud. Kõrvaltvaatajale ei pruugi töö kaalukus kohe silma paista ning kohati on endalgi rahvaluulet kogudes tunne, et ega vist eriti tõsise asjaga ei saa tegu olla. Kahtlemata on ju huvitav jalutada keset kaunist suve mööda Lõuna-Eesti külasid – kohtuda uute, omanäoliste ja lahkete inimestega, kes külalisi sageli ka kostitavad, ning kõigele lisaks juhtub kogu aeg palju lõbusat.

Ähijärve muistendid

Oma lokaalse eripära säilitamise ja jõulise väljenduse poolest on Karula teiste kaitsealade seas kindlasti ainulaadne. Seetõttu olid ka rahvuspargi keskuse töötajad kogutavast folkloorist väga huvitatud, eriti just koha- ja perepärimusest. Nii käidigi 3.-15. augustini läbi peaaegu kogu rahvuspargi territoorium ning suures kogumistuhinas või sohu eksides väljuti ka kihelkonna piiridest.

Ööbisime Ähijärve ääres rahvuspargi külastuskeskuses ning enda teadmata olime ka ise tihedalt rahvaluulega seotud, sest paljud folkloristikatudengid, kes esimesel õhtul pimedas järve ujuma läksid, ei osanud arvatagi, et see ei pruugi nii ohutu olla. Nimelt jutustas Kärg meile järgmisel hommikul paar muistendit Ähijärve kohta, millest esimene oli sellest, kuidas järv on saanud endale helendava telje, ning teine suurest mustast põrgukoerast, kes ujujaid vee alla tõmbavat.

Arhiivitekstidest selgus ka veidi teistsugune lugu väikesest koerakesest Nakist, kes pidavat välja ilmuma siis, kui õhtul kuus tüdrukut koos ujuma lähevad. Selle juurde, kes külma kartes vette ei söanda minna, tulebki koerake ja räägib temaga. Järgmine kord aga, kui tüdruk siiski ujuma otsustab minna, uputab Naki ta ära. Väikese kõhedustundega tegime ühel õhtul kuuekesi katset, kuid ühtegi koera, ei suurt ega väikest, ei õnnestunud meil sellele vaatamata kohata. Samas aga rääkisid kohalikud elanikud küll, et peaaegu iga aasta nõudvat järv endale mõne ohvri.

Katre Kikase (paremal) ja Kärg Kama lõbus hetk informandi ja loomakestega. ERAKOGU

Välitööl leidsime vastuse küsimustele, mis on folkloor ja mis folkloristi eetika.

Nõiduslik Karula

Karula on tuntud oma tugeva ravitsejate traditsiooni poolest ning sellega seonduv pärimus on väga elujõuline – meile räägiti nii vanadest rahvaarstidest Suridest kui ka praegu tegutsevast üle Eesti tuntud tervendajast Kaika Lainest. Karulat ongi iseloomustatud kui paika, kus on kogu aeg olnud palju üleloomulikku ja nõidusega seonduvat – nii tervendajaid kui kaetajaid ning seega polnudki üllatav, kui selgus, et natuke oskavad enda tarbeks ravida peale Kaika Laine veel teisedki. Selle kinnituseks leidsime täiesti juhuslikult ühe talu õuest positiivset energiat andva ja tervendava püramiidi, mis omanike sõnul olevat neid palju aidanud.

Samuti külastasime kaanidega ravitsevat Elmar Susit, kelle tuntus ulatub Karulast kaugemalegi. Selgus, et ta oskab veel muudki – nimelt mõõta inimeste ja nende erinevate elundite biovälju. Ning seega saime Triinu ja Meriliga oma suureks kergenduseks teada, et oleme kõik terved, sest vinkel, millega ta meid mõõtis, hakkas liikuma vaid silmade puhul, kuid sellest olime enda puhul niigi teadlikud. Nimelt mõõtis ta meie erinevate kehaosade biovälju. Meid ei heidutanud, et meie biovälјad jäid surnud rästikule peaaegu poolega alla, sest kaanimehe sõnul pidavat see olema täiesti normaalne.

Karula turismitalud

Karulat iseloomustab ka turismitaludekett. Oma identiteeti hoidva ning vaid arhailist ja autentset pärimust hindava rahvuspargiga konkureerib umbes kümmekond turismitalu, mis reklaamivad end Metsamoori perepargi nime all. Metsamoori poolt pakutud elamusturismi raames saab külastada nii kaanikoda, võtta suitsusauna, jalutada loodusradadel, mis kulgevad Metsamoori talu ümbruses, või magada järvel parve peal telgis. Paljusid rahvaluuleelemente on küll turismi huvides muudetud, aga kui rahvas sellega kaasa läheb ning seda enda jaoks uuesti lahti mõtestab, siis on seegi ju uus folkloor.

Samas on rahvuspargis ka esindatud tavalised turismitalud, mille omanikud tunnevad ennast rahvuspargi territooriumil ja selle kaitse all väga turvaliselt ja hästi.

Kokkuvõtteks

Õhtusöögi ajal tegid noored folkloristid päevast kokkuvõtteid ning kõik said võimaluse jutustada oma muljetest, mis olid enamasti väga erilised ja naljakad. Olgu selleks siis paljajalu eksimine rästikuid täis sohu või kokkujuhtumine isemoodi mehega, kes oma aega veedab teiste jaoks ebaolulise kraami kokkukorjamisega.

Või siis lugu sellest, kuidas Karoliina, Katre ja Ott veetsid pool päeva metsas mustikaid süües, et oodata koju meest, kes elab ihuüksi soo serval ilma elektrita majas, ning kuidas samal ajal püüdis ootamatult võsast ilmuv üliagar sensitiiv kohe oma teele jäävaid folkloriste ravima ja nende kaitseingleid üle lugema hakata. Ning oli kahtlemata väga löödud, kui tudengid tema pakkumisest loobusid.

Samuti võib arvata, et peale enamiku jaoks esimese välitöö kogemuse leidis igaüks enda jaoks kindlasti vastuse ka küsimustele, mis on folkloor ja kust läheb selle piir ning mis asi on folkloristi jaoks eetika.

Olulised need küsimused kahtlemata olid, sest ega muidu poleks meie peaaegu vaidlusteks kippuvad arutelud neil teemadel kestnud tihtipeale hilisööni. Ja loomulikult kogesime, et ka maal käib endiselt elu ja inimesed on vaatamata raskele majanduslikule olukorrale siiski elurõõmsad ja külalislahked.

TÜ ohutusteenistuse juhataja Gero Kartau sõnul selgus päästeõppusel, et puudub korralik süsteem, kes kellele ohust teatama peab ja mida kellelgi täpselt teha tuleb. Õppus tõi välja ka selle, et keemiahoone tuleks jagada plokkideks, millel tule- ja õhukindlad uksed, mis välistaksid saastunud õhu levikut. OLAV KIIS

TV määrab laste mängude sisu

Kristina Veidenbaum

Vaatlesin oma bakalaureusetöös "Televisiooni mõju eelkooliealiste laste loovmängudele".

Inimlaps areneb, viseldes kultuurimärkide võrgustikus. Sellest võrgustikust haaratakse ja õpitakse tundma kõigepealt neid märke, mis on ühiskonnas domineeriva tähtsusega.

Minu töö kuulub folkloristika perifeersetele aladele, kuid teema uurimise vajalikkust ei tohiks alahinnata, sest nähtusel iseenesest on rahvusvaheline kandepind ning tänapäeva rahvaluulet käsitlevates väljaannetes võtavad aina rohkem ruumi enda alla artiklid, mis vaatlevad meedia ja folkloori omavahelisi suhteid.

Mäng kui rahvaluule üks •anr on eesti folkloristikas vähe käsitlust leidnud ning üldse ei ole tähelepanu pööratud laste loovmängudele ja sellele, kuidas on nad mõjutatud kaasaegsete meediakanalite poolt pakutavast.

Tartu Karoliine lasteaias läbi viidud küsitlused näitasid, et lapsed veedavad teleri ees 1-5 tundi päevas ning nad jälgivad mitmesugust teletoodangut: multifilmist märulini. Mängu vaadeldes võis märgata mitmete televisioonist nähtud tegelaste (Pipi, Batman, popstaarid) ja tegevuste (tulistamised, autoavariid) jäljendamisi, kusjuures kergesti võivad lapse mõtlemises põimuda fantaasia, massiteabekanalitest kuuldu-nähtu ja tegelikkus. Laps ise ei pruugi endale teadvustada, millistel alustel ta oma mängu ja selle sisu konstrueerib. Eelkoolieelistele laste mängudes ei jäljendata televiisorist nähtud pikemaid episoode, küll aga kasutavad lapsed oma kõnes fraase ja kilde, mis on pärit reklaamidest, saadetest või filmidest.

Täiskasvanud kujundavad suuresti mängumaailma, seda muuhulgas mänguasjade tootjatena. Televiisorist tuttavatest tegelastest saavad mänguasjad (Miki, Teletupsud jne). Sellistel nukkudel ja mänguloomakestel on tähtis roll mänguasjade seas, kuna nad on kergesti identifitseeritavad, neil on kindlad nimed ja tänu televisioonile on nad kõikidele tuttavad.

Jätkan teema uurimist ajakirjanduse magistrantuuris, keskendudes laste käitumismudelitele ja tegutsemismallidele üldisemalt, ning sellele, millised on kultuurilised ja sotsiaalsed eeldused ühe- või teistsuguste saadete ja filmide vastuvõtuks.

Õppimisvõimalused USAs ja Inglismaal

Merli Tamtik
Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuse spetsialist

23. oktoobril kell 15 korraldab Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus TÜ Raamatukogu konverentsisaalis infopäeva.

Koondpealkiri „Reach for the Stars" vihjab kestvale soovile oma teadmisi täiendada ning maailmavaadet avardada, õppides mõnda aega väljaspool Eesti piire. Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus saab igal aastal ligi 5000 infopäringut, kus soovitakse täpsemat infot õppimisvõimaluste kohta USAs.

Sisseastumine Ameerika kõrgkooli erineb oluliselt kandideerimisest Eesti ülikoolidesse. Tudengikandidaadilt oodatakse lisaks edukalt sooritatud sisseastumistestidele ka näiteks soovituskirju ja oskuslikult põhjendatud seisukohta kooli valiku kohta (nn *application essay*). Omaette peamurdmist nõuab sobiva kooli leidmine, sest ligi 4300 *college*'i või ülikooli ning seal pakutavate programmide vahel pole kerge otsust teha.

Tõsist kaalumist vajavad õpingute rahastamise viisid. Ettevalmistusperiood edukaks kandideerimiseks nii kooli kui ka stipendiumitele võib aega võtta aasta kuni kaks. Teabekeskuse individuaalkonsultatsioonis arutatakse koos nõustajaga läbi võimalused ja vahendid, kuidas ja kas kandideerimine USA ülikooli oleks mõttekas.

Sageli jääb Eestis pakutavatest testimisaegadest väheseks, mistõttu on paljud võtnud ette reisi Helsingisse, et sooritada vajaminev test arvutis. Arvutis sooritatud testide iseärasustest räägibki testimisspetsialist Soomest.

Lisaks Ameerikale tuleb sellel aastal juttu ka õppimisvõimalustest Inglismaal. Briti Nõukogu administreerib mitmeid stipendiumiprogramme, kuhu oleks võimalik meie tudengitel kandideerida.

Alanud õppeaastal on TÜ õppurid asunud teadmisi omandama sellistesse USA kõrgkoolidesse, nagu Stanford University, University of Florida, Oglethorpe University, Armstrong Atlantic State University, University of Toronto, University of North Carolina at Greensboro, University of Utah jt.

" REACH FOR THE STARS"

Teabepäev tutvustab õppimis- ja teadustöö võimalusi USAs ja Inglismaal
23. oktoobril TÜ Raamatukogu konverentsisaalis kell 15-18

15-15.10 Sissejuhatus. Tervitussõnad (USA Saatkonna kultuuri- ja pressiatašee Thomas Hodges)
15.30-16 Õppimisvõimalustest ja õpingute rahastamisest USAs (Merli Tamtik, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuse spetsialist, TÜ)
16-16.15 TÜ vahetuslepingud USA ja Kanadaga (Ülle Tensing, välisüliõpilastalituse peaspetsialist, TÜ)
16.15-16.30 Fulbrighti stipendiumid õppimis- ja teadustööks Ameerika Ühendriikides (Maris Laja, USA Saatkond)
16.30-17.15 Keeletest TOEFL ja teised sisseastumistestid USAs. Taking a Computer-Based Test in Helsinki (Johanna Lahti, test specialist, The Fulbright Center, Helsingi)
17.15–17.45 Õppimisvõimalused Inglismaal. Stipendiumiprogrammid keskkooliõpilastele ja kraadiõppureile (Kaarin Truus, Briti Nõukogu Infobüroo eksami ja vahetuste juht)

Üritus on tasuta. Kõik huvilised oodatud!
Info: Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus (TÜ Raamatukogu, ruum 325), tel 427 243, e-mail:merlit@ut.ee.

JURI LOTMANI STIPENDIUM

Mittetulundusühing Juri Lotmani Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi TÜ magistrantidele ja doktorantidele, kes oma uurimistöös jätkavad J. Lotmani ja tema koolkonna traditsioone filoloogias ja semiootikas. 2003. aastal antakse välja kaks 4000kroonilist stipendiumi vastavalt vene filoloogia ning semiootika ja kulturoloogia eriala magistrantidele või doktorantidele. Stipendiaatide nimed tehakse teatavaks Juri Lotmani sünnipäeval 28. veebruaril 2003.

Stipendiumi taotlemiseks võib esitada originaalse uurimistöö (trükis ilmunud või trükki antud) – teadusliku artikli või artiklite seeria, kaitstud bakalaureuse- või magistritöö ja spetsiaalselt stipendiumikonkursile kirjutatud tööd, mis on kirjutatud viimase kahe aasta jooksul konkursile esitamise kuupäevast arvates.

Temaatika ei ole piiratud. Tööd võivad olla kirjutatud eesti, vene või inglise keeles ning peavad olema varustatud teiskeelse resümeega.

Tööd esitada ühes eksemplaris paberkandjal ja elektrooniliselt disketil **1. detsembriks** vene kirjanduse õppetooli: Näituse 2-218 (filoloogiaalased tööd) ja semiootika osakonda aadressil Tiigi 78-307 (semiootikaalased tööd).

Stipendiumi taotlejal esitada lisaks konkursitööle:
- akadeemiline CV,
- teadusliku juhendaja soovitus,
- väljavõte õpinguraamatust (esimese aasta magistrantidel ja doktorantidel vastavalt bakalaureuse- või magistridiplomi akadeemilise õiendi koopia).

Stipendiumi moodustavad annetused MTÜ Juri Lotmani Fondi sihtarvele Hansapangas 221015826045 ja selle suurus muutub aastate lõikes.

Info: J. Ussar, vene kirjanduse õppetool, tel 376 352, eline@ut.ee, U. Urm, semiootika osakond, tel 375 933, ulviurm@ut.ee.

TÜ Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi ning Elmar Mittler 13.-14. oktoobrini peetud konverentsil "Trükiväljaandest digitaalseni." KRISTJAN KALJUND

Tuleviku raamatukogu on digitaalne

Kristjan Kaljund

Göttingeni riigi ja ülikooli raamatukogu direktor prof Elmar Mittler võitleb digitaalses maailmas suurte kirjastustega ning pakub teadlastele alternatiivseid avaldamiskohti.

Milline on tuleviku raamatukogu?

Traditsiooniline raamatukogu paberile trükitud raamatutega ei kao kuhugi. Küll aga lisanduvad elektroonilised teenused. Raamatukogud moodustavad võrgustiku, nii et vajaliku trükise saamisel ei ole lugeja ega raamatu füüsiline asukoht määrav.

Oluline märksõna on *print-on-demand* – lugeja koostab talle vajaliku raamatu ja see trükitakse talle välja kõige lähemas trükikojas. Tehnilised lahendused selleks on juba olemas, raamatukogud peavad ülemaailmselt informatsiooni jagama ning andmebaasid ühildama.

Millised on digitaliseerimise peamised probleemid?

Kõike ei saa digitaalseks muuta, sest see on liiga kallis. Trükikunst leiutati 1452. aastal, ent seniajani pole kõiki käsikirju ära trükitud.

Pean oma raamatukogu direktoriks olemise aja üheks õnnestumaks sammuks vanade raamatute osakonna avamist kõigile huvilistele. Üks külaline rääkis mulle hiljuti, kuidas ta seal käis – otsis vajaliku raamatu ning vaatas siis veel natuke ringi ning kirjutas lõpuks uurimistöö hoopis kolmanda raamatu kohta, mille ta juhuslikult leidis. See on samuti raamatukogu oluline funktsioon – pakkuda lisaks sisule ka konteksti.

Digitaalset materjali on väga lihtne kopeerida. Millised on sellest tulenevad autoriõiguslikud probleemid?

Autoriõigused kehtivad ka digitaalses maailmas. Probleemid peituvad hoopis mujal.

Senini võis autoriõigusega kaitstud materjalist isiklikuks tarbeks koopia teha. Elektroonilise materjali puhul tahavad kirjastajad reegleid muuta nii, et koopiaid enam teha ei tohi. Siin peitub tõsine oht ning selle vältimise nimel võitlevad raamatukogud praegu kõvasti.

On täiesti võimalik, eriti kui vaadata kõiki neid turvasüsteeme, mida pidevalt välja töötatakse, et infotehnoloogia mitte ei soodusta, vaid pidurdab infoühiskonna arengut.

Materjal on küll olemas, ent sellele ei pääse ligi?

Elektroonilise materjali puhul on sageli nii, et selle kasutamisõiguse saab endale osta näiteks aastaks. Ent aasta pärast ei pruugi raamatukogul enam sama asja uuesti ostmiseks raha olla, samas, kui trükitud materjal jääb kord ostetuna meile alatiseks kasutada. Tahaksime hakata elektroonilist materjali oma serverites hoidma, et ei peaks selle eest üha uuesti ja uuesti maksma. Elektroonilist materjali on ka väga kerge kaotada ning selleks, et materjalile oleks ka tulevikus juurdepääs, tuleb seda hoolikalt hoida ning arhiveerida.

Teadlased teevad maksumaksja raha eest uurimistööd, ent selle töö tulemuse avaldavad kirjastused, kes küsivad selle eest raha ning sageli nii palju, et toosama maksumaksja ei saa seda endale lubada. On ajakirju, mille aastatellimus maksab 15 000 eurot.

Milline võiks olla lahendus?

Raamatukogude ja ülikoolide juurde tuleks luua serverid, kus teadlased saaksid oma töid ise avaldada.

Internetist võib leida viiteid kvaliteetsele materjalile, ent seda materjali ennast me sageli kätte ei saa. Ehk nagu ma öelda armastan – Internetis saab surfida, aga mitte sukelduda.

Ülikoolid ning teadlased peavad otsustama, kuidas oma materjali avaldada: kas kirjastuste kaudu, kes selle eest hiljem kõrget hinda küsivad, või näiteks avatud serverites.

Millele teadlane otsustamisel tuginema peaks?

Praegu mängib olulist rolli ajakirjade tsiteerimissagedus ning teadlased eelistavad neid, millel on kõrge mõjutegur (*high impact factor*). Selline ajakiri omakorda võib tellijatelt küsida suvalist hinda. Kes aga ajakirjadele sellise mõju annavad? Needsamad teadlased.

Üritame säärase süsteemi asemele luua isiklikku mõjutegurit – et määrav poleks mitte ajakirja, vaid teadlase enda reputatsioon – kui palju tema tööde vastu huvi tuntakse ja kuidas neid hinnatakse.

Kas siin ei peitu valitsevate suundade levimise oht? Vaatajate hulk ei näita ju veel filmi kvaliteeti.

Elektrooniline kirjastamine annaks igaühele võimaluse teha oma film – ka see on suur väärtus.

Valitsevate suundade levimise oht peitub hoopis mujal. Suured kirjastused võtavad oma kuulsate ajakirjade eest nii palju raha, et raamatukogud peavad nende tellimiseks mõnest teisest väljaandest loobuma. Selle tulemusel on paljud väiksemad kirjastused sunnitud tegevuse lõpetama või mõne suuremaga ühinema, mis viib lõpuks selleni, et paar-kolm giganti avaldavad vaid kõige müüvamat materjali ning küsivad selle eest senisest veelgi rohkem raha.

Milline on maailma kõige arenenum raamatukogu?

Kongressi raamatukogu Washingtonis. Nad veavad edukalt mitmeid projekte raamatukogunduse kõige erinevamates valdkondades. Euroopa raamatukogud on ülemises keskklassis.

Tartu Ülikooli Raamatukogu paigutaksin parimate grupi lõppu. Jalgpalliga paralleeli tuues olete kindlasti kõrgliigas, aga mitte selle liidrid.

Intervjuu täispikka versiooni loe: www.ut.ee/ajaleht/.

LINKE:

Open Archive Initiative – www.openarchives.org
Göttingeni riigi ja ülikooli raamatukogu – www.sub.uni-goettingen.de/
Raamatukogu digitaliseerimiskeskus – gdz.sub.uni-goettingen.de/
Kongressi raamatukogu – www.loc.gov
TÜ Raamatukogu – www.utlib.ee

UUDISED

Jüri Parijõgi 110

Täna kell 14 algab TÜ peahoone aud 140 kirjaniku ja pedagoogi Jüri Parijõe 110. sünniaastapäeva konverents.

Jüri Parijõgi (sünd 1892, hukati 1941 Tartu vanglas) sai tuntuks eelkõige laste- ja noorsoojuttudega.

Kirjandusteadlane Reet Krusten räägib konverentsil Jüri Parijõest kui lastekirjanikust muutuvas ajas, ajaloolane Hillar Palamets Parijõest ajalooõpetajana, ajaloolane Fred Puss Parijõe esivanematest ning lähisugulastest ja majandusteadlane Endel Parijõgi meenutab oma isa. Esitletakse fotosid Jüri Parijõe pildialbumist.

Konverentsi korraldab ÜS Raimla. Jüri Parijõgi oli 1934. aastast ÜS Raimla liige, 1936. aastast vilistlane.

Kõik huvilised on oodatud! Sissepääs tasuta.

Näitus "Rara Bibliothecae"

TÜ Raamatukogus avati uus näitus "Rara Bibliothecae".

See on osa sarjast, mis tutvustab raamatukogus peituvat väärtvara.

Välja ei ole pandud mitte ainult pooletuhande aasta vanused või ka päris tänapäevased rariteetsed trükised, vaid ka unikaalsed käsikirjad, dokumendid ja kirjad, geograafilised kaardid, noodid ja akadeemilised väitekirjad, ajaloolised köited ja neisse talletatud omanikumärgid (supereksliibrised, eksliibrised, sissekirjutused), auaadressid, graafikalehed ja maalid, fotod ning kunstiväärtuslikud kingitused-esemed.

"Rara lisaväärtuse loob sõna *bibliothecae* ja sellega tegelejatele on ette antud nii rahvusvaheliselt toimivad seisukohad kui ka kohustused, millega liituvad kultuuripärandi hoidmise, säilitamise ja avamise kohalikud traditsioonid.

Näitus valgustab ka meie enda töö uurimuslikku külge," ütles näituse üks koostaja Mare Rand.

Näitus on avatud esmaspäevast reedeni kell 12-17, eelnevalt kokku leppides ka teistel aegadel.

Karl Ristikivi 90

Eile korraldasid Karl Ristikivi Selts ja Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsioon Tartu Kirjanduse majas Karl Ristikivi 90. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi uuemast eesti romaanist.

Kavas oli viis ettekannet, esinesid Tõnu Õnnepalu, Pärt Liias jt.

Üleeile toimus samas Ristikivi päev, kus prof Rein Veidemann rääkis Ristikivi sõnumist, Tiit Hennoste teemaks oli "Hingede öö ja modernism: 15 aastat hiljem" jne.

Õhtul toimus Ristikivi majamuuseumis Tartu Üliõpilasteatri luuleetendus Ristikivi "Hingede öö" ja "Inimese teekonna" ainetel.

ÕNNITLEME

Dots Rein Pullerits 65

20. oktoobril tähistab 65. sünnipäeva füüsika-keemiateaduskonna kauaaegne õppejõud dots Rein Pullerits.

Ülikoolis tuntakse teda kui väga kohusetundlikku ning söakat õppejõudu, kes on oma tõekspidamistele alati truuks jäänud.

Juubilar sidus oma töömehetee keemiaosakonnaga 1961. aastal ning on olnud paljudes ametites vanemlaborandist elektrokeemia labori juhataja ja teadusprodekaanini. Tema teadustööde loetelust võib eriti esile tõsta adsorptsiooninähtuste uurimiseks sobiva ülisileda pinnareljeefiga vismuti tilgakujulise elektroodi valmistamismetoodika väljatöötamist. Antud metoodikat kasutati hiljem nii Tartus, Prantsusmaal kui ka mujal Pb-, Sn-, Cd- ja Sb-, Pt-, Au-, ja Ag-tilkelektroodide valmistamiseks. Juubilari publitseeritud elektrilise kaksikkihi ehitust ja adsorptsiooniprotsessi kirjeldavad tööd kuuluvad tahkete ideaalselt polariseeritavate metallide klassika hulka, mille sära pole siiani kustunud. Kandidaadikraadi kaitses Pullerits 1971.

Õppejõuna asus juubilar tegutsema põhiliselt 1980. aastal. Ta on õpetanud anorgaanilist ja üldist keemiat ning täitnud 1995. aastast koolikeemia lektoraadi juhataja kohuseid.

Rein Pulleritsu tuntakse ülikoolis kui väga head ühiskondlike ürituste organisaatorit, mille algkursuse läbis ta üleliiduliste elektrokeemiakonverentside organiseerimisega alates 1968. aastast ning kvalifikatsioonieksami sooritas 1982. aastal ülikooli 350. juubeli ürituste ühiskondlike tööde peaorganisaatorina. Pullerits on andnud väga suure panuse ka osakonna raamatukogu ning laborite väljaehitamisel ja rekonstrueerimisel.

Viimastel aastatel on ta koos abilistega tegelnud väga entusiastlikult keemia propageerimise, keemiaolümpiaadide korraldamise ja Eesti koolinoorte võistkonna ettevalmistamisega rahvusvahelisteks keemiaolümpiaadideks, kus meie noored on väga edukalt osalenud. Juubilar pole paljuks pidanud kulutada oma kallihinnalist aega ja veenmisoskust, et leida olümpiaadide jaoks sponsoreid.

Sõbrad tunnevad juubilari "ülisuure orjapidajana", kes on oma kasuks tööle rakendanud vähemalt miljon "sulast", kelle toodang on leevendanud paljude kolleegide magusaisu ning külmatõbesid.

Soovime alati rõõmsameelsele ja entusiastlikule Rein Pulleritsule tugevat tervist ja uusi kordaminekuid!

Kolleegid füüsika-keemiateaduskonnast

Vambola Leping 50

20. oktoobril tähistab oma esimest juubelit majandusprotsesside juhtimise ja infosüsteemide lektoraadi õppejõud Vambola Leping.

Vambola Leping lõpetas 1971 Pärnu II Keskkooli ja samast aastast kuni tänaseni on ta seotud Tartu Ülikooliga.

1971. aasta sügisel asus õppima vastloodud rakendusmatemaatika erialale, kohe pärast lõpetamist jätkas TRÜ arvutuskeskuses nooremteadurina ning töötas seejärel üle kümne aasta matemaatikateaduskonna statistika ja programmeerimise kateedris, algul assistendi, hiljem lektorina.

1992. aastast alates töötab Vambola Leping majandusteaduskonnas, 1997 kaitses ta magistrikraadi informaatika erialal, oli ka majandusinformaatika lektoraadi juhataja.

Kolleegid tunnevad Vambola Lepingut kui ka arukat ja intelligentset, alati abivalmis ja huumorimeelset, kuid äärmiselt tagasihoidlikku inimest. Vaid vähestele on teada tema lähedane sõprus muusikaga. Ta on mänginud mitmes ansamblis, saab õige hääle sisse nii klarnetile kui klahvpillidele. Samuti ei ole ta tänases kiires elus päris unarusse jätnud koolipõlvest pärit korvpallimängu.

Palju õnne! Kuidas Sa ka oma talenti ei varjaks, ükskord me avastame Su niikuinii!

Kolleegid majandusteaduskonnast

30

Tracey McFrederik,
IT spetsialist – 23. oktoober

40

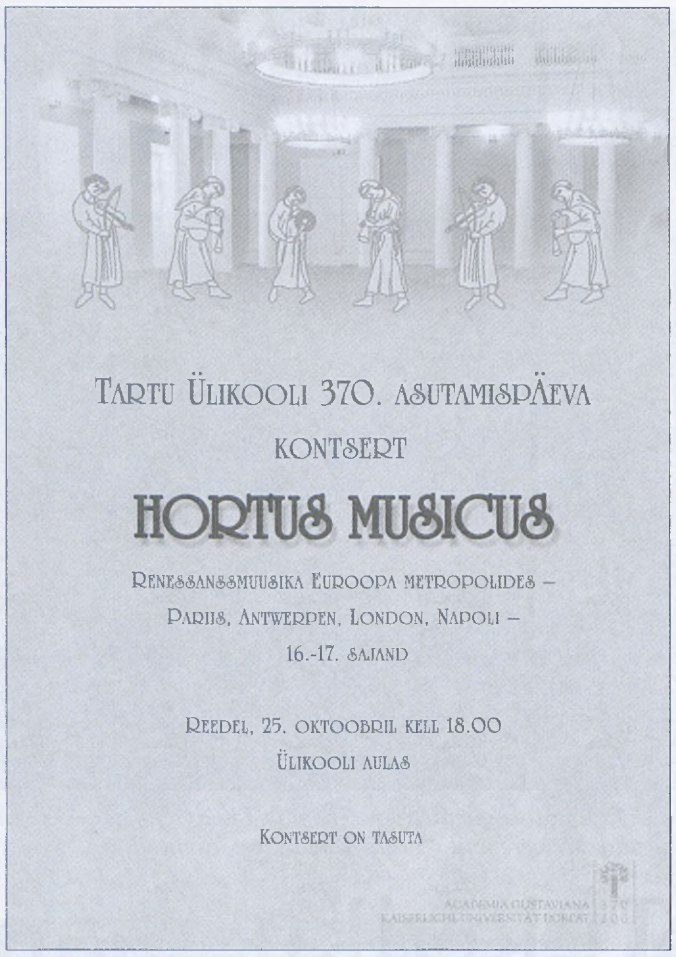
Väino Vaino,
ihtüoloog – 22. oktoober

60

Matti Suund,
tuletõrjevalvur – 21. oktoober

65

Iraida Vesnina,
valvur – 18. oktoober

Tartu Ülikool võtab tööle

eetikakeskuse projektijuhi,

kelle ülesanne on interdistsiplinaarse eetikakeskuse tegevuse koordineerimine ja arendamine, keskuse tutvustamine, sidemete loomine eetikakeskustega kodu- ja välismaal ning uute rahastamisvõimaluste hankimine.

Edukal kandidaadil on:
- vähemalt magistrikraad ja teadmised eetika valdkonnast,
- rahvusvahelistes akadeemilistes projektides osalemise kogemus,
- grantide taotlemise kogemus,
- hea võõrkeel(t)e oskus (sh inglise keel kõrgtasemel),
- hea arvutioskus,
- väga head koostöö- ning suhtlemisoskused,
- hea analüüsi- ja algatusvõime.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele (märkida palgasoov), haridust tõendava dokumendi koopia ning elulookirjeldus hiljemalt 22. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 375 141, e-post rvalk@ut.ee või 375 327, e-post kirsti@ut.ee.

Ülikooli Ajaloo Muuseum annab teada esmakursuslastele Ülikooli ajalooteemaline sari

AJA SISSE MINEK

- Milline on meie *alma mater*, kuhu olete õppima asunud?
- Millele rajaneb meie ülikooli tuntus?
- Kes olid mineviku säravamad persoonid?
- Millised on olnud väljapaistvamad saavutused Sinu valitud erialal?
- Milline oli üliõpilane minevikus?

Ootame teid, tulevased:
arstid 21. oktoobril kl 16.15,
teoloogid 25. oktoobril kl 15.15,
keemikud 28. oktoobril kl 18.15,
loodusteadlased 29. oktoobril kl 14.15,
ajaloolased 4. novembril kl 12.15,
füüsikud 1. ja 8. novembril kl 14.15.

Külastame muuseumi ekspositsioonisaale, tutvustame ülikooli ajalugu, näitame oma kogusid ja kuulame Teie teaduskonna targa inimese juttu.

Tulge ja olge lahedad! Alles siis saab Sinust tõeline tudeng kui tunned oma ülikooli ajalugu.

KAS TOETUST TAHAD??

TÜ Üliõpilasesindus kuulutas välja projektikonkursi.
Tingimused:
- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud TÜ üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- esindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. veebruariks;
- lõpparuanne esitada 5. veebruariks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema märgitud: projekti nimi, toimumise aeg ja koht, korraldaja, eelarve ja selle lahtikirjutus, taotletav summa, omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus, üldeesmärk, valdkond ja selle arendamine, konkreetne eesmärk, sihtgrupid, kellele projekt on suunatud, võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine, korraldaja(te) kontaktandmed. Taotluste lõpptähtaeg on 25. oktoober.
Info: TÜ Üliõpilasesindus, tel 375 400; teabetoimkonna esimees Matti Orav, tel 050 921 31 või teabetoimkonna aseesimees Alo Raun, tel 050 638 31.

ACTA DIURNA

21. oktoobril kell 15.15 Tiigi 78-332 peab prof Krister Segerberg loengu "The logic of action and norms (modal logic, its history and applications)". Prof Segerberg on Uppsala Ülikooli teoreetilise filosoofia professor ja ajakirja "Journal of Philosophical Logic" toimetaja. Info: prof Jüri Allik, tel 375 902, e-post jyri@psych.ut.ee

21. oktoobril kell 18.15 toimub Riia 23-218 Goethe Instituudi, TÜ Eetikakeskuse ja TÜMRI korraldamisel järjekordne eetikakeskuse kollokvium. Kõneleb molekulaarbioloog, arst, esseist ja kodanikeõiguste kaitsja, bioinformaatika prof Jens Reich (Max-Delbrück-Center of Molecular Medicine, Humboldti Ülikool): "Ethics and research politics around the early phase of human life". Oodatud on kõik huvilised! Info: Kirsti Jõesalu, tel 375 427, kirsti@ut.ee

KAITSMISED

24. oktoobriks välja kuulutatud Eno Tõnissoni doktoritöö "Solving of Expression Manipulation Exercises in Computer Algebra Systems" kaitsmine jääb ära. Info: dots Leiki Loone, 376 406.

22. oktoobril kell 16.15 kaitseb usuteaduskonnas (ph 307) magistritööd Anne Burghardt teemal "Eklesioloogia, euharistia ja liturgia Alexander Schmemanni teoloogias". Juhendaja: prof Alar Laats. Oponendid: dr Anne Kuil ja mag Meletios Ulm. Info: Inta Ööpik, tel 375 300.

30. oktoobril kell 15 toimub Biomeedikumis aud 1006 Margus Eimre magistritöö biomeditsiini erialal "Mitokondrite ja atpaaside integratsioonimehhanismid oksüdatiivsetes lihasrakkudes" kaitsmine. Juhendaja: prof Enn Seppet. Oponent: dots Tiiu Vihalemm.

LOENGUD

22. oktoobril kell 18 tuleb Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse *jututarrõ* külla Seto Kongressi Vanemate Kogu peavanem Õie Sarv. Kõneldakse VI Seto Kongressist, mis toimus 9. oktoobril Värskas. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

24. oktoobril kell 16.15 kutsuvad TÜ Euroopa Kolledž, Tartu Üliõpilaste Väitlusklubi ja Eesti Õiguskeskus Lossi 3-327 arutelule teemal "Kas Eesti kaotab oma identiteedi Euroopa Föderatsiooni?" Peaesineja on endine välisminister Toomas Hendrik Ilves, oponeerivad Postimehe ajakirjanik Erkki Bahovski ning väitlejad Käsper Kivisoo ja Kajar Kase. Toimuvat hoiab ohjes moderaator Piret Ehin. Arutelus saab osaleda ka publik. Huvitatutel tasub vaadata http://eurodebatt.lc.ee, kus on artikleid ning foorum, kus juba enne üritust saab oma mõtted kuuldavaks teha.

24. oktoobril kell 19 toimub Tampere Majas (Jaani 4) Tartu Kristliku Vabakoguduse üliõpilasgrupi 2. ettekandeõhtu "Naatsareti Jeesus – kas ajalooline isik ka mittekristlike ja ennast kristlusele vastandavate antiiksete allikate põhjal?" Info: Tarvo Siilaberg (stud. theol. IV), tarvos@ut.ee.

TEATED

Bridzikursus algajatele. 23. oktoobril kell 18 algavad bridžikursused algajatele. Kogunemine Balti Kaitsekolledzi fuajees (Riia mnt 12) kl 17.45-18. Info: Leo Luks, tel 055 914 502.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Lilo ja Stitch. Kl 12.30, 14, 15.30
Märgid. Kl 17, 19, 21

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Ülempreester Avvakumi elulugu mis on kirja pandud tema enda poolt
Vanavene keelest tõlkinud ja kommenteerinud Triin Parts.
Tallinn, 2002.

Avvakum Petrovits (1620-1682), vene kirikutegelane ja kirjanik, sai tuntuks Nikoni kirikureformide vastu võideldes. Viibis asumisel Siberis ja Pustozjorskis, kus põletati tsaar Fjodor Aleksejevitsi käsul. Algatas vanausu liikumise Venemaal. Peateos, Avvakumi autobiograafia, on XVII sajandi vene kirjanduse tähtsamaid teoseid.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–
Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 25. oktoober 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 33 (2111) TASUTA

250 sammu lubaduste täitmiseni

Saadiku teekond Tartu Ülikooli peahoonest Raekotta on 250 sammu pikk

Varje Sootak

Pühapäeval valiti kohalike omavalitsuste valimisel Tartu volikogusse 49 saadikut, kelle hulgas on 11 Tartu Ülikooli inimest.

250 sammu järel ei suuda muidugi keegi oma lubadusi täita, seda on teinekord raske teha isegi aastase või pikema volikoguliikme staažiga.

Nn debütantide hulgas on Teaduste Akadeemia asepresident, prof Ene Ergma ja kirjanik, lektor Berk Vaher (mõlemad Res Publica), 1999. aasta sügisest kuulus volikogusse prof Peeter Tulviste (Isamaaliit), kes oli ka volikogu esimees. Prorektor prof Hele Everaus (Reformierakond) on kuulunud kahte eelmisse volikokku. Riigikogu liikmetest esindab ülikooli prof Marju Laurtistin (Mõõdukad). Veel kuuluvad volikogusse dots Jüri Kõre ja TÜ Kliinikumi Lastefondi juhataja Piret Roos (Isamaaliit) ning TÜ Kliinikumist Urmo Kööbi (Res Publica), Toomas Tein (Reformierakond) ja Nikolai Põdramägi (Keskerakond). TÜ üliõpilasi praegusesse koosseisu ei jõudnud.

Senine linna ja ülikooli koostöö

Prof Tulviste märgib, et vaatamata saavutatud edule on Tartu Ülikool linnas veel kaugel sellest, nagu on Turu Ülikool Turus, kus koostöö on väga hästi vilja kandnud.

Prof Everaus toob senise eduka ühistöö näitena reformierakondliku linnavalitsuse toetuse ülikoolide ühiselamute renoveerimisprogrammile. "Valminud on Raatuse tänava uus ühiselamu ja renoveeritud on Tiigi tänava ühiselamu. Ülikooli arengu aspektist on see väga oluline," ütles Everaus.

Tartu kui üliõpilaslinna arengusuund

Küsimusele, mis suunas peaks üliõpilaslinn Tartu arenema, oli prof Ergma vastus: "Euroopa tasemel teadusülikooli linnaks". Prof Tulviste arvates peaks Tartu eramajandusse tekkima rohkem ülikoolilinnale tüüpilist innovaatilist tootmist. Hea märgina nimetab ta molekulaarbioloogia firmasid.

Berk Vaher ütles, et senisest tunduvalt rohkem tuleb anda võimalust linna elus kaasa rääkida üliõpilastele ja üldse noortele. "Ka siia ajutiseks õppima tulnud on praegu tartlased ja kui neil on võimalus seda linna oma näo järgi kujundada, siis soovivad nad ehk siia elamagi jääda." Tudengite kultuurieluks ei piisa Vaheri arvates ainult tudengipäevadest: "Arenenud maailma ülikoolilinnades toimub tudengite korraldatud üritusi iga päev".

Prof Everausi arvates tuleb ära kasutada just ülikoolilinna potentsiaali, ülikoolide pädevust nii Tartu kui ka kogu regiooni ja Eesti arenguks, samas ka vastupidi – ülikooli arengut linnapoolselt toetades. "Olulise perspektiivina näen Reformierakonna tehnoloogiasiirde infrastruktuuri väljaarendamist. Siin on olulisel kohal TÜ Tehnoloogiainstituudi ruumiline arendamine ja kindlasti ka Tartu Teaduspargi senisest tulemuslikum edasiminek. Linnapoolne valmisolek on toetada ka ülikooli ajaloolise hoonestu järkjärgulist renoveerimist," rääkis Everaus.

Ka prof Aadu Must peab eriti vajalikuks ülikooli ressursse ära kasutada teadusmahukas tootmises või ka rahvusvahelises suhtlemises, et tuua linna raha ja rikkust ning häid töökohti. Prof Must on arendanud linnapäeva projekti, kus ühel juunikuu nädalal on linn täis kvaliteetset kultuuri ja mõtet. "Ka ülikoolil oleks tark planeerida sellele juuninädalale rahvusvahelisi konverentse jmt."

Linna ja ülikooli suhted

Mitmed saadikud hindavad seniseid suhteid heaks.

Prof Ergma toonitab, et Tartu linna ja Tartu Ülikooli arengut ei saa vaadata eraldi. "Kui me tahame, et Tartu linn oleks (linnal on olemas suur potentsiaal, et olla) Eesti teaduse ja kõrghariduse pealinn, siis linna ja ülikooli koostöö peaks veelgi intensiivistuma."

Ka prof Everaus rõhutab, et linna ja ülikooli suhted on olnud väga head. "Ja see on mõistetav, sest ülikool võib oma vaimse potentsiaaliga leida olulist rakendust kohaliku omavalitsuse probleemide lahendamisel, kultuurikeskkonna loomisel, tehnosiirde soodsa pinnase loomisel majandusarengule linnas ja regioonis, rahvusvaheliste kontaktide loomisel jne."

Samas saab Everausi meelest eelnev realiseeruda linnavalitsuse toetusel: "On ilmselge, et õppe- ja teadustööks sihtotstarbeliselt minevatest summadest ei saa regionaalseid arendusprojekte finantseerida. Ehk nagu teiste maade kogemus tõestab – edu pant on koostöö."

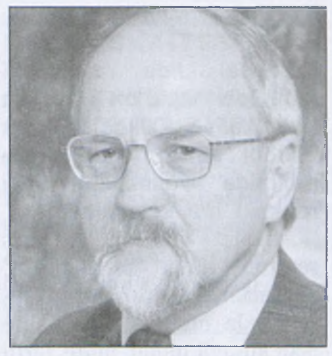
Prof Must toob vastastikuse, üksteise huve austava ja viljaka suhte näiteks botaanikaaia ja spordibaaside arendamise.

Kas professor Aadu Must jätkab Tartu volikogu esimehena, selgub lähipäevil. VARJE SOOTAK

Hele Everaus.

Peeter Tulviste.

Berk Vaher.

Ene Ergma.

TÜ INIMESED TARTU LINNA VOLIKOGUS:

- Peeter Tulviste (Isamaaliit)
- Marju Lauristin (Mõõdukad)
- Urmo Kööbi (Res Publica)
- Aadu Must (Keskerakond)
- Nikolai Põdramägi (Keskerakond)
- Toomas Tein (Reformierakond)
- Ene Ergma (Res Publica)
- Jüri Kõre (Isamaaliit)
- Berk Vaher (Res Publica)
- Piret Roos (Isamaaliit)
- Hele Everaus (Reformierakond)

"Volikogu arvamine on alati olnud selline, et üliõpilane on linna kodanik. Meil on isegi pahandusi olnud eluaseme toetuste jagamisel, sest mõnel pool arvatakse, et ühiselamu ei ole elamu. Aga me kaitseme oma akadeemilisi kodanikke."

Rohkem tudengite heaks

Berk Vaher pakub linna, ülikooli ja tudengite koostöö näitena tudengimaja kesklinna toomise, et ka mittekorporantidest tudengeil oleks, kus loengute vaheajal lõõgastuda. "Sõbra Maja peaks jääma noorteühenduste keskuseks ja kontserdipaigaks." Igapäevane keskus looks ka tudengitele õppesõbralikke töökohti. "Samuti tuleb edendada tudengite teadushuvi – rahastada teadusprojekte, kuhu on kaasatud kooliõpilasi ja tudengeid. Ei tohi andekaid koolinoori akadeemiliselt titadeks pidada, muidu lähevad nad kopiraiteriteks, narkolaborantideks ja häkkeriteks!"

KOMMENTAAR

Õppejõud ja tudengid poliitikas

Rein Toomla
TÜ politoloogia-õppejõud

Õpetlaste kaasalöömise tugevaks küljeks on poliitilise diskussiooni rikastamine. Teadusmaailmas on arutelu tavaline ning teiste ärakuulamine ja oponentidega väitlemine kuulub õppejõu kutseoskuste hulka. Poliitikasse läinud teadlased suudavad hoida vaidlust raamides ja täita selle konkreetse sisuga, aidates kaasa nii selgemale lõpptulemusele kui ka poliitilise kultuuri süvenemisele.

Õpetlaskond on peaaegu ainus elanikkonna kiht, kus on olemas peaaegu seisuslik hierarhia, mis tuleneb akadeemiliste kraadide olemasolust. Professor on targem kui dotsent, lektorist rääkimata; doktori positsioon on kõrgem kui magistril või kandidaadil. Teaduskraadidega pärjatud võivad tavalistele poliitikutele ülalt alla vaatama hakata. Heast tahtest võivad nad hakata kaaspoliitikuid isegi õpetama, mis võib viimased hirmsasti närvi ajada.

Väga hea õpetlane saab nende kariide vahel loovimisega hakkama, kuid kas ta poliitikasse läheb, on juba küsitav.

Alati on parem, kui võimu teostavad rühmitused oleksid võimalikult selged ja läbipaistvad. Uskumatult oluline on see juhul, kui jagatakse raha, mis tegelikult on pärit teiste ühiskonnaliikmete taskust.

Seda silmas pidades on erakondadele tuginevatel tudengiühendustel mõned eelised. Nad ei pea nägema suurt vaeva, selgitamaks teistele oma üldpoliitilisi seisukohti või arusaamasid ühiskonnast tervikuna. Samuti ei pea nad kulutama ressursse tõestamisele, et nad on ausad – seda on erakond nende eest juba teinud. Iseasi muidugi, kas seda erakonda peetakse ausaks. Kui mitte, tuleb ka vastaval üliõpilasorganisatsioonil seda taaka kanda. Teised tudengirühmitused peavad end ise tõestama – ikka selleks, et neid usaldataks.

Erakonnaga seotud üliõpilasgrupp saab alati tugineda oma emaorganisatsioonile – moraalselt, materiaalselt, ideede tekitajana, info kasutajana ja paljudes muudeski tegevustes. Muud rühmad peavad omaenese jõul hakkama saama.

See ei tähenda, et mitteparteilised tudengirühmad tuleks ära keelata. Mida vähem taolisi piiranguid, seda vabam on ka üliõpilasühiskond.

TÄNA LEHES

Looduskaitsering käis Valgevenes
LK 3

Ülikool vajab läbimurret rahvusvahelises koostöös
LK 2

Psühholoogia osakonna vilistlaspäeva konverents
LK 2

Kohvik Raatuse ühiselamus
LK 2

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada TÜ 2003. aasta vastuvõtueeskiri, vastuvõtu piirarvud ja riikliku koolitustellimuse ettepanekud ning TÜ Tehnoloogiainstituudi arengustrateegia.

Samuti on kavas asutada TÜ juures interdistsiplinaarne üksus Eesti käitumis- ja terviseteaduse tippkeskus.

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada taimefüsioloogia professor Agu Laisk.

Ülikool autasustab teenekaid töötajaid

28. oktoobril kell 17 toimub TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis ülikooli pensioneerunud töötajate austamine.

Rektori vastuvõtule kutsutute hulgas on emeriitprofessorid Ennu Sepp arsti- ja Hannes Tammet füüsika-keemiateaduskonnast, infotehnoloogia osakonna spetsialist Andres Jaeger, personaliosakonna töökeskkonnaspetsialist Aino Punnar, arstiteaduskonna dekanaadi ökonomist Elve Kuusik, kõrvakliiniku vanemlaborant Daisy Palm jt.

Vastuvõtule kutsutuid autasustatakse ülikooli medali ja/või tänukirja ning raamatuga.

"Statistikameetodid eluteadustes"

Eesti Statistikaseltsi 14. konverents toimub 1. ja 2.novembril Otepääl Margusel.

Eesti Statistikaseltsi üks eesmärke on korraldada konverentse, kus statistikameetodite tarbijad erinevatest valdkondadest ning teadlased omavahel kokku saavad. Konverentsil vaadeldakse eluteadustes rakendatavaid meetodeid.

Kahel päeval esitatakse ligi 30 ettekannet, esinejate seas on lisaks statistikutele nii arsti- ja veterinaariateadlasi kui ka biolooge. Teemaks on tervishoid, geneetika, antropoloogia ja sündimuskõverad. Osavõtt konverentsist on vaba.

Info ja registreerimine: TÜ matemaatilise statistika instituudi kantselei, J. Liivi 2, e-post: kparli@ut.ee, tel 375 453, faks 375 898.

UUDISED

Muuseum ootab ettekannete teese

Tartu Ülikool tähistab tänavu oma taasavamise 200. juubelit. Sellega seoses korraldab TÜ Ajaloo Muuseum 6. detsembril teaduskonverentsi.

Konverentsi teemaks on "Keiserlik Tartu Ülikool (1802-1918)".

Ajaloo muuseum ootab kõigi teaduskondade esindajate ettekandeid, mis puudutavad tolleaegse ülikooli kasvandikke ja õppejõude, ülikooli mõju lähemal ja kaugemal, sisemisi arenguid ja väliseid mõjutegureid, õppetoolide väljakujundamist ja Tartu Ülikooliga seotud teaduskoolkondi.

Ettekande pikkus on kuni 25 min + 5 min küsimuste jaoks. Esineda soovijatel esitada ettekande teesid 25. oktoobriks aadressil: ileppik@ut.ee või leppida kokku tel 375 672.

Eesti noorsootöö konverents ja foorum

30. oktoobril kell 10 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis Eesti noorsootöö koolituse konverents "Koolitus noorsootöö kvaliteedi tagajana."

Eesti II noorsootöö foorum "Tegude aeg", toimub 31. oktoobril ja 1. novembril Tallinnas Inglise kolledži saalis.

I foorumil 1999. aastal alustati Eesti noorsoo strateegiliste eesmärkide sõnastamist ning hiljem on välja töötatud Eesti Noorsootöö kontseptsioon ja arengukava. Foorumi eesmärk on teadvustada noorsootöötajate olemasolu kontseptuaalse aluse taustal praktilise tegevuse hoogustamise vajadust.

Info: www.hm.ee, www.entk.ee, eelregistreerimine: eelkonverents@hot.ee, foorum@entk.ee).

Rahvusvaheline majandusarvestuse konverents

25. ja 26. oktoobril toimub ülikoolis rahvusvaheline konverents "Arvestus ja ettevõtte majandustulemuste juhtimine". Plenaaristung algab täna kell 11.15 Oeconomicumis.

TÜ majandusarvestuse õppetooli hoidja dots Toomas Haldma (pildil) sõnul on tegemist viienda finantsjuhtimise valdkonna konverentsiga, mis viimasel kümnendil rahanduse ja arvestuse instituudis korraldatud. Samas on see teine majandusarvestuse teemale keskenduv konverents.

„Need konverentsid on andnud oma panuse nii nimetatud valdkondade teadustegevuse kui ka hariduse arengusse," ütles dots Haldma.

Konverentsil osalevad nii akadeemiliste ringkondade kui ka praktikute esindajad. Teistest riikidest on oodata osalejaid eeskätt Leedust, Poolast, Tšehhist ja Soomest. Konverentsi kogumikus on avaldatud 25 artiklit 31 autorilt.

TARTU ÜLIKOOLI ARENGUKAVA

Tartu Ülikool vajab rahvusvahelises koostöös läbimurret

Erik Puura
TÜ strateegilise arenguplaani töögrupi juht

Euroopa Liidu raamprogrammide täitjad on põhiliselt klassikalised ülikoolid, Tartu Ülikool peab nende programmide võimalusi palju rohkem ära kasutama.

Paljude inimeste arvates seostub sõna "tehnoloogia" automaatselt teise sõnaga – insener. Ja inseneriks saadakse ikka kusagil mujal, mitte Tartu Ülikoolis. Olles teinud diplomitöö geoloogia, magistritöö keskkonnakaitse ning doktoritöö keemiatehnika erialal, ei näe ma küll mingit vahet ega konflikti selles, miks täpselt samadele praktilistele teadustulemustele ei saaks jõuda mistahes kolmes nimetatud erialavaldkonnas, mis kõik üksteist rikastavad. Tänapäeval ei saagi enam üksteiseta eksisteerida.

Interdistsiplinaarsus

Analüüsides juba võtmesõnaks muutunud Euroopa teadusruumi ning selle väljaarendamisega seonduvat teaduse ja tehnoloogia arengu 6. raamprogrammi, peame tõdema, et Euroopa Liidu tasandil on teadustegevuse struktureerimine hoopis teine kui meie klassikalises ülikoolis.

Sellel on kaks põhjust. Esiteks. Ühise teadustegevuse idee on Euroopas tegelikult välja kasvanud Euratomi kokkuleppest, mille alusel loodi tuumauuringute teaduskeskused. 1970ndate algul toimus murrang: tuumauuringute järele vajaduse vähenemisel kehastusid ühisteaduskeskuse instituudid ümber ning tegelevad nüüd kaitsega – kaitstakse keskkonda, inimtervist, tarbijaid, kodanikke. Lisaks uuritakse energiaprobleeme ning selgitatakse välja perspektiivseid tehnoloogiasuundi.

Teiseks. Ilmselt ongi praktilisem teaduse ja tehnoloogia arengusuunad struktureerida probleemikeskselt – probleemide lahendamisel on interdistsiplinaarsus esmatähtis.

Võimalused kasutamata

Kõrvutades Tartu Ülikooli uurimisgruppide tegevusvaldkondi 6. raamprogrammis defineeritutega, jääb esmamulje, et kattumisi on vähe ja neidki tuleb kunstlikult otsida. Niiviisi võib tekkida mulje, et raamprogrammid ei olegi meie jaoks – meie prioriteediks olgu baasteaduste säilitamine. Asjasse süvenedes selgub, et raamprogrammide täitjad on suures osas olnud kõik needsamad klassikalised ülikoolid, kes ka raamprogrammide vahendite abil arenevad. Oleme puhanud näilikel loorberitel, olles statistilistel andmetel kandidaatriikidest üks parimaid. Rahvusvaheliste projektide finantseerimise maht on alla 4% ülikooli eelarvest. Võrreldes Tartu Ülikooli eelarvet arenenumate naaberriikide ülikoolidega, võime väita, et võimalused on kasutamata. Tartu Ülikoolis on professoreid, kes on raamprogrammides osalemise võimaluda Tartu Ülikoolis väga tugev rahvusvaheliste projektide arendusgrupp, mis tegeleks eelkõige nende projektide väljaarendamise, täitmise organiseerimise ning aruandluse korraldamisega. Siin on aga jällegi üks aga – olen praegu veendunud, et läbimurre saabub vaid juhul, kui vastava tegevuse sisuline juhtgrupp luuakse tugevate teaduskogemustega, soovitavalt doktorikraadiga inimestest. On vaja suurt tööd nii ülikooli uurimisgruppide kui ka partnerite tasandil – infootsing, analüüs, koolitus, läbirääkimised, konkreetne projektiarendus ning professorid ei peaks enam kulutama aega vormidega mööda ülikooli jooksmiseks.

Millest siis alustada? Ülimalt lihtne. Kõigepealt tuleb sellele plaanile leida finantseerija.

Rektor Jaak Aaviksoo autasustab Eesti-Saksa teadusnädalal aulaloengut pidanud professor Walther Zimmerlit, kes peab TÜd konkurentsivõimeliseks. ANDRES TENNUS

Rahvusvaheliste projektide arendustegevus peaks muutuma oluliseks.

sed ära tajunud, kuid neid pole palju – lihtsalt ei jätku aega, paljudel ka kogemusi. Paljudes europrojektides osalenud prof Ülo Mander ilmselt ei jõua nii palju vorme täita, kui pidevalt nõutakse, muidu osaleks ta äkki veelgi rohkem. Paradoksina võib välja tuua, et 6. raamprogrammi partneriotsingu süsteemist leidsin ülikooli liikmetest ainsana prof Tõnu Lehtsaare nime.

Projektide arendustegevus

Välja on pakutud mõte käivita-

KOMMENTAAR

Projektiarendus tähtis

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

ELi teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide arengus on selgelt näha suundumust probleemikesksusele – tasub vaid võrrelda 4. ja 6. raamprogrammi ülesehitust.

TÜ on seni olnud Eesti suurim raamprogrammide projektide taotleja ja elluviija. Samas on ilmne, et 6. raamprogramm seab ühistegevuses osalemiseks täiesti uusi praktilisi nõudmisi – konsortsiumilepingud eeldavad lepingute väljatöötamisel tugevat juriidilist abi; konsortsiumitele antud finantsvabadus eeldab partneritepoolset äärmiselt tugevat projektide finantsettevalmistust ning -kontrolli nende elluviimisel.

Lähtudes Euroopa Komisjoni seisukohast, et keskmiselt saab ühes konsortsiumis olema 15-20 partnerit, eeldab sellise projekti juhtimine väga tugevat varasemat projektijuhtimise kogemust ning oskusi sellise keerulise organisatsiooni töö koordineerimisel. Et tegemist on vähemalt täiskoormusega, kui mitte enamaga, seab see selged piirangud ka ajalisele ressursile – selle töö kõrvalt ei ole võimalik tegelda õppe- ega teadustööga.

Kui TÜ ise ei võta ette selle valdkonna arendamist, siis algatab selle erainitsiatiiv. Esimesed sellist teenust pakkuvad projektorganisatsioonid on Tartus juba tekkinud, mis on otsene viide selle valdkonna võimalustele.

TÜ kas arendab neid võimalusi ise või peab osa projektikirjutamise ja/või projektijuhtimise teenusest tulevikus hoopis "sisse ostma" – seda aga ilmselt kallima hinnaga.

Psühholoogia osakonna vilistlaspäevad

Illari Lään

Täna algavad TÜ psühholoogia osakonna vilistlaspäevad, kus vilistlased saavad töötada erialasektsioonides ja töötoas ning osaleda psühholoogiakonverentsil.

Kaks päeva kestvad ülikooli psühholoogide vilistlaspäevad algavad psühholoogia osakonna lahtiste uste päevaga ning tööga erialasektsioonides. Erialasektsioonide teemade hulgas on kliinilise, organisatsiooni- ja vanglapsühholoogi koolitus- ja kutsenõuete arutelu ning TÜ psühholoogia osakonna uue õpiku "Psühholoogia gümnaasiumidele" arutelu.

Samal päeval toimub töötuba kriisipsühholoogia teemadel, saab ka külastada kognitiiv-käitumisteraapia loengut.

Laupäeval toimub keemiahoone ringauditooriumis psühholoogiakonverents, kus akadeemilise loengu peab John Berry Kanadast Queens'i Ülikoolist teemal "Kultuuri omandamine ja kohanemine pluralistlikes ühiskondades".

Ettekande peavad ka prof Jüri Allik, Mait Raava, Anu Aluoja ning Eesti Psühholoogide Liidu uued liikmed.

TÜ psühholoogia osakonna vilistlaspäevi korraldavad ülikooli psühholoogia osakond ja Eesti Psühholoogide Liit.

Ürituste täpne kava on Eesti Psühholoogide Liidu koduleheküljel www.epl.org.ee/index.php?page=ajakava.

UT KÜSIB

Millest räägitakse psühholoogide vilistlaskonverentsil?

Vastab Eesti Psühholoogide Liidu president Aune Valk:

Psühholoogiakonverentsi peaesinejaks on maailmakuulus kultuuridevahelise psühholoogia prof John Berry (pildil) Kanadast Queen'si Ülikoolist.

Berry on tuntud kui maailmas enim kasutatud kultuuridevahelise psühholoogia õpikute autor, Kanada multikultuurilise ideoloogia üks väljatöötajaid, tippuurija akkulturatsiooni ja sellega seonduva kohanemise valdkonnas. Ettekanne "Kultuuri omandamine (ehk akkulturatsioon) ja kohanemine pluralistlikes ühiskondades" võtab kokku akkulturatsiooniteooria põhiseisukohad.

John Berry akkulturatsiooniteooria järgi võib inimene samaaegselt edukalt olla kahe kultuuri kandja, millist valikut nimetab ta integratsioonistrateegiaks – mõiste, millest Eestis viimasel viiel aastal on väga sageli juttu olnud. Kohanemise edukus uues kultuuris sõltub mitmest asjaolust, sh akkulturatsioonistrateegiast, individuaalsetest omadustest, kahe kultuuri erinevustest, aga ka vastuvõtva kultuuri hoiakutest. Berry on esinenud Tartus konverentsil ka neli aastat tagasi, mil ta pidas nädalase loengusarja tudengitele. Üks Berry põhimõtteid on *"People live differently but equally well"*.

Kohviku juhataja Monika Täht loodab tudengitele meelepärast sööki-jooki ja muusikat pakkuda. VARJE SOOTAK

Raatuse ühikas on avatud kohvik

Varje Sootak

Teist nädalat on avatud Raatuse tänava üliõpilaselamus kohvik Mamman.

Juhataja ja peakokk Monika Täht selgitas, et tegelikult on see söögikoht midagi bistroo, pubi ja klubi vahepealset. "Tahame, et tudeng saaks nii hommikuti putru süüa, lõunal käia kui ka õhtul siin istuda ja muusikat kuulata." Muusikavalikust tahetakse pakkuda klassikalist rokki.

Menüüga saab tutvuda juba tänaval olles. Puder maksab 8 , borš 13, kartuli- ja hakklihavorm 18.50/33 kr jne.

"Kõik toidud peale mõnede saiade valmistame ise kohapeal," ütles juhataja.

Kell kaks päeval, mil UT kohvikus pildistamas käis, ajasid tudengid oma asju õppehoonetes, kohvikus neid veel polnud. "Õhtupoolikul hakkab küll neid siia tulema, päeval on rohkem muud rahvast," rääkis Monika Täht.

Kohvik Mamman on avatud esmaspäevast reedeni kl 8-23, laupäeval ja pühapäeval kl 11-23.

Looduskaitsering käis Valgevenes

Taavi Nuum
geograafia 5. aasta üliõpilane

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi bussiekspeditsioonil Valgevenemaale osales ligi 70 tudengit.

Looduskaitseringil on hea tava minna sügise saabudes naaberriike avastama. Varem oleme tundma õppinud Lätit ja Leedut ning oleme läbinud teekonna Valge mere äärde mööda imekaunist Karjalat.

Sellel aastal oli ekspeditsiooni sihtriigiks Valgevene, mis oli paljudele üks suur mõistatus.

Ühtekokku kestis ekspeditsioon 9 päeva, mille kestel läbiti Valgevene pinnal ligi 1500 kilomeetrit, nägemata jäi vaid riigi põhja-, kirde- ja idaosa.

Valgevene looduskaitsealad

Võrreldes Eestiga, on Valgevene loodus märksa üksluisem. Lõunapoolse tasandikuala (Polesje) pinnakate koosneb peamiselt lössist, mis muudab selle ala aga äärmiselt erosiooniohtlikuks ning raskesti haritavaks. Üksluisel lössitasandikul on meeldivaks erandiks Mozõri ovraagide looduskaitseala. Tegemist on ligi 80 meetri sügavuste sälkorgudega.

Üks suuremaid looduslikke alasid on Pripjati sooloodusKaitseala, mis oma jõeluhtadega meenutab Emajõe suursood. Tegemist on tähtsa linnualaga.

"Vallutasime" ka Valgevene kõrgeima tipu Dzierzinski mäe, mis asub Otepää kõrgustikule sarnasel Minski saarkõrgustikul ja mille tipp ulatub 345 meetrit üle merepinna. Üllatuseks tuli vahest see, et Valgevene kõrgeim tipp asus sovhoosi mahakantud tehnika ladustamisplatsil ning turismiobjektina tal väärtus puudus.

Belovežje looduskaitseala on Euroopas veel ainukesi paiku, kus elutseb euroopa piison, kes 50ndate alguses oli juba kadunud, kuid nüüdseks on inimene tema asurkonda suurendanud.

Keskkonnakaitsest

Keskkonnaprobleemidega tutvumiseks kohtusime Minskis kohalike keskkonnaorganisatsioonide esindajatega. Suurim probleem on jätkuvalt Tšernobõli katastroofist tingitud radioaktiivsus ning saastatud piirkonnas toodetud toiduained turul.

Valgevenesse sõideti tänapäevase bussiga, mitte niisugusega.

Külaelanikud olid igal pool lahked, juhatasid teed ja poseerisid meelsasti.

Kolhoositöö aegu tuletas vilistlastele meelde hoogtööpäevak Valgevene linapõllul. 4 X LOODUSKAITSERINGI ARHIIV

Valgevene kõige vaesemaks ja traagilisemaks piirkonnaks ongi praegu Gomeli oblast, mis enim kannatas Tšernobõli katastroofi tõttu. Peale tuumareaktori plahvatust on tühjaks tõstetud 34 küla, millest ühte õnnestus meil seadusnooti eirates ka kaeda.

Kohtumisel keskkonnaministeeriumi ametnikega võis aga aimata, kuivõrd kindlakäeliselt ja ainuisikuliselt juhib riiki president Lukašenko.

Tasandikulisel Valgevenemaal laiuvad suured põllualad, põldu haritakse siiani kollektiivselt. Paljud meie reisiliikmed olid omal ajal kolhoosides kartuleid võtnud, nende aegade "mälestuseks" toimus hoogtööpäevak sovhoosi linapõllul. Meie ülesandeks oli linavihtude köitmine ning autokasti lennutamine.

Linnapilte

Minskis oli üks eredamaid ettevõtmisi linnasauna ühiskülastus. Vene rahvusest inimesed on teada-tuntud saunaarmastajad ning oma ala eksperdid. Usutavasti jõudsid paljud kõrva taha panna oskuslikke nõuandeid. Tutvudes õhtuse Minski eluga, nägime, et Valgevene noorte väga levinud ajaveetmisviis on juua pargipingil alkoholi ja veeretada jutulõnga. Meil levinud pubikultuuri on seal pingsalt tagasi tõrjutud. Kirjanduses puulinnaks tituleeritud Bobruiskis pidime pettuma, sest meie silmapaarid nägid seal vaid kivimaju. Piirilinna Bresti uhkuseks on kindlus, kuhu on rajatud II maailmasõja memoriaal ja mis ülistab nõukogude armee vaprust.

Kaubavalik linnades tekitas paljudes nostalgiat, sest pudelis piim, tuubis marmelaad või ka tühi poelett ei ole olnud meile võõras. Raske oli harjuda äärmiselt suurte hindadega, sest 1 Eesti kroon võrdus ligi 115 Valgevene rublaga. Lõunasöögi eest tuli ligi 3000 rahaühikut välja käia. Ja poemüüjad olid äärmiselt tigedad, suhtumine oli umbes selline, et mis õigusega üldse minu käest midagi küsitakse. Olgugi, et müüjaid on rohkem kui Eesti toidupoodides, kulub vajaliku kättesaamiseks palju rohkem aega ja ka närve. Samas võib tänavatel kohata palju vastutulelikke inimesi, kes on nõus sind aitama.

Tudengireis

Tudengireisile omaselt püüdsime läbi ajada võimalikult odavalt ning seetõttu veetsime kõik kaheksa ööd telkides. Telkimispaiku oli vägagi erinevaid: kolhoosi õunaaed, veehoidla kallas, karjamaa, maisipõld, metsasalu. Lõkkel toiduvalmistamist said proovida ka need, kes seda eelnevalt kunagi polnud teinud.

Reisi kordaminekus mängis oma osa kindlasti ka soodne ilm, sest meid saatis tore vananaistesuvi. Katsumuseks vähem karastatutele olid aga paar öökülmaga ööd. Sarnaselt meil valitsenud põuale oli ka Valgevenes olnud suur põud ning põllud tolmasid veel kuivusest.

LOODUSKAITSERINGI REIS 28. SEPTEMBRIST 6. OKTOOBRINI

Tartu-Braslavi järvistu-Dzierzinski mägi-Minsk-Bobruisk-Tšernobõlimaa-Mozõr Pripjat-Belovežje-Brest-Bielowieza (Poola)-Vilnius-Tartu.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Johann Friedrich Parrot 1791–1841

Johann Jacob Friedrich Wilhelm Parrot jätkas Tartu Ülikoolis oma isa, G. F. Parroti tööd füüsika alal.

Fr. Parrot sündis 14. oktoobril 1791 Karlsruhes, õppis 1807-1814 Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas ning sai siin meditsiini- ja kirurgiadoktori kraadi.

Üliõpilasena võttis ta osa prof M. Engelhardti Kaukaasia ja Krimmi ekspeditsioonidest. Reisidel tehtud füüsikalis-geograafiliste uuringute trükis avaldamise eest valiti 1816 Peterburi TA korrespondentliikmeks. Oli 1821-1826 arstiteaduskonna füsioloogia- ja patoloogiaprofessor ning pärast isa lahkumist füüsikaprofessor (1826–1841), ka rektor.

Parrot tegi mitu uurimisreisi Püreneedesse, Alpidesse ja tõusis esimesena 1829 Ararati tippu (5156 m). Oma viimase reisi sooritas ta 1837 Nordkapile, et uurida Maa magnetismi.

Parrot suri Tartus 3. jaan. 1841 ja on maetud Vana Jaani kalmistule. Parrot kirjutas huvitavaid reisikirjeldusi ja uurimuste kokkuvõtteid, näiteks teose "Die Reise nach Ararat" .

Tema tähtsaimad teadustööd on reisidel tehtud geofüüsikalised vaatlused ja mõõtmised, mis paistavad silma suure täpsusega. Enda konstrueeritud reisibaromeetri abil määras ta igiIume kõrgused Püreneedes ja Alpides, samuti Ararati mäe kõrguse. Samuti tegi ta Araratil ja Nordkapil täpseid Maa magnetismi mõõtmisi portatiivse pendliga, mis oli nagu baromeetergi tema jooniste järgi valmistatud ülikooli töökojas. Baromeeter kujunes tõeliseks Tartu Nokiaks – omal ajal kasutati seda mitmes Vene meteoroloogia observatooriumis ja seda valmistati ka Peterburi meistrite töökodades.

Ilmub "Interlitteraria" uus number

Täna kell 15 esitleb Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsioon uues keeltemajas oma rahvusvahelise aastaväljaande "Interlitteraria" uut numbrit.

TÜ maailmakirjanduse prof Jüri Talveti (pildil) sõnul on seekordne number pühendatud draamale teemal "Maailma draama 21. sajandi lävel: traditsioon ja avangard". Väljaande kaks köidet sisaldavad 35 artiklit 16 maa õpetlastelt – inglise, prantsuse, saksa ja hispaania keeles. Kaastöid on Prantsusmaalt, USAst, Itaaliast, Indiast, Hiinast, Venemaalt, Norrast, Lätist, Koreast jm.

"Eestit esindab kogu meie draama- ja teatriuurijate paremik (Jaak Rähesoo, Luule Epner, Mardi Valgemäe, Piret Kruuspere, Jaan Undusk jt)," ütles prof Talvet. "Kogumik, mis koondab EVKA samateemalise rahvusvahelise konverentsi

(Tartu, 2001) materjale ja lisab muudki, võimaldab saada aimu maailma draama ja teatri otsingutest uue aastatuhande hakul." Talveti sõnul peaks see võrdselt huvi pakkuma teatriteadlastele ja lavastajatele, teoreetikutele ja praktikutele, aga ka laiemalt kõigile neile, keda erutab teatri ja lavalise sõnakunsti maagia.

UUDISED

Ihtüoloogia ja kalanduse professoriks valiti Toomas Saat

TÜ nõukogu valis ihtüoloogia ja kalanduse professoriks mereinstituudi direktori ja senise hüdrobioloogia professori Toomas Saadi (sünd 1954).

Saat lõpetas TÜ bioloogi-zooloogina (kiitusega) 1978, bioloogiakandidaat 1984. aastast. Töötanud Läänemere Kalamajanduse TUIs, 1982-1997 ülikoolis vanemõpetaja, dotsendi ja kateedrijuhatajana, zooloogia muuseumi direktorina, 1922. aastast professorina. 1998. aastast on ta mereinstituudi direktor.

Peamised uurimisteemad: kalad ja teised alamad selgroogsed, kalakoosluse struktuur, oogeneesi lõppstaadiumi hormonaalne regulatsioon jm.

Kohvrigalerii

Tartu Saksa Kultuuri Instituudis avatakse täna kell 19 kohvrigalerii.

Saksa kunstnik Christian Ivar Hammerbeck, kes elab ja töötab nii Eestis, Norras kui ka Saksamaal, käis välja idee luua Tartu Saksa Kultuuri Instituuti kohvrigalerii.

Galerii asub väikeses ruumis, kus saab eksponeerida nii palju töid, kui palju suudetakse kohvriga kohale tuua. Asja mõte on elavdada kontakte Saksa ja Eesti ning ülikoolilinna elanike vahel.

Esimesena eksponeeritakse Saksamaal väga tuntud fotograafi Manfred Vollmeri (Essen) fotonäitust "Eestimaa – mosaiik".

Akadeemia näitus

23. oktoobril avati TÜ Raamatukogus ajakirja Akadeemia näitus "Akadeemia Tegu".

Näitus annab ülevaate niihästi sõjaeelsest Akadeemiast, mis ilmus 1937-1940, kui ka 1989. aastast taasilmuma hakanud Akadeemiast – kirjastuse Perioodika ja Eesti Kirjanike Liidu kuukirjast Tartus.

Omaette väljapanekud on Akadeemia asutamisest, toimetuse liikmetest ja asukohtadest, samuti ajakirja kolleegiumist. Välja on pandud Akadeemiaga seotud inimeste pildid, Akadeemia arenemist kajastavad dokumendid, pooltoimetatud käsikirjad jpm, samuti kõik ilmunud Akadeemia numbrid.

Näituse lahtioleku ajal on võimalik soodsalt vormistada Akadeemia otsetellimusi. Iga äripäev kell 15-17 töötab näitusel Akadeemia interaktiivne veebipunkt.

Näitus jääb avatuks 20. novembrini.

Tartu lähedal on uus matkarada

Jänese rada on ligi 5 km pikk. Matkajatele on ette valmistatud 5 puhkekohta, kus saab väsinud jalgu puhata, lõket teha ning piknikku pidada.

Rada on looduslikult väga vaheldusrikas, läbides nii kaldavõsa, kaasikuid, kuusetukki kui heinamaid.

Nautida saab vaateid jõele, vastaskaldail asuvaile Kvissentalile ja Rannale.

Matkaraja lõppu tähistab laavu, kus on võimalik sõprade seltsis mõnusalt aega veeta. Neil, kes jalgsi alguspunkti tagasi matkamist paljuks peavad, on võimalus Tartusse sõita bussi või taksoga või pugeda magamiskotti ning veeta öö laavus.

ÕNNITLEME

25

Triinu Rätsep,
riigihangete spetsialist – 28. oktoober

30

Ülo Maiväli,
teadur – 26. oktoober
Margit Raudsepp,
õppekorralduse spetsialist – 28. oktoober
Riina Runnel,
assistant – 28. oktoober
Talvi Kallasmaa,
projektijuht – 31. oktoober
Kaia Linkberg,
sekretär – 31. oktoober

35

Katri Raik,
Narva kolledži direktor – 26. oktoober
Anu Remm,
vanemlaborant – 26. oktoober

40

Marju Lepajõe,
teadur – 28. oktoober
Ain Vellak,
botaanikaaia direktori asetäitja – 30. oktoober

50

Heiki Epner,
tehnoloogiadirektor – 25. oktoober
Anu Lõhmus,
riigihangete jurist – 27. oktoober
Sirje Madisson,
raamatukoguhoidja – 30. oktoober

55

Rein Hiob,
teadur – 25. oktoober
Tõnu Linno,
valvur – 27. oktoober

TÜ PSÜHHOLOOGIA OSAKONNA VILISTLASPÄEVAD

25. - 26. oktoobril 2002 Tartus

R 25. oktoober
Lahtiste uste päev TÜ psühholoogia osakonnas

10-11	registreerumine Tiigi 78 r 332
11-13	töö erialasektsioonides
11-14	töötuba
14-16	töö erialasektsioonides
19-22	vilistlasõhtu

L 26. oktoober

9.30-16.20	psühholoogiakonverents Keemiahoone ringaud. 226, Jakobi 2
9.30-10	Registreerimine
10.15-11.15	John Berry (Queens'i Ülikool, Kanada) akadeemiline loeng "Kultuuri omandamine ja kohanemine pluralistlikes ühiskondades"
11.15-11.45	stendiettekanded
11.45-13.15	ettekanded
14.30-16.10	uute eesti psühholoogide liidu liikmete ettekanded

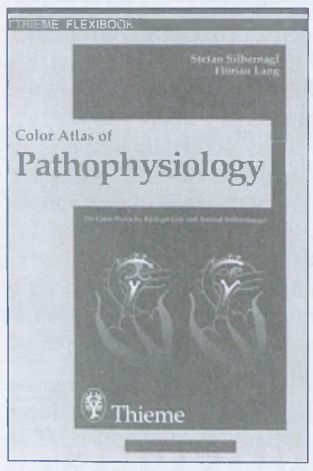
Info ja registreerimine: psühholoogia osakond Tiigi 78 r 334, tel 07 375 902, e-post: departm@psych.ut.ee, www.epl.org.ee.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Stefan Silbernagl, Florian Lang.

Color Atlas of Pathophysiology.

Georg Thieme Verlag 2000

TÜ Raamatupood,
Ülikooli 11
Avatud E-R 9-19, L 10-16,
www.ut.ee/Raamatupood
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

LUULEETENDUS VIIMAST KORDA

Karl Ristikivi 90. sünniaastapäevale pühendatud Tartu Üliõpilasteatri luuleetendust "Kõigi teede pikkus ajas on võrdne" saab näha viimast korda 30. oktoobril kell 19 Teatrilaboris (Jaama 14).

Etendus on tehtud Ristikivi "Hingede öö" ja "Inimese teekonna" ainetel.

Lavastaja Kalev Kudu, loevad ja laulavad Auli Auväärt, Silja Helistvee, Anu Viks, Anne Roovere, Sven Heiberg, Andreas Aimse, Kristjan Kaljund ja Tairi Leis.

Pileteid saab osta enne algust kohapeal, hind 25 kr.

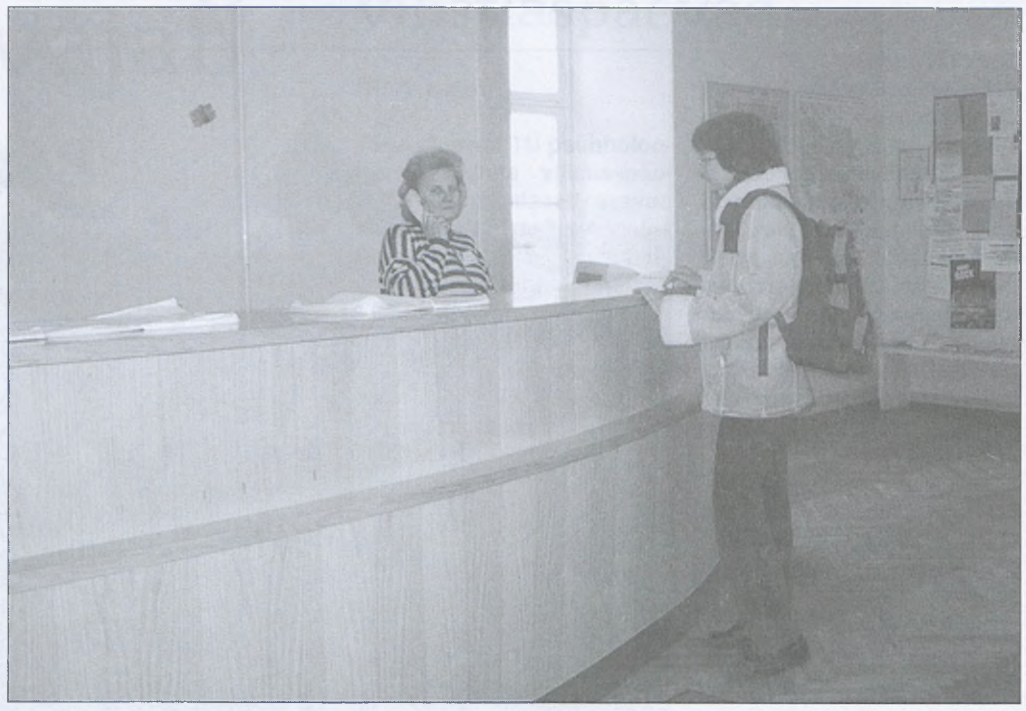
Etendus kestab umbes 45 minutit.

Tartu Üliõpilasteater
www.ut.ee/teater
tartu.yliopilasteater@mail.ee
Tel. 055 696 846.

Külaliste vastuvõtmisel on reegliks viisakus

Maarja Piid

Kuna ülikoolis käib järjest rohkem väliskülalisi, juhtub aeg-ajalt ka "apsakaid" nende vastuvõtmisel. Sestap oleks otstarbekas meenutada, mida väliskülalisi kutsudes ja võõrustades silmas pidada.

Peahoone infolauast jagatakse teavet nii tudengitele kui ka TÜ külalistele. VARJE SOOTAK

Kindlaid reegleid konverentside korraldamise ja väliskülaliste võõrustamise kohta ülikoolis ei ole. Välja on küll töötatud konverentside kord, ent vastu pole seda veel võetud. ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialisti Madis Saluveeri sõnul on peamine reegel, et külalisi tuleb vastu võtta viisakalt, selle reegli sisu jääb iga võõrustaja enda otsustada.

Ülikooli peahoone infolauas puututakse kokku enim selliste probleemidega, et inimene ei tea täpselt, mida ja keda ta otsib ("Mulle öeldi, et ülikoolis pidavat olema mingi...") või on postipakkidel aadressiks lihtsalt Tartu Ülikool ja inimese perekonnanimi, ent samanimelisi õppejõude või töötajaid on eri struktuuriüksustes kaks-kolm. Siiski on ka üksikuid juhuseid, kus välismaalane on tulnud peahoonesse konverentsile (teades, et see on Tartu Ülikoolis) ning infolaua töötajad ei tea, millises osakonnas ja ülikooli hoones üritus toimub.

Madis Saluveeri sõnul unustatakse sageli, et inglise või muud keelt kõnelev inimene ei pruugi aru saada eestikeelsetest nimedest ja allüksuste nimetustest. Lisaks tuleks kindlasti kokku leppida, millises allüksuses ja kellega külaline kohtub ja see info tuleks talle anda ka kirjalikult, näiteks e-postiga. Samuti ei piisa ainult aadressist, kuhu tulla, sest paljudes hoonetes on mitu allüksust.

Veel rõhutas Madis Saluveer, et info hulgas peaks kindlasti olema märgitud, kus toimub registreerimine, kus peetakse ettekanded, kohvipausid jm. Otstarbekas on panna hoones välja ka viidad, kus mingi üritusega seotud ruum asub, samuti varustada korraldajad või osakonna sekretärid nimesiltidega, et külalised näeksid, kellelt saab infot küsida, kelle poole probleemidega pöörduda.

Lisaks ürituste toimumise aja ja koha teatamisele oleks otstarbekas anda nii peahoone kui ka oma õppehoone infolaua kontaktisikute numbrid, kellega ühendust võtta, kui külaline jõuab Tartusse pärast tööpäeva lõppu. Kui inimene ei taha, et tema mobiiltelefoni numbrit infolauast jagatakse, tuleks sellest infosekretärile teatada ja anda muud "hädaolukorras" kasutatavad koordinaadid.

Ehkki ülikoolis ei ole kohustust kedagi oma väliskülalistest teavitada, on mõttekas oma osakonna või dekanaadi külalised registreerida – see hõlbustab ka statistika tegemist ülikooli külastanud teadlaste ja õppejõudude kohta.

ACTA DIURNA

25. oktoobril kell 9-15 on raamatukogus KORISTUSPÄEV.

25. oktoobril kell 14.15-15.45 esineb ph 139 seminaris "Keel, kommunikatsioon ja kognitiivsus" prof Arvo Krikmann käsitlusega Rosamund Mooni raamatust "Fixed Expressions and Idioms in English". Loeng on muuhulgas ühes inglise keele korpuses (*ca* 18 000 000 sõna) sisalduvast püsiühendite ainesest ning selle esialgse analüüsi katsest.

25. oktoobril kell 18 aulas TÜ 370. asutamispäeva puhul Hortus Musicuse kontsert. Tasuta.

26. oktoobril peetakse kella 10-17 Eesti üliõpilaste võrkpalli meistrivõistluste finaalturniir Tartu Ülikooli Spordihoones (Ujula 4). Huvilistele on vaba sissepääs. Äärmiselt soositud on võistkondade fännklubide ja kaasaelajate Tartusse finaalturniirile tulemine. Võistlustejärgne autasustamine ja pidu toimuvad Tartus spordipubis Manhattan.

27. oktoobril peetakse kella 10-17 Eesti üliõpilaste korvpalli meistrivõistluste finaalturniir Tartu Ülikooli Spordihoones (Ujula 4). Poolfinaalid algavad kell 14.30, finaalmäng 15.30. Sellele järgneb autasustamine. Pealtvaatajad on oodatud, prii sissepääs, oma kõrgkooli koondised vajavad toetust fännklubide näol! Info: Tiina Beljaeva, EASL, 07 333 233, 052 57 624.

KAITSMISED

1. novembril kell 14.15 kaitseb Tõnu Luik filosoofia osakonnas Lossi 3-223 magistriväitekirjana oma 2002. aastal "Ilmamaa" kirjastuselt ilmunud monograafiat "Kõnelda filosoofiast". Oponent prof Ülo Matjus. Info: Ruth Jürjo, tel 375 314.

TEATED

28. oktoobril toimub Hiiumaa gümnaasiumiõpilaste tutvumis- ja õppereis Pärnu kolledžisse. Info: Tiiu Heldema, ülikooli esindaja Hiiumaal, tel 046 31 188.

30.- 31. oktoobrini jätkub Järva-, Jõgeva-, Rapla-, Viljandi-, Lääne- ja Ida-Virumaa muuseumitöötajate täienduskoolitus Türi kolled•is. Info: Helle Randoja, helle@tc.ut.ee.

1. novembril kell 12 toimub kõrgkoolide infopäev "Teel kõrgkooli" Jõhvi Gümnaasiumis. Üritus koostöös Ida-Virumaa info- ja nõustamiskeskusega. Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 033 21 217.

2. novembril kell 16 kogunevad vilistlaskoondise Ida-Viru vilistlased Jõhvi Mihkli kirikusse, et tutvuda kiriku ajaloo ja müürikäikudega. Kell 17 algab hingedepäeva kontserti, kus esinejateks on Roland Lill (viola da gamba) ja Irina Zahharenkova (klavessiin). Vajalik eelregistreerimine! Info: Maire Merioja, TÜ esindaja Ida-Virumaal, tel 033 21 217, ty@ivmv.ee.

29. oktoobril kell 12-14 peab Kari Liiri Euroopa Kohtust luridicumi aud 103 avaliku loengu Euroopa Kohtu rollist, funktsioonidest ning EL liikmesriikide keelte kasutamisest Euroopa Kohtus. Kõik huvilised on teretulnud. Loeng võiks eriti huvi pakkuda juristidele, kes on huvitatud töötamisest Euroopa Kohtus juriidilise personali või tõlkidena.

LOENGUD

30. oktoobril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Esineb TÜ rahvaluule doktorant Tiia Ristolainen teemal "Aspekte surmakultuuri muutustest Eestis".

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

30. oktoobril kell 20 näitab Ülikooli Filmiklubi Illusiooni kohvikus filmi "Detector" (Norra 2000). Film on norra keeles ja inglise keelsete subtiitritega.

Lilo ja Stitch. Kell 12.30, 14
Lotomadin. Kell 15.30, 19.20
Mõrva ABC. Kell 17.15, 21

Eelteave: Ungari filmipäevad 4.-6. november

CinEd@ys – Euroopa Filmipärandi Nädal 13.-19. nov

KONTSERT

Pühapäeval, 27. oktoobril kell 16 esinevad Vanemuise Kontserdimajas Ivo Posti (kontratenor) ja Urmas Taniloo (orel). Kavas Bach, Händel, Carissinei, Tobias, Luzzi, Tosti.
Piletid 60 ja 30 krooni.

Neljapäeval, 31. oktoobril kell 19 Tartu Peetri kirikus hingedepäeva kontsert. Esinevad tütarlastekoor Ellerhein, Eesti Rahvusmeeskoor ja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, dirigent Andres Mustonen. Kavas Mozarti Reekviem KV 626.
Pilet 30 krooni.

AKADEEMIA kultuuriajakiri nr 10

Jürgen von Ungern-Sternberg.
750 aastat Eestimaa rüütelkonda: Ajalooline bilanss

Margus Laidre.
Võitmatu, kes suri kopsupõletikku: Karl X Gustavi tõus ja langus

Dietrich A. Loeber.
Molotovi-Ribbentropi pakti õiguslikud tagajärjed: "Minevikust jäänud probleemidest ülesaamise" kohustuse kohta.

Enn Sarv.
Vorkuta — vangide maa.

Jüri Talvet.
Luulet

Linnar Priimägi.
Lõpmatu 14

Thomas Andreas Põder.
Usu keele metafoorsus: Fundamentaalteoloogiline uurimus.

Lynn Zimmer, John P. Morgan.
Kanep — müüdid ja faktid

Craig Reinarman.
Miks Hollandi uimastipoliitika ohustab USAd?

Timo Virtanen.
Uimastite varasest proovimisest Tallinna vene noorte hulgas

Matt Ridley.
Genoom: ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. VII

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

1. november 2002

NR. 34 (2112)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Uuel teabel on ka hinnalipik küljes

Miks on vaja TÜ tehnoloogiainstituuti?

Varje Sootak

TÜ tehnoloogiainstituudi (TÜTI) direktori prof Mart Ustavi arvates ei ole teadlased veel aru saanud sellest, et nende loodud uuel informatsioonil ei ole mitte ainult tunnetuslik väärtus, vaid ka hinnalipik.

"Seoses meie ühiskonna omandisuhete muutumisega on võimalik teadlaste loodud uus teadmine muuta millekski materiaalseks, mille saab teine inimene oma tarbeks ära kasutada ja selle kasutamise eest ka maksta," nentis Ustav.

"Kogu ühiskonna arengus on oluliselt muutunud teadmistepõhise majanduse roll. Biotehnoloogia, elektroonika, infotehnoloogia, materjalitehnoloogia jm on tohutult meie ühiskonda mõjutanud. Minge elektroonika- või arvutipoodi, vaadake, mida lapsed koolis õpivad, ja te näete, kuivõrd palju on meie elu muutunud."

Mõtteviisi muutus

"Enamik õppejõude on aga oma hariduse ja mõtteviisi omandanud nõukogude ajal, kus omandisuhted lähtusid teistest põhimõtetest – kõik kuulus riigile ja rahvale, samal ajal justkui mitte kellelegi," ütles Ustav. Seepärast peabki ta väga oluliseks teadlaste mõtteviisi muutumist ja ülikoolis loodava teadusprodukti kommertsiaalset väärtustamist.

Kui ülikoolid ei teadvusta, et ühiskond ootab neilt ka kaasalöömist ühiskonna elukvaliteedi parandamisel, siis jäävad nad tagaplaanile. " Ja ülikoolid jäävadki lõpmatuseni halama raha vähesuse üle. Aga raha ei jätku kunagi," lisab Ustav.

Ustavi sõnul on Tartu Ülikool aru saanud, et ta on ka materiaalseid väärtusi genereeriv jõud, sest vastasel juhul poleks instituuti sündinud.

Uue teadmise kasutamine

Prof Ustav räägib, et kui seni oli teadlastele ainus kriteerium jõuda oma teadmiste publitseerimiseni, siis uue mõtteviisi juures saab oma loomingut kasutada uute leiutiste, toodete tegemiseks. "Kui teadlased avaldavad oma teadustöö tulemusena loodud uue teadmise teadusajakirjas ilma seda eelnevalt kaitsmata kui intellektuaalomandit, siis ei ole neil hiljem mingit õigust saada kompensatsiooni, kui keegi kasutab seda teadmist näiteks mingite seadmete loomiseks. Põhjus on lihtne – meie teadlased on andnud uue teabe vabakasutusse."

"TÜTI peab looma süsteemi, mille kohaselt ülikooli teadlaste poolt loodud uut teavet kaitstakse kui intellektuaalset omandit. See, kes on selle intellektuaalomandi omanikuks, on küsimus, mille suhtes peaks ülikooli teadlaskond saavutama nn ühiskondliku kokkuleppe. Juhul, kui ülikoolis toodetud intellektuaalomandi omanikuks saab ülikool, siis võtab ta sellega enesele kohustuse omand kommertsialiseerida. Saadav kasum peab olema õiglaselt jaotatud nii intellektuaalomandi loojate kui ka selle kommertsialiseerimise kindlustaja – ülikooli ja teaduskondade vahel.

Tugistruktuuride ülesanded

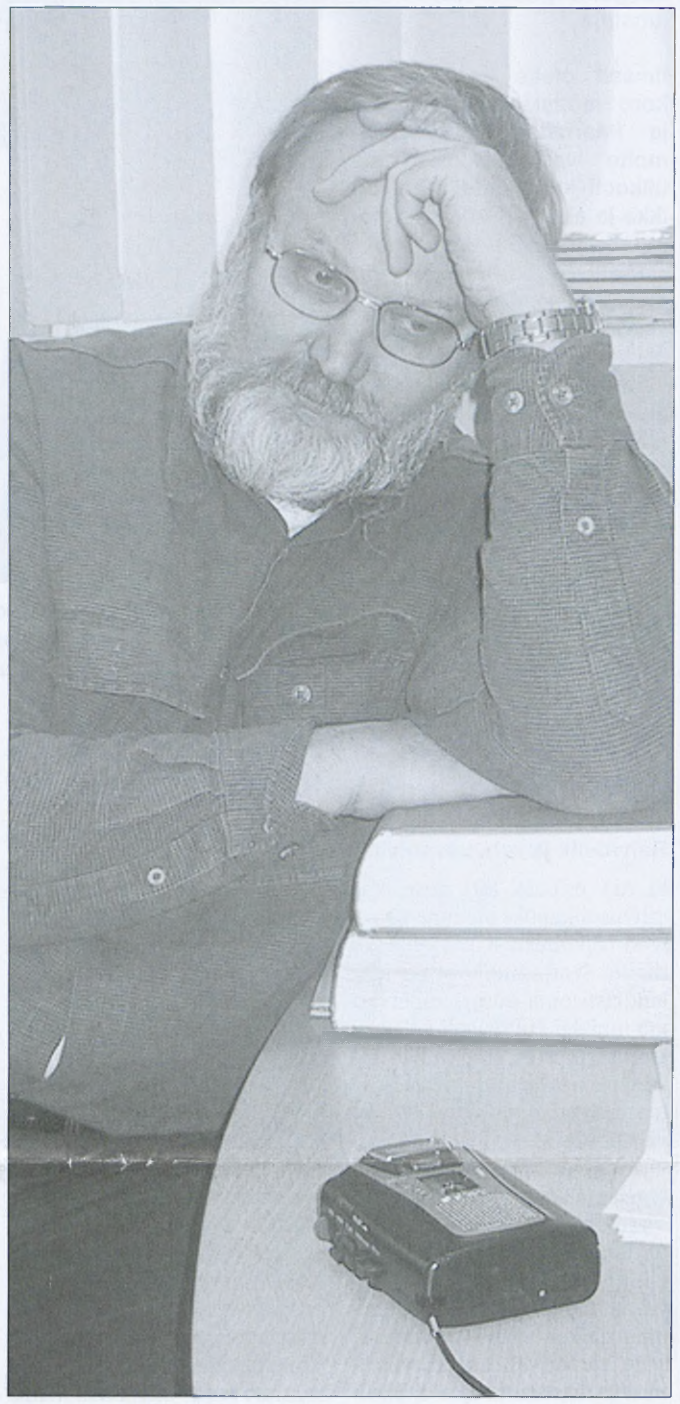
TÜTI peab looma tugistruktuurid, kelle ülesanne on luua seadusandlike reeglite kogum, kommertsialiseerimise skeem ja kasumi jaotamise tingimused. Seega on TÜTI tegevuse üks olulisi suundi aidata kaasa intellektuaalomandi kommertsialiseerimisele. Kommertsialiseerimine toimub kahel moel. "Esiteks intellektuaalomandi tegutsevatele firmadele litsentseerimise ja teiseks *spin-off*-firmade loomise kaudu." TÜTI tugistruktuuridel on oluline ülesanne – mehitada need firmad, leida nendele juhataja, teadusdirektor, töötajad, aidata kirjutada äriplaan, aidata muretseda finantsvahendeid, käivitada tegevus.

Ustav loodab, et kui paari aasta jooksul suudetakse näidata, et see intellektuaalomand on suuteline looma toote, siis saab lugeda äritegevuse käivitamise edukaks, sest loodud intellektuaalomandi kasutamisega on tekitatud toode, millel on turg. "Seejärel TÜTI loovutab ülikooli osaluse firmas juba vastava finantskompensatsiooni eest strateegilistele või finantsinvestoritele. Firma lahkub TÜTI-st ja elab siis juba eraettevõtte elu," räägib Ustav.

Instituudi esimene etapp

TÜ nõukogu on kinnitanud TÜTI arengusuunad ja -strateegia. Direktor loodab, et nõukogu otsuse kohaselt on järgmise aasta lõpuks instituudi maja Nooruse 1 renoveeritud ja laborid aparatuuriga varustatud. "Tahame pöörduda oma äriplaaniga Vabariigi Valitsuse poole, et saavutada kiiresti TÜTI käivitamine," märkis prof Ustav. Ta lisas, et oodata ei ole siin midagi, iga päev on kaotus. "Või nagu ütles minu vanaema, üks päev kaotust kevadel toob kaks nädalat kaotust sügisel, kui saaki vaja lõigata."

Lähiajal tutvustab UT tehnoloogiainstituudi teetähiseid ja organisatsioonilist struktuuri lähemalt.

TÜ tehnoloogiainstituudi direktor Mart Ustav peab väga oluliseks teadlaste mõtteviisi muutumist. VARJE SOOTAK

TÜ TEHNOLOOGIAINSTITUUDI MISSIOON

Luua teadus- ja arendustegevusega alus kõrgtehnoloogilisele majandussektorile Eestis.
Edendada innovatsioonis aktiivse osalemise kaudu Eesti firmade konkurentsivõimet.
Osaleda aktiivselt Eesti inimkapitali arendamisel, eriti tehnoloogiaalase kompetentsiga teadlaste, praeguste ja tulevaste ettevõtete juhtide koolitamisel ja ettevalmistamisel.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Kari Liiri Euroopa Kohtust julgustab Eesti juriste prantsuse keelt õppima
LK 3

Ülikool – rahvuslik ja rahvusvaheline
LK 2

Üliõpilased programmeerimisoiümpiaadil
LK 2

Seminar Narvast kui piirilinnast
LK 3

TÜ asutamispäeval esines Hortus Musicus
LK 2

UUDISED

Täna koguneb kuratoorium

Täna toimub ülikooli kuratooriumi istung.

Kavas on hinnata ülikooli tulemuslikkust ja arutada strateegilisi arengukavasid, ülikooli ajaloolise tuumiku hoonestu renoveerimise riiklikku programmi, aga samuti tutvuda tehnoloogiainstituudi ja tehnoloogilise infrastruktuuriga.

Istungil annab kuratoorium ülikoolile oma hinnangu. Homme tutvuvad kuratooriumi liikmed uue ühiselamuga.

14liikmeline kuratoorium on moodustatud Eesti ühiskonna silmapaistvatest isikutest ülikooli ja üldsuse sidemete tugevdamiseks.

Agu Laisk.

Agu Laisk nimetati emeriitprofessoriks

TÜ nõukogu nimetas taimefüsioloogia professori Agu Laisa emeriitprofessoriks.

Agu Laisk töötab TÜ professori ja taimefüsioloogia õppetoolina juhatajana 1992. aastast, 1994. aastast on ta TA akadeemik. 1961-1973 töötas Agu Laisk TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis, 1973-1992 Astrofüüsika ja Atmosfäärifüüsika biofüüsikalabori juhatajana, pannes aluse kõrgel rahvusvahelisel tasemel biofüüsikauuringutele. Doktorikraadi kaitses 1975. 1985 ja 1998 anti talle vabariiklik teaduspreemia.

Tartu Ülikooli külastas Saksamaa suursaadik Jürgen Dröge

Varje Sootak

29. oktoobril külastas Saksamaa Liitvabariigi uus suursaadik Jürgen Dröge oma Tartu-visiidil ka ülikooli.

Kohtumisel rektor prof Jaak Aaviksooga arutleti seniste ja edaspidiste koostöövõimaluste üle. TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul oli suursaadik Dröge aulaga tutvudes huvitatud siin ühe loengu pidamisest.

Jürgen Dröge (sünd 1941) on erialalt jurist, ta on olnud välisläheteustes Bangkokis, Lissabonis, Haagis jm.

Külaline tutvus veel ülikooli ajaloo muuseumi ning saksa keele õppetooli ja euroteaduskonnaga.

Saksa filoloogia õppetooli juhataja dots Anne Arold ütles, et suursaadikule näidati uue keeltemaja raamatukogu, tõlkekeskust jm. "Kuna saksa filoloogia õppetoolis on professuur praegu täitmata, arutasime, kuidas kasutada lähema kolme aasta jooksul õppetooli akadeemilise taseme tõstmiseks Saksa emeriitprofessoreid. Neid finantseeriks suurelt osalt DAAD Herderi programmi raames," ütles dots Arold.

Vestlusest võttis osa ka õppetooli külalislektor, DAADi esindaja dr René Kegelmann.

Aroldi sõnul on laekunud sooviavaldusi professoritelt, kelle tegevusvaldkonnad sobivad hästi õppetooli profiiliga. "DAAD vaatab meie koostatud kava lähemal ajal läbi."

"Esimene emeriitprofessor Helmut Richter tuleb Tartusse juba järgmiseks semestriks," ütles dotsent Arold.

"Peale Kegelmanni töötab sel aastal külalislektorina veel Elke Hanusch, kes õpetab muu hulgas saksa majanduskeelt, samuti kirjandusteaduse professor Claus Sommerhage. Septembris külastas õppetooli prof Ewald Lang Berliini Humboldti Ülikoolist ning viis läbi kaks keeleteaduslikku blokkseminari, mis osalejatele väga meeldis," rääkis õppetooli juhataja Anne Arold.

Põltsamaal toimub IV semiootika sügiskool

Laupäeval ja pühapäeval toimub Põltsamaal IV semiootika sügiskool, seekord teemal "Kaasaegne eesti kultuur ja kultuuriteooria".

Teemad lähtuvad kultuurist kui tervikruumist. Eesmärk on vaadelda eesti kultuuri kui tervikkooslust, kus suhestuvad erinevad kunstikeeled, rahvuskultuurid, eri väljendusvahendid ja erinevad ideoloogiad.

Sellise lähenemise saavutamiseks on töö jaotatud erinevatesse sektsioonidesse, mis käsitlevad pärimus- ja populaarkultuuri, arheoloogia, tänapäeva kirjanduse sotsiaalsete suundumuste, kaasaegse kunsti jm probleeme ning mille arutelutulemuste kokkuvõte ühisdiskussioonil peaks andma valdkondade süvaanalüüsist rikastatud üldpildi tänapäeva eesti kultuuri suundumustest.

Selline lähenemine tugineb Juri Lotmani semiosfääri mõistele ning on seega kooskõlas ka Tartu-Moskva semiootikakoolkonna varasemate traditsioonidega.

Anzori Barkalaja Viljandi Kultuurikolledžist räägib pärimuskultuurist ja kaasaegsest kultuurist, Marge Konsa TÜst kaasaegsest teoreetilisest arheoloogiast ja semiootikast, Peeter Linnap enesereklaamist ja eneseirooniast. Veel on kavas Mari Sobolevi ettekanne "Kaasaegne kunst ja selle ilmingud Eestis", Tõnis Kahult "Muusikakultuur ja populaarkultuur" jt.

Sügiskool sündis üliõpilaste algatusel 1996. aastal, et arutada, milline on semiootika koht kaasaegses Eesti ühiskonnas.

Sügiskooli töös on osalenud spetsialistid erinevatest ülikoolidest, aruteludest on välja kasvanud mitmed artiklid ajakirjades Vikerkaar ja Kunst.ee.

UUDISED

Uus interdistsiplinaarne keskus

TÜ nõukogu otsustas asutada sotsiaalteaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksusena Eesti käitumis- ja terviseteaduste tippkeskuse.

Tippkeskuse eesmärk on arendada interdistsiplinaarset uurimistööd ning korraldada doktoriõpet käitumis- ja terviseteaduste valdkonnas, samuti algatada diskussioone laiema avalikkuse osavõtul.

Sotsiaalteaduskonna dekaani prof Janus Harro sõnul kuulub keskusesse 11 uurimisrühma TÜ sotsiaal-, arsti- ja kehakultuuriteaduskonnast ning õigusinstituudist ja kaks rühma väljastpoolt TÜd (Eesti-Rootsi Suitsidoloogia Instituut ning uurimisrühm Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudist).

Merit Kindsigo.

Taastuvate energiaallikate konverents

7. novembril kell 10 algab EPMÜ peahoones Eesti säästliku arengu edendamise IV konverents "Taastuvate energiaallikate uurimine ja kasutamine".

Kavas on TTÜ, EPMÜ, TÜ ja teiste asutuste ning ettevõtete teadlaste ja spetsialistide ettekanded rohelisest energeetikast, biokütusest ja teistest kütuseliikidest. TÜ emeriitprof akadeemik Karl Rebane peab ettekande kõrgtehnoloogilisest terrorismist ja energiasüsteemide elujõust, Ain Kull, Anne Laas ja Tambet Kikas TÜ geograafia instituudist räägivad Eesti rannikualade tuuleressurssist jne.

Kavas on ka stendiettekanded, sh TÜ keskkonnatehnoloogia magistrandilt Merit Kindsigolt Saare maakonna taastuvenergia ressursside ja nende kasutamisvõimaluste kohta, mida ta uuris juba Türi kolledži üliõpilasena.

Info: Valdur Tiit, tel 313 318, 052 80 446, vtiit@eau.ee.

Harjutuskohtuvõistluse tähtaeg

Eesti Harjutuskohtu Seltsi (EHKS) Eesti harjutuskohtuvõistluse registreerumistähtaeg on täna.

Osaleda võivad kõigi Eesti kõrgkoolide õigusteaduskondadesse immatrikuleeritud, piisavate õigusalaste teadmistega, ükskõik millise põhiõppe kursuse üliõpilased vanusega alla 30 aasta. Üks osalemise tingimus on see, et üliõpilane ei ole varem osalenud Eesti harjutuskohtu suulises voorus ja et ta ei ole lõpetanud ühegi kõrgkooli õigusteaduskonda. Huvilistel moodustada 4liikmeline võistkond ja täita taotlus, mida on võimalik saada EHKSi kodulehelt ja juhatuse liikmetelt.

Täidetud taotlus saata aadressil Näituse 20, 50409 Tartu.

Info: www.harjutuskohus.ee.

Rahvusvaheline rahvuslik ülikool

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Tõnu Meidla
TÜ geoloogia instituudi juhataja

Ilmselt oleks kasulik veel kord mõtiskleda rahvusliku ja internatsionaalse põhimõtte vastandlikkuse üle ülikooli kontekstis. Neid on ikka ja alati olnud raske mahutada ühe katuse alla.

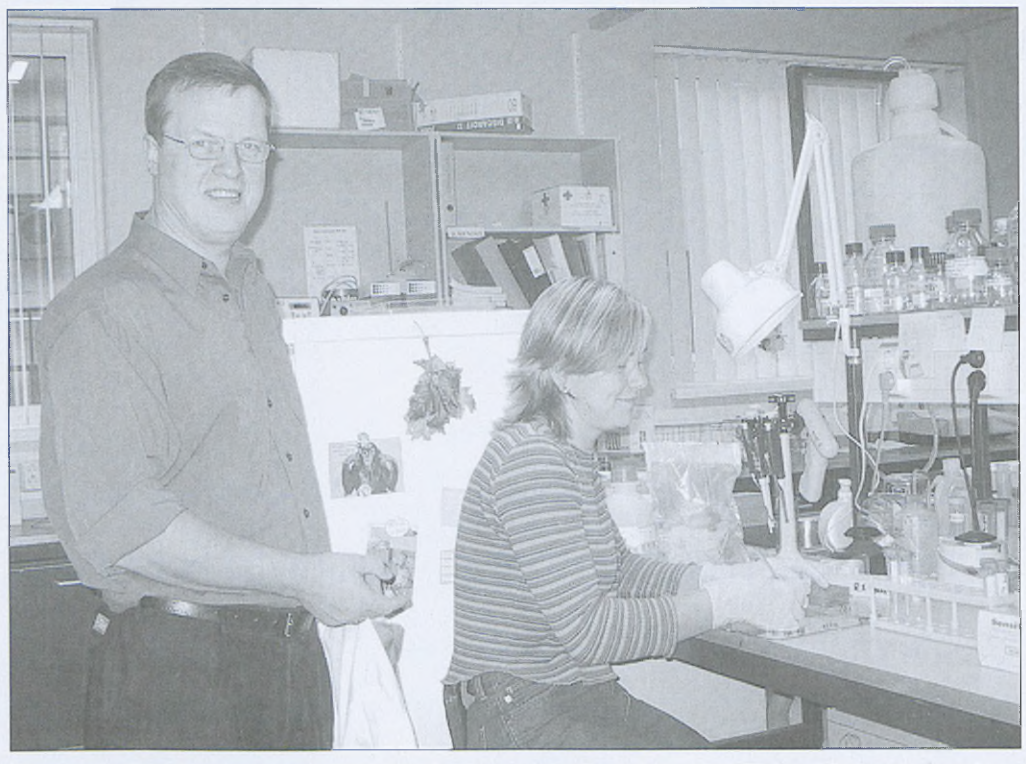
Kvaliteedi kriteeriumiks on meil üha enam kujunemas rahvusvaheline kogemus ja maailma hinnang.

Vastavalt Tartu Ülikooli seadusele oleme aga riiklik rahvusülikool ja õpetame valdavalt emakeeles. Teatud osa ülikoolist on võimeline rahvusvahelisel tasemel edukalt konkureerima ning see avatud konkurents on kindlasti ülikoolile kui tervikule kasuks tulnud. Rahvusteaduste poolel ei ole samade kriteeriumide rakendamine ilmselt parim võimalus, kuid milline võiks olla alternatiivne "mootor", et suurendada ülikooli panust nimetatud valdkonnas?

Rahvuslik ja rahvusvaheline

Ei saa esitada küsimust, kas rahvusülikooliks olemine peaks seadma kohustusi ülikoolile või riigile. Seadusandja peaks küll kindlasti oma ootusi väljendama mujalgi kui pelgalt eelarveläbirääkimistel, kuid rahvusülikool ise peab paratamatult olema rahvuslik nii sisse- kui ka väljapoole.

Seestpoolt vaadates peame tegelema haritud rahvusluse taastootmisega (omakeelne terminoloogia, publikatsioonid, taotlus olla nähtav omal maal), väljastpoolt vaadates tegelema oma unikaalse niši täitmise ja selle rahvusvahelise tutvustamisega, kasutama oma unikaalsest positsioonist lähtuvat kompetentsi ja potentsiaali rahvusvahelises õppes. Selleks peab ülikool leidma inimesi, kes suudavad teda väärikalt esindada nii rahvusvahelises kui ka emakeelses keskkonnas. On olemas palju erinevaid ettekujutusi, kuidas seda kõige paremini teha. Paraku ei ole mistahes kõrgtasemeline probleemide arutelu iial lisanud jõudu ja kompetentsi sinna, kus sellest loomulikul moel puudu kipub jääma. Vahendite üle vaidlemise asemel oleks ilmselt otstarbekam kasutada kõiki võtteid, mis suudavad anda positiivse tulemi.

Geeni- ja keskkonnatehnoloogia tippkeskuses, mida juhib prof Toivo Maimets, tegeldakse muu hulgas ka onkogeenide uurimisega. Kultuuris kasvatatud vähirakkudega tegeleb doktorant Anu Sikut. VARJE SOOTAK

Rahvusvaheline kogemus on eelkõige kvaliteedi näitaja ja mitte eesmärk omaette. Selle poole võib ja tuleb püüelda, kuid olla rahvusvaheline ülikool tähendab tegelikkuses pigem olla tunnustatud kui rahvusvaheline ülikool. Ülikooli kui terviku areng saab nähtavaks just väljastpoolt, distantsilt vaatlemisel ning see saab algtõuke rohujuure tasemelt – akadeemilise personali valmisolekust.

Akadeemiline valmisolek

Üks tavalisi argumente, mida esitatakse võõrkeelse õppe laiendamise vastu, on hirm maarjamaise tudengi pärast, kes võib nii raskustesse sattuda. Ehkki mure on mõistetav, on siiski olemas ka teatav kahtlus, et näeme probleemi sealjuures kõverpeeglist – või pigem sooviksime seda sellisena näidata.

Oletagem hetkeks, et tudeng oleks täna valmis alustama näiteks ingliskeelse õppega. Mis saab edasi?

Olemasolevad hinnangud TÜ akadeemilise pere võõrkeelepagasi kohta baseeruvad valdavalt nö kõhutundel. Pessimistide arvates oleks ehk vaid *ca* 30% TÜ akadeemilise pere liikmetest reaalselt valmis avama oma uksi nii külalistudengitele kui ka välispartneritele. Ehkki optimistlikud hinnangud küünivad 80%-ni, ei anna see meile erilist põhjust rõõmustamiseks, sest see optimism põhineb ilmselt kõrgendatud enesehinnangul. Rahvusvahelise suhtlemise alusmüüriks on aga tegelikult mitte niivõrd tudengite, kuivõrd just õppejõudude võõrkeeleoskus.

Mõnevõrra laiem on mõiste "rahvusvaheline akadeemiline kogemus", mis on vaikimisi akadeemilise personali kvalifikatsiooni peegeldavaks näitajaks. Ehkki üldiselt ollakse nõus, et see mõiste sisaldab enamat kui pelgalt võõrkeeleoskust, satume mõiste määratlemisel siiski teatavatesse raskustesse. Ühelt poolt on olemas piisaval hulgal formaalseid näitajaid: ISI/CC-artiklid, osalemine väliskonverentsidel, koostöö- või ühisprojektid välispartneritega, välisfirmade lepingute täitmine. Kusagil akadeemilise personali CV-des on "peidus" ka välismaal stažeerimise ning töötamise kogemus. Samas pole selge, mida need andmed tegelikult näitavad. Ükski nimetatud kriteeriumidest iseenesest (erandiks vaid õppetöö läbiviimine välisülikoolis) ei garanteeri, et sellist personaalset rahvusvahelist kogemust loeb piisavaks ka potentsiaalne partner või üliõpilane. Isegi rahvusvahelise suhtlemise potentsiaal iseenesest ei ole piisav, et luua töögrupis automaatselt rahvusvahelisele suhtlemisele avatud atmosfäär.

Rahvusvahelisele akadeemilisele kogemusele alusmüüriks oleva võõrkeeleoskuse kujundamine on täna kindlasti aktuaalne teema. Kas selleks peaks olema vajalik ühtsete rahvusvaheliselt tunnustatud keeleoskuse nõuete sissetoomine ülikooli, kõrgtasemel võõrkeeleoskuse väärtustamine palgaskaalal või mingid muud uudsed lahendused, on pigem tehniline probleem. Motivatsiooni loomine, vastupidi, on üks keerukamaid.

Ülikooli kui organisatsiooni valmisolek

Tartu Ülikooli rahvusvaheline koostöö toimub üheaegselt paljudel tasemetel alates rektorist ning lõpetades akadeemilise pere üksikute liikmetega. Sellest nähtavaim on üleülikooliline tase, kuid ka ülikooli erinevate struktuuriüksuste koostöö välipartneritega kajastub mitmel pool, ülikooli aruannetest kuni pressini välja.

Väide, et ülikooli kui organisatsiooni edukus rahvusvahelises koostöös sõltub eelkõige tudengite ja akadeemilise personali üldisest valmisolekust ja mobiilsusest, on paraku poolik tõde. Oleme seni olnud peamiselt "saaja" rollis, kuid peame hakkama end ette kujutama ka "andja" positsioonis. See väljendub eelkõige ülikooli kui organisatsiooni valmisolekus pakkuda väljastpoolt tulijaile igakülgset toetust.

Nii välistudengi kui -õppejõu vastuvõtt nõuab üsna paljude formaalsete protseduuride läbitegemist. Välistudengitel on tugiteenus välisüliõpilastalituse ja tuutorite näol olemas, kuid akadeemilise personali puhul puudub tänase seisuga selgepiiriline tugisüsteem. Ei ole selge, kas ülikoolil erinevate allüksuste kogemusest rahvusvaheliste konverentside, seminaride jms korraldamisel piisab, kui soovime oma uksed senisest palju laiemalt avada, ent mõistlik oleks teiste vigu mitte korrata ning võimalikke etteheiteid ennetada.

EESTI TEADUSE TIPPKESKUSED TÜs

Geeni- ja keskkonnatehnoloogia tippkeskus (juht Toivo Maimets)
Alus- ja rakendusökoloogia keskus (Olevi Kull)
Käitumis- ja terviseteaduse keskus (Jaanus Harro)
TÜ Füüsika Instituut (Kristjan Haller)

Kuidas edasi minna?

Paratamatult määravad ülikooli tugevuse ja tuntuse suuresti personalipoliitika edukus ja infrastruktuuri seisund. Selline tugev alusmüür aitab leida ka lisavahendeid, et seda kõike heas korras pidada, ning siis on ka administraatorite tegevus ressursside hankimisel märgatavalt efektiivsem.

Üks võimalik suundumus selles valdkonnas on teaduse tippkeskused, nii Euroopa kui ka Eesti omad. Tippkeskused koondavad oma valdkonna tugeva rahvusvahelise kogemusega tipptegijaid, nende käsutuses olev infrastruktuur on enamasti keskmisest paremal tasemel ning jõudsalt arenev. Et ka rahvusteaduste valdkonnas on võimalik Euroopa teadusruumis läbi lüüa, seda näitab Eesti keeletehnoloogia uurimisgrupp kui potentsiaalne tippkeskus.

Tüüpiline tippkeskus on näide üksustest, mis kvaliteedi toetamise ja järelkasvu kujundamise kaudu moodustavad akad Jüri Engelbrechti poolt nimetatud elementaarsed "teaduse võrgusilmad". Neid tuleb mitu korda "kasvatada" – ning tulemuseks võikski olla tipptase, mis fraktaalse võrgu osana kütkestab ümberkaudseid meid külastama, meilt õppima ja kust me ka ise liigume aeg-ajalt naaberriikide võrgusilmadesse.

Tartu Ülikooli 370. asutamispäeva kontserdil esines aulas varajase muusika ansambel Hortus Musicus Andres Mustoneni juhatusel. Saalitäis kuulajaid sai osa renessansimuusikast Euroopa metropolides Pariisis, Antwerpenis, Londonis, Napolis 16. ja 17. sajandil. 1972. aastal asutatud Hortus Musicus on esinenud korduvalt nii ülikooli kui üliõpilaspäevade üritustel. JAAK NILSON

Tartu Ülikooli tudengid olid programmeerimisolümpiaadil edukad

Minskis peetud ACMi programmeerimisolümpiaadi veerandfinaalis saavutas TÜ I võistkond (Martin Pettai, Andres Luuk ja Steve Perkson) 4. ning II võistkond (Leopold Parts, Kristo Tammeoja ja Konstantin Tretjakov) 8. koha.

Mõlemad meeskonnad pääsesid poolfinaali, mis peetakse novembri lõpus Peterburis.

ACMi programmeerimisolümpiaad on omataoliste hulgas vanim ning kõige laiema levikuga, mistõttu on õigustatud selle nimetamine üliõpilaste maailmameistrivõistlusteks.

Peterburi poolfinaali pürib 247 võistkonda 114 kõrgkoolist. Tegemist on meeskondliku võistlusega, kus kolmeliikmelisel võistkonnal on üks arvuti ja 5 tundi aega ülesannete lahendamiseks. Võrdse ülesannete arvu korral on määrav lahenduste esitamise kiirus. Minski veerandfinaalis osales Eestist lisaks TÜle ka kaks TTÜ võistkonda, kuid nemad seekord poolfinaalini ei jõudnud.

Info: icpc.baylor.edu/icpc, neerc.ifmo.ru, www.fpmi.bsu.by/acmicpc/.

Ülikool korraldab rahvusvahelise matemaatikavõistluse

Illari Lään

Täna kell 13 toimub Tartu Raekojas rahvusvahelise matemaatikavõistluse Baltic Way 2002 pidulik avamine.

Võistluspäev on 2. novembril. Võistlusülesanded valib kõigi riikide esindajatest koosnev zürii, võistkondade esitatud lahendused kontrollib erapooletu kogu – koordinatsioonikomitee, kuhu kuuluvad TÜ matemaatika-informaatikateaduskonna üliõpilased ja õppejõud. Tulemused kuulutatakse välja lõputseremoonial TÜ Ajaloo Muuseumis pühapäeval kell 17, kus annab väikese kontserdi ka UR2KAM.

Iga riigi võistkonnas on viis õpilast, kaks riigi esindajat on rahvusvahelises züriis. Igal võistkonnal tuleb 4,5 tunni jooksul ühiselt lahendada 20 algebra, geomeetria, arvuteooria ja diskreetse matemaatika valdkonda kuuluvat ülesannet. Lisaks matemaatika propageerimisele ja üksteiselt mõõduvõtmisele on selle võistluse korraldamise eesmärk luua kontakt eri maade sarnaste huvidega noorte vahel, aga ka arendada meeskonnatöö oskusi.

Rahvusvaheline matemaatikavõistlus Baltic Way on 11 riigi – Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Taani, Norra, Saksamaa, Poola, Islandi ja Venemaa (St. Peterburg) osavõtul toimuv koolinoorte võistkondlik matemaatikavõistlus. Võistlus toimub igal aastal erineval maal, Tartus toimuv võistlus on järjekorras kolmeteistkümnes.

Eesti koolinoored on senistel võistlustel esinenud väga edukalt, näiteks 2001. aastal Saksamaal saavutati külalismeeskonna Iisraeli järel 2. koht, 2000. aastal Norras 3. koht ja 1999. aastal Islandil 1. koht. Võistlus toimub haridusministeeriumi finantseerimisel ja Tartu Linnavalitsuse ning ettevõtete A. Le Coq ja Connex toetusel, võistluse võõrustajaks on Tartu Hugo Treffneri Gümnaasium.

Võistluse korraldavad Tartu Ülikool ja Eesti Matemaatika Selts.

Info: Viire Sepp, tel: 375 890, 051 89 951.

Tudengite sügispäevad

Mari-Liis Hüvato

Tudengite sügispäevad algavad 12. novembril tudengibändide esinemisega.

Ühe kuni kahe üllitise esitamiseks on aega 5. novembrini, mil žürii valib välja parimad, kes pääsevad edasi finaali.

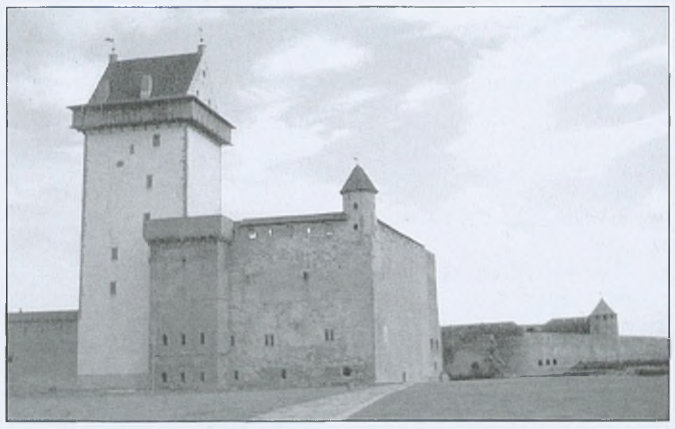
Kolmandat aastat toimub tudengipäevadel ka parima **tudengifilmi konkurss**, mis on olnud eelnevatel kordadel üle ootuste menukas.

Et kõik parimad filmid jõuaksid avalikkuse ette ja et nende vaatamiseks ei kuluks mitu päeva, on korraldajad seadnud filmidele ka ajalise piirangu – pikkuseks kuni viisteist minutit.

Oma värvilised, täpilised, ruudulised või must-valged lühifilmid peab valmis saama hiljemalt **5. novembriks**.

Kellele muusika- või filmitegemine pinget ei paku, võib kaela riputada fotokaamera ja minna tabama tudengielu peidetud, või miks ka mitte nähtavaid külgi. Kui fotod ilmutist väljavõetuna vaatamist kannatavad, oleks igati mõistlik saata need hiljemalt **4. novembriks** Sõbra Majja. Seal valitakse kaunimate seast välja kauneimad ja riputatakse näituseks üles TÜ raamatukokku.

Info sügispäevade kohta Internetiaadressilt www.ut.ee/studentdays.

Narva on ELi piirilinn

Homme kell 10.30 algab Narva Raekojas rahvusvaheline seminar "Narva – Euroopa Liidu piirilinn".

Seminari korraldaja SA Pro Narva juhataja Andres Toode sõnul muutub Eesti ühinemisel ELiga oluliselt Narva kui Euroopa Liidu piirilinna staatus. "Liitumine avab Narvale uusi võimalusi, kuid esitab ka uusi nõudmisi," ütles Toode.

Seminari eesmärk ongi analüüsida, mida esitab Narvale Eesti ühinemine ELiga ning milliseid tegevusi nõuab nende vajaduste realiseerimine.

Seminar on mõtteliselt jagatud kolme blokki. Esimest istungit juhatab TÜ dots Eiki Berg, kes peab ka ettekande Schengeni mõjust piiriäärsetele aladele. Eiki Berg juhib ka seminari kokkuvõtvat osa.

Kaks esimest blokki annavad Narva teema lahkamiseks vajalikud eelteadmised. Kolmandas blokis analüüsitakse Narva vajadusi ja võimalusi linnaruumi arendamise seisukohalt vaadatuna.

Esinema on kutsutud peale rahandusministeeriumi jt Eesti asutuste spetsialistide ka teadlased Taanist, Rootsist ja Soomest.

Seminaril on sünkroontõlge eesti, vene ja inglise keelde.

Seminari toetavad Avatud Eesti Fond ja TÜ Narva Kolledž.

Info: www.pronarva.ee/tegevus/konverents/.

Kari Liiri: "Õppige prantsuse keelt!"

Kristjan Kaljund

Euroopa Kohtu tõlkedirektoraadi soome keele osakonna juht Kari Liiri julgustab Eesti noori juriste õppima prantsuse keelt, sest ainuüksi Euroopa Kohus vajab Eesti liitumise järel ELiga *ca* 25 tõlki.

Et kohtulahendeid ja õigussüsteeme rahvale arusaadavaks teha, töötab kohus kõigis ELi liikmesriikide keeltes.

Aastas tõlgitakse pool miljonit lehekülge materjali, 440 tõlki (ehk jurist-lingvisti, nagu neid ametlikult kutsutakse) moodustavad peaaegu poole kohtu töötajatest.

Hea tõlk suudab tõlkida kuni 12 lk päevas, kui siia aga lisada korrektuur, tehniline töötlus jmt, on tõlgi päevane "tootlus" 5-6 lk. Et Euroopa Kohtu juurde tõlgiks saada, peab inimesel olema juuraharidus ning lisaks emakeelele peab ta oskama prantsuse ja veel vähemalt ühe ELi liikmesriigi keelt.

Tõlkimine toimub alati võõrkeelest emakeelde, st, et näiteks kreeka keele osakond tõlgib tekste kõikidest teistest keeltest kreeka keelde.

Eesti ja poola keel paaris

ELi laienemisprognooside täitudes lisandub praegusele 11 keelele veel kaheksa, mis muudaks otsetõlke väga keeruliseks (vaevalt, et leidub palju juriste, kes suudaksid tõlkida näiteks läti keelest kreeka keelde). Seepärast võetakse uute liikmete puhul kasutusele nn ühendamiskeeled (*link languages*), läbi mille tõlgitakse vähemräägitud keeli.

Praeguste plaanide kohaselt on ühendamiskeeled uutele liikmetele paika otsustatud järgmiselt: eesti ja poola keelt hakatakse tõlkima läbi saksa keele, leedu ja tšehhi keelt läbi inglise keele, ungari ja läti keelt läbi hispaania keele ning sloveenia ja slovakkia keelt läbi itaalia keele.

Praktikas tähendab see seda, et eesti keelt oskav saksa jurist tõlgib eestikeelse seaduse kõigepealt saksa keelde, sealt tõlgitakse see omakorda kõikidesse teistesse ELi keeltesse.

Kui tõlgid suudavad, on muidugi soovitav kasutada otsetõlkimist, et saavutada maksimaalne kvaliteet ja hoida kokku aega.

Palju tööd, hea tasu

Et uute keelte tõlked peavad olema kättesaadavad kohe pärast liitumist, hakatakse ettevalmistusi tegema juba praegu. Mõne kuu pärast hakatakse ka Eestist otsima esimesi inimesi, kes kohtu juures eesti keele osakonnas tööd alustaksid. Tõlgi töötasu on 5000 eurot kuus.

Iga tõlk peab leidma optimaalse lahenduse kolmnurgas kvaliteet-kvantiteet-tähtajad. Euroopa Kohtus võib dokument tõlkimisel läbida kuni 24 etappi (tõlkija, toimetaja, korrektuur, sekretärid jne).

Tööd püütakse pidevalt optimeerida, ent tänini leidub tõlke, kes keelduvad arvutit kasutamast ning dikteerivad tekste sekretäridele. Ka muudab juriidilise keele spetsiifilisus näiteks masintõlke kasutamise võimatuks. Sellest hoolimata on Euroopa Kohtu tõlkeosakond Euroliidu struktuuride hulgas üks efektiivsemaid.

Kari Liiri Euroopa Kohtust ütleb, et Eestis on prantsuse keele õppimine alaväärtustatud. KRISTJAN KALJUND

Kas Euroopa kohtus töötav tõlk peab ennekõike olema hea jurist või hea tõlk?

Kui neid kaht üldse võrrelda saab, siis võib öelda, et ennekõike peab ta olema jurist. Peab tundma oma kodumaa juriidilist süsteemi, et osata kohtu otsuseid oma maa keelde ümber panna.

Kuivõrd võimaldab Interneti areng tõlkimist kaugtööna?

Siin on suur osa konfidentsiaalsusel. Näiteks veel väljakuulutamata otsuseid on riskantne elektrooniliselt saata isegi tulemüüride jmt olemasolul. Kontoris on meil reegel, et pärast lahkumist paneb igaüks oma materjalid turvaliselt luku taha, kodutöö puhul ei saa me selles kindlad olla.

Väga tähtis on ka tekstide autorite, kohtunikega suhtlemine, mis kaugtöö puhul on raskendatud.

Kuivõrd saate kasutada *freelance* tõlke?

Kasutame neid mittekonfidentsiaalse materjali puhul, mida on umbes 15% kogu tööst. Aga väga raske on nende tööd ühtlustada, see tähendab meile ikkagi lisatööd.

Ütlesite, et üks kohtuasi võib kesta kuni 22 kuud. Kui suur osa sellest kulub tõlkimisele?

Tõlkimise osa ei olegi tegelikult väga suur, 22kuulise protsessi puhul ehk umbes neli kuud.

Võrreldes 90ndate algusega on ühe tõlgi tootlus kasvanud kahekordseks. Kuidas on see võimalik?

Kvaliteet kannatanud ei ole, jõudluse kasv tuleb ennekõike uutest töömeetoditest, mida võimaldab infotehnoloogia areng. Võrreldes teiste Euroopa Liidu struktuuridega on kohus tõlkimise osas kõige efektiivsem – meil on iga 100 000 lk toodangu kohta aastas 83 tõlki, Euroopa Komisjonis aga 125.

Miks peaks noor jurist, kes unistab näiteks oma praksisest, hakkama tööle tõlgina, mis esmapilgul tundub üsna igav?

See on üsna levinud ettekujutus. Euroopa Kohus on ELi õiguse tõlgendamisel kõige kõrgem kohtuinstants. Juristi jaoks on just see koht, kus olla! Sa näed iga päev seestpoolt ühenduste õiguse viimaseid arenguid. Kui oled mingile valdkonnale spetsialiseerunud, saad tegeleda just sellega. Erinevate keelte ja õigussüsteemidega töötamine on ka suur intellektuaalne väljakutse.

Kas prognoosite ka kohtuprotsesside arvu kasvu seoses uute liitujate õigussüsteemide erineva tasemega?

Oleme prognoose teinud vaid lähtuvalt demograafilistest näitajatest, uute liitujate õigussüsteemidest pole meil veel piisavalt head ülevaadet, et selle põhjal oletusi tegema hakata.

UUDISED

Teaduskeskuse AHHAA šokolaadilabor sõitis Narva

TÜ Narva Kolledžis avati teaduskeskuse AHHAA näitus, kus külastajad saavad ise šokolaadi valmistada, martsipani kaunistada ja oma meeli proovile panna. Eksponaatide hulgas on ka tasakaalutunnel, raseduskõhuke, surve tugevuse mõõtja jm. See on juba neljas AHHAA näitus Narvas.

Eelnevalt oli see näitus Tartus, Pärnus ja Tallinnas. Kolmes linnas on külastusi kokku 50 000. Narvast läheb näitus edasi Kuressaarde.

Narva kolledžis saab AHHAA näitusega tutvuda 23. novembrini.

Kolledži tudengile stipendium ja töökoht

TÜ Pärnu Kolledži turismi- ja hotelliettevõtluse 3. kursuse üliõpilane Kirke Kits pälvis Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu stipendiumi.

15 000 tuhande kroonine stipendium jagati mitme õppeasutuse üheksa eduka tudengi vahel. Lisaks rahalisele preemiale kindlustab liit stipendiaatidele ka töökoha nende valitud hotellis või restoranis.

Naiste võrkpalli võitis TÜ

Tartus toimunud Eesti üliõpilaste võrkpalli meistrivõistlustel tuli TÜ meeskond (Olari Kontram, Jaanus Nõmmsalu, Stig Rogenbaum, Sten Vendel, Andris Õunpuu, Kristjan Sikaste ja Rain Värton) Audentese Mainori Ülikooli järel teiseks. Järgnes EPMÜ meeskond. TÜ II meeskond jäi neljandaks.

Naiste võrkpallimeistriks tuli Tartu Ülikooli naiskond (Aigi Ermel, Kadi Uus, Helina Klaassen, Raili Sepp, Liina Uibopuu, Sille Rossi, Mirjam Mägi, Kadri Nurme, Reet Aasmäe ja Terje Palu). Hõbedased medalid kuulusid TPÜ ja pronksid TTÜ naiskonnale.

Korvpallis langes TÜ meeskond alagrupist välja.

Raamatukogus vaibanäitus

4. novembril avatakse TÜ Raamatukogus Tampere tekstiilikunstniku Ani Liffländeri (pildil) näitus "Sügise õhetus".

Ani Liffländeri vaibanäitused on üleval olnud lisaks Soomele ka Pariisis ja Berliinis. Soome Instituudi vahendusel saab tema töid näha nüüd ka Eestis. Näitus on olnud juba Hiiumaal, Võrus ja Põlvas.

1970. ja 1980. aastatel õppis ta töö kõrvalt maali ja skulptuuri. 1990. aastate alguses sai ta kunstnikutööle uue tõuke – ta võttis pikema puhkuse ja õppis käsitöökunstnikuks.

Kunstniku enda sõnul kasutab ta oma töödes näiteks linnusulgi, villa, puutükke, peeglikilde, kasetohtu ja kive.

ÕNNITLEME

Prof Uno Lõhmus 50

Riigikohtu esimees, TÜ külalisprofessor Uno Lõhmus sündis 30. oktoobril 1952 Mõisakülas, lõpetas TRÜ õigusteaduskonna 1976. Pärast lõpetamist töötas ta pikka aega eduka advokaadina ning 1985. aastast õigusteaduskonna vanemõpetaja, dotsendi ning külalisprofessorina.

1994-1998 oli prof Lõhmus Eesti Vabariigi esindajana Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik ning 1998. aastast on Riigikohtu esimees.

Prof Lõhmuse uurimisvaldkonnad on põhiliselt puudutanud karistusõiguse, inimõiguste ning riigiõiguse küsimusi.

Õigusteaduskonna üliõpilased hindavad jätkuvalt prof Lõhmust huvitava õppejõuna.

TÜ õigusteaduskonna pere

70

Marta Sepp,
majahoidja – 7. november

65

Ilmar Rammo,
dotsent – 2. november
Rein Tomberg,
tehnik – 4. november

55

Ilmar Kotta,
teadur – 1. november
Jaan Unt,
lektor – 7. november

40

Jaanus Harro,
psühhofüsioloogia prof, sotsiaalteaduskonna dekaan – 7. november

TUDENGITE MEISTRIVÕISTLUSED

Judo
Eesti üliõpilaste meistrivõistlused judos toimuvad 2. novembril Tähtvere judohallis. Kaalukategooriad naistele on -63 kg ja +63 kg, meestele -66kg, -73 kg, -81 kg, -90 kg ja +90 kg. Kaalumine ja üliõpilaspiletite esitamine võistluspaigas kell10.30-11.30. Võistluste avamine kell 12. Selguvad kandidaadid üliõpilaste maailmameistrivõistlustele. Pealtvaatajatele tasuta.

Poks ja maadlus
Registreeruda saab ka tudengite meistrivõistlustele poksis (9.-10. novembril Tallinnas Sisekaitse akadeemias) ja kreekarooma maadluses (Tartus, EPMÜs, 16. novembril -60 kg, -66 kg, -74 kg, -84 kg, -120 kg).

Info: 333 233, 052 57 624, www.easl.ee Tiina Beljaeva EASLi arendusjuht 333 233, 052 57 624.

SEMINAR "TEE ISE! KODANIKUALGATUS JA EUROOPA LIIT"

2. novembril kell 11 EÜSi saalis Tõnissoni 1

Esinevad:

- endine välisminister Toomas Hendrik Ilves – "Eesti välispoliitiline asend pärast liitumist",
- endine Euroopa Liikumise president Peeter Tulviste – "Meie huvid Euroopas",
- Riigikantselei ELi infosekretariaadi juht Hannes Rumm – "Avaliku arvamuse toetus Eesti liitumisele Euroopa Liiduga",
- välisministeeriumi nõunik Mart Saarso – "Eesti ekspeditsioon Antarktikasse",
- Euroopa Komisjoni delegatsiooni infoprogrammi koordinaator Martin Aadamsoo – "Referendumieelne teavitustegevus Eestis – osalus, võimalused, ohud".

Seminar püüab kaasa aidata debati tekkimisele rohujuuretasandil.

Vajalik eelnev registreerimine: halikas@ut.ee või tel 375 400.

Seminari korraldavad Eesti Üliõpilaste Selts ja TÜ Üliõpilasesindus.

EESTI POLAARFONDI STIPENDIUM

1997. aastal asutatud Eesti Polaarfondi tegevuste hulka kuulub polaaralade looduse ja rahvuskultuuride uurimise toetamine. Toetust võib leida ka samade teemade käsitlemine kaunite kunstide vallas.

Taotlus ja CV saata 1. detsembrini aadressil SA Eesti Polaarfond, Pikk 70, Tallinn.

TÜ RAAMATUPOE OKSJON

TÜ Raamatupood korraldab laupäeval, 16. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones kuuenda raamatuoksjoni teemadel:

- **Eesti luuleraamat,**
- **Eesti teatmeraamat ja**
- **Eesti vanem ja/või haruldane raamat.**

Teemal "Eesti luuleraamat" võetakse ilmumiskohta piiramata vastu Eesti autorite eesti või algupäraselt ka mõnes muus keeles ilmunud luuleteoseid, sh ka laste- ja vaimulikku luulet, samuti nende tõlkeid mis tahes keelde. Mitte-Eesti autorite eesti keelde tõlgitud luuleteoseist võetakse vastu vanemaid või haruldasi mugandusi või muus suhtes eriti väärtuslikke. Vastu võetakse ka antoloogiaid, antoloogia tüüpi või mitme autori kogumikke, laulikuid jms. Eestis ilmunud trükiste ilmumisaja tinglik ülempiir on reeglina 1960. aasta, kui tegemist ei ole bibliofiilsete väljaannete või haruldaste väikesetiraa•iliste trükistega, mis ilmunud pärast uut iseseisvumist.

Teemal "Eesti teatmeraamat" võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid Eesti kohta käivaid teatmetrükiseid. Siia kuulub *lexica et biographica,* st kõikvõimalikud entsüklopeediad, leksikonid ja sõnaraamatud (*excl* mitmekeelsed tõlkesõnaraamatud) ning isiku- ja elulootrükised; edasi aadressiraamatud, kataloogid ja bibliograafiad, kalendrid ja aastaraamatud, käsiraamatud, juhendid ja õpetused; seejärel asutuste ja tegevusalade ajalood, ülevaated ja käsitlused; viimaks *localia* ehk paikkonnatrükis, st trükis, mis käib tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta ajaloo või maateaduse seisukohalt.

Teemal "Eesti vanem ja/või haruldane raamat" võetakse ilmumiskohta piiramata vastu kõiki eestikeelseid või Eestis ilmunud võõrkeelseid trükiseid ilmumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast kuni tänapäevani ainult haruldasi või väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud või Eesti kohta käivaid võõrkeelseid trükiseid. Trükiseid võetakse oksjonile ainult valikuliselt, silmas pidades nende väärtust, seisundit ja nõutavust. Peale raamatute on oodatud ka perioodika, trükigraafika, väiketrükised jms, samuti dokumendid ja käsikirjad.

Oksjoni kataloog ilmub novembri algul.

INFOTUND "TUNNE OMA LEPINGUPARTNERIT!"

5. novembril kell 14.15 peahoone ruumis 140

Ürituse eesmärk on tutvustada teadlastele ja õppejõududele Eesti TA, haridusministeeriumi ja ülikooli partnerlepinguid välismaiste institutsioonidega. Põhitähelepanu on pööratud teadlasvahetuse võimalustele.

14.15-14.45 Anne Pöitel, Eesti TA välissuhete talituse juhataja – ülevaade Eesti Teaduse Akadeemia teadlasvahetuse programmidest;

14.45-15.15 Helina Vallaste, HM välissuhete talituse ekspert – riikidevahelistest välislepingutest ja teadlasvahetuse võimalustest

15.15-15.45 Lea Kivi, TÜ välissuhete talituse peaspetsialist – teadlasvahetuse võimalustest Tartu Ülikooli partnerlepingute raames.

Lea Kivi
teadus- ja arendusosakonna
välissuhete talituse peaspetsialist
ph ruum 302 tel 376 114, Lea.Kivi@ut.ee

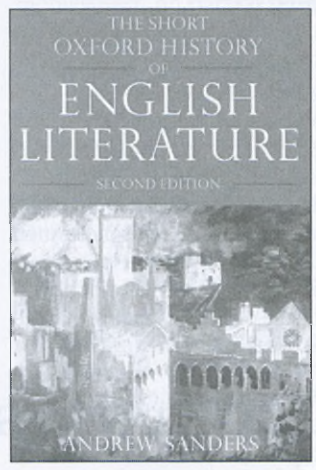
TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Andrew Sanders

The Short Oxford History of English Literature

Second Edition

OUP 2000

TÜ Raamatupood
Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16,
www.ut.ee/Raamatupood
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

ACTA DIURNA

1.-2. novembrini toimub Otepää-Margusel Eesti Statistikaseltsi 14. konverents "Statistikameetodid eluteadustes". Osavõtt konverentsist on vaba. Info ja registreerimine: TÜ matemaatilise statistika instituudi kantselei, J. Liivi 2, e-post: kparli@ut.ee, telefon 375 453, faks 375 898.

LOENGUD

6. novembril kell 18.15 toimub keemiaringis (Jakobi 2-226) rahvusvaheliste suhete ringi avalik loeng "NATO tippkohtumine Tartust vaadatuna". Esinevad Jüri Luik EV Välisministeeriumist ja Michael H. Clemmesen Balti Kaitsekolledžist. Moderaator on dots Eiki Berg.
www.natosummit.cz/

6. novembril kell 18 tuleb Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarrõ külla ajakirjandustudeng, võrukeelsete telesaadete autor Arp Müller, kes räägib sellest, kuidas sündis saatesari "Kihoq". Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

14. novembril kell 10 algab Tartus Riia 12 Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste ja Eesti Avaliku Halduse Instituudi korraldamisel Kaitsefoorum 2002 "Millist kaitseväge vajab Eesti?". Foorumile saab registreeruda läbi Eesti Avaliku Halduse Instituudi koduleheküle aadressil www.eahi.ee. Registreeruda palume hiljemalt 12. novembriks. Lisainfo: Eesti Avaliku Halduse Instituut, tel (0) 699 9816, faks (0) 699 9819, e-post: tuuli.keerberg@eahi.ee

KURSUSED

4. novembril kell 16 toimub ph 102 vabade kunstide kutsutud professori Ain Kaalepi loengusarja "Peatükke eesti kultuuriloost" (FLKU.00.009; 1 AP / arv) järgmine loeng. Info: Triin Lett, tel 375 669.

4. – 8. novembrini toimub erikursus "Tänapäeva vene keel ja kõne" (FLVE.02.152; 1 AP / arv). Lektor: prof Maksim Kronhaus (Moskva, Venemaa Riiklik Humanitaarülikool). Erikursus käsitleb viimase aastakümne jooksul toimunud muudatusi vene keeles, eriti aga kõnes. Tähelepanu keskmes on kõneetikett, pöördumine kuulaja poole, laensõnad, kõnekliŏeed, keelenormi kujunemine, keele- ja kõnerefleksioonid ning nende mõjutamiskatsed (seadused ja "reformid"). Esimene loeng on 4. nov kl 18-20, Näituse 2-207. Registreerimine ja info tel 376 352; 375 352. www.is.ut.ee/pls/ois.

TEATED

Tartu Ülikooli iganädalane hommikupalvus toimub kolmapäeviti kl 9.15-9.45 ph 227. 6. novembril peab palvust EELK Tartu praostkonna vikaarõpetaja Annika Sipos.

7. novembril kell 13 algab ülikooli infopäev Võrumaal Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumis. Tutvustatakse ülikoolis õpetatavaid erialasid ja vastuvõtutingimusi 2003. aastal. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 078 68 362.

7. novembril kell 18 algab vilistlaskogu Saaremaa koondise filmiõhtu – Universitas Tartuensis 370 – ülikooli eelmiste juubelite meenutustega. Videoõhtu toimub Kuurhoone II korruse saalis. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045 39839.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Lotomadin. Kl 14
Mõrva ABC. Kl 16, 18
Vidocq (R,L,P,N). Kl 20
Ungari filmipäevad, pilet 20 kr.
4. nov kl 20 - Moskva väljak
5. nov kl 20 - Ärka üles, Jancsi
6. nov kl 20 - Meie armastus

13.-19. novembrini CinEd@ys – Euroopa filmipärandi nädal, pilet 20 kr.

13. nov
19 Yasemin (Yasemin; DE 88)
21 Viha (La Haine; FR 95)

14. nov
19 Osakond (The Oupost; HU 95)
21 Victory (Victory; UK FR DE 95)

15. nov
19 Sindbad (Sindbad; HU 71)
21 Ohverdamine (Sacrifation; SE FR UK 86)

16. nov
19 Maja kaljude all (The House Under the Rocks; HU 59)
21 Nostalgia (Nostalgie; IT 83)

17. nov
19 Külmad päevad (Cold Days; HU 66)
21 Üks Prantsuse naine (Une Femme Francaise; FR DE 94)

18. nov
19 Karussell (Merry-Go-Round; HU 56)
21 Kristiina Lauritsatütar (Kristin Lavransdatter; NO 95)

19. nov
19 Minu XX sajand (My 20th Century; HU 89)
21 Sada ja üks ööd (Les Cent et une Nutits; FR UK 95)

KONTSERT

Laupäeval, 2. novembril kell 18 Vanemuise Kontserdimajas Läti Rahvusooperi külalisetendus Mozarti "Don Giovanni", dirigent Gints Glinka, lavastaja Kristina Wuss (Saksamaa). Piletid alates 100 kroonist.

Pühapäeval, 10. novembril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast "Linna muusikud Linnamuuseumis" "Keelatud muusika". Esinevad Aare Saal (bariton), akordionikvartett Baravo (Inga Kadastik, Lilia Tsakuhhina, Maido Parv, Kaido Parv), juhendaja Ülo Lilles. Kavas Curtis, Gastaloni, Ellington, Hatsaturjan. Piletid 60 ja 30 kr.

Kolmapäeval, 13. novembril kell 19 esineb Vanemuise Kontserdimaja dzässisaalis duo Dessert Time – Daniel Erdmann (saksofonid, flöödid; Saksamaa), Jaak Sooäär (kitarr). Piletid 80 ja 50 kr (50kroonised piletid müügil ka sügispäevade piletilaadal 12. nov).

Reedel, 29. novembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas "La forza del destino" – esineb Vanemuise Sümfooniaorkester, dirigent Mihkel Kütson. Kavas G. Verdi avamäng ooperile "La forza del destino", W. A. Mozarti Sümfoonia nr 25 ja L. van Beethoveni Sümfoonia nr 5.

UT TOIMETUS TEATAB

Kõik jooksva numbri artiklid peavad toimetusse jõudma hiljemalt esmaspäeviti, uudised ja info kolmapäeviti. Neljapäeviti kella 12ks on ajaleht juba toimetusest trükikotta saadetud.

Saadetavad pildid peavad olema resolutsiooniga 300dpi. Internetis avaldatud piltide resolutsioon on 72 dpi, seega need lehes kasutamiseks ei kõlba. Peab jälgima, et foto oleks vähemalt niisama suur, kui see avaldamisel olema peaks. Palume fotosid mitte saata Wordi või Coreli failides.

Portreepiltide skanneerimiseks ei sobi dokumendid, kus fotole on löödud tempel või kiletatud mustriga kilega.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

8. november 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 35 (2113)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Sihtasutusel 5 aastaga 20 miljonit

Kristjan Kaljund

TÜ Sihtasutuse põhikapital on viie aastaga kasvanud 2000 korda, stipendiumiteks on selle ajaga välja makstud rohkem kui kuus miljonit krooni.

208le senisele stipendiaadile lisandus 6. novembril, sihtasutuse aastapäeval veel 37.

TÜ Sihtasutus on suurim erakapitalil põhinev teaduse ja hariduse toetaja Eestis. 1997. aastal 10 000krooniga asutatud fondil on tänaseks põhikapitali üle 20 miljoni. Maailmamastaabis on see siiski kääbus – suurima samalaadse, Harvardi Ülikooli toetava organisatsiooni põhikapital on 20 miljardit dollarit.

Teadaolevalt anti esimene haridust toetav stipendium Eestis välja 1542. aastal, mil Tartu linn saatis ühe üliõpilase end Saksamaale täiendama. Järgnevatel sajanditel tegid annetusi peamiselt mõisnikud ja kaupmehed.

Ka täna on suurem osa annetajatest eraisikud, neist omakorda enamik väliseestlased, kellelt on pärit 95% kõigist annetustest.

Maksuvaba raha

Kui algusaastail kulus üle poole stipendiumirahast just maksudeks, siis tänaseks on sihtasutuse stipendiumid maksuvabad. Nii mõnigi allfond on sihtasutuse juurde tulnud just sel kaalutlusel – tahab ju igaüks, et tema annetatud rahast võimalikult suur osa abivajajateni jõuaks.

"Hariduse toetamine soodustab teadus- ja majanduskasvu," rõhutas sihtasutuse usalduskogu esimees Vahur Kraft oma aastapäevakõnes. "Ettevõte võib just täna toetatud tudengi näol endale tulevikus väga võimeka töötaja saada."

Samas kipub annetamisega olema nagu hääletamisega – peale võtavad ikka need, kes kunagi ise põial püsti teepervel seisnud.

Juhatuse liige Indrek Mustimets kurdab aga hoopis stipendiumikandidaatide vähesust. Harvad pole korrad, kus stipendiumile leidub vaid 1-2 tahtjat. "Reeglina on sel juhul tegemist ka tugeva kandidaadiga, kellele pole piinlik raha anda," välistab Mustimets siiski raha valedesse kätesse sattumise.

Stipendiaat Kadi Grichin ja SA juhatuse liikmed Indrek Mustimets ja Sten Soosaar.

Raefondi stipendiumi pälvis magistrant Heidi-Maarja Melts, kes töötab ajaloomuuseumis giidina. 2 X VARJE SOOTAK

Näiteks Ernst Jaaksoni stipendiumile, mida on tänaseks välja antud kaks korda, laekus mõlemal korral ainult kaks taotlust. "Kuna summa on aukartust äratavalt suur – viimati 186 000 krooni – siis võib olla põhjuseks ka kartus sellega kaasneva vastutuse ees," arvab Mustimets. Hetkel on uus Ernst Jaaksoni stipendiumikonkurss käimas. Viimane stipendiaat Ilona Nurmela kasutas saadud raha Cambridge'i Ülikooli õpemaksu tasumiseks. Pärast kooli lõpetamist on Nurmelal vastavalt lepingule kohustus kandideerida õppejõu kohale Tartu Ülikoolis.

10 000 ei taha keegi

On aga juhtunud ka, et stipendiumikonkursile ei tule ühtki taotlust. Sel juhul pikendab SA konkursi tähtaega või otsib ise sobilikke kandidaate. "Igal juhul tasub oma kandidatuur esitada, kasvõi kogemuse saamiseks," julgustab Mustimets tudengeid. Näiteks Tartust pärit tudengeid toetava Raefondi stipendiumi puhul juhtub sageli, et mõnest teaduskonnast ei tule ühtki taotlust, kuigi piisaks vaid sellest, et olla tubli üliõpilane ja 10 000kroonine stipendium on sama hästi kui pangaarvel.

Praegu on toetusesaajaid umbes kolmandik kandideerinuist. Sihtasutus annab ilmajääjatele soovi korral ka tagasisidet, mis võimaldab tulevikus edukam olla.

Börsikrahhid ja majanduslangused on sihtasutusest mööda läinud, põhikapital on säilinud ja isegi kasvanud. Ka väljamakstavad stipendiumid võivad suureneda, sest Mustimetsa sõnul on alust arvata, et osad investeeringud osutuvad väga edukaks. Samas kahetseb ta, et viie aasta eest, mil intressid olid 10-15% aastas, julgemalt ja pikaajalisemalt ei investeeritud, praegu pakutakse vaid 3-4% intresse.

Põhikapitali tootlusest sõltub aga otseselt väljamakstavate stipendiumite arv ja suurus, sest sihtasutus maksab välja just kasvikuid. Puutumatuna püsiv põhikapital annab tulevikukindluse.

Uued allfondid

Tulevikuplaanid on aga suured. Kavas on tegevust laiendada neile erialadele, mis täna toetust ei saa, näiteks keemia. Äsjaloodud Rakendusfondi kaudu hakatakse lisaks stipendiumite maksmisele toetama ruumide remonti ja aparaatuuri soetamist. Kindlasti plaanitakse tihendada suhtlust kodumaiste annetajatega.

Sihtasutuse aastapäeval kirjutati alla ka kaks uut lepingut. Koostöös Eesti Muusikaakadeemiaga hakatakse toetama kõrgemat muusikaharidust Eestis, Olümpiakomitee stipendiumiga aga kehakultuuritudengeid.

TÜ RAEFONDI PREEMIAD

Emeriitprofessor Ülo Kaasik, spordiajaloo uurija ja üliõpilasspordi eestvedaja Valter Lenk,
noorteadurid Jana Orion ja Kristi Viiding.

TÜ RAEFONDI STIPENDIUMID

Üliõpilased Edgar Sepp, Kersti Kokk, Jaanika Erne, Krister Tamm, Priit Salumaa, Laura Kirss ja Ott Ojaperv; magistrant Heidi-Maarja Melts.

Vt ka: www.ut.ee/sihtasutus

TÜs kaks uut teaduse tippkeskust

Haridusministeeriumi komisjon valis neli uut teaduse tippkeskust, millest kaks on Tartu Ülikoolis.

Tippkeskusteks said molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus (juht Raivo Uibo) ja keemia ja materjaliteaduse tippkeskus (keskuse juhid Ilmar Koppel (pildil) TÜs ja Enn Mellikov TTÜs).

Eelmisel aastal anti teaduse tippkeskuse nimetus TÜs alus- ja rakendusökoloogia keskusele (Olevi Kull), Füüsika Instituudile (Kristjan Haller), geeni- ja keskkonnatehnoloogia tippkeskusele (Toivo Maimets) ning käitumis- ja terviseteaduse keskusele (Jaanus Harro).

Tippkeskuste tegevuse eesmärk on lähedastel või üksteist täiendavatel teemadel töötavate uurimisrühmade koostöö edendamine ja stimuleerimine. Lisaks loodavale uuele teadmisele oodatakse tippkeskustelt ka nende ideede arendamise ja rakendamise alaseid tegevusi. Selleks, et tippkeskus saaks toimida ja areneda, on vaja stabiilset rahastamist. Seega kannavad kõik Eesti teaduse tippkeskused seda nimetust aastani 2006.

Lisaks kompetentsusele ja kõrgekvaliteedilisele teadustööle peab tippkeskus olema seotud kõrgtasemel spetsialistide ettevalmistamisega (sh doktoriõpe ja järeldoktorite efektiivne rakendamine).

Tippkeskustel on juba praegu koostöövõrgustik Eestis ja välismaal, nende kaudu on võimalus ühineda rahvusvahelisse tippkeskuste võrgustikku vastavalt Euroopa teadusruumi poliitikale.

Eestis sai teaduse tippkeskuste võrgu väljaarendamine alguse 2001. aastal, kui konkursi korras nimetati kuus tippkeskust. Nimetatud tippkeskused said võimaluse taotleda riigieelarvest täiendavat finantseerimist kõrgetasemelise teadustöö tegemiseks vajaliku keskkonna loomiseks.

Käesoleva aasta tippkeskuste konkursile laekus 12 taotlust, neist seitse eelmisel aastal potentsiaalse tippkeskuse nimetuse saanud keskust ja 5 uut taotlust .

Noore teadlase preemia anti Ahto Buldasele

Vabariigi presidendi kultuurirahastu noore teadlase preemia sai tänavu TÜ arvutiteaduse instituudi poolt esitatud arvutiteadlane Ahto Buldas.

Ahto Buldas on pälvinud laialdase ülemaailmse tähelepanu oma töödetsükliga krüptograafiast, eriti digitaalsest ajatembeldusest. Tema viimase kolme aasta artiklite tsiteerimisindeks on üle 40, mis on üks paremaid näitajaid Eesti arvutiteadlaste hulgas. Trükis on ilmunud 42 teaduspublikatsiooni, neist 11 kõige autoriteetsemates väljaannetes, lisaks 18 populaarteaduslikku artiklit.

Ahto Buldas on tegelnud krüptograafia probleemidega Cybernetica ASi vastavas töögrupis 1993. aastast, kirjutades paralleelselt doktoridissertatsiooni algebra ja graafiteooria valdkonnas. Temast kujunes Cybernetica AS avaliku võtme infrastruktuuri uurimise töögrupi liider, kes on viinud oma töögrupi maailmatasemele. Ahto Buldas kuulub selle valdkonna liidrina Eestis ka seadusloomekomisjoni elektrondokumentide alal, osaleb ISO standardiorganisatsiooni töös jm.

Ahto Buldase teadustöö edukusele on kindlasti kaasa aidanud tema eruditsioon väga paljudes matemaatika valdkondades, mis on omandatud peamiselt iseseisva tööga.

Praegu töötab ta Tartu Ülikoolis teoreetilise informaatika dotsendina (0,5 koormust) ja Tallinna Tehnikaülikoolis andmeturbe professorina (0,5 koormust). Sellisel moel ühendab ta valdkonda edendades Tallinna ja Tartu andmeturbeekspertide tegevuse.

TÄNA LEHES

Tudengid piketeerisid keskkonnaministeeriumi ees
LK 3

Doktoriõppest Euroopas ja Tartu Ülikoolis
LK 2

Arvutiteaduse teooriapäev
LK 2

Üliõpilasteatril esietendus "Artur ja Paul"
LK 2

UUDISED

Loengute üle-kanded Internetis

5. novembril alustati ülikooli arvutivõrgus loengute süstemaatilise ülekande katseprojektiga.

Esimese loengu pidas sotsiaal-, majandus- ja õigusteaduskonna üliõpilastele avatud ülikooli direktor Aune Valk teemal "Rahvuslikud identiteedid ja rahvustevahelised suhted psühholoogias". Loeng toimus multimeediakeskuses, kus lektorit jälgis vahetult 20-30 üliõpilast. Samaaegselt jälgis arvutivõrgu vahendusel Vanemuise 46 ringauditooriumis loengut üle paarisaja tudengi.

Loengu üle-eestiliseks levitamiseks on ülikoolil sõlmitud leping Eesti Telefoniga, kelle serverist sai toimuvat samuti jälgida.

Katseprojekti õnnestumisel on plaanis kasutada ülekannet läbi Interneti, et vahendada Tartus toimuvaid loenguid kolledžitesse ning õigusinstituuti, samuti saavad arvutivõrgust loenguid jälgida neile sobivas asukohas avatud ülikooli üliõpilased, kellel on Interneti püsiühendus. Paralleelselt loengute ülekandega need ka salvestatakse ning veel aasta lõpul on plaanis mõned loengud arhiveerida serverisse, et võimaldada nende kuulamist-vaatamist üliõpilastele sobival ajal.

Volikogu esimeheks Aadu Must

Tartu linnavolikogu valis eelmisel nädalal esimesel istungil volikogu esimeheks uuesti TÜ prof Aadu Musta (Keskerakond).

Aseesimeheks valiti TÜ Kliinikumi arst Toomas Tein (Reformierakond).

Aadu Musta kandidatuuri toetas 45 volikogu liiget.

Toomas Teini valimist aseesimeheks toetas 28 volikogu liiget. Teise aseesimehe valimise protseduur katkestati, kuna kahes hääletusvoorus üles seatud prof Marju Lauristin ei saanud kummalgi korral vajalikku arvu poolthääli.

Eile kell 15 algas teine istung, kus oli kavas valida linnapea, kinnitada linnavalitsuse liikmed, moodustada volikogu alatised komisjonid, valida nende esimehed jm.

UUDISED

Germanistika-konverents Tartus

1. ja 2. oktoobril toimunud konverentsi "Germanistika Tartus" teemad puudutasid kõiki saksa filoloogia valdkondi.

Tartu Ülikooli saksa filoloogia õppetooli assistendi Kaari Antzoni sõnul oli ettekandeid keele- ja kirjandusteadusest, didaktikast, õpetajakoolitusest jm. "Mitmed ettekanded kajastasid germanistika arengut Tartus läbi kahe sajandi, 19. saj keskpaigast uuema saksa kirjandusteaduseni 90ndatel aastatel, hõlmates ka nõukogude aega, mil humanitaarteadustes olid võimalused kraadiõppeks ja teadustööks piiratumad," ütles Antzon.

Kavas oli nii ülevaatelisema iseloomuga ettekandeid (nt naiskirjanduse mõiste, keeleteaduse ja kirjanduse seosed, mitmekeelsuse mudelid) kui ka kitsamate uurimissuundade ja -tulemuste tutvustusi.

Antzoni sõnul on kevadel kavas korraldada tudengite teaduskonverents, et taaselustada kunagise Üliõpilaste Teadusliku Ühingu traditsioone.

Lisaks TÜ õppejõududele esinesid ettekannetega ka külalised TPÜst, Lätist, Leedust, Soomest ja Saksamaalt, nende hulgas emeriitprof dr Helmut Richter Berliinist, kes oli 2003. aasta kevadsemestril saksa filoloogia õppetooli külalisprofessor.

Õppimis- ja töötamisvõimalused Soomes

11. novembril külastavad ülikooli Soome kõrgkoolide karjäärinõustajad.

TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse spetsialisti Margit Tago sõnul osaleb karjääriteenistus ühe partnerina Leonardo da Vinci projektis Skilled Gatekeepers.

Projekti põhieesmärk on toetada tudengite töölesaamist, arendada karjääriteenistuste koostööd ja kaardistada muutusi tööturul. Partneritena osalevad karjäärinõustajad Soomest, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Kreekast, Suurbritanniast jm.

Kõigil huvilistel on võimalik osaleda kell 16 algaval seminaril, kus nõustajad tutvustavad töötamis- ja õppimisvõimalusi Soomes, annavad nõu, kuidas võõras keskkonnas kiiremini kohaneda ja vastavad kuulajate küsimustele. Info: 376 205, tamargit@ut.ee.

Salakaubandusest ohustatud liigid botaanikaaias

Botaanikaaia õppeklassis avati rändnäitus "Ära osta nende elu!", mis avab pildi ülemaailmse kaubanduse, sh salakaubanduse ohtlikust mõjust looduslikele looma- ja taimeliikidele.

Rahvusvahelist kauplemist looduslike looma- ja taimeliikide ja muu sihiga vedu üle riigipiiride reguleerib loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse konventsioon. Sellega on ühinenud ka Eesti.

Näitus annab teavet kauplemise tõttu väljasuremisohus olevatest liikidest, piirangutest ja reeglitest nendega kauplemisel. Väljapanek jääb näitus avatuks 12. detsembrini.

Info ja gruppide registreerimine tel 055 613989 (Kristel Toom, Tartu Keskkonnahariduse Keskus).

Kas läbimurre doktoriõppes on tõepoolest *mission impossible*?

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Teadusülikooliks saamise ja olemise üks peamisi tingimusi on kõrgelt kvalifitseeritud teadlaskaadri olemasolu ning selle järjepidevus.

Eestis tervikuna on doktorikraadide kaitsmise arv väike, võrreldes nii ELi maade keskmise kui ka USA vastava näitajaga. Euroopa teadus- ja tehnoloogiaindeks 2002 annab ELi keskmiseks näitajaks 1998. aastal 0,55 uut teadus- ja tehnoloogiadoktorit 1000 inimese kohta vanusegrupis 25-34 aastat.

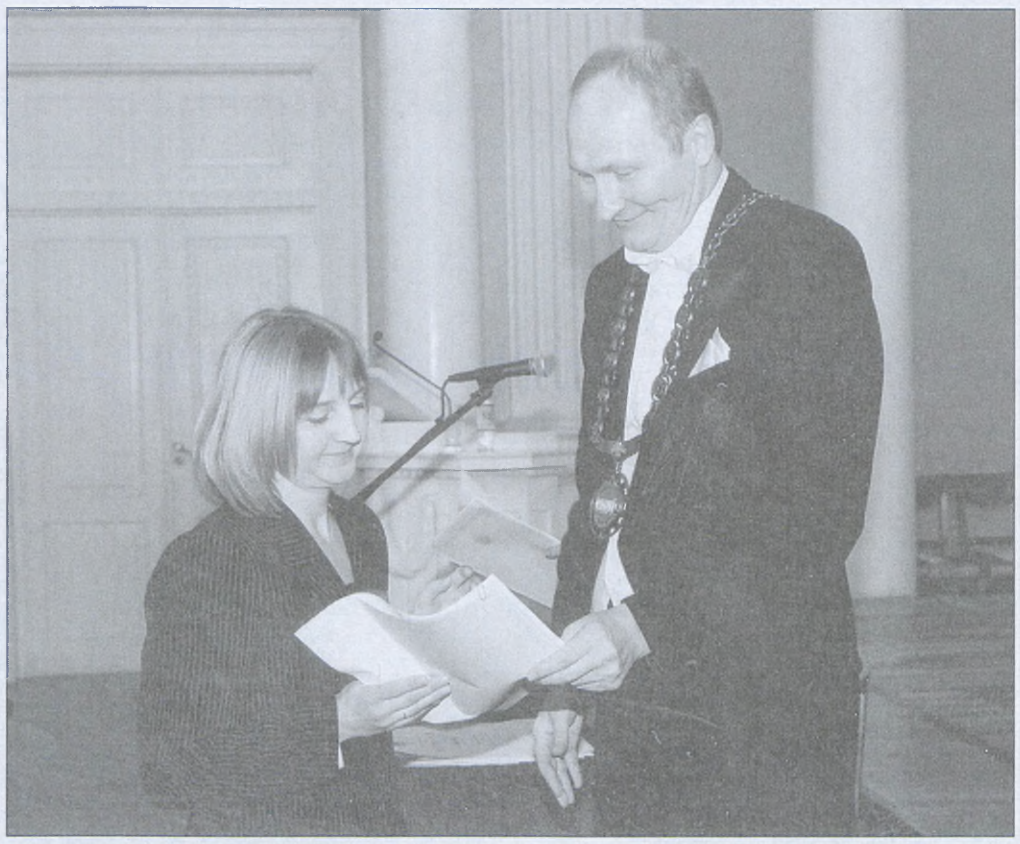
Samuti on madal doktorantuuri efektiivsus (nominaalajaga kaitsnute arv TÜs oli aastal 2001 vaid 27,3%). Teiselt poolt on Eestis doktorantuuris ligi 1000 õppurit, kellest paljude jõudmine doktoritöö kaitsmiseni võtab väga kaua aega. Väike doktorikraadiga inimeste juurdekasv pärsib normaalset teadlaskonna ja õppejõudude kaadri taastootmist Eesti kõrgkoolides ja teadus- ja arendusasutustes. See takistab ka teadusmahuka tootmise ja tehnosiirde elluviimist Eesti ettevõtetes.

Tartu Ülikooli hetkeseis

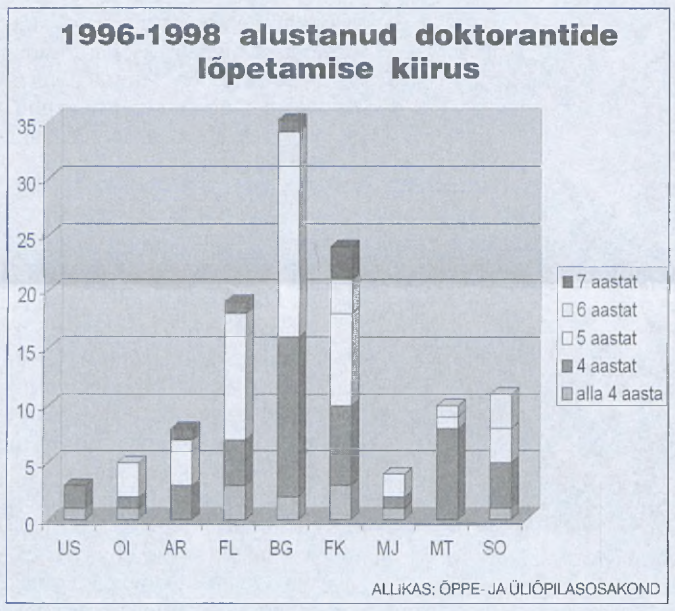
Teadus- ja arendusnõukogu andmetel on Eesti teadlaste keskmine vanus alates 1995. aastast püsinud stabiilselt 46-47 aasta ümber. TÜs on alates 1998. aastast käesoleva ajani toimunud vananemine *ca* 0,4 aasta võrra (1998 – 44,2 aastat, 2000 – 44,6 aastat). Doktoriõppe läbinute keskmine vanus ajavahemikul 1997-2001 doktorikraadi kaitsmisel kaitsmise aasta järgi on kõikunud 32,5 (1999) ja 34,8 (2001) vahel. TÜ doktorantide (751 õppurit) keskmine vanus on praegu 32,6 aastat. Seega võime öelda, et enamik TÜ doktorante on kaitsmisel just sellises eas, kus nad klassifitseeruvad veel noorteadlasteks (st alla 35 aasta vanad).

TÜ magistrandid kaitsesid 1999-2001 kokku 535 tööd, nominaalajaga lõpetanute keskmine protsent on 41,3. Doktorikraade on 1999-2001 kaitstud kokku 146 (1999 – 48, 2000 – 48, 2001 – 50), nominaalajaga kaitses keskmiselt 27,3% (1996-1998 vastuvõetutest kaitses nominaalajaga *ca* 20%). Kui võtta kokku kolme suurema valdkonna (arstiteadus, loodusteadused, humanitaar- ja sotsiaalteadused) panus magistri- ja doktoriõppesse, oleks pilt järgmine: humanitaar- ja sotsiaalteadused on aastate 1997-2001 keskmisena andnud 55% kaitstud magistritest, kuid ainult 30% kaitstud doktoritöödest.

Loodusteaduste valdkonnas on kaitstud *ca* 40% magistritöödest, kuid ligi 50% doktoritöödest. Muidugi tuleb arvestada ka seda, et sotsiaalteadused on meil uued ja nende doktoribuum alles algamas. Keerulisemaks teeb asja see, et 3+2 süsteemi ellurakendumisel pole magister enam teaduskraad ning akadeemilisi positsioone saavad edaspidi täita ikkagi vaid doktorikraadiga töötajad.

Inglise filoloogia õppetooli vanemteadur Silvi Tenjes oli üks viiekümnest, kes kaitses doktoriväitekirja eelmisel aastal. JAAK NILSON

Suundumused

Uuest kõrgkooliseadusest tulenevalt on haridusministeerium plaaninud tellida Eesti kõrgkoolidelt alates 2002/2003. õppeaastast 250 doktorikraadiga lõpetanut. Kuna TÜ panus on viimaste aastate keskmisena olnud *ca* 60% kaitstud doktorikraadidest, tähendaks see, et sama suhte säilimisel peaks TÜ tagama alates 2008. aastast vähemalt 150 uut doktorit. Ehk teisiti – see märgiks lähima viie aasta jooksul kolmekordset kaitsmiste arvu kasvu 2001. aastaga võrreldes! Võimatu! See on täitmatu ülesanne, oleks esimene reaktsioon. Kas aga ikka on nii võimatu?

VÄITEKIRJADE KAITSMINE 1999-2001

Magistrandid – 535 (sh 2001 – 240)
Doktorandid – 146 (sh 2001 – 50)

Kindlasti on siin erinevaid lahendusvariante. Kõige lihtsam oleks "lõdvendada" senikehtinud kaitsmisnõudeid ning sel teel tagada hulga senikaitsmata tööde kaitsmine. Teine võimalus oleks kiiresti organiseerida uute, alles alustavate doktorantide lühendatud ajaga (3 aastat) "masstootmine" kraadiõppekeskuste või mõne muu sarnase struktuuri kaudu (Soome mudel). Kolmas, kõige raskem ja keerulisem, aga mitte võimatu tee on samade kaitsmisnõuete säilitamisel saavutada põhimõtteline murrang doktorantidega tehtavas töös.

Doktoriõppe tulemuslikkuse suurendamine peab kuuluma TÜ teaduspoliitika strateegiliste tegevuste hulka ning olema uue strateegilise arenguplaani üks läbimurdevaldkondi. See peaks toimuma üheaegselt vähemalt kolmel suunal.

Läbimurde võimalikkusest

Juhendajate huvitatuse ja vastutuse suurendamiseks tuleks analüüsida edukate ja ebaõnnestunud doktoriõpingute peamisi põhjusi ning leida motiveerivaid ergutusvahendeid. Kas oleks ebareaalne loota, et ülikooli 125 professorit suudaksid igal aastal tagada ühe oma doktorandi kaitsmisele jõudmise? Sel juhul poleks 150 kaitsmist aastas üldsegi ainult unistus. Ehk aitaks ka kraadiõppurite tulemuslikkuse senisest oluliselt suurem arvestamine akadeemilistel valimistel?

Doktoritööde teemade aktuaalsust on võimalik tõsta eelkõige rakendusliku kallakuga doktoriõppe prioritiseerimisega, sh tehnoloogilise kallakuga doktoriõppe kavade väljaarendamisega. Sidemete arendamine ettevõtlusega (tulevikureaalsus) ning töö ELi 6. raamprogrammi projektide raames tagaks tehnoloogilise kallakuga doktorantidele lisafinantseerimisallika, võimaldades luua motivatsiooni kõrgetasemeliseks teadustööks.

Doktorantide motivatsiooni suurendamiseks oleks hädavajalik senikehtiva atestatsioonikorra muutmine, doktorantide võimalike finantseerimisskeemide mitmekesistamine ning ettevõtluslepingute alusel töötavate doktorantide institutsiooni teke. Põhimotiveerimine peaks toimuma ikkagi ühiskonna poolt: mida teeb doktorant oma kraadiga, kui ta ei taha või ei saa teadust teha? Kus mujal peale teadus-arendusasutuste seda väärtustatakse?

Kindlasti on veel teisi vahendeid eesmärgini jõudmiseks. Eelkõige on aga vaja ühist platvormi, et saavutada läbimurre, viia plaanitu sihikindlalt ellu ning tagada vajalikud ressursid vähemalt viieks aastaks.

Arvamused, kommentaarid: madis.saluveer@ut.ee

Esimene arvutiteaduse teooriapäev

Tarmo Uustalu
TTÜ dotsent

Roosta puhkekülas toimus Tallinna ja Tartu arvutiteaduse teooriapäev.

Tegu oli esimese üritusega pikemast sarjast, mille eesmärgina tahavad algatajad Helger Lipmaa Helsingi Tehnikaülikoolist, Varmo Vene TÜst ja allakirjutanu luua Eesti teoreetilisema kallakuga arvutiteadlaste foorumi. See oleks koht, kus saaks kõnelda oma uurimistööst, kuulda teiste töödest, arutada päevaprobleeme, aga ka lihtsalt professionaalselt ja puhtinimlikult suhelda. Foorum võiks eriti kasulik olla kraadiõppuritele kui paik, kus õppida, harjutada ettekannete pidamist, leida teemasid ja kontakte.

Sven Laur.

Roosta sündmus meelitas kohale 30 osavõtjat akadeemikutest üliõpilasteni, mis Eesti teoreetilisema arvutiteaduse kogukonna kohta tähendab praktiliselt sajaprotsendilist esindust.

Päevakava koosnes kahest *tutorial*-tüüpi ülevaatest ja ning seitsmest tehnilisest ettekandest krüptoloogia ning programmeerimisteooria ja loogika teemadel.

Ettekannetega astusid üles Ahto Buldas (TTÜ/TÜ), TÜst veel Peeter Laud, Sven Laur, Jaanus Pöial, Mati Tombak, Varmo Vene ja Jan Willemson jt.

Tase oli ühtlaselt üsna kõrge. Eredaimana jääb aga allakirjutanule meelde TÜ magistrandi Sven Lauri nii sisult kui ka esitlustehniliselt perfektselt läbi viidud *tutorial* maailmas suvest alates laineid löönud algarvulisustestist, mis on revolutsiooniline arvuteooria ja keerukusteooria, aga võib-olla mitte üldse kauges perspektiivis ka rakenduse ja krüptoloogia jaoks.

TA teadlasvahetus

Eesti TA ja tema välispartnerite vahel sõlmitud koostöölepingutega sätestatud teadlaste ekvivalentses vahetuses on võimalik osaleda kõigil Eesti teadlastel. Nende kvalifikatsioon peab vastama partnerakadeemia esitatavatele nõuetele ja nad peavad töötama ülikoolis või teadusasutuses ja täitma teadusteemasid, mis on evalveeritud vastavalt teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusele ja on sihtfinantseeritavad, samuti tunnustatud teadusliku renomeega üksikteadlastel.

Seejuures tasub vahetuse korras Eestit külastava teadlase vastuvõtukulud (limiidi piires) TA Välisvahetuse Fond, meie teadlase kulud välismaal aga sealne partnerakadeemia.

Vahetuskvoodi kasutamiseks on Eesti teadlasel esmalt vaja kontakteeruda asutusega, mida ta soovib külastada ja saada sealt põhimõtteline kirjalik nõusolek vastuvõtuks, seejärel esitada taotlus vahetussõiduks (www.akadeemia.ee).

Taotlusi 2003. aasta kohta oodatakse paberkandjal hiljemalt 15. novembriks Eesti TA välissuhete talitusele (tuba 16, Kohtu 6, 10130 Tallinn).

Info: tel 644 8677 (Anne Pöitel) ja 645 1925 (Ebe Pilt), foreign@akadeemia.ee ja ebe@akadeemia.ee.

Väliskolleegide vastuvõtmiseks on Eesti teadlasel (asutusel) vaja saata välispartnerile kutse koos soovitusega pöörduda enda Eestisse lähetamiseks vastava akadeemia poole (kontaktandmed koduleheküljelt).

Tudengid astuvad esmaspäeval sügispäevadesse. VARJE SOOTAK

Tudengisügis '02

NB! Tudengisügis'02 info Krambambuli infopunktis ja koduleheküljel www.ut.ee/studentdays koos piletihindadega

Proloog. Esmaspäeval, 11. novembril

kl 19	Mälukas – mõttesport	Üliõpilasmaja (Kalevi 24)
kl 22	Chick'n'bänd	Üliõpilasmaja

Teisipäeval, 12. novembril

kl 07	Avaorienteerumine: hommiku annad – nädala võtame… aga miks nad jooksevad?	Raekoja ees
kl 11-16	Koome telgedel vaipa linnapeale	TÜ peahoone
kl 12	TUDENGISÜGIS'02 ja näituse TUDENGIFOTO'02 avamine	TÜ raamatukogu
kl 12.15	Kohtumine "Linnavalitsus *versus* tudengid"	TÜ raamatukogu
kl 17	PILETILAAT Laadal piletid odavamad!	TÜ füüsikahoone (Tähe 4)
kl 17	Kõrtsiloeng tudengitraditsioonidest H. Palamets	Krambambuli (Ülikooli 18a)
kl 18	Päntrikino	Raatuse 22
kl 18-20	Vabalava "Tudengitoit- ja jook"	Krambambuli
kl 19	Kiigelaulukuuik	TÜ aula
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga draama "Tšehhovi kolm õde"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga draama "Potteri lõpp"	Sadamateater (Soola 5b)
kl 20	Vaimu kandmine. "Tudengipäevad läbi aegade". Dahling, JääBoiler	Üliõpilasmaja
kl 21	Eesti Nukuteatri etendus "Liisi Koikson ja Casanova"	Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2)
kl 21	Ülikooli Filmiklubi filmiõhtu	Näituse 2-ring
kl 22	Mosquito	Püssirohukelder
kl 22	ISIClub Ketsup Party "Punased tipsid ja valged lipsud" DJ E. Aav	Atlantis
kl 10-14	Üliõpilasesinduste avatud uksed	Tartu kõrgkoolid

Kolmapäeval, 13. novembril

kl 09.15	Hommikupalvus	Peahoone 227
kl 16	Trepijooks "Kaks astet korraga – trepid sirgu!"	Narva 27 ühikas
kl 18	Improviseeritud etteastete õht "…ja jumal lõi tudengi"	Kohvik Mamman (Raatuse 22)
kl.18	Päntrikino	Raatuse 22
kl 18-20	Vabalava "Tants ja trall"	Krambambuli
kl 18	Üliõpilastele soodushinnaga lasteooper "Hansuke ja Greteke"	Vanemuise väike maja
kl 19	Eesti Nukuteatri etendus "Kiritöö – uusromantism sõnas ja laulus"	Lutsu Teatrimaja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga muusikal "Verevennad"	Vanemuise suur maja
kl 19	Duo "Dessert Time" D. Erdmann (saksofonid, flöödid; Saksamaa), J. Sooäär (kitarr)	Vanemuise kontserdimaja
kl 19	Ansambel Triskele III CD esitlus	TÜ aula
kl 19	CinEd@ys: Yasemin (Saksa'88)	Kino Illusioon
kl 20	Taizé palvus	Õpetaja 5
kl 20	Konkurss "TUDENGIBÄND 2002"	Üliõpilasmaja
kl 21	CinEd@ys: Viha (Prantsuse'95)	Kino Illusioon
kl 22	Maleva- ja Tartu-teemaline õhtu Whitecollar Blue	Püssirohukelder
kl 22	"Bashment – Reggae rütmid" DJ-d R. Ringvee ja T. Laamann	Club Tallinn
kl 22	TudengiSeksikas! Valitakse kõige paljam, kõige lühem, kõige pikem! DJ Marko Kiljak	Atlantis
kl 23	Ladies Night, DJ A. Kruusmann	XS

Neljapäeval, 14. novembril

kl 18	"Cultural Shock Rocks" välistudengitega – AIESEC	Peahoone 102
kl 18-20	Loengusari "Kultuur ei kopita!" – "Nimed marmortahvlil kaadritagustes", räägivad asjaosalised	TÜ raamatukogu
kl 19	Tartu Üliõpilasteatri etendus "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist"	Lutsu Teatrimaja
kl 19	Sojuzmultfilmi multikateõhtu	Vana Kohvik
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga koomiline ooper "Salakütt"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga muusikal "Verevennad"	Vanemuise suur maja
kl 19	CinEd@ys: Laager (Ungari'95)	Kino Illusioon
kl 19.30	Kohvikukontsert Tiit Born	Vana Kohvik
kl 18	Mart Laari avalik loeng "Kas kõik on andestatav?"	Näituse 2-105
kl 20	Konkurss"TUDENGIFILM 2002" ja moe*show* "Külmunud tudeng"	Üliõpilasmaja
kl 21	CinEd@ys: Võit (Inglise-Prantsuse-Saksa'95)	Kino Illusioon
kl 21	Etendus "Apolloni sünd" Slaidiprogramm "Taaralinnas tarkust nõudmas"	Ajaloo Muuseum
kl 22	Speed Free ja Tanel Padar	Püssirohukelder
kl 22	Reisiklubi. Black Rokit Unpluged,DJ Mike Sun	Atlantis
kl 23	Rock Vile Vibe, DJ H. Merikan	XS
kl 23.30	Taizé palvus	Pauluse kirik

Reedel, 15. novembril

kl 15	Spordi*show*: üliõpilasesindused võtavad mõõtu pallimises, rullimises, sakkimises&nokkimises	EPMÜ spordihoone
kl 18	Eesti Nukuteatri etendus "Hofmeister ehk lärm"	TÜ aula
kl 18	Tartu Üliõpilasteatri etendus "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist"	Lutsu Teatrimaja
kl 19	2-osaline kontsertetendus lastele "Elevandipoeg Babar" "Variatsioonid Purcelli teemale"	Vanemuise suur maja
kl 19	CinEd@ys: Sindbad (Ungari'71)	Kino Illusioon
kl 21	CinEd@ys: Ohverdamine (Rootsi-Prantsuse-Inglise'86)	Kino Illusioon
kl 21	Tuberkuloited unplugged	Vana Kohvik
kl 22	Tuju loob PS Troika	Püssirohukelder
kl 22	Diskoteek. DJ-d C. Simmonds (London), StenGun, E. Mander, A. Aaver, K. Kalev, Laurel	Club Tallinn
kl 22	Nädalavahetus algab Atlantises! Klubitantsijad ja DJ Raul Rooma	Atlantis
kl 23	Drum&Bass Local Stars Methodik, Studious, Alex, Mowka	Varjend(Pargi 8)
kl 23	30 aastat Eesti D.I.S.C.O. sünnist! DJ P. Allas	XS

Laupäeval, 16. novembril

kl 14	Üliõpilastele soodushinnaga muinaslugu "Pilli-Tiidu võluvile"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga draama "Hingetõmme"	Sadamateater
kl 19	Balletiõhtu "Chopiniana" ja "Quiteria pulm"	Vanemuise suur maja
kl 20	Karneval. Evangeelsete noorte üritus	Üliõpilasmaja
kl 21	Tudengikaraoke koos Summeriga	Vana Kohvik
kl 22	Hullud Kraed	Lutsu Teatrimaja
kl 22	Tricky Jay	Püssirohukelder
kl 22	Latinos in the House! DJ Damaso	Club Tallinn
kl 22	Cosmodrome! DJ-d Kolzar, Aav	Atlantis
kl 23	Sound Machine: Mander, Mac, Anti	Varjend
kl 23	Sounds of Hip-Hop, DJ Möls	XS

Pühapäeval, 17. novembril

kl 19	Sügiskontsert. Jaan Tätte ja Tõnu Raadik	TÜ aula
kl 21	"Tudengisügis 2002" lõpetamine Emajõe ääres	Jalakäijate sild (Lai tn)

Happy Hour

T-N kl 15-18 tudengitele soodushinnad Raatuse Kaubamajas

Spordisõbrale

T-R kl 10-13 *squash*i ja saalibändi trenn tasuta Riia 181a.
Tudengiturniir *squash*is toimub laupäeval, 16. novembril kell 11 Riia 181a.
T-R kl 12-18 *bowling* ja saun tudengitele soodushinnaga Bowling Clubis (Vaksali 27).

Sügispäevadeks on Loom valmis

Mari-Liis Hüvato
ajakirjanduse eriala
üliõpilane

Teisipäeval algavad Tartus taas tudengite sügispäevad.

Juba esmaspäeval viskab aga tudengipäevade maskott Loom seljakoti selga. Keegi ei tea, kas ta on koer, hunt, rott või sabaga karu, aga igatahes ei kavatse Loom terve eelseisva nädala jooksul koju hambaid pesema, sööma või magama minna. Tudengipäevade ajal ei ole tal selleks lihtsalt aega. Pealegi on Loomal kõik vajalikud asjad suures seljakotis olemas.

Sügispäevade eelmäng algab juba esmaspäeval, kui meeled tehakse erksaks mõttespordiga. Siis saab kõik oma teadmised teistele ette laduda ja ülejäänud nädalaks täiesti ära unustada.

Sest ülejäänud nädal on *show*, lõbu ja veel kord *show*. Kooli peale pole tarvis mõelda. Tuleb teha vaid kõik, et tudengiaastatest jääks meelde ka midagi muud peale õppejõudude, loengute ja kaastudengite.

Kuna tudengipäevad on eelkõige traditsioonide jätkajad, otsustasid sügispäevade korraldajad ülikooli kultuuriklubist teha avapäeval väikese tagasivaate möödunule. Teisipäevane vaimu kandmise õhtu on kultuuriklubi projektijuhi Taimi Silla sõnul eelkõige kummardus hiljuti lahkunud kauaaegsele tudengipäevade korraldajale Heino Varikule.

Sügispäevadest läbi aegade muljetavad vaimu kandmise õhtul endised kultuuriklubilased. Muusikalise osa täidavad tudengibänd Dahling ning sügispäevade kohustuslikuks ansambliks kujunenud JääBoiler. Viimasest on mingi osa olnud sügispäevade vaimu kandjateks juba kümmekond aastat. Kas siis Jäääääre, InBoili või mõne muu koosseisu näol.

Kuna üritusi on palju ja tudengi rahakott ei kannataks neid kõiki välja, läheb Loom teisipäeval ülikooli füüsikahoonesse. Seal on võimalik osta peaaegu kõigi ürituste pileteid tunduvalt odavamalt kui muidu. Kokkuhoid on garanteeritud.

Selleaastaste tudengipäevade suurim üllataja on aga Sõbra maja, mis ei olegi enam tegelikult Sõbra maja, vaid hoopis Tartu Üliõpilasmaja. Tegelikult on ta olnud Tartu Üliõpilasmaja juba mõnda aega, kuid tartlased ei ole tahtnud siiski vanast nimest loobuda. Taimi Sild leiab, et nüüd on aeg mõista, et Sõbra maja on minevik.

Kas Tudengisügis on juba alanud? ARHIIV

Kuid nimi ei ole ainus, mis on muutunud. Suvel maja suures saalis tehtud remont loob ürituste korraldamiseks täiesti uued võimalused.

Näiteks sügispäevade populaarseimat üritust on nüüd võimalik vaadata mitmedimensiooniliselt – nii otse saalist kui ka all korrusel asuva kohviku suurelt ekraanilt. Samuti käivad mööda maja ringi filmikaameraga mehed, kes üritavad tabada tudengite meeleolusid ja neid suurel ekraanil ka näidata.

Tudengifilmi ajal ei pea aga tudengid istuma vanade kõvade toolide peal või kükitama saalinurgas. Loomal ei ole tarvis isegi oma seljakotti istmiku alla võtta. Ülikooli aula vanad, kuid armsad ja mugavad toolid leidsid endale üliõpilasmajas uue kodu.

Loomale meeldib filme vaadata ja neid ka ise teha. Filminäitamine on kujunemas ka tudengipäevade traditsiooniks. Eelmisel aastal näidati lühifilme ja multikaid Päntri ühikaks ristitud vanas Pepleri ühiselamus. Sel aastal on põhjust muuta kinonäitamise kohta. Vastvalminud Raatuse ühiselamu puhas ja valge sein ning selle kõrval olev Raatuse kaubamaja parkla oleks justkui loodud välikino jaoks.

Kino Illusioon näitab sügispäevade ajal Euroopa filminädala filme, Vana kohvik lapsepõlvehõngulisi Sojuzmultfilmi multikaid.

Tudengifilm aga läheb aina paremaks. Ehk mõjutab seda ka žürii, kes muutub omakorda aina autoriteetsemaks. Sel aastal valivad teiste seas parimaid tudengite filmikarpi püütud teoseid välja Ilmar Raag ja Üllar Saaremäe.

Samal ajal, kui žürii vaidleb, kes võiks olla parim, astuvad lavale modellid. Et tuua filmivaatajateni Tartu Kõrgema Kunstikooli moe*show* "Külmunud tudeng".

Filmivaatamise, bändikuulamise ja ööklubides tantsu vihtumise vahepeal soovib Loom ka midagi rahulikumat teha, näha, kuulda. Selleks on tal ka võimalus. Teisipäeval näiteks seatakse peahoonesse üles kangastseljed. Igaüks saab nendel kududa oma sentimeetri vaiba sisse, mis kingitakse hiljem Tartu uuele vanale linnapeale.

Kooliõpilastele aga võiks lausa kohustuslikuks lugeda õise ajalootunni ülikooli ajaloo muuseumis Toomel. Etendus "Apolloni sünd" annab pildilise ülevaate Kreeka müütidest, kirjandusest, vanamuusikast ja tantsudest.

Etendusele järgneb ülikooli aastapäevale pühendatud slaidiprogramm Toome varemetes, mis tutvustab tartlastele kodulinna ajalugu.

Esinemishimulised, kes kuskil mujal üles astuda ei soovi, võivad sõna võtta Krambambuli vabalaval. Teisipäeval saab demonstreerida oma toiduvalmistamise oskusi. Žüriile esitatud söökidest valitakse välja tudengisõbralikumad. Kui kõik hästi läheb, saab Krambambuli suurel ekraanil näha ka pubi koka toimetusi köögis.

Kolmapäeval toimub Krambambuli vabalaval tants ja trall, kus võib igaüks oma andeid luule, muusika, tantsu ja muu sellise vallas demonstreerida.

Erinevalt varasematele tudengipäevadele on sel aastal päevadel ka kindel algus ja lõpp. Ametlikult avatakse tudengipäevad ülikooli raamatukogus tudengite fotonäitusega. Sügispäevad lõpetab pühapäevane sügiskontsert Jaan Tätte ja Tõnu Raadiku esituses. Seejärel süüdatakse jalakäijate silla juures küünlad ning saadetakse need heade soovide ja mõtetega Emajõe voogudesse.

Slaidiprogramm vanast Tartust Toomemäel

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Ülikooli juubeliaastal valmis TÜ Ajaloo Muuseumil koos kevadel avatud näitusega "Tartu ülikool ja Eesti" slaidiprogramm "Taaralinnas tarkust nõudmas".

Jüripäeval õnnestus linnarahval korra meie slaidiprogrammi Toomkiriku varemeis ka näha, kuid kurikaeltele meie poolt pakutu ei meeldinud, nii et ekraan kadus öösel varemeist.

Üritame jälle ning loodame seekord kultuurisõbralikke tartlasi vaatama programmi, mis viib meid 19. sajandi Tartusse. Huvilistel on võimalik näha suurmehi ja maju, teadusaparaate ja instrumente – kõike, mis on toonud Tartu Ülikoolile kuulsust nii meie maal kui kaugemal.

Seda kõike näete Toomkiriku varemete vahel ning täiesti priilt 14. novembril kella kaheksa ja kümne vahel õhtul. TÜ Ajaloo Muuseum kutsub nautima ülemöödunud sajandi kauneid Tartu vaateid!

Tudenginäidend aastast 1773=2002

Kaks isa. Ühel tütar, teisel poeg. Noored on salaja armunud. Isad keelavad lastel kohtuda, need aga vannuvad teineteisele igavest truudust. Poiss saadetakse ülikooli, tüdruk jääb teda ootama. Lugu läheb päris hulluks, kui tüdruku juurde ilmub võluv *hofmeister* ehk koduõpetaja, ja see, mis poisiga suurlinnas juhtub... uhhh.

Vastamisi on noored ja vanad, inimesed ja nukud, tõsi ja nali, elu ja mäng.

Miks "Hofmeister" just noorele? Noore mehe kirjutatud, mässumeelne lugu, muinasjutuline ja mis peaasi – õpetlik. Tuleb saada iseseisvaks, ise otsustada, mitte jääda nukuks.

Miks LÄRM? Sa saad seda teada.

Jakob Michael Reinhold Lenzi "Hofmeister ehk lärm"

Lavastaja Katri Kaasik-Aaslav.

Mängivad Andres Roosileht, Ingrid Isotamm, Anti Kobin, Tiina Tõnis, Are Uder, Tõnu Tepandi. Kahes vaatuses 1t ja 30 minutit. TÜ aulas 15. novembril kell 18. Piletid eelmüügis Lutsu Teatrimajas (Lutsu 2) ja piletilaadal.

Esinduselt kolm üritust ekstra tudengitele

Kairi Saar
TÜ Üliõpilasesinduse
kultuuritoimkonna esinaine

TÜ Üliõpilasesindus meelitab tudengi järgmisel nädalal haridusparadiisi, Atlantisesse ja kultuuriõhtule.

Teisipäeval kell 10-14 on üliõpilasesinduse ruumides avatud uste päev teemal "Tahad õppida paradiisis?", kus üritatakse tudengite abiga leida mooduseid, kuidas ülikoolielu paremaks muuta.

Sama päeva õhtul algab klubis Atlantis järjekordne tudengipidu I:SICLUB, kus teemaks "Ketchup Party" ja stiiliks punased tipsud ning valged lipsud. Peole lisavad värtsi ketšupitibid ja majoneesimees.

Kaks päeva hiljem, neljapäeval kell 18 on kõik filmi- ja kultuurihuvilised noored oodatud TÜ Raamatukogu konverentsisaalis. Filmi "Nimed marmortahvlil" noored staarid Priit Võigemast, Ott Aardam, Karol Kuntsel ja Mart Toome astuvad üles üldhariva kultuuriloenguteteste sarja "Kultuur ei kopita" teisel üritusel. Oodata on ka üllatusetteastet.

Vana kirjakeele päevad

Urve Pirso
eesti keele magistrant

14. ja 15. novembril korraldab TÜ eesti keele õppetooli vana kirjakeele uurimisrühm järjekordsed vana kirjakeele päevad.

Kirjakeele ajaloo päevi hakati eesti keele õppetoolis pidama 15 aasta eest. Iga kord on üritus olnud seotud mõne tähelepanuväärse sündmusega meie kirjakeele ajaloos. Seekord tähistame 380 aasta möödumist katoliku liturgilise käsiraamatu "Agenda Parva" ilmumisest: teose eesti osa sisaldab lõunaeestilist keelekasutust.

370 aastat tagasi ilmusid Joachim Rossihniuse tartukeelsed kirikukäsiraamatud ning Heinrich Stahli tallinnakeelse "Hand- und Hauszbuchi" esimene osa. 365 aastat tagasi trükiti Heinrich Stahli "Anführung zu der Estnischen Sprach...", esimene eesti keele grammatika. Samuti meenutame sel aastal eesti kirjakeele ajaloo silmapaistvat uurijat ja eesti keele kateedri kauaaegset juhatajat prof Arnold Kaske, kelle sünnist möödus augustis 100 aastat.

14. novembril toimub üritus TÜ nõukogu saalis, 15. novembril J. V. Veski aud (ph 139), mõlemal päeval alustatakse kell 10.15. Esinema on kutsutud lisaks Eesti teadlastele ka kolleegid Soomest ja Ungarist. Ettekande peavad prof Kaisa Häkkinen Turu Ülikoolist, dr Ilona M. Nagy Debreceni Ülikoolist, prof Helena Sulkala Oulu Ülikoolist, prof Karl Pajusalu Helsingi ja Tartu ülikoolist jt.

Ettekannetes käsitletakse oma emakeele kirjakeeleks kujunemise algusperioodi, näiteks Joachim Rossihniuse kirikukäsiraamatute keelt, tartu keelt kirjakeele ajaloos, soome kiriklike lauluraamatute tõlkeprobleeme, soome linnunimetusi, keskaegseid ladina-ungari sõnapaare jm. Ettekanded peetakse eesti või soome keeles. Ettekannete teesid avaldatakse trükituna.

Kava: www.murre.ut.ee/vakkur/vankap.htm.

Teadlasvahetus partnerülikoolidega

TÜ teadlastel ja õppejõududel on võimalik esitada taotlusi 2003. aastal partnerülikoolide külastamiseks ning partnerülikoolidest lühivisiitidele tulevate kolleegide vastuvõtukulude katmiseks.

TÜ teadlastel ja õppejõududel on võimalik teadlasvahetuse korras teha lühiajalisi visiite (5-14 päeva) ühisprojektide realiseerimiseks ja uute algatamiseks. Majutus- ja elamiskulud kannab vastuvõttev ülikool.

Samuti on TÜ teadlastel ja õppejõududel võimalus kutsuda lühivisiitidele Tartu Ülikooli ka oma kolleege välismaistest partnerülikoolidest, kelle vastuvõtukulud (majutus, päevarahad, sõit Tallinn-Tartu-Tallinn) tasub TÜ.

TÜ partnerülikoolid on:

- Soomes Helsingi, Turu, Tampere, Oulu, Kuopio, Joensuu ja Jyväskylä ülikool;
- Saksamaal Kieli, Göttingeni, Münsteri, Greifswaldi, Hamburgi ja Konstanzi ülikool ning Lübecki Meditsiiniülikool;
- Rootsis Lundi, Uppsala ja Göteborgi ülikool;
- Hollandis Amsterdami ja Groningeni ülikool;
- Venemaal Peterburi ja Voroneži ülikool ning Moskva Humanitaarülikool;
- Kanadas Toronto Ülikool;
- USAs Georgia Ülikool;
- Hispaanias Granada Ülikool;
- Leedus: Vilniuse Ülikool;
- Lätis Läti Ülikool.

Taotlusvormid: www.ut.ee/ta. Tähtaeg: **25. november**. Info: ph 302, tel 376 114, Lea.Kivi@ut.ee.

Grigori Levitski – 150

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

8. novembril täitub 150 aastat mehe sünnist, kelle nimi seostub kõigile Tartu Ülikooli ajalooga tegelejatele keiserliku ülikooli professorite biograafilise leksikoniga.

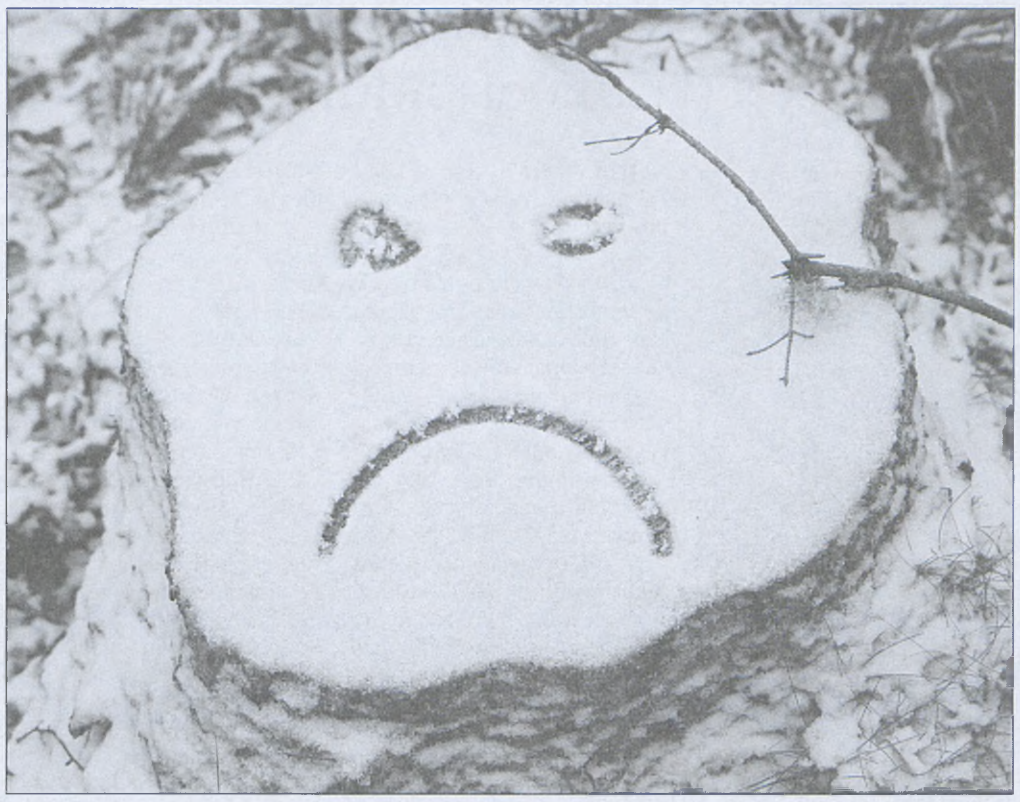
Selle koostaja oli ise aga hoopis astronoomiaprofessor.

Grigori Levitski sündis 27. novembril 1852 (vkj) Ta õppis Harkovi ja Peterburi ülikoolis, töötas mõnda aega Pulkovo observatooriumis. Pärast magistritöö kaitsmist 1879 läks ta Harkovi ülikooli, kus sai erakorraliseks professoriks, juhatades ühtlasi astronoomiakabinetti ja observatooriumi, mille juurde rajati seismoloogia osakond.

1894 viidi Levitski üle Tartu Ülikooli astronoomia professori kt-ks, 1898 sai ta Harkovi ülikooli audoktoriks ja korraliseks professoriks. Ühtlasi oli ta Tartu tähetorni direktor. 1896 rajati ka siin seismoloogia osakond, millele kulusid nii vahendid kui ka energia, astronoomia jäi tagaplaanile. Levitski kuulus Peterburi TA alalisse seismoloogia keskkomisjoni, käis paljudel rahvusvahelistel konverentsidel, teda peetakse horisontaalpendlite rakendamise pioneeriks.

1903 määrati Levitski neljaks aastaks Tartu Ülikooli rektoriks. Seoses 1905. aasta revolutsiooniga tuli määratud rektoril taanduda valitud rektori ees, oktoobris Levitski vallandati. Ta oli veel 1,5 aastat tähetorni direktor ja elas edasi Struve majakeses. 1908 määrati ta Vilniuse õpperingkonna kuraatoriks, 1911 asus tööle Peterburis Naiste Pedagoogilises Instituudis, 1915 sai Vene Astronoomia Seltsi esimeheks ja suri 1917 Peterburis skleroosi.

Levitski huvi teadusloo vastu viis teda 1896 tööd alustanud 100. juubeli ettevalmistamise komisjoni, just tema initsiatiivil koostati lisaks ajaloole biograafiline leksikon.

Tudengid kännuga ministeeriumi ees

Taavi Nuum
Tartu üliõpilaste looduskaitseringi juhatuse liige

Eelmisel nädalavahetusel toimunud looduskaitseringi sügismatk viis ligemale 60 tudengit matkama Lahemaa rahvusparki ja seejärel protestima keskkonnaministri vastu.

Lahemaa rahvuspark loodi 1971. aastal. Loomisele eelnenud välitöödes osalesid aktiivselt tollased looduskaitseringi liikmed, rahvuspargi teemadel valmisid mitme eriala diplomitööd. Lahemaa rahvuspargis kaitstakse metsa-, soo- ja rannaökosüsteeme, samuti poollooduslikke kooslusi (loopealsed), geoloogiamälestisi (balti klint) ning ajaloo- ja arhitektuurimälestisi.

Samuti on Lahemaa üks Euroopa tähtsamaid metsakaitsealasid. Praegu töötab mõni ringi liige ka rahvuspargi administratsioonis.

Keelatud raietööd

Rahvuspargi metsanduse ja looduskaitse spetsialist Kaja Riiberg valgustas kohalikku olukorda. Nimelt olid Lahemaal juba varakevadel alanud esimesed lageraied, mis jätkusid paar päeva enne sügismatka algust.

Margo Klementa oli juba varakevadel teinud esimese lageraide temale kuuluval kinnistul, hoolimata sellest, et rahvuspargi piiranguvööndis on lageraie keelatud. Pärast järjekordse raide algust 31. oktoobril peatas keskkonnainspektsioon 1. novembril töö.

Kui looduskaitsering metsalangile jõudis, käisid raietööd sellest hoolimata edasi. Teavitasime olukorrast kohe keskkonnainspektsiooni ning läbi pressiteate ka meediat.

Meie tuleku järel raietöölised lausa põgenesid, meie aga suundusime tutvuma eelmiste, veelgi ulatuslikumate hävitustöödega. Nähtud pilt oli kohutav, eriti see, kuidas nii võigas tegevus saab toimuda Eestimaa rahvuspargis. Suureks üllatuseks käis raietöö ka teisel langil edasi.

Lahemaa vaatamisväärsusi

Meie matk algas Altja rannakülast, kust läksime Abja-Oandu matkarajale.

Käisime ka Valgejõel asuval Nõmmeveskil, kus asub Eesti kõige uhkem kanjon. Seal on ka haruldane pangasmets, lisaks sellele maaliline kärestik. Hiljem liikusime Loobu jõel oleva Joaveskini, kus asub taastatud hüdroelektrijaam.

Tutvusime ka Oandu koprarajal kobraste elutegevusega kaasnevate kopratammidega, mis suuresti muudavad väljakujunenud ökosüsteemi osadele eluvormidele soodustavalt, osadele aga mitte.

Lahemaa rahvusparki on Riigimetsa Majandamise Keskus loonud hulganisti matkaradasid ning kujundanud nende äärde lõkkeplatse. Nii on Lahemaal tavakodanikul küllaltki lihtne matkata. Meie esimese päeva retk lõppeski kohas, kus on matkaonn ja vanasse keldrisse ehitatud saun.

Pikett

Lõkketule ääres puhkes nähtu üle terav arutelu. Leidsime, et Lahemaal toimuva suhtes ei saa ükskõikseks jääda. Selleks, et teavitada meie arvamusest otsest vastutajat, otsustasime korraldada järgneval hommikul keskkonnaministeeriumi ees rahumeelse meeleavalduse.

Tallinnasse jõudnud matkaseltskond valmistas öö läbi plakateid, raielangilt olime kaasa haaranud ka värskelt saetud hukkunud männikännu.

Esmaspäeva hommikul toimus keskkonnaministeeriumi ees tudengite meeleavaldus, millega liitus hulganisti ka teisi Eesti looduskaitsjaid. Nõudsime minister Heiki Kranichi tagasiastumist, sest ta ei saa tööülesannetega hakkama. Piketti ilmestasid kõrvulukustav saehääl, kirevad plakatid ja meedia suur huvi.

Heinsaare näidend Üliõpilasteatris

14. novembril toob Tartu Üliõpilasteater vaatajate ette oma 10. uuslavastuse, 2001. aastal võimsalt debüteerinud Mehis Heinsaare esiknäidendi "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist".

Heinsaar on oma komöödiasse põiminud ka Daniil Harmsi tekste ja katkendi Lewis Carrolli raamatust "Alice Imedemaal". Näidendi moto pärineb Artur Alliksaarelt: "Olematus võiks ka olemata olla".

Arsti juurde tuuakse mees, Artur Kuu, kes väidab, et tema kõhus asub tuba, kuhu astuvad aeg-ajalt sisse mingid inimesed. Doktor ei saa aru, kas tegemist on hullu või fantasööriga. Doktor otsustab väidetava toa (enda arvates Arturi haiguse) välja opereerida. Ta avab kõhu ja näeb oma õuduseks, kuidas kaks meest söövad Arturi kõhus suppi.

Siit algabki komöödia, tragöödia ja farsi piirimail balansseeriv näitemäng. Asja teeb doktori jaoks segasemaks see, et intriigi on segatud keegi härra Paul. (Sama tegelane on tuttav Jüri Ehlvesti näidendist "Paul ja Suur Maailm", mida üliõpilasteater mängis 2001. aastal ning festivali Draama 2001 *off*-programmis. Pauli tegelaskuju loojaks on Heinsaar oma "Härra Pauli kroonikates".

Etenduse on lavastanud ja muusikaliselt kujundanud Kalev Kudu, kunstnikud on Marju Liivak ja Rasmus Kerge (kunstnike ühendus IBUR), liikumise seadis Jane Miller. Mängivad Henri Hanson, Sven Heiberg, Tairi Leis, Kristjan Kaljund, Andreas Aimse, Anu Viks ja Sven Paulus või Auli Auväärt.

Etendust mängitakse 8 korral (14., 15., 19., 23., 26., 28., 29. novembril ning 3. detsembril) Tartus, Lutsu teatrimajas (Lutsu 2). Kõikide etenduste algusaeg on 19. Piletite (40/30) eelmüük Lutsu teatrimajas E 12-16, T-R 9-12 ja tund enne algust kohapeal. Pensionäridele, lastele ja gruppidele (alates 5 in) soodustus.

Info ja piletite tellimine: 303 180, 303 181. Tartu Üliõpilasteatri kohta loe: www.ut.ee/teater.

UUDISED

Seminar Eesti ajakirjanduse ajaloost

15. novembril kell 16 algab ph aud 139 Epp Laugu 50. sünnipäevale pühendatud seminar "Eesti ajakirjandusloo koostamine läbi mitme aastakümne".

Ajakirjandusloo uurimisest Eestis räägib prof *emer* Juhan Peegel, Soomes prof *emer* Päiviö Tommila. Dr Ea Janseni ettekande teema on "Ajakirjanduse ajalugu – kas ajaloo- või kommunikatsiooniteadus?". Dr Halliki Harro-Loit annab ülevaate publikatsioonidest eesti ajakirjanduse ajaloo erialal ja magister Anu Pallas esitab materjali Eesti ajakirjanike biograafiast 1940. aastani.

Liina Laaseri maalinäitus

6. novembril avati raamatukogus TÜ maalieriala IV kursuse üliõpilase Liina Laaseri maalinäitus "Omadega sees".

Liina Laaser õpib Tartu Ülikoolis maalikunsti erialal, grupinäitustel on osalenud aastast 1997. Esimene personaalnäitus "Minu maastikud" oli oktoobris 2001 Tartus Tampere majas.

Näitusega "Omadega sees" püüab Liina Laaser oma figuraalsete kompositsioonidega väljendada noore inimese (kunstniku) tundeid, mis valdavad teda elluastumisel.

Näitus jääb raamatukogu III korruse lugemissaalide fuajees avatuks 1. detsembrini.

Voronežis asuva TÜ kunstivara näitusest Tartus

TÜ Kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul võiks Voronežis asuva ülikooli kunstivara originaalide näituse korraldada Tartus järgmise aasta sügisel. "Mulle helistati kultuuriministeeriumist ja küsiti, millal me näitust tahame. Selleks peab konkreetseid samme astuma Venemaa, kuna tegemist on nende riigi seaduste vastaselt erijuhtumi loomisega, st et Venemaa seaduste kohaselt ei tohi restitutsiooni alla kuuluvat kultuurivara riigist välja viia, sh ka näitusele," rääkis Inge Kukk.

Tartu Ülikooli kunstikogu evakueeriti I maailmasõja ajal Venemaale ja asub praegu Voroneži Kunstimuuseumis. 1987. aastal alustati kogu tagasisaamise läbirääkimisi. Kahe kunstimuuseumi vahel on sõlmitud koostööprotokoll. Koostamisel on kogu esmakordne kataloog.

AEGEE-TARTU JA TUDENGISÜGIS 2002 KUTSUVAD:
13. novembril kell 18

Rahvusvahelisele improviseeritud etteastete õhtule "Ja jumal lõi tudengi".

Raatuse ühika uues kohvikus Mamm□n.

10minutilised improviseeritud etteasted tudengielust.

Registreerimine: tudegisygis.mammanis@mail.ee

Parimatele jagavad auhindu Teater Vanemuine, A le Coq, Forum, Aura Veekeskus ja võib-olla veel mõni hea inime!

ÕNNITLEME

Epp Lauk 50

Sellel targal ja hakkajal kolleegil on mõne päeva pärast – 12. novembril – esimene juubelisünnipäev. Tema töid ja tegemisi, saavutusi ning tulevikuplaane on nii palju, et saame siin meenutada vaid osakest neist.

See juubilar on eesti ajakirjanduse professor Epp Lauk. Sünnipäevalapse haridustee algas Rakvere I Keskkoolis, jätkus ülikoolis eesti filoloogia ajakirjanduse eriharus, mille lõpetas 1976. Järgnes töö vastloodud ajakirjandusosakonnas õpetaja ning teadurina. Magistritööd ("Professionaliseerumine Eesti ajakirjanduses 19. sajandi lõpust kuni 1940") kaitses 1994. Kolm aastat hiljem kaitses ta edukalt juba doktoritööd eesti ajakirjanduse ajaloolisest arenguprotsessist. Üliõpilased hindavad tema köitvaid loenguid eesti ajakirjanduse ajaloost; ta on õpetanud ka ajakirjandustehnikat, teadustöö aluseid, lugenud erikursusi.

Mahukas ja sisuldasa püsiväärtuslik on juubilari teadustöö eesti ajakirjanduse ajaloo valdkonnas. Ta on olnud koostaja, toimetaja ning kogumiku "Peatükke eesti ajakirjanduse ajaloost" kaasautor. Samuti on ta toimetanud jätkväljaandeid, sarju "Eesti ajakirjanduse ajaloost" ja ka "Fakt, sõna, pilt". Neis ajakirjanduskateedri sarjades on ta avaldanud mahukaid sisutihedaid uurimusi.

Ta on koostanud ja toimetanud mahuka kogumiku "Peatükke eesti ajakirjanduse ajaloost 1900-1940" ja kirjutanud selle juhtartikli. Ta on osalenud ka kogumiku "Eesti ajakirjanduse teed ja ristteed" koostamisel ja toimetamisel ning kirjutanud ülevaate ajalehtedest "Valgus" ja "Virulane".

Avalikkuses suhteliselt märkamatuna ilmus meie ülikooli ajakirjandusteadlaste initsiatiivil tähtteos Eesti, Läti ja Leedu ajakirjanduse arenguloost ja suundumustest "Towards a Civic Society" (Kodanikuühiskonna poole. Balti meedia pikk tee vabadusele. Tartu 1993). Üks selle kogumiku autoreist ning toimetajaist on taas Epp Lauk. Ta on ka oma osavõtuga paljudest rahvusvahelistest konverentsidest ja seminaridest aidanud luua meie ülikooli head mainet. Eriti tihedad on need sidemed Soome ja teiste põhjamaadega.

Paari aasta pärast saab täis pool sajandit, kui meie *alma materis* alustati väga tagasihoidlikult ajakirjanduse õpetamist. Oma osakond võideldi kätte alles 1976. aastal. Läbi raskuste on tänaseni jõutud ning pälvitud rahvusvaheline tunnustus. See on hinnatav tase ja selles on oma suur osa tänasel juubilaril – niisugusena nagu ta on: aus, töökas, kriitiline ja nõudlik. Aga kriitiline ja nõudlik eeskätt just iseenese suhtes – nagu üks hea pedagoog ja teadlane peabki olema.

Head tahtmist, jõudu ja edu!

Juhan Peegel

Jaan Unt – 55

Acrostichis hendecasyllabos ad venerabilem magistrum
Lupum Tartuensem undecim lustra celebrantem
In nomine aliorum collegarum discipulorumque
partim ex versibus M. Valerii Martialis partim ex suis
composuit I.V. nunc collega semper discipulus
Lingua docte, Lupe, es utraque, non est
Ullus iam tibi scriptor impeditus.
Prudens simplicitas, pares amici,
Ut iam dixerat ille Martialis,
Sint et nunc et in aevitatem opime:
Totis te liceat frui diebus.
Ad natalicium diem colendum
Romano tibi more nos loquamur:
Torrentem, videas, librorum, amice,
Ut reddas pretiosum et elegantem
Et lingua Estonica: Platona certe
Nec non altera Graeca vel Latina.
Sic tu perpetuo labore vivens –
Instent mille licet premantque curae –
Summum nec metuas diem nec optes.

70

Ado Truupõld,
emeriitprofessor – 13. november

60

Ants Aruksaar,
tehnik – 10. november
Tiina Lasn,
vanemmetoodik – 12. november

50

Epp Lauk,
professor – 12. november
Kaja Plado,
lektor – 12. november
Heiki Krips,
lektor – 13. september

45

Ehe Kirsberg,
vanemlaborant – 12. november

40

Toonika Rinken,
teadur – 13. november

1. detsembril Tartu Ülikool pidutseb

Katrin Arvisto
TÜ aastapäevaballi info- ja programmijuht

TÜ Üliõpilasesindus ootab 1. detsembril pärast rongkäiku kõiki tudengeid, vilistlasi, töötajaid ja õppejõude Vanemuise kontserdimajja ülikooli aastapäevaballile, et tähistada emakeelse ülikooli 83. sünnipäeva.

Kui eelmine aastapäevaball oli eelmise sajandi kaheksümnendate aastate stiilis, siis tänavu on korraldajad otsustanud traditsioonilise balli kasuks. "Ball on eelkõige lõbus pidu ja sõpradega erilises õhkkonnas kokkusaamise koht," rääkis balli peakorraldaja Kaspar Küünarpuu. Selle aasta ball jätab külastajale riietuse valikul rohkem vabadust. "Selga võib panna kõike, mis mahub mõiste alla pidulik," täpsustas ta.

Õhtujuhtide Laura Paide ja Andero Uusbergi juhtimisel astuvad üles mitmed tuntud esinejad, teiste hulgas Jaapani džässkitarrist Ryo Kawasaki. Tantsumuusikat mängib Eesti Kaitseväe Orkester kapten Peeter Saani juhatusel, laulab Liisi Koikson.

Tantsimisele pakuvad vaheldust d•ässikohvik ja romantikasaal, mille akendest avaneb vaade tuledesäras Tartule.

Õhtu tipneb Küünarpuu sõnul vanamuusikaansambli Rondellus vaatemängulise üllatusega. "Seda, mis täpsemalt toimub, ei tahaks praegu veel öelda," jääb peakorraldaja vastuse võlgu.

Lisainfo: www.aastaball.ee.

VÕITJAD TASUTA BALLILE!

TÜ Üliõpilasesindus selgitas välja esindust tutvustaval voldikul olnud tudengimängu võitjad, kes saavad auhinnaks TÜ aastapäevaballi tasuta pääsmed.

Esindus loosis välja kolm ballikutset kahele ja kaks meenekruusi. Kutsed võitsid Jaanus Libek, Maili Vinn ja Kadri Soosalu ning kruuside omanikuks said Tuuli Saar ja Siim Jakobson.

Auhinnad saab kätte esindusest Ülikooli 18b.

Info: tel 375 400.

EESTI OLÜMPIAKOMITEE STIPENDIUM

TÜ Sihtasutus ja Eesti Olümpiakomitee (EOK) asutasid EOK stipendiumi (30 000 kr).

Stipendiumi määramisel TÜ kehakultuuriteaduskonna üliõpilasele arvestatakse taotleja õppeedukust ning tema panust spordiliikumise edendamisse sportlasena, treeningurühmade juhendajana, võistluste ja muude spordiürituste korraldajana, spordikohtunikuna, Eesti koondvõistkondi toetava teadusgrupi liikmena jms.

Stipendiumi võivad taotleda kõik kehakultuuriteaduskonna statsionaarses õppevormis õppivad üliõpilased sõltumata õppeastmest.

Taotlusi saab esitada 18. novembrini, taotlusvorme saab kehakultuuriteaduskonnas ja sihtasutuse postkastist peahoone kantseleis.

Info: 050 63 076, www.ut.ee/sihtasutus/.

MÜNSTERI ÜLIKOOLI STIPENDIUMID

Münsteri Ülikooli ühekordne uurimisstipendium (ca 8000 kr) on mõeldud: 1. aasta magistrantidele bakalaureuseõppes edukalt kaitstud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest; 2. aasta magistrantidele, kes on magistriõppes edukalt samasuunalist uurimistemaatikat edasi arendanud, publikatsioone avaldanud ja magistritöö põhjal ettekandeid teinud.

Mõne muu stipendiumi saamine ei ole takistuseks Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumi määramisel. Stipendium ei ole mõeldud Münsteri Ülikoolis õppimiseks, vaid tehtud uurimistöö tunnustamiseks ja edasiarendamiseks.

Stipendiumitaotleja esitab: isikliku avalduse, lõputöö lühiiseloomustuse (märkida ära publikatsioonid, ettekanded), magistritöö kavandi, 2. aasta magistrandid ka õiendi õppetulemuste kohta magistriõppes, soovituskirja vastava eriala korraliselt professorilt.

Dokumendid esitada dekaanile 18. novembriks.

ACTA DIURNA

11. novembril kell 18.15 korraldab Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum loodusõhtu. Avatakse Renata Sõukandi fotonäitus "Kevad südames". Samas juhatatakse ka sisse seminarisari "Isiklikud loodused", mida korraldavad Jakob von Uexkülli keskus ja Eesti Kirjanduse Selts. Sõna võtavad näituse autor Renata Sõukand, Kadri Tüür, Leho Rubis, Timo Maran, Ivar Puura jt. Üritus on kõigile vaba ja tasuta, kaasa võtta padi istumiseks ja avatud meel.

KAITSMISED

Doktoritööde kaitsmine psühholoogia osakonnas 14. novembril Tiigi 78-126:
kell 14.15 Talvi Kallasmaa "Personality traits and ways of coping: their characteristics and interrelations". Juhendajad: prof Aleksander Pulver, PhD ja ja prof Jüri Allik, PhD. Oponent: prof Peter Borkenau, PhD (Halle Wittenbergi Martin Lutheri Ülikool);
kell 16.15 Anu Aluoja "Depression in the population: assessment, prevalence and relationships with socio-demographic factors and cognitive aspect of social adjustment". Juhendaja: prof Veiko Vasar, knd (med). Oponent: prof Raimo K.R. Salokangas, MD, PhD (Turu Ülikool). Info: Ester Sõtõova, tel 375 902.

Doktoritööde kaitsmine kehakultuuriteaduskonnas 15. novembril ülikooli nõukogu saalis:
kell 14 Leila Oja "Physical development and school readiness of children in transition from preschool to school". Juhendaja: prof Toivo Jürimäe, biol knd. Oponendid: prof Risto Telama, PhD (Jyväskylä Ülikool) ja prof Mati Pääsuke, biol knd;
kell 16 Helena Gapeyeva "Knee extensor muscle function after partial meniscectomy". Juhendaja: prof Mati Pääsuke, biol knd. Oponendid: prof Lüder C. Busch (Lübecki Meditsiiniülikool), dr rer nat ja Jaak Jürimäe, PhD. Info: Mare Vene, tel 375 361.

18. novembril kell 16.15 toimub majandusteaduskonnas (Narva mnt 4-B306) Tõnu Roolahti doktoritöö "The Internationalization Of Estonian Companies: An Exploratory Study Of Relationship Aspects (Eesti ettevõtete rahvusvahelistumine: suheteaspektide otsinguline uurimus)" kaitsmine. Juhendaja: prof Urmas Varblane, PhD. Oponendid: prof Marjan Svetlicic, PhD, Ljubljana Ülikool, Sloveenia ja prof Alari Purju, PhD, TTÜ.

LOENGUD

13. novembril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 1208. Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Ettekandega esineb Terje Lõbu "Vana-Laitsna valla eestlased ja Läti riik". Kõik huvilised on lahkesti oodatud! Info: 055 690 948.

15. novembril räägib foneetika seminaris kl 14 ph 244 Rytis Ambrazevicius teemal "Phonetics in Vocal Performance: Some Examples from Lithuanian Traditional Singing". Rytis kirjutab oma doktoriväitekirja leedu rahvamuusikast Leedu Muusikaakadeemias. Lisaks uurimistööle esineb ta nii lauljana kui ka instrumentalistina mitmetes Vilniuse folklooriansamblites.

TEATED

10. novembril kell 16 toimub Tampere Maja keldrisaalis Ivo Õunpuuu (Pius X Preestrite Vennaskonnast) esimene pidulik missa koos järgneva primiitsõnnistusega. Kell 17.45 toimub loeng teemal "Iga inimese kindel tulevik – surm – kohus – taevas või põrgu. Katoliku Kiriku õpetus viimsetest asjadest".

Tartu Ülikooli iganädalane hommikupalvus toimub kolmapäeviti kl 9.15-9.45 ph 227. 13. novembril peab palvust EELK Mustvee koguduse õpetaja Eenok Haamer.

14. novembril kell 13 algab ülikooli infopäev Järvamaal Paide Ühisgümnaasiumis. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja kolledžites ning 2003. aasta ülikooli vastuvõtutingimusi. Infopäevast osavõtjad saavad külastada ülikooli ajaloo muuseumi koostatud näitust "Tartu Ülikool ja Eesti. Maa, rahvas, kultuur." Info: Ene Voolaid, ülikooli esindaja Järvamaal, tel 038 49 162.

15. novembril kell 13 algab kõrgkoolide infopäev Hiiumaal. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja kolledžites ning 2003. aasta ülikooli vastuvõtutingimusi. Info: Tiiu Heldema, ülikooli esindaja Hiiumaal, tel 046 31 188.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USAs. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus 304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, Estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

SÜGISPÄEVADE KAVA LISA

Kolmapäeval, 13. nov kl 15 "Jalutuskäik Hiinalinnas" Paju bussipeatuses Jaama tn;
neljapäeval, 14. nov kl 15 koristustalgud botaanikaaias;
reedel, 15. nov kl 18 slaidiõhtu "Looduskaitsering Valgevenes" Struve 2.

KINOS ILLUSIOON

Mõrva ABC. Kl 15, 21 (K, N ei toimu)
Vidocq. Kl 17, 19 (K, N ei toimu)

KONTSERT

Pühapäeval, 10. novembril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast "Linna muusikud Linnamuuseumis" "Keelatud muusika". Esinevad Aare Saal (bariton), akordionikvartett Baravo (Inga Kadastik, Lilia Tsakuhhina, Maido Parv, Kaido Parv), juhendaja Ülo Lilles. Kavas Curtis, Gastaloni, Ellington, Hatšaturjan. Pilet 60 ja 30 kr.

Kolmapäeval, 13. novembril kell 19 esineb Vanemuise Kontserdimaja džässisaalis duo Dessert Time – Daniel Erdmann (saksofonid, flöödid; Saksamaa), Jaak Sooäär (kitarr). Piletid 80 ja 50 kr.

Reedel, 29. novembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas "La forza del destino" – esineb Vanemuise Sümfooniaorkester, dirigent Mihkel Kütson. Kavas G. Verdi avamäng ooperile "La forza del destino", W. A. Mozarti Sümfoonia nr 25 ja L. van Beethoveni Sümfoonia nr 5.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 15. november 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 36 (2114) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TÜ alustas Internetitelevisiooniga

Olev Must
TÜ dotsent

Peeter Kukk
TÜ multimeediakeskuse juhataja

5. novembril toimus Interneti vahendusel statsionaarsetele üliõpilastele mõeldud loengu otseülekanne.

Loengu videoülekanne oli eksperiment nii õppejõududele, ülekandega seotud tehnikainimestele kui ka tudengeile. Üldjoontes eksperiment õnnestus – loengut on võimalik otse eetris pidada ja selle jälgimine väga suure ja hajutatud auditooriumi poolt on võimalik ka nende tehniliste vahenditega, mis on praegu meie käsutuses.

Ent astutud on vaid esimene samm. Kuidas ja missuguseid samme edasi astuda, on küsimuseks kõikidele asjaosalistele.

Õppejõu osast

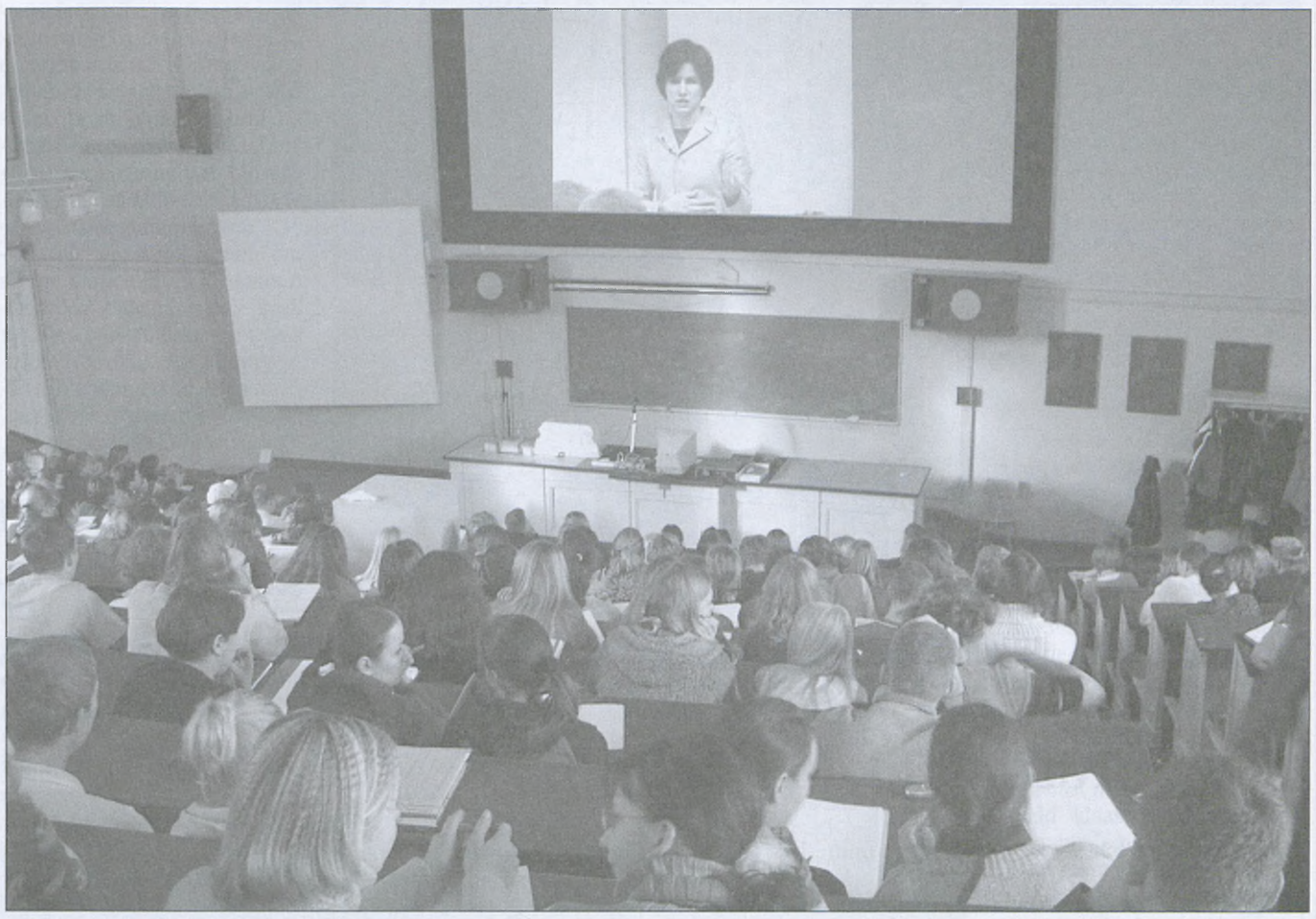
Õppejõu seisukohalt vaadatuna on olulisi alternatiive kaks. Esimene – pidada traditsioonilise loeng ning mitte lasta ennast segada sellest, et keegi püüab su nägu, häält, žestikulatsiooni, tahvlile visandatud skeemi ning kiledel esitatut pildina kaamerasse saada ja helina kuuldavaks teha. Ilmselt on see tee nii mõningalgi juhul ainumõeldav.

Ent teine alternatiiv on arusaamine, et videoloeng on eriline žanr. Praegu näib nii, et videoloengu põhieesmärk ei saa olla jutustava õppejõu pildi näitamine, vaid esitatava mõttearenduse toetamine asjakohase audiovisuaalse lisamaterjaliga. Ilmselt õppejõududel, kes valivad videoloengu ahvatleva tee, saabki üheks põhiküsimuseks see, kuidas mitte olla enamik aega ise täis- või poolformaadis ekraanil, vaid kuidas võimalikult hästi teha arusaadavaks esitatava mõte ka sellele õppurile, kes ise on kaugel ja jälgib toimuvat vaid arvutiekraanil.

Informatsiooniks

Info videoloengute kohta on alates järgmisest nädalast TÜ e-ülikooli kodulehel. Sinna pannakse välja arvutivõrku otseülekandena suunatavate loengute ajakava ja arhiivist serveeritavate loengute lingid koos võimalusega salvestada enda arvutisse lektori näitmaterjalid.

Loengu vaatamise aadress www1.neti.tv/asx/tyloengud.asx jääb kehtima ka edaspidi ja aktiveerub automaatselt, kui multimeediakeskuse arvutist saadetakse välja videovoog.

Vanemuise 46 ringauditooriumis jälgis loengut "Rahvuslikud identiteedid ja rahvustevahelised suhted psühholoogias" arvutivõrgu vahendusel üle paarisaja sotsiaal-, majandus- ja õigusteaduskonna üliõpilase. 2 X ANDRES TENNUS

Videovoog genereeriti ülikooli multimeediakeskuses ja selle jaotamiseks kasutati Eesti Telefoni servereid ja jaotusvõrku. Loeng oli jälgitav Eestis, Soomes, Prantsusmaal ja Belgias, kuid samas aga ei õnnestunud seda kõigil korrektselt jälgida Biomeedikumis ja Iuridicumis.

Leping Eesti Telefoniga

Ülikoolil on sõlmitud tähtajatu leping Eesti Telefoniga nende serverite ja jaotusvõrkude kasutamiseks. Selle lepinguga on sisuliselt tekitatud võimas jaotuskanal ülikoolis toimuvate loengute, konverentside, seminaride jne levitamiseks ja reklaamiks terves maailmas.

Eesti Telefoni andmetel tehti Aune Valgu loengu jälgimiseks 1616 edukat päringut, mis on oluliselt rohkem, kui võrrelda TÜ juubeliaktuse ülekandega, kus oli kokku 650 päringut.

Loengust videoülekande tegemiseks on vajalik vähemalt kahe spetsialisti, videooperaatori ja arvutimehe töö.. Viimane jälgib videovoogu genereeriva arvuti tööd, loengu salvestamist ja vaatab jaotusserveri poolt väljastatavat saadet. Vaatajapoolses auditooriumis peaks kohal olema heade arvutioskustega tuutor.

Ootame julgeid õppejõude esinema

Peeter Kukk
TÜ multimeediakeskuse juhataja

Praegu saab videoülekandeid teha ainult multimeediakeskusest, kuid koos infotehnoloogia osakonnaga loodame lähemal ajal jõuda niikaugele, et ülekandeid saab teha kõigist üldauditooriumidest ja aulast.

Esimesed loengud suunatakse arvutivõrku videovoona 200 kilobitti sekundis (kbps), mis on piisav vaatamiseks koduarvutis. Järgmise aasta alguses on plaanis muretseda võimas kahe protsessoriga arvuti, mis suudaks paralleelselt väljastada kahte voogu: 200 kbps koduvaatajatele ja 1000 kbps üldauditooriumides suurtel ekraanidel näitamiseks. Viimase kindlustavad ka Eesti Telefoni serverid ning seda võivad vaadata kõik, kellel on piisavalt head Internetiühendused.

Eelkõige loodame, et kvaliteetset videovoogu suudavad perspektiivis vastu võtta erinevates linnades asuvad ülikooli kolledžid.

Videovoo kodus vaatamiseks on vajalik vähemalt 200 MHz Pentium arvuti 128 MB operatsioonimäluga. Samuti peab olema installeeritud Windows MediaPlayer alates versioonist 6.4.

Avatud ülikooli direktori Aune Valgu loengut kuulas multimeediakeskuses paarkümmend tudengit.

Selle katseprojekti raames tegeleme ühesuunalise videovooga. Küsimuste esitamine lektorile on praegu võimalik üle telefoniliinide.

Loengute videoedastamine nõuab stsenaariumit: enne loengu algust tuleb lektoril koos tehniliste tegijatega kokku leppida ajajaotus, millal näidatakse õppejõudu, millal tahvlit või arvutiprojektori ekraani. Loengute salvestamine loob nende hilisema vaatamise võimaluse ja annab lektoritele ka väga hea eneseanalüüsi vahendi (käitumismaneerid, diktsioon jne).

Arvestades seda, et videopildi lahutus on väiksem kui arvutiekraani oma, peavad näitmaterjalid olema hästi kõrge kontrastiga ja kasutada tuleks vähemalt 32punktilist Arial-tüüpi kirja. Peened jooned lähevad üldjuhul kaduma.

Vaatajate kommentaare esimesele e-loengule Tartu Ülikoolis

Tore, et TÜ kasutab ära kõiki IT võimalusi!!! Jään ootama, et see osa, mis ajapuudusel käsitlemata jäi, jõuab minuni taas Internetiloengute kaudu.

Mai Müür
TÜ vilistlane

Kuulasin loengut Tallinnas koduarvuti vahendusel. Pilt ja heli olid täiesti rahuldavad. Ainuke miinus – slaidide kõige väiksem kiri ei ole arvutiekraanil loetav.

Alar Kess

Video jooksis päris korralikult, sai vaadata ka üle-ekraani pilti. Mõningad probleemid olid jooniste kuvamisega (piirjooned ähmastusid), kuuldavus oli kogu aeg hea. Kuulajaskonna aktiivsemaks kaasamiseks võiks kasutada võimalust esitada lektorile küsimusi e-postiga! Loomulikult oleks hea, kui loengut saab ka hiljem vaadata.

Mati Terve
Pärnu kolledži avatud ülikooli ärijuhtimise 1. kursus

Prantsusmaal oli loeng hästi nähtav, kahjuks ei olnud kõik lüümikud loetavad.

Jüri Soosaar

Tekst oli hästi kuuldav, selge, aeg-ajalt tulid mingid katkestused.

Slaidid olid väga udused ja kohati lausa loetamatud, samuti ei jõudnud neid piisavalt uurida. Slaidide esitamise tehnika vajaks edasiarendamist.

Heldur Pedajas

Kvaliteet Jyväskylä Ülikooli multimeedia laboris oli suurepärane. Hääl väga hea! Lüümikute väiksemat teksti polnud näha, ka tahvli peale peaks eriti paksu vildikaga kirjutama.

Pertti Pyhtilä

Huvitav oleks jälgida ka diskussiooni tudengite ja ettekandja vahel. Kvaliteet oli väga hea.

Rain Lahtmets
TTÜ elektriajamite ja jõuelektroonika instituudi dotsent

Side kiiruseks on mul 256/128 ja läbi raadiolingi – nimelt jälgisin seda Tõrvandist. Pilt oli hüppeline, mõneks sekundiks kadus ka ära. Konspekti osa oli raskemini jälgitav.

Hääl ei kadunud kordagi, oli jälgitav ja tugev, kuid kajaga. Üldiselt meeldis ja kuulaks läbi neti ka teisi loenguid. Kui failid oleks netis, saaks need arvutisse laadida ning kaoksid ka sideprobleemid.

Elmar Kadajamägi

TÄNA LEHES

Akadeemik Harald Keres 90
LK 3

Filosoofiateaduskonna professorite kiri rektorile
LK 2

Euroopa ülikoolide IT spetsialistide konverents Tartus
LK 2

Üliõpilaste parimad projektid
LK 3

UUDISED

TÜ õppejõud Tartu Linnavolikogus

Tartu Linnavolikogu valis eelmisel nädalal linnapeaks uuesti Andrus Ansipi.

TÜ õppejõududest valiti volikogu haridus- ja kultuurikomisjoni esimeheks arendusprorektor prof Hele Everaus (Reformierakond), laste- ja noorsookomisjoni esimeheks SA TÜ Kliinikumi arst-õppejõud Nikolai Põdramägi (Keskerakond), nimekomisjoni esimeheks prof Aadu Must (Keskerakond) ning revisjonikomisjoni esimeheks dots Jüri Kõre (Isamaaliit).

Mälumäng

Tudengite sügispäevad algasid traditsiooniliselt mälukaga Üliõpilasmajas.

Kohal oli 19 kolmeliikmelist võistkonda, kellel tuli vastata 40le erineva raskusastmega küsimusele alates sõnadeta riigihümnist (Jaapan) kuni Balzaci kirjutusvahendini (rongasulg).

Võitjaks tuli Tartu Üliõpilaste Mälumänguklubi võistkond, kuhu kuulusid Arko Olesk, Jan Klaasen ja Olavi Teppan. Ka teise ja kolmanda koha saavutasid sama klubi võistkonnad.

Professor Teodor Lippmaa 110

Täna kell 15 asetatakse lilled Teodor Lippmaa büsti juurde ülikooli botaanikaaias.

17. novembril möödub 110 aastat väljapaistva botaaniku ja ökoloogi Lippmaa sünnist. Lippmaa lõpetas TÜ 1925 ja töötas botaanika professorina 1930. aastast. Ta jäädvustas end teaduse maailmakaardile taimeökoloogia teooria arendamise kaudu.

Lisaks teoreetilise suunitlusega teadustööle oli ta ka väga aktiivne Eesti looduse uurija.

Ta pani aluse Eesti floora analüüsile, sh floora geograafiliste elementide selgitamisele ja Eesti taimegeograafiliste regioonide eristamisele. Lippmaa töötas välja kaardistamisühikute süsteemi. Tema elu katkestas 1943. aastal NL lennuki pomm, mis heideti botaanikaaia hoonele, kus oli Lippmaade korter.

UUDISED

Inimõiguste õpetamise seminar

On alanud registreerimine 5. ja 6. detsembril Tallinna Rahvusraamatukogus toimuvale seminarile "Inimõiguste õpetamine Eestis".

Seminar on suunatud eelkõige koolide ajaloo- ja kodanikuõpetuse õpetajatele, oodatud on ka õppejõud, üliõpilased ja kõik teemast huvitatud. Ettekandeid peavad haridusminister Mailis Rand, rahvastikuminister Eldar Efendijev, Raivo Vetik, Doris Kareva, Alar Tamm jt. Töögruppides arutatakse inimõiguste õpetamist üldhariduskoolides ja kutseõppe asutustes ning ülikoolides.

Osalemine tasuta, töökeeled eesti ja inglise keel.

Info ja registreerimine: www.eihr.ee, konverents@nlib.ee, tel 6307 262 ja 6311 416.

SELLi mängud 2004 Soomes

Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul toetas Soome Üliõpilasspordiliidu üldkoosolek üksmeelselt Tampere Tehnikaülikooli üliõpilasesinduse taotlust korraldada 2004. aasta SELLi mängud Soomes.

Esimesed SELLi (Soome, Eesti, Läti, Leedu) üliõpilasmängud toimusid 1923. aastal Tartus. Vahepeal sõja tõttu katkenud traditsiooni taastasid 1998. aastal Tartu Ülikool ja Eesti Akadeemiline Spordiliit. Järgnesid mängud Kaunases (1999), Jelgavas (2000), Soome 2001. aastal mänge ei korraldanud, Tartus (2002).

Järgmised mängud toimuvad mais 2003 uuesti Kaunases.

Viimastel mängudel Tartus osales 1073 tudengit 10 riigi 60 ülikoolist. Võisteldi kümnel spordialal ning kolmepäevane spordipidu elavdas oluliselt üliõpilassporti kõikides Balti riikides.

Jaak Põldmäe.

Jaak Põldmäe mälestuskonverents

Eelmisel reedel korraldasid TÜ eesti kirjanduse osakond ja Kirjanike Liidu Tartu osakond mälestuskonverentsi "Jaak Põldmäe tagasitulek".

Dotsent Jaak Põldmäe, kes oleks tähistanud 6. novembril 60. sünnipäeva, lahkus 1979.

1978 ilmus Põldmäe monograafia "Eesti värsiõpetus", mis andis tervikliku pildi eesti värsiõpetusest ja oli väga novaatorlik. Peagi ilmub selle taastrükk.

Ettekannetes käsitleti Jaak Põldmäed kui teadlast (Peeter Olesk), tema traditsiooni eesti värsiõpetuses (Mihhail Lotman, Maria-Kristiina Lotman, Elin Sütiste), monograafiat (Ain Kaalep) jm.

Esitleti ka eesti kirjanduse õppetooli uurimuste sarja "Studia litteraria estonica" järjekordset kogumikku, sarja alustajaks oli Jaak Põldmäe.

Filosoofiateaduskonna dekaani professor Birute Klaasi koduõppetool – eesti keel võõrkeelena – asub Ülikooli tn 16 Bocki majas. VARJE SOOTAK

FILOSOOFIATEADUSKONNA PROFESSORITE KIRI

Tartu Ülikooli rektorile

7. november 2002

TÜ filosoofiateaduskonna professorid pöörduvad Teie poole filosoofiateaduskonna jätkuva alafinantseerimise pärast.

Alafinantseerimine on tulenenud teaduskonna eripära mittearvestamisest – ühelt poolt õpetatavate erialade rohkus ning teiselt poolt nende kõigi hädavajalikkus Eesti kui iseseisva riigi ja rahvuskultuuri eksisteerimise ja arenemise seisukohalt.

Tartu Ülikooli kui Eesti ainsa *universitas*e missiooniks on teaduse, kõrghariduse ja kultuuri edendamine, mida ei ole aga võimalik täita humanitaarteaduste praeguse alafinantseerimise tingimustes. Selliseid erialaspetsialiste nagu ajaloolased, arheoloogid, etnoloogid, arhivaarid, filosoofid, keeleteadlased, kirjandusloolased jt ei ole Eestil tarvis palju, aga samas on tal neid kõiki vaja. Nimetatud spetsiifikast tulenevalt ei ole meil võimalik korraldada õppetööd suurtes rühmades.

Haridussummade puudulikkuse tõttu (senised summad ei kata teaduskonna töötajate palgakulusidki, iga-aastane puudujääk ulatub keskmiselt umbes veerandini) kannatab õppetöö kvaliteet:

(1) ei ole võimalik kutsuda spetsialiste erikursuste lugemiseks Tallinna teadusasutustest, rääkimata välismaalt,

(2) pole mingeidki summasid üliõpilaste menetluspraktika läbiviimiseks (arheoloogia, etnoloogia-, kunstiajaloo-, arhiivindus- ja murdepraktika ning keeleekspeditsioonide sõidu-, majutus- jm kulud),

(3) puuduvad vahendid osavõtuks välismaal toimuvaist teadusüritustest. On täiesti selge, et toimetulekuks praeguste eelarveliste vahenditega tuleb filosoofiateaduskonnal umbes 25% õppekavadest likvideerida. See oleks tõsiseks hoobiks nii Eesti humanitaarteadustele – sest enamikku meie erialadest ei õpetata ega uurita kusagil mujal maailmas – kui ka kogu ülikooli mainele ja *universitas*e ideoloogiale.

Samas tehakse meie teaduskonnas õppe- ja teadustööd kõrgel rahvusvahelisel tasemel, mida tunnistavad nii õppekavade akrediteeritus kui ka esimeste rahvusvaheliste evalvatsioonide (näit etnoloogia; enamiku erialade hindamine seisab ees alles 2003. a) kõrged hinded (*excellent to good*). Samas juhiti evalvatsioonis tähelepanu asjaolule, et suurepärast teadus- ja õppetööd on tehtud tingimustes, kus ressursid (tööruumid ja finantseerimine) on jäänud allapoole igasugustest standarditest ning selliselt jätkamine viib vältimatult praeguste töötajate läbipõlemisele. Etnoloogia kohta öeldu kehtib täiel määral ka meie paljude teiste erialade kohta.

Tartu Ülikooli rahvusvahelisus ja atraktiivsus teiste maade üliõpilaste silmis on paljuski seotud rahvusteadustega, mida saab kõrgeimal tasemel õppida ainult siin.

Filosoofiateaduskonna praeguse finantseerimise juures ei ole meil õige pea enam võimalik saada Tallinnast (ja laiemalt Põhja-Eestist) ei üliõpilasi ega õppejõude. See oht muutub eriti reaalseks humanitaar- ja sotsiaalkallakuga Tallinna Ülikooli loomisega. Juba praegu moodustavad suurema osa meie üliõpilastest Tartust ja Lõuna-Eestist pärit noored.

On enam kui kindel, et juhul, kui Tartu Ülikool ei suuda pakkuda märgatavalt paremat õpetust kui Tallinna Ülikool (ja praeguse finantseerimistaseme juures ta seda kindlasti ei suuda), jääb enamik Põhja-Eesti ja Tallinna noori Tallinnasse õppima ja Tartu Ülikoolist saab otseses mõttes Tartu ülikool. Ka õppejõudude hankimine Tallinnast muutub tõenäoliselt üsna raskeks. See on väga tõsine probleem, sest paljud praegustest filosoofiateaduskonna õppejõududest, sh üle veerandi professoritest elavad Tallinnas.

Filosoofiateaduskonna olukorda pole võimalik parandada ülikooli eelarve koostamise praeguste reeglite raames. Et ülikool saaks täita oma missiooni teaduse, kõrghariduse ja kultuuri tasakaalustatud arendamisel, tuleb lisaks erialakoefitsientide kasutamisele märksa rohkem arvestada humanitaarteaduste spetsiifikat ning rakendada nende olukorra parandamiseks poliitilist tahet.

Rõhutame, et kasvava rahvusvahelise ja kodumaise konkurentsi tingimustes on vähe, kui eelarvet suurendatakse üksnes ellujäämiseks vajaliku tasemeni – tarvis on tagada areng. Humanitaarteaduste tasakaalustatud arengu tagamiseks on hädavajalik suurendada filosoofiateaduskonna haridussummasid vähemalt kolmandiku võrra.

TÜ filosoofiateaduskonna professorid:

Birute Klaas
Karl Pajusalu
Jüri Talvet
Tiit Rosenberg
Jüri Ant
Aadu Must
Ülo Valk
Elle Vunder
Ago Künnap
Luule Epner
Jaan Elken
Margit Sutrop
Rein Veidemann
Ülo Matjus
Rein Vihalemm
Irina Külmoja
Mati Erelt
Ljubov Kisseljova
Jaak Kangilaski
Valter Lang
Krista Vogelberg
Tiit-Rein Viitso
Jaan Ross
Haldur Õim

Probleemist huvitatud on oodatud avalikule arutelule esmaspäeval, 18. novembril kl 16 TÜ nõukogu saali.

UT KÜSIB

Mida saab osta TÜ Raamatupoe oksjonil?

Vastab TÜ Raamatupoe juhataja Lilian Mutso.

Homme kell 11.15 peahoone auditooriumis 102 algaval VI raamatuoksjonil pakume Eesti luuleraamatuid, teatmekirjandust ning vanemaid ja haruldasi raamatuid. Luuleraamatute hulgas on ka laste- ja vaimulikku luulet, antoloogiaid, laulikuid, tõlkeid võõrkeeltesse, vanemaid luulemugandusi ning väärtuslikke tõlkeid eesti keelde. Teatmeraamatutest pakume ilmumiskohast ja -ajast sõltumata nii eestikeelseid kui ka Eesti kohta käivaid võõrkeelseid teatmetrükiseid (*lexica et biographica*t, aadressi- ja käsiraamatuid, bibliograafiaid ja katalooge, juhendeid, õpetusi, seadusi ja eeskirju, kalendreid, aastaraamatuid jm.

Näiteks tuleb enampakkumisele 1938-1939 aasta Eesti aadressraamat, Eesti ja Soome Üliõpilaskondade hõimualbum, "Wanemuise" Seltsi Põhjuskiri Jurjewi linnas jm.

Vanematest ja haruldasematest raamatutest pakume Eestis ilmunud eesti- või võõrkeelseid trükiseid ilmumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast haruldasi või ka väheliikuvaid eesti- või võõrkeelseid Eestis või mujal ilmunud, kuid Eestiga seotud trükiseid, muu hulgas ka Riigikogu liikme tunnistus 1926. aastast. Enampakkumisele tulevate trükistega saab tutvuda oksjonikataloogi vahendusel ja tund enne oksjoni algust kohapeal.

TÜ Sihtasutus jagas stipendiumeid

Tartu Ülikooli Sihtasutuse viiendal aastapäeval andsid sihtasutuse usalduskogu esimees Vahur Kraft ja juhatuse liige Indrek Mustimets üle sihtasutuse selle aasta stipendiumid 36 üliõpilasele ja preemiasaajale kogusummas 422 000 kr.

Lisaks TÜ Raefondi stipendiumitele ja preemiatele (vt eelmist UTd) anti kätte veel:

Gerda Spohri stipendium (10 000 kr) bioloogia-geograafiateaduskonna üliõpilasele Andres Luhamaale;

Liisa Kolumbuse stipendium (*a* 10 000 kr) arstiteaduskonna üliõpilastele Priit Põderile, Priit Kasenõmmele, Alar Toomile ja Kersti Kokale;

Hermanni reisistipendiumid (5000 – 12 000 kr) Lele Aakile, Jarno Habichtile, Lea Pehmele, Kadri Viigandile, Helen Soovälile, Külli Kingole, Tuuli Klaasile, Liina Sillaotsale, Anne Reitsakile ja Merilin Kiviorule;

Puhk-Mörneri stipendium (20 000 kr) filosoofiateaduskonna üliõpilastele Kadi Grichinile ja Kersti Lustile;

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti stipendium (10 000 kr) Olga Tšubrikule, Aile Luigele, Ülle Voogile, Toomas Sillale, Kadi Grichinile ja Valeria Sizemskajale;

Ruth Käbini stipendium (5000 kr) Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsile.

Uhiuue stipendiumina anti välja Agve Aasmaa stipendium (50 000kr) avatud ülikooli ärijuhtimise eriala üliõpilasele Pille Mõtsmehele.

Euroopa ülikoolide IT spetsialistid Tartus

Tiia Lillemaa
IT osakonna projektijuht

18.-20. novembrini toimub TÜ Ajaloo Muuseumis rahvusvaheline infotehnoloogia konverents "IT-vahendite kasutamine (kõrgkooli) juhtimises".

Konverents on kohtumispaigaks Hollandi, Soome, Rootsi, Poola, Läti, Leedu ja Eesti IT-spetsialistidele ning kõrgkoolide administraatoreile, kes loovad või kasutavad ülikoolide juhtimises administratiivseid infosüsteeme. Osavõtjaid on 24 erinevast ülikoolist.

Konverentsi põhiteema on infotehnoloogia vahendite kasutusvõimalused administratiivsete ülesannete lahendamisel. Peaesinejad on organisatsiooni SURF programmijuht Jaap Kuipers, kes tutvustab Hollandi kõrgkoolide ja uurimisasutuste koostööd ja kogemusi võrguteenuste ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alal, ja Sun Microsystemsi tehnoloogia peaspetsialist Hans Appel, kes kõneleb mobiilsetest lahendustest liitunud maailmas. Haridusministeeriumi esindaja tutvustab Eesti IT projekte ning riigi ootusi kõrgkoolide infotehnoloogilise infrastruktuuri arengu suhtes.

Ettekanded jaotuvad IT valdkonna kahe poole vahel – ühes käsitletakse IT-teenuste korraldust ja nõudeid infosüsteemide kasutajale, teises keskendutakse tehnilistele lahendustele. Esinejaid on Eestist, Poolast, Hollandist ja Rootsist. Õhtud on planeeritud ühisüritusteks ja aruteludeks, millest huvitavaim on töötuba teemal "Kuidas selgitada IT vajadusi otsustajatele".

Jaap Kuipers.

Konverents annab IT spetsialistidele ja administraatoreile võimaluse luua isiklike kontaktidega aluse edaspidiseks viljakaks koostööks ja ühisprojektide käivitamiseks IT valdkonnas nii Eestis kui ka Euroopas.

Konverentsi korraldavad TÜ infotehnoloogia osakond ja Hollandi ülikoolide infojuhtide organisatsioon KAAIWO.

Info: www.ut.ee/it/saiac.

Einsteini ja Newtoni maaletooja

Täna 90 aastat tagasi sündis TÜ emeriitprofessor akadeemik Harald Keres

Kui Harald Keres 15. novembril 1912 Pärnus sündis, olid üldrelatiivsusteooria ja Eesti Wabariik veel loomata.

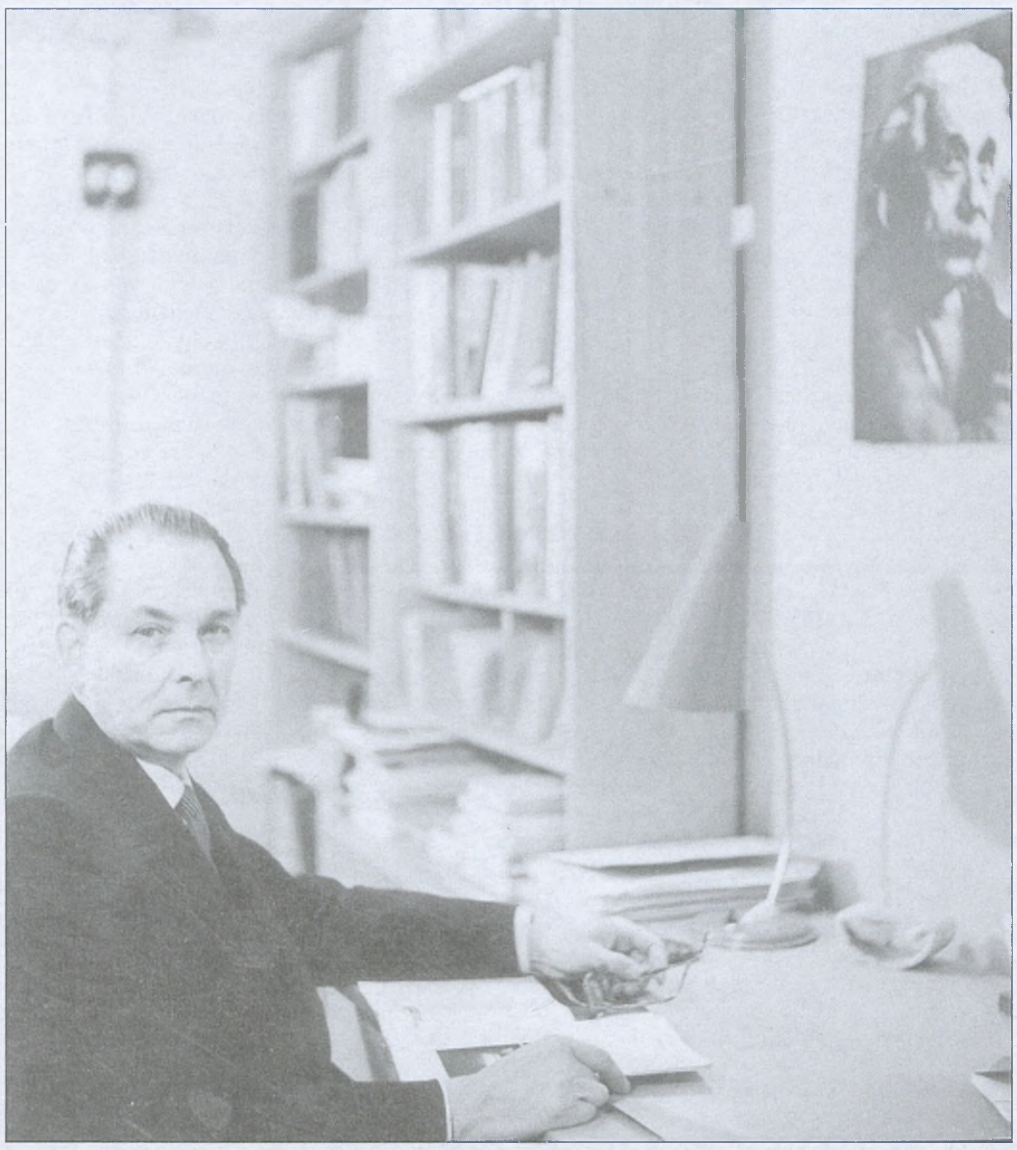
Eesti intelligentsil tuli peatselt langetada liisk lääne ja ida vahel. Rahva otsus oli juba tehtud – väärtustati haridust ja edasipüüdlikkust, vaimuvalgust ja isiklikku vastutust. Ei Harald Kerese käsitöölistest vanemad ega keegi teine võinud veel aimata, et vendadest Haraldist ja Paulist kasvavad eesti kultuuri tippmehed, ometi pingutati, et poegadele võimalikult hea haridus anda.

Puhtaim teoreetik ja praktiline inimene

Maailmas möllas eelmise sajandi esimene suur sõda, kui Euroopa südames Einstein üldrelatiivsusteooria põhivõrranditele viimast lihvi andis. Umbes samal ajal asus ühes Euroopa äärenurgas üks väike rahvas üles ehitama oma koda – Eesti Wabariiki. Koos oma rahva noore riigiga kasvas ka noor Harald Keres, kujunes eetiliseks inimeseks ja teadlaseks, džentelmeniks ja mentoriks, arenes nii mitmetahuliseks ja laiahaardeliseks isiksuseks, et see võib näida isegi vastuoluline.

Harald Keres on erialalt materiaalseima teaduse, füüsika, tippspetsialist ja kutsumuselt vaimsuse ülemlaulik; teaduses puhtaim teoreetik, valemikoi *par excellence* ja argielus praktiline inimene, kuldsete kätega meistrimees; põhimõtteline mõistusekummardaja ja professionaalse tasemega flöödimängija; suur vaikija ja sädelev lektor, aforismimeister, terava sulega publitsist; ligipääsmatu üksiklane ja kollektiivi juht; Eesti patrioot ja kainepilguline maailmakodanik.

Mõne väiksemamõõdulise isiksuse puhul võivadki need jooned vastuolulised olla, kuid mitte Harald Kerese puhul. Mis on see sisemine telg, mis siin kakofooniast harmoonia loob? Mõistmise võtme annab Harald Keres ise, kes on kord öelnud, et räägitagu mis tahes, meie teeme nii, nagu õige on. Kas see ongi tema kreedo?

Akadeemik Harald Keres: "Räägitagu mis tahes, meie teeme nii, nagu õige on."

ERAKOGU

Tõenäoliselt oleks Harald Kereseta olemata üldrelatiivsuse uurimissuund Eesti teaduses.

Harald Keres näib valdavat absoluutset tõde! Ja tõepoolest, küllap on elutee murdlaineid ja tormegi läbinud, kuid Harald Kerese sisemine kompass on alati kindlalt õige kursi kätte näidanud, olgu tuul vastu või päri ja rääkigu albikäraantsud mis tahes.

Abijõust akadeemikuni

Harald Keres on meie teaduse üks teerajajaid. Ta on saavutanud kõik akadeemilise karjääri näitajad, mida Eestil anda: doktorikraad (1942), professorikutse (1954), akadeemikutiitel (1961), riiklik preemia (1970), teenelise teadlase aunimetus (1976). Ametiredelil on ta läbinud pulgad alates ülikooli ülemääralisest nooremabiõppejõust (1938), teoreetilise füüsika kateedri juhataja (1949) ja ülikooli teadusala prorektorini (1958) – ametini, millest ta omal vabal tahtel loobus (1960) loomingulise teadustöö kasuks, asudes tööle Füüsika (Astronoomia) Instituudi teoreetilise füüsika labori juhatajana.

Kuid tähtsad ei ole olnud mitte need karjääri välised parameetrid, vaid sisemine tarvidus tõe järele ja väsimatu töö selle nimel. Oma tõe ja tööga on Harald Keres loonud endale nime, millele lisatud kõrged tiitlid ei kaunista mitte nime, vaid vastupidi.

Kerese väljad

Harald Kerese teadusteemade laia spektri peajooneks on olnud üldrelatiivsusteooria – aja ja ruumi Einsteini teooria. Just siin on tema teadustulemused oluliselt maailmapilti rikastanud. Tema loodud üldistatud inertsiaalsüsteemide käsitlus võimaldas rangelt sõnastada vastavusprintsiibi üldrelatiivsusteooria ja Newtoni gravitatsiooniteooria vahel. Siit selgus ootamatu tõsiasi, et Newtoni gravitatsiooniväljade kõrval sisaldavad Einsteini võrrandid mitterelativistliku piirjuhuna veel pööriselisi gravitatsioonivälju, mida oleks õige nimetada Kerese väljadeks.

Tõenäoliselt oleks Harald Kereseta olemata ka üldrelatiivsuse uurimissuund Eesti teaduses.

Tänaseks on Eesti Vabariik taaselustatud ja üldrelatiivsusteooria võrrandid ülikooli õppetahvlitel ning teadlaste töölaudadel. Ka liisk lääne ja ida vahel on langenud, kuid siiski tuleb alles otsustada, kas püüame laiast maailmast ainult helkivaid klaaspärleid või siiski teemante loovat vaimsust.

Kui saata teadustemplist välja kõik need, kes seal oma igapäevast leiba teenimas või ennast näitamas, jääks tempel üsna tühjaks, ent mitte kõledaks. Seda heledamalt särab järelejäänud puhta tõe teenrite hingeleek – sisemine tõejanu, vajadus, mis tegelikult teebki inimesest inimese. Harald Kerese puhul on alati esiplaanil olnud teaduse suhe tõesse, vastandina praegu valitsema kippuvale mallile, kus esiplaanil näib olevat teaduse suhe ühiskonda. Tema on teaduselt soovinud tõde, mitte kasu.

Kolleegide, õpilaste ja õpilaste õpilaste nimel akadeemik Harald Kerest tehtu eest tänades ja tugevat tervist ja jätkuvat vaimuenergiat soovides,

Risto Tammelo

Tudengid kudusid linnapeale vaiba

Ülikooli peahoone fuajees said teisipäeval kõik soovijad linnapeale vaipa kududa.

Kangastelgede taga istuv eesti filoloogia üliõpilane Kadi Põdersalu on kevadest saati Antoniuse Gildi vaibakoja õpilane.

Ta on ka pikemat aega ülikooli kultuuriklubi liige, kus pakkuski sügispäevade jaoks vaibakudumise idee. "Eelmisel aastal kudusid üliõpilased rektorile salli, nüüd võiks ju midagi muud ja kellelegi teisele kududa," ütles Kadi.

UT küsimusele, kas kudumishuvilisi oli palju, ütles Kadi, et hommikupoolikul ei juletud eriti telgede taha tulla, pärastpoole tuli rohkem. "Isegi linnapea Andrus Ansip ise jõudis siia, tema valis kudumiseks oranži värvi materjali. Värve võis igaüks ise valida, näiteks ülikooli jalgpalliklubi kudus oma värvid sisse," selgitas Kadi Põdersalu.

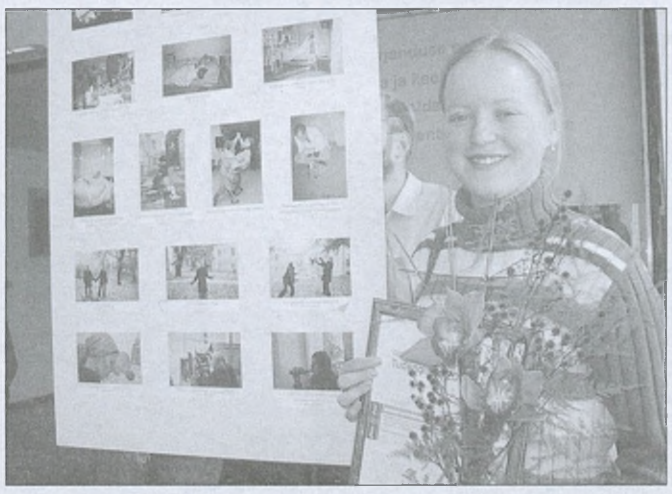
Vaipa sai edasi kududa Antoniuse Gildis, seejärel see viimistletakse ja kingitakse linnapeale.

Fotovõistluse võitis Tea Jänes

Tudengielu kujutava fotovõistluse võitis keskkonnatehnoloogia 4. aasta üliõpilane Tea Jänes fotodega "Langevate lehtede aegu".

"Ma ei ole kunagi fotograafiat õppinud, kõik on suur juhus," ütles Tea Jänes UTle. Tea armastab oma tavalise "seebikarbiga" tabada huvitavaid hetki ja detaile, mitte aga poseerimist ja lavastamist. "Peaauhind, Photopointi kinkekaart, on mulle väga suur üllatus."

Kõige elulisema pildi auhinna võitis Toomas Vananurm, romantikaauhinna Madis Kats, vaimukusepreemia sai Martin Kuut ja tüüpilise tudengikoosluse püüdis pildile Püha Laura.

Tea Jänese ja teiste preemiasaanute töid saab vaadata ülikooli raamatukogus.

VARJE SOOTAK

KIRI

Tudeng või raha, selles pole küsimust...

Loomulikult raha, aga mitte selle andmine tudengile, vaid võtmine. Arvan, et raha suunamine tudengisfäärist pensionärisfääri toob kaasa Eesti riigile korvamatu moraalse kahju kibestunud üliõpilaste näol, kes aasta, kahe või kolme pärast asuvad tööle, kui asuvad või sõidavad Läände. Üliõpilast pügavad riik ja ülikool samaväärselt (tudeng peaks üldjuhul, kui ühiselamu kohti on, elama ühiselamus).

Mida teevad aga riik ja ülikool käsikäes? Üks jätab tudengid ilma sotsiaaltoetusest, teine ei toeta aga mingil juhul ühiselamu üüride langetamist, arvates, et tudeng peab ise hoolitsema oma palukese ja peavarju eest – ülikool pakub vaimseid väärtusi (ega ülikool ole ju sotsiaalasutus). Kurb tõsiasi on aga see, et vaimsete väärtuste omandamine kõhtu ei täida ja üüri ei maksa. Kõhutühjuse ja üüratu üüriga ei saa ka teadmisteallikat suurte sõõmudega tühjendada, et lõpetada nominaalajaga ülikool, üle nominaalaja õppijatel tuleb aga hariduse eest maksta.

Kas tudengi ainus väljapääs ongi tööleasumine (sellega seoses ei lõpetata kindlasti ülikooli nominaalajaga)?

Ehk see ongi riigi- ja ülikoolisade siht – lüpsta tudengit võimalikult palju ja pikalt. Võib-olla meie, tudengid, olemegi Eesti riigi kuldvasikad, Nokiast rääkimata.

Äärmise kurvastusega

Matti Orav
TÜÜE aseesimees

UUDISED

Üliõpilasesindus õigusinstituudis

TÜ Üliõpilasesindus käis külas TÜ Õigusinstituudi esindusel.

Esinduse integratsioonitoimkonna esimehe Allan Adojaani sõnul tahab esindus sõlmida sidemeid kõrgkoolide üliõpilasesinduste ja TÜ kolledžitega.

"Septembris tutvus kümmekond külalist meie pesapaigaga peahoone kõrval, üliõpilasprobleemide arutelu jätkus saunas, kus käiku läksid ka ÕI tüdrukute kingitused – kase-, tamme- ja kadakavihad, mis pidid meist Tartu vaimu välja vihtlema," rääkis Adojaan. "See loomulikult ei õnnestunud."

Tallinnas näidati TÜ esindusele ÕI õppehoonet, kus kuuldi ka tudengkonna kohvikumurest, mis väikese abiga on tänaseks juba lahenduse leidnud.

Adojaan ütles, et esindus tegi ettepaneku lisada järgmise aasta eelarvesse rea iga kolledži tarvis ürituste korraldamiseks ja sealsete esinduste paremaks funktsioneerimiseks.

Üliõpilaste parimad projektid

TÜ Üliõpilasesinduse projektikonkursile laekus 34 taotlust. Raha eraldati 13 projektile. Kokku annab esindus toetustena välja ligi 40 000 kr. Ühtegi projekti ei toetata täies mahus.

Toetust said:

- töö-, kultuuri- ja õppeprogramm noortele "Suvi Ameerika noortelaagris (3000 kr),
- konverents "Eestlaste küüditamine. Mineviku varjud tänases päevas" (4000 kr),
- TÜ meistrivõistlused saalijalgpallis (2003-2000 kr),
- ettekandekoosolekute sari kristlikust kultuuri- ja mõtteloost (1000 kr),
- Euroopa keeltepäev (2000 kr),
- Internetiportaal www.politoloogia.ee (4000 kr),
- tudengifilm "Tänapäeva odüsseia" (5000 kr),
- Laiuse kuninglik lumelahing (4000 kr),
- TÜ Maleklubi ürituste sari "Kuningas kummuli!" (1500 kr),
- Tartu Üliõpilasteatri sügisene teatriprojekt (2000 kr),
- Ultima Thule valentinipäeva kontsert (2500 kr),
- I TÜ meediatudengite sügisseminar (2500 kr),
- üliõpilaste looduskaitseringi JMKE keskkonnateemaliste laulude retrospektiivkontsert ÖKOPUNK (4500 kr).

Tartus leedu kuulsaima kunstniku näitus

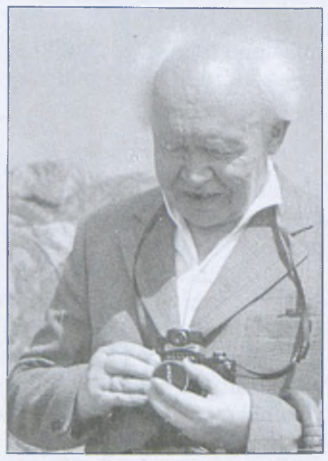
Eesti Rahva Muuseumis ja Tartu Linnamuuseumis saab 20. novembrini näha leedu maalikunstniku ja helilooja Mokalojus Konstantihas Čiurlionise ülevaatenäitust. Rändnäitus koosneb visuaalselt originaalile väga lähedastest maalide ja graafika faksiimilereproduktsioonidest.

Čiurlionis (1875-1911), keda peetakse Baltimaade suurimaks juugendlikuks ja sümbolistlikuks kunstnikuks, oli hariduselt muusik, maalima hakkas hiljem (1904).

Maalis püüdis ta väljendada muusikalisi elamusi. Domineerib fantastiline, müstiline ja sümbolistlik joon. Oma teostes ei taotlenud kunstnik taasluua kevade, talve, mere ja teiste looduse elementide füüsiliselt tajutavaid pilte, vaid teda erutas looduse sisemine elu.

ÕNNITLEME

Johannes Lepiksaar 95

Need read Göteborgi kaljurannikul seisvast mehest on õieti üksnes tervitussõnad koduülikoolist.

73 aastat tagasi lõppes tudengipõli Aia tn 46 õppehoones ja jätkus sealsamas õppejõu ning zooloogia muuseumi konservaatorina, et edendada käsikäes oma õpetaja Johannes Piiperiga ornitoloogiat, osteoloogiat ja võrdlevat anatoomiat. Ehkki kunagi ei ahvatlenud poliitikasse sekkumine, viis idast tulev kurjakuulutus Johannes Lepiksaare 1944. aastal Rootsi.

Kodumaal kustus aastakümneiks Alutaguse ränduri, rohket teadusuudset leidnu autorinimi. See-eest see aina tugevnes värskete uurimisvaldkondade sihirajana Läänes. Tartus alustatu võimendus. Kogu jääajajärgse looduse ja inimese ajaloo mõtestamine Kunda kultuuri vanima asulakoha, Lembitu linnuse, Saaremaa Asva, Iru jt luuleidude määramisega avardus Skandinaaviale, siis kogu Euroopale, peatselt ilmajao piiride taha. Kodus selgus, kuidas elas Emajõe luhtade tarvas, nüüd said paljud maad teada, miks ja millal surid välja nende alade mõned algasukad. Amforapõhjade toidujäätmeist leitud kalaluukillukeste järgi sai kindlaks teha aastatuhandetetaguse kalafauna hoopis Vahemeres. Kogu loomastiku kujunemislugu pärast mandrijää taandumist sai peatööks. Koduloomade, kasvõi koera kaasatulek inimkultuuri sai faktideroh-

ked seletused. Ilmus Eesti linnustiku väärtraamat.

Siitpeale tuli Göteborgi ja Lundi ülikoolide audoktoril palju aastaid võtta vastu teiste maade doktoriväitlejaid. Kodusel Barytongatanil ikka kuude viisi 2-3 tõsist töömeest korraga. Neile abiks olnud täiuslik allikmaterjalide kogu on nüüd sünnimaal, peamiselt otse ülikooli valdustes. Jätkupidemeks nooremaile.

Sünnikoha Rakvere tammikus kogub vägevust Lepiksaare tamm. Kodukoha looduseuurijate ja loodusehoidjate seltsid on valinud ta auliikmeks, president ülendanud Valgetähe ordeni kavaleriks. Teaduse mitmete nüüdissuundade rajajale on pühendatud tervete kongresside, paljude õpilaste tänuteoseid.

Jätkugu aina tervist ja mõttejaksu!

Jaan Eilart

Ado Truupõld 70

13. novembril oli juubel TÜ patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi emeriitprofessoril Ado Truupõllul.

Ado Truupõld lõpetas 1957 Leningradi I Meditsiiniinstituudi. Töötanud mereväearstina ja patoloogi-anatoomina Tallinna haiglates ja õpetajana Tallinna Meditsiinikoolis, astus ta Leningradis NSVL MTA Eksperimentaalmeditsiini Instituudi sihtaspirantuuri. Lõpetamise järel oli ta TRÜ Meditsiini Kesklabori teadur. 1974-1998 töötas TÜ patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudis vanemõpetaja ja professorina, olles selle asutuse juhatajaks. Ta kaitses meditsiinikandidaadi väitekirja 1966 Leningradis ja doktoridissertatsiooni 1969 Tartus. Tema 147 teaduspublikatsioonist on valdav osa pühendatud neerupealise funktsionaalsele morfoloogiale, eriti oluliseks saavutuseks oli valgusünteesi ööpäevase rütmika kindlakstegemine selles endokriinorganis.

Ta on olnud põhimõttekindel pedagoog, kes enam kui keegi teine on publitseerinud patoanatoomia õppematerjale. Pikemat aega oli ta Tartu Patoloogide Seltsi juhatuse liige ja esimees. Viimastel aastatel on Ado Truupõllu kiindumuseks olnud kirimale.

Õnnitleme!

Prof Raik-Hiio Mikelsaar

90

Harald Keres,
emeriitprofessor – 15. november

60

Anne Ormisson,
dotsent – 19. november

55

Helge Pensa,
majahoidja – 19. november

45

Toomas Haldma,
dotsent, majandusarvestuse õppetooli hoidja – 21. november

40

Halliki Harro-Loit,
lektor, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna juhataja – 16. november

Merike Kruus,
vanemlaborant – 21. november

35

Meris Sillaots,
lektor – 16. november

30

Liivi Luik,
metoodik – 19. november

Madis Orav,
ülikooli raamatukogu avalike suhete spetsialist – 19. november

Indrek Ots,
vanemteadur – 19. november

STIPENDIUMID BERLIINIS ÕPPIMISEKS

TÜ kuulutab välja konkursi Studienstiftung des Abgeordnetenhauses von Berlin (2003/2004) stipendiumi taotlemiseks kõikide erialade magistrantidele ja doktorantidele (vanus kuni 25 k.a) ning noortele teadlastele (vanus kuni 35 k.a).

Nõutavad dokumendid (esitada saksa keeles):

- stipendiumi taotlemise ankeet;
- elulookirjeldus;
- detailne uurimustöö ja õppimisplaan Saksamaal viibimise ajaks;
- nõusolek/soovituskiri mõnest Berliini kõrgkoolist;
- 2 soovituskirja, eriala või uurimustööga seotud TÜ õppejõult;
- kinnitatud koopia diplomi originaalist ja selle akadeemilisest õiendist ja kinnitatud tõlked saksa keelde;
- väljavõte õpinguraamatust;
- keskkooli lõputunnistuse koopia ja selle saksakeelne tõlge;
- saksa keele oskuse tõend.

Stipendiumi suurus üliõpilastele 770, noortele teadlastele 1300 eurot kuus.

Tähtaeg **3. detsember** välisüliõpilastalituses (ph 104).

Ankeedid ja info üliõpilastele välisüliõpilastalitusest (ph 104) Ülle Tensing, tel 375 150, ylle.tensing@ut.ee, noortele teadlastele välissuhete talitusest (ph 302) Lea Kivi, tel 376 114, Lea.Kivi@ut.ee.

PAUL JA MARTA LANNUSE STIPENDIUMIKONKURSS

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Paul ja Marta Lannuse stipendiumikonkursi. Stipendiumi eesmärk on geoloogiat ja geograafiat õppivate üliõpilaste toetamine. Välja antakse üks stipendium suuruses 5 000 krooni.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (peahoone, ruum 207) **25. novembriks** vormikohane taotlus (taotlusi saab samuti kantseleist).

Lisaks on vaja esitada:

- *curriculum vitae*,
- ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest (sh ülevaade kavandatavast või teostatavast uurimistööst),
- kandideerija majandusliku olukorra kirjeldus,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse üle emakeelse ülikooli aastapäeva üritustel detsembri algul. Info: TÜ Sihtasutus, tel 375 852, im@ut.ee, www.ut.ee/sihtasutus/.

HARIDUSNÄDALA INFOPÄEVAD

20. ja 21. novembril kell 14 TÜ aulas

20. novembril

14.05-14.15 Avasõna (Sirje Üprus, TÜ rahvusvahelise koostöö juht).
14.15-15 Õppimisvõimalused Inglismaal (Kaarin Truus, Briti Nõukogu).
15-15.30 Kesk-Euroopa Ülikooli stipendiumiprogrammid (Siiri Maimets, TÜ Euroopa Kolledž).
15.30-16 Õppimisvõimalused Venemaal (Vene Föderatsiooni Tallinna Suursaatkonna esindaja ja prof Irina Külmoja, TÜ vene keele õppetool).
16-16.30 Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogrammid koostööks Balti riikidega (Madis Kanarbik, Põhjamaade MN Tartu esindus).

21. novembril

14.05-14.35 Õppimis-ja rahastamisvõimalused USAs. TÜ vahetuslepingud USA ja Kanada ülikoolidega (Merli Tamtik, TÜ Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus).
14.35-15.20 Euroopasse õppima ERASMUSe programmi kaudu (Riin Kikkas, TÜ välisüliõpilastalitus).
15.20-15.40 Õppimisvõimalused TÜ partnerülikoolides Soomes (Silvi Lannes, TÜ välisüliõpilastalitus).
15.40-16.30 Üliõpilasvahetus riikide ja ülikoolide vaheliste lepingutega (Ülle Tensing, TÜ välisüliõpilastalitus).

Info: Ülle Tensing, TÜ välisüliõpilastalitus, tel 375 150.

VALMINUD ON ÜLIKOOLI UUS STRUKTUURIRAAMAT

Raamatu hind on 55 kr. Tellida saab ülikooli kirjastusest, tel 375 946 või e-posti aadressil merle.piho@ut.ee. Raamatud tuuakse tellijale otse kätte, väiksemad kogused saadetakse sisepostiga.

TUDENGITE MEISTRIVÕISTLUSED LAUATENNISES

Eesti üliõpilaste meistrivõistlused lauatennises toimuvad 30. novembril kell 11 Tallinnas TTÜ Spordihoones.

Selgitatakse meeste ja naiste üksikmängude meistrid.

Eelregistreerumine: easl@easl.ee või www.easl.ee (seal on ka juhend). Võistlejail esitada kohapeal kl 10-10.30 üliõpilaspilet või 2001. aasta lõpetamist tõendav tunnistus.

EESTI ÜLIÕPILASTE TOETUSFONDI STIPENDIUMID

Eesti Üliõpilaste Toetusfond USAs võtab vastu 2003/2004. õ-a stipendiumite sooviavaldusi.

II maailmasõja järel New Yorgis peamiselt väliseestlaste annetuste ja päranduste põhjal loodud fondist on võrsunud tähelepanuväärne sihtkapital. Selle sissetulek kasutatakse täielikult eesti päritoluga üliõpilaste stipendiumideks. Mitmed pärandajad on toetusfondile teinud eeskirju õppealade kohta, mis erialal võib tudengeid toetada. Seetõttu on eriti avarad võimalused stipendiumide määramiseks arsti-, majandus- ja põllumajandusteaduse üliõpilastele. Ene Silla nimeline fond võimaldab Eestist pärit üliõpilastel taotleda märkimisväärset toetust õpinguteks eelkõige pedagoogika, võõrkeelte, psühholoogia, filosoofia või kirjanduse alal.

Kandideerida võivad eesti üliõpilased kogu maailmas, asukohamaast olenemata.

Info: Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskus TÜ Raamatukogu (ruum 325), avatud E-N 13-16.

Avaldus: www.ut.ee/valismaa/eac – scholarship announcements või www.esfusa.org.

Info USAs: Estonian Students Fund in USA, Inc., PO Box 110, New York, NY 10185, USA.

Täidetud ankeedid vajalike lisadega saata New Yorgi aadressil hiljemalt **28. veebruariks**. Pärast tähtaega saabunud või puudulikult täidetud sooviavaldusi arvesse ei võeta. Fondi juhatus soovitab tungivalt, et kõik kandidaadid jälgiksid hoolega sooviavalduste täitmise ja fondiga kirjavahetuse pidamise juhtnööre. Kogu fondi asjaajamine käib posti teel, telefoni-, faksiega meiliühendust pole.

Stipendiaadid selguvad hiliskevadel.

ACTA DIURNA

15. ja 22. novembril kell 14.15-15.45 esineb ph 139 seminaris "Keel, kommunikatsioon ja kognitiivsus" Eesti Keele Instituudi direktor Urmas Sutrop loengutega "Kognitiivne I- ja E-semantika". Kõik huvilised on teretulnud!

TÜ Raamatupood korraldab 16. novembril kell 11.15 ph 102 kuuenda Eesti luuleraamatu, Eesti teatmeraamatu ning Eesti vanema ja/või haruldase raamatu oksjoni.

17. novembril on TÜ Raamatukogu (W. Struve 1) suletud koristus- ja tõrjetööde tõttu.

KAITSMISED

18. novembril kell 14.15 toimub Näituse 2-207 Tatjana Fraimani doktoritöö "V. •ukovski loominguline strateegia ja poeetika (1800. aastad – 1820. aastate algus)" kaitsmine vene kirjanduse alal. Oponendid: Andrei Nemzer, filol-kand (Moskva) ja Oleg Proskurin, filol-kand (Moskva).

20. novembril kell 16.15 kaitseb ph aud 139 eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas Karen Kuldnokk magistritööd "Interpersonaalsete suhete kujunemine internetiportaalis comment@delfi". Juhendaja: dots Reet Kasik. Oponent: dots Renate Pajusalu. Info: Tiia Margus, 375 221.

LOENGUD

19. ja 20. novembril väisab Tartut briti semiootik ja kommunikatsiooniteoreetik Paul Cobley, kelle sulest on ilmunud sel aastal ka eesti keeles avaldatud "Juhatus semiootikasse" (Introducing Semiotics, 1997).

Paul Cobley peab Tartus kahel päeval kolm loengut ning ühe seminari.

Loengute ajakava:
19. november
12.15 Genre (Tiigi 78-127),
18.15 Narrative (Tiigi 78-127);
20. november
12.15 British tradition of social semiotics (Tiigi 78-127),
16.15 seminar on Tartu semiotics and semiotics in general (Tiigi 78-127).

20. novembril kell 18 tuleb Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse *jututarrõ* külla noor seto Ahto Raudoja, kes kõneleb seto noortest, nende liikumisest ja ettevõtmistest läbi ajaloo. Järgneb vestlusring teemal: "Mis saab edasi?". Kõik huvilised on oodatud! Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

19.-22. novembrini peab loenguid Venemaa Teatriakadeemia dotsent, filol-kand Andrei Nemzer. "Žukovski ja vene luule areng 1790-1840.aastatel" (FLVE.03.211, 1 AP, arvestus). Vaadeldakse V. Žukovski rolli 18. saj lõpu – 19. saj I poole vene kirjanduse arengus. Kursus on ette nähtud eelkõige vene kirjanduse magistrantidele ja doktorantidele, aga ka fakultatiivkursusena vene kultuurist huvitatutele. Esimene loeng – 19. nov, kell 16.15, Näituse 2, aud. 207. Info: tel 376 352.

21. novembril kell 18 toimub Lossi tn 3-327 Akadeemilise Ajalooseltsi ettekandekoosolek, kus esineb prof Peeter Tulviste teemal "Ajalooteadvuse funktsioonidest". Oodatud on kõik huvilised! Info: Birgit Kibal, tel 387 576.

TEATED

21. novembril kell 13 algab ülikooli infopäev Põlvamaal Põlva Ühisgümnaasiumis. Tutvustatakse ülikooli õppimissüsteemi ja vastuvõtutingimusi 2003. aastal. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

21. novembril toimub Pärnu kolledži esimese aasta üliõpilaste orientatsioonipäev Tartus. Kavas infotund, Raatuse tn ühiselamu külastus, raamatukogu ekskursioonid, kohtumised teaduskondades. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USAs. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus 304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, Estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

Seltskonnatantsude kursused algajatele Hugo Treffneri Gümnaasiumis. Esimene tund 18. novembril kell 19.30. Kaasa võtta vahetuskingad. Info: tel 474 248, 052 86 482 ja ilmetiik@hot.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 22. november 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 37 (2115) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Mida saab teha doktoriõppe arengu heaks?

Anita Kärner
TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

Doktoriõppe arenguks on vajalik käesoleva seisu igakülgne kaardistamine ning põhjalik analüüs.

Ülikooli arenguplaani koostamise töörühma liikmed on mitmes UT numbris tutvustanud oma ideid ja tegevust arenguplaani koostamisel.

Sõnastatud on valdkonnad, millega tegelemine peaks saama prioriteediks. Üks niisugune valdkond on rahvusliku tippharitlaskonna järjepidevuse tagamine. Tippharitlaste kujunemisest doktoriõppe kaudu ja selle arvulistest näitajatest võisime lugeda 8. novembri UTs. Samas oli esitatud ka olukorra parandamiseks ettepanekuid.

Kõikidel teaduskondadel on arvandmeid oma valdkonna doktorantide, nende juhendajate, grantide ja sihtfinantseerimise kohta. Ülikooli kui terviku infot valdavad õppe- ja üliõpilasosakond ning teadus- ja arendusosakond. Kogu Eesti kõrgharidus- ja teadusinfo on koondanud haridusministeerium ja statistikaamet. Need andmed võtab kokku ja analüüsib veel sel aastal õppe- ja üliõpilasosakonna ning teadus- ja arendusosakonna töögrupp.

Lähteandmestiku alusel võrreldakse doktoriõppe tulemuslikkust teaduskonniti, kraadini jõudmise aega, edukate juhendajate publitseerimist edutute doktorantide juhendajate publitseerimisega. Samuti vaadeldakse teadusgrantide olemasolu ja rahvusvahelise teadusevalvatsiooni seost doktoriõppe tulemuslikkusega.

Teaduskondadelt on saadud juhendajate arvamused doktorantide õpingute venimise ja doktoritöö valmimata jäämise põhjuste kohta. Lisaks toimuvad intervjuud viimastel aastatel doktoritöö kaitsnutega. Saadud andmestiku alusel saab teha järeldusi nii doktoriõppega seonduvate probleemide kohta kogu ülikoolis üldiselt kui ka valdkondlike erinevuste kohta.

Samuti vaadeldakse viimastel aastatel kaitstud doktoritööde eelpublikatsioone, ilmumisaega ja -kohta, oponentide päritolumaad jne. Tehakse ülevaade kehtivatest seadustest ja muudest õigusaktidest, mis reguleerivad doktoriõppega seonduvat õppe- ja teadustööd.

Pärast selle põhjaliku eeltöö tegemist on võimalik asuda akadeemilistes kogudes arutama ja otsustama seda, kuidas arendada doktoriõppekavu, kuidas mõjutada ja stimuleerida juhendamist, kas ja kuidas tekitada kraadiõppekeskusi, muuta või mitte muuta doktoritöödele esitatavaid nõudmisi ning arendada välja kvaliteedikontrolli süsteem.

Üliõpilased Helen Kästik ning Kadi Põdersalu ja üliõpilasmaja projektijuht Taimi Sild andsid linnapeale Andrus Ansipile üliõpilaste kootud vaiba. VARJE SOOTAK

Konverents "Teadus, sport ja meditsiin"

Varje Sootak

Täna kell 11 algab TÜ Raamatukogus kahepäevane konverents "Teadus, sport ja meditsiin".

Kehakultuuriteaduskonna dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on konverentsi eesmärk kaasa aidata Eesti sporditeaduste ja spordimeditsiini potentsiaali tulemuslikumale kasutamisele spordis, sh tippsportlaste treeninguprotsessi täiustamisel.

"Konverentsil saab kontsentreeritud ülevaate kahe viimase aasta vältel Eestis tehtud liikumis- ja sporditeaduste alasest uurimistööst. Loodame, et sporditeaduste ja -meditsiiniga tegelevate inimeste ning praktilise sporditöö asjatundjate koostöösidemed edenevad veelgi," ütles Ööpik.

Plenaaristungil räägib Vahur Ööpik Eesti sporditeaduse hiilgusest ja viletsusest, Ants Nurmekivi treeneri professioonist ja treenerikoolituse trendidest, Atko-Meeme Viru ja Mehis Viru teemal "Teadusabi tippsportlaste treeningu juhtimiseks".

Istungitel on kavas ettekanded sportlikust treeningust, tervisespordist ja tervisekasvatusest, füsioteraapiast ja taastusravist jm.

Diskussiooni teemaks on tippspordi teadusliku ja meditsiinilise tugisüsteemi väljaarendamise probleemid.

Filosoofiateaduskonna õppejõud esmaspäeval toimunud professorite kirja avalikul arutelul, kuhu oli tulnud kaasamõtlejaid teistestki teaduskondadest. VARJE SOOTAK

Kõrgharidus on alafinantseeritud

Varje Sootak

Rektor Jaak Aaviksoo sõnul pole praegustes finantseerimistingimustes võimalik tagada ülikooli jätkusuutlikku arengut.

"Kui soovime jätkata teadusülikoolina, on vaja põhimõttelisi muudatusi," ütles rektor esmaspäeval nõukogu saalis toimunud filosoofiateaduskonna professorite kirja (kiri ilmus eelmises UTs – toim) avalikul arutelul.

Kui ülikoolide finantseerimises põhimõttelisi muudatusi ei toimu, on Tartu Ülikool sunnitud kvaliteedi hoidmiseks kaaluma mitme radikaalse sammu astumist.

Radikaalsed sammud

Rektori sõnul saab Tartu Ülikool olemasolevate võimaluste piires probleemi vaid leevendada, ent mitte lahendada. "Hariduse finantseerimine kahaneb riigieelarvest jätkuvalt ning suurima löögi all on just ülikoolide haridus, ühel ülikoolil üksi on siin raske midagi otsustavat ette võtta". Rektor tutvustas, kuidas probleem on süvenenud aastast 1999, mil riik õppekulud külmutas, see tähendab, et üliõpilaste baasmaksumus on jäänud samale tasemele.

Ülikool on selle probleemiga pöördunud nii haridusministeeriumi kui ka ülikooli kuratooriumi poole. Hiljuti toimunud kuratooriumi istungil tutvustas ülikool mitmeid ettevõetavaid radikaalseid samme, mis jätkuva alafinantseerimise tõttu kõne alla tuleksid. Üks neist on osade õppekavade likvideerimine, ülikooli pakutavate täiendavate ja avalike teenuste olulise piiramine või nende tegevuse viimine kommertsalusele jm.

Filosoofiateaduskonna dekaan prof Birute Klaas märkis, et muidugi oleks teaduskond võinud olukorraga leppida ja jätkata senist tegevust. "Kuid meie kiri on kantud sügavast murest. See pöördumine näitab, et me hoolime oma ülikoolist, erialadest, üliõpilastest," toonitas dekaan.

Rahvusteaduste teaduskond

Teaduskonna viimaste aastate tulemuslikkuse näiteks tõi ta lõpetajate arvu, kraadikaitsmised, õppekavade akrediteerimise jm.

Näiteks on kahe aastaga suurenenud magistrikraadi kaitsjate arv 100st 150ni, doktorikraadi kaitsjate oma 19st 28ni. "Peaaegu kõik meie õppekavad on akrediteeritud, järelikult õpetatakse TÜs humanitaarteadusi rahvusvahelisel tasemel," ütles prof Klaas. Ta rõhutas, et teaduskonnale ei saa teha etteheiteid ka omavahendite hankimise loiduses.

"Oleme hankinud grante, lepinguid jm peaaegu pooleks napi riikliku eelarvega, samuti tellisime rahandusosakonnalt osakondade finants-majandusliku analüüsi."

Rektor Aaviksoo sõnul võidakse Eestis arvata, et kuna ülikool on viimastel aastatel saanud mitu uut hoonet ja ühiselamut, siis läheb järelikult Tartu Ülikoolil väga hästi ja tullakse ise kõigega toime, nägemata seda, mida ülikool on sunnitud juurde hankima. Rektori arvates ei saa aga olla omavahendite pealt teenimine riikliku ülikooli eesmärk.

Rahvusülikool, riiklik ülikool?

Rektor tunnistas, et võib-olla on ülikool jätnud ka ise midagi tegemata, et rahvusülikool ja tema vajadused rohkem silma paistaksid. "Ülikooli olukorda on vaja rohkem teadvustada riigikogus ja valitsuses olevatele TÜ vilistlastele."

Ka professor Ülo Matjus leidis, et ülikooli vilistlasi tuleks rohkem kaasa tõmmata, võib-olla saaks neist luua koguni surverühma ülikooli eest seisma. Vilistlaste lobitöö vajadust rõhutas ka prof Tiit-Rein Viitso.

Prof Margit Sutrop tekitas elevuse öeldes, et võib-olla oleks tarvilik taastada rahvusülikooli nimes sõna "riiklik", seega Tartu Riiklik Ülikool. "See ei oleks nõukogude aja pärand, mitmetes maades on ülikooli nimedes sõna "riiklik" vastukaaluks eraülikoolidele."

Leevendus pole lahendus

Rektori arvates ei taga olukorra leevendamine arengut. "Lahendust ei too ka ülikooli eelarve ümberjagamine," ütles rektor. Dekaan Klaasi sõnul ei saa olla lahenduseks näiteks see, kui rahvusteaduste õpetamise südames, eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas, tuleks vähendada professorite koosseisu seitsmest kolmeni.

Rektor rõhutas, et kehv finantseerimine on probleemiks peale filosoofiateaduskonna ka usu-, kehakultuuri- ja teistes teaduskondades.

Ülikooli tegevus on lähtunud 1993. aastal vastu võetud ja hiljem täiendatud ülikooli arengukavast. Sellele tuginevalt on ülikooli tegevus tuntavalt ümber korraldatud ja kaasajastatud.

Üliõpilaste arv on kasvanud ligi kaks korda, ligi kaks korda on kahanenud tugipersonali arv, akadeemilise personali arv on püsinud muutumatuna. Üle kahe korra on kasvanud rahvusvahelise väljundiga publikatsioonide arv, on asutatud mitu kolledžit jne. Mitteriigieelarvelise finantseerimise osakaal on kogueelarves kasvanud üle viie korra.

Need ja paljud teised näitajad räägivad TÜ arengust. Rektori sõnul on tarvis haridusministeeriumi eelarves ette näha vahendid ülikoolide täiendavaks finantseerimiseks, lähtudes nende õppe- ja teadustöö tulemuslikkusest.

TÄNA LEHES

Tudengid kirjutavad tudengisügisest
LK 3

Kaks sajandit keemiat Tartu Ülikoolis
LK 2

TÜ strateegilise arengukava projekt 2008
LK 2

AIESECi koolitus kultuurišokist
LK 3

UUDISED

Dekaaniks kandideerib Birute Klaas

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond esitas filosoofiateaduskonna dekaani kandidaadiks eesti keele (võõrkeelena) professori Birute Klaasi.

Prof Klaas, kes valiti dekaaniks kolm aastat tagasi, andis oma nõusoleku ka sel korral kandideerida. Valimised toimuvad 27. novembril.

Tampere maja preemia Tartu Üliõpilasteatrile

Selle aasta Tampere maja kultuuripreemia sai Tartu Üliõpilasteater. Preemia suurus on 4000 krooni.

Preemia on mõeldud silmapaistvale Tartu kultuuritegelasele või rühmitusele, samas soovitakse rõhutada omaalgatuslikku tegevust ja omapäraseid ideesid.

Eesti ülikooli 83. aastapäev

28. novembril on Türi kolledžis aktus ja Narva Raekojas üliõpilaslaulude kontsert.

29. novembril tuleb TÜ aulas kontsert "Haruldasi kalu" (Viiu Härm, Paul-Erik Rummo, Lembit Saarsalu, Mart Soo).

1. detsembril kell 10 on vilistlaskogu aastakoosolek, kell 11.15 jumalateenistus, kell 12 aktus (prof Richard Villemsi akadeemiline loeng, doktorite, audoktorite ja auliikmete promoveerimine), kell 17 ülikooli tõrvikrongkäik ja kell 19 aastapäevaball.

2. detsembril antakse kätte Münsteri Ülikooli stipendiumid ja Rektor-von-Ewers-Preis'i auhinnad ning kell 17 tähistatakse aastapäeva Pärnu kolledžis.

4. detsembril esitletakse Narvas kolledži 2002. aasta aruandekogumiku "Acta et commentationes collegii narovensis" esimest numbrit.

UUDISED

Doktoritöö Eesti ettevõtete rahvusvahelistumisest

Majandusteaduskonna teadur Tõnu Roolaht kaitses edukalt doktoritööd "The internationalization of Estonian companies: an exploratory study of relationship aspects" ("Eesti ettevõtete rahvusvahelistumine: suhete aspektide otsinguline uurimus").

Töös analüüsiti põhjalikult seniseid rahvusvahelistumise teooriaid ja kontrolliti nende kehtivust Eesti ettevõtete näitel. Selgus, et Eesti ettevõtete rahvusvahelisele turule sisenemise kiirus ja ulatus sõltub oluliselt sellest, milline on ettevõtte suhtevalik.

Kõige aeglasem on see juhul, kui ettevõte hoidub ulatuslikest suhetest välismaiste võrgustike ja hankijatega ning kasutab vaid firmasiseseid teadmisi.

Kõige kiirem rahvusvahelistumine ilmneb aga siis, kui ettevõte on kaasatud korporatsioonisisestesse võrgustikesse või toimub vertikaalne integratsioon välishankijatega.

Tõnu Roolahele anti filosoofiadoktori kraad majandusteaduse erialal.

Väitekirja juhendaja oli prof Urmas Varblane.

TÜ tudengid taliuniversiaadil

16.-26. jaanuarini toimub Itaalias Tarvisios XXI taliuniversiaad, kus kümnel alal osalevad 47 riigi parimad üliõpilassportlased. Eestlased soovivad osaleda murdmaasuusatamises ja kahevõistluses.

Nii näiteks pürivad tugevat teatemeeskonda toetama TÜst Peeter Kümmel ja Kaspar Kokk.

Delegatsiooni juht on EASLi arendusjuht Tiina Beljaeva.

TÜ maadlejad olid võidukad

EPMÜs peetud Eesti üliõpilaste kreeka-rooma maadluse meistrivõistlustel osalesid viie kõrgkooli maadlejad, sh mitmed kevadel SELLi mängudel osalenud sportlased.

TÜ tudengitest tulid võitjaks Innar Hannus (kehakaalus -66 kg), Margus Udeküll (-74 kg), teine oli Kristjan Andersson, Siim Riisenberg (-120 kg), Vladimir Kljain (-84 kg) jäi kolmandaks.

Võistlusi jälginud Eesti esimaadleja Valeri Nikitin pidas paarikümne osaleja seast kõige tehnilisemaks maadlejaks Veiko Proovelit EPMÜst.

On alanud registreerimine 30. novembril TTÜs toimuvatele Eesti üliõpilaste meistrivõistlustele saalihokis ja lauatennises.

Juhend ja registreerimine: www.easl.ee.

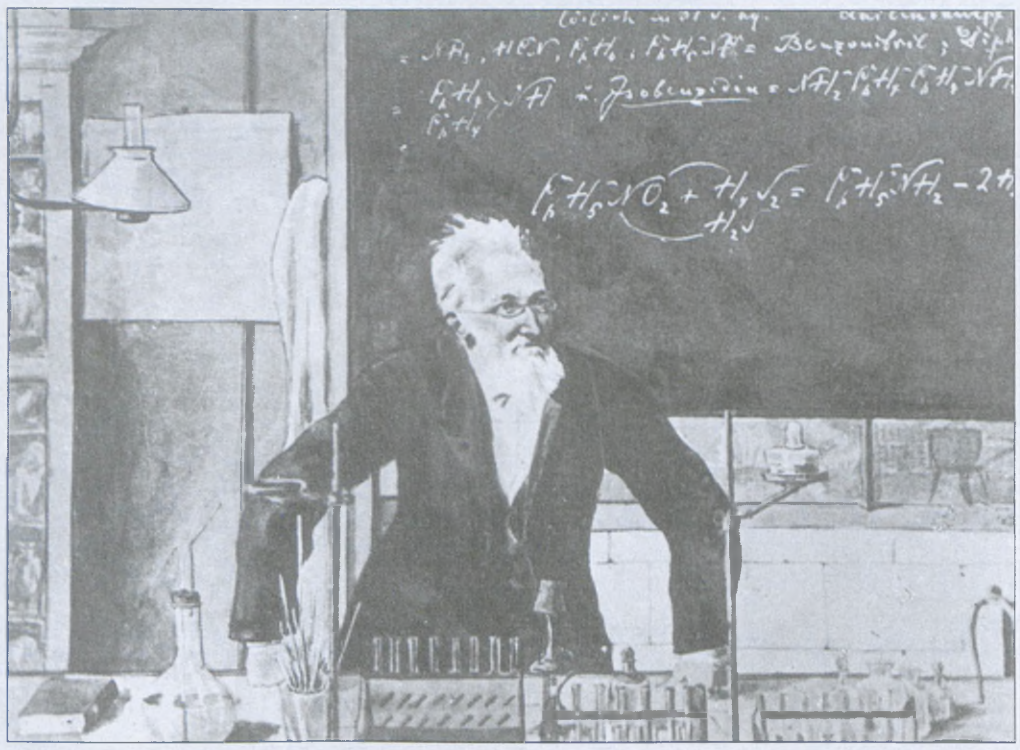
Toomas Liivamäe fotonäitus "Võõras linnas"

TÜ Raamatukogu konverentsikeskuse fuajees on avatud Toomas Liivamäe fotonäitus "Võõras linnas".

Autor on turistina jäädvustanud oma nägemuse mitmest maailma linnast.

Näituse koostaja on valinud väljapanekuks fotod, mis näitavad kõige huvitama rakursi alt elukeskkonda Bostonis, New Yorgis, Kopenhaagenis, Pariisis jm.

Näituse koostasid Anne-Ly Vaher ja Martin Nurm. Fotosid saab näha aasta lõpuni.

Carl Schmidt 1880ndail praeguses auditooriumis nr 128 loengut pidamas. REPRO

Keemia kaks sajandit Tartu Ülikoolis

Jaak Järv
akadeemik, orgaanilise keemia prof, füüsika-keemiateaduskonna dekaan

Paar päeva pärast Tartu Ülikooli taasavamist aprillis 1802 loodi filosoofiateaduskonna koosseisus keemiakabinet ja keemialabor.

Asutamisjärgselt paiknes labor keemia-farmaatsiaprofessoriks määratud P. H. G. Arzti üüritud korteri ümberehitatud köögis, majas, mis asus Atlantise kõrval haljasalal. Kuna oli tavaline, et õpperuumid asusid professori korteris, muutus professorite vahetusel ka labori asukoht, kuni see paigutati 1809. aastal vastvalminud peahoone parempoolsesse tiiba. Samal aastal telliti esimene keemiaalane teadusajakiri.

Iseseisvumisest kuni 1936

Keemia professuur eraldus farmaatsia professuurist ja muutus iseseisvaks 1842. Kui filosoofiateaduskonnast eraldus 1850 füüsika-matemaatikateaduskond, hakati TÜs välja andma ka keemiku diplomit. Järgnevatel aastakümnetel olid Tartuga seotud paljud väljapaistvad keemikud, kelle tööd on muutnud keemiateooriaid ja olnud aluseks uute tehnoloogiate rajamisel. Kõige kuulsam neist on kindlasti W. F. Ostwald, kellele 1909 anti Nobeli preemia.

Eesti iseseisvumisel pidi TÜ ainukese kõrgkoolina rahuldama noore vabariigi vajadusi ka rakendusaladel. 1919 avati tehnilise keemia professuur ja keemikute kõrval hakati õpetama keemiatehnolooge. Kuna tolleaegne valitsus soosis tehnoloogide koolitamist Tartus, avati 1921 osakonnas teinegi tehnilise keemia professuur anorgaanilise keemia alal. Peagi lõpetati tehnoloogide vastuvõtt lootusega koolitada neid välismaal. Otsus polnud mõistlik ning 1934 avati matemaatikaloodusteaduskonnas koguni tehnika osakond, mis 1935 muudeti tehnikateaduskonnaks. Vaatamata edukale tegevusele sulges riigivanem 1936 Tartus nii keemiaosakonna kui ka tehnikateaduskonna ning asutas Tallinna Tehnikainstituudi.

1920-1936 lõpetas keemiaosakonna 171 tudengit, kellest 79 said magistri- ning 9 doktorikraadi. Teaduskraadiga lõpetajate suur osakaal näitab tolleaegsete Tartu keemikute ja keemiatehnoloogide head kvalifikatsiooni.

Taasavamine 1944

Juba 1944. aasta novembris alustas peahoones tööd kaks keemiakateedrit. Samas esitas TÜ taotluse keemiaosakonna taasavamiseks. 1947 immatrikuleeritigi osakonda 17 üliõpilast. Keemiahoone oma praeguses asukohas valmis 1949.

Sõjajärgsetel aastatel kulus osakonna energia õppetöö käivitamisele, laborite sisustamisele ja kirjanduse muretsemisele. Ilmusid üksikud teadusartiklid. 1950. lõpul intensiivistus teadustöö füüsikalise orgaanilise keemia, elektrokeemia, luminofooride keemia ja ioonvahetuse alal. Esimene probleemlabor Eestis oli 1958 loodud keemilise kineetika ja katalüüsi labor, 1961 asutati elektrokeemia probleemlabor. Hakkasid arenema kontaktid lääneriikidega. Meie ajakiri Organic Reactivity oli ligi 30 aasta jooksul Eestis ainus Current Contentsi registris olev ajakiri. Osakonna töötajad publitseerisid 1947-1991 üle 1000 artikli ja 20 monograafia, lõpetajad kaitsesid 15 doktoritööd ja üle 140 kandidaaditöö. Osakonna lõpetas 1036 üliõpilast.

Edukas tänapäev

Eesti taasiseseisvumisel koondusid keemikud kolme instituuti, mis mõningate ümberkorraldustega moodustavad tänase osakonna: füüsikalise keemia, keemilise füüsika ning orgaanilise ja bioorgaanilise keemia. Praegu on osakonnas *ca* 60 õppejõudu ja teadurit (neist 3 Eesti TA akadeemikut), üle 50 doktoriõppe ja *ca* 60 magistriõppe üliõpilast.

Teadustöö põhisuundi iseloomustab püüdlus alus- ja rakendusuuringute sümbioosile ning koostöösidemed seovad nii rahvusliku tööstusega kui ka rahvusvaheliste firmadega. Viimase viie aasta jooksul on osakonna töötajad publitseerinud üle 300 artikli ja monograafia, mis moodustab *ca* 10% kogu EV selle perioodi teaduspublikatsioonidest. Osakonnas on viimase 12 aasta jooksul kaitstud 310 bakalaureuse-, 93 magistri- ja 30 doktorikraadi, sh 20 doktorikraadi viimase viie aasta jooksul.

Vaatamata alatisele vahendite nappusele on tulemused jäädvustanud Tartu Ülikooli nime keemiateaduse ajalukku.

Lisaks neljale EV riiklikule preemiale on osakonna töötajad viimastel aastatel saanud 9 sihtfinantseerimis- või järeldoktori projekti, üle 50 ETFi grandi, arvukaid grante nii vabariiklikelt kui rahvusvahelistelt organisatsioonidelt. Rahvusvahelisel teaduse evalveerimisel said mitmed keemikute uurimisgrupid kõrgeima hinde. Alles hiljuti anti TÜ keemiaosakonna ja TTÜ keemia- ja tehnoloogiateaduskonna töötajaid ühendavale kollektiivile keemia- ja materjaliteaduse tippkeskuse staatus.

Akadeemiline keskkond

Niisiis on keemiamõte liikunud Tartus juba kakssada aastat. See on soliidne alus keemiaalase teadus- ja õppetöö edukaks arenguks Euroopa Liitu pürgiva Eesti Tartu Ülikoolis. Samas on need möödunud aastad ka väärtuslikuks õppetunniks. Ajalugu aitab meil mõista ja vahest isegi ette näha sellel arenguteel esinevaid probleeme, võimalusi ja raskusi. Mõistame, kui suur on tegijate vastutus nii tuleviku kui ka eelkäijate ees. Näeme ka seda, et eelmise kahe aastasaja jooksul ei ole keemiaosakonna arengus olnud perioodi, kus ei oleks räägitud vahendite nappusest. Oli see siis keemialabori rajamise algusaastatel või Eesti Vabariigi aegu või ka ENSVs. Nii on see ka praegu ja vahest põhjendatumalt, kui mõnigi kord varem.

Ja ometi on tulemused jäädvustanud Tartu Ülikooli nime keemiateaduse ajalukku. Ja sellest ajaloost näeme ka seda, millised eelised annab ühele teadussuunale võimalus areneda eluterves akadeemilises keskkonnas, *universitases*.

Jäägu keemiateadus Tartu Ülikooli veel sajanditeks!

TÜ strateegilise arengukava 2008 projekt

Hele Everaus
TÜ prof, arendusprorektor

20. novembril jõudis ülikooli strateegilise arenguplaani projekt arutluseks teaduskondadesse ja teadus- ja arendusosakonna veebilehele.

Käesoleva aasta kevadel asus rektori moodustatud komisjon koos teadus- ja arendusosakonnaga ette valmistama ülikooli uue strateegilise arenguplaani projekti. Ülikooli kehtiv arengukava võeti vastu 1999. aastal ning selle täitmist on jälginud ülikooli nõukogu, kuid viimased aastad on toonud kaasa olulisi muutusi nii ülikoolis, Eesti Vabariigis kui ka kogu maailmas. Seega vajavad kolm aastat tagasi seatud arengueesmärgid ja prioriteedid analüüsi ning hinnangut.

Olgu veel kord rõhutatult välja toodud kolm põhilist väliskeskkonnast lähtuvat suunda, mida ülikool peab arvestama:

- Euroopa jätkuv avanemine Eestile ning Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemine Tartu Ülikoolile;
- demograafiline suund, mille kohaselt Eesti uute tudengikandidaatide arv kahaneb pidevalt, lähima 10 aasta jooksul ligi poole võrra;
- teadlaskonna jätkuvalt kõrge keskmine vanus, uute doktorikraadiga spetsialistide arv (aastal 2001 – 83 doktorikraadi, neist 50 TÜs) ei suuda praegu Eesti teadlaskonda taastoota, kuna ka riiklikud struktuurid ja erasektor vajavad üha rohkem doktorikraadiga spetsialiste.

Tulenevalt ajaloost ja traditsioonidest on Tartu Ülikooli missioon olla kõrgelt haritud Eesti alalhoidja ja edendaja maailmatasemel teadusloome ja teaduspõhise kõrghariduse andmise kaudu. Selle missiooni realiseerimine loob eeldused selleks, et TÜ oleks 7-10 aasta pärast arvestataval rahvusvahelisel tasemel teadusülikool ja Eesti rahvuskultuuri, keele ning kõrgtehnoloogilise innovatsiooni keskus.

Projekti valdkondade määratlemise aluseks on olnud Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni programmi raames läbi viidud ülikooli sise- ja väliskeskkonna hinnangu ning seda protsessi konsulteerinud välisrektorite kommentaaride analüüs. Selle analüüsi põhiseisukohti on järk-järgult tutvustatud ka TÜ ajalehes.

Valminud dokument on arenguideede süntees, milles põhivaldkondade arengu jälgimiseks on püstitatud objektiivselt mõõdetavad tähised. Need on näitajad, mis paistavad silma ükskõik kellele, kes meie ülikooli teiste ülikoolidega peaksid võrdlema – ka ülikoolile endale. Loomulikult ei ole arengumootoriks mitte näitajate tagaajamine, vaid viisid ja meetodid, mida ülikool arenguks paljude võimaluste seast valib. Just valikute tegemine ongi kõige keerulisem. Siin ootame iga ülikoolipere liikme panust.

Kogu projekt on tutvumiseks kättesaadaval aadressil http://www.ut.ee/ta, ARENGUKAVA >TEKST.

Palume hiljemalt **6. detsembriks** kõigi seisukohavõtte kirjalikult arendusprorektori nimele ning elektroonilise koopiana teadus- ja arendusosakonda Madis Saluveeri nimele (e-post: madis.saluveer@ut.ee, tel 375 516).

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni evalveerimise meeskonna liikmed TÜ nõukogu istungil. VARJE SOOTAK

Tulekul interaktiivne Euroopa keeltepäev

27. novembril kell 12 algab TÜ Raamatukogus interaktiivne Euroopa keeltepäev.

Rahvusvahelise tudengiorganisatsiooni AEGEE-Tartu korraldatava ürituse kavas on keeltelaat, lühikesed keeletunnid ja kontsert Illegaardis.

Keeltelaadal on võimalik tutvuda 10 Euroopas vähem räägitava keelega – iga keelt esindavad stend, paljundusmaterjalid ning inimene, kes oskab uudistajate küsimustele vastata. 45minutilistes keeletundides tutvustatakse türgi, läti, setu, ungari ja kreeka keelt.

Õhtul kell 9 esitab Illegaardis näitlejatest ja lauljatest koosnev trupp Kalajeng, kuhu kuulub ka tuntud liivlanna Julgi Stalte.

Tegemist on Tartus esmakordselt korraldatava ürituse, mitte septembris haridusministeeriumis toimunud Euroopa keeltepäeva kordamisega. Euroopa keeltepäeva tähistati esmakordselt 2001. Euroopa Komisjon ja Euroopa Liit nimetasid selle aasta Euroopa keelteaastaks. Rahvusvahelise tudengiorganisatsiooni AEGEE liikmed korraldasid eelmise aasta 26. septembril keeltepäeva 50 ülikoolilinnas.

Keeltepäeva eesmärk on pöörata tähelepanu keeleõppe tähtsusele ning informeerida inimesi vähem kõneldavate keelte ja erinevate kultuuride ajaloo, hetkeolukorra ja tulevikuväljavaadete kohta.

Info: Maarika Merirand, 051 78187, maariku@yahoo.com; Maarja Põld, 055 683 588, maarja.pold@aegee.org.

TUDENGISÜGIS 2002

Vaimukandjad õkeerisid tudengeid

Mari-Liis Hüvato

Tudengisügise avaõhtul andsid endised tudengipäevade korraldajad üliõpilasmajas tudengivaimu üle praegustele üliõpilastele.

Visualiseeritud ajalootund pani saalitäie tudengeid oma eelkäijate tegemisi nähes imestusest ahhetama.

Kuuldes, et 1991. aasta kevadel tehti tudengipäevade raames Musumäel suudlusvõistluse rekord 4 tundi ja 31 minutit, lubas saalis nii mõnigi neiu või noormees proovida omal käel rekordi järele teha või selle lausa purustada. Mõni aga pidas sellist saavutust võimatuks.

Üliõpilasmaja saali seinale projitseeritud videopilt iseseisvuse algusaastatest šokeeris tervet saalitäit üliõpilasi. Selgus, et praegused tudengid on võrreldes nendega, kes ülikooli treppi üheksakümnendate alguses tallasid, hoopis siivsamad. Näiteks võis kümmekond aastat tagasi tudengipäevadel näha noori arstiks riietunud neidusid laval pornograafilise sisuga tantsu etendamas.

Kui aga videoekraanile manati pilt Onu Bellast ja tema muusika saatel tantsu vihtuvatest tudengitest, täitis saali vali naerupurse. Tolle aja tantsud, riided, soengud, muusika ja inimesed tundusid lausa uskumatutena.

Uued vaimukandjad.

Hoopis paremas mõttes uskumatuna tundusid aga üheksakümnendate alguse tudengipäevadel botaanikaaias peetud luuleõhtud. Palmihoonesse kogunenud noorte hulk oli aukartustäratav.

Kuid äkki video peatus ja muusika vaikis. Ka saal jäi vait. Lavale astusid praegused kultuuriklubilased, tudengisügise korraldajad. Käes küünlad. Küünlad, mis süüdatud tudengipäevade kauaaegse korraldaja, üliõpilasmaja direktori Heino Variku mälestuseks. Videoekraanil jooksid pildid Heino Varikust, tänu kellele jätkus tudengipäevade traditsioon läbi viimase veerandsaja aasta. Seejärel küünlad kustusid.

Iga tudengibänd oli eriline.

Agressiivse noodiga tudengimuusika

Mari-Liis Hüvato

Tudengibändide konkurss tõestas taas, et üliõpilased pole laisaks ja mugavaks muutunud, vaid oskavad ikka muusikat teha küll, kui tahavad.

Võib-olla ei ole viisipidamine päris paigas, aga peaasi, et ollakse omanäolised, arvas tudengibändi konkursi žüriisse kuulunud Ants Johanson.

Žürii jaoks polnud oluline, kas lood, mis esitati, olid bändi omalooming või viksiti maha mõni piiritagune laul. Kui esitus oli ilus ja kaasahaarav, võis selle eest isegi auhinna saada. Nii määratigi veenvaima esituse eripreemia ansambli Sisters by Mistake solistile Kariina Tšursinile, kes laulis väga tõetruult muu hulgas ka killukese Alla Bugatšova repertuaarist.

Kuigi asjatundmatule kõrvale võis bändide muusika tunduda kohati ühesuguse mürana, ütles Ants Johanson, et iga bänd on eriline. Samas tõdes Johanson, et kõigis bändides oli tunda agressiivset alatooni, mis on võib olla reaktsiooniks praegustele viltuvedamistele Eesti ühiskonnas. Muusika ja sõnadega saavad tudengid Johansoni sõnul paljugi ära teha.

Johanson märkis, et tudengite ideed olid sageli paremad, kui muusikaga jäljendada suudeti. Oma osa mängis ka üliõpilasmaja tehnika, mis nii mõnegi bändi esinemisele kahjuks tuli.

Kümnest bändist, mis üliõpilasmajas lavale astusid, said auhinna tervelt pooled. Rõõmsaima bändi auhinna sai endale esimesena lavale astunud positiivse energia muusikat tegev Viljandi–Tallina ühisbänd Pullmyfinger. Parimate kompositsioonide eest märgiti ära punkmetal ansambel Spiritual Alien. Parima *power*i tõi žürii arvates saali ansambel Euforia.

Peaauhind, Tudengibänd 2002, läks Paide päritolu tudengikoosseisule Ans. Andur, mille liikmed rabasid publikut ka oma pintsaklipslase välimusega. Kuigi pintsakud olid pisut kulunud ja lipsud moest läinud.

Tudengifilmi 2002 võitis "Supilinn"

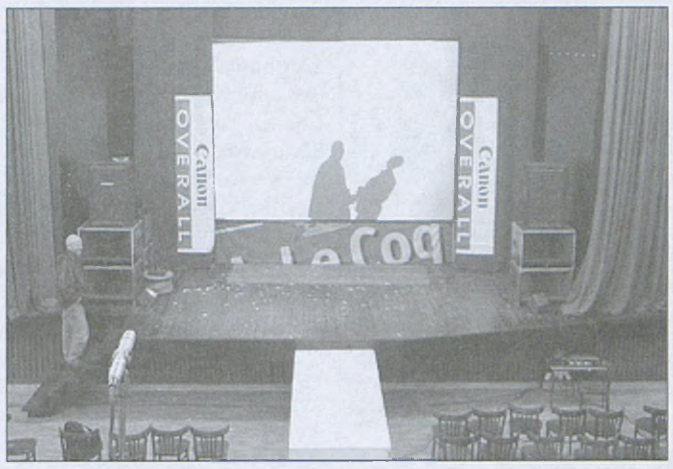
Kristiina Vaarik

Traditsiooniliseks muutunud Tudengifilmil näidati 9 filmi, millest parimaks hindas žürii Jaan-Jürgen Klausi filmi "Supilinn 2002".

Erinevalt varasematest aastatest oli filme vähem, kuid seeeest olid välja valitud enamasti pikemad – rekord kuulus 30 minutiga filmile "Kalevipoeg". Žürii esimees Ilmar Raag kommenteeris auhindade kätteandmisel, et mõne filmi puhul oli tunne, et ei jõua lõppu ära oodata. Õnneks oli igas filmis mõni põnev detail, kuid tihedamat montaaži oleks mitmel juhul tõesti oodanud.

"Supilinn" võlus ühelt poolt oma dokumentaalsuse ja huvitavate mõtetega, teisalt pakuti vaadata ka sürrealistlikke filme, mida vaataja pidi oma äranägemist mööda mõtestama nagu nt Anneli Oja ja Kairin Põldoja "Marmortahvel" Vikatimehe matkast Hollywoodi ja Indrek Kangro "Külm on" talvisest metsast ja alasti meestest.

"The Chase" (Going up '02) koosnes kahest lühifilmist. Üks tõi meisterliku grimasside kujutamise taustal esile tagaajamisloo, teine parodeeris valimisreklaame ("Igale lapsele 1000 sõõrikut"). Ülipikk "Kalevipoeg" oli eepose tänapäevastatud variant, kuid kahjuks veidi tuim ja naljavaene, kuigi koomikale üles ehitatud. Erik Salumi "Putukate suveolümpiamängud Syndy 2001" suhtes valitses saalis ühelt poolt arusaamatus, kuid oli ka kõva häälega naerjaid.

Tartu Üliõpilasmaja saal Tudengifilmi festivali ootel.

Smaug Picturesi "Tahmanägu" parodeeris Mehhiko seebiseriaale. "Tahtmist täis" (Terje Laimets) tuletas meelde filmi "Püksid maha", kuigi tegu polnud striptiisi, vaid tavapärasema poiste tantsugrupiga.

Kõige stiilipuhtam oli mitmekeelne "Möll Haapsalus 5 ehk uskumatu saaga viimane jagu", kus oli tegemist vanglast põgenenud päkapiku ja pahade meestega, kel jõuluvanaga arved klaarida. Mõnuga jälgitavat teost võiks võrrelda filmiga "Mehhiklane". Filmide vahel toimus Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunsti esimese kursuse üliõpilaste *performance* ja moe-*show* "Külmunud tudeng".

Auhinnad jagunesid järgmiselt: eriauhind lühifilmile "Sõõrikud" (isamaalise respubliku auhind). Otid läksid regionaalrealismi preemiana filmile "Tahtmist täis", *mainstream*-polüglotluse eest filmile "Möll Haapsalus", palja kunsti vallas filmile "Külm on" ja peapreemia Tudengifilm 2002 "Supilinnale".

Kas sina oled oma toa leidnud?

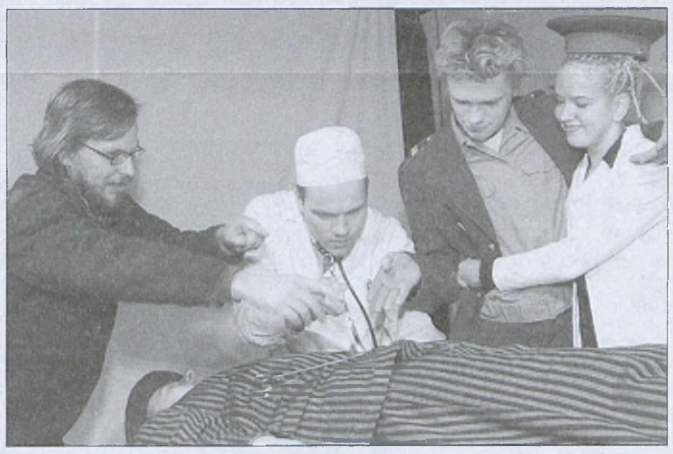
Maris Sander

Mehis Heinsaare "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist", lavastaja Kalev Kudu, Tartu Üliõpilasteatri etendused Lutsu teatrimajas.

Kas su tuba on maksa kohal või kopsu all? Elab selle seinas Silm? Võib-olla on sul toa asemel alles ivake tühjust keset tühjust?

2001. aastal debüteerinud Mehis Heinsaar räägib hingest. Nii abstraktne kui see sõna ka tundub, ei ole hing seda "Arturis ja Paulis" enam mitte. See on tuba. Ja miks ka mitte? Kus mujal siis saaksidki eksisteerida isiksused, keda Artur Kuu (Henri Hanson) juurde on sisse astunud juba 536.

Meditsiin peab seda väljamõeldiseks. Ei ole ju võimalik, et ühe inimese kõhus elab keegi härra Paul, Mees Kolmel Toolil (Kristjan Kaljund) ja mingid mehed söövad suppi (Auli Auväärt, Anu Viks). Ometi kuulutab Doktor (Sven Heiberg) toa sümptomi haiguseks, mis tuleb välja opereerida. Ta ei tea veel, et alles maailma lõpus kaob hing ei-tea-kuhu.

Koos lavastaja Kalev Kuduga tühja tuba otsimas.

Küllap mäletame "toa" illegaalsust lähiminevikust. Juhuslikult valitud miilitsavorm Konstaabli (Andreas Aimse) seljas mõjub vaatajale selge vihjena. Hetkel, mil hing otsustatakse Arturist eemaldada, tunneb vist iga saalis viibija füüsilist valu. "Appi! Tapetakse!" jõuab veel patsient enne Õe (Tairi Leis) uinutavat narkoosisüsti karjatada. Sellele järgneva operatsiooni ajal võib vaataja nutta ja naerda neljaminutiliste intervallidega.

Matt Barker räägib Sadamateatris esietendunud "Hingetõmbest" (Sirp), et arst vaatab inimest paratamatult anatoomilise/patoloogilise/sotsiaalse objektina ning et nii nagu mutter ja mutrivõti on võrdes seisus, on ka patsient ja skalpell võrdselt hingestatud. Kas see tähendab, et hingestamata?

Tundub, et Tartu teatrites on mäss uskmatute (arstide) vastu, kes ei kuula oma kaaslasi (patsiente) ning ei näe tubasid. Olematu on olemas, leiab Alliksaar. Ning viirusest nakatunud.

Kiigelaulukuuik tõi sära silmadesse

Kristiina Vaarik

Publik võttis TÜ aulas esinenud Kiigelaulukuuiku soojalt vastu.

Olav Ehala konferansjee ja klaverimängija rollis muutis laulude vahele jääva aja ülimalt nauditavaks: ta olevat juba üle 15 aasta Kiigelaulukuuiku teadustaja.

Selgus, et esitatud "Kerjuselaul" oli plaadi "Koidulast Ehalani" tarvis esimesena valmis saanud ning seda olevat ansambel käinud sponsorite uste taga laulmas.

Paljud laulud olid Olav Ehala autoriplaadilt, millele on salvestatud rohkesti filmimuusikat.

Kuna mitmed laulud tollelt plaadilt kõlasid järjest, leidis Ehala, et kava on koostatud üheülbaliselt: "Ka järgmine laul on minu oma..." Filmimuusikat esindasid näiteks lood filmidest "Nukitsamees", "Karoliine hõbelõng", "Kallis härra Q".

Ansambel on tuntud oma ideaalselt kokkusobivate häälte poolest, plaadilt kuulates ei näe aga seda, kui elavalt lauljad esitatule kaasa elasid. Oma heliefektid lisas kontserdi kõige pisem kuulaja – tundus, et ka tema oli vaimustuses ja püüdis kaasa kilgata. Lapsele ja miks mitte ka lapsele vanemate kuulajate sees kõlas raadio muinasjutuõhtutest tuntud unelaul sellest, kuidas mina ei taha veel magama jääda.

Enne sügispäevade algust allasadanud lumeolusid arvestades oli kohane ka talvelaulude assortii.

Artiklite autorid on TÜ ajakirjandustudengid.

FOTOD: 3 X JÜRI ZELEZNJAKOV, LAURI KULPSOO, PEETER LANGOVITS.

AIESEC

Pole šokki, pole ka kogemust!

Age Siemann
AIESECi liige

14. novembril toimus üritus "Cultural Shock Rocks" – koolitus kultuuridevahelisest suhtlusest ja šokist.

Koolitust viis läbi Kristel Kaljund, aieseccar aastail 1992-1995 ning praegune kultuuridevahelise kommunikatsiooni doktorant Saksamaal.

Esmalt kõneles Kristel Kaljund pisut teooriast. "Kui tahad efektiivselt kommunikeeruda, pead muutuma. Pead mõistma, et ei ole häid ja halbu, õigeid ja valesid asju – see unusta lihtsalt ära!" alustas ta. "On lihtsalt asjad, mis on teistmoodi!"

Kultuur on nagu jäämägi. Kui läheme Rooma, siis näeme jäämäe tippu, arhitektuuri, kunsti, keeli, tervitusviise, kuid me ei näe veealuseid väärtusi, sotsiaalseid norme jms.

Osaliste äratamiseks pikkis lektor vahele ühe väikese mängu, kus igaühele anti salamisi paberilipikul teada, millist tervitusviisi kasutada ning seejärel saadeti nad omavahel tutvuma. Tundub lihtne, ja ongi lihtne, kuid ometi kohmetuvad inimesed, kui tervitus pisutki enda omast erineb. Näiteks oli minu lipikul kirjas "suudlus mõlemale põsele koos käepigistusega" ja kui siis teine kahe põsemusi asemel nelja tahtis, võttis ikka kohmetusest mõmisema.

Roosa särgiga äri ei tee!

Kristel Kaljundil on oma praktika, Saksamaal viibimise ja eriala tõttu olnud palju kokkupuuteid kultuuridevahelise kommunikatsiooni küsimustega. Tal on ka ohtralt vahvaid näiteid, mida oma jutu sisse põimida. Näiteks räägib ta loo prantsuse ärimehest, keda Eesti ärimehed kuidagi tõsiselt võtta ei suutnud, sest tal oli seljas roosa triiksärk ning kollane kaelkirjakupiltidega lips.

Ka kaks nii lähedast kultuuri, nagu seda on Soome ja Eesti, võivad totaalselt erineda. Kui soomlane vaatab rääkimise ajal sügavalt silma, räägib rahulikult ja aeglaselt ega kommenteeri iga lauset, siis eestlane jõllitab pigem hoolikalt lähedal seisvaid mööbliesemeid, räägib soomlasega võrreldes suhteliselt kiiresti ning muudkui pomiseb: "Jajah, mhmh." Eestlase poolt tundub see väga viisakas: ei ahista pideva pilguga ja näitab üles aktiivset kuulamisoskust, samal ajal kui soomlasele tundub see pomin-jorin ja mittesilmavaatamine ebaviisakana. Vestluse lõpuks eestlane igavleb ning soomlane on tugevas stressis. Ekstreemne, kuid värvikas näide!

Tunded on olulised

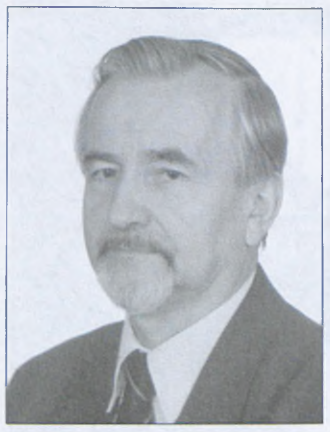
Inimese kompetents sõltub Kristel Kaljundi sõnade järgi sellest, kas inimene suudab seda teistele selgitada. "Ei piisa ainult sellest, et ise end kompetentseks pead, ka teised peavad seda arvama," lisab ta.

"Kultuuri tunnetades näeb inimene seda, mida ta on õppinud nägema. Teadmine ei ole oluline, olulised on tunded. Inimene ei taha end muuta, ta ei taha muuta enda identiteeti," rääkis Kristel Kaljund.

Koolituse viimases osas teeme läbi kultuurimängu Albatross, kuid see jääb siinkohal lahti seletamata, puhuks kui keegi selle mänguga tulevikus kokku peaks puutuma. Näiteks AIESECis.

ÕNNITLEME

Prof Jüri Tamm 65

25. novembril tähistab oma 65. sünnipäeva füüsika-keemiateaduskonna kauaaegne anorgaanilise keemia õppejõud prof Jüri Tamm.

Juubilar lõpetas TÜ keemiaosakonna kiitusega 1962 ja kaitses kandidaadikraadi 1969 elektrikeemilise kineetika alal. Samast aastast algas tema õppejõutöö ülikoolis. Jüri Tamme teaduslike huvide ringis olid kõigepealt protsessid kütuseelementides, järgnesid tööd elektrokeemilise kineetika, elektrolüüsi ning metallide elektrosadestamise alal. Tema eestvedamisel alustati 90ndate aastate alguses elektrit juhtivate polümeeride omaduste süstemaatilist uurimist. Elu nõuab tihti aga tagasipöördumist varasema juurde ning viimasel ajal on ta asunud arendama kõrgtemperatuurseid kütuseelemente. Teadustöö tulemused on leidnud vormi rohkem kui 120 artiklis ning arvukates ettekannetes rahvusvahelistel keemiakonverentsidel.

Silmapaistev on olnud Jüri Tamme ühiskondlik ja organisatsiooniline tegevus Eesti Keemiaseltsis, Akadeemilises Keemiaseltsis ning Eesti Teadlaste Liidus. Jüri Tamm oli Rahvusvahelise Elektrokeemiaühingu Eesti organisatsiooni esimene sekretär. Juubilar osales pika aja jooksul üleliiduliste elektrokeemiasümpoosiumide organiseerimisel Eestis ning tema osalusel pandi alus Läänemeremaade elektrokeemiakonverentside korraldamisele. Juubilar on üks "rohelise energeetika" propageerijaid ning Eesti tuuleenergia komisjoni liige.

Lausa hämmastav oli Tamme oskus kasvatustöö prodekaanina koguda informatsiooni ja seda ilma tungiva vajaduseta mitte avalikustada. Füüsikutekeemikute ühiselamus ei toimunud midagi, mida ta poleks teadnud, kuid ometi ei jõudnud paljud tol ajal taunimist väärinud "patud" omast majast kaugemale. Juhivõimeid on Jüri Tamm lihvinud hiljem teadusprodekaanina, füüsikalise keemia instituudi juhataja ja dekaanina, suurepäraseid organisaatorivõimeid rakendab juubilar praegu TÜ professorite klubi presidendina.

Jüri Tamm on alati leidnud aega oma kolleegide ja üliõpilaste ärakuulamiseks ning probleemide detailseks analüüsiks.

Soovime Jüri Tammele tugevat tervist ja jätkuvaid kordaminekuid.

Kolleegid füüsika-keemiateaduskonnast

30

Valeria Jakobson,
projektijuht – 23. november

35

Kärt Palo,
erakorraline assistent – 22. november

40

Oivi Uibo,
dotsent – 23. november
Leelo Padari,
õppekorralduse spetsialist – 28. november

45

Lea Rohilaht,
vanemraamatupidaja – 23. november

55

Reet Linkberg,
lektor – 22. november
Jelena Raid
raamatukoguhoidja – 28. november

AKADEEMIA kultuuriajakiri nr 11

Maria Mälksoo.
Eesti välispoliitika tegijate NATO-diskursus 1998–2001
Dietrich A. Loeber.
Molotovi-Ribbentropi pakti õiguslikud tagajärjed: "Minevikust jäänud probleemidest ülesaamise" kohustuse kohta. II
Harald Keres.
Maailm, kust tulen: Mälestusi. I
Maris Männik-Kirme.
"Kõik on kuidagi juhuslik…": Karl Leichter ja eesti muusikateaduse algus Eesti muusikakultuuri arendamise põhialused
Mart Kivastik.
Revolutsiooni lapsed
Peeter Olesk.
Kaks meest on rohkem kui kaks meest
Roomet Jakapi.
Ayer, Berman, Berkeley ja emotiivne tähendus
Thomas Andreas Põder.
Usu keele metafoorsus: Fundamentaalteoloogiline uurimus. II
Jüri Allik.
Kes kardab Virginia Woolfi?
Matt Ridley.
Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. VIII

Ülikool pidutseb 1. detsembril aastapäevaballil

Eneken Laasme
ajakirjanduse 3. aasta üliõpilane

Järgmisel pühapäeval, 1. detsembril tähistab Tartu Ülikool emakeelse ülikooli 83. sünnipäeva piduliku aastapäevaballiga Vanemuise Kontserdimajas.

Aastapäevaball on koht, kus elegantses ja meeldivas õhkkonnas saavad kokku tudengid ja vilistlased, õppejõud ja ülikooli töötajad. Ballile oodatakse ka teiste kõrgkoolide ja Tartu linna inimesi. Tuleb vaid valida endale meeldiv ballikaaslane ja tunda rõõmu imelisest ning salapärasest õhtust.

Glamuurses ballisaalis saavad kõik oma tantsuoskuse proovile panna. Neil, kes on unustanud mõne tantsusammu, on võimalik sel esmaspäeval, 25. novembril osa võtta tasuta tantsukoolitusest Miina Härma Gümnaasiumis, kus tuletatakse meelde nelja peamise ballitantsu sammud.

Lisaks tantsimisele saab mõnusalt aega veeta džässikohvikus ja romantikasaalis. Ballil esinevad Jaapani d•ässkitarrist Ryo Kawasaki, lauljad Liisi Koikson ja Oliver Kuusik, tantsumuusikat pakub Eesti Kaitseväe Orkester.

Traditsiooniliselt on ballil balliüllatus, aga üllatus ise küll traditsiooniline ei ole. Kõiki ballikülastajaid ootab ees ka personaalne üllatus.

Info: www.aastaball.ee või tel 053 999 211 (infojuht Katrin Arvisto) ja 053 999 133 (peakorraldaja Kaspar Küünarpuu).

TARTU ÜLIKOOLI VILISTLASKOGU AASTAKOOSOLEK
1. detsembril kell 10 ph aud 102

Päevakord:
1. Ülevaade vilistlaskogu tegevusest 2002. aastal:
   1) vilistlaskogu liikmeskond,
   2) vilistlaskogu laegas,
   3) revisjonikomisjoni aruanne,
   4) tegevusaruanne.
2. Ettekanne: Vilistlaskogu: kellele ja milleks – Toomas Hiio.
3. Muud küsimused.

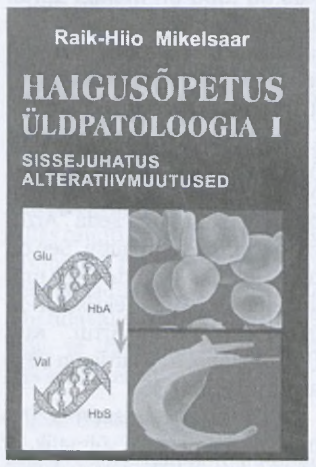
Info: (07) 375 603, ut.vilkogu@ut.ee

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Raik-Hiio Mikelsaar.

Haigusõpetus – Üldpatoloogia I. Sissejuhatus. Alteratiivmuutused.

Tartu Ülikool, Patoloogilise anatoomia ja kohtuarsteaduse instituut, 2002

Õpperaamat, milles on toodud nii haigusseisundite definitsioonid, mõisted ja klassifikatsioonid kui ka analüüsitud nende põhjusi ja tekkemehhanisme.

TÜ Raamatupood, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

EESTI VABARIIGI TEADUSPREEMIAD

Riigi teaduspreemiate komisjon kuulutas välja 2003. aasta riigi teaduspreemiate konkursi.

Erinevalt käesoleval aastal antud preemiatest on pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest määratavat preemiat suurendatud 200 000 kroonilt 300 000 kroonini ning ühe asemel on preemiaid kaks. Ka erinevates teadus- ja arendustegevuse valdkondades määratava kaheksa aastapreemia suurus on 100 000 kroonilt tõusnud 150 000 kroonini. Preemia määramisel võetakse arvesse eelmise nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud teadustöid. Teadusvaldkonnad on: täppisteadused, keemia ja molekulaarbioloogia, tehnikateadused, arsiteadus, geo- ja bioteadused, põllumajandusteadused, sotsiaalteadused, humanitaarteadused.

Preemiate määramise ettepanekuid võivad kuni **25. detsembrini** k.a. teha ülikoolide ja teadusasutuste nõukogud ning Eesti TA akadeemikud aadressil Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn.

Info: tel 6 450 712, 053 940 712.

ACTA DIURNA

23. novembril kell 10 algavad keemiaosakonna juubeliüritused, võimalus tutvuda keemiahoone laboritega. Kell 12 konverents ülikooli aulas. Info: Marju Salve, tel 375 186. 056 985 429.

26. novembril toimub ülikooli- ja haridusteemaline esseevõistlus Hiiumaa gümnaasiumiõpilastele. Info: tel 046 31 188.

26. novembril kell 16 avatakse ajaloo muuseumi koostatud ülikooli juubelinäitus "Tartu Ülikool ja Eesti. Maa, rahvas, kultuur." Hiiu maavalitsuse saalis.

28. novembril kell 18 toimub eesti ülikooli aastapäeva aktus Türi kolledžis. Info: Ene Voolaid, tel 038 78 409.

28. novembril kell 19 Ülikooli aastapäevale pühendatud kontsert Narva Raekojas. Info: Jaanus Villiko, tel 035 60 608.

30. novembril kell 13 algab kõrgkoolide infopäev Saaremaal Kuurhoone kohvikusaalis. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, el 045 39 839.

KAITSMISED

27. novembril kell 14.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis Marko Vana doktoritööd keskkonnafüüsika erialal "Formation and evolution of atmospheric aerosol size spectrum by the occurrence of nucleation burst events in the atmospheric boundary layer; transport of the climatically active particulate air pollution". Juhendaja knd (füüs-mat) Eduard Tamm (TÜ). Oponendid prof Taisto Raunemaa (Kuopio Ülikool) ja knd (füüs-mat) Kalju Eerme (Tartu Observatoorium). Info: Hanno Ohvril, tel 375 553.

27. novembril kell 16.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis Tõnu Laas doktoritööd teoreetilisest füüsikast "Propagation of waves in curved spacetimes". Juhendajad prof Romi Mankin (TPÜ) ja prof Risto Tammelo (TÜ). Oponendid prof Rainer Schimming (Greifswaldi Ülikool) ja prof Arved Sapar (Tartu Observatoorium). Info: Hanno Ohvril, tel 375 553.

29. novembril kaitseb Alar Läänelaid Helsingi Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonnas doktoritööd "Tree-ring dating in Estonia". Oponent prof D. Eckstein (Hamburgi Ülikool). Info: tel 376 228.

LOENGUD

25. novembril kl. 18.15 toimub Struve 2 seminarisarja "Isiklikud loodused" esimene seminar. Teemal "Mälu ja subjektiivne aeg: kuidas luuakse aja lugu?" kõneleb paleontoloog Ivar Puura.

27. novembril kell 16.15 toimub ülikooli ajaloo muuseumi konverentsisaalis tiibeti kunsti ja filosoofia õhtu. Kavas akadeemilised ettekanded Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi liikmetelt: Leho Rubis, Ott Ojaperv, Maret Kark. Info: Renata Sõukand, tel 050 22 394.

27. novembril kell 17.15 toimub Lossi 3-406 ÕESi 1209. ettekandekoosolek, kus prof *emer* Sulev Vahtre räägib Balti kroonikate käsikirjadest Peterburi raamatukogudes.

30. novembril kell 11 algab Struve 4 konverents "Eestlaste küüditamine. Mineviku varjud tänases päevas". Ettekanded teevad Aigi Rahi, Enn Sarv, Lauri Mälksoo, Martin Arpo ja Toomas Hiio. Info: tel 052 76 678 (Anu Mugu).

TEATED

Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti ph 227 kell 9.15. 27. novembril peab palvust Elva Baptisti Koguduse pastor Peeter Tamm.

Viimast nädalat saab vaadata ülikooli kunstimuuseumis näitust "Ülo Sooster ja eesti sürrealism". Uus näitus "200 aastat kunstiharidust Eestis – TÜ joonistuskool" avatakse 5. dets kell 16.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USAs. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus 304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 29. november 2002

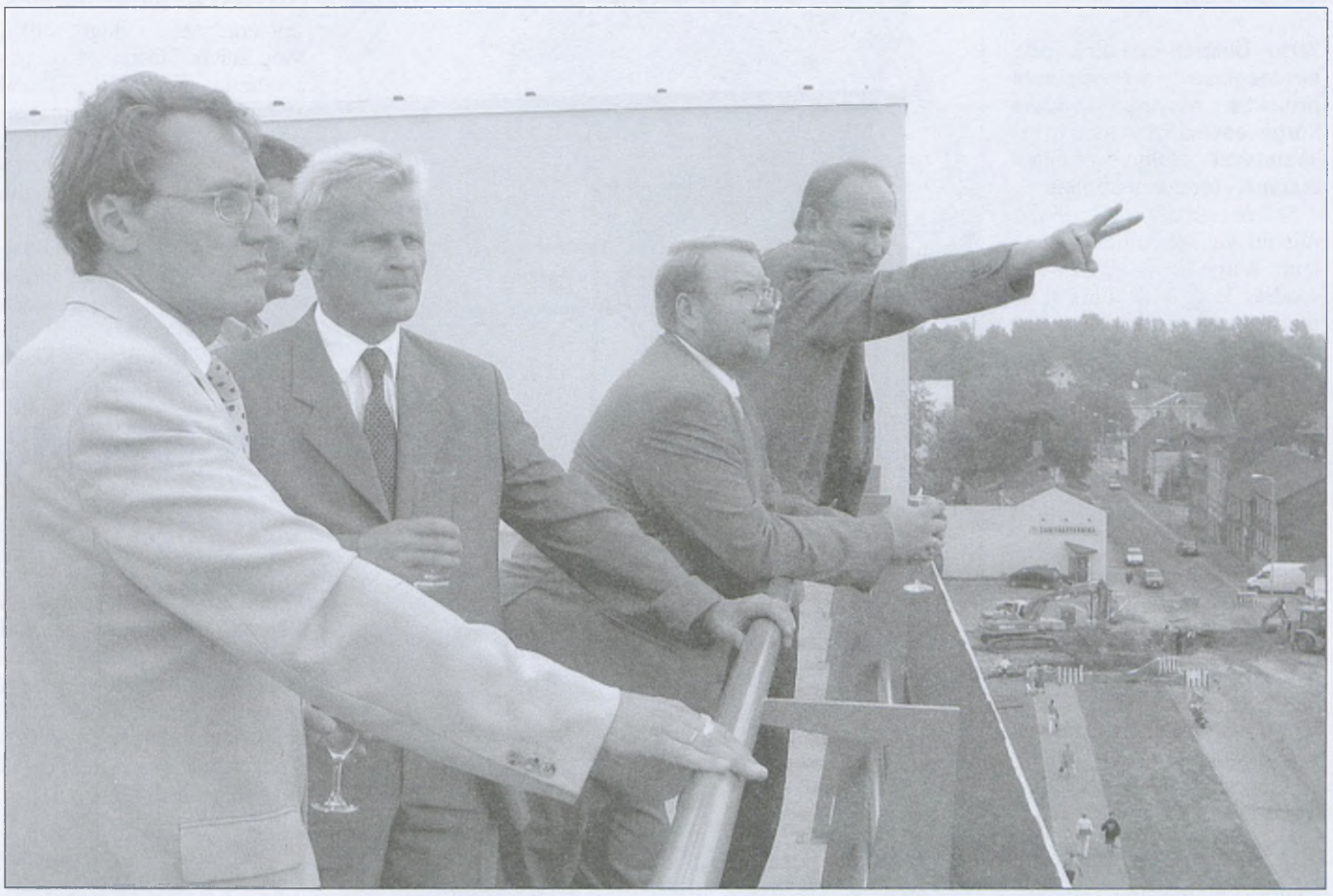
UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 38 (2116) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Ülikool, meie valimised ja valikud

Jaak Aaviksoo
rektor

Raatuse tänava üliõpilaselamu vastuvõtmine andis Eestile Tartu Ülikoolist taas positiivse märgi. Hoopis vähem on teada, et ülikool vajab oma hoonete kordategemiseks ligi 200 miljonit krooni. JAAK NILSON

Aasta jooksul oleme tähistanud nii Academia Gustaviana 370. aastapäeva kui ka 200 aasta möödumist ülikooli taasavamisest Kaiserliche Universität Dorpati nime all.

Ent juubeliaasta pole olnud ainult juubeldamise aasta – pidulikkuse kõrval seisab ülikool tõsiste valikute ees, mis määravad oluliselt meie tuleviku rahvusülikoolina.

Tartu Ülikoolil on Eesti ühiskonna ja riigi jaoks oluline roll nii õppe-, teadus- ja arenduskui ka kultuuriasutusena. Või vähemalt peaks olema. Vaadates ülikooli rahastamist, jääb küll vaid tõdeda, et meie tööd ja tulemusi ei väärtustata, meie edasiminek ja arengud ei valmista riigiisadele muret.

Valikud ülikoolis ja ühiskonnas

Eesti ühiskonnas on levinud arvamus, et Tartu Ülikoolil läheb hästi. See arusaam seisab meie pikaealisuse, suuruse, prestiiži toel. Ülikooli sisulised võimalused ja sunnitud valikud on jäänud märkamata. On tõsi, et üliõpilaste arv on kümnendi jooksul peaaegu kahekordistunud, rahvusvaheliste publikatsioonide arv samamoodi. Asutatud kolledžid, toimiv rahvusvaheleistumine ja muutused õppetegevuses näitavad ülikooli edukust. Samas ei ole põhitegevuse finantseerimise tase pärast 1999. aastat muutunud. Praegu on finantseerimine meie eesmärkide saavutamiseks ning jätkusuutlikuks arenguks ilmselgelt ebapiisav. Filosoofiateaduskonna professorite pöördumine on üks paljudest selgetest märkidest, mis sellele viitab. Filosoofiateaduskond on oma spetsiifikast tulenevalt keerulisemas olukorras kui nii mõnedki teised. Rahvusülikooli identiteedi toetaja ja rahvusliku teadmise tootjana on sellele teaduskonnale ühiskonna ükskõiksus ilmselt kõige teravamalt osaks saanud.

Nii peabki ülikool tunnistama, et negatiivsete otsuste tegemine on hädavajalik. Sundolukorda on tunnistanud ka ülikooli kuratoorium.

Valime tulevikku

Ometi tahame kinni hoida oma missioonist kõrgelt haritud Eesti alalhoidjana ja teaduspõhise kõrghariduse andjana. Tahame Eesti rahvuskultuuri ja keele väärtustaja ja kindlustajana teha kõik endast oleneva, et rahvusülikoolina püsiksime ja et meie jõupingutustele ka väljastpoolt ülikooli liikmeskonda tähelepanu ja tuge osutataks. Valikute ees ei seisa mitte pelgalt ülikool, otsustama peab terve ühiskond.

Saabuv aasta saab olema valikute aasta veel teiseski tähenduses: toimub järjekordne rektori valimine. Rektori valimisega saab ülikool lisaks tagasivaatamisele ja hinnangute andmisele prognoosida tulevikusuundumusi ning oma valikutega viimaseid ka suunata. Rektor peab ühiskonnale selgeks tegema ülikooliga seotud valikud, peab andma ülikooli arengule täiendava lisahoo.

2003 on valimiste aasta ka Eesti riigi jaoks. Seoses parlamendivalimistega jääb üle ainult loota, et uus Riigikogu mõistab ülikooliga seotud valikuid. Ja teeb rahvusülikooli säilimise nimel ära rohkem kui praegune, mille liikmetest ometigi on üle 60% õppinud Tartu Ülikoolis.

Lootused

Minu järgmise aasta lootused on seotud kahe suurema valdkonnaga. Need on tehnoloogiline teadustöö ja arendustegevus ning üldised valikud (taas valikud!) Eesti hariduses. Tehnoloogilist teadustööd on kogu Eesti majanduse edendamiseks vaja täpselt niisama palju, kui seda on vaja ülikooli enda uurimistegevuse kaasajastamiseks.

Nii ülikooli jätkusuutlikkus kui ka akadeemiline ja materiaalne taastootmine sõltuvad intellektuaalsest kapitalist.

Teine oluline lootus püsib haridusteaduskonnal. Ilmtingimata tuleks jätkata jõupingutusi ja investeeringuid, et Eesti hariduselu edasi viia. Teadus ja ülikooliharidus tuginevad üldisele haridussüsteemile ning kui haridusel üldiselt läheb hästi, siis on loota edasiminekut ka ülikoolil. Haridusstrateegiliste valikute tegemine viiakse Eestis mingil hetkel loodetavasti lõpuni ja strateegia omakorda ellu. Ülikooli haridusteaduskonnast ootaks olulist ressurssi nende strateegiliste valikute realiseerimisel.

Head akadeemilise pere liikmed! Rahvusülikooli 83. aastapäeval soovin kõigile lootust ja enesekindlust meie ees seisvate valikute kordaminekuks. Palju õnne ja edu, Tartu Ülikool!

TARTU ÜLIKOOLI UUED AUDOKTORID

Manfried Leonhard Georg Dietrich

Manfried Leonhard Georg Dietrich (1935) töötas emeriteerumiseni Lähis-Ida vanade keelte ja muinasteaduste professorina Münsteri Ülikoolis.

Ta on Saksamaa juhtivaid orientaliste.

Prof Dietrichil on suuri teeneid TÜ usuteaduskonna arendamisel – ta on olnud võrdleva usuteaduse õppetooli külalisõppejõud, loonud kontakte jne.

Peter Schlechtriem

Prof dr Peter Schlechtriem (1933) töötas emeriteerumiseni Freiburgi Ülikooli tsiviilõiguse ja kaubandusõiguse ning võrdleva õiguse ja rahvusvahelise eraõiguse õppetooli ja rahvusvahelise eraõiguse instituudi juhatajana. Peamine uurimisvaldkond on võlaõigus.

Ta on väga palju arendanud Tartu Ülikooli ja Freiburgi Ülikooli vahelist koostööd.

Thomas Wilhelmsson

Thomas Wilhelmsson (1949) oli Helsingi Ülikooli tsiviil- ja kaubandusõiguse professor, eraõiguse instituudi juhataja, aastast 1998 prorektor.

Ta on Helsingi ja Tartu Ülikooli eraõiguse instituutide koostöö initsiaator, oli TÜ euroteaduskonna loomisel ekspert.

Prorektorina on ta kaasa aidanud õigusteaduskondade koostööprotokolli toimimisele.

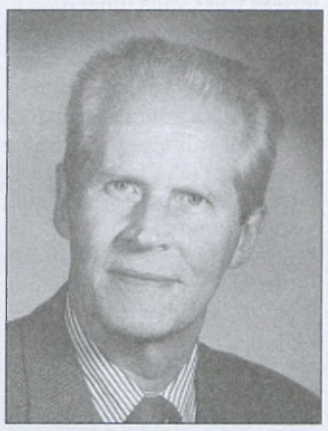

Michel Bourin

Michel Bourin (1944) on Nantes'i Ülikooli farmakoloogia professor.

Tema teadustöö on seotud uute antidepressiivsete ainete sedastamise, nende molekulaarse toimemehhanismi selgitamise ja depressiivsete seisundite neurobioloogia uurimisega.

Tema kaasabil on arenenud koostöö TÜ füsioloogia instituudi ja psühhiaatrikliinikuga.

Martti Marvola

Prof Martti Marvola (1941) on Helsingi Ülikooli matemaatika-loodusteaduste teaduskonna prodekaan.

Marvola on palju kaasa aidanud TÜ ja Helsingi Ülikooli farmaatsiaalasele koostööle.

Helsingi Ülikooli Apteegi juhatuse liikmena aitas ta kaasa TÜ apteekide loomisele, samuti proviisoriõppe uue õppekava loomisele.

TÄNA LEHES

Pühapäeva õhtul algab ball
LK 3

Teaduslikust jätkusuutlikkusest Tartu Ülikoolis
LK 2

Akadeemilise loengu peab prof Richard Villems
LK 2

Eesti Olümpiakomitee stipendiumi sai Jarek Mäestu
LK 3

Keiserliku Tartu Ülikooli 200. aastapäeva konverents
LK 3

UUED AULIIKMED

Linda Roose Kaljot

Pr Linda Roose Kaljot (1920) õppis 1940-1941 TÜ filosoofiateaduskonnas.

1944 aastal põgenes ta Saksamaale, töötas Eesti Punases Ristis ja Inglise sõjaväehaiglas. 1945-1950 õppis Kieli Ülikooli arstiteaduskonnas. Abiellus kursusekaaslase Victor Kaljotiga, 1950 emigreerusid nad USAsse.

Pr Linda Roose Kaljot kinkis ülikoolile omandireformi käigus tagastatud kolm Kalevi tn 69 asuvat korteriomandit, et jäädvustada oma abikaasa ning tema vanemate mälestus. Victor Kaljot oli kardioloog, suri 1981.

Magda Puusepp

Pr Magda Puusepp, neiuna Klein (1911 – 2002), õppis Tartu Ülikoolis inglise keelt, oli Eesti Naisüliõpilaste Seltsi liige.

Ta abiellus Jüri Puusepaga. 1944 põgenes Magda Puusepp emaga Rootsi, kuhu jõudis ka abikaasa, kuid kes peagi suri. Magda Puusepp rändas koos emaga Kanadasse, kus töötas Vancouveri linnavalitsuses.

Pr Puusepp osales aktiivselt väliseestlaste seltskonnaelus.

Eesti omandireformi käigus tagastati talle Tartus kinnistu Eha tn 24, 26, 28, mille ta otsustas 2001. aastal kinkida Tartu Ülikoolile. TÜ auliikmeks nimetamise otsus ei jõudnudki kahjuks enam temani, sest ta suri selle aasta suvel.

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas järgmise aasta eelarve esimene lugemine, kapitaalehituse ja -remondi plaani arutelu ning prioriteetide kinnitamine, rektori valimise korra muutmine, valimise reglemendi kinnitamine ning valimiskomisjoni moodustamine.

Kavas on valida 4 korralist professorit (kandideerivad Aleksander Žarkovski, Marika Mikelsaar, Jaanus Harro ja Peeter Torop) ja nimetada emeriitprofessorid (Edvitar Leibur, Aleksei Panov ja Elmar Arak).

Veel on päevakorras õppekavade kinnitamine jm.

Aastapäevaaktus Türi kolledžis

Eile õhtul toimunud Türi kolledži aktusele tulid üliõpilased tõrvikrongkäigult. Akadeemilise loengu järgmise Eesti teemadel pidas rektor Jaak Aaviksoo.

Ülikooli Järvamaa esindaja Ene Voolaiu sõnul andis Keskkonnainvesteeringute Keskuse juhataja Kalev Aun üliõpilastele kätte keskuse stipendiumid.

Tavakohaselt said esimese aasta üliõpilased kolledži tekli.

"Kolledžis on avatud ka näitus "Loodusvaateid Pakri saartelt", mis valmis keskkonnateaduse eriala kaugüliõpilaste projektõppe raames," ütles Ene Voolaid. Jan Raudsepp, Mihkel Tammeleht, Maarek Asi ja Maarius Suviste külastasid Pakri saari ja koostasid uurimuse saarte loodusväärtuste kohta.

TÜ aastapäev Pärnu kolledžis

Pärnu kolledži pere koguneb 2. detsembril kl 16.45 rongkäiguks linnavalitsuse esisele platsile. Kolledžit tervitavad linna ja maakonna juhid jt.

Rongkäik liigub läbi linna kolledžisse. Terrassil pakutakse soojendavat jooki ning fuajees antakse esmakursuslastele teklid.

Aktusel kell 18.15 peab akadeemilise loengu "Kultuuri ja teatri tähendus muutuvas ajas" Endla teatri lavastaja ja näitleja Madis Kalmet. Pärnu Maavalitsus teeb teatavaks ka aasta parimad üliõpilastööd.

Tudengipäevad Narvas

2.-6. detsembrini toimuvad traditsiooniliseks muutunud Narva tudengipäevad.

Ülelinnalisel üritusel osalevad TÜ Narva Kolledži, Sotsiaal-Humanitaarinstituudi, Sillamäe Majanduse ja Juhtimise Instituudi jt õppeasutuste üliõpilased.

Korraldatakse *bowling*uturniir, tudengite KVN, tudengite ja linnavalitsuse korvpallimatš, konkurss "Narva tudeng 2002" jmt. 4. detsembril tähistatakse kolledžis eesti ülikooli 83. aastapäeva.

TÜ ARENGUKAVA

Teaduslikust jätkusuutlikkusest TÜs

Viktor Muuli
TÜ teadustalituse peaspetsialist

Tartu Ülikool on oma uue strateegilise arenguplaani projektis seadnud endale kõrge eesmärgi – saada arvestataval rahvusvahelisel tasemel teadusülikooliks.

Sellele eesmärgile on paljuski rajatud ka arenguplaani valikud. Kõrge tase aga eeldab soodsat keskkonda ning tulemuslikku ja järjepidevat teadustööd. Samuti eeldab see võimalust end teistega võrrelda ja tulemusi "mõõta".

Publitseerimise kahekordistamine

Teaduslik järjepidevus eeldab tulemuslikkust, mida peaks olema võimalik "mõõta". *Institute of Scientific Information*'i (ISI) tsiteerimisindeksites refereeritavates ajakirjades avaldatavate teadusartiklite arv on üks olulisemaid rahvusvaheliselt tunnustatud teadustegevuse kvantiteedi ja kvaliteedi näitajaid, peegeldades ühtlasi muutusi teadustegevuse edukuses. Sama näitaja on rahvusliku teadus- ja arenduspoliitika indikaator hinnangu andmisel Euroopa Liidu poolt.

Arenguplaani projektis on püstitatud ülesanne jõuda ülikooli näitajatega 2006. aastaks ISI tsiteerimisindeksites refereeritavates ajakirjades avaldatavate teadusartiklite arvu poolest Euroopa Liidu 1999. aasta keskmisele tasemele – 613 artiklit 1 000 000 elaniku kohta. See tähendaks TÜ teadlastele ümberarvutatuna 850 ISI publikatsiooni aastas.

Võrdluseks olgu öeldud, et 2001. aastal avaldasid TÜ teadlased ja õppejõud 413 ISI artiklit, mis moodustas 64% kõigist vastavatest Eesti teadlaste publitseeritud artiklitest. Selle tähise saavutamine tähendaks seega umbes kahekordset publitseerimise kasvu, mis ei tohiks sugugi olla üle jõu käiv, arvestades asjaolu, et 53% ülikooli akadeemilisest perest pole viimase aasta jooksul avaldanud mitte ühtegi ISI artiklit. Võimalike tegevustena selle tähiseni jõudmiseks võiks välja tuua:

- kaitsmisnõukogude töös doktoritöödele esitatavate nõuete järjekindel rakendamine;
- teadustöö kohustusega töötajate valimise muutmine rahvusvaheliseks ja neile esitatavate nõuete järjekindel rakendamine;
- rahvusvaheliste fondide aktiivne kasutamine, et tuua Tartu Ülikooli välisdoktorante ja -teadlasi.

Tippkeskuste arendamine

Teine oluline eeltingimus teadusliku järjepidevuse tagamisel on soodne keskkond teadusloomeks. Ega asjata pole viimastel aastatel nii Euroopa kui ka Eesti teaduse üks kõige märgatavam arengusuund olnud teaduse tippkeskuste moodustamine. Ka kavandatav Euroopa teadusruum kujuneb suurel määral nendest teaduse tippkeskustest moodustunud võrgustike baasil. Selliste keskuste moodustamise võime on seega ülikooli teaduspotentsiaali otseselt peegeldav näitaja.

Seetõttu on mõistetav ka eraldi tähisena toodud eesmärk – arendada 2006. aastaks välja 10 uut potentsiaalset inter- ja multidistsiplinaarset teaduse tippkeskust. Praeguse seisuga kuulub kümne Eesti teaduse tippkeskuse hulka kuus TÜ üksuste baasil moodustatud keskust, mis valiti 10 kandideerinud TÜ kollektiivi hulgast.

Tegevused eesmärgi saavutamiseks:

- uute võimalike tippkeskuste väljakujundamine 2005. aastaks (uue riikliku tippteaduskeskuste konkursi ajaks) vastavalt konkursi juhendile; (mis pälvivad lisatoetuse ülikooli eelarvest);
- tippkeskuste arengu jälgimine ja toetamine;
- osalemine arenduskeskuste programmi ettevalmistamisel ja käivitamisel;
- tippkeskustel baseeruvate inter- ja multidistsiplinaarsete õppekavade arendamine magistri- ja doktoriõppes.

Akadeemiline järelkasv

Olukorras, kus teadlaste keskmine vanus nii Eestis kui ka ülikoolis aeglaselt, aga järjekindlalt kasvab, omandab tuleviku mõttes kriitilise tähtsuse akadeemiline järelkasv.

Arenguplaanis märgib seda valdkonda tähis, mille kohaselt tuleks õppeaastaks 2007/2008 doktorantuuri nominaalajaga lõpetanute arv viia 150ni aastas ning doktoriõppe edukuse üldine tase 70%ni. Seda eelkõige seepärast, et nii ülikoolis kui ka Eestis tervikuna on doktorikraadi kaitsmiste arv väga väike (2001. aastal TÜs 50). Doktorikraadiga spetsialistide vähesus ei taga normaalset teadlaskonna ja õppejõudude kaadri uuenemist Eesti kõrgkoolides ning kujuneb takistuseks teadusmahuka tootmise ja tehnosiirde elluviimisel.

Äärmiselt madal on doktoriõppe efektiivsus. Doktoriõppe produktsiooni ja efektiivsuse kasv peab vaieldamatult kuuluma TÜ strateegiliste prioriteetide hulka. Tähiseni jõudmiseks on vajalik:

- juhendajate akadeemilise vastutuse suurendamine;
- väikesemahulise doktoriõppe kontsentreerimine tippkeskuste juurde;
- doktorantide finantseerimisskeemide orienteerimine efektiivsusele;
- doktorantidele täiendava lisamotivatsiooni loomine.

Lõpetuseks mõned väljavõtted Eesti TA presidendi akadeemik Jüri Engelbrechti sõnavõtust konverentsil "Paindlik Euroopa": "Mobiilsus on teadlaste liikumine ja lühiajaline töötamine teisel maal, mis on nähtav. Kui meie tahame olla ka mobiilsuse sihtideks, siis peame olema nähtavad. Ning see tähendab eelkõige tipptaset."

Teaduse tippkeskuse nimetuse on saanud prof Olevi Kulli juhitav alus- ja rakendusuuringute keskus. VARJE SOOTAK

TEADUSLIK JÄRJEPIDEVUS VAJAB:

- **publitseerimise kahekordistumist,**
- **tippkeskuste arendamist,**
- **akadeemilise järelkasvu suurendamist.**

ÜT KÜSIB

Millest räägite oma akadeemilises loengus?

Vastab professor Richard Villems:

Aulaloengud käivad külakorda – sel aastal on BG kord. Ja et tegemist on akadeemilise loenguga, siis on teema arusaadavalt erialane – inimgeneetika. Ning kuivõrd üritus ise on pühendatud emakeelse ülikooli aastapäevale, siis valisin teemaks uurali keelkonna rahvaste geenid. Seega laias laastus – kes me olema ja kust me tuleme – muidugi geneetiliselt.

See on muidugi väga lai teema, ammugi siis pooletunnise ettekande jaoks. Ma ei oska praegu veel päris täpselt ennustada, millises ulatuses jõuan rääkida asjast endast, kuid püüan rõhutada üht – võti suvalise "lokaalse" probleemi lahendamiseks peitub mitte probleemis endas, vaid taustas.

Konkreetsel juhul: meil pole lootust mõista uurali keeli rääkivate rahvaste geneetilist ajalugu, ilma et me süveneksime inimkonna geneetilisse ajalukku. See võib näida triviaalsusena ja eks ta seda ka ole, kuid nähes, taas ja taas, "rahvusteaduste" mõistega manipuleerimist, siis vahest on rahvusülikooli aastapäev parajaks foorumiks, kus mõnda põhitõde meenutada – üldisema arusaamise saavutamiseks kasutan siin Kurt Gödeli üldtuntud "tõestust".

Aastaga kaitses TÜs väitekirja 46 doktoranti

1. detsembril saavad eesti ülikooli aastapäeva aktusel doktoridiplomi need teadlased, kes kaitsesid TÜs oma väitekirja novembrist 2001 selle aasta detsembrini.

Õigusteaduskonnas: Margus Kingisepp ja Vallo Olle;

arsteaduskonnas: Aet Lukmann, Heidi Annuk, Ade Kallas, Maigi Eisen, Piret Hussar ja Anneli Uusküla;

filosoofiateaduskonnas: Tiina Kala, Külli Habicht, Heiki Valk, Andres Tvauri, Indrek Tart, Marika Mägi, Anzori Barkalaja, Juhan Kreem, Anti Selart, Epp Annus, Endla Lõhkivi, Roomet Jakapi ja Tatjana Fraiman;

bioloogia-geograafiateaduskonnas: Vallo Tilgar, Rita Hõrak, Liina Eek-Piirsoo, Heno Sarv, Krõõt Aasamaa, Oive Tinn, Nele Ingerpuu, Mart Külvik, Hannes Kollist ja Reet Marits;

füüsika-keemiateaduskonnas: Toomas Plank, Boris V. Rogovoy, Kristjan Leiger, Helle Kaasik, Jelena Ger□kevits, Urmas Hõrrak, Ruslan Petrukhin;

kehakultuuriteaduskonnas: Leila Oja ja Helena Gapeyeva;

majandusteaduskonnas: Kaia Philips ja Tõnu Roolaht;

matemaatikateaduskonnas: Rainis Haller ja Jan Villemson;

sotsiaalteaduskonnas: Talvi Kallasmaa ja Anu Aluoja.

8 doktoranti kaitses doktoritööd väljaspool

Oktoobrist 2001 kuni detsembrini 2002 kaitses väljaspool Tartu Ülikooli doktoriväitekirja 8 TÜ doktoranti:

bioloogia-geograafiateaduskonnas Alar Aints (Karolinska Instituut) ja Tiit Hang (Stockholmi Ülikool);

füüsika-keemiateaduskonnas Timo Kikas (Georgia Tehnoloogiainstituut);

majandusteaduskonnas Uno Silberg (EPMÜ);

sotsiaalteaduskonnas Toomas Gross (Cambridge'i Ülikool), Valeria Jakobson (Tampere Ülikool), Maarja Lõhmus (Turu Ülikool) ja Judit Strömpl (Tampere Ülikool).

TÜ eetikakeskus uues kohas Raekoja kõrval

Sel kuul sai eetikakeskus enda käsutusse uued ruumid SA Domus Dorpatensise maja teisel korrusel aadressil Raekoja Plats 1/Ülikooli 7.

Sihtasutusele kinkis maja baltisaksa päritoluga Bonni ülikooli meditsiiniprofessor Alexander von Rücker.

Eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutropi sõnul kolis hoonesse nii keskuse kui ka filosoofiaosakonna raamatukogu. Novembrist asus keskuses tööle projektijuht Kadri Simm.

TÜ eetikakeskus loodi 2001. aastal filosoofiateaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksusena, mis ühendab nii eri valdkondade õppejõude kui ka tudengeid väga erinevatest valdkondadest – filosoofiast arstiteaduseni, juurast teoloogia ning sotsiaalteadusteni.

"Üks keskuse eesmärke on koordineerida ja parandada ülikoolis eetika õpetamist. Samuti on sihiks Eesti ühiskonnas tähelepanu normide, väärtuste, õigluse jt eetikaküsimustele, korraldades selleks seminare, avalikke loenguid jmt," ütles prof Sutrop.

Keskuse tegevust toetab Volkswagen Stiftung Saksamaal. Eetikakeskus on seotud ka mitme rahvusvahelise teadusprojektiga.

Ülikool kutsub aastapäevaballile

Eneken Laasme
ajakirjandusüliõpilane

Eesti ülikooli aastapäevapidustused kulmineeruvad pühapäeva õhtul balliga.

Emakeelse ülikooli avamist tähistav ball Vanemuise Kontserdimajas on kujunenud Tartu Ülikoolis aasta kõige pidulikumaks sündmuseks. Elegantses ja meeldivas miljöös saavad kokku tudengid, õppejõud, vilistlased ja teised akadeemilise elu tegelased nii TÜst kui ka teistest kõrgkoolidest.

Elegants ja glamuur

"See on pidulik ja lõbus seltskondlik üritus, kus igaüks saab tunda end tõeliselt suure ja väärika ülikooli liikmena," sõnab balli peakorraldaja Kaspar Küünarpuu. Selleaastast balli nimetab Küünarpuu rohkem tudengiballiks, kuna tegemist on lõbusa, seltskondliku ja pingevaba üritusega.

"Elegants, glamuur ja õhtu täis salapära," just nende sõnadega iseloomustab aastapäevaballi balli info- ja programmijuht Katrin Arvisto.

Glamuurses ballisaalis saab südaööni tantsida Eesti Kaitseväe Orkestri muusika saatel. Lisaks tantsimisele saab nautida head muusikat džässikohvikus ja veeta mõnusalt aega romantikasaalis. Tantsukoolitusel oli Miina Härma Gümnaasiumi aula noori tantsuhuvilisi täis.

Mitmesugust muusikat

Kaunist muusikat esitavad Liisi Koikson, Oliver Kuusik, Rondellus ja Casanova. Džässikohvikus saab nautida Jaapani džässkitarristi Ryo Kawasaki, Toivo Undi ja Aivar Vassiljevi muusikat. Romantikasaalis hoiab meeleolu üleval *a capella* Kuninglik Kvintett.

"Valisime džässmuusika, kuna see on väga hästi seotud elegantse, salapärase olemisega," põhjendab balli muusikalist valikut Katrin Arvisto.

Nagu traditsiooniks on saanud, ei puudu ka seekord balliüllatus. Üllatusi on koguni mitu. "Üllatused oma sisu poolest küll traditsioonilised ei ole," lausub peakorraldaja Kaspar Küünarpuu. Lisaks balliüllatusele ootab enne südaööd kõiki külalisi ees ka päris personaalne üllatus. Lähemalt keeldub aga Küünarpuu rääkimast. "Seda saab näha alles kohapeal," lausub ta salapäraselt.

Vaja on vaid meeldivat ballikaaslast, pidulikku riietust ning natuke tantsuoskust, et nautida imelist ja kordumatut ballimelu.

Andero Uusberg ja Laura Paide lihvivad ballikülaliste ette astumise ootuses ka omavahelist koostööd – enne peakorraldaja kutset balli juhtima tulla noored teineteist ei tundnud. VARJE SOOTAK

Ballijuhid Laura ja Andero: "Kohtumiseni ballil!"

Varje Sootak

Psühholoogiatudeng Andero Uusberg ja filosoofiatudeng Laura Paide teevad hoolega "balliharjutusi".

Kuidas said teist ballijuhid? Kas konkursiga?

Andero: Vist oli ka mingi konkurss, täpselt ei tea. Aga mulle helistas peakorraldaja Kaspar ja küsis, kas ma ei tahaks balli peoperemeheks hakata. Mõtlemisaega anti ka.

Laura: Mulle tehti samuti ettepanek, küllap oli ta minu kohta midagi head kuulnud.

Millised on teie senised ürituste juhtimise kogemused?

Andero: Tanel Mälloga oleme kaks korda psühholoogia osakonna jõuluballi teinud. Rapla Ühisgümnaasiumis on missi ja misteri valimisi juhitud. (Siia ritta võiks lisada ka igareedese ETV hommikusaate juhtimise – toim.)

Laura: Minul on korporantlikud õhtujuhi kogemused (Laura kuulub naiskorporatsiooni Amicitia – toim.)

Mida kardate rohkem kui poolesaja silmapaari ees?

Laura (naerdes Andero otsa vaadates): Noh, et tema kokku kukub.

Andero: Aga ma olen ikka "kõva tantsulõvi" küll. Avavalssi tuleb tantsida, parem oleks, kui rektor alustaks. Küll hakkama saab, tantsutunniski käisime.

Kuidas masse juhite? Käite kättpidi ruumist ruumi?

Andero: Alguses võtame peolised vastu, lööme pirnigruuviga(!) vahuveinipokaali külalistega kokku.

Laura: Siis liigume seltskonnas ringi ja vaatame, kuidas meeleolu on, ühesõnaga püüame vägesid juhatada.

Kas balliriietus on valmis?

Andero: Ma ei tea, kuidas kleit valmib, aga mina olen laenutusest välja valinud väga kauni smokingu.

Laura: Jaa, jaa, kleit alles valmib, see on selline lillakassinakas, arvan, et sobib balliks väga hästi.

Keda ootate ballile?

Andero: Tudengeid, õppejõude, kogu ülikooli rahvast ja ei maksa mõelda, et peab olema kuidagi eriline balli sorti, balli liiki inimene.

Laura: Balli juures on minu meelest väga eriline see, et see on korraldatud rahvusülikooli aastapäeva puhul.

Kaua ballil lõbutseda saab?

Andero: Täpselt südaööni.

Ainult?

Andero: Siis saab edasi teistesse Tartu paikadesse minna.

Kohtumiseni ballil!

Konverents keiserlikust Tartu Ülikoolist

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

Läbi kogu tänavuse aasta on Tartu Ülikool tähistanud paljude erinevate üritustega taasavamise 200. juubelit.

Alates aastast 1802 on Tartus kõrgharidust antud järjepidevalt. Ajaloo muuseumi korraldatav teaduskonverents 6. detsembril pole siiski pühendatud mitte kogu eelnenud 200 aastale, vaid ühele arenguetapile – keiserlikule Tartu Ülikoolile (1802-1918).

Ettekanded erinevate teaduskondade esindajatelt ja partnerülikoolidest (St. Peterburist ja Lätist) puudutavad tolleaegse ülikooli õppejõude ja kasvandikke, ülikooli mõju lähemal ja kaugemal, õppetoolide väljakujundamist ja TÜga seotud teaduskoolkondi, ülikooli rahalisi vahendeid ja suhteid linnaga.

Pärast rektori tervitust ja üldisema sisuga ettekandeid plenaaristungil jätkub töö kahes sektsioonis – humanitaarteaduste oma valges saalis ja loodusteaduste oma konverentsisaalis.

Konverentsi lõpetab plenaaristung valges saalis ja sellele järgnev Ajaloolise Ajakirja keiserlikule ülikoolile pühendatud erinumbri esitlus. Ootame rohket osavõttu kõigilt huvilistelt.

Vt kava UT 4. lk.

EOK stipendiumi sai Jarek Mäestu

Vahur Ööpik

Konverentsil "Teadus, sport ja meditsiin" allkirjastasid TÜ Sihtasutuse usalduskogu esimees Vahur Kraft ja Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann EOK stipendiumi statuudi.

Esimese stipendiumi sai Jarek Mäestu.

30 000kroonise õpperaha eesmärk on võimaldada ühel kehakultuuriteaduskonna üliõpilasel täielikult pühenduda erialasele täiendamisele.

Jarek Mäestu on õpingutes hästi edasi jõudev 2. aasta doktorant, kelle uurimistöö käsitleb treeningukoormuse ja taastumise mõju sportlase organismile suuremahuliste treeningtsüklite korral. Tema magistritöö pälvis kõrgeima hinde. Jarek Mäestu käesoleva aasta sportlikke saavutusi sõudmises kroonis kolmas koht Nottinghamis üliõpilaste maailmameistrivõistlustel paarisaerulisel kahepaadil, samuti on ta Eesti meister kaheksapaadil.

EOK president Mart Siimann ja Eesti Panga president Vahur Kraft koos Jarek Mäestuga. JAAK NILSON

UUDISED

Prantsuse suursaadik ülikoolis

Kolmapäeval külastas ülikooli Prantsuse uus suursaadik Eestis Chantal De Bourmont.

Ta kohtus rektori, prantsuse filoloogide ja euroteaduskonnaga. Ühisele lõunasöögile olid kutsutud Tartus prantsuse keelt õpetavad ja Prantsusmaaga koostööd tegevad inimesed.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul rõhutas suursaadik eriti Prantsusmaa ja Eesti teaduse ja tehnoloogiaalase koostööprogrammi Parrot tähtsust.

Samuti on ta huvitatud prantsuse professuuri arendamisest TÜs.

Suursaadik tunneb heameelt Tartu Ülikooli ja Prantsusmaa suhete jätkuvast laienemisest, ta peab oluliseks TÜ ja Tours´i Ülikooli vahelise koostöölepingu sõlmimist. Jätkuvate koostööaladena mainis suursaadik tõlkijate ja õigusteadlaste koolitust.

Prof Birute Klaas teist korda dekaan

Eile valis filosoofiateaduskonna valimiskogu teaduskonna laiendatud istungil teist korda dekaaniks prof Birute Klaasi.

167 valimiskogu liikmest oli kohal 135, urni oli lastud 132 sedelit. Prof Birute Klaasi poolt oli hääletanud 113 valimiskogu liiget.

Sõnavaragrantide päev ülikoolis

6. detsembril toimub peahoone aud 227 Eesti Teadusfondi sõnavaragrantide päev.

Ettekandepäeva eesmärk on vahetada informatsiooni ja kogemusi Eestis nii eesti- kui võõrkeelse sõnavara ja terminoloogiaga tegelevate uurijate vahel.

Päev algab viie ETFi sõnavaragrandi tutvustusega, järgnevad Tartu Ülikooli, Tallinna Pedagoogikaülikooli ja Eesti Keele Instituudi teadlaste ettekanded.

Sõnavaragrantide päev lõpeb kokkuvõtva aruteluga.

Info: Siret Rutiku, tel 314 120.

Olümpiaadivõitjad ministri vastuvõtul

Haridusminister Mailis Rand võttis vastu Eestit rahvusvahelistel olümpiaadidel ja konkurssidel esindanud õpilasi, nende õpetajaid ja juhendajaid.

Täppisteaduste kooli direktori Viire Sepa sõnul olid Tartu Ülikoolist vastuvõtule kutsutud üliõpilased Martin Pettai (mitme rahvusvahelise informaatikaolümpiaadi kuldmedalid ja matemaatikaolümpiaadi hõbemedal), Hendrik Nigul (hõbe matemaatikas, pronks informaatikas), Andres Luuk (hõbe informaatikas), Siim Karus (diplom keemias), Pavel Starkov (hõbe keemias), Mihkel Rähn (diplom füüsikas) ja Steve Perkson (informaatikaolümpiaad) ning Laura Sedman (pronks bioloogias) ja Mari Järve (bioloogiaolümpiaad).

Tänu pälvisid ka võistkondade esindajad.

Bachi Jõuluoratoorium

TÜ Kammerkoor ja Pärnu Kammerkoor esitavad 7. detsembril ülikooli aulas Johann Sebastian Bachi Jõuluoratooriumist kolm osa. Kaastegev Pärnu Linnaorkester. Dirigendid Jüri Alperten, Triin Koch ja Ave Sopp.

ÕNNITLEME

Helle Tapfer 65

26. novembril oli juubel anatoomia instituudi juhatajal, dotsent Helle Tapferil.

Pärast arstiteaduskonna stomatoloogia osakonna lõpetamist 1962. aastal asus ta tööle assistendina anatoomia kateedris. 1966-1969 oli sama kateedri aspirant. 1970 kaitses edukalt kandidaaditööd "Neeru organisisestest veresoontest ja nende seosest neeruvaagnakarikasüsteemiga". Ta jätkas tööd anatoomia kateedris, 1975. aastast dotsendina. 1995. aastast on dots Helle Tapfer olnud anatoomia õppetooli hoidja ja 1998. aastast tänaseni anatoomia instituudi juhataja.

Dots Tapfer on Eesti Morfoloogia Seltsi juhatuse ja Ülemaailmse Anatoomide Assotsiatsiooni liige. Temalt on trükis ilmunud ligi 80 teaduspublikatsiooni, mis käsitlevad parenhümatoossete elundite (kops, neer) veresoonte ja struktuuriühikute vahekordi, veresoonte variantanatoomiat, morfoloogilisi muutusi paljudes elundites mitmeelundipuudulikkuse sündroomi, sepsise, formaliini ja alkoholiintoksikatsiooni puhul.

Helle Tapfer on hinnatud õppejõud nii arstiteaduse kui ka hambaarstiteaduse üliõpilaste hulgas.

Õnnitleme!

Kolleegid anatoomia instituudist

25

Veiko Lember,
erakorraline teadur – 29. november

35

Reet Nemliher,
laborant – 1. detsember
Viljar Jaks,
vanemlaborant – 5. detsember

45

Igor Tuuling,
dotsent – 1. detsember
Hasso Kukemelk,
dotsent – 5. detsember

50

Anne Paaver,
laborant – 2. detsember

ÜLIKOOLI JÕULUKAART

Imme Viidalepp.

Lumesadu.

Akvatinta.

Kaardi hind koos käibemaksuga on 8 kr.

Struktuuriüksuste tellimusi võtab vastu TÜ Kirjastus aadressil Merle.Piho@ut.ee.

Kaarti vt: www.ut.ee/teabetalitus/.

TÕRVIKRONGKÄIK

Ülikooli aastapäeva tõrvikrongkäik algab 1. detsembril kell 17 Vanemuise 46 õppehoone eest ja lõpeb ülikooli peahoone ees.

Rongkäigu alguses on ülikooli juhtkond, seejärel teaduskonnad traditsioonilises järjestuses, ülikooli haldus- ja tugistruktuur ning asutused. Järgnevad akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid vanuse järjekorras ning teised tudengiorganisatsioonid ja tudengid.

Tõrvikuid hakatakse jagama kell 16.30 Vanemuise 46 fuajees. Igale teaduskonnale ja organisatsioonile on eeltellimisel kokku pandud komplekt, mis antakse tervikuna organisatsiooni esindajate kätte. Tõrvikute järele on soovitav tulla võimalikult varakult.

Kogunemine algab Vanemuise 46 ees hiljemalt kell 16.45. Rongkäik liigub Vanemuise tänavat pidi allapoole, pöörab Ülikooli tänavale ja suundub peahoone ette.

Eelmistest aastatest alles hoitud tõrvikuid saab täita 1. detsembril kell 12-14 Vanemuise 46 ruumis 110. Ka selle aasta tõrvikuid on soovitav alles hoida.

Info: Kady Sõstar, 375 685, 051 19 188, kady@ut.ee.

TÜ TAASAVAMISE 200. AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD TEADUSKONVERENTS

TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis 6. detsembril

10 avasõnad rektor Jaak Aaviksoolt
10.10 Igor Tihhonov "Tartu Ülikooli sidemed Peterburiga"
10.30 Marju Luts "1802. aasta statuuditüli ja selle tagajärjed"
10.50 Mariann Raisma "Johann Wilhelm Krause – Tartu Ülikooli esimene arhitekt"
11.10 Sirje Tamul "Kui mõisad pandi Tartu tudengitele stipendiume teenima…"
11.30 Lea Leppik "Ülikool linna tööandjana (19. saj I pool)"

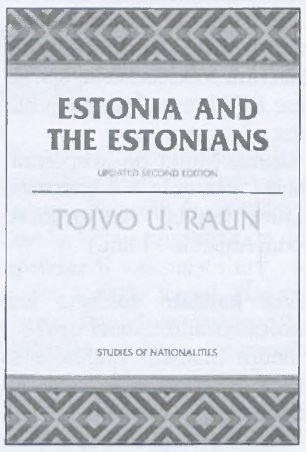
Humanitaarteaduste sektsioonis
12.20 Eduard Parhomenko "Taevast kui mõtlemise häälestuskaarest 1808. aasta veebruari Tartu üle"
12.40 Tatjana Fraiman, Ljubov Kisseljova "V. Žukovski Tartu Ülikooli audoktor"
13 Malle Salupere "Ülikooli roll multikultuurse Tartu kujunemisel"
13.20 Martin Hallik "Orientalistika keiserlikus Tartu Ülikoolis"
13.40 Peeter Järvelaid "Tartu Ülikooli ajaloo uurimise uued väljakutsed 19. sajandil"
15 Ivo Volt "Klassikalise filoloogia arengust keiserlikus Tartu Ülikoolis: saksa ja vene traditsiooni kokkupuutepunkte ja erinevusi"
15.20 Tatjana Šor, Sergei Issakov "Jevgeni V. Petuhov Tartu Ülikooli historiograafina"
15.40 Ljudmilla Dubjeva "Akadeemik J. V. Tarle – Tartu Ülikooli üldajaloo professor aastatel 1913-1918"
16 Toomas Anepaio "Leon Victor Casso – inimene piiridel"

Konverentsisaalis
Loodusteaduste sektsioonis
12.20 Erki Tammiksaar, Heino Mardiste "Tartu Ülikooli osa merede ja ookeanide uurimisel"
12.40 Tõnu Pani "M. v. Engelhardti sidemetest ja tegevusest enne Tartu Ülikooli professoriks saamist"
13 Toomas Pung "Johann Friedrich v. Erdmann (1778-1846)"
13.20 Raik-Hiio Mikelsaar "Tartu Ülikooli taasavaja George Frederic Parrot – suur organisaator ja teadlane"
15 Jaan Kasmel "200 aastat antropoloogia õpetamise algusest Tartu Ülikoolis"
15.20 Maie Toomsalu "Värvikaid isiksusi Tartu Ülikooli vanast anatoomikumist"
15.40 Maie Lõvi-Kalnin, Hain Tankler, Arnis Viksna "Viktor Kalnin ja keiserliku Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ajaloo uurimine"
16 Toivo Hinrikus, Ain Raal, Hain Tankler "Farmaatsiateaduse kujunemine Tartu Ülikoolis 19. sajandil"

Valges saalis
16.30 Peeter Tulviste "Mis ülikoolid oma ajalooga teevad?"
Ajaloolise Ajakirja keiserlikule Tartu Ülikoolile pühendatud numbri esitlus.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Toivo U. Raun
Estonia and The Estonians.
Hoover Institution Press, 2001

TÜ Raamatupood
Ülikooli 11
Avatud E-R 9-19, L 10-16

www.ut.ee/Raamatupood

Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

ÜS RAIMLA RAAMATUMÜÜK

ÜS Raimla korraldab 16. (kl 10-21) ja 17. (kl 8-21) detsembril TÜ Raamatukogu fuajees viienda heategeva raamatumüügi. Müüdavad raamatud on saadud annetustena nii Eestist kui välismaalt. Müügitulud lähevad Petseri 2. keskkooli ja Krimmi Aleksandrovka eesti kooli raamatukogule.

Raamatuannetusi oodatakse 10. detsembril kl 11-14, 12. detsembril kl 17-20 ja 14. detsembril kl 11-14 ÜS Raimla majas Veski 42. Mõneks teiseks ajaks saab kokku leppida tel 055 674 488. Vajadusel tullakse raamatutele Tartu piires järele.

Vastu võetakse kõiki raamatuid. Annetades on vaja täpsustada, kas soovitakse raamatuid tagasi, kui neid ära ei müüda.

ÜS Raimla on korraldanud heategevuslikke raamatumüüke 1998. aastast ning igal aastal on saanud selle kaudu 4000-6000 kr toetust mõne kooli või lastekodu raamatukogu. On toetatud ka Välis-Eesti koole, näiteks 2000. aasta raamatumüügi tulu läks Venemaa Ülem-Suetuki küla eesti kooli heaks.

Info: tel 420 882, www.history.ee/~raimla/raamatud.

ACTA DIURNA

29. novembril kell 16 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis klaasikunsti näitus "Ajataju". Autorid: Tiina Sarapu, Maret Sarapu, Kalli Sein. Kõik huvilised on oodatud. Info: Renata Sõukand, tel 375 677.

29. novembril kell 16.15 kõneleb Ülikooli 7, II korrus praktilise filosoofia dots Valdar Parve teemal "Vajaduse mõiste ja mõistetav vajadus". Oodatud on kõik huvilised! Info: 375 427.

2. detsembril kell 16 esineb Biomeedikumi suures auditooriumis (1006) prof Michel Bourin (Nantes'i Ülikool) loenguga "Are antidepressants treating depression or anxiety?"

KAITSMISED

4. detsembril kell 15 kaitseb nõukogu saalis Tõnu Rätsep arstiteaduskonna nõukogus doktoritööd "Aneurysmal subarachnoid haemorrhage: Noninvasive monitoring of cerebral haemodynamics". Juhendaja prof Toomas Asser. Oponent prof Matti Vapalahti, Kuopio Ülikool. Info: Tuuli Ruus, tel 375 325.

5. detsembril kell 11 toimub Tiigi 78-236 avaliku halduse osakonnas magistritööde kaitsmine:
– Veiko Lember "Contracting Out in Public Sector: The Limits and the Case of the Estonian Prison System" (Lepinguline delegeerimine avalikus sektoris: selle piirid ja Eesti vanglasüsteemi näide). Juhendaja Tiina Randma-Liiv, PhD. Oponendid prof dr Juraj Nemec (Matej Bel Ülikool Banska Bystrica, Slovakkia) ja Kaido Paabusk, MA;
– Leno Saarniit "Application of codes of ethics: the case of Estonia" (Eetikakoodeksite rakendamine Eesti näitel). Juhendajad prof Rainer Kattel, PhD (TTÜ) ja dr Mark Philp (Oxfordi Ülikool). Oponendid prof Margit Sutrop, PhD ja Toomas Gross, PhD.

9. detsembril kell 12.15 toimub ph 228 kirjanduse ja rahvaluule osakonnas Liina Jäätsi magistritöö "Üldine teatriajalugu. Õppematerjal kõrgkoolidele" kaitsmine. Juhendaja prof Luule Epner, knd (filol). Oponent Eva Raud, MA (teatriteadus).

17. detsembril kell 16.15 kaitseb nõukogu saalis Anu Kannike doktoritööd "Kodukujundus kui kultuuriloomine. Etnoloogiline Tartu-uurimus. Eesti Rahva Muuseumi Sari 4. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2002, 249 lk." PhD (etnoloogia) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Elle Vunder. Oponendid prof Bo Lönnqvist (Jyväskylä Ülikool), prof Peeter Torop.

LOENGUD

4. detsembril kell 16.15 toimub ph aud 102 Vilniuse Ülikooli dotsendi Meilute Ramoniene loeng teemal "Sotsiolingvistiline situatsioon Leedus". Loeng on vene keeles. Ootame rohket osavõttu! Info: Rita Siilivask, ritasi@ut.ee.

4. detsembril kell 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarõ külaline Pulga Jaan, kes kõneleb kultuuriruumidest. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Triin Iva, tel 375 422.

TEATED

2. detsembril kell 13 avatakse AHHAA Ðokolaadilabor Kuressaares Kalevite Kodus. Näitust saab külastada tööpäevadel kell 10-18, laupäeval kell 10-16. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045 39 839.

Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti kell 9.15-9.45 ph aud 227. 4. detsembril peab palvust Olavi Ilumets, Tartu Vangla kaplan.

4. detsembril toimub ülikooli infopäev Eesti Rahvusraamatukogus. Infopäeva avab kell 15 õppeprorektor prof Volli Kalm. Järgneb infotund ülikooli sisseastujatele. Kell 16 algab avatud ülikooli infotund. Info: Gerda Tammerik, tel 06 271 896.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USAs. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus 304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, Estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

TÜ Akadeemiline Naiskoor ootab laulma kogenud, kaunihäälelisi aldilauljad. Proovid toimuvad igal teisipäeval ja neljapäeval ph aud 128 kell 18-20.

EESTI ÜLIKOOLI 83. AASTAPÄEV

Reede, 29. november
kell 19 kontsert "Haruldasi kalu" ülikooli aulas. Viiu Härm, Paul-Erik Rummo (sõna), Lembit Saarsalu (saksofonid), Mart Soo (kitarr). Tasuta.

Laupäev, 30. november
kell 19 Rein Rannapi kontsert "Palved klaveril" vene teadjamehe ja maailmaränduri Georg Gurdjieffi loomingust ülikooli aulas. Piletid 50/30 kr tund enne algust kohapeal.

Pühapäev, 1. detsember
kell 10 TÜ Vilistlaskogu aastakoosolek ph aud 102.
kell 11.15 eesti ülikooli 83. aastapäeva jumalateenistus TÜ Ajaloo Muuseumis.
kell 12 eesti ülikooli 83. aastapäeva aktus aulas. Akadeemiline loeng. Doktorite, audoktorite ja auliikmete promoveerimine.
kell 17 tõrvikrongkäik.
kell 19 aastapäevaball Vanemuise Kontserdimajas.

Esmaspäev, 2. detsember
kell 11 Münsteri Ülikooli stipendiumide ja Rektor-von-Ewers-Preis'i auhindade pidulik üleandmine ajaloo muuseumi Morgensterni saalis.
kell 17 eesti ülikooli 83. aastapäeva tähistamine Pärnu kolledžis. Tõrvikrongkäik, akadeemiline loeng.

Kolmapäev, 4. detsember
kell 16 Narva kolledži 2002. aasta aruande ja kogumiku "Acta et commentationes collegii narovensis" esimese numbri esitlemine Narva kolledžis.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine 50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida 10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida 5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulisте teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 6. detsember 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 39 (2117) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Tartu Ülikool kutsuti Coimbra Grupi liikmeks

illari Lään

TÜ sai kutse ühineda rahvusvahelise Coimbra Grupi tunnustatud teadusülikoolide ühendusega, kuhu kuulub 35 autoriteetset Euroopa ülikooli.

Coimbra Grupi liikmesülikoolid hääletavad Tartu Ülikooli vastuvõtmise hiljemalt 16. detsembriks. Positiivse tulemuse järel on ülikool kutsutud järgmisel aastal Hispaanias toimuvale ühinemiskohtumisele. Tartu Ülikooli suurimad toetajad Euroopa teadusülikoolide ühendusse saamiseks on Turu ja Uppsala ülikool. Mõlemad on ka TÜ lepingulised koostööpartnerid.

Emakeelse Tartu Ülikooli 83. aastapäeva tähistamise ajal ülikoolile saabunud kutse Coimbra Grupi täieõiguslikuks liikmeks astumise kohta tuli TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo sõnul talle äärmiselt rõõmustava uudisena. Rektori hinnangul annab see tunnistust ülikooli järjepidevast tööst ja arengust tunnustatud rahvusvahelise teadusülikooli staatuse suunas.

Coimbra Grupp kujutab endast Euroopa traditsioonidega teadusülikoolide integreeritud võrgustikku, mille eesmärk on luua liikmesülikoolide vahel tihedamaid akadeemilisi ja kultuurisidemeid, täiustada infovahetust ning arendada teadus- ja õppetegevust.

Coimbra Grupi liikmed on teiste seas maailma vanimad ja hinnatuimad ülikoolid, nagu Cambridge ja Oxford (Inglimaa), Lyon (Prantsusmaa), Bologna (Itaalia) jt.

Teaduskonverents Tartu Ülikooli ajaloost

Täna kl 10 algab TÜ Ajaloo Muuseumis teaduskonverents, mis on pühendatud keiserlikule Tartu Ülikoolile aastatel 1802-1918.

Pärast plenaaristungit jätkub töö humanitaar- ja loodusteaduste sektsioonis.

Ettekannetega esinevad erinevate teaduskondade esindajad ning kolleegid St. Peterburist ja Lätist. Konverentsi lõpetab plenaaristung ja sellele järgnev Ajaloolise Ajakirja keiserlikule ülikoolile pühendatud erinumbri esitlus.

Kava: www.ut.ee/juubel/muuseum.html.

Keiserliku Tartu ülikooli põhimäärus 200

Raik-Hiio Mikelsaar
TÜ patoloogiaprofessor

12. detsembril möödub 200 aastat päevast, mil Aleksander I kirjutas Peterburis alla taasavatud Tartu Ülikooli põhimäärusele.

Sellega võttis vene tsaar õppeasutuse ametlikult oma erilise hoole alla. Kasutades Aleksandri soosingut ja erilist ajaloolist olukorda, oli TÜ esindajal, füüsikaprof George Frédéric Parrotil õnnestunud koostada sedavõrd soodne määrus, et Tartu hariduselu hakkas tormiliselt arenema ja meie ülikoolist kujunes 19. sajandil üks juhtivaid õppe- ja teaduskeskusi.

Takkajärele tundub Emajõe Ateena saamine tähtsaks ülikoolilinnaks enesestmõistetava sündmusena, kuid tegelikkuses polnud tee selleni sugugi sile, sest Tartul (Dorpatil) oli tõsiseid konkurente.

Miks ja kuidas õnnestus meie linnal teisi võita, sellest räägib juubelipäeval, 12. detsembril kell 16 vana anatoomikumi rotundisaalis ajalooprofessor Helmut Piirimäe oma loengus "Teised linnad Tartu kui ülikoolilinna konkurentidena".

Tutvustatakse ka TÜ kõigi aegade teenekaima rektori, Montbeliard´is sündinud, Stuttgartis õppinud ja Liivimaale tulnud prantslase George Frédéric Parroti ristimistunnistust, elu- ja töökäiku ning loetakse tema hiilgekõnesid.

Need, kes soovivad enne vana anatoomikumi jõudmist külastada ülikooli ajaloolisi alguskohti kesklinnas, kogunegu kell 15 TÜ rajaja Gustav Adolfi ausamba juurde, kus enne ringkäiku loetakse ette asutamisüriku äsja valminud eestikeelne tõlge.

TÜ audoktorid Peter Schlechtriem, Thomas Wilhelmsson, Michel Bourin, Martti Marvola ja Manfried Leonhard Goerg Dietrich. JAAK NILSON

Rektor emer Maria Wasna ja rektor Jaak Aaviksoo koos rektor Ewersi auhinna saanud Riho Altnurme, Lasse Lehise ja Anti Selartiga. JAAK NILSON

Aastapäeval jagati kopsakaid preemaid

Varje Sootak

Eesti ülikooli aastapäeva üritustel jagati üliõpilastele ja noorteadlastele mitme fondi ja asutuse preemiaid.

Esmaspäeval kogunesid Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi Morgensterni saali nii rektor Ewersi auhinna kui Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumite saajad.

Rektor Ewersi auhind

1998. aastal loodi Saksamaal panga Volksbank Höxter-Beverungeni 100. aastapäeva puhul fond, mis annab Tartu Ülikooli noortele teadlastele välja rektor Ewersi auhinna (1500 eurot). Johann Philipp Gustav Ewers (1779-1830, lõpetanud Göttingeni ülikooli), töötas TÜs professorina ning rektorina.

Auhind antakse igal aastal ühele andekale noorele teadurile teoloogia, ajaloo või õigusteaduse silmapaistva töö eest. Selle aasta auhinnad andis kätte Münsteri Ülikooli *rector emeritus* prof Maria Wasna Lasse Lehisele (õigusteadus), Riho Altnurmele (teoloogia) ja Anti Selartile (ajalugu).

Prof Wasna ütles, et fond toetab just neid erialasid, mis olid ka prof Ewersi tegutsemisalad. "Iga stipendium on kivi sillast, mis on ehitatud hea koostöönäitena Münsteri ja Tartu vahele," märkis Wasna.

Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumid

Selle stipendiumi asutas Münsteri Ülikooli tollane rektor prof Maria Wasna 1994. aastal. Preemiad moodustuvad Münsteri Ülikooli emeriitrektorilt prof Maria Wasnalt Tartu Ülikoolile üleantud rahalistest vahenditest.

Esimene stipendium anti rahvusülikooli 75. aastapäeval. Münsteri Ülikooli stipendium on mõeldud esimese aasta magistrantidele, põhiõppes edukalt kaitstud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest. Erandina oli sel aastal võimalik anda stipendium ka teise aasta magistrantidele, sest eelmisel aastal jäi stipendium kahjuks välja jagamata. 1. aasta magistrantidest said stipendiumi Aet Alttoa (psühholoogia), Marge Seppo (majandusteadus), Riin Sirkel (filosoofia), Els Heinsalu (füüsika), Darja Savaljeva (arvutusmatemaatika); 2. aasta magistrantidest Jaanika Erne (õigusteadus), Laur Vallikivi (etnoloogia), Laura Ehrlich (majandusteadus), Riste Keskpaik (ökosemiootika) ja Mariina Viia (usuteadus).

Stipendiumisumma on aastatega kasvanud, käesoleval aastal oli stipendiumi suurus *ca* 8000 kr.

Pärnu Maavalitsuse stipendiumid

Pärnu kolledžis toimunud aastapäeva üritustel andis maavanem Toomas Kivimägi kätte tänavuste diplomitööde konkursi preemiad. Kaheksast lõputööst pälvis I koha Lehar Kütt töö eest "Suhteturunduse rakendamine avalikus sektoris". II koha sai Siiri Rebbase töö eest "Pärandtoode ja selle väljatöötamine Pärnumaa näitel". III kohta jagasid Margit Oja ettevõtte analüüsi eest põllumajandusettevõtte näitel ja Liina Käär töö eest "Narkootikumide tarbimine Pärnu linna noorte hulgas".

Toomas Kivimägi ütles UTle, et Tartu Ülikooli ja Pärnu maavalitsuse vahel sõlmitud koostööleppe järgi annab maavalitsus taolisi preemiaid juba mitmendat korda. Auhinnafondi suurus on kokku 10 000 kr. "Pärnu maakonda puudutavatel uurimustel on tähtis praktiline väljund. Tahame sel viisil tudengeid Pärnu teemadel rohkem mõtlema panna," rääkis maavanem.

Lehar Kütt sai Pärnu maavalitsuselt 1. preemia. VARJE SOOTAK

Küsimusele, mis on suhteturundus, vastas I koha saanud töö autor Lehar Kütt, et see viimastel aastatel esile kerkinud moodne turunduskontseptsioon ei ole tegelikult midagi uut, vaid et selleks on võetud osakesi eelmistest turunduskontseptsioonidest ja see tervikuks moodustatud.

"Minu töös selgus, et Pärnu linnas ei saa turundussuhted kehtida ainult põhisihtgruppidele, st elanikele, ettevõtjatele, turistidele, vaid et me peame vaatama kõiki, kes moodustavad osakese tervikust, kellele tuleb keskenduda, et linn edukalt toimiks," rääkis Lehar Kütt.

Lehar Kütt lõpetas kolledži ja töötab Pärnumaa ettevõtluskeskuse direktorina. Ta õpib ka TÜ avatud ülikoolis. "Tahan diplomitöö teemat edasi uurida, et selle tulemusi saaks rakendada regiooni arendamisel," lausus Kütt.

Türi kolledžis jagatud Eesti Keskkonnainvesteeringute stipendiumitest loe UT 2. lk.

TÄNA LEHES

Juubilar on prof Paul Varul
LK 3

Intellektuaalne kapital ja rahvusteadused
LK 2

200 aastat Tartu Ülikooli Joonistuskooli
LK 3

Matemaatikud saavad medaleid
LK 3

Türi Kolledži tudengite stipendiumid
LK 2

Ulmekirjandus
LK 2

UUDISED

Moodustati rektori valimise komisjon

TÜ nõukogu kinnitas rektori valimise komisjoni koosseisus prof Ilmar Koppel (esimees) ja liikmed professorid Dagmar Kutsar ja Raul Narits, üliõpilane Relika Alliksaar ning akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit.

Valimiskomisjoni esimees kuulutab valimised avalikult välja vähemalt kolmes Eesti suuremas päevalehes hiljemalt 31. detsembril. Valimiskogusse kuuluvad kõik ülikooli nõukogu liikmed, teaduskondade nõukogude liikmed ja kõik korralised professorid. Valimiskoosolek toimub hiljemalt 28. veebruaril.

Nõukogu tegi ka mõningaid parandusi ja täiendusi rektori valimise korras ning kinnitas valimise reglemendi.

TA auhinnad üliõpilasteadlastele

Teisipäeval autasustati Eesti TA üliõpilastööde konkursi laureaate. 108 uurimistööst pälvisid auhinna 16.

I auhinna (a´ 4000 kr) said TÜ magistrandid Tea Danilov, Leo Luks, Denis Trapido ja Olga Tõubrik.

II auhinna (a´ 3000 kr) pälvisid TÜst Hesi Siimets-Gross, Els Heinsalu, Katre Kaju, Eneken Laanes, Anne Laas, Maria Mälksoo, Signe Saumaa ja Sergei Štšemeljov.

Hesi Siimets-Gross.

UUDISED

TÜ nõukogu valis professoreid

TÜ nõukogu valis professoriks neli samale ametikohale varem valitud korralist professorit.

Farmakoteraapia ja toksikoloogia professoriks valiti Aleksander Žarkovski, meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professoriks Marika Mikelsaar, semiootika professoriks Peeter Torop ja psühhofüsioloogia professoriks Jaanus Harro. Kolm esimesena mainitut on EV teaduspreemia laureaadid, prof Harro on teaduse tippkeskuse juht.

EPMÜ rektori kandidaatide debatt

Täna kell 14 algab EPMÜ aulas rektori kandidaatide avalik debatt. Rektori kandidaadid on TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi erizooloogia prof Alar Karis (pildil), EPMÜ teadusprorektor prof Lembit Nei ja EPMÜ metsandusteaduskonna dekaan prof Hardi Tullus.

TÜ erizooloogia prof Alar Karis on EPMÜ vilistlane, tema kandidatuuri esitas emeriitprofessor veterinaariadoktor Nikolai Koslov, kes oli 1977-1988 EPA rektor.

Debatti juhib majandus- ja sotsiaalteaduskonna raamatupidamise ja rahanduse instituudi juhataja dots Jüri Lehtsaar. Rektori valimine toimub 18. detsembril.

Saksa suursaadik andis TÜle üle raamatuannetuse

Eile andis Tallinnas Saksamaa Liitvabariigi suursaadik Jürgen Dröge TÜ klassikalise filoloogia õppetooli juhatajale prof Anne Lillele Deutsche Forschungsgemeinschafti (Saksa Uurimisühing) raamatuannetuse väärtusega 5000 eurot.

Raamatute hulgas on uuemaid saksakeelseid muinasteadusi käsitlevaid teoseid, sealhulgas ka ladina ja kreeka filoloogia, antiikajalugu jm käsitlevaid uurimusi.

Saksa Uurimisühing tahab oma raamatuannetusega kaasa aidata muinasteaduste uurimistööle Tartu Ülikoolis.

Tartu volikogu istungid *online*-ülekandes

Tartu linnavolikogu ja TÜ Raamatukogu konverentsikeskus on uuendanud volikogu istungite ülekannete kvaliteeti.

Uued meediaülekanded on praegu jälgitavad Eesti Telefoni serveri kaudu aadressil www.utlib.ee/ee/konverentsikeskus/video. Ühenduse kiirus peab olema vähemalt 256 kb/s ja arvutisse peab olema sisse laetud MS Windows Mediaplayer. Senine videoülekannete maht piiras vaatajate ja ligipääsude arvu. Sama süsteemi saab kasutada ka teiste TÜ Raamatukogus toimuvate ürituste ülekandmiseks.

Intellektuaalsest kapitalist ja rahvusteaduste arendamisest TÜs

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

TÜ strateegilise arenguplaani töögrupp peab äärmiselt oluliseks läbimurde saavutamisel ülikooli intellektuaalse kapitali rakendamist ja rahvusteaduste arendamist.

Teadusmahukate suurettevõtete puudusel on ülikooli teaduspotentsiaali rakendamine muutunud riikliku arengu seisukohalt ülioluliseks.

Ülikool on edukalt osalenud riiklikus tippkeskuste programmis ning asunud koos ettevõtetega arenduskeskuste väljaarendamisele.

Ülikooli intellektuaalse kapitali rakendamine

Ülikoolis võimaldavad lähiajal toetada teadusmahukate ettevõtete tekkimist majandusministeeriumi arendatavad programmid ning Euroopa Liidu liitumiseelsed struktuurifondid.

Ülikool on huvitatud sellest, et teadus- ja arendustegevuses tekkiv intellektuaalne kapital suureneks ning oleks efektiivseimalt ära kasutatud ülikooli kui terviku arengu seisukohalt. Selleks on ülikoolis veel arvukalt seni kasutamata inter- ja multidistsiplinaarse koostöö võimalusi, mis strateegilise arendamise korral annaksid ülikoolile lisaväärtuse regionaalse, riikliku ja rahvusvahelise tähtsusega praktiliste probleemide lahendamise ning õppe kaasajastamise kaudu.

Selle valdkonna edendamiseks on võimalike abinõudena välja pakutud inter- ja multidistsiplinaarsete õppekavade arendamine magistri- ja doktoriõppes; ülikooli interdistsiplinaarsete keskuste arendusprogrammi väljatöötamine ja käivitamine ning olemasolevate tippkeskuste arengu jälgimine, toetamine ning ettevalmistustöid uute potentsiaalsete tippkeskuste tekitamiseks; tugistruktuuride orienteerimine probleemikesksete tellimuste selgitamisele, inter- ja multidistsiplinaarsete projektigruppide moodustamine ning lepingulise uurimistöö soodustamine; osalemine innovatsiooni tugistruktuuride ja tehnoloogia arenduskeskuste programmides jne.

Lisaks on äärmiselt oluline tehnoloogilise kriitilise massi koondamine ühtsesse struktuuri, innovatsiooni koordineerimine Tartu linnas, samuti ülikooli patenteerimis- ja litsentseerimispoliitika uute põhimõtete väljatöötamine ning järgimine ja intellektuaalomandi kaitse ja realiseerimise alane ning projektipõhise lähenemise koolitus kogu ülikoolile. Loomulikult ei ole see loend lõplik, vaid ootab struktuuriüksustelt võimalikke täiendusi.

Edu tähistena võime käsitleda inter- ja multidistsiplinaarsete kraadiõppekavade arvu, rahvusvaheliste lepingute mahu kasvu, uute inter- ja multidistsiplinaarsete teaduse tippkeskuste teket ning intellektuaalse omandi kaitsest ja rakendamisest saadava tulu suurust.

Professorid Haldur Õim ja Mare Koit valmistuvad 17. detsembril toimuvaks keeletehnoloogia päevaks.

VARJE SOOTAK

Kõik heast suurepäraseks saanud firmad alustasid hiilgusele viiva tee otsimise protsessi tegelikkuse karmide faktide tunnistamisest. Heade otsuste tegemine on võimatu ilma eelneva karmide faktide analüüsimiseta.

Jim Collins. "Heast suurepäraseks (Good to Great)." Tallinn, Väike Vanker, 2002

Rahvusteaduste arendamine

Selle valdkonna olulisus tuleneb Tartu Ülikooli kui Eesti Vabariigi riikliku rahvusülikooli staatusest.

Eesti võimalikul ühinemisel Euroopa Liiduga aastal 2004 tekib täiendav vajadus väärtustada rahvusteaduste valdkonda. Eesti keele, kirjanduse ja ajaloo uurimine, eestikeelne publitseerimine ja eestikeelne õppetöö on Eesti kultuuri ja riigi seisukohalt elulise tähtsusega. Rahvusteaduste edukaks arenguks on määrav õigete strateegiliste valikute tegemine, rahvusvahelisele auditooriumile orienteeritud pakkumise kvaliteet ning rahvusliku teadus- ja kultuurivaramu väärtustamine. Nende valdkondade saavutused toetavad rahvuse identiteeti üldises rahvusvahelistumise protsessis ning rõhutavad ülikooli rolli selle kindlustajana.

Rahvusteaduste eelisarendamiseks on välja pakutud keeletehnoloogia arendamist laialdase arvutitoe loomiseks eesti keelele; kõrgkooliõpikute koostamise programmi bakalaureuse õppekavades ette nähtud kohustuslike ainete õpetamiseks eesti keeles ning tulemuse väärtustamist teadusmonograafiaga võrdsel tasemel; eestikeelse teadustöö väärtustamine rahvusteadustes akadeemilistele kohtadele valimisel.

On ka muid võimalusi, nagu näiteks algatada spetsiaalse rahvusteaduste riikliku finantseerimise süsteemi väljaarendamine; senisest palju intensiivsem osalemine haridusministeeriumi juhtimisel arendatavas programmis "Eesti keel ja rahvuskultuur", aga ka krestomaatiliste, eesti keele ja kultuuri seisukohalt oluliste suurteoste koostamisel ja väljaandmisel osalemine.

Rahvusteaduste progressi peegeldavad näiteks võõrkeelsete, sh eesti keelt ja kultuuri edendavate magistriõppe kavade arvu suurendamine 2005/2006. õppeaastal 15ni, samuti inter- ja multidistsiplinaarsete keskuste arvu kasv ning õppematerjalide kirjutamine, et tagada vähemalt 50% BA astme õppekavas loetavatest kohustuslikest ainetest eestikeelsete õppematerjalidega.

Keskkonnainvesteeringute Keskuse stipid

Ene Voolaid
TÜ esindaja Järvamaal

Traditsiooniliselt jagati Türi kolledžis eesti ülikooli aastapäeval Keskkonnainvesteeringute Keskuse stipendiume aasta jooksul koostatud parimate keskkonnauurimuste eest.

Seekord anti välja 14 preemiat. Tunnustamist leidis mitu Järvamaaga seotud uurimistööd.

Nii olid stipendiumisaajate hulgas Aire Martis ("Looduslähedaste reoveeepuhastusmeetodite kasutamise võimalusi Järvamaa väikeasulates"), Maris Gevorkjan ("Väätsa prügila teeninduspiirkonna moodustamisest"), Angelika Longe ("Poollooduslikud kooslused Eestis ja nende hooldamine Järvamaal 2001. aastal").

Mitu üliõpilast oli koostanud hinnatava uurimuse oma kodukoha keskkonnaprobleemidest, nagu näiteks Merit Kindsogo ("Alternatiivenergeetika kasutamise võimalustest Saare maakonnas"), Jekaterina Kasirova, Ester Randma, Katrin Sass ("Tehismaastike kujunemisest ja tulevikust põlevkivitööstuspiirkonnas"), Jana Budkovskaja ("Ülevaade õhu seiresüsteemist Ida-Virumaal"), Katre Pau ("Tartumaa prügilate sulgemise hetkeolukorrast ja sellest tulenevatest keskkonnamõjudest").

Uuritud oli ka kogu Eestit puudutavaid keskkonnaprobleeme ja Euroopa Liiduga liitumisest tulenevat: Keiu Ruus ("Pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi rakendamine Eestis"), Tanel Lepp ("Euroopa Liidu looduskaitse poliitika mõjust Eesti jahindusele"), Maigi Jõgi ("Päikeseenergia kasutuse võimalustest eramu tarbevee ja õhu kütteks Eestis"), Annika Puhkan ("Turba kaevandamisest ja soode taastamisest").

TÜ Türi Kolledžis keskkonnateaduse eriala valinud üliõpilased omandavad teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi keskkonnaga seotud ainetes.

Eriala on praktilise suunitlusega, enamik õppekava ainetest sisaldab lisaks loengutele veel seminare ja praktilisi õppusi.

Eesti ülikooli 83. aastapäeva aktusel andis rektor doktoridiplomid 46le väitekirja kaitsnule. Üks neist oli Viljandi Kultuurikolledži rektor Anzori Barkalaja, kes kaitses aprillis väitekirja "Šamanismiteooria arenguvisandeid: Pimi jõe hantide usundilise süsteemi seostest läänemaise maailmapildiga". Barkalaja lõpetas 1995 TÜ, 1996 kaitses magistritöö handi rahvausundist.

JAAK NILSON

Ulme – kosmos, seks ja robotid?

Kristjan Sander
TÜ ÜE kultuuritoimkonna liige

Loengusarjas "Kultuur ei kopita" 11. detsembril kell 18 lahkavad keemiaringis ulmekirjandust tõlkija ja literaat Jüri Kallas ning õppejõud, kriitik ja kirjanik Berk Vaher.

Lisaks pealkirjas esitatud küsimusele võiks lisada sellele, kas ka UFOd, X-Files, hullud geeniused ja rauast mehed. Või hoopis inimmõistuse piire otsiv, ennast igritsevast reaalsuse lahti kiskunud vaba mõttelend, millele kuulub tulevik tähtedevahelistes kõrgustes?

Ulme ei ole UFO-teooriad ja muu esoteerika, kuid on palju ulmeteoseid, kus põhiteemaks kohtumine võõra mõistuse või tumedate vägedega. Ulme ei ole "X-Files", ometi mahub suur osa ulmest teema alla "Kohtumine tundmatuga". Ulme ei ole "teadlaste anekdoodid", ometi on oluline osa teaduslikust fantastikast pühendatud teaduse uutele horisontidele.

Ulmekirjandust on koos detektiivromaanidega peetud ajaviitekirjanduseks *per se*, ometi on ulmekirjandusel ette näidata Stanislaw Lemi looming ning detektiivkirjandusel Umberto Eco "Roosi nimi".

Miks on aga just ulme saanud nn žanrikirjanduse parimaks näiteks, mis tõuseb peavoolu taustal esile palju teravamalt kui kriminaal- või ajalooline kirjandus?

Kas Eestis kirjutatakse ulmet? Kas Eestis kirjutatakse ka head ulmet? Tule kuulama ja arutama!

Sõlmiti koostööleping Tallinna ja Harjumaaga

TÜ sõlmis teisipäeval Tallinnas kaks koostöölepingut.

Tallinna Raekojas kirjutasid rektor Jaak Aaviksoo ja Tallinna linnapea Edgar Savisaar alla TÜ ja Tallinna linna vahelisele koostöölepingule.

TÜ ja Harju maakonna vahelisele koostöölepingule kirjutasid Harju Maavalitsuses alla rektor ja Harju maavanem Orm Valtson.

Koostöölepingud sõlmiti ülikooli ja Tallinna linna ning Harju maakonna koostöösidemete tihendamiseks ja arendamiseks. Sõlmitud raamlepingud sätestavad koostöö hariduse, teaduse, majanduse ja kultuuri vallas. Konkreetsete küsimuste lahendamiseks sõlmivad pooled lisakokkuleppeid. Lepingujärgse infovahetuse ja koostööga tegeleb TÜ Tallinna esindus.

Oskad keeli, mõistad maailma paremini

Kristi Vene
AEGEE-Tartu

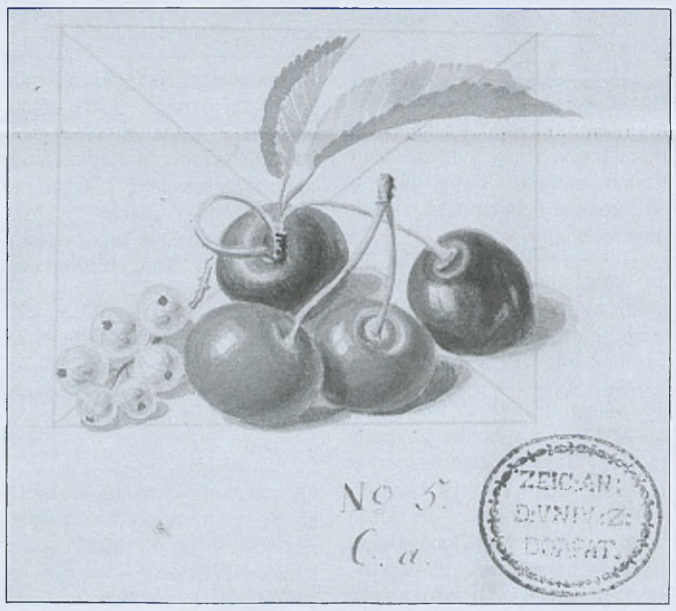
Kolmapäeval sai TÜ Raamatukogus tutvuda Euroopa vähem räägitavate keeltega.

Keeltelaadal võis lugeda keelestende ning esitada küsimusi eri keeli rääkivatele inimestele. Seekord tutvustati lähemalt liivi, läti, eesti, islandi, rumeenia, türgi, võru heebrea ja albaania keelt. Lisaks sellele toimusid lühikesed keeletunnid kreeka, türgi, võru, leedu, islandi, rumeenia, ungari ning albaania keele õppimiseks.

Haridusministeeriumi keelespetsialist Piret Toomet ütles keelte mitmekesisuse olulisusest rääkides, et igas keeles peitub unikaalne mõtteviis ja maailmatunnetus – mõnda mõtet ei saa mõnes keeles mõelda. Toomet soovitas teha lihtne katse: sulgege üks silm ning vaadake, mida te enda ümber näete. Seejärel avage mõlemad silmad ning vaadake jälle enda ümber. Ühe ja mitme keele oskamine on selle katsega võrreldav.

Üks keeltepäeval osalenu ütles pärast keeletunde, et need on väga head isutekitajad, "jätkaks hea meelega sealt, kus täna pooleli jäime".

Euroopa Keeltepäeva viis läbi Euroopa Tudengite Keskliitu kuuluv AEGEE-Tartu, mis liitus sel aastal Euroopa Komisjoni ja AEGEE vahelise Euroopa keeltepäeva ühisprojektiga.

Tartu Ülikooli Joonistuskooli üliõpilased õppisid joonistama selliste eeskujulehtede järgi. REPRO

Näitus "200 aastat kunstiharidust Eestis"

Inge Kukk
TÜ Kunstimuuseumi direktor

Eile avati TÜ Kunstimuuseumis näitus ja esitleti kataloogi "200 aastat kunstiharidust Eestis – Tartu Ülikooli Joonistuskool 1803-1893".

18. sajandi teisel poolel formuleeris saksa kunstiteoreetik ja kunstnik A. R. Mengs seisukoha, et igaüks on võimeline õppima kunsti, tänu millele saab mõisa ilu ja kasvatada head maitset. Seetõttu muutus kunstiõpetus hariduse omandamise oluliseks koostisosaks, milles joonistusõpetus oli kõikide kunstiliikide alus. Saksa valgustusaja hariduse lipulaeva, Göttingeni Ülikooli eeskujul viidi kunstiõpetus sisse ka Tartu Ülikoolis. Õpetajakutseks valmistuvate ning kunstiandega üliõpilaste kõrval vajasid praktilist joonistusoskust ka teised teadusalad, eelkõige loodus- ja arstiteadused, et osata illustreerida oma teadustulemusi.

1802. aasta sügisel otsustas ülikooli kuratoorium kutsuda joonistamise ja vaselõike õpetaja ametikohale Saksamaalt kunstniku Karl August Senffi. Joonistusõpetaja pidi kahel tunnil nädalas õpetama joonistamise ja maalimise algtõdesid.

19. sajandi kunstiõpetus rajanes 17. sajandil väljakujunenud kunstiakadeemiate õppesüsteemil, mille esimene aste oli eseme vormi ja valguse-varju kujutamist õpetav joonistamine eeskujulehtede ja kipsmudelite järgi. Sellele järgnes maaliõpetus. Ülikooli joonistuskooli õpilased omandasid kunstiakadeemiatele vastava joonistusklassi taseme ning maalisid ka lihtsamaid lillekompositsioone ja õppisid graafikatehnikaid.

Joonistuskool tegutses ülikooli juures 90 aastat, kust võrsus terve rida nimekaid baltisaksa kunstnikke, siinse kunstikoolkonna rajajaid.

Näitus ja kataloog tutvustavad joonistuskooli eeskujulehtede kaudu omaaegse kunstiõpetuse ülesehitust.

Professor Paul Varul oma kolleegide, vastsete TÜ audoktorite Thomas Wilhelmssoni (vasakul) ja Peter Schlechtriemiga. VARJE SOOTAK

Prof Paul Varul 50

Inge Orgo
TÜ emeriitprofessor

PROFESSOR PAUL VARUL

1975 – lõpetas *cum laude* TÜ õigusteaduskonna
1976 – 1991 töötas tsiviilõiguse ja -protsessi kateedris õpetajast dotsendini
1985 – õigusteaduste kandidaat
1991-1992 – tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri juhataja
1992-1995 – eraõiguse instituudi juhataja, tsiviil- ja kaubandusõiguse prof
1995 – 1999 – EV justiitsminister ja kriminaalpreventsiooni nõukogu esimees
1999. aastast eraõiguse instituudi juhataja, prof
Ajakirja Juridica peatoimetaja

Professor Paul Varul, Sul on 10. detsembril esimene juubel. Viiskümmend aastat lubavad teha juba mõningaid kokkuvõtteid. Sind valiti suhteliselt noorelt tsiviilõiguse professoriks ja määrati eraõiguse instituudi juhatajaks. Elukutset valides ei saanud Sa ju oma tähelendu ette näha.

Miks otsustasid 1970. aastal astuda just õigusteaduskonda?

Tahtsin õppida midagi humanitaarainete valdkonnast.

Kas juristi elukutse oli Sinu jaoks ainuvõimalik valik?

Muidugi mitte. Kaua aega olin veendunud, et õpin arstiks, siis paelusid veel ajalugu ja filosoofia. Peamine valik oligi arstiteaduskonna ja õigusteaduskonna vahel, määravaks sai see, et humanitaarained istusid paremini.

Kas oled kunagi kahetsenud pühendumist õigusteadusele ja enda sidumist üliõpilaste õpetamisega?

Põhimõtteliselt ei ole kahetsenud.

Mis Sind õppejõutöös kõige rohkem köidab?

Suhtlemine üliõpilastega ja töö loominguline iseloom, samuti akadeemiline vabadus.

Mida pead oma senises elus kõige suuremaks kordamineks?

Raske on ühte asja esile tuua. Kui piirduda tööga, siis pigem rõhutaksin tegevusvaldkondi, mitte üksikfakte. Olen eelkõige rahul sellega, mida olen suutnud teha õppejõuna ja õppetooli juhatajana ning tulemustega õigusloomes Eesti õigussüsteemi arengu olulisel etapil.

Kas Sul on jäänud midagi olulist tegemata, mida edaspidi pole võimalik korvata?

Väga palju olulist on jäänud tegemata, kuid loodan, et mõneti on selle korvamine edaspidi võimalik.

Eestile murrangulistel aastatel kuulusid Vabariigi Valitsusse ja täitsid justiitsministri keerulisi ülesandeid. Sinu juhtimisel on toimunud Eesti tsiviilõiguse reform, oled paljude seaduseelnõude autor, tunnustatud õppejõud ja nõutud lektor. Oled olnud saatuse tahtel mitu aastat poliitika tõmbetuules. Kas poliitika on tõepoolest nii räpane ja must, nagu seda ajakirjanduses tavatsetakse näidata?

Poliitikas on ebaausust ja alatust alati seoses võitlusega võimule pääsemise nimel. Võimul olijad, sõltumata erakonnast, lähtuvad siiski eelkõige soovist rahva ja riigi jaoks midagi head ära teha.

Sa ei ole kunagi kättemaksuhimuline, isegi mitte nende suhtes, kes on käitunud ebaeetiliselt, et mitte öelda alatult. Kust pärineb Sinu inimlik tarkus, et kurjus sünnitab kurjust?

Selliseks teadmiseks ei ole vaja erilist tarkust. See on üldinimlik tõde. Olen veendunud, et Eesti ühiskonnas ikkagi on sallivust, mõistmist ja heatahtlikkust. Samas on küll seda sorti kurjust, millele heaga vastu ei saa.

Kuidas tavatsed stressi maandada?

Püüan stressist hoiduda. Maandamiseks on parim viis füüsiline aktiivsus.

Kolleegid õigusteaduskonnast õnnitlevad juubilari ja soovivad jätkuvat tegusust eraõiguse täiustamisel!

Gerhard Rägo nimeline sajas medal

Homme kell 11 austatakse ajaloo muuseumis Eesti koolimatemaatika arendajaid Gerhard Rägo medaliga.

Ülikooli töötajaid on neist kaks – prof Kalle Kaarli ja Täppisteaduste Kooli vanemmetoodik Raili Vilt, medali laureaadid on veel kirjastuse Avita toimetaja, Õismäe Humanitaargümnaasiumi matemaatikaõpetaja Esta Erit, Viljandi Paalalinna Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Helki Haavasalu, Tallinna Pedagoogikaülikooli matemaatika didaktika õppetooli lektor Tiiu Kaljas, Tallinna Pedagoogikaülikooli matemaatika didaktika õppetooli dotsent Aleksander Monakov-Rogozkin, Turu Ülikooli matemaatika didaktika professor Erkki Pehkonen ja Ida-Viru Maavalitsuse inspektor Marika Priks.

TÜ kauaaegne professor G. Rägo (1920-1968) oli üks eestikeelse matemaatikahariduse rajajaid.

Prof Rägo 110. sünniaastal antakse üle sajas medal.

Kalle Kaarli.

UUDISED

Ajaloo muuseumis klaasikunsti näitus

TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis saab vaadata klaasikunsti näitust "Ajataju".

Näitusel on väljas Tiina Sarapu, Maret Sarapu ja Kalli Seina peamiselt sellel aastal valminud tööd.

Tiina Sarapul on autoritehnikas seeria "Pärand", spetsiaalselt näituseks loodud seinakellade seeria "Ajataju" ja graveeritud vaaside seeria "Saabuv maastik".

Maret Sarapult on õhulised ja monotoonsed vitraažid, Kalli Seinalt modernsed laua- ja seinakellad.

Näitust saab 16. jaanuarini.

"Aasta tegu 2002"

Tartu Postimees koos linnavalitsusega kuulutas välja konkursi "Aasta tegu 2002" (TPM 3. dets).

Aasta tegude hulgas on märgitud ka teaduse tippkeskuste nimetamine TÜs, TÜ üliõpilase Olga Aleksejeva hõbemedal vehklemise maailmameistrivõistlustel Eesti epeenaiskonna koosseisus, uus ühiselamu Raatuse tänavas ning Luule Epneri (TÜ prof), Mati Undi ja Vaino Vahingu raamat "Hermaküla".

Ajalehest väljalõigatud talong tuleb ära saata 18. detsembriks, oma eelistuse võib anda ka aadressil tartu@postimees.ee.

Emeriitprofessoriks Edvitar Leibur

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks professor Edvitar Leiburi.

Edvitar Leibur on töötanud TÜ stomatoloogia kliinikus 1975. aastast, 1988. aastast professorina. 1992. aastast on ta olnud stomatoloogia kliiniku juhataja.

Ta on olnud ka teadusprodekaan ja õppeprodekaan.

Kasvuhoone ehitab Tartu Ehituse AS

4. detsembril selgus botaanikaaia troopikakasvuhoonete rekonstrueerimise riigihanke võitja, kelleks osutus Tartu Ehituse AS.

Botaanikaaia direktori Heiki Tamme sõnul ehitatakse arhitekt Raul Järgi projekti järgi välja kolm ühes blokis paiknevat kasvuhoonet troopilise vihmametsa, mäestikumetsa ja kõrbe taimede eksponeerimiseks. Ehitusega alustatakse järgmise aasta algul.

Näitus "200 aastat germanistikat TÜs"

TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees on avatud näitus "200 aastat germanistikat Tartu Ülikoolis".

Saksa keele õpetamist alustati kohe pärast ülikooli taasavamist 1802. 1865 avati ajalookeeleteaduskonnas saksa keele ja võrdleva keeleteaduse õppetool.

ÕNNITLEME

Emeriitprofessor Aadu Loog 70

Aadu Loog sündis 9. detsembril 1932 Tartus. 1951. aastal asus ta õppima Tartu Ülikooli geoloogia osakonda. Praktikasõidud viisid ta kaheks suveks Kesk- ja Põhja-Uraali mägedesse geoloogilist kaardistamist ja maagiotsingutöid tegema. Geoloogiainseneri diplomiga nooruk suundus 1956. aastal aspirantuuri TA Geoloogia Instituuti Tallinnas, kus nooremteaduri põlve pidades kaitses 1964 kandidaadiväitekirja Eesti Oobolus-fosforiidi litoloogiast ja geokeemiast.

Kambriumi ja Ordoviitsiumi piirikihtide geoloogia kõige laiemas mõttes on jäänud Aadu Loogi uurimishuviks tänini. Tänu juubilari töödele on meie Oobolus-fosforiit, graptoliit-argilliit ("diktüoneemakilt"), glaukoniit-liivakivi ja muudki ümbritsevad settekihid kõige detailsemalt geokeemiliselt läbiuuritud kivimikehad Vene lavamaa loodeosas. Uurimistöösse lülitusid kraadiõppurid. Aadu Loogi trükitööde arv ületab 50.

1966 valiti Aadu Loog geoloogiaosakonna vanemõpetajaks ja kogu tema järgnev töö ja vaev on pühendatud Tartu Ülikoolile – 1969. aastast dotsent, 1975-1992 bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan, aastast 1992 kuni emeriteerumiseni 1997 professor. Ta õpetas struktuurigeoloogiat, geoloogilist kaardistamist ja geokeemiat ning tervet rida nende tugidistsipliinidega seotud kursusi. Maastike- ja keskkonnageokeemiat, praeguse kuuma suuna aineid hakkas ta lugema juba 1970ndail.

18 aastat tegi Aadu Loog dekaani karmi ja vastutusrikast tööd. Teaduskonna praeguste edusammude vundamendis on ka dekaan Loogi otsused.

Emeriitprofessor jätkab uurimistööd oma traditsioonilises suunas. Samal ajal peab ta tähtsaks oma lapselaste eest hoolitsemist, kellest mõnelgi on peagi ees loomeinimese rasked ajad. Suvekodu ja viljapuud Võrtsjärvel nõuavad jätkuvat hoolt. Täpse silmaga jahimees on ikka ohuks ulukitele. Kalamehele maitseb keeduleem, kuulajale mõnus kala(jahi)mehejutt.

Kolleegid geoloogia instituudist ja bioloogia-geograafiateaduskonnast soovivad Aadu Loogile õnne tema 70. sünnipäeval.

55

Mare Pikkel,
bibliograaf – 7. detsember
Kaja Hermlin,
erakorr õpetaja – 8. detsember
Luule Kits,
assistent – 8. detsember

50

Esti Stüff,
laborant – 6. detsember
Paul Varul,
tsiviilõiguse prof, eraõiguse instituudi juhataja – 10. detsember

45

Tiina Tolli,
referent – 6. detsember

30

Heli Pärn,
sekretär – 6. detsember
Hanka Veetõusme-Kuusik,
sekretär – 6. detsember
Peeter Roosma,
assistent – 9. detsember

25

Rene Värk,
erakorr lektor, õigusinstituudi õppedirektor – 10. detsember

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Fred Karlsson.

Üldkeeleteadus

Eesti Keele Sihtasutus 2002

TÜ Raamatupood
Ülikooli 11
Avatud E-R 9-19, L 10-16
www.ut.ee/Raamatupood

TÜ liikmeskonnale 10%line hinnasoodustus!

Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

SÜMPOOSION RAHVAUSUNDIST

6. ja 7. detsembril toimub Tartus rahvusvaheline sümpoosion "Rahvausund multietnilises ja -konfessionaalses keskkonnas". Sümpoosion koondab eri teadusharude uurijaid, kelle huviväljas on üleminekualad ja sulandumisprotsessid etniliselt ja konfessionaalselt mitmekesistes piirkondades.
Info: Ergo-Hart Västrik, 055 538 703.

BACHI JÕULUORATOORIUM

TÜ Kammerkoor ja Pärnu Kammerkoor esitavad homme kell 17 ülikooli aulas kolm osa (I, III, IV) Johann Sebastian Bachi Jõuluoratooriumist, mis on tuntud oma raskuse ja väga ilusa muusika poolest.

Dirigent Jüri Alperteni dirigeerimisel astuvad ülikooli aulas üles Pärnu Linnaorkester, TÜ Kammerkoor ja Pärnu Kammerkoor ning solistid Janne Sevtšenko (sopran), Iris Oja (alt), Roland Liiv (tenor), Priit Volmer (bass). Kooride dirigendid on Triin Koch ja Ave Sopp.

Ülikooli kammerkoori president Indrek Mustimets ütles, et orkester, koorid ja solistid annavad selle kontserdiga jõulukuule imetabase värvingu ja avatakti. "Bachi Jõuluoratoorium pakub avastamist ja kena muusikat kõikidele klassikalise muusika sõpradele. Juhul, kui akadeemilise pere liikmetel on Tartus külas väliskülalisi või teaduskonnad tahavad oma inimestele teha jõulukingituse, siis oleks Jõuluoratooriumi kuulama minek kena akadeemiline kingitus," lausus Indrek Mustimets.

Pilet üliõpilastele ja pensionäridele30 kr, teistele 50 kr.

JÕULUKORJANDUS

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts korraldab Tartu tänavalastele ja Eesti pagulaslastele jõulukorjanduse.

Oodatud on annetused EAÜSi Hansapanga kontole 221011637474 "kingitus", samuti olete oodatud annetama maiustusi Biomedicumisse pandud korjanduskarpidesse.

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts

ACTA DIURNA

7. detsembril kell 16 laulavad TÜ Õpetajate Seminari aulas (Salme 1A) Turu Ülikooli Õpetajate Instituudi segakoor ja TÜ Õpetajate Seminari naiskoor. 8. detsembril kell 17 laulab Turu Ülikooli Õpetajate Instituudi segakoor Salemi kirikus. Kontserdid on tasuta.

9. detsembril kell 16.15 Oeconomicumis, Narva mnt 4, ruumis B202 esineb Toomas Palu (Maailmapanga spetsialist, endine Eesti Haigekassa juhatuse liige) loenguga teemal "Tervishoiureformid Kesk- ja Ida-Euroopa riikides".

9. detsembril kl.18.15 toimub Eesti Loodusuurijate Seltsi majas (Struve 2) järjekordne seminar sarjast "Isiklikud loodused". Teemal "Loodus kui kultuur" kõneleb semiootik Peeter Torop. Lisainfo: Riste Keskpaik 056 685 264.

KAITSMISED

10. detsembril kell 10.15 kaitseb Näituse 20-103 **Paavo Randma** õigusteaduskonnas magistritööd "Euroopa Ühenduse õiguse mõju siseriiklikule karistusõigusele". Juhendaja prof J. Sootak. Oponent külalisprof U. Löhmus.

13. detsembril kell 12.15 kaitseb Näituse 20-103 Irene Kull õigusteaduskonnas doktoritööd "Hea usu põhimõte kaasaegses lepinguõiguses". Juhendaja on prof P. Varul. Oponendid on erakorr prof H. Pisuke ja dots M. Luts.

16. detsembril toimub TÜ nõukogu saalis füüsika osakonna doktoritööde kaitsmine:
kell 14.15 **Veljo Kimmel** keskkonnafüüsika erialal "Analysis of methods of air quality assessment. Applications in Estonia". Juhendaja prof Hannes Tammet. Oponendid dr Tiit Kallaste (Estonian Institute for Sustainable Development, Tallinn) ja dr Vidmantas Ulevicius (Institute of Physics, Vilnius). Info: Hanno Ohvril, tel 375 553;
kell 16.15 **Rünno Lõhmus** rakendusfüüsika erialal "Application of novel hybrid methods in SPM studies of nanostructural materials". Juhendajad dr (füüsmat) Rein Kink ja prof Lembit Pung. Oponendid prof Anne Borg (Norwegian University of Science and Technology, Trondheim) ja prof Urve Kallavus (TTÜ Materjaliuuringute Keskus). Info: Hugo Mändar, tel 375 537.

20. detsembril algusega kell 10 toimub Paabelis ruum 103 germaani-romaani filoloogia osakonna magistritöö ja –projektide kaitsmine:
Indrek Õisi magistritöö "The Concepts of the other Contemporary Northern Irish and Estonian Fictions". Juhendaja Pilvi Rajamäe. Oponent Reet Sool.
Agnes Traksmaa magistriprojekt "Valik eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimetusi saksa keeles". Juhendaja prof Karl Lepa. Oponent Ruth Niibo, konverentsitõlke magister.
Riina Mägi magistriprojekt "Inglise-saksa-eesti reklaami valiksõnastik". Juhendaja prof Karl Lepa. Oponent Margot Savisaar, konverentsitõlke magister.
Marge Paali magistriprojekt "Rahvaloenduse läbiviimise-alane eesti-inglise valiksõnastik statistikaametile". Juhendaja Terje Teesalu. Oponent Kaja Kährik, MA.
Maie Fedini magistriprojekt "Piibliteoloogiliste mõistete inglise-eesti valiksõnastik". Juhendaja Siret Rutiku, PhD. Oponent Enn Veldi, filol-knd.
Info: Milvi Kaber, tel 375 228.

23. detsembril kell 12.15 kaitseb uue keeltemaja ruumis 103 germaani-romaani filoloogia osakonnas Kristi Viiding doktoritööd "Die Dichtung neulateinischer Propemptika an der Academia Gustaviana (Dorpatensis) in den Jahren 1632-1656" (Uusladina teelesaatmisluuletused [propemptikonid] Academia Gustavianas 1632-1656). Juhendaja prof Anne Lill. Oponendid prof dr Walther Ludwig, Hamburgi Ülikool ja dr Jaan Undusk, Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus, Tallinn.

LOENGUD

11. detsembril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 1210. ning ühtlasi selle aasta viimane Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Võimalik kuulata Külliki Vulfi ja Lauri Sommeri ettekannet teemal: "Uku Masing röövrüütlite ajas ja nõidade aegruumis" ning Andres Grossi ettekannet: "Uku Masingu Vana Testamendi alased tööd".

11. detsembril kell 18 toimub Keemia Ringauditooriumis üldhariva loengusarja "Kultuur ei kopita!" järjekordne loeng "Ulme - kosmos, seks ja robotid?" Ulmekirjandust lahkavad tõlkija ja literaat Jüri Kallas ning õppejõud, kriitik ja kirjanik Berk Vaher. Loengusarja korraldab Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse kultuuritoimkond.

TEATED

10. detsembril kell 15 toimub TÜ raamatupoe teisel korrusel Mart Helme raamatu "Kremli tähtede all " esitlus. Esitluse ajal on raamat soodsama hinnaga.

11. detsembril kell 9.15-9.45 peab Tartu Ülikooli hommikupalvuse ph aud 227 Pille Valk, usuteaduskonna õppejõud.

17. detsembril kell 11 algab Liivi tn 2-317 keeletehnoloogia päev teemal "Eesti keeletehnoloogia: tänased tulemused ja homsed visioonid" (kava aadressil www.cl.ut.ee). Keeletehnoloogia päeva ettekannetes ja diskussioonis võetakse vaatluse alla keeletehnoloogia kui infoühiskonna võtmevaldkonna seis Eestis ja Euroopas nii keeletehnoloogia tegijate kui teadus- ja arendusprogrammide koostajate seisukohalt. Info ja osavõtust teatamine: Urve Talvik, utalvik@psych.ut.ee või tel 07 375 941.

9. jaanuaril toimub Tallinnas TTÜ spordihoones Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) aastapäevaturniir, kuhu on oodatud nii õppejõud kui kõrgkoolide ja nende spordiklubide töötajad. Mängitakse korvpalli, võrkpalli kahes vanuserühmas nii meestele kui naistele ja võistkondlikku malet. Sel aastal saab osaleda lautenniseturniiril ja vabaviskevõistlusel (ei lähe koolidevahelisse arvestusse). Päevale paneb punkti koosviibimine Glehni lossis. Samas kuulutatakse välja 2002. a parim üliõpilassportlane ja mitmekülgseim tudengisportlane. Turniiri kohta on info www.easl.ee, jääme ootama registreerumisi ülikooliperelt! Info: Tiina Beljaeva, EASL, 07 333 233, 052 57 624.

RAAMAT ARSTITEADUSE AJALOOST

Viktor Kalnin: bibliograafia 1957-2000.

Koostaja Maie Lõvl-Kalnin, Tartu Ülikool. Tartu, 2002.

Teatmekirjanduse varasalve lisandus hiljuti bibliograafia, milles loetletakse TÜ kauaaegse õppejõu (1954-1992) ja arstiteaduse ajaloolase Viktor Kalnini (1929-1992, pildil) raamatud ja arvukad artiklid, tema koostamisel ja toimetamisel ilmunud väljaanded, enamik tema juhendatud üliõpilastöid ja olulised kirjutised tema kohta, kokku 682 kirjet. Andmestiku kasutamist hõlbustavad isikunimede register ja teemaregister. V. Kalnini elust ja tegevusest on ülevaateartikkel Maie Lõvi-Kalninilt ja Hain Tanklerilt. Väljaannet ilmestavad fotod V. Kalninist koos pereliikmete, kolleegide ja üliõpilastega. Laialdasema kasutajaskonna huvides on bibliograafia varustatud tõlgetega inglise, kohati ka saksa ja vene keelde.

Bibliograafia annab võimaluse saada ülevaade arstiteaduse arengust Eestis, Baltikumis ja Venemaal 360 aasta vältel, eriti aga arstiteaduskonna ajaloost avara temaatika kaudu ja Tartuga seotud arstide sidemeist Venemaa vanemate ülikoolidega. See raamat on kogum oma uurimistööle ja selle populariseerimisele pühendunud väsimatu teadlase elutööst.

Raamatut võib leida enamiku Tartu raamatupoodide lettidelt.

KONTSERT

8. detsembril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast "Linna muusikud Linnamuuseumis" "Herilase hukk". Esinevad Raivo Tafenau (saksofonid) ja Meelis Vind (bassklarnet). Kavas džässiarranžeeringud bluusi, bossanova ja eesti rahvamuusika teemadel.

16. detsembril kell 19 esineb Vanemuise Kontserdimajas vokaalansambel Kuubast Vocal Sampling. Piletid 100-250 kr.

19. detsembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas Bachi Jõuluoratoorium BWV 248. Esinevad Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja barokkorkester Concerto Copenhagen, dirigent Paul Hillier, solistid Kaia Urb (sopran), Iris Oja (alt), Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass).

21. detsembril kell 19 esineb TÜ aulas kitarril Ernesto Bitetti Argentiinast. Kavas Rodrigo, Brouwer, Torroba, Vivaldi, Carulli.

27. detsembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas "Jõululaps". Esineb Tallinna poistekoor, koormeister ja dirigent Tomi Rahula, peadirigent Lydia Rahula, kaastegevad Ka Bo Chan (kontratenor) ja Andres Uibo (orel).

28. detsembril kell 18 esinevad Pauluse kirikus ansambel Vox Clamantis, dirigent Jaan-Eik Tulve ja ansambel Weekend Guitar Trio – Robert Jürjendal, Mart Soo, Tõnis Leemets (akustilised ja elektrikitarrid, elektroonika).

30. detsembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas kontsert "Eesti keeled". Esinevad Tuule Kann (kandled), Pille Karras (kandled), Ain Agan (kitarr), Jaak Sooäär (kitarr), kaastegevad Riho Sibul ja Jaak Johanson.

31. detsembril kell 14 Vanemuise Kontserdimajas: aastalõpu kontsert – Eesti riiklik sümfooniaorkester, Robert Bonfiglio (suupill, USA), Marion Melni (sopran, Soome), Angelika Klas (sopran, Soome), Diana Klas, dirigent Eri Klas. Kavas Chabrier, Gounod, Villa-Lobos, Gershwin, Valgre. Info tel 377 537.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 13. detsember 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 40 (2118) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Eetikat vajab kogu meie ühiskond

Varje Sootak

TÜ Eetikakeskuse juhataja, praktilise filosoofia professori Margit Sutropi sõnul puudutavad eetikaküsimused mingil viisil kogu Eesti ühiskonda.

Diskussioon normide, väärtuste ja sotsiaalse õigluse küsimuste üle on seni olnud Sutropi arvates väga puudulik. Seepärast peab ta eetikakeskuse ülesandeks aidata oma ürituste ja sõnavõttudega kaasa selle diskussiooni tekkimisele, organiseerida eetikaalast täiendkoolitust ja eetikakursuse sisseviimist ka gümnaasiumidesse.

Eetikakursused ülikoolis

Ülikoolis on eetika õpetamise traditsioon arsti-, filosoofia-, sotsiaal- ja usuteaduskonnas. Paljudel teaduskondadel on aga soov pakkuda oma üliõpilastele rohkem eetikaalast õpet. "Ideaalne oleks, kui eetikaõpetust saaks siduda erialaprobleemidega – õpetada arstidele meditsiinieetikat, bioloogidele keskkonnaeetikat ja bioeetikat, majandusteadlastele ärieetikat, ajakirjanikele meediaeetikat, avaliku halduse üliõpilastele avalikku eetikat, politoloogidele poliitilist eetikat jne," räägib prof Sutrop. "Kõigile doktorantidele oleks kasulik kuulata teaduseetika kursust. Kõigi nende erieetikate aluseks on siiski filosoofiline eetika, mille tundmiseta on raske lahendada oma eriala eetilisi probleeme."

Keskus korraldab ka regulaarseid eetikakollokviume, kus oma eetikaalast uurimistööd tutvustavad erinevate teaduskondade õppejõud ja kraadiõppurid.

Sutropi sõnul on need eelkõige uurimiskollokviumid, mis annavad võimaluse tutvuda üksteise tegemistega, eetikat uurivatele inimestele tagasisideme ja arendavad diskussiooni. "Enne eetikakeskuse loomist ei olnud erinevates teaduskondades töötavatel inimestel mingit koostööd, igaüks nokitses omaette. Keskus koondab inimesi."

Eetikakeskuse töötajad Kadri Simm ja Kirsti Jõesalu ootavad eetika- ja filosoofiahuvilisi raamatukokku. VARJE SOOTAK

TÜ EETIKAKESKUS

Raekoja plats1/Ülikooli7
Raamatukogu avatud E 15-19, T-R 14-18.
Sissepääs Ülikooli tn poolt.

Raekoja platsi ja Ülikooli tänava nurgal värskelt renoveeritud majas asuv eetikakeskuse ja filosoofia osakonna raamatukogu on loodud eelkõige filosoofia- ja eetikaalase uurimistöö edendamiseks. Seminariraamatukoguna on see avatud kõigile huvilistele.

Oluline osa raamatukogul

Eetikakeskuse vastse projektijuhi, filosoofia doktorandi Kadri Simmi sõnul tahetakse raamatukogu arendada nii, et sellest leiaksid vajalikku kirjandust moraalifilosoofia, meditsiinieetika, bioeetika, keskkonnaeetika jt huvilised.

Tellimisi püütakse kooskõlastada suure raamatukogu ja teaduskondade raamatukogudega, arvesse tahetakse võtta kõigi ülikoolis eetikaga tegelevate inimeste soove," selgitas Simm. "Tulevikus peaksid meie raamatud nähtavad olema ka raamatukogu elektronkataloogis, osa on juba praegu."

Aastavahetusel loodab eetikakeskus valmis saada ka oma kodulehekülje. Siis on nii raamatukogu kataloog kui ka kõik keskuse üritused ja projektid nähtavad.

Hoone tagastati omandireformi käigus baltisaksa päritolu Bonni ülikooli meditsiiniprofessorile Alexander von Rückerile, kes otsustas selle tema perele kuulunud majja luua Müncheni teadus- ja kultuurikeskuse sarnase ettevõtmise. Selle eesmärgi realiseerimisele peab aitama kaasa vastloodud sihtasutus Domus Dorpatensis. Sihtasutus toetab projekte, mille tegevus on nii akadeemilise kui ühiskondliku väljundiga. TÜ eetikakeskus on esimene projekt, mille sihtasutus oma katuse alla võttis.

Keskuse päralt on teise korruse parempoolne osa. "Siin on kaks raamatukoguruumi, seminariruum paarikümnele inimesele, töökohad keskuse teaduritele, stipendiaatidele, projektijuhile ja referentidele. Ka keskuse juhataja prof Sutrop kolis oma kabineti von Bocki majast siia," tutvustas Kadri Simm.

Raekojapoolse külje suuremates ruumides käib veel remont, sinna kavandab sihtasutus konverentsiruumi ja kaminasaali koos klubiruumiga. Katusekorrusel valmivad külalistetoad, mida edaspidi saab sihtasutuselt üürida ka ülikooli külalistele.

Ühiskond vajab eetikat

Margit Sutropi sõnul on eetika ilmselt päevateema ka Euroopa teaduspoliitikas. "Kui vaadata Euroopa Komisjoni finantseeritava 6. raamprogrammi ülesehitust, siis näeme, et ei ole ühtegi teadusteemat, mille juures ei oleks nõutav kaasata ka eetikuid." Erilist tähelepanu pälvivad Sutropi sõnul eetikaküsimused biomeditsiini ja biotehnoloogia rakenduste puhul. Eetikakeskuse üks seniseid projekte on uurida koos Islandi, Inglismaa ja Rootsi teadlastega geenivaramute eetilisi, sotsiaalseid ja juriidilisi aspekte.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Semiootik Paul Cobley arvates on Tartu semiootika maailmatasemel
LK 3

TÜ Kirjastuse aastakokkuvõte direktor Vaiko Tigaselt
LK 2

Mis juhtus arvutivõrgu ja serveritega
LK 2

UUDISED

Visiit Belgiasse

Rektor Jaak Aaviksoo ning Eesti TA president Jüri Engelbrecht viibivad 11.-15. detsembrini tutvumisvisiidil Belgia Vallooni regiooni ülikoolides ning teadus- ja arendusasutustes.

Kavas on külastada selle Belgia prantsuskeelse piirkonna ülikoole Mons'is, Mons-Hainaut's ning Ličge'is. Visiidi peaeesmärk on tutvuda võõrustajamaa teaduse rahastamise ning ülikoolide ja ettevõtluse vahelise koostöö kogemustega.

Akadeemik Huno Rätsep 75

18. detsembril kell 15 toimub ph aud 139 ettekandekoosolek "Akadeemik Huno Rätsep 75".

Avasõnad on prof Mati Ereltilt. Seejärel saab kuulata ettekandeid teemadel "H. Rätsep fennougristi ja keeleajaloolasena" prof Tiit-Rein Viitsolt, "H. Rätsep ja üldkeeleteadus Eestis" prof Haldur Õimult ja "H. Rätsep ja eesti keelekorraldus" vanemteadur Tiiu Ereltilt.

Toimub ka Huno Rätsepa "Sõnaloo raamatu" esitlus.

Ettekandekoosoleku korraldavad eesti keele õppetool ja Emakeele Selts.

Kirjutusmasinate näitus Toomel

19. detsembril kell 14 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis kirjutusmasinate näitus.

Näitusel kajastatakse kirjutusmasinate ajalugu alates masina arengu algusaastatest viimaste elektrooniliste mudeliteni. Näha on 32 kirjutusmasina tüüpi. Näitust ilmestavad fotod kõige esimestest, näiteks puust valmistatud kirjutusmasinatest, 19. ja 20. sajandi büroouumidest, kantseleitarvetest.

REKTORI UUSAASTAVASTUVÕTT ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE
2. jaanuaril kell 17 ajaloo muuseumi valges saalis

Palume teaduskondadel ning haldus- ja tugistruktuuri üksustel teatada osavõtjate arv teabetalitusse hiljemalt reedeks, 27. detsembriks tel 375 509 või e-posti aadressile leeni@ut.ee.

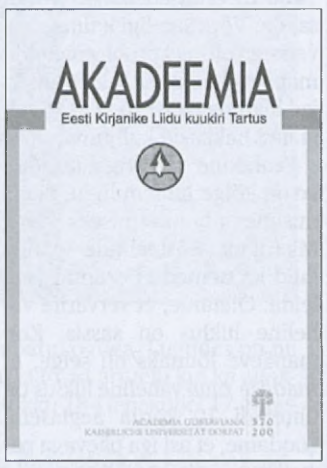
UT KÜSIB

Miks on ajakiri Akadeemia nr 12 pühendatud Tartu Ülikoolile?

Vastab ajakirja Akadeemia peatoimetaja Toomas Kiho:

Kuigi mastaapidelt võrreldamatud, oleme mõlemad – ajakiri Akadeemia ja Tartu Ülikool – ju ühesama kultuurikoosluse osad. Meid ühendab *univesritase* pirntsiip.

Kogu Akadeemia olemasolu aja oleme tegutsenud rööbiti ja lõimunult – on enesestmõistetav, et meie oleme toetunud oma töös ülikoolile. Enamik Akadeemia kaasautoreid on nii või teisiti Tartu Ülikooliga seotud: olgu nad siis tegutsevad professorid või meie rahvusülikooli vilistlased. Samas on Akadeemias ilmunu mitmete õppejõudude loengu- või seminarimaterjaliks.

Sestap on see lihtsalt loomulik asjade käik, kui ilmub Tartu Ülikoolile ektsra pühendatud erinumber. Akadeemia 12/2002 on üles ehitatud *alma materist* võrsunud või siin töötanud maailmanimega teadlaste artiklitele (Jäsche, Baer, Ostwald, Puusepp, Lippmaa, Lotman, Õim), mida raamivad kahe ajastu rektorite prof Aaviksoo ja prof Parroti vaated ülikooli asjadele 1802 ja 2002.

Olgu siis meie erinumber ülikooli tähtpäeva-aasta väikeseks lõpptähiseks, millega Akadeemia tahab oma *alma materit* meeles pidada.

Esmaspäeval, 16. detsembril kell 17 esitleme värsket Akadeemia numbrit TÜ Kunstimuuseumis.

TÜ Üliõpilasesinduse uus juht on Madis Tõns

Liis Kängsepp
TÜ ÜE teabetoimkonna liige

Esindus valis uueks esimeheks molekulaar- ja rakubioloogia instituudi geneetika magistriõppe tudengi Madis Tõnsi.

Tema poolt hääletas 15 esinduse liiget. Oponendi Margus Tsahkna poolt andis hääle 13 liiget. Päevakorras olnud umbusaldused läbi ei läinud.

Sotsiaaltoimkonna uueks esimeheks valiti filosoofiatudeng Laura Paide, kelle poolt hääletas 15, vastu oli 11 kohalolnut. Sotsiaaltoimkonna eelmine esimees Airi Neve astus ajapuuduse tõttu tagasi.

Umbusaldust avaldati kultuuritoimkonna esimehele Kairi Saarele, integratsioonitoimkonna esimehele Alan Adojaanile, teabetoimkonna esimehele Matti Oravale ja majandustoimkonna esimehele Hanno Nilovile. Kõik umbusaldusavaldused kukkusid läbi – Saare umbusaldamise poolt hääletas 13, vastu 15; Adojaani umbusaldamise poolt 13, vastu 15; Orava umbusaldamise poolt 11, vastu 17; Nilovi umbusaldamise poolt 12, vastu 16.

Haridustoimkonna uue esimehe valimised toimusid kahes voorus. Esimeses voorus sai Alari Vainomees 14 poolthäält ja Alo Raun 13 poolthäält. Vainomees sai teises voorus 16 poolt- ja 10 vastuhäält.

UUDISED

Preemia professor Jaan Elkenile

ES Sadolini ASi tänavuaastase kunstipreemia sai maalija, TÜ maalikunsti professor Jaan Elken.

Kunstipreemiaga kaasneb ka auhinna pälvinud kunstniku töid esitlev kalender.

Sadolin annab kunstipreemiat välja 1995. aastast.

Rein Ruutsoo kaitses Soomes doktoriväitekirja

10. detsembril kaitses TÜ professor Rein Ruutsoo Lapi Ülikoolis väitekirja "Civil society and nation building in Estonia and the baltic states". Väitekiri ilmus soomlaste toel 429leheküljelise raamatuna (trükiarv 500).

Töös vaatleb Ruutsoo iseseisvuse ning kodanikuühiskonna taasteket Balti riikides 20. sajandil. Ruutsoo leiab, et Balti riikide iseseisvumise juured peituvad riikide moderniseerimises 19. ja 20. sajandi vahetusel, mis tõi neid läänemaailmale lähemale. Kodanikuühiskonna kehv tase tänapäeva Balti riikides näitab aga, et nõukogude võim suutis edukalt lõhkuda eelmise iseseisvusega tekkinud ühiskonna.

Openendiks oli Helsingi Ülikooli sotsioloogiaprofessor Risto Alapuro. Rein Ruutsoole anti filosoofiadoktori kraad sotsioloogia erialal.

Esindus toimetulekutoetustest

Esinduse sotsiaaltoimkonna esimehe Laura Paide sõnul on Tartus juba oktoobris otsa saanud toimetulekutoetuste raha väljamaksmine tudengitele peatunud.

Linn taotles riigilt puuduolevat raha 12 miljonit krooni, eraldati aga kõigest 3,6.

Paide ütles, et tudengid on viinud oma taotlused sotsiaalabiosakondadesse ja neid on seni ka vastu võetud. "Ometi ei maksta ka sellest napist eraldisest tudengeile toetust, kuna Tartu linn on pöördunud Riigikohtu poole, et pärida täpselt järele, kas ühiselamus elavatele tudengitele on toimetulekutoetuse maksmine õigustatud või mitte. Juhul kui linn saab positiivse vastuse, siis tekib ka õiguslik alus riigilt puuduolev raha saada," selgitas Paide.

Puudust tundval tudengil soovitab esindus viia taotluseks vajalikud dokumendid ikka sotsiaalabiosakonda, ehk saab tagantjärele raha kätte.

Toetused 2003

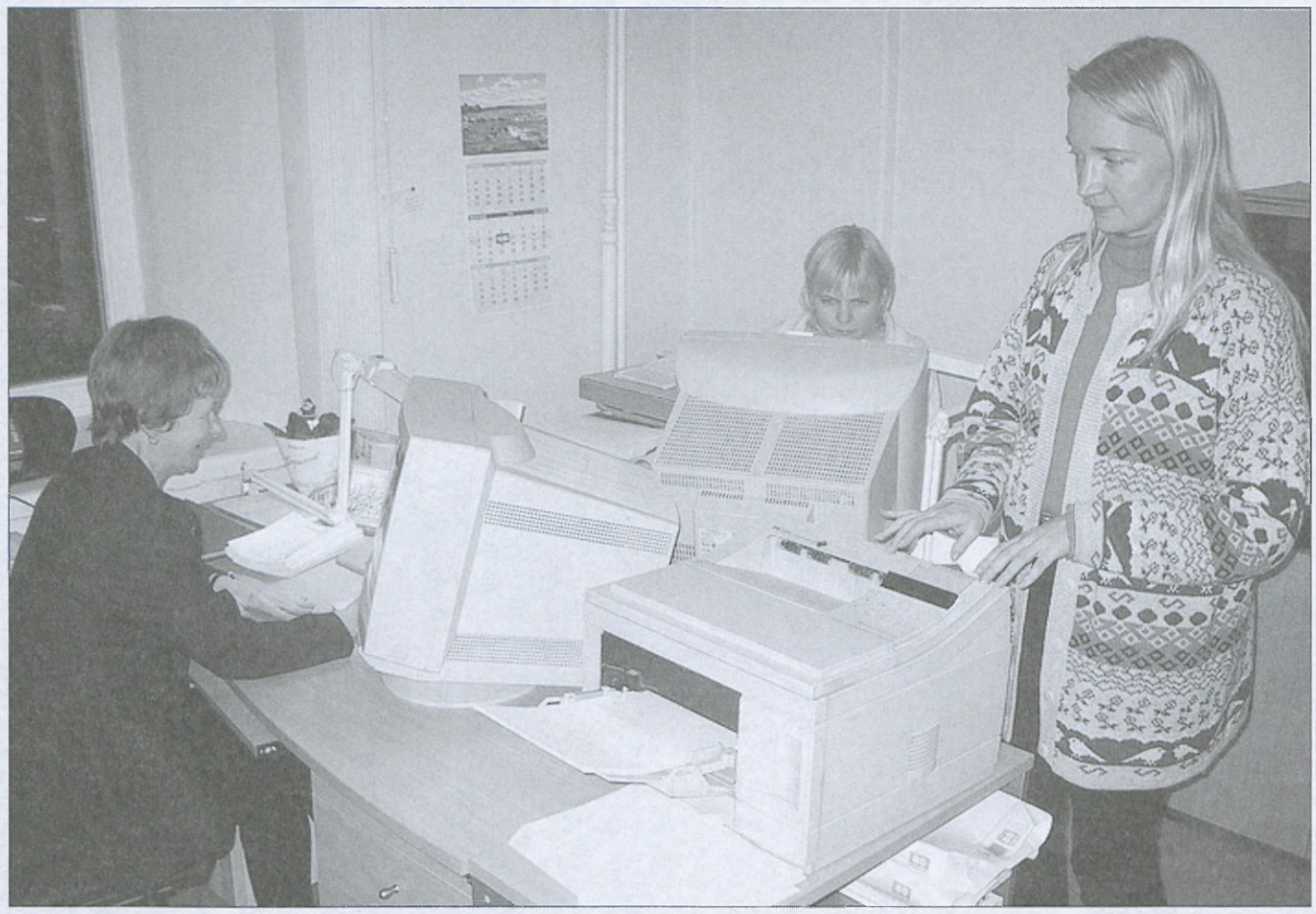
Värskelt vastuvõetud sotsiaalhoolekande seaduse muudatused loevad toimetulekutoetuse määramisel kuni 24aastased õpilased ja üliõpilased vanemate ülalpidamisel olevateks, sõltumata sellest, kas õppurid elavad koos vanematega või mitte.

Erandina ei loeta vanemate ülalpeetavateks õpilasi ja üliõpilasi, kes on abielus või kellel on lapsed. Selle muutusega kaob paljudel tudengitel õigus taotleda toimetulekutoetust.

Toimetulekutoetuste asemele alternatiive (õppetoetustesüsteem) pakutud pole. Seega soovitab esindus tudengile: "Aita kaasa oma huvide eest seismisel – mine valima, anna allkiri ühiskirjale, osale Eesti Õliõpilaskondade Liidu kampaanias „Tudeng, pööra seis enda kasuks"".

TÜ Kirjastus teenib ülikooli huve

Vaiko Tigane
TÜ Kirjastuse direktor

TÜ Kirjastuse küljendajad Tiia Ilus ja Aive Ottep ning kujundaja Aita Linnas. KRISTJAN KALJUND

TÜ Kirjastuse raamatud on varsti kättesaadavad ka Amazon.com-is.

Lõppeva aasta suurimaks võiduks peame oma esimese üldhariduskooli õpiku "Psühholoogia gümnaasiumile" väljaandmist, mille eest oleme tänulikud selle 16 autorile eesotsas initsiaatori prof Jüri Alliku ja toimetaja Marika Raugiga.

Saime hea praktika nii võistlemisel suurte kogemustega õpikukirjastustega kui ka käsikirja riiklikule õppekavale vastavuse kinnitamise keerukates protseduurides. 2500 tiraažiga õpik on läbi müüdud, konkureeriv õpik aga pole veel ilmunudki.

Kuigi kirjastuse missioon on õppejõudude õppe- ja teaduspublikatsioonide kirjastamine, peame gümnaasiumiõpikute kirjastamist oma tegevuse loomulikuks osaks. Kasutamata on aga õppejõudude osalus sellise õppekirjanduse loomisel.

Aasta jooksul oleme välja andnud 40 raamatut, millest võiks esile tuua prof Marju Lauristini ja prof Mati Heidmetsa koostatud "The Challenge of the Russian Minority", Endel Tulvingu "Mälu", prof Peeter Vihalemma koostatud "Baltic Media in Transition", tõlkeraamatuid "Eetika meditsiini argipäevas", "Arengupsühholoogia alused", sariväljaandeid "Interlitteraria" jm.

Käsikirjade eelretsenseerimine

Hea meel on ka sellest, et oleme suutnud täita doktoriväitekirjade ja arvukate väiketrükiste tellimused valdavalt tellija soovitud tähtajaks.

Kirjastamise sisulise poole parandamiseks alustasime lõppeval aastal käsikirjade eelretsenseerimisega, mis kokkuvõttes peaks kasulik olema nii autoritele kui ka ülikooli ja kirjastuse mainele.

Raamatute müüki oleme intensiivistanud eelkõige meie koduleheküljelt raamatute tellimise võimaluse pakkumisega, samuti raamatupoodidega paindlikuma opereerimise tulemusena. Õppeaasta lõpuni kestab ülikooli raamatupoest meie kirjastuse raamatute ostnute vahel auhinnamäng, kus loosime välja hulgaliselt auhindu.

Välisturgudele sobivate raamatute osakaal on meil veel ääretult väike ning ei kirjastus ega autorid ole rahul nende müügi ja tutvustamisega. Olukorda peaks parandama peatselt sõlmitav leping maailma ühe suurima raamatumüügi portaaliga Amazon.com.

Kliendid rahul, töötajad mitte

Finantsnäitajatest rääkides loodame ka selle aasta lõpetada väikese kasumiga. Aasta jooksul oleme investeerinud tarkvara uuendamisse, töötajate koolitusse, seadmete hooldusse ja reklaami *ca* 200 tuhat kr.

Tunneme pidevalt huvi autorite ja tellijate soovide vastu. Korraldasime hiljuti ankeetküsitluse. Valimiks olid teaduskondade kõigi tasandite juhid ja kirjastuse senised, aga ka potentsiaalsed autorid-kliendid.

Tervikuna on rahulolu kirjastuse tegevuse, teenuste, kvaliteedi ning tähtaegadega aastaaastalt suurenenud, andes praegu 5pallisel skaalal koondhindeks 4,3 (möödunud aastal 4,2). Kirjastuse töötajate koondhinnang on vaid 3,4.

Meie autorkond jaguneb suurtes piirides kaheks – üks osa on rahul kirjastuse praeguse tegevusega ülikoolis ja Eestis, teine osa aga eelistaks kirjastuse esmase rollina publitseerimist rahvusvahelisel tasandil. Kuid vastustes esineb ka jahmatamapanevaid seisukohti.

Nii näiteks arvab üks vastaja, et kirjastus ei maksa autoreile honorare, aga "teised õpikukirjastused ju maksavad hästi". Oleme autoritega alati kokkuleppe leidnud ja neid võimalusel honoreerinud, tihtipeale ise kasumit saamatagi. Mis puutub aga nn õpikukirjastuste honoraridesse, siis 10tuhandese tiraaži puhul on suurena tunduvad honorarid, arvestades kogukasumit, tegelikult isegi väikesed. Meie keskmised tiraažid on lähtuvalt väljaannete spetsiifikast vaid 500 eksemplari.

Olukorras, kus Eestis tervikuna ilmub iga päev 10 raamatut, ei ole neile ostjate leidmine lihtne. Kirjastus ei eelista ühe raamatu müümist teisele – otsustaja on ikkagi tarbija ja vastu ostja soovi ei saa talle ju midagi müüa, isegi hind ei ole argumendiks. Ja nagu küsitlusest selgub, on ostja esimeseks valikukriteeriumiks autor ja raamatu sisu, seejärel hind ning lõpuks kirjastus.

Plaanis mitmed uuendused

On vastajaid, kelle väitel saab teenuseid mujalt odavamalt. Oleme nõus ja teame ka põhjusi, kuid nagu ülikool, on ka kirjastus legaalne maksumaksja. Mitte kunagi ei hakka meie teenused olema odavaimad.

Mitmetel juhtudel pärineb vastaja kuvand aastatetagustest kogemustest. Soovitan meid külastada ja tutvuda koostöövõimaluste.

Praegu on TA kirjastus Eesti ainuke teaduskirjastus, mis annab välja 10 perioodilist teadussarja ning aastas ka mõne üksiku raamatu, olles seejuures täielikult riigi dotatsioonil. TTÜ, TPÜ ja EPMÜ vastavad struktuurid tegelevad peaasjalikult vaid oma õppevahendite trükiettevalmistusega. Väliskõrgkoolides on kasutusel peamiselt kaks lahendust: kas riigieelarveline kirjastus või äriühinguna tegutsev trükikoda. Seega on tänane TÜ Kirjastus suhteliselt ainulaadne ettevõte, mis tegeleb ka raamatute müügiga.

Korrastame ka sariväljaanded, et igaühel oleks toimetuskolleegium ning retsensentide võrgustik.

Samuti üritame korrastada ülikooli sümboolika kasutamist trükistel. Loomulikult ei ole kirjastuse võimuses midagi keelata või nõuda, küll aga pakkuda mugavamaid ja standardseid lahendusi. Kokkuleppel teabetalitusega on praegu ettevalmistamisel ülikooli sümboolikaga mapid, kaaned jmt.

Koostöös raamatupoega loodame leida koha spetsiaalsele riiulile, kus oleksid koos kõik TÜ Kirjastuse raamatud.

TÜ KIRJASTUS

- **2001. a aprillist äriühing**
- **13 töötajat**
- **käive 2002. a *ca* 6 mln krooni**
- **2002. a välja antud *ca* 40 raamatut**

Dots Martin Kutmani 100. semester ülikoolis

Mare Vene
Kehakultuuriteaduskonna dekanaadi juhataja

10. detsembril täitus Tartu Ülikooli kergejõustikuõppejõul ja treeneril dotsent Martin Kutmanil sajas semester Tartu Ülikoolis.

Ja mitte ainult sajas semester, vaid ka 50 aastat tööst Tartu Ülikoolis.

Martin Kutman on andnud olulise panuse spordispetsialistide koolitamisse ning kergejõustikutreenerite ettevalmistamisse. Praegu töötab ta ülikooli spordiklubis treenerina ning on mittekoosseisuline õppejõud.

Martin Kutman on tegev olnud ülikooli spordibaaside väljaarendamisel Tartus ja Käärikul. Praegustest õpilastest on väljapaistvaim Maidu Laht, kes kuulus sellesuvistel Euroopa

Martin Kutman.

meistrivõistlustel uue Eesti rekordi püstitanud ja 10. koha saanud 4x100m teatemeeskonda. 1976. aastast on Kutman Eesti teeneline treener. Martin Kutman on 2002. aasta parim treener Tartus.

Martin Kutmanni autasustati Tartu Ülikooli medaliga.

UT KÜSIB

Mis juhtus ülikooli arvutivõrguga?

Vastab infotehnoloogia osakonna juhataja Andres Salu:

Esmaspäeva hilisõhtul kell pool 12 läks Lossi tänava põhilist võrgusõlme toitev elektrikaitse läbi ja UPS ei saanud enam toidet. Kõik süsteemid läksid akude peale.

Esimese teate sai Otto Teller 10 minutit pärast poolt 12. Algul arvasime, et on voolukatkestus ja vool tuleb kohe tagasi. Kui järgmise 10 minuti jooksul tuli ikka veel teade, siis pidi juba midagi väga tõsist juhtunud olema. Mehed olid pool 1 kohal. Selleks ajaks olid UPSi akud tühjad ja kõik süsteemid olid seisma jäänud. Kogu võrguseadmete ja ka serverite konfiguratsioon oli sassis. Öösel kella kolmeks saadi põhiosa käima, aga ATMi võrk ei saanud.

Teisipäeval pandi liinid teisiti käima ja majades tõsteti kaableid ümber, et Biomeedikum ja Tähe tn olulised majad võrku saada. Võrk saadigi käima, serveritega oli veel probleeme. Kolmapäeval hakkasid elektronkirjad liikuma, kuigi väga aeglaselt ja nad hakkasid kuhjuma.

Peahoone serveriga *raud.ut.ee* on kõige hullem lugu, pöördusime abi saamiseks isegi Microlink Süsteemide poole, kuid ka nemad ei osanud viga leida. Oletame, et serverite vaheline liiklus on sassis. Kolmapäeva lõunaks oli selge, et *madli* ja *raua* vaheline liiklus on ühtepidi 10 korda aeglasem. Loodame, et asi iga päevaga paraneb.

Taolist olukorda saaks vältida, kui saaksime osta elektrigeneraatori, mis käivitub siis, kui põhitoitevool katkeb.

UUDISED

Estraveli reisisihi stipendium

Reisifirma Estravel ja TÜ Sihtasutus asutasid stipendiumi, mille eesmärk on toetada teaduskondade vahetusüliõpilaste õppe- ja teadusreise, kui reisisihiks on TÜga lepingulises suhtes olev ülikool.

Reisisihti jõudmiseks ja Tartusse naasmiseks vajalikku stipendiumi makstakse välja ka noorteaduritele kuni 41. aastaseks saamiseni, kui taotluses on eeskujulikult põhjendatud eesmärgid ning välja toodud majanduslik olukord.

Sihtasutuse juhatuse liige Indrek Mustimets ütles, et mida rohkem TÜ üliõpilased ja töötajad Estraveli teenuseid kasutavad, seda suurema stipendiumifondi väljamaksega võivad tudengid arvestada.

Stipendiumikonkurss kuulutatakse välja ajalehes Universitas Tartuensis vähemalt kuu enne taotluste laekumise tähtaega.

Lääne ja Ida paradigmad kohtusid Moskvas

Pille Vengerfeldt
Meedia ja kommunikatsiooni õppetooli projektijuht

Moskva Riiklikus Ülikoolis toimus kongress, millega vene ajakirjandusuurijad tähistasid 300 aasta möödumist venekeelse ajakirjanduse algusest.

Koos Euroopa Kommunikatsiooniuurijate Konsortsiumiga liideti üritusele juurde ka rahvusvaheline konverents massimeediast ja kommunikatsioonist @ühiskonnast 21. sajandil.

Selline kahe konverentsi liitmine ei andnud aga soovitud tulemust kahe kommunikatsiooniuuringute ajajärgu sisulises lähendamises, sest inglis- ja venekeelses teadusruumis haigutav lõhe jooksis läbi nii inimeste kui ka teemade vahelt.

Eravestlustest selgus, et @ühiskonna seis Venemaal ei ole põrmugi roosiline. Kuigi 2001. aastaks oli Internetti kasutanud kokku 18 miljonit inimest, 8 miljonit neist pidevat kasutajat, olid umbes pooled neist linnades ja tervelt viiendik Moskvas. Kokku on Interneti kasutajaid 8% elanikkonnast, selles osas on Eesti (ligi 40%) kaugel ees.

Kuna ingliskeelseid töörühmi oli planeeritud suuremale hulgale esinejatele, kui neid reaalselt viisa ja muude raskuste tõttu kohale jõudis, siis osutusid ingliskeelsed töögrupid väikesteks ja seda enam elavama diskussiooniga ringideks. Ja kuigi ka ingliskeelses seltskonnas oli Vene meedia ajaloo töörühm, läheneti siiski üldiselt seisukohalt, et uue meedia arengu ja võimaluste uurimiseks tuleb kasutada uusi lähenemisi ja uusi mõtteviise neid vanadega kombineerides.

Küsimustering, mille kaudu nii uut kui ka vana meediat ingliskeelsetes sektsioonides lahati, oli laiem ja pakkus huvitavaid lähenemisi mitme erineva aspektide kaudu. Siinkirjutajale vahest ehk huvitavaimat diskussiooni pakkus keeletemaatika, mis suurt Venemaad ja väikest Eestit sobilikult ühendab. Nimelt on mõlemal riigil vajalik leida viis, kuidas inglise keele domineerimisega uue meedia ruumis toime tulla. Automaattõlge, keeletehnoloogiad, omakeelse Internetikeskkonna arendamine on vaid väike osa nendest märksõnadest, mis konverentsil kõlama jäid, kuid ühine oli veendumus, et multikultuursus ja paljukeelsus peaksid olema tulevikus Interneti märksõnadeks ja et eri valdkondade teadlased peaksid tegema keelebarjääride ületamiseks pingutusi. Infoühiskonna uurimused on eri riikides näidanud, et 9 inimest 10st sooviks kasutada Internetti omakeelse keskkonnana.

Keelebarjääride tehnoloogiline ületamine aga võimaldaks riikidel, sõltumata nende suurusest, võrdselt infoühiskonnas osaleda ja sellest ka kasu saada. Suhteliselt suur huvi kongressi vastu annab aga tunnistust sellest, et Lääne ja Ida teadlased soovivad vastastikuseid barjääre ületada.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

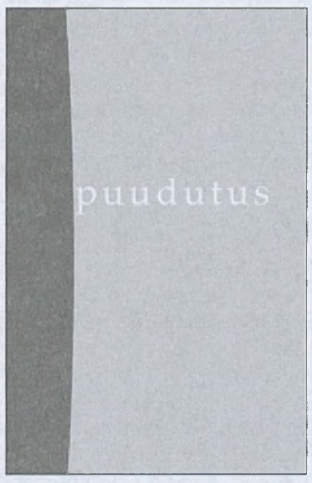
Kinkekaardid 100, 200 ja 500 krooni väärtuses!!!

Pühade ajal oleme avatud:

22.12.02 10 -16	26.12.02 suletud
23.12.02 9-19	31.12.02 9-15
24.12.02 9-17	01.01.02 suletud
25.12.02 suletud	

www.ut.ee/Raamatupood

17 PILTI TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGUST

Tartu Ülikooli Raamatukogu esineb taas kirjastajarollis, esmakordselt aga ilukirjanduse väljaandjana.

Ürgar Helvese (Jüri Ehlvest), Jan Kausi, Kaur Kenderi, Mart Kivastiku, Madis Kõivu, Kadri Kõusaare, Aare Pilve, Kerttu Rakke, Toomas Raudami, Olev Remsu, Peeter Sauteri, Tarmo Tederi, Jaan Unduski, Mati Undi, Berk Vaheri, Arvo Valtoni ja Ervin Õunapuu lahkel osalemisel on valminud kogumik nimega "Puudutus".

Kõik autorid on omal viisil sidunud oma jutustuse, draama või poeemi Tartu Ülikooli Raamatukoguga. Lugudes on nii filosoofilist mõtiskelu, dramaatikat ja tõsist arutelu kui ka anekdootlikke, koomilisi situatsioone. Kokku 184 leheküljel 17 erinevat vaatenurka.

Raamatu esitlus toimub täna TÜ Raamatukogu kataloogisaalis. Esitlusel mängib Tartu Üliõpilasteater Mart Kivastiku ohudraamat "Raamatukogufantoom".

"Puudutus" tähistab ühtlasi raamatukogu 200. juubeliaasta lõppemist.

Paul Cobley (keskel) küsis kolleegidelt Kalevi Kullilt ja Mihhail Lotmanilt nõu, mida enda toimetatud raamatu "Communication Theory Reader" uues trükis muuta.

KRISTJAN KALJUND

Paul Cobley: Teil on tasemel semiootika

Kaie Kotov
TÜ semiootika doktorant

19. ja 20. novembril külastas Tartut briti semiootik Paul Cobley, kelle sulest on ilmunud sel aastal ka eesti keeles avaldatud "Juhatus semiootikasse". Cobley on praegu üks tunnustatumaid semiootikuid maailmas, Tartus pidas ta kolm loengut ja ühe seminari.

Semiootikat on sageli kritiseeritud – et ta on eluvõõras, et semiootiline meetod kui selline puudub, et tal puudub rakendus. Mõned kuulutavad semiootika koguni surnuks. Millised on Teie arvates semiootika väljavaated?

Kui ma viibiksin esimest korda Tartus ning peatuksin majas, mida parajasti renoveeritakse, oleks Tartu elanikud üsna põhjendatult pahased, kui ma käiksin ringi ja räägiksin igale ettejuhtujale: "Ärge minge Tartusse, seal on liiga palju tolmu ja telliseid ning kõikjal haiseb värvi järele." Semiootika areneb pidevalt ning sellest tuleb aru saada kogu tema ulatuses.

Need, kes väidavad, et semiootika on surnud, peavad seda ennekõike teatud "totaliseerivaks süsteemiks". Sellised süsteemid on praegu põlu all, samas ei arva ma, et semiootika oleks üks neist. Me võime täheldada distsipliinide killustumist, mis võib olla seotud postmodernismile iseloomulike killustumistega.

Killustunud perspektiiv teenib paljude meelest ideoloogia kritiseerimise eesmärki. Arvatakse, et semiootika ei ole selleks võimeline. Minu meelest on taoline arusaam ekslik. Semiootikas on loodud käsitlusi, mis on palju kriitilisemad, praktilisemad ning tulemusrikkamad kui killustunud perspektiivid.

Milline võiks olla Tartu kultuurisemiootika roll kultuuriteooria ja kommunikatsiooniteooria kontekstis?

Lähtun ennekõike Juri Lotmani tööde mõjust. Isegi kui võtta arvesse vaid tema inglise keelde tõlgitud töid, võime me osutada töödele, kus ta tegeleb "klassikaliste" meediauuringutega, mis oma lähenemiselt on üsna sarnased Toronto koolkonna ja Marshall McLuhani töödele; töödele, kus ta tegeleb kirjanduse ja filmi analüüsiga; töödele, kus ta tegeleb "kultuuriteooriaga"; töödele, kus ta tegeleb kommunikatsiooniteooriaga ning "modelleerivate süsteemide teooriaga". Kadunud Thomas A. Sebeok ja Marcel Danesi väidavad, et viimane võib kujutada endast semiootika tulevikku. On hästi teada, et Sebeok lähtus "modelleerimise" mõistest, mis pärines Lotmanilt, seda mõistagi ajapikku kohandades. Kohates kommunikatsiooniteoorias või kultuuriuuringutes mõnd head ideed, tuleb sageli möönda, et Lotman on selle juba välja käinud.

Ei ole mingit kahtlust, et Tartus on ka tugev biosemiootiline suund ning sugugi mitte seetõttu, et Jakob von Uexküll või Karl Ernst von Baer on endiselt olulised. Kuid siinne kultuuriteooria ning viis, kuidas Tartu Ülikoolis on korraldatud loengute andmine ning administratiivne struktuur, annavad mõista, et semiootika osakond on lääne humanitaarteadustes uuenduslikul ja juhtival kohal.

Euroopas on esile kerkinud terve rida firmasid nagu Semiotic Solutions või Semiosphere™. Annab see märku semiootika kasvavatest rakendusvõimalustest?

Oma nimes otseselt semiootikale viitavate firmade arv on kasvanud, ennekõike turuuuringutes ning eriti brändikujunduses. Nende firmade osanikud on tõenäoliselt osalenud semiootika loengutes. Ka on semiootilise analüüsi rakenduslikke aspekte (vastandatuna ideoloogilistele ja kriitilistele aspektidele) viimasel ajal rohkem rõhutatud.

Nii et semiootilisele haridusele on rakendus olemas?

Teatud mõttes on "rakendussemiootika" ja semiootika vahel samasugune seos nagu tehnoloogia ja teaduse vahel. Mulle ei meeldiks sugugi olukord, kus semiootika muutuks meetodiks, mida lihtsalt kasutatakse majanduslikes uuringutes kindlate vastuste saamiseks. Kui "rakendussemiootika" hakkab juhinduma kitsalt instrumentalistlikest eesmärkidest, siis ei ole see enam semiootika.

Milline on semiootika roll (kõrg)hariduses?

Õppejõu üks esimesi ülesandeid on harjutada üliõpilasest välja arusaam, et õppimine tähendab faktide omandamist. Selline lähenemine on valdav põhi- ja keskkoolis. See pakub seletusi, seadusi, kokkusobivate osade süsteeme, meenutades pisut 20. sajandi alguses levinud arusaama teadusest, mille kohaselt annab keerukate protsesside osadeks lahutamine nende "täieliku" seletuse. Lääne koolihariduse "klassikaline" füüsika on selle heaks näiteks, samas kui kvantteooriat ei ole võimalik taolisel viisil õpetada ning seetõttu ei kõnelda sellest tundides kuigi sageli.

Võime rääkida kaht tüüpi õppimisest: "süvaõppest" ning "pinnapealsest" õppest. Süvaõpe tähendab oskust eristada tõestust ja argumenti, siduda teoreetilisi ideid igapäevase kogemusega, seostada eelnevaid teadmisi uutega. Teisel juhul tegeleb üliõpilane faktide kriitikavaba kuhjamisega, käsitleb iga ülesannet kohustusena ning ei suuda eristada põhimõtteid näidetest. Teisest strateegiast lähtuv tudeng on kõrgharidussüsteemis vähem edukas ning õppimise suhtes oluliselt vastupanuvõimelisem.

Ülikooli astumise ja lõpetamise vahel mõtlemises toimuvatest muutustest olulisim on dogmaatiliste seisukohtade kadumine või vähenemine.

Selline areng on semiootikas absoluutselt kesksel kohal. Nathan Houser on võrrelnud õppimisprotsessi semioosiga, märgiprotsessiga. Lootus jõuda lõpliku tähenduseni on siin sama väike kui õppija lootus saada lõplikke vastuseid. Oluline on aru saada, et alati kerkib esile uusi küsimusi. Taoline liikumine, mis on nii oluline kõrgharidusele – õppida, kuidas õppida – iseloomustab ka semiootikat. Kuniks seda protsessi ei mõisteta, ei ole võimalik semiootilist mõtlemist omandada.

Näib, et Euroopa riikide valitsused on hakanud 21. sajandi künnisel sellest aru saama, elukestva õppe tähtsuse rõhutamine on selle üheks märgiks.

UUDISED

Madis Kõivule elutööpreemia

Tartu Ülikooli audoktor, füüsikateoreetik, filosoof ja kirjanik Madis Kõiv sai Eesti Rahvuskultuuri Fondi elutöö tänuauhinna koos 50 000kroonise stipendiumiga. Madis Kõiv on töötanud ülikoolis õppejõuna ja olnud ka vabade kunstide professor.

Elutööpreemia said ka näitlejа Linda Rummo ja dirigent Erich Kõlar.

EPMÜ rektori kandidaatide debatt

UT toimetus ei mallanud oodata EPMÜ rektori kandidaatide debatti ja kuulutas selle juba eelmisel reedel toimuvaks. Tegelikult astuvad nad rahva ette täna kell 14 EPMÜ aulas.

Rektori kandidaadid on TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi erizooloogia prof Alar Karis, EPMÜ teadusprorektor prof Lembit Nei ja EPMÜ metsandusteaduskonna dekaan prof Hardi Tullus.

TÜ erizooloogia prof Alar Karis on EPMÜ vilistlane, tema kandidatuuri esitas emeriitprofessor veterinaariadoktor Nikolai Koslov, kes oli 1977-1988 EPA rektor.

Debatti juhib majandus- ja sotsiaalteaduskonna raamatupidamise ja rahanduse instituudi juhataja dots Jüri Lehtsaar.

UT toimetus teatab

UT ilmub sel aastal veel 20. detsembril, uue aasta 1. number reedel, 10. jaanuaril.

Kes soovivad 20. detsembri lehes veel midagi avaldada, võtku kiiresti ühendust.

Viimase UT vahel ilmub ka 2leheküljeline TÜ aastakroonika. Kellel on lisada midagi olulist, millest UT pole kirjutanud, palume teada anda hiljemalt esmapäevaks, 12. detsembriks.

Samuti ootame infot ülikooli juubeliks valminud trükistest, suveniiridest jm.

RAAMATUKOGU KALENDER

TÜ Raamatukogu 2003. aasta kalender "Rara bibliothecae kalender 2003" on valminud samanimelise näituse materjalide põhjal. Kalender on müügil Postimehe Raamatuäris, Tartu Ülikooli Raamatupoes, Mattieseni raamatukaupluses, Apollo raamatupoes ja kirjastuse Varrak müügipunktis ülikooli raamatukogu fuajees.

UUS
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU KALENDER -
AINUS
VÄÄRIKAS KALENDER JÄRGMISEKS AASTAKS!

ÕNNITLEME

Anne Parmasto 50

Täna tähistab oma esimest juubelisünnipäeva filosoofiateaduskonna kunstide osakonna juhataja, Eesti Maalikunstnike Liidu juhatuse liige ja kunstnik dots Anne Parmasto.

Anne Parmasto lõpetas 1981 Eesti Riikliku Kunstiinstituudi maali erialal, tai sai ka teatrikunstniku kvalifikatsiooni. Seejärel algas õppejõutöö Tallinna Pedagoogilises Instituudis joonistamise ja joonestamise kateedris ning 1998. aastast TÜs.

Aktiivse administratiivtöö ja õppejõu kohustuste kõrvalt on Anne Parmasto olnud ka loominguliselt tegev, mida näitavad rohked osavõtmised grupinäitustest ja isikunäitused.

Tänuväärt ettevõtmised on olnud seotud ühiskondliku tegevusega, sh maalikunsti eriala üliõpilaste ja Riia Kunstiakadeemia ühisnäituse korraldamine.

Parmasto töö maalikunsti õppetooli osakonna juhatajana on olnud kaheldamatult silmapaistev. Ta on aidanud luua ja hoida meie ülikooli ja kunstide osakonna head mainet.

Suurepärase õppejõu ja hea suhtlejana oskab ta kunstiüliõpilasi inspireerida ja julgustada, ta on võitnud oma üliõpilaste usalduse ja respekti.

Läbi raske enesekriitilise töö ja pidevate muutuste oleme tänaseks saavutanud homogeense, hästi funktsioneeriva, ühiseid eesmärke ja kõrget taset hindava osakonna, milles suur osa on tänasel juubilaril. Selle eest meie sügav tänu ning siiras soov, et Anne Parmastol jätkuks edasiseks veel rohkem tahtmist, jõudu ja edu!

Heade inimeste nimel kunstide osakonnast

Rauno Thomas Moss

Professor Mati Abel 60

17. detsembril tähistab oma 60. sünnipäeva puhta matemaatika instituudi geomeetria ja topoloogia õppetooli professor Mati Abel.

Mati Abel lõpetas TÜ füüsika-matemaatikateaduskonna matemaatikaosakonna 1966. Pärast ülikooli lõpetamist töötas ta TPIs. 1969-1971 oli aspirantuuris TÜs.

1972-1974 töötas ta vanemõpetaja ja dotsendina TPIs. 1975. aastast tänaseni on tema töö seotud Tartu Ülikooliga, alul dotsendina, hiljem rakendusmatemaatika labori sektorijuhataja ja topoloogia õppetooli hoidjana ning 2001. aastast professorina.

Juubilari väga mitmekesise ja viljaka teadustegevuse keskmes on olnud summeeruvusteooria topoloogilistes moodulites ja topoloogiliste algebrate kirjeldamisega seotud probleemid, aga ka matemaatika ajaloo ja terminoloogia küsimused. Uurimistöö tulemused kajastuvad rohkem kui sajas teadus publikatsioonis, millest suur osa on ilmunud rahvusvahelise levikuga väljaannetes.

Lisaks sellele on Mati Abel ka paljude mitmekeelsete matemaatika oskussõnastike ja "Kooslimatemaatika Entsüklopeedia" väljaannete kaasautor.

Mahukas on olnud juubilari tegevus ka väljaspool igapäevaseid ametialaseid kohustusi. Ta esindab Eestit Rahvusvahelises Matemaatikaliidus, on korduvalt valitud Eesti Matemaatika Seltsi presidendiks.

Mati Abeli eestvõttel viidi Eesti noormatemaatikud esmakordselt rahvusvahelistele matemaatikaolümpiaadidele.

Soovime juubilarile tugevat tervist ning jätkuvat kustumatut teotahet!

Kolleegid TÜ puhta matemaatika instituudist

Sirley Kodasma 50

Alati abivalmis ja rõõmsameelset kolleegi, peaarhivaar Sirley Kodasmad õnnitlevad esimese tõelise juubeli puhul üldosakonna töötajad.

Jätkuvat indu ja kindlat meelt ülikooli tegevuse talletamisel järgnevatele põlvkondadele.

Kolleegid üldosakonnast

ÕNNITLEME

75

Mihhail Šeljakin,
emeriitprofessor – 19. detsember

60

Mati Abel,
geomeetria ja topoloogia professor – 17. detsember

55

Elle Zirk,
raamatukogu postisekretär – 13. detsember
Juri Kudrjavtsev,
dotsent – 17. detsember
Anne Kütt,
õpetajate seminari raamatukoguhoidja – 17. detsember
Kersti Vahkal,
sekretär – 19. detsember

50

Sirley Kodasma,
ülikooli peaarhivaar – 13. detsember
Anne Parmasto,
dotsent – 13. detsember
Heli Grünberg,
dotsent – 15. detsember
Made Torokoff,
Pärnu kolledži lektor – 17. detsember

45

Helle Karro,
naistekliiniku juhataja, dotsent – 14. detsember

40

Ants Kurg,
dotsent – 19. detsember
Lea Leppik,
ülikooli ajaloo muuseumi teadusdirektor – 19. detsember

30

Sergei Džalalov,
Narva kolledži õpetaja – 13. detsember

25

Angelika Portsmuth,
erakorr teadur – 18. detsember

AKADEEMIA kultuurilehe nr 12

Jaak Aaviksoo – Ülikooli väljakutsed ja valikud
Georg Friedrich Parrot – Kõne Aleksander I-le
Georg von Rauch – Tartu Ülikooli juubel – kas 1982 või 2002?
Riia literaatide õnnesoovid Tartu Akadeemiale 1632. aastal
Georg Friedrich Parrot – Looduse tundmisest ja selle mõjust inimkultuurile, vaadatuna niihästi intellektuaalsest kui moraalsest küljest
Gottlob Benjamin Jäsche – Armastus ja usk: Hommikumõtteid Minu Sallyle, õndsale
Karl Ernst von Baer – Milline vaade elusloodusele on õige? ning Kuidas seda rakendada entomoloogias?
Wilhelm Ostwald – Katalüüsist
Ludvig Puusepp – Mõningaid täheldusi vaimuhaiguste kirurgilise ravi kohta
Teodor Lippmaa – Uut taimesotsioloogilise nomenklatuuri alalt
Juri Lotman – Kultuuri fenomen
Haldur Õim, Madis Saluveer – Freimid keelekirjelduses
Peeter Olesk – Arvustus: Ülalpool arvustust. Tartu ülikooli ajaloo küsimusi I–XXXII. (T[R]Ü ajaloo muuseumi materjalid.) Tartu: Tartu [Riiklik] Ülikool, 1975–2001.
Matt Ridley – Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. IX

TEKSTIPÄEV
19. detsembril eesti keele õppetoolis ph aud 139

12.15 Raamatu "Tekstid ja taustad. Artikleid tekstianalüüsist" esitlus
12.45 Inga Kukk, Eesti asutus suhtleb kodanikuga – kodulehekülgede võrdlus
13.15 Ene Vadi, Naise ja mehe rollid reklaamidiskursuses
13.45 Kersti Lepajõe, Intertekstuaalsed suhted õpilastekstides
14. 15 Kohvipaus
14.45 Krista Kerge, Ajakirjandusteksti süntaktilise keerukuse dünaamika XX sajandil
15.15 Reet Kasik, Uudistekstide hoiakud
15.45 Kathy Pauk, Konditsionaali modaalsed funktsioonid päevalehtede juhtkirjades
16.15 Arutelu ja päeva lõpetamine

TÜ Kirjastuse raamatute
SUURMÜÜK
TÜ Raamatukogus
18.–19. detsembril kell 11–18
TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

ACTA DIURNA

13. detsembril kell 14.15-15.45 esineb ph 139 seminaris "Keel, kommunikatsioon ja kognitiivsus" prof Krista Vogelberg loenguga "Viisakus, keel ja kultuur".

13. detsembril kell 16.15 kõneleb Eetikakeskuses, Ülikooli 7, II korrus psühholoogia osakonna lektor Maie Kreegipuu teemal "Mida nõuab eetikakoodeks psühholoogidelt ja kuidas neil seda täita õnnestub?"

13. detsembril kell 17 toimub TÜ Õpetajate Seminari aulas Salme 1a lõpueksam-kontsert, kus seminari naiskoori ja orkestrit juhatavad lõpetajad T. Kadarpik, K. Kohtla, K. Kutsar, K. Minajev ja S. Saarniit. Kaastegev M. Meumers, klaveril R. Gross, M. Jürgenson ja K. Nuume.

17. detsembril kl 11 algab Liivi 2-317 keeletehnoloogia päev "Eesti keeletehnoloogia: tänased tulemused ja homsed visioonid". Kava: www.cl.ut.ee.

KAITSMISED

18. detsembril kell 15 kaitseb Lossi 3-426 Anneli Lõuna magistritööd "Jüri Truusmann ja teised õigeusklikud haritlased Tallinnas 19. sajandi teisel poolel" *magister artium* (ajalugu) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Tiit Rosenberg. Oponent lektor Urmas Klaas, MA.

19. detsembril toimub Tiigi 78-126 magistritööde kaitsmine psühholoogia osakonnas:
kell 10 Ly Kästik "Individualism-collectivism and elementary forms of sociality". Juhendaja Anu Realo, PhD. Oponent Aune Valk, PhD;
kell 11.15 Annika Tina "Contribution of need of achievement and avoidance of failure to academic achievement". Juhendajad prof Jüri Allik, PhD ja Helle Pullmann, MSc. Oponent Eve Kikas, PhD;
kell 12.30 Jeannine Marie Richards "Social representations of gender in the hidden curriculum of school textbooks in Estonia and England". Juhendajad Olev Must knd (ped) ja Veronika Kalmus, MA (sotsiol). Oponent Jaan Mikk, dr (ped);
kell 14 Karin Korv "Algklassiõpilaste arvutamisoskused ja -vead ning nende seosed teksti mõistmise ja kognitiivsete võimetega" (magistriprojekt koolipsühholoogia erialal). Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Kalle Velsker, knd (ped).

19. detsembril kell 16.15 kaitseb ph aud 234 Kristiina Praakli eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas magistritööd "Kui kontaktis on eesti ja soome keel. Soome keele mõjud Tampere eesti keeles." Juhendaja prof Birute Klaas. Oponent Tiina Söderman (PhD).

20. detsembril kell 10 on magistritööde ja -projektide kaitsmine germaani-romaani filoloogia osakonnas Paabelis ruum 103:
Indrek Õisi magistritöö "The Concepts of the other Contemporary Northern Irish and Estonian Fictions". Juhendaja Pilvi Rajamäe. Oponent Reet Sool;
Agnes Traksmaa magistriprojekt "Valik eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimetusi saksa keeles". Juhendaja prof Karl Lepa. Oponent Ruth Niibo, konverentsitõlke magister;
Riina Mägi magistriprojekt "Inglise-saksa-eesti reklaami valiksõnastik". Juhendaja prof Karl Lepa. Oponent Margot Savisaar, konverentsitõlke magister;
Marge Paali magistriprojekt "Rahvaloenduse läbiviimise-alane eesti-inglise valiksõnastik statistikaametile". Juhendaja Terje Teesalu. Oponent Kaja Kährik, MA.
Maie Fedini magistriprojekt "Piibliteoloogiliste mõistete inglise-eesti valiksõnastik". Juhendaja Siret Rutiku, PhD. Oponent Enn Veldi, filol-knd Info: Miivi Kaber, tel 375 228.

20. detsembril kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46-301 zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Teet Krause magistritööd ihtüoloogia ja kalanduse erialal "Siig *Coregonus lavaretus maraenoides Poljakow* Peipsi järves". Juhendaja prof T. Saat, oponent TÜ EMI vanemteadur M. Vetemaa.

20. detsembril kell 13 kaitseb ph aud 135 Merit Kase ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas magistritööd "Reklaam kui sotsiokultuuriline kommunikatsioon". Juhendaja Maarja Lõhmus, PhD. Oponendid prof Peeter Torop, PhD, teadur Veronika Kalmus, MA.

23. detsembril kell 10 toimub keemiaosakonnas Jakobi 2-430 doktoritööde kaitsmine:
Koit Herodes "Solvent Effects on UV-VIS Absorption Spectra of Some Solvatochromic Substances in Binary Solvent Mixtures: the Preferential Solvation Model". Juhendaja prof Ilmar Koppel. Oponendid prof Mati Karelson ja dots Uldo Mölder;
Anti Perkson "Synthesis and Characterization of Nanostructured Carbon". Juhendaja prof Mati Karelson. Oponendid prof Ilmar Koppel ja vanemteadur Uko Maran.

LOENGUD

17. detsembril kell 16-18 toimub marksu majas aud 108 Turu ülikooli sotsiaalpedagoogika doktori Kaarina Ranne-Lundmarki loeng "Sotsiaalpedagoogika võimalused peretöös" soome keeles tõlkega eesti keelde.

18. detsembril kell 16.15 toimub ph 227 usuteaduskonna süstemaatilise usuteaduse lektori Anne Kulli (PhD) *venia legendi* "Inglitest ja institutsioonidest". Info: Inta Ööpik, tel 375 300.

TEATED

Tartu Ülikooli Kirjastuses müügil viimased ülikooli jõulukaardid (8 kr) ning struktuuriraamatud (55 kr). Info ja tellimine: Merle Piho, tel 375 946.

Saadaval viimased ülikooli 2001. a aastaraamatud. Info ja tellimine: Leeni Uba, tel 375 509.

16. detsembrist kuni 5. jaanuarini 2003 on TÜ Raamatukogus viivisevaba periood.

18. detsembril kell 9.15-9.45 peab ph aud 227 hommikupalvust Mika Tuovinen, EELK Tartu praostkonna vikaardiakon.

Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse I aastaraamatu esitlus ühes väikese jõulupeoga toimub 19. detsembril kell 18 Lossi 38 (vana anatoomikum). Ootame kõiki uusi ja vanu sõpru! Info: www.ut.ee/lekeskus või Triin Iva, tel 375 422.

KONTSERT

TÜ Akadeemilise Naiskoori Vilistlaskoori ja EMLS Tartu Meeskoori jõulukontsert on Tartu Salemi kirikus laupäeval, 21. detsembril kell 18. Dirigendid Vaike Uibopuu, Alo Ritsing, Made Ritsing, Veiko Teekel.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine 50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida 10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida 5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

20. detsember 2002

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 41 (2119)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOL
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Hea ülikoolipere!

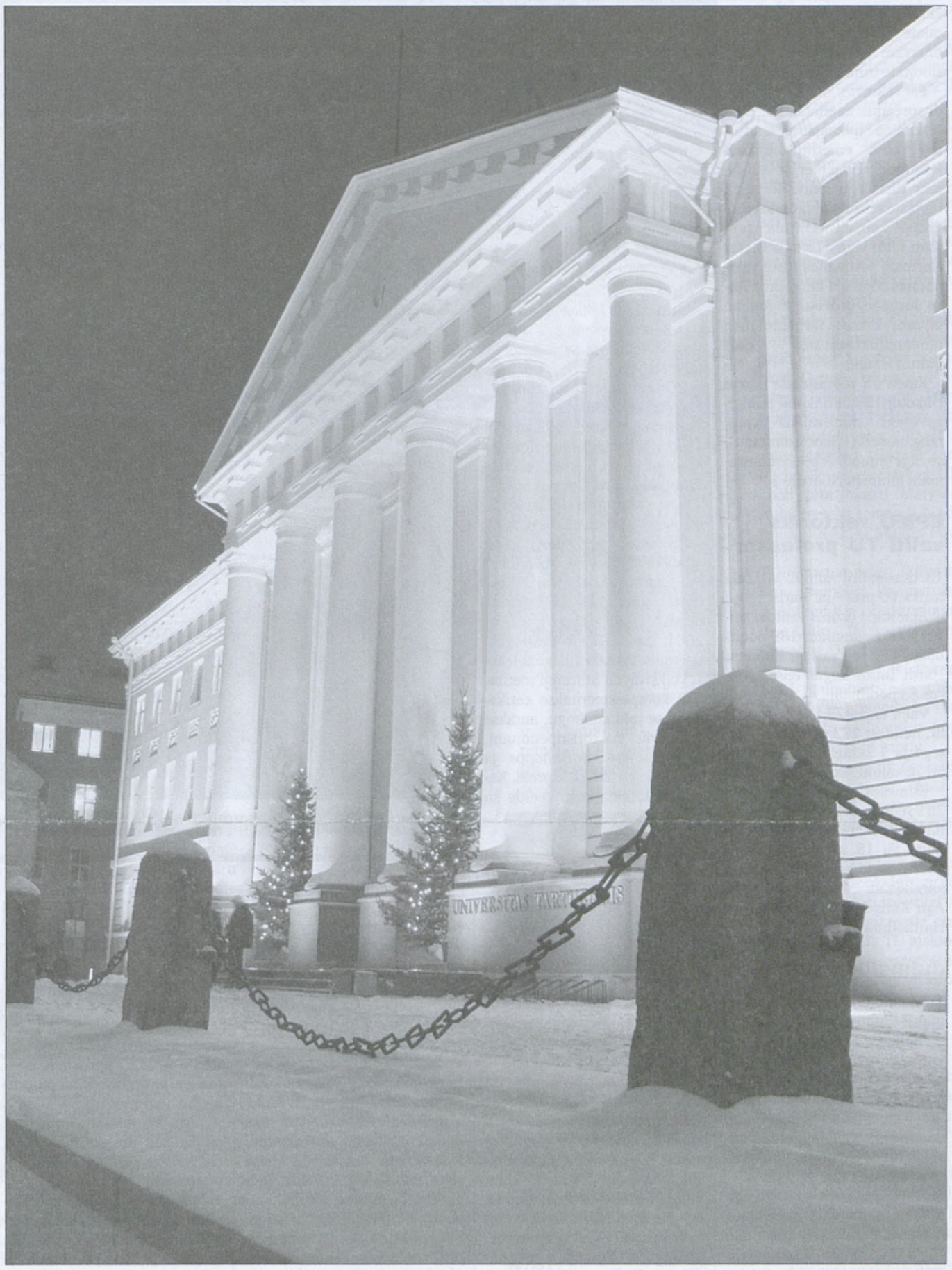
Põhjamaine pimedus on kohe-kohe oma tagasikäiku leidmas ning jõuluaeg ja aastavahetus ukse ees.

Jõulude ja uue aasta ootamine peaksid olema rahu, rõõmu ja lootuse otsimise ja leidmise ajaks. Tegelikkuses saab just jõuludest ja aastalõpust pahatihti see aeg, mil rahulikke hetki kipub häirima viimaste kiirete tegematajätmiste lõpetamine, hektiline otsade kokkutõmbamine. Et akadeemilise maailma jaoks on põhiline kokkuvõtete tegemise aeg ikkagi kevadel ja lootusrikka sihiseadmise aeg sügisel, siis peaks meie jaoks siin alma materi *sammaste vahel talvisel aastalõpul rahulikku küünlavalgusaega ka rohkem jätkuma.*

Mahutame siis seekordsesse jõuluaega mõned väiksed jõuluimed ja rahulikud hingetõmbehetked, mille toel uuel aastal taas oma pürgimusi jätkata ning südamerahu ja lootusega tulevikku vaadata.

Kallist jõulurahu ja lootusrikast uut aastat!

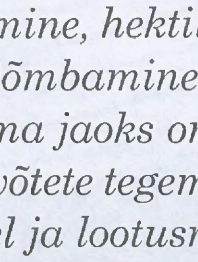
Rektor Jaak Aaviksoo

ANDRES TENNUS

UT KÜSIB

Hele Everaus
professor, TÜ arendusprorektor

Millised olid 2002. teadus- ja arendusaasta tähised?

Teaduses on kindlasti oluline, et haridusministeerium on andnud teaduse tippkeskuste staatuse mitmele interdistsiplinaarsele uurimisrühmale.

Sellega luuakse eeldused teadustegevuse integratsiooniks nii ülikooli sees kui ka teiste teadus- ja arendusasutustega.

Tartu Ülikoolil on olnud edu rahvusvahelistes projektides.

Olulised jõupingutused tehnoloogia siirde alases tegevuses on reaalsete märkideni jõudnud.

TÜ nõukogu on toetanud tehnoloogiainstituudi arengustrateegiat ja äriplaani.

Tehnoloogilise infrastruktuuri arendamiseks asutas Tartu Ülikool OÜ Tartu Tehnoloogiapargi; on alustatud uue ettevõtluse ja tehnoloogiajuhtimise magistriprogrammiga; sõlmitud on koostöölepe Zernike grupiga.

Institutsiooni kui terviku arengupotentsiaali hindamiseks valmis eneseanalüüsi aruanne, millest lähtuvalt viisid Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni eksperdid läbi oma evalvatsiooni.

Eelnevat arvestades on alustatud Tartu Ülikooli arengustrateegia väljatöötamist järgnevateks aastateks.

Tunnustus on kahtlemata Tartu Ülikooli kutsumine Euroopa mainekamaid ülikoole ühendavasse Coimbra gruppi.

Eetikakeskuse asutamine ja selle tegevuse arendamine on kõigile erialadele äärmiselt oluline.

Volli Kalm
professor, TÜ õppeprorektor

Missugused tähised jäävad maha 2002. aasta õppetööst?

Juubeliaasta sündmuste taustal tõstaksin esile vaid mõnda õppeprorektori seisukohast olulist tegevust.

Kevadel koos viimaste õpetajakoolituse õppekavade vastuvõtmisega nõukogus lõppes ülikooli õppekavade reformi esimene osa.

Suvine põhiõppe vastuvõtt toimus juba uutele õppekavadele ning hakkab tekkima nende järgi õpetamise kogemus. Riigieelarvelistele õppekohtadele sissesaamise lävi tõusis järjekordselt ja kümne hulgas oli 7 loodus- või täppisteaduslikku õppekava.

Õigusinstituut ühines ülikooliga. Kogu protsess toimus koordineeritult ja lõpptulemus on eeskuju loov.

Valmis uus Raatuse tänava ja renoveeriti Tiigi tänava ühiselamu.

Kokku tuli üliõpilaste kasutussse üle 1000 väga hea elamistingimusega ühiselamukohta.

Kõige ebaefektiivsemalt kasutatud tööaeg 2002. aastal oli see, mis tuli kulutada ülikooliseaduse parandustega ja õppetoetuste seadusega tegelemisele.

Õppetoetuste seadus on endiselt vastu võtmata, aga Riigikogu jõudis juba vähendada 2003. aasta õppetoetusteks planeeritud raha. Ülikooliseaduse parandused on teist aastat arutusel.

Madis Tõns
magistrant, TÜ Üliõpilasesinduse esimees

Mida tahab üliõpilasesinduse uus esimees eelmistest paremini teha?

Loomulikult tahab iga esinduse esimees olla oma eelkäijast parem.

Ei saa väita, et ei esindus ega ükski esimees poleks enne mind üldse töötanud. Ometi peaks nii esimehe kui esinduse töö tervikuna tudengi huvide kaitsmisel olema üldsusele senisest tajutavam, operatiivsem, intensiivsem ja parem.

Rohkem tähelepanu tuleb pöörata sotsiaal- ja õppetoetustele. Samuti peaks üle vaatama esinduse töökorralduse, määrama esinduse arengusuunad ja arengustrateegia.

Kindlasti peab esindus tudengihuvide kaitsmisel rohkem tähtsustama ka tegevust TÜ nõukogus ja selle alalistes toimkondades ning TÜ valitsuses. Samuti tuleks kaasata oma tegevusse rohkem kõikide teaduskondade nõukogudes olevaid üliõpilasi.

Esinduse haridus- ja sotsiaaltoimkondade tegevusse on oodatud ka kõik ülejäänud aktiivsed TÜ tudengid (info tel 375 400).

Olen varem olnud TÜ nõukogu ja selle õppe- ning eelarvekomisjoni liige. Samuti olin eelmise üliõpilasesinduse koosseisu volituste lõpus esinduse aseesimees.

Arvan, et olen saanud varasema tegevuse käigus palju kogemusi, et esindust paremini tööle panna.

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud istungil on kavas kinnitada TÜ 2003. aasta eelarve ja katsekoja arengukava, asutada molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus, korrastada ülikooli töötajate ja ülikooli ees teeneid omavate isikute ja organisatsioonide tunnustamise korda.

Päevakorras on ka EV teaduspreemia kandidaatide ülesseadmine (pikaajalise teadustöö eest emeriitprofessorid Raimund Hagelberg, Ain-Elmar Kaasik ja Huno Rätsep), täppisteaduste valdkonnas töögrupp koosseisus (juht prof Mati Kilp) Valdis Laan ja Peeter Normak; sotsiaalteaduste valdkonnas dots Eiki Berg, prof Toivo Jürimäe, prof Janno Reiljan ja prof Urmas Varblane ning humanitaarteadustes dots Martin Hallik.

Kavas on võõrandada hoone Ülikooli 15 kui ülikooli põhitegevuseks mittevajalik vara, ning taotleda ülikooli omandusse riigi omandis olev hoonestamata kinnistu Nooruse 3.

EPMÜ rektoriks valiti TÜ professor

18. detsembril valiti EPMÜ rektoriks TÜ prof Alar Karis.

Alar Karis osutus valituks teises voorus, kogudes 189 poolthäält, tema vastaskandidaat Hardi Tullus kogus teises voorus 83 poolthäält.

Välja anti 273 hääletussedelit, nendest 272 olid poolthäältega ja 1 kehtetu. Kasutamata jäi 26 valimissedelit.

Esimeses voorus anti välja 281 sedelit, nendest 279 poolthäältega, kehtetud 2. Kasutamata jäi 18 sedelit. Esimeses voorus jagunesid hääled kolme kandidaadi vahel järgmiselt: Alar Karis 140, Lembit Nei 60, Hardi Tullus 79.

Juhuslik näitus

TÜ Raamatukogu II korrusel on näitus "Juhuslikult".

Rebecca Keller, kunstiõppejõud Chicagost, sattus sel semestril õpetama nii Tartu Ülikooli maalikunsti kui kunstiajaloo õppetoolis. Läbikäimine nende kahe vahel on olnud kasin ja tudengid nägid siin koostöövõimalust. Keegi juhtus ütlema: "Ühinegem!" ja nii see näitus sündis. Ka töödes kasutatud materjalid sattusid kunstnike kätte juhuslikult: pööningutelt, aedadest, kõnniteedelt.

Näitus jääb avatuks 21. detsembrini.

Kõrge autasu prof Paul Alvrele

Soome Vabariigi 85. aastapäeva puhul autasustas Soome Vabariigi president Tarja Halonen Tartu Ülikooli emeriitprofessorit Paul Alvret (pildil) Soome Valge Roosi Rüütelkonna I klassi ordeniga.

Kõrge autasu kinnitas Tallinnas Paul Alvrele rinda Soome Vabariigi suursaadik Eestis Jaakko Blomberg.

Eetikakeskuses jagati stipendiume

Margit Sutrop
prof, eetikakeskuse juhataja

TÜ eetikakeskuses anti kätte Volkswagen Stiftungi stipendiumid.

Stipendiumi pälvisid Roomet Jakapi (filosoofia ajalugu, väitekiri kaitstud), doktorandid Marek Järvik (praktiline filosoofia), Taavi Lai (tervishoiukorraldus), Ivo Volt (klassikaline filoloogia) ja Ken Kalling (avalik haldus).

Volkswagen Stiftung Saksamaal toetab TÜ eetikakeskust selle väljaarendamise kolme aasta vältel (2001-2004) programmi "Ühised teed Euroopasse" raames. Selle programmi kaudu aitab Volkswagen Stiftung kaasa Saksamaa ülikoolide koostööle Ida- ja Kesk-Euroopa ülikoolidega.

TÜ eetikakeskuse koostööpartneriks Saksamaal on Konstanzi ülikool, kellega TÜl on ka partnerlusleping. Toetuse saamise eest oleme eelkõige tänu võlgu prof Jürgen Mittelstrassile Konstanzi Ülikoolist. Ta on meie keskuse rahvusvahelise kuratooriumi esimees ja ta aitab kavandada keskuse tööd. Selle aasta sügisel valiti ta Londonis asuva Euroopa TA presidendiks. Prof Mittelstrass oli 2001. aastal Saksa-Eesti akadeemilise nädala aulakõneleja.

Volkswagen Stiftungi toetuse abil komplekteeritakse eetikakeskuse raamatukogu, antakse välja viis doktoristipendiumi, korraldatakse *workshop*pe ja kutsutakse külalislektoreid. Kavas on tõlkida eesti keelde ka saksakeelne eetikaõpik.

Klassikalise filoloogia doktorant Ivo Volt saab prof Margit Sutropilt Volkswagen Stiftungi stipendiumi. VARJE SOOTAK

UT KÜSIB

Heiki Tamm
botaanikaaia direktor

Kuidas lõpeb botaanikaaia aasta?

Ülikooli botaanikaaiale lõpeb aasta lootustega, et järgmisel aastal rajame vana subtroopikakasvuhoone asemele kolm uut taimekollektsiooni troopika eri piirkondadest. Selleks on meil kasutada Keskkonnainvesteeringute Keskuse energiasäästu sihtfinantseering ning loodame toetust saada ka ülikooli eelarvest ja Tartu linnalt. Linna toetusel on juba remonditud piirdemüür Laia tänava lõigus.

3.-5. juulini 2003 on meie 200. aastapäeva rahvusvaheline konverents "Botaanikaaedade strateegiad muutuvates majanduslikes tingimustes". Konverents on eelkõige suunatud Ida- ja Kesk-Euroopa botaanikaaedadele ning see toimub koostöös rahvusvahelise botaanikaaedade looduskaitse organisatsiooniga Botanic Gardens Conservation International.

Sponsorite abiga ehitasime välja suvelava, kus toimusid Eesti Kontserdi korraldatud meeldejäävad kammerjazzikontserdid. Järgmisel aastal võib lisaks kontsertidele näha ka muid etendusi.

Juba kolm kuud töötab botaanikaaias lastega Tartu Keskkonnahariduse Keskuse õpetaja. Seda suunda tugevdame veelgi järgmisel aastal.

Jõululillena õitseb meil paradiisilinnulill (*Strelitzia reginae*) Kapimaalt.

Ljubov Kisseljova
vene kirjanduse professor

Mida tähendas Teile ülikooli ühine suvine Peterburis käik?

Reis Sankt Peterburgi oli väga demokraatlikult korraldatud: igaüks, kes soovis, võis kaasa sõita. See oli väga meeldiv. Reis andis haruldase võimaluse kohtuda ülikooli teaduskondade ja erialade esindajatega ning erinevatel ametikohtadel töötajatega. Tegemist ei olnud tavapärase ekskursiooniga kaunisse Sankt Peterburgi valgete ööde ajal.

Kõik kaasasõitjad said end tunda teises riigis oma ülikooli saadikutena. See aitas tugevdada missioonitunnet, milleta ükski institutsioon, eriti ülikool, tegutseda ei saa. Olen tänulik kolleegidele, kes astusid Peterburi ülikooli aulas üles ettekannetega, nende muljetavaldavate esinemiste eest. Tänu nendele võisime uhkust tunda nii Tartu Ülikooli mineviku kui ka ülikoolis praegu tehtava teaduse kõrge taseme üle.

Iga endast lugupidav akadeemiline kollektiiv peab au sees pidama oma lahkunud liikmeid. Smolenski kalmistu külastamine, kus puhkavad paljud meie professorid, jääb alatiseks meelde.

Arvan, et sellised sõidud on vajalikud akadeemilise pere ühteliitmiseks. Meie reis on ilmekas näide sellest, et ülikool on midagi rohkemat kui lihtsalt töökoht, et *alma materi* idee ei ole väljamõeldis, vaid tegelikkus.

Ela Martis
ajaloo muuseumi direktor

Kui palju on "ravitud" Toomkiriku varemeid?

Tartu Toomkiriku lõunatorn on üldiselt terveks ravitud, st ehitustööd lõunatornis on lõppenud.

Teha on veel mõningaid trepikindlustusi – paigaldada käepidemed, nöörid, köied ja mõningad valgustid käikudesse.

Põhjatorni projekteerimine käib ARC-projektis täie hooga, see loodetakse valmis saada veel sel aastal. Siis võib aprillikuus jälle ehitama hakata.

Tornide valmimisel toimub külastajate ringkäik põhjatornist üles ja lõunatornist alla. Tornikäikudes liiklemine on ühesuunaline, sest tornid on sedavõrd kitsad.

Toomkiriku varemete konserveerimistööd peaksid lõppema 2005. aasta hansapäevadeks. Sellest kujuneb Tartu põnevaim turismiobjekt.

Toomkirik ehitati 13. sajandil, lõplikul kujul valmis 16. sajandil.

See on kolmelööviline basiilika, mille pikihoone külgedel olid lisaks kabelilöövid. 15. sajandil ehitati lääneküljele kaks torni. 16. sajandi teisel poolel, Liivi sõja päevil jäi kirik hoolduseta ja hakkas lagunema. Sellele aitas kaasa 1624. aasta tulekahju.

Seoses ülikooli taasavamisega 1802 rekonstrueeriti 1804-1807 ülikooli esimese arhitekti prof Krause juhtimisel kiriku kooriosa raamatukogu tarbeks.

Peeter Torop
semiootikaprofessor

Milline on ülikooli koht järgmises Eestis?

Järgmine Eesti on juurtega tänases päevas ja seega juba olemas. Täisväärtuslik riik peab pakkuma turvatunnet. Väikese riigina tuleb tal toetuda etnilisele identiteedile. Etniline identiteet riigi tasandil ei võta ära iga üksiku inimese õigust oma identiteedile. Kuid haridussüsteem peab olema rahvuslik. See pole vaid keele küsimus. Haridus kui osa turvatundest ei saa koosneda faktiteadmiste jagamisest. Olulisem on mõtlemisvõime ja loovuse arendamine, mille tagab kokkupuude kultuuriga. Näiteks kirjandusteoste lugemine koolis ei ole luksus, sest kultiveerib nii vajalikku empaatiat, mittestandardset mõistmisvõimet. Pehmed õppeained ja teadused vajavad väärtustamist, nende abil luuakse ühiskonnas vastastikust mõistmist ja sidusust. Parim viis on seda teha emakeeles.

Väike kultuur on kallis, sest peab olema tõlkiv kultuur. Unistamine üleminekust ingliskeelsele õpetusele või videoloengutele on kõige tavalisem provintslus. Ülikooli koha maailmas määrab eristumisvõime. Eristuda saab tasemega. Taset saab tõsta mõtlemisvõimet kultiveerides. Mõtlemisvõime on lahutamatu tõlkimis- ja tõlgendamisvõimest, nii inimese kui riigi tasandil. Jõuame tagasi identiteedi juurde. Vaid see kasvatab ega lase hajuda.

Kadri Roos
eesti keele (võõrkeelena) üliõpilane

Sõnavõistlusel olite sõnaga mestimine (twinning) I auhinna saajate hulgas. Mida Te ülikoolis käibivas sõnavaras muuta tahaksite?

Ülikoolis käibiv sõnavara on niivõrd rikas ja samas nii erinev, et kõike muuta poleks võimalikki. Võib-olla oleks võimalik hoopis võõrkeelse sõnavara "sissevoolu" eesti keelde sellele kasulikku suunda suunata.

Tehnikamaailm ja teadused on sedavõrd edasi arenenud, et eesti keelel on tõsiseid raskusi ajaga kaasas käimisel. Kogu maailmas täienevad ja uuenevad kõikvõimalikud teaduslikud terminid pidevalt, kuid nende eestikeelsed vasted on visad tulema. Erinevalt suhtluskeelest, arvan ma, peaks teaduskeelele ja põhimõistetele siiski üritama eestikeelseid vasteid leida – kas läbi tõlke, tuletamiste või laensõnade. Ja näiteks neid lõputöid, kus tudengid ise põhimõistetele seletusi välja pakuvad, võiks ka kõrgemalt või pisut erilisemalt hinnata.

Sõnavõistluse tulemused näitasid, et tudengeid, keda sõnaloome huvitab, jagub igasse valdkonda alates filoloogiast kuni sotsioloogia ja füüsikani. Ja eks ole nende hulgas ka meie tulevasi teadlasi, õpetlasi ja riigimehi, kes meelsasti Euroopa Liitu pürivad. Parem on, kui nad juba varakult harjuvad eestikeelsete oskussõnadega, selmet kasutada endi igapäevatoimetustes võõrkeelt.

Tartu Ülikooli aastakroonika

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Tartu Ülikooli 2002. aastat ilmestasid asutamise 370. ja taasasutamise 200. aastapäeva üritused

ANDRES TENNUS

Jaanuar

- Vabade kunstide professoriks valiti kirjanik ja tõlkija Ain Kaalep.
- Jätkus eelmisel aastal alanud õppeinfosüsteemi käivitamine moodulite kaupa.
- Seminaril "Õpetajakoolituse õppekavade reform – ideed ja tegelikkus" analüüsiti õpetajakoolituse õppekavasid TÜs.
- Majandusteaduskonna ärijuhtimise magistriõppes kaitsti 100. magistriprojekt. Kaitsja oli AS Vilma finantsdirektor Ruth Kotsar tööga "Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine AS-is Vilma".
- Traditsioonilise Friedrich Puksoo päeva teema oli "Lehekülgi Eesti raamatukogude ajaloost".
- TÜ Raamatukogu ja Soome Kirjanduse Selts allkirjastasid vanade raamatute konserveerimisteenuse ostmise lepingu raamatukogu ennistuskeskuselt.

Veebruar

- Aadressil www.ut.ee/e-ylikool avati kõigile e-ülikooli portaal, mis tutvustab virtuaalõppe võimalusi, annab infot internetipõhiste kursuste ja moodulite, koolituste ja seminaride kohta.
- Rektor Jaak Aaviksoole anti Prantsuse Vabariigi Riiklik Teeneteorden.
- 100. sünnipäeva tähistas pedagoogikateadlane Aleksander Elango. Vabadussõja ajal oli ta Tartu kooliõpilaste pataljonis, ülikoolis töötas 1931. aastast. Juubeli tähistamisel ajaloo muuseumis esines sõnavõtuga ka Elango ise.
- Narva kolledžis pidas akadeemilise loengu vähemusrahvuste küsimustest Euroopa Komisjoni suursaadik Eestis John Kjaer.
- TÜ algatatud Tartu teadmiste mess sai 10aastaseks. Intellektikal tutvustas ülikool uut õppeinfosüsteemi, teadustöid, korraldas informiini jm.
- TÜ kasvandiku, kaasaegse embrüoloogia rajaja akad Karl Ernst v Baeri 210. sünniaastapäeva tähistati rahvusvahelise konverentsiga.
- Teaduskonverentsiga tähistati ka rahvusvaheliselt tuntud teadlase, TÜ professori ja rektori ning Eesti TA asutajaliikme Edgar Kanti 100. sünniaastapäeva.
- Tartus ja Tallinnas toimus rahvusvaheline kultuurisemiootika kongress, millega tähistati prof Juri Lotmani 80. sünniaastapäeva.
- Vabariigi teaduspreemiad määrati prof Ene Ergmale, mereinstituudi kollektiivile (Jüri Elken, Jüri Kask, Tarmo Kõuts, Uno Liiv, Tarmo Soomere), prof Marika Mikelsaarele, prof Raivo Männile (Peeter Hõrak, Indrek Ots, Toomas Tammaru) ja prof Kalevi Kullile. Kultuuripreemia elutöö eest pälvisid vabade kunstide prof Ain Kaalep ja spordipreemia prof *emer* Atko-Meeme Viru.
- Tartu Linnavalitsus kinnitas TÜ Raamatukogu esise haljastuse projekti eskiislahenduse konkursi võitjaks Helmi Sakkovi tööga "Kuup ja kera".
- TÜd külastas ja pidas loengu "Ameerika ja maailm" USA uus suursaadik Eestis Joseph M. de Thomas.

Märts

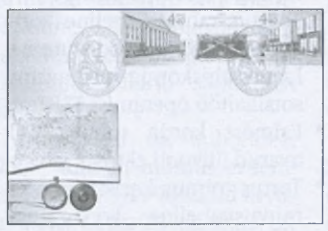
- Füüsika-keemiateaduskonna dekaaniks valiti teist korda prof Jaak Järv.
- Skytte medali pälvis ülikooli ja linnavalitsuse viljaka koostöö edendamise eest Tartu linnapea Andrus Ansip. Skytte päeval esinesid ettekannetega prof Juhan Maiste, prof Leonhard Lapin ja TÜ arhitekt Martti Preem.

- TÜ andis haridusministeeriumile registreerimiseks üle uued reformitud õppekavad, mis võimaldavad üliõpilasel valida peaaine kõrvale mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Uute magistriõppekavade eesmärk on erialaõpe ja spetsialisti koolitus, ettevalmistus doktoriõppeks ning kõrgharidusega täiskasvanute jätkõpe.
- Ülikooli külastas Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni rahvusvaheline hindamiskomisjon. TÜ on esimene Eesti kõrgkool, kes on assotsiatsioonilt palunud enese erapooletut hindamist.
- Ülikoolis hakati välja andma rahvusvahelist ajakirja Journal of Baltic Studies.
- Toimus tehnoloogiainstituudi koostöönõupidamine Hollandi firma Zernike Group BV presidendi ja University of Entrepreneurship dekaaniga, kus arutati instituudi arengusuundi, struktuuri jm.
- TÜ Kunstimuuseum sai ülikooli Voronežis asuva kunstivara digitaalse andmebaasi, mille põhjal hakati koostama kataloogi 1. osa.
- TÜ õigusteaduskond ja Avatud Eesti Fond esitlesid uut kogumikku "Kohtute sõltumatus ja kohtusüsteemi toimimise efektiivsus Eestis" ning ajakirja Rechtstheorie Eesti erinumbrit.
- Täppisteaduste kool korraldas rahvusvahelise matemaatikavõistluse "Känguru" Eesti võistluse, kus osales 10 000 õpilast 311 koolist.
- Vabariigi valitsus kiitis heaks 3+2 õppesüsteemi, mille järgi omandab üliõpilane bakalaureusekraadi 3 ja magistrikraadi 2 aastaga.
- Lääne-Euroopa vanagraafika näitus juhatas sisse TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva ürituste sarja.

Aprill

- TÜs toimus paariaastase vaheaja järel maavanemate päev. Arutati regioonide ja ülikooli koostöövõimalusi.
- TÜd külastas Saksa Riigipäeva asepresident dr Antje Vollmer koos kuulsa luuletaja ja esseisti Hans Magnus Enzensbergeriga.
- Tartu Üliõpilasteater osales Inglismaal rahvusvahelisel noorte- ja üliõpilasteatrite festivalil kahest lavastusest koosneva etendusega.
- Pärast põhjalikku remonti avati vana kohvik. I korrusel on üliõpilaspubi Krambambuli, II korrusel kohvik.
- Jaaksoni stipendiumi (suurim haridusstipendium Eestis – 186 000 kr) pälvis õigusteaduskonna doktorant Ilona Nurmela.
- Ülikoolis toimus rahvusvaheline Briti uuringute konverents "Defining Englishness". Ettekandega esines ka Briti suursaadik Eestis Sarah Squire. Esitleti TÜ kultuuriuuringute seeria 2. köidet.
- Rahvusvahelise konverentsi "Meditsiin, eetika ja ühiskond" peamised teemad olid meditsiin ja ühiskond, õigus ja eetika, geneetika ning geenitehnoloogia võimalused ja ohud, eugeenika, sotsiaalne õiglus, arst ja patsient ning arstiabi kättesaadavus.
- Avati TÜ Ajaloo Muuseumi koostatud juubelinäitus "Tartu Ülikool ja Eesti. Maa, rahvas, kultuur".
- IT-osakond võttis pidulikult maha ajaloolise kaabli, mille kaudu 10 aastat tagasi loodi Tartus esimene Interneti püsiühendus.
- TÜ ja Eesti Pank esitlesid 10kroonist TÜ juubeli hõbemünti.
- Ilmus ülikooli juubelialbum (koostajad Tullio Ilomets, Indrek Ilomets ja Voldemar Trei), milles esitatakse esmakordselt ühiste kaante vahel ülevaade Tartu Ülikooli teemalistest kollektsioneerimismaterjalidest.
- Üliõpilasesinduse valimistel käis valimas 2141 tudengit, mis teeb valimisaktiivsuseks 15,6% (2001 – 23,55%).
- TÜ ja Hugo Treffneri Gümnaasium sõlmisid koostöölepingu, et parandada füüsika ja keemia õpetamise kvaliteeti ning rakendada õpetajakoolituse kaudu gümnaasiumis uusi õpetamismeetodeid.

- TÜ ja Eesti Post esitlesid ülikooli juubelimarke. Markidel on peahoone 1632. aasta asutamisakti ja raamatukoguhoone ühe seal säilitatava inkunaabli lehekülje taustal. Marke siduval kupongil saab näha rootsiaegse ülikooli rektori ametitunnuseid – skeptreid (valitsuskeppe). Sai osta ka esimese päeva ümbrikke koos esimese päeva templiga.
- 10. aastapäeva tähistas TÜ Akadeemilise Naiskoori vilistlaskoor (dirigent Vaike Uibopuu).
- Avati renoveeritud aula (koidupunane peegelvõlvlagi, pikuti poolkaares paigutatud uued toolid jne). Juubeliks remonditi ka peahoone fuajee, vasakpoolne koridor ja peahooneesine müür.

- Tartu Akadeemiline Meeskoor tähistas oma 90. aastapäeva juubeliürituste sarjaga, ilmusid koori ajalooraamat ja reisilaulik.
- TÜs toimus rahvusvaheline konverents, millega märgiti prof Georg von Bunge 200. sünniaastapäeva.
- Professorite alleelt võeti maha vanad vahtrad ja istutati asemele uued.

Mai

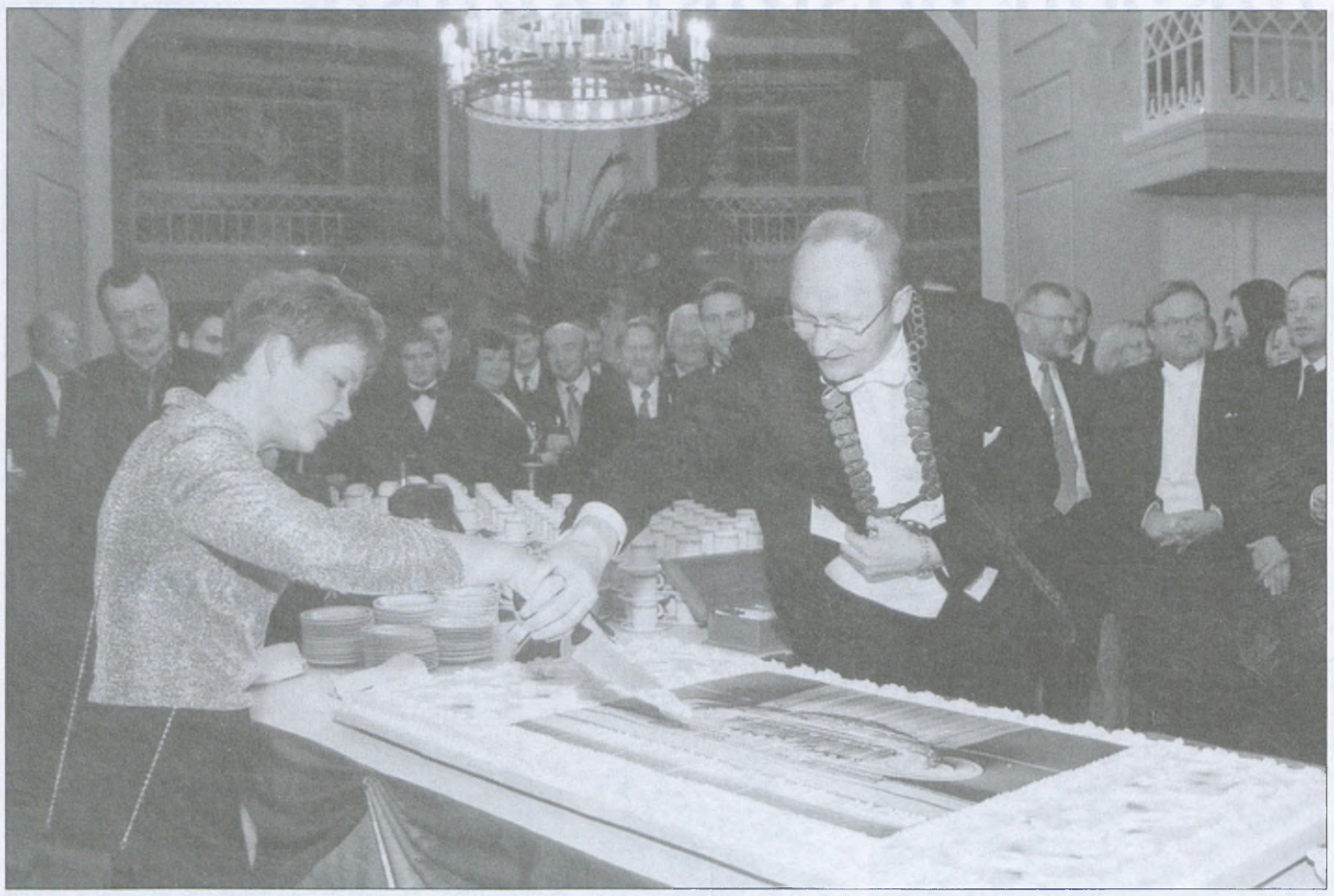
- 3.-5. maini toimusid TÜ aastapäevapidustused: aktus (akadeemiline loeng akad Jaan Einastolt), rahvusvaheline konverents "Rahvusülikool – rahvusvaheline ülikool", rongkäik ja ülikooli päev Toomel. Asutati Toomehärrade Kogu.
- Vabariigi president Arnold Rüütel istutas botaanikaaias ülikooli juubelitamme.
- TÜ Raamatukogus oli I raamatumess UTLIB MARKET, kus toimusid raamatute soodusmüük, tudengite konspektide müük jm. Avati näitus "Bibliotheca Universitatis Tartuensis 2002".
- TÜ Üliõpilasesinduse esimeheks valiti Jüri Herman-Tennosaar.
- Ülikoolis toimus Läänemere piirkonna ülikoolide administraatorite seminar.
- Teaduskeskus AHHAA avas Vanemuise kontserdimajas uue interaktiivse haridusnäituse "Ahhaa meelega!"
- SELLi mängude raames toimus rahvusvaheline teaduskonverents "Tudeng, ülikool ja sport".
- Tartu üliõpilasmängudel 2002 ehk XVIII SELLi mängudel osales 1095 tudengit 10 riigi 60 kõrgkoolist.
- TÜ ja Eesti Keele Sihtasutus esitlesid raamatut "Johann Wilhelm Krause. Kataloog 2. Arhitektina Liivimaal".
- Ülikoolis toimus VI Põhja- ja Baltimaade teravikmikroskoopia konverents.
- Seoses ülikooli taasavamise 200. aastapäevaga autasustati Tartu linna medalitega professoreid rektor Jaak Aaviksood, Jaanus Harrot, Jüri Kärnerit, Kalle Kasemaad ja Mati Karelsoni.
- TÜ nõukogu valis TÜ audoktoriteks Münsteri Ülikooli prof *emer* Manfried Leonhard Georg Dietrichi, Freiburgi Ülikooli prof Peter Schlechtriemi, Helsingi Ülikooli prof Thomas Wilhelmssoni, Nantes'i Ülikooli prof Michel Bourini ja Helsingi Ülikooli prof Martti Marvola. Auliikmeteks nimetati Linda Roose Kaljot ja Magda Puusepp.
- TÜ Raamatukogu külastas Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liidu IFLA president Christine Deschamps.
- TÜ Raamatukogus toimus Eesti raamatukogude, muuseumide ja arhiivide kultuuriväärtuste säilitamise nõukogu laiendatud istung.
- Austria suursaadik dr Jakub Forst-Battaglia ja Austria suursaatkond korraldasid raamatukogus Austria päeva.
- TÜ nõukogu otsustas asutada OÜ Tartu Tehnoloogiapargi.
- TÜ nõukogu tegi vabariigi valitsusele ja Riigikogule ettepaneku alustada TÜ ajaloolise hoonestu 10aastase renoveerimisprogrammi väljatöötamist.

Juuni

- TÜs toimus konverents "Akadeemiline õigusharidus Eestis". Tähistati ka õigusteaduskonna ajakirja Juridica 10. ilmumisaastat.
- Lõppes Tiigrihüppe suurim virtuaalne loodusvõistlus "Tiigriretk Eestimaal II". Interneti vahendusel suurima koolidevahelise virtuaalse simulatsiooni projektis õpiti lahendama ökoloogia- ning keskkonnaprobleeme.
- Mikrobioloogia ja biokeemia instituudid esitlesid uudset tervistavat laktobatsilli ja tervisejuustu.
- TÜ sõlmis koostöölepingu Hollandi firmaga Zernike Group, et arendada ühiseid tehnoloogilisi projekte.
- TÜd külastas Hollandi kroonprints Willem-Alexander.
- Majandusteaduskond korraldas rahvusvahelise majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverentsi "Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale".
- TÜ teadus- ja arendusosakonna juhatajana asus tööle Karin Jaanson.
- TÜ tehnoloogia instituudi direktoriks valiti prof Mart Ustav.
- Raamatukogus toimus e-raamatukogu arenduse seminar.
- TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva aktusel anti esmakordselt 25 inimesele teenetemärgid raamatukogu edendamise eest.

Juuli

- 1. juulil alustas Tallinnas tööd TÜ Õigusinstituut. Instituudi direktorina jätkab asutajadirektor, õigusteaduse kandidaat Heiki Lindpere, kelle valis direktoriks TÜ nõukogu.
- Esimest korda alustas üliõpilaste vastuvõttu ka haridusteaduskond.
- TÜ administratsioonidirektorina asus tööle Reet Mägi.
- TÜ Õpetajate Seminari asus juhtima Toomas Kink.
- Tudengiorganisatsioon AEGEE korraldas rahvusvahelise konverentsi "Non-formal education – the role of NGOs".
- TÜ tähistas 200. taasavamise aastapäeva Peterburi ülikoolis. Ettekannetes käsitleti Eesti ja Peterburi teadusajalugu, Smolenski kalmistul mälestati 1802 taasavatud TÜ esimest rektorit G. F. Parrotit jt TÜga seotud isikuid.
- Tartu üliõpilaste looduskaitseringi liikmed testisid turvalise hääletamise süsteemi ja tutvustasid Eestimaad. Võistluse võitsid Kalev Pärt ja Triin Soomets, kes läbisid 30 kontrollpunktist 29.

Eesti ülikooli aastapäeva torti lõikavad lahti värske doktoridiplomi omanik Aet Lukmann arstiteaduskonnast ja rektor Jaak Aaviksoo.

JAAK NILSON

August

- TÜ geograafia instituudi teadlastel valmis ulatuslik uurimistöö kliimamuutuste mõjust. Tuvastati, et viimase 100 aasta Maa kliimamuutuste taustal on eriti palju muutunud kliima Läänemere piirkonnas ja sealhulgas Eestis. Soojenemise tõttu on kõige enam muutunud talved ja kevaded.
- Ülikooli külastas Rootsi Kuningliku Tehnoloogia Instituudi delegatsioon eesotsas rektori prof Anders Flödströmiga.
- TÜs toimus Eesti geograafia suurmeeste J. G. Granö 120. ja Ed. Kanti 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvaheline teaduskonverents.
- Rahvusvahelisel maastikukonverentsil keskenduti maastikes toimunud ajaloolistele minevikuprotsessidele ja nende õppetundide kasutamisele tulevikus.
- TÜ Akadeemilise Spordiklubi liige, vehkleja Olga Aleksejeva sai Lissabonis MM-võistlustel hõbemedali.
- Avati uus Raatuse tänava üliõpilaselamu ja korterelamuks ümber ehitatud Tiigi 14.
- Uuenes TÜ Raamatukogu koduleht www.utlib.ee. Valmis uus teenustepakett, mis sisaldab üldist infot, infoteenuseid, elektronkataloogi ESTER ja raamatukogudevahelist laenutust.

September

- TÜs algas õppetöö 3+2 õppekavade järgi. Vastu võeti 2565 uut üliõpilast, uusi välisüliõpilasi tuli 158.
- Sporditeadlased korraldasid rahvusvahelise spordikonverentsi "Kehalise võimekuse, kehalise aktiivsuse ja tervise mõõtmine ja testimine: uued suunad", mis oli pühendatud uutele testimismeetoditele.
- Lõpetasid esimesed 60 ühise õppekava järgi õppinud TÜ ja TTÜ tehnikaõpetajat.
- Maailmakuulsa pedagoogikateadlase Hilda Taba 100. sünniaastapäevale oli pühendatud rahvusvaheline õppekavade konverents.
- Ülikoolis toimusid rootsi ajaloo päevad. Konverentsi plenaaristungitel ja sektsioonides käsitlesid Rootsi, Soome ja Eesti teadlased Skandinaavia ja Baltikumi ajaloolisi sidemeid viikingite ajast kuni külma sõja lõpuni.
- Pärnus sõlmisid heade kavatsuste kokkuleppe TÜ Pärnu ja Narva kolledž ning Viljandi Kultuurikolledž. Ühiselt arendatakse õppekavu, korraldatakse üliõpilasvahetust ja uurimisprojekte.
- Teadus- ja arendusosakond alustas kodulehel ja UTs TÜ arengukava arutelu.
- Majandusteaduskonna dekaaniks valiti kolmandat korda prof Jüri Sepp.
- Esimesteks TA uurija-professoriteks valiti prof Agu Laisk ja vanemteadur Asko Uri.
- Konverentsiga zooloogia arengusuundadest tähistati TÜs zooloogia õpetamise 200. aastapäeva.
- Taasalustas tegevust TÜ külalisõppejõudude klubi "Dorpater Dozentenabend", kohtutakse kord kuus.
- TÜ Raamatukogus oli näitus "20 aastat vanamuusikat TÜ Raamatukogu fonoteegis".
- TÜ delegatsioon eesotsas rektoriga osales Euroopa Välissuhtlemise Assotsiatsiooni 11. aastakongressil.
- Toimus rahvusvaheline konverents "Struve meridiaanikaar 150". Tähetornis avati mälestustahvel.

- Toimus Saksa-Eesti akadeemiline nädal Academica VI "Ülikooli traditsioon: kohustus, eelis või väljakutse?". Aulaloengu pidas Volkswagen AutoUni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerli teemal "Euroopa ülikooli kolm muutumist – ajaloo puudumine kui õnnistus ja traditsioon kui võimalus". Eesti ja Saksa teadlased diskuteerisid teemal "Ülikooli traditsioon: kohustus, eelis või väljakutse?", loengud ja seminarid toimusid ka teaduskondades ja raamatukogus.
- Toimus rahvusvaheline konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogiat Tartus".
- Korraldati kultuurilooline ekskursioon G.F. Parroti ja J. W. Krausega seotuid ajaloolistesse paikadesse Lätimaal.

- Matemaatikateaduskond kolis peaaegu täielikult uude hoonesse. Liivi 2 vana kõrvalhoone ehitatakse ümber 2002. alguseks.

Oktoober

- TÜ Kirjastus ja autorid esitlesid raamatut "The Challenge of the Russian Minority" (toimetajad prof Marju Lauristin TÜst ja Mati Heidmets TPÜst, 16 autori hulgas on ka teisi TÜ teadlasi). Monograafia annab ülevaate mitte-eestlaste kohanemisraskustest iseseisvas Eestis ja sisaldab rahvussuhete-alaseid sotsioloogilisi ja haridusuuringuid.
- Ülikooli kunstimuuseumis avati eesti sürrealismi klassiku Ülo Soosteri näitus.
- Rahvusvahelisel õpetajakoolituse konverentsil arutati õpetajakoolituse ja selle reformiga seotud küsimusi.
- Toimus rahvusvaheline konverents "Tagasipöördumine Lääne ühiskonda – 10 aastat sotsiaaltöö õpetamist TÜs".
- Esimest korda toimus TÜ avatud ülikooli aktus.
- Tartus toimus karistusõiguse rahvusvaheline konverents ja XXVI õigusteadlaste päev "Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses". 1. septembril jõustus uus karistusseadustik. Plenaaristungil käsitleti karistusõiguse arengusuundi Euroopas tervikuna.
- Traditsioonilistel arstiteaduskonna päevadel toimus üliõpilaste teaduskonverents, õppejõudude teaduskonverents, konverents "160 aastat iseseisvat farmaatsia instituuti", farmakoloogia instituudi 200. aastapäeva konverents ja aktus. Aktusel pidas akadeemilise loengu "Geenvaktsiinide konstrueerimine" prof Mart Ustav.
- TÜ Raamatukogu tähistas oma 200. aastapäeva rahvusvahelise konverentsiga "Trükiväljaandest digitaalseni" ning avas näituse "Rara Bibliothecae 200".
- TÜ nõukogu võttis vastu otsuse, et pärast 1999. aastat ülikooli astunud riigieelarvelistel õppekohtadel õpingute pikendamist taotlenud üliõpilased on kohustatud hüvitama ülikoolile oma õppekulud.
- TÜ sõlmis füsioterapeutide ümberõppe lepingu SA Tallinna Lastehaigla ja Tallinna Lastehaigla Toetusfondiga.
- Ilmus Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni aastaväljaande Interlitteraria draamateemaline number.
- Toimusid psühholoogia osakonna vilistlaspäevad. Konverentsil pidas akadeemilise loengu kultuuri omandamisest ja kohanemisest pluralistlikes ühiskondades John Berry Kanadast Queensi Ülikoolist.
- TÜ ja Eesti Matemaatika Selts korraldasid õpilastele rahvusvahelise matemaatikavõistluse Baltic Way 2002.
- TÜ Tallinna esindus muutis asukohta, nüüd on esindus TÜ Õigusinstituudiga ühe katuse all Kaarli pst 3.
- Raatuse üliõpilaselamus avati kohvik Mamm□n.
- Kohalike omavalitsuste valimistel valiti Tartu linna volikogusse ka 11 TÜ inimest. Volikogu esimeheks valiti uuesti prof Aadu Must.
- TÜ nõukogu otsustas asutada sotsiaalteaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksusena Eesti käitumis- ja terviseteaduste keskuse.
- TÜd külastas Saksamaa Liitvabariigi uus suursaadik Jürgen Dröge.
- Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni eksperdid esitasid TÜ nõukogu istungil TÜ evalveerimise kokkuvõtte. Väga oluliseks peetakse ülikooli rahvusvaheliseks saamist, osalist ingliskeelset magistriõpet jm.

November

- TÜ Sihtasutus tähistas 5. aastapäeva. Selle aasta stipendiume anti 36 üliõpilasele (422 000 kr). Kirjutati alla lepingutele muusikaakadeemia ja olümpiakomitee stipendiumite asutamiseks.
- TÜ alustas loengute ülekandeid arvutivõrgus koostöös Eesti Telefoniga. Esimese loengu "Rahvuslikud identiteedid ja rahvustevahelised suhted psühholoogias" pidas multimeediakeskuses avatud ülikooli direktor Aune Valk. Samal ajal jälgis arvutivõrgu vahendusel Vanemuise 46 ringauditooriumis, mujal Eestis ning Soomes, Belgias ja Prantsusmaal jm kokku loengut 1600 huvilist.
- Haridusministeerium valis 4 uut teaduse tippkeskust, millest 2 on TÜs: molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus (juht prof Raivo Uibo) ja keemia ja materjaliteaduse tippkeskus (juhid prof Ilmar Koppel TÜs ja Enn Mellikov TTÜs).
- Vabariigi presidendi kultuurirahastu noore teadlase preemia sai TÜ arvutiteaduse instituudi dots Ahto Buldas ülemaailmse tähelepanu pälvinud töödetsükliga krüptograafiast, eriti digitaalsest ajatembeldusest.

- TÜd külastas Prantsuse uus suursaadik Eestis Chantal de Bourmont.
- Tartu üliõpilaste looduskaitseringi tudengid juhtisid koos teiste looduskaitsjatega meeleavaldusega keskkonnaministeeriumi ees tähelepanu keelatud raietöödele Lahemaa Rahvuspargis.
- Filosoofiateaduskonna 23 professori kiri rektorile juhtis tähelepanu teaduskonna alafinantseerimisele. Avalikul arutelul tõdeti, et kehv finantseerimine puudutab kogu ülikooli arengut ning et haridusministeeriumi eelarves peavad olema täiendavad finantseerimisvahendid, lähtudes õppe- ja teadustöö tulemustest.
- TÜs toimus rahvusvaheline konverents "IT-vahendite kasutamine (kõrgkooli) juhtimises".
- TÜ raamatupood korraldas VI raamatuoksjoni.
- Keemiaosakond tähistas 200aastaseks saamist juubelikonverentsiga.
- Konverentsil "Teadus, sport ja meditsiin" arutati sporditeaduste ja spordimeditsiini tulemuslikumat kasutamist spordis.
- TÜ eetikakeskus koos keskuse ja filosoofia osakonna raamatukoguga sai enda käsutusse uued ruumid Raekoja kõrval asuvas SA Domus Dorpatensise maja II korrusel.
- Filosoofiateaduskonna dekaaniks valiti teist korda prof Birute Klaas.

Detsember

- Eesti ülikooli 83. aastapäeva aktusel pidas akadeemilise loengu prof Richard Villems teemal "Kurt Gödelist, rahvusteadusest ja geneetikast". Promoveeriti 46 doktorit, 5 audoktorit ja 2 auliiget. Toimusid vilistlaskogu aastakoosolek, tõrvikrongkäik ja aastapäevaball.
- TÜ sõlmis koostöölepingud Harju maakonnaga ja uuendas lepingut Tallinna linnaga, et tihendada ja arendada ülikooli ja Tallinna linna ning Harju maakonna koostöösidemeid.
- TÜ Narva Kolledžis ilmus kolledži kogumiku "Acta et commentationes collegii narovensis" I number.

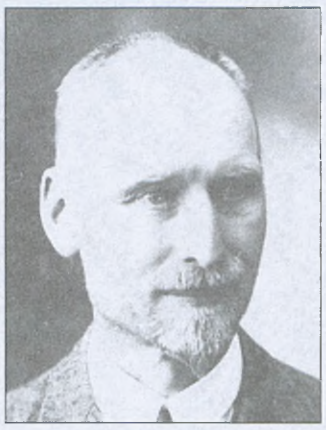
- TÜ Ajaloo Muuseum korraldas keiserlikule Tartu Ülikoolile aastatel 1802-1918 pühendatud teaduskonverentsi. Esitleti ka Ajaloolise Ajakirja erinumbrit ning Maie Toomsalu koostatud raamatut "Tartu Ülikooli vana anatoomikumi professorid".
- TÜ Kunstimuuseum avas näituse ja esitles kataloogi "200 aastat kunstiharidust Eestis – Tartu Ülikooli Joonistuskool 1803-1893".
- Tartu Ülikool sai kutse ühineda rahvusvahelise Coimbra Grupi tunnustatud teadusülikooli ühendusega, kuhu kuulub 35 autoriteetset Euroopa ülikooli.
- Ajakiri Akadeemia üllitas Tartu Ülikooli erinumbri.
- TÜ Üliõpilasesinduse uueks esimeheks valiti magistrant Madis Tõns.
- TÜ Raamatukogus hakkasid toimuma Tartu volikogu istungid *online*-ülekandes.
- Ilmus raamat "Puudutus", kus 17 Eesti kirjanikku kirjutavad TÜ Raamatukogust.
- Asutati TÜ Raamatukogu Sõprade Selts.
- Toimus kollokvium "200 aastat klassikalist filoloogiat Eestis".

- Luciapäeval laulsid peahoones skandinavistikatudengid.

Jaan Sarv 125

Toomas Pung
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Esimeseks eesti soost täppisteadlaseks, teoreetikuks sai Jaan Sarv, kes sündis 21. detsembril 1877 Sarus.

Keskhariduse omandas ta suuresti iseseisvalt, mõnda aega käis ka Treffneri eragümnaasiumis. Tartu Ülikoolis õppis Sarv vaheaegadega 1899-1907 matemaatikat, võideldes majandusraskuste ja tervisehäiretega. 1905 põgenes ta karistussalklaste eest Pariisi, kus täiendas end matemaatika alal. Ülikooli lõpetamisele järgnes töö matemaatika- ja füüsikaõpetajana, pikemat aega Tartus Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlastegümnaasiumis.

Pärast Saksa okupatsiooni lõppu (1918) kuulus ta eestikeelse ülikooli ettevalmistuskomisjoni koosseisu. Eesti Tööraha Kommuuni võimu ajal Tartus oli Sarv ülikooli ajutise juhataja (rektori) kohustes. Pärast enesetäiendamist Londonis töötas ta augustist 1919 ülikoolis matemaatika-loodusteaduskonna ajutise dekaanina ja puhta matemaatika professorina. Kuni J. Vilipi saabumiseni (1920) lasus ta õlul nii matemaatik- kui ka füüsikaalane õppetöö.

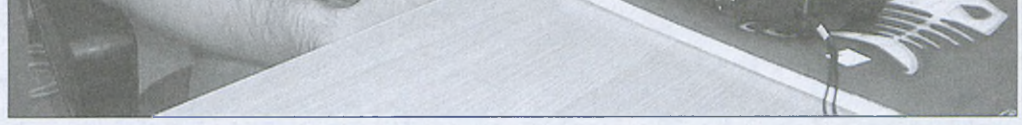
Geomeetriakateedri juht

Seejärel tõmbus ta administratiivtööst tagasi ja pühendus täielikult geomeetria õpetamisele ja teadustööle. Sarv luges esimesena eesti keeles kõiki ülikooli geomeetria põhikursusi, käis korduvalt teadmisi täiendamas välismaal. 1924 kirjastas ta omal kulul esimese eestikeelse kõrgkooli matemaatikaõpiku. Sarv valiti korraliseks matemaatikaprofessoriks (1928) ja ta promoveerus Tartus loodusfilosoofiadoktoriks (1931). Pärast sõda valiti ta geomeetriakateedri juhatajaks, samal ametikohal töötas vanaduspuhkuseni (1951). Sarv suri 1954 ja on maetud Raadi kalmistule.

Sarv oli üks esimesi viljakaid teaduse populariseerijaid juba alates ülikoolipõlvest. Tema teemade ringi kuulusid füüsika, matemaatika, astronoomia, meditsiin, pedagoogika, filoloogia ja ateism. Ta töötas välja ja korrastas eestikeelset matemaatika ja füüsika terminoloogiat, andis välja õpikuid, osales aktiivselt hariduselus, ühingute töös (Tartu rahvaülikool, ühing "Humanitas") ja ajakirjanduses (ajaleht Aru, ajakiri Loodus).

Hingelt teadusmees

Sarve teadushuvid olid algul seotud füüsika teoreetiliste alustega, ta kirjutas esimesena eestikeelseid artikleid relatiivsusteooriast. Tõeliseks kutsumuseks kujunesid aga 1920. lõpul matemaatikauurimused, millest olulisemad trükis ilmunud tööd on doktoriväitekiri "Geomeetria alused" ja ingliskeelne "Foudations of Arithmetic". Peale geomeetria aluste huvitus ta matemaatika ajaloost ja eriti neljavärviprobleemist. Sarvel on suuri teeneid õppe- ja teadustöö organisaatorina, noorte innustaja ja suunajana. Ta pani noores emakeelses ülikoolis käima õppetöö, kutsus Tartusse J. Vilipi ja G. Rägo, temalt said teaduslikke mõjutusi ka hilisemad akadeemikud J. Nuut ja A. Humal. Prof Sarve mäletavad tema kaasaegsed kui üht omapärasemat õppejõudu, kes oli hingelt teadusmees ja tahtis ka õpilastest teadlasi teha.

Ahto Buldase sõnul on Eesti innovatiivsete kalduvustega maa. VARJE SOOTAK

Ajatembeldusel on maailmas tulevikku

Varje Sootak

Presidendi kultuurirahastu noore teadlase preemia pälvinud Ahto Buldase juhtimisel välja töötatud digitaalne ajatembeidus on esimesena maailmas seadustatud Eestis.

Mis on ajatembeldus?

See on tehnoloogia, mis võimaldab tõestada arvutifailide tekkeaega mitmel eri kujul. Tõestamine toimub vastava teenuse abil Internetis. Kliendi poolt ajatempliteenusele saadetud failile lisatakse krüptograafilised koodid, mille abil saab hiljem tõestada, mis ajal fail loodi.

Aga arvutis on ju faili tekkeaeg nagunii kirjas?

Häda on selles, et need, kes vähegi arvutit tunnevad, saavad ju kuupäevi muuta. Meie töögrupi poolt välja töötatud ajatempliteenus võimaldab aega tõestada objektiivsel ja teenuse usaldatavusest sõltumatul viisil. Selleks kasutatakse nn ühesuunalisi funktsioone, mille abil teenuse registreeritud failid seotakse nö põhjuslikule lähedasse seosesse. Karikatuurse näite sellisest seosest saab, kui ette kujutada aukudeta piljardilauda, kus hõõrdetegur on null. Kui vaadata videosalvestust kuulide liikumisest ja põrkumisest, siis ei ole lihtne otsustada, kus salvestust näidatakse õigesti või tagurpidi, sest üldised mehaanikaseadused kehtivad ka aja suuna vahetudes.

Alles siis, kui märkame, et kuulid lõpetavad liikumise (kolmnurgakujulises) algseisus, saame kindlad olla, et nägime tagurpidist salvestust.

Asi on selles, et kuule täpselt algseisu tagasi lüüa on peaaegu võimatu. Analoogilisel viisil saab ka failide registreerimise sündmusi põhjuslikku seosesse panna, kasutades selleks ühesuunalisi funktsioone, mis ise on efektiivselt arvutatavad, kuid mille pöördfunktsiooni on peaaegu võimatu arvutada (isegi siis, kui selleks rakendataks kogu maailmas leiduvat arvutivõimsust).

Selline turvaline ajatõestamise teenus näitab, millal fail tekkis, millal anti elektrooniline allkiri anti jne.

Kus sellist tõestamist tarvis on?

Näiteks patendi- ja autorikaitse ametites, kui on vaja tõestada, kelle atendiavaldus varem laekus jne. Digitaalallkirja kehtivust ja andmise aega saab tõestada. Saab näidata, et tol hetkel ei olnud ID-kaart veel tühistatud jne. Rakendusi on teisigi, sest info turvalisus muutub aina vajalikumaks.

Kui kaua olete ajatembeldamise töödetsükliga tegelnud?

Sellega on meie grupp tegelnud juba aastast 1997, mil algas eesti digitaalallkirja seaduse väljatöötamine. Põhjus, miks uuringuid alustati, oli puhtpraktiline. Olemasolevad digitaalallkirja tehnoloogiad ei võimaldanud allkirja säilitamist tõendina.

Ajatemplitel on suhteliselt pikk, kuid sündmustevaene ajalugu. Enne 1990ndaid arvati näiteks, et parim lahendus on see, kui saadame andmed teenuse osutajale, kes lisab aja näidu, annab digitaalallkirja ja saadab tagasi. Hiljem üritas paar Ameerika teadlast tõestada, et see on võimatu, et seda ei saa turvaliselt teha. Nende töö tulemuseks oli küll turvaline süsteem, aga see ei olnud nii efektiivne.

Meie mõtlesime välja just selle, kuidas süsteemi efektiivselt kasutada, avastasime mahuliselt efektiivsed koodid (ajatemplid). Näiteks meie koodi kasutades piisab ühe kilobaidisest ajatemplist, et dokumendi registreerimisaega saaks fikseerida minutilise täpsusega saja-aastases vahemikus.

Olete poole kohaga andmeturbe professor ja infoturbe õppetooli juhataja TTÜs, poole kohaga teoreetilise informaatika dotsent TÜs ja Cybernetica ASi teadlane? Kus selle teemaga rohkem tegeldud on?

Arvan, et tähtis pole see, kes meist millises ülikoolis töötab. Oma osa on siin mõlemal ülikoolil, samuti Cybernetica ASil finantseerijana. Enamik kolleege on Tartu Ülikoolist. TÜ ja eesti andmeturbe rakendusliku suuna koostöö sai tegelikkuseks 1997. aastal Cybernetica ASi ja TÜ vahel sõlmitud koostöölepinguga. Andmeturbelabor avati 1998. Seoses laboriga tekkiski koostöö Cybernetica ASi ja TÜ vahel. Laboril on samuti oluline osa ajatembelduse väljatöötamisel – oli võimalik rohkem TÜ matemaatikateadlasi rakendada. Kui me 1997 alustasime, ei olnud veel keegi meist doktorikraadi kaitsnud. Praeguseks on põhitegijatel Peeter Laual ja Jan Villemsonil TÜ teoreetilise informaatika õppetoolist, samuti minul ja Helger Lipmaal Helsingi Tehnikaülikoolist doktoriväitekiri kaitstud. Loodetavasti tuleb peagi lisa.

Miks just Eestis saadi esimesena maailmas taolise teemaga hakkama?

Eesti on innovatiivsete kalduvustega maa, kus tehnilisi uuendusi hästi vastu võetakse. Nii mõneski teises riigis ei oleks digitaalallkirja massiline kasutamine lihtsalt võimalik.

Mis juhtub selles valdkonnas näiteks kümne aasta pärast?

Ei julge ennustada, mis on kümne aasta pärast, isegi kolme aastat on raske ette näha. Kõik areneb liiga kiiresti.

Kuidas kasutate 40 000kroonist preemiat?

Kindlasti täiendan oma isiklikku raamatukogu. Raha on ikka vaja, ka kolmelapselisele perekonnale.

Politoloogiaüliõpilasele Raul Allkivile andis stipendiumi üle Andrus Parki lesk Tiina Park. VARJE SOOTAK

Raul Allkivi sai Andrus Parki stipendiumi

TÜ kunagise professori Andrus Parki sünnikuupäeval, 17. detsembril andis tema lesk Tiina Park vanas kohvikus Andrus Parki selle aasta stipendiumi (10 000 kr) Raul Allkivile.

Politoloogiaüliõpilane Raul Allkivi on lõpetamas Tartu Ülikooli bakalaureuseõpinguid. Seejärel läheb ka Waseda Ülikooli magistrantuuri rahvusvaheliste suhete erialal Jaapanis. "Õppisin Tartu Ülikoolis ka jaapani keelt ning olen olnud aasta aega vahetusüliõpilasena samas Waseda Ülikoolis. Stipendiumi kasutangi Jaapanisse sõiduks," ütles Allkivi. Tartu Ülikoolil on Waseda Ülikooliga üliõpilasvahetuse koostööleping.

Stipendium on asutatud tunnustatud filosoofia- ja politoloogiaõppejõu Andrus Parki mälestuseks. Sellega toetatakse filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna õppe- ja uurimistegevuses silmapaistnud üliõpilasi.

UUDISED

Muinsuskaitse teenetemedalid

Eesti Muinsuskaitse Seltsi 15. tegevusaasta kontsert-jumalateenistusel Tallinna Pühavaimu kirikus autasustati seltsi teenetemedaliga ka TÜ Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimeest Tullio Ilometsa ja aseesimeest Ille Palmi.

15. aastapäevaks asutatud teenetemedaliga tunnustatakse neid, kellel on väärilisi teeneid kultuuripärandi kaitsmisel.

TÜ Raamatukogu Sõprade Selts

2. detsembril asutati TÜ Raamatukogu Sõprade Selts. Formaalselt on selline ühendus olemas olnud juba aastaid. Sellesse on koondunud inimesed, keda huvitab raamatukogu käekäik, kes selle legendaarse asutuse arengule on alati püüdnud igati kaasa aidata ja toetada nii headel kui halbadel aegadel jõu ja nõuga. Juubeliaasta raames oli igati paslik sõpruskonna suhe raamatukoguga ka ametlikult vormistada.

Seltsi eesmärk on toetada raamatukogu põhikirjalist tegevust, aidata kaasa raamatukogu arengule, tutvustada seda nii Eestis kui ka väljaspool Eestit.

Seltsi liikmeks on võimalik saada kõigil, kes ei ole raamatukoguga töösuhte kaudu seotud. Selleks tuleb kirjutada motiveeritud sooviavaldus ja saata see aadressil TÜ Raamatukogu Sõprade Selts, Struve 1, 50091 Tartu.

Info: Annely Vaher, 375 703.

Kultuuri- ja spordipreemiad

Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgupp andis teiste hulgas kultuuripreemia ka dirigent Alo Ritsingule.

Alo Ritsingu juhatada on mitme koori hulgas ka Tartu Akadeemiline Meeskoor, kus laulavad põhiliselt nii TÜ kui EPMÜ üliõpilased ja töötajad.

Spordipreemia pälvis staažikas korvpallitreener, treeninguõpetuse õppetooli erakorraline õpetaja Arne Laos.

Laur Järv kaitses doktoritöö Inglismaal

13. detsembril anti teiste Durhami Ülikooli lõpetajate hulgas filosoofiadoktori kraad teoreetilises füüsikas ka Laur Järvele (pildil). TÜ ja Durhami ülikooli doktorant Laur Järv kaitses doktoritöö "*Enhan□on*-mehhanism stringiteoorias" 14. oktoobril. Stringiteooria pretendeerib kirjeldama kõiki tänapäeval tuntud füüsikalisi interaktsioone ühtse ja kooskõlalise kvantteooria raames.

ÕNNITLEME

Huno Rätsep 75

28. detsembril saab põline tartlane, praegune emeriitprofessor akadeemik Huno Rätsep 75aastaseks. Peaaegu kõik Eesti keeleteadlased ja paljud emakeeleõpetajad on tema õpilased. Huno Rätsepa õppejõutöö kestis üle nelja aastakümne, ligi kakskümmend aastat sellest eesti keele kateedri juhatajana. Ta on eesti keeleteaduse väljapaistvamaid isiksusi, kelle pedagoogitöö oli tõhus, uurimishaare lai ja teadusorganisatoorne tegevus mõjukas.

1960. aastail algatas dotsent Huno Rätsep ülikoolis strukturaallingvistika vaimustuse. Sellest kasvas generatiivse grammatika teooriale tuginev uurijaterühm, kust on eesti keeleteadusse tulnud terve plejaad lingviste: Ellen Uuspõld, Mati Hint, Tiit-Rein Viitso, Haldur Õim, Mati Erelt, Reet Kasik, Helle Metslang, Ülle Viks jt.

Professorina ja akadeemikuna suunas ja juhtis Rätsep 1980. aastail kogu eesti keelelelu. Emakeele Seltsi esimehena kandis ta hoolt, et rahva seas ja eriti koolides püsiks huvi oma emakeele vastu, et seltsi väljaanded ilmuksid regulaarselt jpm. Vabariikliku õigekeelsuskomisjoni esimehena aitas ta kaasa uute normingute kehtestamisele ja mõjulepääsule keelekorralduses.

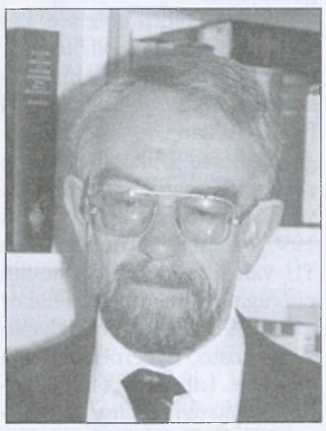
Huno Rätsep on uurijana äärmiselt mitmekülgne: tegelnud nii keeleajalooga kui ka tänapäeva keele uurimisega, kirjutanud põhjapanevalt eesti keele süntaksist ja sõnavarast, eesti keele uurimise ajaloost, huvitunud sõnade etümoloogiast jpm. Ta töid läbib põhimõte, et konkreetse keeleainese käsitlus olgu alati rajatud kindlale teoreetilisele alusele. Huno Rätsepa doktoritöö "Eesti keele lihtlausete tüübid" ja mitmed üldistavad kirjutised koos ülikooliõpikuks mõeldud "Eesti keele ajaloolise morfoloogiaga" on eesti keeleteaduse tippteoseid. On kiiduväärt, et Ilmamaa kirjastus annab juubeli puhul välja Huno Rätsepa "Sõnaloo raamatu".

Huno Rätsep hoiab eremiitprofessorina end hästi kursis keeleteadusliku kirjandusega, täiendab ja lihvib oma sõnade päritoluseletuste kogu, millest tõotab tulla kõige põhjalikum eesti keele etümoloogiline sõnaraamat. Soovime andekale keeleuurijale ja unustamatule õppejõule tugevat tervist, õnne ja jõudu pooleliolevate uurimuste lõpuleviimiseks.

Õpilaste ja kolleegide nimel

Valve-Liivi Kingisepp

Kalle Kasemaa 60

30. detsembril tähistab usuteaduskonna Vana Testamendi teaduse ja heebrea keele professor Kalle Kasemaa oma 60. juubelit.

Kalle Kasemaa lõpetas 1973 EELK Usuteaduse Instituudi. 1976 kaitses ta seal teoloogiamagistri kraadi mandalaste usundi gnostilisest lunastusõpetusest. Instituudis töötas ta nii Vana Testamendi lektori, dotsendi kui ka professorina. Väitekirja "Semitistikast ja poeetikast" kaitsmisega sai Kasemaa 1997 TÜs teoloogiadoktori kraadi. Väljapaistva teadlasena valiti ta 1991 Uppsala, 1996 Haifa ülikooli audoktoriks. Kalle Kasemaa töötab tänini ka tegevvaimulikuna, olles EELK Võnnu koguduse õpetaja.

1991 oli Kasemaa TÜ usuteaduskonna taastajaid, 1991-1996 dekaan ja alates 1991 kuni praeguseni on ta juhtinud Vana Testamendi õppetooli. Tänu tema vahendusele on usuteaduskonnas õpetanud Otto Kaiser (Marburg), Michael Heltzer (Haifa), Henning krahv Reventlow (Bochum), Alberto Soggin (Rooma), Vello Salo jt. Õppetooli juures valmistub väitekirja kaitsmiseks mitu doktoranti. Juubilar ise on kütkestav lektor, õpetades rida Vana Testamendi, judaistika ja semitistika aineid. Tema asutatud on õpikutesari "Teoloogiline Raamatukogu", kus on ilmunud mitmeid tema tõlgitud õpikuid kuulsatelt autoritelt.

Kasemaa uurimisvaldkonnad on Vana Testamendi ajalugu, tõlkimine ja eksegees, judaistika, semitistika jm.

Tema sulest on ilmunud 65 teadustööd, kõnelemata rohketest tõlgetest nii vanadest kui ka tänapäeva keeltest. Ta on ka Eesti Kirjanike Liidu Liige.

Prof Kasemaa on usuteaduskonna keskse teadusteema juht, ta on pälvinud mitmeid uurimistoetusi, on oodatud külalisesineja arvukatel rahvusvahelistel teadusfoorumitel, ta on pidanud loenguid mitmel pool, eriti saksa kultuuriruumi ülikoolides.

Kasemaa on mitmete rahvusvaheliste ja paljude kodumaiste teadusühingute liige. Teda on autasustatud Valgetähe III klassi teenetemärgiga.

Palju õnne ja tugevat tervist veel paljudeks aastateks!

Kolleegid ja õpilased

ÕNNITLEME

75

Huno Rätsep,
emeriitprofessor – 28. detsember

65

Tiiu Laisk,
sekretär – 26. detsember

60

Kersti Jagomägi,
vanemteadur – 21. detsember
Kalle Kasemaa,
professor – 30. detsember

55

Anne Kerikmäe,
vastutav sekretär – 21. detsember

50

Maret Freimann,
laborant – 20. detsember

45

Ülle Liiber,
lektor – 22. detsember

Mari Liis Viilmann,
vanemlaborant – 24. detsember
Toivo Maimets,
professor, instituudi juhataja – 29. detsember

40

Ivo Peetso,
juhataja – 21. detsember
Tarmo Vaino,
programmeerija – 21. detsember

35

Kaupo Kukli,
vanemteadur – 22. detsember

25

Andres Sild,
arvutioperaator – 24. detsember
Tanel Kindsigo,
arvutispetsialist – 27. detsember

TARTU ÜLIKOOL KUULUTAB VÄLJA REKTORI VALIMISED

Valimised toimuvad 28. veebruaril 2003. aastal. Kandidaate võivad valimiskomisjonile esitada TÜ teaduskondade nõukogud, TÜ kuratoorium, vähemalt ¼ TÜ nõukogu liikmetest ühiselt, 15 TÜ korralist professorit ühiselt, TÜ üliõpilasesindus, TÜ ametisolev rektor ja endised rektorid ning teiste Eesti teadus- ja arendusasutuste nõukogud.

Kandidaatide esitamise tähtaeg on 5. veebruaril 2003. aastal kell 17. Ettepanekuid võtab vastu TÜ akadeemiline sekretär.

Täpsem info: akadeemiline sekretär, tel 375 605 ja www.ut.ee/dokumendid/valirekt.php.

Valimiskomisjoni esimees

KONTSERT

TÜ Akadeemilise Naiskoori vilistlaskoori ja EMLS Tartu Meeskoori jõulukontsert on Tartu Salemi kirikus laupäeval, 21. detsembril kell 18. Dirigendid Vaike Uibopuu, Alo Ritsing, Made Ritsing, Veiko Teekel.

KÕIGILE TOEFL-TESTI TEGIJAILE!

Nüüd on võimalus sooritada TOEFLi ametlikku testi ka Tartus 18. jaanuaril. Kohtade arv 30.

Info: Merli Tamtik, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, tel 427 243, merlit@ut.ee.

REKTORI UUSAASTAVASTUVÕTT ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

neljapäeval, 2. jaanuaril 2003 kell 17
ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis

Palume teaduskondadel ning haldus- ja tugistruktuuri üksustel teatada osavõtjate arv teabetalitusse hiljemalt reedeks, 27. detsembriks tel 375 509 või e-posti aadressile leeni@ut.ee.

ARNO MÄGI STIPENDIUM

15. jaanuariks tuleb õigusteaduskonna dekanaati esitada Arno Mägi stipendiumi (12 000 kr) taotlused.

Stipendium on mõeldud TÜ õigusteaduskonna üliõpilasele (sh magistrandile või doktorandile), kellel on väljapaistvad tulemused õppe- ja teadustöös.

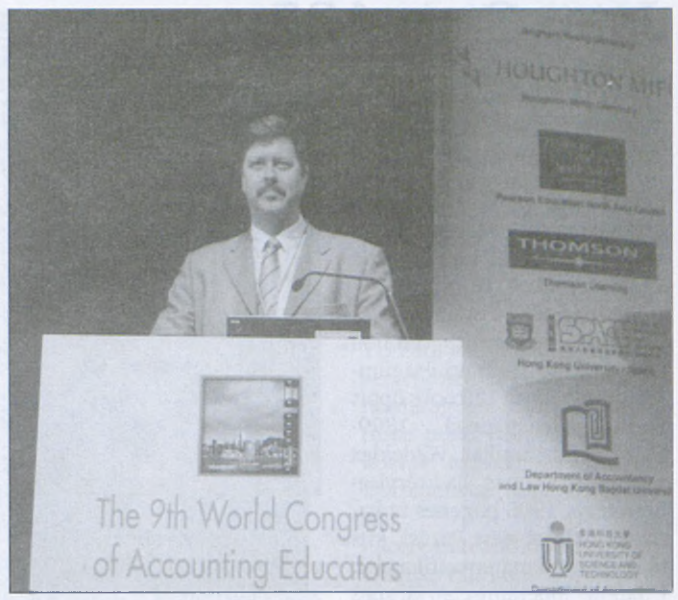
Kandideerijatel tuleb esitada taotlus koos elulookirjelduse ja väljavõttega õpinguraamatust õigusteaduskonna dekaanile. Taotluses kirjeldada erialast tegevust (teadustööd, publikatsioonid, ettekanded konverentsidel jne) ja stipendiumi kasutamise eesmärke.

Stipendiumikomisjon koostab taotlejatest pingerea. Otsuse teeb Arno Mägi koos komisjoniga. Vajadusel vestleb stipendiumi asutaja komisjoni esitatud kandidaatidega.

Arno Mägi stipendium asutati 1996. aastal. Stipendiumifond moodustub Arno Mägi annetatud rahadest.

UNIVERSITAS TARTUENSISE TOIMETUS

tänab kõiki kaas- ja koostöölisi ning soovib sisukat koostööjätku! Järgmise UT lugemiseni 10. jaanuaril!

TÜ majandusteaduskonna dotsent Toomas Haldma esines ettekandega kongressil Hongkongis. ERAKOGU

TÜ majandusarvestuse hariduse kongressil

Hongkongis toimus majandusarvestuse-alase hariduse 9. maailmakongress, mille paneelsessioonil „Majandusarvestuse areng Kesk- ja Ida-Euroopas (sh Balti riikides)" esines ettekandega „Majandusarvestusealase hariduse areng Eestis, Lätis ja Leedus" TÜ majandusarvestuse õppetooli hoidja, dots Toomas Haldma.

Balti riikidega seotu esiletooja ja ka foorumile kutsuja oli dots Haldma sõnul Dallase Ülikooli prof Adolf J. H. Enthoven, kes on kaua aega uurinud siiirderiikide arvestusprobleeme. Eelkõige võib kutset käsitada tunnustusena Eesti majandusarvestuse süsteemi arengule.

Kongressil leidsid käsitlemist nii majandusarvestuse õpetamise kui ka teadusuuringute üldised arengusuunad globaliseeruvas maailmas.

Kokku osales kongressil enam kui 500 delegaati 62 riigist.

Eesti Muinsuskaitse Seltsil täitus 15. aasta

Tullio Ilomets
TÜ AMSi esimees

Eesti Muinsuskaitse Seltsi asutamiskoosolek toimus 12. detsembril 1987 Ametiühingute Maja konverentsisaalis, millest võtsid osa ka TRÜ Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi saadikud.

Üle-eestiliselt ulatus liikmete arv seltsi loomisajal juba kolme tuhandeni. Istungit juhatas ENSV valitsuse esindajana Ilmar Moss. Põhikiri registreeriti ja EMS sai juriidilise isiku õigused. Seltsi esimeheks valiti Trivimi Velliste.

Eesti muinsuskaitse liikumine sai alguse 1974 Trivimi Velliste algatusel loodud klubi "Tõru " tegevusest, mille koosolekuil arutati Eesti ajaloo, rahva saatuse ja kultuuripärandiga seonduvaid probleeme. Juba 1983 koostas "Tõru" muinsuskaitse seltsi asutamise eelnõu.

Ajapikku tekkis muinsuskaitseklubisid juurde ja 18. oktoobril 1986 loodi Muinsuskaitseklubide Nõukogu. 1987. aasta aprilliks oli klubide arv tõusnud juba kolmekümneni ja liikmete arv oli ligi tuhat. Liikumist polnud võimalik enam peatada ja seetõttu otsustati moodustada riiklik seltsi organiseerimiskomitee, mille esimeheks määrati ENSV kultuuriminsri asetäitja Ilmar Moss ja abiesimeheks Trivimi Velliste. Muinsuskaitseklubide III kokkutulekul 25.-26. aprillil 1987 Keilas jäädi seisukohale, erinevalt võimude soovist peab seltsi nimeks saama Eesti Muinsuskaitse Selts.

Seltsi asutamine pidi toimuma ülikooli aulas, kuid EKP KK direktiivorganite kategoorilise vastuseisu tõttu viidi avamine Tallinna. ENSV Ministrite Nõukogu keelustas 31. augustil 1987 muinsuskaitseklubide IV kokkutuleku Tarvastus.

KAITSMISED

30. detsembril kell 14.15 kaitseb Näituse 2-207 vene filoloogia osakonnas Olga Ottenson magistritööd "Interfikside -ov-, -in-, -ð-, -j- areng ja funktsioneerimine" (eriala: vene keel). Oponendid Juri Kudrjavtsev, PhD ja Oksana Palikova, MA.

6. jaanuaril 2003. a kell 16 toimub Liivi tn 2-402 Natalja Jurevitši magistritöö "Rakendusstatistika algkursus. Üldpõhimõtted. Õppevahend." kaitsmine matemaatilise statistika erialal. Juhendaja dots Anne-Mai Parring. Oponent emeriitprof Ene-Margit Tiit. Info: dots Leiki Loone, tel 376 406.

3. jaanuaril 2003. a toimub molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217 venia legendi loengud:
kell 12 Maido Remm "Bioinformaatika ja genotüpiseerimine"
kell 13 Jaak Vilo "Bio-andmetest teadmiste kaevandamine".

NÄITUS

Saksa filoloogia raamatukogus (Ülikooli 17, ruum 105) on avatud eesti kaasaegse kunsti esindaja Siim-Tanel Annuse tööde näitus. Välja on pandud kuus tööd. Näitus jääb avatuks 10. jaanuarini. Raamatukogu on avatud E-N kell 9-17.30, lõuna 12.30-13.30, reedel ilma lõunata kell 9-16.30. Kõik huvilised on oodatud!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.